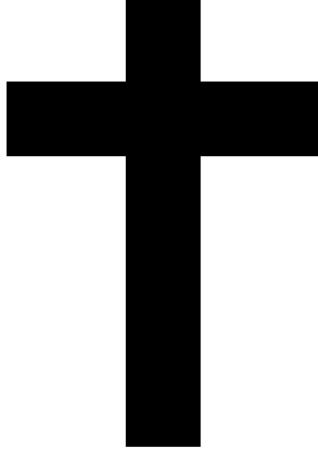

Ἡμε menomenyεέ
meké

New Testament in Denya (CM:anv:Denya)

ᑎᑦᑦ ᑎᑦᑎᑦᑎᑦᑎᑦ ᑎᑦᑎᑦᑎᑦ
New Testament in Denya (CM:anv:Denya)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Denya

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Denya

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
c1c6a10b-c0b1-5242-bb46-153e2e25ddc7

Contents

Matyo	1
Makos	55
Lukase	86
Jøn	139
Utó Angbá Jisós	177
Rom	223
I Kórent	245
II Kórent	269
Galasiya	284
Efesos	292
Filipi	300
Kolosiya	306
I Tessalonika	312
II Tessalonika	317
I Timoti	320
II Timoti	327
Titos	332
Filəmøn	335
Hibrus	337
Jəmsi	354
I Pita	361
II Pita	368
I Jøn	372
II Jøn	378
III Jøn	379
Jud	380
Amε gejya Jøn	382

Abya melóméló Jisós

Kras ndere

MATYO

ásamé

Ukwéne ante Jisós Kras
(Luk 3:23-38)

¹ Gé ηwe mabó ukwéne ante Jisós Kras mpyáne mfwa Devid, Devid mpyáne Abraham. ² Abraham alu nte Asek, Asek alu nte Jakób, Jakób alu nte Juda ne anmé bíí abi ande. ³ Ne Juda alu nte Peres ne Sera, mmá bwó akamege Tama. Peres alu nte Hesron, Hesron alu nte Ram. ⁴ Ne Ram alu nte Aminadab, Aminadab alu nte Nashyon, Nashyon alu nte Salmón. ⁵ Salmón alu nte Boas ne mma Boas akamege Rahab. Boas alu nte Obéd, ne mmá Obéd akamege Rut, Obéd alu nte Jesse. ⁶ Jesse alu nte mfwa Devid.

Ne mfwa Devid alu nte Solomun, mmá Solomun abó abóó mbe abá lé Uriya. ⁷ Ne Solomun alu nte Rehoboam, Rehoboam alu nte Abija. Abija alu nte Asa. ⁸ Asa alu nte Jehoshafa, Jehoshafa alu nte Joram, Joram alu nte Usiya. ⁹ Usiya alu nte Jotam, Jotam alu nte Ahas ne Ahas alu nte Hesekeya. ¹⁰ Hesekeya alu nte Manase, Manase alu nte Emós, ne Emós alu nte Josaya. ¹¹ Gébégé ápyené bóó Isrelí né bé ájye ne ebwó né meló Babilón, Josaya abyε Jekoneya ne anmé bíí abi ande.

¹² Ajyegé ne bwó né Babilón, Jekoneya abyε Sheltyel, Sheltyel alu nte Serubabel. ¹³ Serubabel alu nte Abiud, Abiud alu nte Eliakim ne Eliakim alu nte Asöh. ¹⁴ Asöh alu nte Sadök ne Sadök alu nte Akim ne Akim alu nte Eliud. ¹⁵ Eliud alu nte Eliassa, Eliassa alu nte Matan ne Matan alu nte Jakób. ¹⁶ Ne Jakób alu nte Josef, Josef ayi menó Meri. Meri

abyε Jisós Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa. *

¹⁷ Mmyε ke nnó upyáne ukouko, manló mbaá Abraham ókwóné mbaá Devid úlú nyá úfyáneúni. Manló ntó mbáa Devid ókwóné gébégé ájyé ne ebwó né Babilón úlú ntó úfyáneúni. Ne mámanló gébégé ájyé ne ebwó né Babilón kpaá te gébégé ábyené Kras, upyáne úlú nyá ntó úfyáneúni.

Nebyε né Jisós Kras
(Luk 2:1-7)

¹⁸ Na ne nebyéné Jisós Kras nekené. Mma wuu akamege Meri. Josef abó akpe mambá Meri ayi alu mambyε Jisós, nsa nnó ebwó ákaá ujógéné ate, Meri age nnó ji alu ne unε né utó Mendoó Ukpea. ¹⁹ Josef akaáge nnó Meri alu ne unε, élé ji Josef alú nyá cho né mbe ushu Esowó, akélé fó manchye ji mekpo unós wó, ashuú manwá neba bwó bíbíí. ²⁰ Ndere ji aférege depó etiré mbó, Esowó ató ekiénné wuu échwó gáre ji né gejya eké, “Josef mpyáne Devid, ófógé fó manse mendée wye Meri né neba, néndé élé Mendoó Ukpea ne epyéé ji akpané unε. ²¹ Ne ji abyene nyé maá mende, ayi aférege nyε bóó bíí né efwyale ewé gabo achwóó ne ewú. Getu eyigémbo, óbo mamfyε ji mabó nnó Jisós.” †

²² Unó bina uko úpyéé nnó ébé wáwálé nkane Esowó apyε Asaya muú ekpávε wuu ajóó nnó, ‡

²³ “Wuuige, gembwénégé mendée gékpáne nyε unε, gébyé maá mende, ákuú nyε ji nnó Emanuel.” Ula útené nnó, “Esowó alu ne esé.”

²⁴ Ne Josef ápégé géjyá ase mendée wuu Meri wyé ndere ekiénné Esowó egaré ji. ²⁵ Yémbó ebwó ákaá ujógéné ate wó, kpaá te

* **1:16** Elú wáwálé nnó: Kras, ula utene nnó Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa. † **1:21** Elú wáwálé nnó: Mabó Jisós matene nnó Muú yi aférege nyε bóó bíí né efwyale. ‡ **1:22** Elú wáwálé nnó: Asaya ájóó depó etiré na ebele nya anme 750 ne ále sa ηwe Matyo.

Meri ábyené maá wuú mende. Ne Josef afyé ji mabó nnó Jisós.

2

Ande abi agii depore ambe, achwó gé Jisós

¹ Abyé Jisós né meló Betelehem, né gebagé mewaá Judiya, gébé eyigé Heród álú mfwa né gebagé mewaá eyígémba. Abyegé Jisós, ande fó abi agii depore ambe átané né égbé ewé ñmeé étánege ákene áchwóó né Jerosale ágige bóó aké, ² “Maá meke ayi ábyené nnó ábé mfwa bóó Jus alu fó? Ese degige mba, gétúgúgú dégené membe wuú mbaá ñmeé étánege ayi áleré esé nnó abyé ji, ne esé déchwó manógé ji.”

³ Mfwa Heród aké awuú mecho ewe, metóó étyá ji mmu wymbó ntó ne épyéé ne bóó Jerosale ako. ⁴ Mfwa Heród akuú, ánoó baá ámpyé upe Esówo né ánléré mabé Esówo, ebwó ako áchomé mbaá ama, agii ebwó aké, “Ndé mbaá áboó mambyé muú ayi ákuú ji Kras”?

⁵ Ashuú ji meko aké, “Abó mambyé ji né Betelehem, fa gebagé mewaá Judiya.” Néndé, mba ne Esówo apye bóó ekpávé bíí ásáme nnó,

⁶ “Wó Betelehem, né gebagé mewaá Judiya, yé élé wó ólu koó, ópófó ñénéñéné né geluágé maló genwá ayi álu né mme Judiya.

Néndé, eta wyé ne mfwa átánege nye ayi ágbárege bóó ba Israeli,

nkane mémbamé magónñime ápéle magónñime jíí.”

⁷ Ne Heród áwúgúgú mba, akú ankeé bimbó ájwólé bíbíí, agii ebwó aké, “Gárege me gébé eyigé enyú dégené membe yimbó né melo nyú tíí.”

⁸ Eféé ne Heród átome ebwó aké, “Chóge né Betelehem démyémmye dégé mbaá ayi maá yimbó álú, dégege ji kérege meso, déchwó

dégaré me nnó nnyé nnógé ji ntó.”

⁹ Ne ankeé bimbó áwúgúgú genó eyigé mfwa yimbó ajóó ne ebwó, áló manjye. Ne ndere ebwó ájyé ágé wyé membe yimbó ayi ebwó ábó ágene nkane ajyéé mbe, ebwó ákwólege ji meso. Akwónégé né Betelehem membe yimbó atené né mfaánebuú cho né gepú eyigé maá yimbó álú. ¹⁰ Ebwó ágegé membe yimbó eféé, matóó ágo ebwó doó.

¹¹ Akpége né mmu gepú eyígémba, ágé maá yimbó ne mmá wuú Meri. Eféé ne átomé manó mme áchyé ji enogé. Ne ánené uba bwó áferé unó mabó áchyé ji, gémá gélú genógé gesege ñka eyigé ákuú nnó gul, gémá gélú gefógé emmá ewé ewyaá gebe gelógéló ne eyige fó gelú laménda ayi alú gefógé mawéé gebé gefó. ¹² Nkane ankeé bimbó ábelé ne utuú, Esówo achwó kwéle ebwó mbeé né gejyá nnó ekage ákéré meso mbaá Heród. Ebwó ákoó meti ewéchéá ne ájyé né melo bwó.

Josef ne Meri akpá Jisós ábó áfé né melo Ijip

¹³ Anke bimbó áwúlégé, ekiénné Esówo ékwó Josef ushu né gejya, éjóó ne ji eké, “Josef, Kwilé ka, kpa maá yina ne mmá wuú débo deyjé né meló Ijip. Déjyegé láge éwu kpaá te bíí bí ngárege nye enyú nnó dékéré meso. Néndé Heród ákelege maá yina manwá.” ¹⁴ Josef apégé géjyá ne utuú bimbó, apye wyé nkane ekiénné Esówo egaré ji eké. “Kpá maá yimbó ne mmá wuú ojye né Ijip.” ¹⁵ Akwónégé Ijip, ála wyé kpaá te gébége mfwa Heród ágboó. Unó bí na úpye nnó depo éfiré Esówo apye nnó muú ekpávé wuú agaré bóó bíí débé wáwálé, nnó, “Nkú maá wa átané né Ijip.” *

Heród ajóó nnó áwá baá ande

¹⁶ Heród agégé nnó ankeé bimbó ábwólé ji, nchye anywóné ji mmu.

* 2:15 Elú wáwálé nnó: Meló ñwe ewé na etané né ñwe Hosea 11:1.

Achyé meko aké, “Awá baá ande ako né Betelēhem né maló ayí kwókwólé, aló né baá abi ákwoné aḡmé ápea áshúlégé.” Heróð ajóó mbó gétúgέ ji áferé nnó élé mé aḡmé ápea ayí ji agií áḡkéé bimbó gébé eyigé ebwó ágéné membe yimbó. ¹⁷ Mechó ewéna épyembó nnó, genó eyigé Jerimaya muú ekpávέ Εσωω ajóó gepye wáwálé. ¹⁸ Ajóó nyá aké, “Meko negbo átanegé né meló Rama ne gejamégé elúlu ne dámpépe. Rashel alili baá bií, bós áfyéé ji metós nnó ágó magbo, akámégé gétúgέ baá bií abi ágboó.”

Josef ne Meri dkeré meso ne Jisós ne Nasaret

¹⁹ Heróð ágbógé, ekiénné Εσωω ekwó Josef ushu né géjyá né Ijip, ²⁰ eké “Josef, kwilé ka ókpá maá yina ne mma wuú, enyú dékéré meso né mme Isreli. Bós abi ákelege manwá ji ágboó.” ²¹ Josef ápégé, ase maá yimbó ne mmá wuú áfé né mme Isreli. ²² Yémbó ji áwúgέ nnó Achelos ase gefwagé nte wuú Heróð né gebagé mewaa Judiya, abó efo manjye wyé. Né gejya eyigé ji áma gé, Εσωω ákwelé ji mbeé nnó ajye né gebagé mewaa Galilií. ²³ Ne Josef ajye jwóle né meló Nasaret ewé élú né gebagé mewaa eyigémbó. Mechó wé epye nnó genó eyigé Εσωω abó apye nnó muú ekpávέ wuú agaré bós bií gébé wáwálé nnó, “Bós ákuu nye ji nnó muú Nasaret.”

3

Mekomejós ayi Jón menwyaá bós manaá Εσωω ágarége

(Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Jón 1:19-28)

¹ Né gébé eyigémbó, ndere Jisós alu né Násaret, mende fo ayi akuú ji Jón menwyaá bós manaá Εσωω, aló mangaré mekomejós Εσωω né mashwone né gebagé mewaa Judiya aké, ² “Kwórege matós nyú délyá gabo néndé gébé eyigé Εσωω ágbárege gefwa ne bós bií géla

kwókwólé.” ³ Jón yina ne Asaya muú ekpávέ Εσωω ágarége nyá átomé ne jii nnó,

“Muú fo abene mbó né mashwone aké,

‘Kwyége meti Ata dakené, nyaáge éwú ébé cho’.”

⁴ Gefógé nkúu eyigé Jón abó afyé ájo ne bya mpó mashwone. Awélé ekandá mekó menya né gebwe jii, ne menyéé wuú alu nyá lé égomé ne nwyós. ⁵ Ne gejamégé bós áchwó manwú mekomejós ayi Jón agárege. Bós bina átané Jerosale, ne gebagé mewaa Judiya meko ne maló mako ayi álú kwókwólé ne ebeé Jodan. ⁶ Ndere ebwó áshuú ekúu né gabo ayi ebwó ápyeé, Jón awyaágé ebwó manaá Εσωω né mmu ebeé Jodan.

⁷ Ndere Jón agárege mbó, agé gejamégé ekwó bó Farasi ne ekwó bó Sadusi fo ndere áchwós nnó ji awyaá ebwó manaá Εσωω, aké ne ebwó, “Enyú mmyó! Ndé muú agaré enyú nnó, dekage bó efwyale ewé Εσωω achwó tó?” ⁸ Yéndémuu nyú apyége unó ebi úleré nnó akwaré metós wuú alyá gabo wáwálé. ⁹ Déferégé fo nnó, dekage déjwóle déli mmye nnó, élé esé délu upyáne Abraham dékágé bó efwyale ewé echwós. Kaáge wáwálé nnó, Εσωω akage pye mataá yina ábwólé upyáne Abraham. ¹⁰ Ye nana, enyú debó mankaá nnó, ábwéé mé etós mfaá mango yéndé genós ne makaka eyigé gélagé womé umpomé ulúús ásré áfome mmu mewe. ¹¹ Me nwyage enyú ne manaá Εσωω mamimami manleré nnó, enyú dékwóré matós nyú. Yémbó, muú fo achwó mbó me meso, ayi áneá geme apwó me, nkwané yé muú ayi mkpane unó uká bií wó. Achwógé, awyage nye enyú ne Mendoó Ukpea ne mewe. ¹² Achwós nyé ne ékóriyá né ebwó wuú mánychá esa. Anerégé ashwané nye mató alá pópó, afyé esa né mmu uba abelé. Ne ukwós

ebi ulaá akpane agbε né mewε εwé élá nómgé. *

*Awyaá Jisós maná εσωω
(Mak 1:9-11; Luk 3:21, 22)*

¹³ Ewya yé wó, Jisós atané gebagé mewaá Galilíí achwó né ebéé Jodan mbaá Jón nnó awyaá ji manaá εσωω. ¹⁴ Yémbó, Jón abó ashya ne ajóó ne Jisós aké, “Nnó me nchwó eta wyé owyaá me manaá εσωω, wó oma ochwó eta wáa?” ¹⁵ Jón ájógémbó, Jisós ashuú ji meko aké, “Gó éwú éhé mbó nana, elóme nnó dépyé yéndégenó eyigé εσωω akélege. Eféé ne Jón ákamé manwyaá Jisós manaá εσωω.” ¹⁶ Ténéténé ayi áwyaá Jisós manaá εσωω, atané mmu nnyi, aké apele mfaánebuú anené, agé Mendoó εσωω éshúlege nkane gepwine ne echwó téne ji mmyé. ¹⁷ Ne meko atané mfaánebuú aké, “Gé maá wa na, ngboó ne ji, apyéé metóó εgóó me.”

4

*Danchòmeló ammua Jisós
(Mak 1:12, 13; Luk 4:1-13)*

¹ Eféé Mendoó Ukpea épye Jisós afé né mashwóne nnó danchòmeló ammua ji. ² Jisós abelé éwu usaá ndó upea, utuú ne ηwómésé ayi alá nyéé menyéé wó ne mesa aló mammye ji. ³ Gébé eyígémbó ne danchòmeló áchwó jóó ne ji aké, “Mbógé wó ólu Maá εσωω, garé mataá áyina ábwólé ntóó bréd.” ⁴ Jisós ashuú ji meko aké, “Asá mmu ηwe εσωω nnó, menyéé jiji fó wó awyaá eshye mángbaré genwáge mekwaá wó, yéndé mekomejóó ayi εσωω ajóó awya ntó eshye mángbaré genwáge mekwaá.” ⁵ Ajógé mbó, danchòmeló ase ji afé né Jerosale melo ukpea, abelé

ji né melu εwé élu tetε mfaá εcha upe εσωω. *

⁶ Ne aké ne ji, “Mbógé wó ólu Maá εσωω, nyó cho mme, néndé ásá né mmu ηwe εσωω nnó, ‘εσωω atóme nye makiénné jii nnó áchwó ábámé wó’, áma sá nnó: ‘Agbárege nyé wó né amu bwó chánchá nnó ókagé ótó enóó geká né ntaá.’”

⁷ Jisós ashuú ji meko aké, “Ngba, me nyogé fó néndé, ásá ntó né mmu ηwe εσωω nnó, ‘Mekwaá ákpelégé fó Nte wuú εσωω mankpea ji nnó ápyé genó.’” ⁸ Alyágé eféé, danchòmeló ama akpá ji afé né mfaá mékwé εwé éηogé dóó ne aléré ji maló mme mako ne gefwa eyi gélu wyé. ⁹ Ne alérége Jisós mbó, ajóó ne ji aké, “Menchyege nye wó unó bina uko mbógé otogé manó mme onogé me.” ¹⁰ Jisós anyá ji aké, “Kwilé me ushuú, wó danchòmeló, ása mmu ηwe εσωω aké, ‘Óbó manógé elé Nte wyε εσωω jimbiú ne okpáné wyε lé ji defwe.’” ¹¹ Ajógé mbó, danchòmeló alyá ji afé. Eféé ne makiénné εσωω áchwó póo Jisós.

*Jisós ab utóó biti né Galilii
(Mak 1:14, 15; Luk 4:14, 15)*

¹² Jisós áwúgé nnó ápye Jón menwyaá bóó manaá εσωω áfyéé denó, alyá gebagé mewaá Judiya akeré né gebagé mewaá Galilíí. ¹³ Ajyége, ábelé fó né Nasaret dóó wó, akoó kóge ajyé jwólé né Kapanóm melo εwé élu né mapea gentoógé mewaá Galilíí né gebagé mewaá Sebulón ne Naftali. ¹⁴ Ebo épyembo nnó genó eyigé Asaya muú ekpávε εσωω asamé gébé wáwálé nnó, ¹⁵ “Mme Sebulón ne mme Naftali, mme ayi álú meti ebéé mega, né égbé ebéé Jodan, gebagé mewaá Galilíí eyigé

* **3:12** Elú wáwálé nnó: Mendoó Ukpea echwóge muú né mmye, eshyege ji eshye mampye utóó εσωω, mbóntó ne mewε εsós yéndé gabo ayi muú ápye épye ji akpea. * **4:5** Elú wáwálé nnó: Bóó Jus áferé nnó Jerosale álú melo ukpea bwó néndé, εcha upe εσωω élú nyá wyε. Echa upe εσωω eléré né eta bwó nnó εσωω álú fa mme.

gejamégé bɔɔ abi alá pɔ bɔɔ Jus ájwólege wye. ¹⁶ Bɔɔ abi ábó álú mmu gemua ágé gekpékpéégé gengbó. Ne bɔɔ bi álú nya mmu manoo negbo, nana gengbó gégené, ebwó átane meti.”

¹⁷ Eló né gébé eyígémbo, Jisɔs alɔ mangaré bɔɔ mekomejɔɔ Esɔwɔ aké, “Kwórege matɔɔ nyú délya gabo nénde, gébé eyigé Esɔwɔ ágbárege gefwa jii ne bɔɔ géla kwókwólé.”

*Jisɔs aku baá utɔɔ bií ani abi mbe
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)*

¹⁸ Bií fɔ, ndere Jisɔs akéne né mbále ebéé mega ewe elu né Galilí, agé ánmé ápea mmá ama, nte ama. Ama akamege Simun ayi ákuú ji ntó nnó Pita, ne menjmo wuú Andru. Ebwó ánmée utófó bwó, élé álu áwáné meshuú. ¹⁹ Jisɔs ajɔɔ ne ebwó aké, “Kwólege me, nlerge nye enyú, ndere ákpálege bɔɔ eké meshuú.” ²⁰ Tenétené yimbɔ Simun ebwó ne meso wuú Andru ályaa utófó bwó ne ákwólé ji. ²¹ Ndere Jisɔs ályá eféé ajyee mbe gachye, áma gé ánmó abifɔ ápeá Jemsi ne Jɔn menjmo wuú ebwó álú baá Sebɛdee. Alú né mmu ékpée ne nte bwó Sebɛdee átóme upaá utófó bwó. Ákuú ebwó nnó ákwólé ji. ²² Jisɔs ajógé mbɔ, yé gébé áchɔ wó ályá ékpée mbaá nte bwó ne ákwólé ji.

*Jisɔs alerege, agarege mekomejɔɔ
Esɔwɔ ne apye bɔɔ mamée dtóoge
(Luk 6:17-19)*

²³ Ne Jisɔs akéné gebagé mewaá Galilí geko. Ndere akene, alerege bɔɔ mekomejɔɔ Esɔwɔ, né mmu macha mmyemenene bwó. Agarege ebwó abya melóméló ndere Esɔwɔ ágbárege gefwa ne bɔɔ bií. Ama apye bɔɔ abi amee mamee ufɔɔ ufɔɔ átóoge. ²⁴ Abya yi apye ngó Jisɔs akwó kpaá akwóné gebagé mewaá Siriya geko. Bɔɔ ákpáne

bɔɔ bwó ako abi amee mamee ufɔɔ ufɔɔ ne abi ágene efwyale dɔɔ áchwó eta wuú nnó ápye ebwó átoó. Né geluágé bɔɔ bina, abifɔ áwyá aló nchye, abifɔ ákwéne usasa ne abifɔ amee uchanchi. Jisɔs apye ebwó átoó. ²⁵ Ewena épyegémbo, gejamégé bɔɔ ako abi átané gebagé mewaá Galilí ne gebagé mewaá eyige ákuú nnó maló áfya ne Jerosale ne Judiya né egbé ebéé Jodan, ebwó ako alɔ mankwólége Jisɔs. †

5

*Jisɔs alerege bɔɔ mekomejɔɔ Esɔwɔ
né mfaá mekwé*

¹ Jisɔs ágégé gejamégé bɔɔ abi áchwɔɔ matoómatoó né mbaá ayi ji alú, akwó ajye jwale mfaá mekwé. Ne baá utɔɔ bií ájwólé áno ji mme.

*Jisɔs alerege mejé ewé wáwálé
(Luk 6:20-23)*

² Ne alɔ mánleré ebwó aké: ³ “Esɔwɔ ajé bɔɔ abi ágéné nnó mbógé ji alá pɔ ebwó ápó yé genó; néndé gefwa eyigé Esɔwɔ ágbárege ne bɔɔ bií gelú eyigé bwó. ⁴ Esɔwɔ ajé bɔɔ abi álú ne masome, néndé Esɔwɔ áfyéé nye ebwó metɔɔ. ⁵ Esɔwɔ ajé bɔɔ abi alá sélé gemege bwó eke genó, néndé mme meko abéé nyé awe bwó. ⁶ Méjé elu ne bɔɔ abi áwyaá matɔɔ mampye genó eyigé Esɔwɔ akélege, néndé ji apyee nye ebwó ápye genó eyigé ebwó akélege. ⁷ Esɔwɔ ajé bɔɔ abi ágene bɔɔ meshwe, néndé Esɔwɔ ntó agene nyé ebwó meshwe. ⁸ Esɔwɔ ajé ebwó abi áwyá matɔɔ mmu pópó, néndé ágéne nye Esɔwɔ ne amé bwó. ⁹ Esɔwɔ ajé bɔɔ abi ámmyéé nnó bɔɔ ábé nesɔ ne ate, néndé, ákuú nye ebwó nnó baá Esɔwɔ. ¹⁰ Esɔwɔ ajé bɔɔ abi bɔɔ ámyé amu ne ebwó gétúgú ápye unó ebí Esɔwɔ akélege néndé gefwa eyigé Esɔwɔ ágbárege ne bɔɔ bií gelú eyigé bwó. ¹¹ Méjé elu ne enyú abi bɔɔ áju enyú mashye

† 4:25 Elú wáwálé nnó: Maló afya yina, élé Dekapolis.

mmye, enyú abi ámmyéé amu ne enyú detúdetú ne enyú abi ama ájóoge ufóó unó uboubo ebi úlú gebyó eta nyú gétúoge dékwálegé me. ¹² Bége lé ne metóó megómego ne nechóchó, néndé, gekpékpé gé nsá nyú alu né mfaánebuú. Kaáge ntó nnó mbó ne ámye nyá amu ne bóó ekpávé Esówa abi ábóó mbe ne enyú.”

Jisás alerege nnó áhkwále bií díú eké mega ne genjbo mbaá bóó mme

¹³ Enyú bi delu áhkwále baá délu eke mega mbaá bóó mme meko, yémbó mbógé mega élá pó sé ne ugo bií, ápyéé mbó nnó ne ugo bií ukéré? Efúlé sé yé genó, éla lé genó eyigé ágbéle dafye bóó ájyále ne uka. ¹⁴ Enyú delu genjbo mbaá bóó mme meko, wye ndere melo ewé átene mfaá mékwé éla ébigé fó mangé. ¹⁵ Mbóntó ne muú alwégé étuléká alá abóó fó gesá ákwéré ewú. Yémbó, álwégé éwú anjma ewú mfaá mbaá yi égénege yéndémuú né mmu gepú ágené. ¹⁶ Wyémbó ntó ne élbme nnó délyá genwáge nyú gégénégé eké mewé mbaá bóó ako, nnó yéndémuú ágé uló melu ébí enyú dépyé ne áfége Nte nyú Esówa muú alu né mfaánebuú.

Jisás alerege bóó depóré mabé Mosis

¹⁷ Déferégé fó nnó me mbó nchwó élé mánchó mabé Mosis ne unó bi bóó ekpávé Esówa ábóó áleré. Nchwó lé nnó mpye unó ébí mabé yimbo ájóó úbé wáwále. Nchwó fó mánchó ájí wó. ¹⁸ Ngarege enyú wáwále nnó, téé mfaá ne mme ábyéé, ye ekéké genó eyigé áférege né mabé Mosis yina gépó yé genjéné nnó, kpaá téé unó uko ebi ásámé úbéé nye wáwále. ¹⁹ Ne yéndémuú ayi abyaá ekéké genó né mabé ayi, nnó epófó genó, ne álerege ntó nnó bóó ábyágé ewu, abeé gembyánkwógé muú né gefwa eyigé

Esówa ágbarege ne bóó bií. Yémbó muú ayi ábélege mabé Esówa ayi, ne alerege ntó bóó nnó ábélégé áji abeé nyé gekpékpé gé muú né gefwa eyigé Esówa ágbárege. *

²⁰ Ngarege enyú wáwále nnó mbógé enyú delá fyéé mekpo mambele mabé Esówa depwó ekwó bóó Farasi ne ánléré mabé Esówa wó, degene fó meti mankpe né gefwa eyigé Esówa ágbárege ne bóó bií cháchá.

Jisás alerege depóré metóó usóó

²¹ Enyú debó déwú nyá nkane ébé Mosis ejóó mbaá ukwéne ante sé nnó, ékagé muú áwá nte. Muú ayi ápyéé mbó, akpéne nyé unó mpa. ²² Yémbó me ngarege enyú nnó, yéndémuú ayi abóó metóó usóó ne nte menjé akpene nye unó mpa eso. Ne muú ayi ashyéé nte menjé nnó, “wó olu waá?” Akpene nye ntó eso ewe kpaá. Ne muú ayi ájóógé ne nte menjé ntó nnó, “Wó genjekenégé muú” akpene mmu mewé ewé élá nómége. ²³ Ne ndere elúmbó, ébegé nnó muú abóó echye manchyé, né mbaá ayi áchyége echye Esówa, ne atege nnó apye genó eyi gesóó menjé wuú metóó, ²⁴ ályá echye ewémbó eféé, abó kpe mbe ajyé akwyé depó ne menjé wuú, ne achwó achyé echye wuú mbaá Esówa. ²⁵ Muú abógé efwyale ne muú mawámé wuú, akamégé fó ji ajye ne ewú né eso. Akwyéé depó ábé meko ama gemége nnó ajye né eso. Nénde, alá pye mbó wó, gébé gékoógé ajyegé ne éwú né eso, afye nye ji né amú mempané mpa. Ne mempané mpa afye ji né amú bóó bó nkú, ne bóó nkú áfyéé nye ji denó. ²⁶ Ne kaáge wáwále nnó alaa né denó etirémbó, kpaá te ákwóle ujwóó bimbo uko.

* **5:19** Elú wáwále nnó: Bóó Jus ákuú gefwagé Esówa nnó gefwagé mfaánebuú gétúgé ebwó áfóó mantya mabó Esówa, detú detú.

Jisɔs alerege depɔré ulɔ ne neba manwá

(Mat 19:9; Mak 10:11, 12; Luk 16:18)

²⁷ Enyú debɔ dewú nyá nkane ebé Mosis ejɔɔ nnó muú ákwegé ulɔ. ²⁸ Yémbɔ me ngarege enyú nnó, muú ayi apéle mendée dómee, ne abɔɔ nkyaá né metɔɔ wuú mambelé ne ji, akwe mé mbɔ lé ulɔ ne mendée yimbɔ né mmu metɔɔ wuú. ²⁹ Ne ndere elúmbɔ, mbɔgé dambɔ́nni wýé ayi ebwɔnye apye nnó ókwé ebé Esɔwɔ ju ji oféré, néndé élú galógáló nnó gepógé menyammye génó wɔ, ne nnó ɔbé ne upɔɔ mmye uko, ójyé né mewe ewé élá nómégé. ³⁰ Ne mbɔgé ebwɔnye wýé épyé wɔ nnó ókwé ebé Esɔwɔ, sɔ éwú ofómé, néndé élú galógáló nnó jógé menyammye wýé génó ne nnó menyammye wýé mekomeko ákpé mmu mewe ewé élá nómégé. ³¹ Enyú dewú nyá nnó ebé Mosis ejɔɔ éké muú akage wá neba ne mendée wuú mbɔgé achyegé ji mekpó ηwe. ³² Yémbɔ me ngarege enyú nnó, muú ayi awáne neba ne mendée wuú ewé mendée wuú alá kwe ulɔ wɔ, muú yimbɔ apye nnó mendée wuú akwé ulɔ mbɔgé abagé menɔ ayi chá. Ne ye ndé mende ayi abagé mendée ayi menɔ wuú alya ji neba akwé ntó ulɔ.

Jisɔs alerege depɔré manyéméno

³³ Enyú debɔ déma wú nyá nkane ebé Mosis ejɔɔ ne ukwéne ante sé nnó, ékágé muú anyéméno mampye génó eyige gélá pɔ ji metɔɔ mampye. Muú abɔ mampye génó eyigé ji anyéméno né mbe ushuú Esɔwɔ nnó apyéé. ³⁴ Yémbɔ me ngarege enyú nnó ékagé muú akele kan̄ka, ye ebéle mannkú mabɔ mfaánebuú, néndé élé geluage Esɔwɔ. ³⁵ Yé ébelé mankele ákú mme néndé mme alu gelú eyige Esɔwɔ ánerege uká bíi wýé ágbéege mmye, ne muú akelégé akú ye Jerosale néndé ele Esɔwɔ mfwá

yi kpaá ne abɔɔ meló Jerosale. ³⁶ Ne ékagé muú akélé yé mekpɔ wuú néndé ákágé bwále en̄kaá méjwé ema ebé pópó yé lé megilí. ³⁷ Kámélé nnó “E é” mbɔgé génó gélú eyigé wɔ ɔkamege ne shya ntó nnó, “Ngba” mbɔgé génó, gélú eyige wɔ ɔshyáa. Yéndégenó eyigé ɔmage gbéé né mfaá eyina getané mbaá danchɔmeló.

Jisɔs alerege nnó ékagé muú ashúú gabo mfaá gabo

(Luk 6:29, 30)

³⁸ Enyú debɔ dewú nyá ntó nnó ebé Mosis éké muú anigé dambɔ́nni nte men̄mé, ánií ntó awuú. Ne yé amugé nénéné nte, ámu ntó eníí. ³⁹ Yémbɔ me ngarege enyú nnó, ékagé muú ashúú gabo mfaá gabo. Ne muú adogé wɔ égbé etaá ewé ebwɔnye, bwále ewé fɔ ntó ado. ⁴⁰ Ne mbɔgé muú aké akelege mampye mpa ne wɔ nnó ase nkú wye ayi mmu, chyéé ji chonchó ne ayi dafye. ⁴¹ Mbɔgé muú bee agbarégé wɔ nnó ɔkpá metuú wuú ojye mkpa neke ama, chó ne ji mkpá neke épeá. ⁴² Muú akogé wɔ génó, chyéé ji géji ónyogé. Ne muú achwogé nnó ópwɔ ji génó ntó ɔshyagé, pwɔ ji gejí.

Bɔ gejeé ne bɔɔ mawámé

(Luk 6:27, 28, 32-36)

⁴³ Enyú debɔ déwú me nnó ebé Mosis éké, “Gbógé ne bɔɔ abi dényéé détué ne ebwɔ ne paáge bɔɔ abi alá kíi enyú.” ⁴⁴ Yémbɔ me ngarege enyú nnó bógé gejeé ne bɔɔ mawámé nyú, dénénemmye mbaá Esɔwɔ nnó aje bɔɔ abi ámmye amu ne enyú. ⁴⁵ Depyege mbɔ, debeé nye baá Nte enyú muú alú né mfaánebuú. Ji apyéé m̄m̄méé étyéé mbaá bɔɔ abi ápyéé galógáló ne abi apyéé gabogabo, ne manaá nnó akwéné mbaá bɔɔ abi ápyéé unó bi ji ákélege ne abi alá pyéé. ⁴⁶ Ne mbɔgé enyú dégbóo lé ne bɔɔ abi ágboó ne enyú, ndé nsá ayi enyú debɔɔ wýéé? Pɔ wýémbɔ ntó

ne ánselé ñká makpo apyéé? ⁴⁷ Ne mbágé enyú dedoó lé abya ne bɔ́ɔ́ abi denyéé detúge ne ebwó, nde mechó ewé enyú depye mbɔ́ ewé muú alá pye? Yé bɔ́ɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus; mbɔ́ntó ne ápyeé. ⁴⁸ Né gétú eyigé na debó mambé cho ndere Nte enyú muú alú né mfaánebuú alú.

6

Jisɔs alerege nkane débɔ́ɔ́ mampyégé unó Eɔwɔ dela lerege mmye né mbe ushu bɔ́ɔ́

¹ Yémbɔ́ Jisɔs alérégέ aké, “Sége gébé nnó ékágé délérégé mmye né mbe ushuú bɔ́ɔ́ nnó ágené enyú gétúgέ unó Eɔwɔ ebi depyeé. Muú apyégέ mbɔ́, abɔ́ɔ́ fɔ́ nsa ayi nte nyú né mfaánebuú áchyege. ² Getu eyigembɔ́, yéndégébé muú nyú aké apoóge mbya muú ekagé ádó makánka melóméló nkane bɔ́ɔ́ démbwólé ápye, né macha mmyemenene, ne metɔ́ melɔ́ nnó bɔ́ɔ́ áfégέ ebwó nnó alú bɔ́ɔ́ aláló. Me ngarege enyú wáwálé nnó mamféé ayi bɔ́ɔ́ áfége mbɔ́ ebwó gé le áwu bwó nsa ne ebwó abɔ́ɔ́ me mbɔ́. ³ Ndere elúmbɔ́, muú nyú aké apoóge mbya muú, apoó gefɔ́ eyigé yeé muú ayi alú kwákwólé ne ji alá kaágé. ⁴ Nnó mampoó ayi dépoóge mbya muú abe bíbí. Deké dépyembɔ́, nte nyú muú alú mfaánebuú agene yéndé unó bi bɔ́ɔ́ ápyeé bíbí achyege nyé nyú nsá.”

Jisɔs alerege nkane muú abɔ́ɔ́ manemmye mbaá Eɔwɔ

(Luk 11:2-4)

⁵ Jisɔs afe mbe mánleré aké, “Ne yéndégébé, enyú deké denenemmye, dénégé fɔ́ eké bɔ́ɔ́ abi ábwólégé gemege bwó néndé, ebwó ágbóo mantené téné né macha mmyemenene ne mapeá anɔ́ mati ánenemmye nnó bɔ́ɔ́ ágéné ebwó. Me ngarege enyú wáwálé nnó

mange ayi bɔ́ɔ́ ágéne mbɔ́ ebwó, gé le áwu bwó nsá ne ebwó abɔ́ɔ́ me mbɔ́. ⁶ Ndere elúmbɔ́, yéndégébé muú nyú aké ákélege manemmye, ajye akpe mmu gepú jíí, mbaá ayi ji abeé jimbií, agbé gepú, anemmye mbaá nte wuú Eɔwɔ ayi alá géné ji ne ame. Ne nte wuú ayi agene yéndé unó bi bɔ́ɔ́ ápyeé yéndé mbaá, achyege nyé ji nsá. ⁷ Ne muú nyú aké anenemmye ájóógé mejɔ́ ewé elá pɔ́ ne mekpo ne ula ndere bɔ́ɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus ápyeé. Gétúgέ ebwó áférege nnó ájóógé mejɔ́ dɔ́ɔ́ ne Eɔwɔ awú mmyemenene bwó. * ⁸ Débegé fɔ́ eké ebwó, néndé nte nyú Eɔwɔ akaá mé genó eyigé dékélege gemégé nnó degíí ji. ⁹ Ne yéndégébé déké dénemmye nege na, Nte esé Eɔwɔ, wɔ́ yi ólú mfaánebuú, pyé mabɔ́ mmyé mábé ne énogé. ¹⁰ Pye gefwa jyeé géchwó. Pye bɔ́ɔ́ apyege elé genó eyigé wɔ́ ókelege fa mme nkane ápyeé né mfaánebuú. ¹¹ Chyegé esé menyéé yi dékélege bíí ne bíí. ¹² Jinte gabo yi ese depye eta wye ndere ese ntó déjigente gabo yi bɔ́ɔ́ ápyeé eta esé. ¹³ Ŋkamégé esé dékpé né mmuameno ayi apye esé dékwéne né gabo. Yémbɔ́ fére esé né amu danchameló. †

¹⁴ Mbɔ́ ne débɔ́ɔ́ manemmye. Né ebegé ojigé nte gabo yi ate bɔ́ɔ́ apyé ne eta wyé, Nte wye Eɔwɔ né mfaánebuú ajigé ntó nte gabo wye yi apyé. ¹⁵ Yémbɔ́ ólá jinte gabo ayi ate bɔ́ɔ́ ápyé né eta wyé wó, Nte wyé Eɔwɔ ajigé nyé fɔ́ ntó nte gabo wye yi apye.”

Jisɔs alerege nkane debɔ́ɔ́ manlyáge menyéé kpékpé gétúgέ depɔ́ré Eɔwɔ délá lérégέ mmye

¹⁶ “Ne yéndégébé deké délyage menyéé kpékpé gétúgέ depɔ́ré Eɔwɔ, ekagé déla meshwemeshwe nkane bɔ́ɔ́ abi ábwólégé gemege

* **6:7** Elú wáwálé nnó: Eɔwɔ ayi bɔ́ɔ́ ubeé ánenemmye, ápɔ́f Eɔwɔ ayi abɔ́ɔ́ mfaá ne mme.

† **6:13** Elú wáwálé nnó: Ukwene bɔ́ ñwe abifo áké, Néndé gefwa jye, uto bye ne ñgɔ́ wye ulú te kwyakwya ne kwyakwya Amen.

bwó ápyeé. Ebwó álaá meshwemeshwe²⁴ “Muú ama ákágé kpá fí éké bɔ́ abí ágéne efwyale, nnó bɔ́ ákaá nnó ebwó ályá menyéé kpékpé. Me ngarege enyú wáwálé nnó mangé ayi bɔ́ ágéne mbɔ ebwó, gé le awu bwó nsá ne ebwó ábɔ́ me mbɔ. ¹⁷ Ne ébégé muú nyú alyagé menyéé kpékpé gétúgέ depɔ́ré Esɔwɔ, áshwóné ushu bíí, áwaá mawéé, ne achá mejwé wuú. ¹⁸ Muú nyú apyegé mbɔ, bɔ́ ákágé fí nnó alyá menyéé kpékpé, élé Nte wuú Esɔwɔ muú akaáge unó bi bɔ́ ápyeé bíbí ne akaáge nye. Ne Nte wuú Esɔwɔ muú agéne yéndégenó eyigé jì apyeé bíbí, achyege nyé jì nsá.”

Ékágé muú abya Esɔwɔ gétúgέ unó mme
(Luk 12:32-34)

¹⁹ “Ékágé désélé gefwage nyú dékwígé fá mme, mbaá ayi baá menya ne nfrákánj ányéé nye geji, ne ánjó ntó ágyále gepú ákpé ákpá yendé genó. ²⁰ Genó eyigé yéndémuú abɔ́ mampye gelu nnó ábélé gefwa jì né mbaá yi Esɔwɔ mbɔ́ gefwa alú, mbaá yi baá menya ne nfrákánj alá kaágé anye ne ánjó ntó alá kágé gyá gepú ákpá yendégenó.” ²¹ Nénde, mbaá ayi muú ábélege gefwa jíí, eféé ntó ne metɔ́ wuú ebéé.

Jisɔs alerege bɔ́ gengbógé menyammye
(Luk 11:33-36)

²² “Amé mekwaá álu eke etúlékánj né menyammye wuú meko. Ne mbɔgέ ame jyé álú chánchá, ébyennó menyammye wyé meko abeé ne gengbó. ²³ Ne ebégé ame jyé ala apó chánchá menyammye wyé meko akwene gemuagemua. Ne mbɔgέ genó eyi gepye wɔ́ ogéne mbaá gekwege gemua, ébyennó menyammye wyé meko alu mmu gekpekpegé gemua.”

Jisɔs alerege nkane débɔ́ mambé ne Esɔwɔ ne unó mme
(Luk 12:22-31)

defwé mbaá bɔ́ apea gébé gemaá. Apyegémbɔ, apaá nyé ama agboó ne ayifo. Ne ánogé nyé ama abyaá ayifo. Enyú dekágé nógέ fí Esɔwɔ ne nka gébé gemaá. ²⁵ Gé ula bi ngarege enyú nnó déchyegé fɔ gemege nyú efwyale, désómégé nnó dényé nyé ndé? Dényuú nyé ndé? Ne defyeé nyé ndé? Genwáge mekwaá gepwɔ menyéé wɔ́? Ne menyammye mekwaá apwɔ́ mandeé mamfyé wɔ́? ²⁶ Pége denywóné, detí depene menyéé, déferége ne débélégέ mbwé, yémbɔ nte nyú muú álu né mfaánebuú achyege detí menyéé, nnó enyú denjéa geme depwɔ́ deti wɔ́? ²⁷ Déchyegé fɔ geme nyú efwyale, ndé muú nyú ayi mesóme wuú ekágé gbéé yeé bíí uma né amjime ayi Esɔwɔ achyé enyú nnó débélé fá mme? ²⁸ Ulannó déchyegé gemege nyú efwyale gétúgέ mandeé? Pége dégέ unɔ́ mewaa ébi úkome ukoó ulúlú ndere úwéné, úpyé fí utɔ́, ukwyége ye mandeé. ²⁹ Yémbɔ ngarege enyú wáwálé nnó ye Mfwa *Solomon ayi abɔ́ awyá unó uko, apó ye ne nkú ayi alómé akwóné ukoó ébi unɔ́ bina. ³⁰ Mbɔgέ Esɔwɔ achyege bya mewaa bina ukoó ulúlú. Bya ébì fina úlú ube geyá úgbó átuú áfyé mewé, deféré nnó ákágé chyeé fí enyú mandeé apwɔ́ ndere jì apele bya mewaa? Metɔ́ ewé enyú defyeé ne Esɔwɔ éjjené kpaá épwɔ́ amu. ³¹ Désómégé sé déshaágé mmye nnó dényé nyé ndé? Dényuú nyé ndé? Ne defyeé nyé ndé? ³² élé bɔ́ abí alá pɔ́ bɔ́ Jus ne anerege matɔ́ né ufɔ́ unó bina. Kaágé nnó Nte nyú Esɔwɔ muú alu mfaánebuú akaá me nnó debɔ́ mambé ne ubi uko. ³³ Ne bóge mbe dékélé kpé meti ewé Esɔwɔ abeé mfwa nyú depyegé unó bi jì ákélege, depyegé mbɔ, achyege nye enyú unó bina uko. ³⁴ Ne déchyegé fɔ efwyale né menyammye enyú

désómégé gétúgé unó bi geyá, yéndé bíi uwyá eti depɔ eti déchwɔɔ ne ubi. Desége fɔ efwyale ewé bíi ebi chá décho ne ewe fina.”

7

Dépagé mpa bɔɔ ne metɔɔ usɔɔ
(Luk 6:37, 38, 41, 42)

¹ “Dépagé mpa ate ne defya, nnó ékagé Esɔwɔ apa awe nyú. ² Néndé gefɔɔ eyigé dépane mpa ate, wyémbɔ ntó ne Esɔwɔ ápane awu nyú. Gefɔɔ eyigé démége genó déchyége muú, mbɔntó ne ámege nye áchyéé enyú. ³ Ulannó óchérege ekéké gabo ayi alu eke maá gejwaá né dambɔɔnni nte menjé wyé ɔla ɔfyéé mekpo ne gabo ayi alu eke mekwɔkwɔ né dambɔɔnni awye wɔmbɔɔ? ⁴ Epyembɔ nnó ne ɔɔɔ ne menjé wyé nnó, ‘Léré me nféré wɔ maá gejwaá ayi alú wɔ né dambɔɔnni’ ayi ɔlá géné mekwɔkwɔ ewé ekwere wɔmbɔɔ né dambɔɔnni? ⁵ Wɔ muú dembwólé bó kpé mbe féré ntó mekwɔkwɔ ewe elú wɔ né dambɔɔnni, ɔké ɔgene mbaá chánéné ne ɔféré ekéké gejwaá ewé elú menjé wyé né dambɔɔnni.

⁶ “Débɔgé fɔ unó Esɔwɔ déchyé mbaá bɔɔ abi alá bɔɔ gébé ne ji wɔ. Alu eké bɔ mammye. Depyege mbo abwɔlege mmye áno enyú. Débɔgé fɔ genó gelógél déchyége mbaá bɔɔ abi alú eké ukwende, depyege mbo ájyárege geji ne uká ábulé né utwɔntwɔ.

Jisɔs alerege nnó ɔké ɔkelege genó, gii Esɔwɔ né mmyemenene
(Luk 11:9-13)

⁷ “Gige wyé Esɔwɔ gige, achyége nyé enyú unó bi dekelege, kelege wyé kelege ápye nyé enyú dege ubi. Dóoge wyé menombi doó, anénege nye enyú ewú. ⁸ Néndé muú yi agigé genó, asele nye, ne ayi akelégé, agene nye, ne muú yi adogé menómbí, anénege nyé

ji ewú. ⁹ Ndé muú nyú ayi maá wuú agigé ji bred áchyége ji ntaá? ¹⁰ Ne ye ebe elé nnó agii ji meshuú áchyége ji mmyɔ? * ¹¹ Mbɔgé enyú ákwaá abi delú bɔɔ nchye, dechyége unó ulúúl mbaá baá nyú, ndé gepye ne Nte nyú Esɔwɔ muú alu né mfaánebuú alá chyégé unó ulúúl mbaá bɔɔ abi ágige ji ubi?

¹² “Depɔ deko etire menjɔɔ mbo delú nnó, pyégé etá bɔɔ wyé genó eyigé dekélege nnó ápye eta nyú. Gé mémma mechɔ ewé mabé Mosis ne bɔɔ ekpávé Esɔwɔ ábɔ ásamé na.

Menómbi mamkpe né gejwá eyi géla gebyéé elú mámále
(Luk 13:22-30)

¹³ “Kóoge né menómbi ewé elú mámále néndé ewé muú akogé wyé ajye né meti negbo elu fuú. Ne gejamégé bɔɔ ákwólege le ewú. ¹⁴ Yémbɔ menombi ewé muú ákóge wyé ájyéé né meti gejwá eyi gélagé byé elú mámále ne meti ewémbɔ épɔ kɔkoge. Ne bɔɔ abi ágene ewu ája wɔ.

Genɔɔ ne umpomé bíi
(Luk 6:43, 44)

¹⁵ “Sége gébé ne bɔɔ gebyɔ abi áké álú bɔɔ ekpávé Esɔwɔ. ɔgegé ebwɔ né ame álú nyameé eké magónjme, nsanjí élé ukwaála. ¹⁶ Dekage nyé ufɔɔ bɔɔ ebi ebwɔ álú né gepɔ eyigé ebwɔ áwyaá, wyé ndere ákágé genɔɔ né umpomé bíi. Muú ákágé jyé fɔ né dánsɔ ákyé gempomé eyigé gegɔɔ. Muú ajye fɔ né agbójélé ákyé geloge sokoro. ¹⁷ Unɔɔ ulúúl uwɔme umpomé ulúúl, ebi uboubo uwɔme umpomé uboubo. ¹⁸ Genɔɔ gelógél géwómé fɔ umpómé uboubo ne eyi gebogebo géwómé fɔ umpomé ulúúl. ¹⁹ Ne yéndé genɔɔ eyí gélagé wómé umpomé ulúúl mboɔ mekɔɔ ákele geji ásré áfyé mewe. ²⁰ Mechɔ ewé me njɔɔ mbo, elú nnó, dékaage nyé

* 7:10 Elú wáwálé nnó: Bɔɔ Jus aseé manye mmyɔ.

bɔɔ gebyɔ abi áké álú bɔɔ ekpávé
 Ɛsɔwɔ né gepɔ eyigé ebwɔ áwyaá.

*Jisɔs agarege nyé bɔɔ abifɔ nnó ji
 akadgé ebwɔ*

(Luk 13:25-27)

²¹ Jisɔs ama jyε mbe mánjɔ́gé aké, “Ɛpófɔ yéndémuú ayi akúu me ‘Ata Ata’, ne anyéé nyé gefwage Ɛsɔwɔ. Ele bɔɔ abi ápyé genó eyigé nte wa Ɛsɔwɔ muú alu né mfaánebuú akélege ne anyé nyε geji. ²² Ne bií mpa Ɛsɔwɔ úkwɔnégé, bɔɔ ájɔ́ge nyé ne me áké, ‘Ata Ata! Pɔ nnó esé ne Ɛsɔwɔ apyε dégáre ná bɔɔ mekomejɔ́ ayi atané eta wuú né mabɔ myéé? Déma débuú gejamé gé aló nchye ne déma depyéé ntó ukpɛkpe unó né mabɔ myéé?’ ²³ Bií bi mbɔ ngarege ebwɔ gbógónó nnó, ‘Kwílege me ushuú enyú bɔɔ abi déla pyéé unó bi Ɛsɔwɔ ákelege, nkágé fɔ enyú!’

*Ufɔ́ ánténé upú áped
 (Luk 6:46-49)*

²⁴ “Ne yéndémuú ayi awuúge unó bi ngare mbɔ uko ne ápyéé ndere ájɔ́ alu eké muú déngá ayi átené gepú jii né mfaá étárávé; ²⁵ yé manaá ákwe, mannyi akpe, ne mbyo amyε gepú eyigémbɔ gekwene fɔ, gétúge átené géji né mfaá étárávé. ²⁶ Ne yéndémuú ayi awúu mekomejɔ́ wa yina, ne alá pyéé fɔ ndere ákelege; alu eké, genkekenegé muú ayi atané gepú jii né mfaá gesɔ́. ²⁷ Manaá ákwegé, mannyi ákpegé, mbyo ammyé gé, gepú eyigémbɔ gékwé mme kpakpa!”

*Jisɔs alerege nkane muú ayi
 ajɔ́gé Ɛsɔ́*

²⁸ Jisɔs anéré gé manjɔ́ depɔ etire na, gejamé gé bɔɔ abi álú éféé ála mano mekpo fuú né gefɔ́ eyigé ji álerege, ²⁹ néndé álerege ne ncha ayi atane mbaá Ɛsɔwɔ épófɔ eke ánléré mabé Ɛsɔwɔ.

8

*Jisɔs apyε muú ubá ató
 (Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)*

¹ Jisɔs anéré gé mánlere unó bina né mfaá mekwé áshulé mme. Gejamé gé bɔɔ ákwólé ji. ² Aké ápéle muú ubá fɔ achwɔ tó ji mánó mbe ushu, anε ji mmyε aké, “Ata mbɔgé ɔkelege, pyε me nkpea.” ³ Jisɔs anyaa ebwɔ wuú ata ji aké, “Me nkelege, ubá byé ubyé, kpea.” ⁴ Ténéténé yimbɔ mende yimbɔ akpea. ⁵ Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Ɛkagé ópyε muú fɔ akaá genó eyi gépyε ne wɔ. Chó léré lé mmyε jyé mbaá mémpyé upε Ɛsɔwɔ áchére agé nnó ɔtɔ́. Ne chyéé genó eyigé ebé Mosis éjɔ́, mampyε bɔɔ ákaá nnó ɔtɔ́.”

*Jisɔs apyε maá defwé muú kpaá
 bɔɔ bee Rom ató
 (Luk 7:1-10)*

⁵ Jisɔs afé né melɔ́ Kapanɔm, ákwónégé wyé, muú kpaá bɔɔ bee né Rom ajyε báne Ji ne alɔ máne ji mmyε, nnó apɔ́ ji. ⁶ Aké, “Atá maá defwé wa amee, akɔre ala mmu bélé ne ubalé.” ⁷ Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Nchwɔ pyé nyé ji ató.” ⁸ Ne muú kpaá bɔɔ bee yimbɔ aké, Ata nfu yé muú fɔ ayi ókpéne gepú eyá wɔ, yémbɔ wɔ jɔ́ lé genó ne maá defwé wa atoge nyε. ⁹ Elé mentó nwya bɔɔ kpakpa né mbe, abi me nwúu ne ebwɔ. Ajɔ́gé ne me nnó, “Mpyε genó eyi, mpyε. Ne nwya ntó bɔɔ bee abi áwúu ne me.” Yé ayi ndé ne njɔ́ge ne ji nnó, “Chó fa ajyε, njɔ́gé ne yimbɔ nnó chwɔ we, achwɔ.” Ne njɔ́gé ntó ne maá defwé wa nnó pyε eyi, apyéé géji. ¹⁰ Jisɔs awúge mbɔ, byɔ uwɔ ji mmu. Abwólé mmyε ajɔ́ ne bɔɔ abi ákwólege ji aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó, me nlú danjé muú ayi áfyéé metɔ́ ne me na, yéé ébélé né Isreli. ¹¹ Ngarege enyú nnó gejamé gé bɔɔ átánege nyé né ume

* **8:2** Elú wáwálé nnó: Né gepɔgé bɔɔ Jus muú áké amee uba, ásele ji nnó alú debadeba né mbe ushu Ɛsɔwɔ. Apɔ́ sé muú ayi áchóme mmyε ne ate, ne ákamegé fɔ nnó ji akpe né mmu echa upε Ɛsɔwɔ.

malɔ mme mako ájwólé chónchó ne ukwene antɛ se, Abraham, Asek ne Jakɔb manye gefwa eyigé Ɛsɔwɔ ágbárege. ¹² Ne gejamégé bɔ́ Isrɛli abi gefwa eyigé na gebɔ gélú eyigé bwɔ áfomege nyɛ ebwɔ dafyé ála mmu epinyá gemua álili, ányɛé mánjéné.” ¹³ Jisɔs ánérégé manjɔ́ unó bina ajɔ́ yɛ ne muú kpaá bɔ́ bee yimbɔ aké, “Kéré meso né gepú jyéé, okamé nnó Ɛsɔwɔ akaáge pyɛ maá wyé atóó, chɔ́ yéndégenó gébéé wyɛmbɔ.” Wyɛ ndere Jisɔs ajɔ́ mbɔ maá defwé yimbɔ atóó.

Jisɔs apyɛ gejamégé bɔ́ mamée átoó

(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Ne Jisɔs alyaágé eféé, afé né gepúgɛ Pita, ndere akpené mmu, agé mmá mendée Pita né mfaá ukwɔ́ bélé, amée njaja gefwine. ¹⁵ Jisɔs ajyɛ tá ebwɔ wuú. Ténéténé yimbɔ gefwine gebyé ji mmyɛ, akwilé ka akele menyéé achyé ji. ¹⁶ Nkwale akwónégé bɔ́ áchwɔ́ ne gejamégé bɔ́ bwɔ́ abi aló nchye áchyége ebwɔ́ efwyale mbaá Jisɔs. Ne Jisɔs ányá aló nchye bimbɔ́ ne mekomejɔ́ wuú, átané bɔ́ bimbɔ́ mmyɛ ne apyɛ abi ámée ako átoó. ¹⁷ Jisɔs apyɛ unó bi nnó genó eyigé Asaya muú ekpávɛ Ɛsɔwɔ́ ájɔ́ nyá áto me ne ji gebé wáwálé nnó, “Aferé esé né ubale, apyɛ mamée se ábyé.”

Gejwágé ankwálé Jisɔs

(Luk 9:57-62)

¹⁸ Jisɔs agégé nkane gejamégé bɔ́ géchwɔ́ nɔ́ ji mme, ajɔ́ ne baá utɔ́ bíí aké, “Déchyaá gentógé mewaá dejyé egbé né.” ¹⁹ Gemɛge nnó ebwɔ́ áchyaá, menleré mabé Ɛsɔwɔ́ fɔ́, achwɔ́ mbaá Jisɔs aké, “Ménleré, nkelege nnó me nkwólégé wɔ́ déjyégé yéndé mbaá ayi ójyé.” ²⁰ Jisɔs ashúú ji meko né nekanémejɔ́ aké, “Ushua úwya ambu ayi úbélege wyé, denwyoné dewyaá ánywa ne me Maá Nte Mekwaá mpɔ́ yɛ ne

melu ɛwé nshwórege mekpo ngbee mmyɛ.” ²¹ Ne maá utɔ́ Jisɔs ayi ama ajɔ́ ne ji aké, “Ata gó njyé nnii kpé nte wa ne nchwɔ́.” ²² Jisɔs ashúú ji meko aké, “Gó bɔ́ abi álú eké áwuú bɔ́ ánií mewu bwɔ́, wɔ́ kwále me.”

Jisɔs anyá mbyonnyi atɛné

(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Ndere Jisɔs akpene mmu ékpe, baá utɔ́ bíí ákwólé ji nnó áchyaá ájyɛ égbé géntoógé mewaá. ²⁴ Ndere ebwɔ́ áchyaáge, mbyonnyi metometo átané mbelepo alɔ mmmɛ. Amyɛ kpaá apyɛ ηgbannyi ado ékpe ɛla manke-manke, yémbo Jisɔs ábɔ́ abelege ji gejyá. ²⁵ Ne ebwɔ́ ájyɛ peé ji aké, “Ata pɔ́ó esé, déchwɔ́ nó nnyi.” ²⁶ Jisɔs ajɔ́ ne ebwɔ́ aké, “Défɔ́ ndé? Metɔ́ ɛwé enyú defyéé ne me épɔ́ ne unɔ́.” Ajɔ́gé mbɔ akwilé ka, anyá mbyo nnyi yimbɔ́ nnó áténé! Atɛné, mbaá akwené tɔ́meé. ²⁷ Mechɔ́ ɛwé épyɛ baá utɔ́ bíí ála mano mekpo fuú ájɔ́ge ne atɛ áké, “Ndé gefɔ́gé muú ná, ayi ányáge yé mbyo nnyi ne ngba nnyi áwuú ji?”

Jisɔs abú aló nchye átané ande fɔ́ apeá mmyɛ

(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

²⁸ Jisɔs ne baá utɔ́ bíí áchyagé géntoógé mewaá, áfé né gebagé mewaá Gadaren. Akwónégé éwu, ande fɔ́ ápeá abi aló nchye áchyɛge ebwɔ́ efwyale átane né manómé bɔ́ mbaá ayi ebwɔ́ ájwálege áchwɔ́ báne Jisɔs. Ande bimbɔ́ ápyɛ efo kpaá tɛ bɔ́ ákámégé sé mánkógé né meti ɛwémbo. ²⁹ Ndere ebwɔ́ ágené Jisɔs, álo mánkálegé aké, “Wɔ́ Maá Ɛsɔwɔ́, óbɔ́ ndé mechɔ́ ne esé? Ɔchwɔ́ chye esé efwyale ayi gébége eyige Ɛsɔwɔ́ áchyɛ esé géláge kwɔ́ne wɔ́?” ³⁰ Eké épyɛmbɔ́, nfɔ́né mekwende fɔ́ nébɔ́ nényéé éféé kwákwólé, ³¹ aló nchye abi álú ande bimbɔ́ né mmyɛ áne Jisɔs mmyɛ aké, “Mbagé óbuúge esé, tɛ esé déjyɛ dékpé né nfɔ́né mekwende eniné

mbɔ.” ³² Jisɔs ajɔɔ yé ne abi aké, “Tánége déjye.” Aló nchye bimbɔ átané ájye kpé nfoné mekwende eniné mbɔ né mnye. Eféé mbɔ nfoné mekwende eniné mbɔ nésɔɔ ne gatelé, né shulé mékwe né kwe mmu gentoóge mewaá né nyú manaá négbo. ³³ Ambamé mekwende eyimbo, ágégé ndere epyéé, ábó gatelé áfé né melo ágaré genó eyi gépyéé ne ande bimbɔ. ³⁴ Awúgé mbɔ, melo meko etané manjye báne Jisɔs, égégé ji éne ji mnye nnó ályaá mewaá bwó.

9

Jisɔs apye muú úchánchi atoo
(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Jisɔs alyágé bɔɔ melo Gadaren, ákeré meso né mbále gentoóge mewaá, akpe ekpée achyaá afé né melo ewé ji ájwalege wyé. ² Akwónégé wyé, bɔɔ fɔ ákpá muú úchánchi fɔ né uló áfé ne ji eta wuu nnó apyé ji átoó. Ne Jisɔs agégé nnó bɔɔ bimbɔ áfyéé matɔɔ ne ji wáwálé nnó ji akaáge pye muú úchánchi yimbo atoo, aké ne mende úchánchi yimbo, “Maá wa, gbaré metɔɔ, ófógé, ájiinte gabo wyeé.” ³ Ewéna epye ánleré mabé Eɔwɔ fɔ abi álú wyé áló mangígé ate nnó, “Mende yina abɔɔ fɔ mameé mnye ne Eɔwɔ wó.” ⁴ Jisɔs akaá genó eyigé ebwó áférege, ne agii ebwó aké, “Ulannó enyú déwya uféré uboubo né mmu matɔɔ nyú? ⁵ Ndé gelu pere manjɔɔ, ‘Nnó ájiinte gabo wyé’, waá manjɔɔ nnó, ‘Kwile téné ke?’ ⁶ Nkelege mámpye enyú dékaá nnó Maá Nte Mekwaá awyaá uto fa mme manjinte gabo mekwaá. Eféé ajɔɔ yé ne muú úchánchi yimbo aké, “Kwilé ka kpa uló byéé chó mmu.” ⁷ Muú úchánchi yimbo atoo, akwilé ka akpá uló bíi awulé né gepú jí. ⁸ Bɔɔ ágégé genó eyigé pyé, efó ékwó ebwó matɔɔ. Aló mamfége Eɔwɔ gétúge gefoge uto ebi ji achyéé akwaá.

Jisɔs akuú Levi ndere maá utɔɔ wuu

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Jisɔs alyágé mbaá yimbo, ákene ájyeé, agé mende fɔ ayi akamege Matyo ménselé nkamakpo. Ji ajwólé né melú utɔɔ wuu, Jisɔs akuú ji aké, “Kwólé me.” Ne akwilé ka aló mankwólé ji. ¹⁰ Ewyágé, Matyo ane Jisɔs né gepú jí, ndere Jisɔs ajwóle ányéé menyéé ne baá utɔɔ bíi, gejamégé ánselé nkamakpo ne bɔɔ ubeé áchwó bane bɔ Jisɔs ányéé menyéé ne ebwó. ¹¹ Bɔɔ Farasi fɔ ágégé mbɔ, ágii baá utɔɔ Jisɔs aké, “Ulannó ne ménleré enyú anyéé menyéé ne ánselé nkamakpo ne bɔɔ ubeé?” ¹² Jisɔs awúgé genó eyigé ebwó ágii baá utɔɔ bíi, ató ebwó neka aké, “Bɔɔ abi alá meé, ákélégé fɔ muú uka, élé abi ámeé ne ákélege.” ¹³ “Chóge dégi dékaá genó eyigé nwe Eɔwɔ agaré esé. Asá wye nnó, genó eyigé me nkélege, gelu nnó ákwaá ágene ate meshwe épófɔ upé manpyege eta wa. Kaáge nnó nchwó kú fɔ bɔɔ abi álú cho né mbe ushu Eɔwɔ wó, nchwó lé mánkú bɔɔ abi ápyéé ubeé.”

Nkwé manlya menyéé kpékpé
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Baá utɔɔ Jɔn ménwyaá bɔɔ manaá Eɔwɔ áchwó gii Jisɔs aké, “Ulannó esé ne bɔɔ Farasi délyáge menyéé kpékpé gétúge deparé Eɔwɔ ne baá utɔɔ byé alá pye fɔ mbɔ?” ¹⁵ Jisɔs ashúú ebwó meko aké, “Nnó ájee menɔ neba ályage menyéé kpékpé ayi menɔ neba alu ne ebwó? Cháchá. Yémbɔ gébé gebéé nye eyigé menɔ neba alá beé nyé sé ne ebwó, éféé ne ályáge nyé menyéé kpékpé né mboó gébé gétúge deparé Eɔwɔ.” ¹⁶ Ne muú akaágé sé fɔ gebagé ndeé geké akwámé embu né ndeé eyi gekwéne. Apyégé mbɔ, gebagé ndeé eyigémbɔ génywerege nye gépye ndeé yimbo egyalé dɔɔ. ¹⁷ Elómé fɔ nnó nnó muú akpá mmɔɔ make áfáné mmu ukwéne

unó mmáó ebi akwyeé ne meko menya. Apyegé mbó, mmáó mimbo mabene nyé mapye ukwene unó mmáó ebimbo ugho ne mmáó mawule mme. Muú abógé mmáó make afyéé lé né mmu unó mmáó uke. Apyegé mbó mmáó ne unó mmáó ubéé nyé chánjéné.

Maá Jarás ne mendée ayi atad nku Jisás

(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Ndere Jisás alú jóóge ne ebwó, aké ápele, muú kpaá fò achwó kwé ji uká, aló manjóó ne ji aké, “Maá wa ayi mendée agbo mbó wye nana. Nné wó mmye, Ata chwó nere ji ebwó mmye, apege nye.” ¹⁹ Jisás akwilé ka ne baá utóó bíí ákwóle mende yimbo. ²⁰ Ndere ájyéé, mendée yi agéne me efwyaale dóó ayi manóó mabó matané gé ji mbe málé anmé áfyá ne ápeá, achwó ji né meso ata manó nku wuu. ²¹ Elé ji abó aferé me né metóó wuu nnó, “Mbógé ntagé yé lé nku wuu, ntoge nye.” ²² Jisás abwólé mmye agé mendée yimbo ajóó ne ji aké, “Gbaré metóó maá wa, otóó gétúgé ofyéé metóó wye ne me.” Ténéténé yimbo mendée yimbo atóó. ²³ Jisás akoó yé afé né gepúgé muú kpaá yimbo. Akwónégé né gepúge Jarás, agé bós ndere álíle ne gejamégé abifó nkane ákwéle ubeé áfómege ambya. ²⁴ Ajóó ne ebwó aké, “Chógé, mesó mendée yina agbo wó, abelege lé géjyá.” Jisás ajóógé mbó, bós bimbo áló manjwáné ji jwané. ²⁵ Ne Jisás ábúgé bós bimbo ako átánégé dafye, ákpe mmu ágbaré ebwó mesó mendée yimbo, apye ji apeé, akwilé ka. ²⁶ Ne ngó mechó ewéná akwó akwóné maló mako né gebagé mewaá eyígémbo.

Jisás apye bós ame nónómé apea ágéne

²⁷ Ndere Jisás alyaá gepúgé Jarás ajyéé, bós ame nónómé fò apea áló mankwólégé ji ábéége aké, “Jisás, Mpyáne Devid gé esé meshwe.”

²⁸ Jisás akwónégé né mmu gepú eyigé ji ajwólege ande bimbo ájye báne ji. Jisás agií ebwó aké, “Nnó enyú défyéé matóó ne me nnó nkage pye enyú dégéné?” Akamé aké, “Ata défyé.” ²⁹ Akámégé mbó, Jisás ata ame bwó aké, “Ébé wyé ndere enyú défyéé metóó ne me.”

³⁰ Bós bimbo áló mángéné mbaá. Ne Jisás aji ebwó etu aké, “Ékagé dépye muú ákaá mechó ewena.”

³¹ Yémbó ájyégé ákage cho metóó ápye ngó Jisás akwó akwóné maló mako gétúgé utóó bíí ji apye eta bwó.

Jisás apye mbú ajóóge mejóó

³² Ne wye ndere ande bina makpó ápeá ályaá ájyéé, bós fò áchwó ne muú fò mbaá Jisás ayi meló nchye apyé ji álaá mbú.

³³ Jisás ábúgé meló nchye yimbo, mbú yimbo aló mejóó manjóógé. Ne gejamégé bós abi álú éféé ágégé mbó, matye mawá ebwó meno áló manjóógé aké, “Délú dangé gefógé genó eyina gepye fana né meló Isreli.” ³⁴ Yémbó bós Farasi ájóó aké, “Elé danchómeló mfwa áló nchye ne achyéé ji uto nnó ábúgé áló nchye”.

Jisás agéne bós meshwe

³⁵ Jisás alyage eféé akene ajyéé né maló ayi kókoó ne ayi kpakpa, alerege bós mekomejóó Esówo né mmu macha mmyemenene bós Jus. Ama agarege ntó bós abya melóméló nkane Esówo ágbárege gefwa jí. Apyéé ntó bós abi ámeé mamée ufóóufóó átóoge. ³⁶ Ndere Jisás agéne gejamégé bós abi áchwóó eta wuu, meshwe akwó ji metóó dóó gétúgé bós bimbo, néndé efwyaale bwó ejaá dóó, álá mbyambya eké mágónme ayi álá pó ne mémbamé. ³⁷ Eféé ne ájóó ne baá utóó bíí aké, “Mbwé mamferé ajá dóó ne bós utóó abi áférege aja wó. ³⁸ Nége mmye mbaá Esówo mbóó mekóó nnó ató bós utóó abifó nnó áchwó áferé mbwé wuu.”

10

Jis̄as aja ya ngb bi i afynepe
(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Ne bi i ma Jis̄as aku u ngb bi i afynepe, chwge achy ebw uto eb i bu u al nchye n mmye b ne mampye b ab i me mame uf uf toge. ² G mab ngb Jis̄as afynepe na. Ayi mbe akamege Simun (ku j i nt nn Pita) ne menm wu u Andru, Jmsi ne Jn ba Sebdee. ³ Filip ne Batolomyo, Tmasi ne Matyo ayi al mnsel nkamakpo, Jmsi ma Alfs, Tadiys ne ⁴ Simun mu u ukg ayi ammy nn b bi i b mmyemmye bw ne Judas Iscarot ayi achy Jis̄as mankwa.

Jis̄as at ngb afynepe nn apye ut bi i

(Mak 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Jis̄as agare ebw bina ak, “Mentme eny dafye. Djy mb dkpege f mal b ab i l p b Jus ye n gebage mewa Samariya. ⁶ Chge l n mba b Isrli. Ebw al ek mgme ayi nome. ⁷ Dgrge ebw nn gb eyig Esw agbarege gefwa ne b bi i gla kwkwl. ⁸ Pyge b mame tog, pege b ab i agbo akrge n genw, pyge nt b ub tog, bge al nchye ab i chyge b efwyale n mmye. Nchye eny ut mampye un bi, dchy nka w, chge dpyge nt mba b dgig nka. ⁹ Ekage djy ne ynd gefge nka n mmu uba nku ny. ¹⁰ Mu u ny kpag f gbag neke, y bl nk ayich, ye un uk ne met neke, nnd b manchy mu u ut gen eyig j i ab mamb ne gj i. ¹¹ Ynd mel ew dkpen, klege mu u yi b geje mans eny nn djwle ne j i, jwlge wy ef kpa te dlyge mel ewmb. ¹² Dekpege mmu gepu eyimb, tamege b ab i al mmu nn, ‘Mj Esw b ne eny.’ ¹³ Ne mboge b ab i al

mmu sege eny chnn, nge mmye nn mj Esw l ne ebw, mboge l se nt eny w, nge mmye nn Esw s mj wu u. ¹⁴ Mboge mu u l se eny y ebe l manw mekomej ny w, dk detanege mel ewmb y ebe l gepu eyigmb kwge mpp eyi l eny uk ne dlya djy. ¹⁵ Ne me ngarege eny wwl nn, bi i un mpa, Esw agen ny b Sodom ne Gomra meshwe apw b mel ew shya manw mekomej eny.”

Jis̄as agare ngb bi i efwyale ew ebw agne ny

(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ Ak, “Wuge, mentme eny mba b mme nkane mgme n mp ukwala, kage chnn nkane dkene ne bge nyame dklge mpa. ¹⁷ Sge gb, nnd b pyne ny eny f ne eny n eso kpagpa mel ne do ny eny ba un n macha mmyemenne bw. ¹⁸ Ne jame ny eny f n mbe ushu b gmena ne afwa mel gtge dlu ankwle ba, pyge mb byenn deg mb l meti mangar ebw ne b ab i l p b Jus mekomej wa. ¹⁹ Gbge sege eny jyge n macha eso, dchyge menyammye ny efwyale, dgig nn djoge ny nn nnd gebe eyig mb gkwnge Esw achyge ny eny gen eyig db manj. ²⁰ Njoge mb nnd, uchu mej eb i eny djoge ny b f eb i ny, l Mendo Ukpea ew Nte ny Esw atme ny ne garege ny eny gen eyig db manj. ²¹ Ne geb eyig mbnt, anm chyge ny at anm nn w. Ant chyge ny ba bw nn w. Ba tnege ny ukl ne ama bw ne ant bw mampye nn w ebw. ²² B ako pa ny eny gtge délu b ba. Ymb yndmu u ayi akoge met te kwyakwya áférege

nye ji né efwyale gabo. ²³ Yéndé melo ewé bɔ́ áchyege ényú efwyale kwilége wyé wáwá déjyé ewé chá. Kaáge wáwá lé nnó, gemége nnó déké maló Isréli mako mampye utó ba, me Maá Nte Mekwaá nchwó nyé. ²⁴ Kaáge nnó maá ñwe akaáge fɔ́ ñwe ápwó menleré wuú, ye maá defwé aṅeáge fɔ́ geme apwó muú ayi abɔ́ ji. ²⁵ Maá ñwe aferége fɔ́ nnó ápyé nyé galógál ne ji apwó menleré wuú ne maá defwe ntó aferége fɔ́ nnó ápyé nyé galógál ne ji apwó muú ayi abɔ́ ji. Mbogé bɔ́ ákage ñea mató akuú me ayi nlu nte ula gepú Esɔwɔ́ nnó nlú danchɔ́meló (Belsebɔ́b) ne ényú bɔ́ ula gepú ba yé, ákúu nyé ényú ufɔ́ mabɔ́ ufɔ́ ámi mabɔ́ mapwɔ́ amu. *

Muú ayi débɔ́ mamfɔ́ lé Esɔwɔ́ épfɔ́ mekwáá
(Luk 12:2-7)

²⁶ “Défóge ye muú fɔ́, genó fɔ́ gépó eyigé ákwérége géjí bɔ́ alá géne nyé, ye eyigé ábigé bɔ́ alá kágé nyé gépó. ²⁷ Unó bi ngárege mbɔ́ ényú né metó utuú, gárege úbí gbɔ́ṅṅo ne ebi dewuú mbɔ́ ényú ényú garege ubi mbaá bɔ́ ako áwú. ²⁸ Défóge fɔ́ bɔ́. Ebwó ákage wá lé muú wáne, ákágé wá fɔ́ méndóo wuú. Fóge lé Esɔwɔ́ muú awyaá utó manwá muú chóncho ne méndóo áfyé mmu ntoné mewé. ²⁹ Gege baá denwɔ́né abi aname ne ñka eyi élá fuú yé genó wó. Yémbɔ́ yé ama ayi átánege né mfaá akwé ayi Nte nyú Esɔwɔ́ alá kaá wó apó. ³⁰ Mbɔ́ntó ne élú ne ényú, Esɔwɔ́ akaá mpa dénkaaré mejwe eti délu yéndémuú nyú mekpo. ³¹ Défóge fɔ́ genó eyigé bɔ́ apyé nyé eta nyú, ényú denjá geme né mbe ushuú Esɔwɔ́ dépwɔ́ ekwó denwɔ́né.

Muú ayi dfyé metó ne Kras ne ayi ashya ji

(Luk 12:8, 9)

³² “Ne yéndémuú ayi ágárege gbɔ́ṅṅó né mbe ushu bɔ́ nnó alu muú wa, mentó ngarege nyé gbɔ́ṅṅó mbaá Nte wa muú álú né mfaánebuú nnó ji alu muú wa. ³³ Yémbɔ́, yéndémuú ayi áshyáge né mbe ushu bɔ́ nnó ji apó fɔ́ muú wa, bíi mpa Esɔwɔ́, mentó nshyaá nyé ji né mbe ushu Nte wa muú alu né mfaánebuú nnó ji apó fɔ́ muú wa.

Mekomejɔ́ Jisɔ́ achwó ne mawámé épfɔ́ nesɔ́

(Luk 12:51-53; 14:26, 27)

³⁴ “Ényú déferége fɔ́ nnó menchwó fá mme mampye bɔ́ ábé nesɔ́ ne ate, nchwó lé mampye bɔ́ ámmyége ne ate. ³⁵ Nchwó pyé nnó maá ayi mende ámmyé ne nte wuú, ayi mendée ámmye ne mmá wuú. Mendée menɔ́ ammye ne ñmogétá wuú. ³⁶ Ne bɔ́ mawámé muú átanége élé né ula gepú bíi. ³⁷ Muú abogé gejeé ne mma wuú yélé ne nte wuú gépwogé gejeé eyi abɔ́ ne me, ebyennó akwane fɔ́ mambe menkwɔ́le wa wó. Ne muú abogé gejeé ne maá wuú ayi mende yélé ayi mendée gépwogé gejeé eyi abɔ́ ne me akwane mambe menkwɔ́le wa wó. ³⁸ Ne mbogé muú alá kame mamkpa gekwa jíi akwálege me wó, ebyennó akwane fɔ́ mambe menkwɔ́le wa wó.” † ³⁹ Muú ayi akélege mampoó genwá jíi, ji yimbɔ́ ne ágbóo nyé, ne ayi akélege maníi genwá jíi getú ya ebyennó bɔ́ nyé genwá eyi gélagé byé.

Esɔwɔ́ achyége nyé nsa mbaá muú yi asele muú utó wuú ne nechóchó

(Mak 9:41)

⁴⁰ “Yéndémuú ayi asele ényú ne metó megómégó ebyennó ase mbɔ́ le me, ne muú ayi ásele me

* **10:25** Elú wáwá lé nnó: Belsebɔ́b élé mabɔ́ danchɔ́meló ámi fɔ́ pé ntó né 12:27. † **10:38** Elú wáwá lé nnó: Gekwa gelú mbaá ayi bɔ́ Rom áwane nya bɔ́ abi ató makpo ne ébwó, mamkpa gekwa akwálege Jisɔ́, ula úlu nnó mangé efwyale ewé ekáge chwó muú yé ebe élé ne negbo getu jíi.

ase mbo lé Esowo muú átome me.
⁴¹ Yéndemuú ntó ayi asele muú
 ekpávè Esowo ne metóó megómégó
 élé akaá nnó alu muú utóó Esowo,
 Esowo achyège nye ji nsa wye ndere
 achyège muú ekpávè wuú. Muú
 ayi asele muú yi apyéé genó eyigé
 Esowo akelege, asele nsa wye nkane
 ayi Esowo achyège muú yimbo.
⁴² Ne muú ayi achyège ñkó manaá
 makwe mbaá muú ama né geluagé
 abi alu ankwòle ba, yé ayi alú
 byábyá né ame bóó, ngarege enyú
 wáwálé abóó nye nsa.”

11

*Bóó dentóó Jón menwyaá bóó
 manaá Esowo
 (Luk 7:18-35)*

¹ Ne gébégé Jisós anéré mangaré
 baá utóó bií makpo áfyanéápeá
 genó eyigé ebwó ábóó mampye,
 alyaa melú ewémbó afé né maló
 bóó Jus ayi fò né gebagé mewaa
 Gálilí nnó álerégé ne áamá ágárégé
 ntó ebwó abya melóméló. ² Né
 gébé eyigémbó ntó Jón menwyaá
 bóó manaá Esowo abó akpe deno.
 Awúgé unó bi Jisós, Muú yi Esowo
 akweré ji elá gefwa, apyéé, ató baá
 utóó bií abifó nnó ájye ágiú akaá
 gefógé muú ayi ji alú. ³ Ajyéégé
 ágiú Jisós aké, “Wó ne ólú muú
 ayi abó alú manchwó wá esé
 dégilé ayichá?” ⁴ Ne Jisós ashúú
 ebwó meko aké, “Choge dégare
 Jón unó bi enyú déwuú bóó ájoge
 ne ebi enyú ambóó dékpané ame
 dégene. ⁵ Bóó ame nónómé ágéne,
 ubwéré, ukwilé úkéné, bóó abi
 ámeé ubá átoó, bóó matu gbégbé álo
 manwúgé, abi ágboó ápeé, ne ubyá
 bóó úwú abya melóméló. ⁶ Meje
 ébé ne muú yi alá pó ne dembyó né
 metóó gétú yá.”

*Jisós agare bóó gefógé muú ayi Jón
 alu*

⁷ Ndere baá utóó Jón ályaa ájyéé,
 Jisós abo manjóó depore Jón ne
 gejamégé bóó abi alú efeé aké,
 “Tégé gébégé enyú déjye nya né
 mashwane, defe mangé ndé gefógé
 muú? Déjye gé le muú ayi alú eké
 mancha ami afofo akpáne áténe
 egbe ewe ne ewe? ⁸ Mbógé mbo fò
 wó, deferé nnó deyjé gé ndé gefóógé
 muú? Défé manjye ge muú ayi
 afye mandeé malómáló? Chyaá-
 o. Dekaa fò nnó bóó abi áfyéé ufóó
 mandeé yimbo ájwalege lé né mmu
 dachi afwa bó wó? ⁹ Ne enyú défé
 yé éwú mánjye gé waá? Elé muú
 ekpávè Esowo? Eh, gé muú yi enyú
 dégené mbo. Ngare enyú wáwálé
 nnó, aneá geme apwó yéndemuú
 ekpávè Esowo. ¹⁰ Elé Jón yina ne
 ábó ásamé gétú jií nnó Esowo aké,
 ‘Wuúgé, ntóme nyé muú dentóó wa
 ayi abó nyé mbe ne wó manchwó
 kwyé meti wye’.” *

¹¹ Jisós afé mbe ajoge aké, “Kaáge
 wáwálé nnó, né geluágé bóó ako
 abi ándée ábyené, ye muú ayi aneá
 geme eke Jón menwyaá bóó manaá
 Esowo apó. Yémbó muú ayi alá
 fuú ye genó wó né geluágé abi
 Esowo abeé mfwa bwó aneá geme
 apwó Jón. ¹² Gefwa eyigé Esowo
 ágbárege gejyéé mbe ne eshye elo
 né gébé eyigé Jón menwyaá bóó
 manaá Esowo agarege mekomejóó
 Esowo, ekwone bií ebi fina. Ne
 bóó abi amyé mankpe wye, amyé
 ne eshye. † ¹³ Gemégé nnó Jón
 áchwó álóó utóó bií, bó ñwe abi Mo-
 sis asame ne abi bóó ekpávè Esowo
 ako ábó mé mbe ágare unó bi upyéé
 nye né gébé eyina. ¹⁴ Ne mbógé
 dékelege mankame ne genó eyigé
 me njóó, goge me ngare enyú nnó
 Jón ne alu Elija ayi bóó ekpávè Esowo
 abo ajóó nnó achwóó.” ¹⁵ Muú yi
 áwyaá matu mawú, áwú.

¹⁶ “Mmège na kpé nyje enina

* **11:10** Elú wáwálé nnó: “Wó” né melo ñwe ewéna, atene mbaá muú ayi Esowo akwere ji ela gefwa. † **11:12** Elú wáwálé nnó: Melo ñwe ewéna, né bó ñwe bifo ájóó cha. Pè TEV, RSV ne abifo ntó.

ne ndé? Nélú nkane baá melo abi ájwale né metó melo, akuú atε aηme bwó aké, ¹⁷ ‘Esé dékwe enyú ubeé neba nnó débé, déshya mambé, dékwa makwaá negbo nnó deli déshya manlí.’” ¹⁸ Njoge mbo néndé, Jɔn menwyaá bɔ́ manaá Esɔwɔ achwɔ́ nyá, ji ányuú fɔ́ mmɔ́, ne gebé eyigé fɔ́ alyage menyéé kpékpé gétúgέ depɔ́ré Esɔwɔ getu eyigémbɔ́, bɔ́ aké, “Awyaa meló nchye.” ¹⁹ “Me Maá Nte Mekwaá nchwɔ́, nnyε menyéé, nnyu mmɔ́ gbene, enyú deké pélé muú genɔ́ ne menyuu mmɔ́ yi, mejeé ánselé ηkamakpo ne mejeé bɔ́ ubeé. Yémbɔ́ ákaagé nnó denɔ́garé Esɔwɔ etiré muú áwyaá delu cho né unó ulúúl ebi ji ápyéé.”

Malɔ ayi dlá áfyéé matɔ́ ne Jisɔ́ wɔ́

(Luk 10:13-15)

²⁰ Bɔ́ abi álú né malɔ ayi Jisɔ́ ápye nyá ukpékpé ufélekpá wye, ályaa fɔ́ mámpyége gabo wɔ́. Ewena epye Jisɔ́ alo manshulege ebwɔ́ ndo. ²¹ Ake, “Utóηkwa ubé nye ne enyú bɔ́ meló Korasin, utóηkwa ubé ntó ne enyú bɔ́ Betsada néndé, ukpékpé ufélekpá ebi mpye eta nyú, mbo mpye nyá ubi mbaá bɔ́ Tiya ne Sidɔn mbo ályaa mé gabo bwɔ́ te gachií, áfyε uchálé mandeé, áwaa matwɔ́ né mekpo mánleré nnó ályaa gabo ebwɔ́. ²² Ngárege enyú wáwálé nnó, bíi unɔ́ mpa Esɔwɔ, Esɔwɔ agene nye bɔ́ Tiya ne abi Sidɔn meshwe apwɔ́ enyú. ²³ Ne enyú bɔ́ Kapanɔm, déferé nnó dékwɔme nye ηgɔ́ dɔ́? Gebyɔ́, Esɔwɔ awáne nye enyú gelu degbo dékwɔné melo áwuú bɔ́. Néndé, ukpékpé ufélekpá ebi mpye na eta nyú, mbɔ́ mpye ubi mbaá bɔ́ Sodom, mbɔ́ Esɔwɔ áwaa nya fɔ́ ebwɔ́ wɔ́, ábɔ́ álú ábe té fina. ²⁴ Ngarege enyú wáwálé nno, bíi unɔ́ mpa Esɔwɔ, Esɔwɔ agene nye bɔ́ Sodom meshwe apwɔ́ enyú.”

Jisɔ́ aké ‘Muú yi akélege ugbeé mmyε achwɔ́ eta wáa’
(Luk 10:21, 22)

²⁵ Wyéé né gébé eyigémbɔ́, Jisɔ́ anεmmye aké, “Nte wa, Ata ayi abɔ́ mfaá ne mme, mféé wɔ́ dɔ́, nkane apyεé nnó depɔ́ etire detome ne me debe bibií mbaá bɔ́ denɔ́gá ne abi ákaá ηwe dɔ́. Jnené deti gbɔ́gónɔ́ mbaá bɔ́ abi alá kaáge ye genó nnó ákaá. ²⁶ Elu wáwálé Nte wa, mbo ne wɔ́mbɔ́ ókelé nnó ébé.” ²⁷ Ama jɔ́ ne bɔ́ aké, “Nte wa achye me unó uko ne ye muú ayi ákaáge gefɔ́ge muú ayi Maá alú ápɔ́, ekosé Nte wuu ne ye muú ayi ákaáge gefɔ́ge muú eyigé Nte alu ápɔ́ ekose Maá ne bɔ́ abi ji ájyaa nnó ápye ebwɔ́ ákaá Nte wuu. ²⁸ Enyú ako abi depwaa gétúgέ dékpané matuu efwyale ayi áɔ́ enyú, chwɔge eta wa, nsele áji nchye enyú ugbeé mmyε. ²⁹ Chyége gemεge nyú eta wa degí géno eyige nlérege, néndé me nlu nyame ne mbwége fɔ́ mmyε. Dépyéégémbɔ́, debɔ́ nye ugbeé mmyε. ³⁰ Genó eyigé ngarege enyú nnó dépye gejwerege fɔ́ ne eyigé nchyége enyú nnó dékpá genɔ́ fɔ́.”

12

Nkwé ayi bíi uwyaá bɔ́ Jus
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ Ebélé ye wɔ́, né bíi uwyaá fɔ́ Jisɔ́ ne baá utɔ́ bíi ákoóge né mekɔ́ gefɔ́ge nchi fɔ́ eyi ákuú nnó wid. Mesa abɔ́ ammye baá utɔ́ bíi. Apye ebwɔ́ álo mánkógé nchi eyimbo ányéé. ² Ekwɔ́ bɔ́ Farasi fɔ́ ágege mbo, ájɔ́ ne Jisɔ́ aké, “Gé ebé se ékámé fɔ́ nnó baá utɔ́ byé ákɔ́ nchi bíi uwyaá wɔ́.” ³ Ne Jisɔ́ ashuu ebwɔ́ meko aké, “Enyú délu danjú né mmu ηwe Esɔwɔ dékaá genó eyigé mfwa Devid ápyé nyá gébége mesa ámmye ji ne bɔ́ bíi wɔ́? ⁴ Akpe nyá mmu echa upe Esɔwɔ abɔ́ bred ayi achyεge matame mbaá Esɔwɔ, anyé ne bɔ́ abi álu ne ji. Elú ebé nnó muú yicha abɔ́

fó manyé menyé yimbó wó ekosé ámpye upe Esówa ne ányé.”⁵ Ama gií aké, “Délú danjú ébé Mosis ewé eké, ámpye upe né echa upe Esówa ákwene ébé bií uwyaa, ébé ewé éké muú apyégé fò utóó bií uwyaa. Nkane ebwó ápye utóó né bií uwyaa ákwe ébe ewémbó. Yémbó ébé Mosis ewémbó egbaré fò ebwó nnó ápye utóó bií uwyaa wó?”⁶ Gógé ngaré ye enyú nnó muú alu fa ayi ápwó ye bélé echa upe Esówa.⁷ Nwe Esówa ajóó aké, ‘Genó eyigé Esówa ákélege gélú nnó dégéné ate meshwe épófó lé mámpye upe eta wuú’. Mbógé debó dékaá mekomejóó yina, mbó enyú déjóó fò nnó bóó abi ála pye gyéé wó ákwé mpa.⁸ Kaáge ye nnó, me Maá Nte Mekwaá ne nlu Ata ayi abóó bií uwyaa.”

Jisós apye mende yi ebwó egboó ji atoo

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Jisós ályágé éféé, ajye kpe né echa mmyemenene bwó.¹⁰ Mende fò ayi ebwó egboó ji abó alú wye. Éféé mbóntó, bóó fò abi ákélege meti mánjóó nnó Jisós ápye genó gebo alú wye. Agií Jisós áké, “Nnó ébé se ékamé nnó ápyéé muú atoo né bií uwyaa?”¹¹ Jisós ashuú ebwó meko aké, “Mbógé muú nyú awyaa egóhme, ne ekwegé mmu gepyéé bií uwyaa, nnó áférégé ewu?”¹² Ne mekwaá áyi aneá gеме ápwó egóhme ye! Ndere elúmbó, ébé egbáregé fò muú nnó apoóge fò nte mehme bií uwyaa.¹³ Éféé ne Jisós ajóó ne mende ayi ebwó egboó ji áké, “Nyaá ebwó wye.” Anyágé, ténéténé ebwó wuú etoo ekere mebe nkane ewe fò.¹⁴ Bóó Farasi abi álu éféé ágégé mbó, átané ájye ásó mala nnó ápye Jisós áwá.

Esówa ajya Jisós nnó abé muú utóó wuú

¹⁵ Ne Jisós akaágé nnó ajóó geju manwá ji, alyaa mbaá yimbó afé mbaá yicha. Gejamégé bóó ákwólé ji, apye abi ámeé ako átoó.¹⁶ Ne

aji ebwó etu aké, “Ékagé ájye ágaré bóó depó eti.”¹⁷ Jisós ajóó mbó nnó mechó ewé Esówa apyéé Asaya muú ekpávé wuú ajóó ébé wáwálé

¹⁸ nnó, “Gé muú utóó wa ayi njyaa na, mbó gejeé ne ji, apyéé metóó egóó me dóó, nchyege nye ji uto Mendoó wa, ne agarége nye bóó abi álá pó bóó Jus nnó me mpyéé nye ebwó átene cho né mbe ushu wa.

¹⁹ Abéé fò muú mawáme, ne ménjóó mejóó, abéé muú ayi ala awuú fò mejóó wuú né melo tametame.

²⁰ Ajógé fò mejóó metometo ne bóó abi áwyaá matóó dada, ne ápyéé fò matóó ásó ubya bóó ne abi ágne efwyale.

Wyembó ne abéé ne bóó kpaá te apye nye wáwálé wuú apwó unó uko.

²¹ Ne bóó malo mme meko ánergege nye matóó ne ji mambó genwá.”

Jisós apó fò ula uma ne Belsebáb mfwa aló nchye

(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23)

²² Ewyágé, bóó fò áchwó ne muú ayi meló nchye ápyéé ji álaá mbú ne ame nónómé mbaá Jisós. Apye ji atoo aló mángéné mbaá, ajoge mejóó.²³ Genó eyigé Jisós apye, gépye gejamégé bóó abi álu wye matye mawá ebwó meno álo mángígé ate áké, “Nnó mpyáne Devid áwu alú máncchwó nkane mempoó se na waa?”²⁴ Ne ekwó bóó Farasi áwúgé nnó Jisós apye muú ayi meló nchye áchyége ji efwyale atoo, álo mánjóó áké, “Elé Belsebáb mfwa aló nchye ne áchyége ji utó nnó ábúgé bóó aló nchye mmye.”²⁵ Jisós ákaá genó eyigé ebwó áférége, ajóó ne ebwó aké, “Yéndé meló ewé bóó álá pó meko ama, éténégé.

Ne yéndé ulaá gepú ébi ummye ne ate ulaá tyatya.²⁶ Ne mbógé nte meló nchye aké abuu ayifó, ebyennó gefwage danchomeló gekaré mmye

ne épyémbò nnó ne geji gétané? ²⁷ Mbògé Belsebòb ne achyège me utó mamferé bòó aló nchye mmye, waá achyège bòó enyú utó mámferege bòó aló nchye mmye? Ne mbògé enyú dekame fò nnó Belsebòb ne achyè ebwó utó aferege bòó aló nchye ne mmye wó, ebwó ambòó ne álèrege nye nnó enyú délu gyeé né genó eyigé dejógé mbò ne me.” * ²⁸ Ne mbògé élé né Mendoó Èsòwò ne mbuú bòó aló nchye mmye, kaáge nnó gefwage Èsòwò gélo mé fá ne enyú. ²⁹ Muú ákaáge kpe fò gepúge meto muú ájó genó mbògé alá bómbe áwé ji wò. Èkosé nnó abògé mbe awège ji ne ákaáge kpe ajó yéndégenó. ³⁰ Yéndémuú ayi alá pò ula uma ne me, alu muú mawame wa, ne yéndémuú ntó ayi alá pòoge me manyweré bòó, atya ebwó tyaá nnó abe tete ne Èsòwò. ³¹ Kaáge nnó Èsòwò ajígente yéndé gabo ne mejòó mebomebo ewé bòó ájoge ne ate. Yémbò ájigé fò nte mejòó mebomebo ewé bòó ájoge atome ne Mendoó Ukpea. ³² Èsòwò ájigé nye nte yéndé mejòó mebomebo ewé muú ájoge atome ne Maá Nte Mekwaá yémbò ájigé fò nte mejòó mebomebo ewé muú ajógé atome ne Mendoó Ukpea. Yé ebelé fa mme yina ne ayi achwòó.

Genó ne umpomé bíi
(Luk 6:43-45)

³³ Désége nnó umpome genó ulóme, debò manse ntó nnó genó geji ambòó gelóme. Ne désége nnó genó gélo me fò ebyennó umpomé bíi ntó ulóme fò, néndé akaáge genó né mbaá umpomé bíi géji géwóme. ³⁴ Enyú abi délu éke mmyò épyémbò nnó ne déjóó galógáló ne muú ayi enyú délu bòó abo? Néndé, genó eyi gélu muú metòó géji ne gétánege ji meno. ³⁵ Muú melóméló ájoge depò delódéló eti délu ji né

metòó, muú mebomebo ájoge depò debodebo eti délu ji metòó. ³⁶ Kaáge wáwálé nnó, bíi unòó mpa Èsòwò yéndémuú ágarage nye ula bi ji ajòó yéndé gechuge mejòó gebogege eyi gétané ji meno. ³⁷ Néndé ye mpa akwilege wò, ye akwene wò, ásoó ji lé né uchu mejòó bye.

Bòó ákelege Jisòs apyèé ufélekpa
(Mak 8:11, 12; Luk 11:29-32)

³⁸ Jisòs ájoge mbò, ánlere mabe Èsòwò ne bòó Farasi fò ájóó ne ji áké, “Ménlere, pye ufélekpa ese dégé, manlere nnó utó bye utané mbaá Èsòwò.” ³⁹ Jisòs ashuú ebwó meko aké, “Enyú njye eniné na debò, delu bòó abi átií meso ne Èsòwò. Dekelege me nléré enyú ufélekpa, yémbò yé uma nlérégé fò, wye lé ufélekpa Jona muú ekpávè Èsòwò ne me nlérege nye enyú. ⁴⁰ Wye nkane Jona ábelé ndò eléé né mmu une mekwòle, mbòntó ne áníge nye me Maá Nte Mekwaá mbelé ndò eléé utuú ne ñwòmese né mme. ⁴¹ Bíi unòó mpa Èsòwò, bòó melò Ninene ákwilege nye áshulé enyú bòó njye enina ndo nnó dépye gabo, néndé, ákwòré nya matòó bwó ákame né Èsòwò gébégé Jona ágaré ebwó mekomejóó Èsòwò. Góge mpye enyú dékaá nnó, muú alu né metòó metòó nyú ayi ágarége mekomejóó apwò Jona yémbò dékélégé fò mánkwòré. ⁴² Bíi unòó mpa Èsòwò, mfwa mendée né melò Shèba ákwilege nye ashule bòó njye enina ndo nnó ápye gabo. Néndé, atané nya kpaá tete ewu áchwó wú unóó bi mfwa Solomun áleré nya bòó ne déngá. Kaáge ye nnó muú alu mbò né metòó metòó enyú ayi álèrege mekomejóó ne déngá apwòó mfwa Solomun yémbò défyéé fò matu manwúge.”

Meló nchye ayi akeré meso
(Luk 11:24-26)

* **12:27** Elú wáwálé nnó: “Belsebòb” élé mabò amifò, ami ákuú danchòmelò pé ntó né 10:25.

⁴³ Jis̄s afé mbe ajoge aké, “Abúgé meló nchye atanege muú mmye, alá yia yiáge né mmu mashwone aklege melu ewe ajwlege. Aklege alá ge wó, ⁴⁴ ajógé ne gemé jii aké, ‘Nkerege meso mbaá ayi mbó nlu.’ Akerege meso agegé nnó melu ewémbó élú mewa, áshwa ela pópó ákwyéé ábelé, ⁴⁵ akerege, afé ase áló nchye abifo akénéama abi abó apwó ji, ákpé ajwolé mmu. Ne gefóó eyigé muú yimbó ábéé gebóó gépwo eyigé mbembé. Wye na ne epye nye ne enyú nnyéné bóó abo bina.”

Jis̄s aleré ufóó bóó abi álú anmó bií ne mmá wuu

(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Ne nkane Jis̄s alú jyéé mbe manjóó mejóó ne bóó bimbó, mmá wuu ne anmó bií áchwó téne dafye ákelege manjóó mejóó ne ji. ⁴⁷ Muú fó akulé agare ji aké, “Ge mmá wye ne anmó byéé álú mbó dafye téne ákelege manjóó mejóó ne wó.” † ⁴⁸ Jis̄s ashúú muú yimbó meko aké, “Ndé bó álú mmá wa ne anmó ba?” ⁴⁹ Abwéé ebwó asá mbaá baá utóó bií aké, “Gégé mmá wa ne anmó ba ná.” ⁵⁰ Nendé, yéndemuú ayi apye genó eyigé Nte wa muú alu né mfaánebuú ákelege, ji yimbó ne alu mmá wa ne menmó wa.

13

Nekanémejóó mentya mbwe

(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Wye né bií bimbó, Jis̄s atané né gepú eyigé ji abó alú wye, ashulé ajye jwóle né mbale géntoógé mewaá. ² Gejamégé bóó ákwolé ji afé ewu. Ji ágégé nnó bóó bimbó ájá dóó, ajye kpe ajwolé mmu ékpée ewé élú né mbále nnyi. Bóó bimbó ako átené né mbale géntoógé mewaá. ³ Alo manleré ebwó gejamégé unó né makámejóó. Ató neka eniné mbe aké, “Bií uma mempye makóó fó afé manjye tya mbwé né mekóó

wuu. ⁴ Ndere átyaá ájyee, ámé mbwé áyifó ákwé né maá meti ayi ákoge wye, denywóné dégégé déchwó chwé dényé. ⁵ Amé áyifó ákwé né mfaa mme etarávé mbaá ayi mme alá jaá wye wó. Ebelé yéé wó áchií. Ne élé mme alá jaá wye wó, ⁶ nmeé étyégé, edo mbwé yimbó, ne élé maka alá kpe mme chánchá wó, adé agbó. ⁷ Amé áyifó ákwé né mme ayi genkpé ntó géchige wye, áchigé, genkpé eyigémbó géwé gekweré mbwé yimbó meshii ejo agbó. ⁸ Yémbó amé áyifó ákwé né mme melóméló, áchií áwé, chánchá, áfye uló. Ayifó áfye usaa uló uta, áyifó áfyeé usaa uló uleé, ne áyifó áfyeé uló esaa meso efya ápwó nkane ábó ápené.” ⁹ Jis̄s ánérégé manto nekanemejóó eníne na aké, “Muú yi áwyaá matu mawú, áwú”.

Ula bi Jis̄s atóme makámejóó

(Mak 4:10-12; Luk 8:9, 10)

¹⁰ Jis̄s ánérégé mántó nekanémejóó enina, baá utóó bií ájye gií ji aké, “Ata ula nnó wó olérégé bóó bina né makámejóó?” ¹¹ Jis̄s ashúú ebwó meko aké, “Élé enyú ne Esowó apyé nnó dékaá wáwálé depó etiré délú nya bibii ndere ji ágbárege nye gefwa jii. Yémbó ji anene fó deti gbógónó mbaá bóó abifo nnó ebwó akaá wó. ¹² Nénde, yéndemuú ayi awya genó, ji ne ágbége nyé ji ebwó nnó abé ne gejamé. Ne muú ayi alá pó, yé ékéké ewé ji awya, ásíle nye eta wuu. ¹³ Gégé ula bi menlérege ebwó né makámejóó na, áwyaá ame mangé, yémbó ágéné fó, áwyaá matu mánwú yémbó áwuu fó, ye mankaá ákaágé fó cháchá. ¹⁴ Ne ndere ebwó ápyéé mbó, genó eyigé Esowó apye Asaya muú ekpávé wuu ajóó nyá getane wáwálé, nnó, ‘Enyú dénénege nye matu manwú mekomejóó wa yémbó dekaágé ula,

† 12:47 Elú wáwálé nnó: Né bó nwe ukwene bifo maló yina apó wye.

défyε nye amε mangé unó ebí
mpye yémbó dégéné fṵ.

15 Néndé bṵṵ bina aṅea matṵṵ,
awyaá matu mmeé.

Akwere amε bwṵ né depṵré
Eṵṵṵ,

mbṵgé epṵ mbṵ fṵ wṵ, mbṵ ágéne
mbaa ne amε bwṵ,
áwuú ne matu bwṵ
ákaa chánchá

ákwṵré matṵṵ ákeré eta wa
nnó mpye ebwṵ ápṵ.

16 Enyú dewya éfwṵ, néndé, amε
nyú ágene ne matu nyú ntó áwu.

17 Kaáge wáwálé nnó gejamége bṵṵ
ekpávε Eṵṵṵ ne bṵṵ abi álu cho
né mbε ushu Eṵṵṵ, ákelé nya meti
mangé unó bi enyú dégéné mbṵ,
yémbṵ áge wṵ, ne manwú unó bi
enyú déwuú mbṵ yémbṵ áwuú wṵ.”

*Jisṵṵ agare baá utṵṵ bií ula
nekanémejṵṵ mentya mbwe*

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

18 Jisṵṵ afé mbε mánjṵgé aké,
“Wúge ye ula nekanémejṵṵ mentya
mbwe. 19 Mbwe ayi akwené né
maá meti ayi ákoóge wye alu
éke bṵṵ abi áwúgé mekomejṵṵ
Eṵṵṵ ayi ágárege nkane Eṵṵṵ
ágbárege gefwa jíí alá ákaágé
ula, danchṵmeló achwṵ aferé jí
né mmu matṵṵ bwṵ. 20 Ne mbwe
ayi ákwené né mfaá mme etárávε,
álu eké bṵṵ abi áwúgé mekomejṵṵ
Eṵṵṵ ténéténé yimbṵ, áse jí ne
nechṵchṵ. 21 Yémbṵ, mekomejṵṵ
yimbṵ akpé fṵ ebwṵ mmu matṵṵ
chánchá wṵ, awyágé mano.
Gébége álṵge mangé efwyale ndere
bṵṵ ápaá ebwṵ gétúgé mekomejṵṵ
Eṵṵṵ, ájá nmye meso. 22 Ne mbwé
ayi ákwené né mme genkpé meshíí
ejomé, álu eké muú ayi áwugé
mekomejṵṵ Eṵṵṵ, uféré unó mme
ne mmwólé né unó bi uchwṵṵ ne
gefwa, ujo mekomejṵṵ yimbṵ upyeé
jí áwṵ umpome ulṵúlṵ wṵ. 23 Mbwé
ayi ákwené né mme melómélṵ,
alu eké bṵṵ abi áwugé mekomejṵṵ
Eṵṵṵ, ákaágé ula. Mekomejṵṵ
yimbṵ akwṵrége genwáge ebwṵ

gebeé eké mbwé ayi áchií áwene
chánchá afyeé gejamége ulṵ. Ayifo
áfyeé usaá ulṵ uta ayifo usaá uléé,
ne ayifo esaá meso efya.”

*Nekanémejṵṵ mancha ami muú
mawámé apené mmu mekṵṵ mbwe*

24 Jisṵṵ ama tó nekanémejṵṵ
enínéfṵ aké, “Gefwa eyigé Eṵṵṵ
ágbárege gelu eké nekanémejṵṵ
eníné na. Mende fṵ ape mbwé
melómélṵ né mekṵṵ wuú. 25 Ne
bíí fṵ ndere mbṵṵ mekṵṵ yimbṵ,
apene mbwé yimbṵ, muú mawámé
wuú akwilé ne utuú ayi yéndémuú
abelé geja, aje pe ntó mancha
né mpu mbwé yimbṵ, alya afé.

26 Ne gébége mbwé yimbṵ áchií
áwene afyeé amε, ne bṵṵ ágéné nnó
mancha ntó ne mawene mbṵ né
mekṵṵ. 27 Efeé ne bṵṵ utṵṵ mende
yimbṵ áje jíí jíí aké, ‘Ata pṵ ṵpena
lé mbwé ayi álu melómélṵ né mekṵṵ
wye? Ne mancha matané efṵ wye?’

28 Ashuú ebwṵ meko aké, ‘Ebe nye
lé muú mawámé wa ne aje pe
mancha mimbo.’ Bṵṵ utṵṵ bimbo
ági jíí aké, ‘Nnó ṵkelegé ese déjyé
degoó mancha mimbo?’ 29 Mende
yimbṵ ashuú ebwṵ meko aké,
‘Ngba, debṵgé mangoó mancha
yimbṵ nana, dechome nye ne
mbwe yimbṵ degoó. 30 Góge ájí
awe chonchṵ ne mbwe, gébége
mbwe ákwṵnége mamferé ngarege
nye bṵṵ abi áferége nnó ábṵ mbε
ágoó mancha mimbo áwé uboubṵ
áfye né mewe, ne áferé mbwe áfyé
mmu meke ákpá áchwṵ ábélé mfaá
gélálé.’ ”

*Nekanémejṵṵ mbwé ayi ákuú jí
Mṵsta*

(Mak 4:30-32; Luk 13:18, 19)

31 Jisṵṵ ama tó neka enínéfṵ aké,
“Gefwa eyigé Eṵṵṵ ágbárege gélú
eké nekanémejṵṵ eníné na. Mende
fṵ ape nyiné gempome genṵṵ eyigé
ákuú nnó mṵsta né mekṵṵ wuú.
32 Nnyiné gempome eyigémbṵ
génené gépwṵ amé mbwé ayifṵ.
Yémbṵ gébége néchií nṵwé, népṵṵ
baá unṵṵ abifṵ abi ápené nébwálé

gekpekpégé genóó eyigé denywóné déshíge, déténege anyua bwó wyé.”

Nekanémejóó Yis

(Luk 13:20, 21)

³³ Jisós ama tó nekanémejóó eniné f́ aké, “Gefwa eyigé Eṣṣwó ágbárege fa mme gelú eké yis uka ebi upye bréd amualé ebi mendée abo achwaré ne gejamégé flawa abelé kpaá te flawa meko amuále.”

Ula ébi Jisós alerege né makámejóó

(Mak 4:33, 34)

³⁴ Né gejamégé ndó eyi Jisós abó alerege nya unó bina ne gejamégé ebif́ mbaá b́óó, alerege lé né mákámejóó. Alerégé nyá f́ b́óó bimbo genóge f́ ayi alá tóme nekanémejóó ẃ. ³⁵ Atome nyá makámejóó yina nnó genó eyigé muú ekpáv́ Eṣṣwó f́ ab́ó ajóó gébé wáwálé. Ajóó nya aké, “Me njógé nye mejóó ne ebẃó né makámejóó, nlerege ebẃó unó bi Eṣṣwó abelé bibí te gébége ji akwye mme.”

Jisós agaré ula nekanémejóó mancha ami muú mawámé apené né mekóó

³⁶ Jisós alya gejamégé b́óó bimbo ajye kpe mmu gepú ne baá utóó bíí. Eféé ne baá utóó bíí ágíí ji aké, “Nte sé, gare ese ula nekanémejóó mancha mi muú mawámé apené né mekóó.” ³⁷ Ashuú ebẃó meko aké, “Muú yi apene mbwe melóméló yimbo élé Maá Nte Mekwaá.” ³⁸ Mekóó ewémbó etené mbaá mme meko, ne mbwe melóméló yimbo atené mbaá b́óó gefwage Eṣṣwó. Mancha matené mbaá b́óó danchómeló. ³⁹ Ne muú mawámé ayi apene mancha élé danchómeló. Mamferé mbwe atené mbaá gébé eyigé mme yina abyéé. Ne abi áférege mbwe yimbo élé makiénné Eṣṣwó. ⁴⁰ Wye nkane ánywérege mancha uboubo áfyé né mewé, mbóntó ne ápyéé nye ne b́óó danchómeló gébége mme yina abyéé. ⁴¹ Gébé eyigémbó, me Maá

Nte Mekwaá ntóme nye makiénné ya, áfé ájya b́óó abi ápye ate ákpéne né gabo ne abi alá akpege mabe áfere né mpu b́óó gefwa ya. ⁴² Makiénné yimbo áferégé ebẃó, áfomé mmu gekpekpégé ntoné mewé. Eféé mbó ne ebẃó álilí nye, ányé manéné. ⁴³ Gébé eyigémbó gepógé b́óó abi álú cho né mbé ushu Eṣṣwó gégénege nye eké mḡmḡé né gefwage nte b́óó Eṣṣwó. Muú ayi awyaá matu awú chánéné.

Nekanémejóó genóge ḡka eyi ábií

⁴⁴ Jisós ama tó nekanémejóó eniné f́ aké, “Gefwa eyigé Eṣṣwó ágbárege fa mme gelú eke nekanémejóó eniné na. Muú f́ age genóge ḡka eyigé ábií né melu mme, agege abí geji chánchá alya, afé ne gejamégé nechóchó. Akpó yéndégenó eyigé ji awyaá ajye na melu mme ewémbó.”

Nekanémejóó ntaá eniné né jamé ḡka

⁴⁵ Ama ato neka enínef́ aké, “Gefwa eyigé Eṣṣwó ágbárege fa mme gelú ntó eké nekanémejóó eninéna. Menkene gese f́ akene akelege mataá ayi ajamé ḡka d́óó mana. ⁴⁶ Agégé né máa eniné né jamé ḡka, ajye kpo unó bi ji awya uko anna neni”

Nekanémejóó dansa

⁴⁷ Jisós ama ató neka eniné na aké, “Gefwa eyigé Eṣṣwó ágbárege fa mme gelú eké nekanémejóó eninéna. Anwané meshuú f́, áṣó dansa né nnyi. ⁴⁸ Ndere áṣó meshuú ese wye ufóufóó, ágégé nnó meshuú ese wye d́óó, aja ákwó né mapea mewaá. Ajya eyi melóméló áfyé mmu uba ne eyi mehomebo atuú ágbé. ⁴⁹ Wye mbó ntó ne ebéé nye bíí mpa Eṣṣwó gébége mme abyéé. Makiénné Eṣṣwó áchwó fére nye b́óó abi ápyéé gabo né mpu abi ápyéé genó eyigé Eṣṣwó akélege. ⁵⁰ Aferégé ebẃó, áfómege mmu gekpekpégé

ntoné mewe. Alaá wye álilí, ányé manjéné.”

Jisós ajage depó etiré deke ne etiré gekwéne

⁵¹ Jisós agii baá utós bií aké, “Pó enyú dékaá depó etiré na chánéné?” Akamé aké, “Eh dekaá.” ⁵² Ajós ye ne ebwó aké, “Yéndé menleré mabe Esówo ayi ágii ndere Esówo ágbárege gefwa jii fa mme, alu eké mbós gepú ayi akaáge unó Esówo bi uke ne ebi gekwéne ebi ulú né mmu maá gepú ayi ji ábélege unó bií wye.”

*Bós Nasaret ábya Jisós
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)*

⁵³ Jisós anérégé manleré makamejós yi, alyaá melu ewémbó, ⁵⁴ akéré meso né meló wuú. Ndere alós manlérégé bós mekomejós Esówo né mmu echa mmyemenene bwó, ála mano mekpo fuú ágige ate aké, “Ndé muú áchyéé ji gefósge denjá eti? Ne utó mampye ukpékpé ufélékpa bina? ⁵⁵ Pó maá menwoné upú ná? Pó Méri ne alu mma wuú? Pó nnó aḡmo bií abi ande élé Jemsi, Josef, Simun, ne Judas? ⁵⁶ Ne pó aḡmo bií abi andéé álu na fa ne esé? Ne ji atané ye efó ne gejamégé dénnga etirena?” ⁵⁷ Né getú eyigémbó, ábya ji, yémbó Jisós ajós ne ebwó aké, “Anoge muú ekpávé Esówo yéndé mbaá. Wyelé bós meló wuú ne abi ula gepú bií ne ála nógé ji.” ⁵⁸ Ne teé mbaá ála áfyéé fó metós ne ji wó, ji ntó ápye fó gejamégé ufélékpa né meló wuú wó.

14

*Negbo né Jón Menwyaá bós manaá Esówo
(Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)*

¹ Né gébé eyigémbó Heród muú alu muú kpaá né gebagé mewaá Galilíí, ji awúgé ḡgo ukpékpé unó bi Jisós ápyeé, ² ajós ne bós abi

ápyeé utós ne ji aké, “Élé Jón menwyaá bós manaá Esówo. Esówo ápye ji akwilé né negbo. Ge ula bi ji awya utó mampye ufélékpa” ³ Heród aferé mbó néndé ji ne ápyeé nnó ágbaré Jón áwé áfyé né mmu gepúgé denó, gétúgé agaré gabo ayi Heród ápyé nnó aferé Heródyas mendée menḡmo wuú Filip abá. *

⁴ Né gébége Heród aselé Heródyas né neba, Jón agarege ji aké, “Ébé Esówo ekame fó nnó wó ase mendée menḡmo wye óbá wó.” ⁵ Heród akelé meti manwá Jón, yémbó afó bós Jus, néndé ebwó ákame nya nnó Jón alu muú ekpávé Esówo. ⁶ Ne né bií ebi Heród anené epaá mante bií ebi ábyené ji, maá Heródyas mesó mendée, abé mabeé malómáló né mbe ushu bós abi áchwóó nyé epaá ewémbó kpaá te metós megómeḡo epye Heród, ⁷ ajós ne maá yimbó aké, “Nkelé nnó, Nchyege wó yénde genó eyigé ókelege nnó menchye wó.” ⁸ Maá yimbó ase majye mma wuú ajye jós ne mfwa Heród aké, “Fye mekpo Jón menwyaá bós manaá Esówo fa né gebagé nkpagene nana.” ⁹ Mechó ewéna epye Heród alá joo, yémbó élé ji akele mé né mbe ushu aḡkéé bií abi áchwó epaá, ákágé sé nkane amáge kwóre mejós wuú. Aké bós bee ápye genó eyigé maá yimbó ajós. ¹⁰ Ajye ásó mekpo Jón né mmu gepúgé denó áchwóó ne ewú. ¹¹ Anérégé afyé ewú né gebagé nkpagene áchwó chyé maá yimbó mendée, ase ajye chyé mbaá mma wuú. ¹² Ne baá utós Jón áchwóó kpá genkwó jii ájye níí. Ajye ágare Jisós nkane epye ne Jón.

*Jisós achyéé delé bós áta menyéé
(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jón 6:1-14)*

¹³ Jisós awúgé abya negboné Jón, alyaá melu ewémbó ájye kpe mmu ekpée ne baá utós bií, áfé né mbaá

* **14:3** Elú wáwálé nnó: Filip alú meso Heród. Ji abá Heródyas. Ebelege Heród afere Heródyas mendée Filip, abá.

ayi álú bǎmbǎ, nnó ebwó ábé ewú ebwó ebwó. Yémbǎ bǎó áwúgé nnó akpe ekpée ale jye, átané né ume maló áké ne uka ákwǎlege ji. ¹⁴ Jisós átanégé mmu ekpée, mankwó ma-pea mewaá, agé gejamégé bǎó, ne meshwé akwó ji metǎó gétúgé ebwó, apye ebwó atóó mbaá mameé ayi ebwó ábó áméé.

¹⁵ Ndere nkwalé akwónége baá utóó bíí ájyé báne ji áké, “Ata bíí úfé ne mbaá yina alu eke mashwǎne, lyaá bǎó bina ájye áná menyéé né baá maló ayi álú fa kwókwólé ányé.” ¹⁶ Jisós ashuuú ebwó meko aké, “Ngé fǎ ula bi ebwó ájye kéle menyéé wó. Enyú ambǎó chyége ebwó genó ányéé.” ¹⁷ Baá utóó bíí áké, “Déwyaá lé ntó bréd étáa ne meshuuú épea fa, ye genó eyigécha gepó.” ¹⁸ Jisós aké ne ebwó, “Chwǎge me ne éji.” ¹⁹ Agaré gejamégé bǎó bimbǎ aké ájwólé né dambyanja, asé ntóó bréd eyimbǎ étáa ne meshuuú épeá, ape amé mfaánebuú achyéé matame mbaá Esǎwǎ agyá éjí ubauba achyéé baá utóó bíí, nnó ákaré mbaá gejamégé bǎó bimbǎ. ²⁰ Yéndémuú ányé ágbeé. Ne baá utóó bíí áké ányweré ayi álaá, ágbeé usá úfyáneupeá. ²¹ Mpa bǎó abi ányé menyéé yimbǎ mbǎgé alá gbéé fǎ ándée ne baá wó, ande ebwó ebwó álú delé bǎó átáa.

*Jisós aké mfaá mekǎ manaá
(Mak 6:45-52; Jǎn 6:15-21)*

²² Epyégé mbǎ, Jisós aké baá utóó bíí akpe ekpée ábó mbé áchyaágé gentoógé mewaá. Ji ala meso agare bǎó nnó ebwó ákére né upú bwó. ²³ Anérégé mangaré ebwó nnó ákére, akwó afé mfaá mékwé jimbíí manemmye. Alu éwu jimbíí kpaá te nkwalé akwóné. ²⁴ Né gébé eyigémbǎ ekpée ewé ekpané baá utóó bíí éfé mé tete metǎó nnyi. Mbyo ammye ne ewu, apyéé ngbannyi adoó ewu egbé ewé ne ewé. ²⁵ Eǎo né gejjégé bí kpaá te dondo, Jisós ákéne mfaá mekǎ manaá

manjye báne ebwó. ²⁶ Baá utóó bíí áké ágéne nkane ji akéne achwó mfaá mekǎ manaá, éfo ekwó ebwó matǎó ákálege áwére áké “Meló ǎ ó, meló ǎ ó”. ²⁷ Ténéténé yimbǎ Jisós ajǎó ne ebwó aké, “Elé me, gbarege matǎó nyú, défǎge.” ²⁸ Pita ashuuú ji meko aké, “Ata mbǎgé nnó ele wǎ wáwálé pye me ntó nshulé nke mfaá mekǎ manaá nchwó mbané wǎ.” ²⁹ Jisós aké ne ji, “Shulé chwó, ajǎge mbǎ.” Pita atané mmu ekpée ashule nnyi aló mankéne mfaá mekǎ manaá manjye báne ji. ³⁰ Ne nkane ágené mbyo nnyi ammye ne eshye, éfo ekwó ji metǎó ne aló manke mmu nnyi. Akalé áké, “Ata, póó me.” ³¹ Jisós asá ebwó ténéténé yimbǎ agbaré ji, ajǎó aké, “É é metǎó ewé ofyéé ne me elú dada, waá aké wǎ ǎbe ne dembyǎo né metǎó.” ³² Ebwó ákpégé né mmu ekpée, mbyo yimbǎ apwá. ³³ Eféé ne bǎó abi álú mmu ekpée ánogé Jisós, ajǎógé áké, “Wáwálé wǎ ǎlu Maá Esǎwǎ.”

*Jisós apye bǎó mameé átóó né
Genésáret
(Mak 6:53-56)*

³⁴ Bǎ Jisós anérégé manchyaá gentoógé mewaá eyigémbǎ, ákwóné né meló Genésáret. ³⁵ Ne bǎó abi álú eféé ákaá nnó gé Jisós na, áló meko né maló ayi álú né gebagé mewaá eyigémbǎ geko. Bǎó bimbǎ ákpá yé bǎó abi áméé ako áchwó ne ebwó mbaá Jisós. ³⁶ Ané Jisós mmye nnó agó ebwó áta lé mano nkú jíí. Ne yéndémuú nemeé ayi atáa mano nkú Jisós atóó.

15

*Jisós agarege unó bi ukwene ante
bǎó Jus aláre
(Mak 7:1-13)*

¹ Bǎó Farasi ne anlére mahé Esǎwǎ fǎ átané Jerosale áfé mbaá Jisós ágíí ji áké, ² “Ulannó ne baá utóó bye ályaá mankwólégé unó bi ukwene ante sé aláre? Pe ebwó áshwónégé fǎ amu gefǎó eyigé ukwene ante sé

ájóó nnó esé dépyéégé ne dényéégé menyeyé.”³ Jisós awúgégé mbó ashuú ébwó meko aké, “Enyú ntó delyaá mabe ayi Esówó aké débélégé, dela kwólé lé unó bi ukwene ante nyú álerége?”⁴ Desé ndere Esówó ajóó nnó, ‘Nógé mma wyé ne nte wyé.’ Ne ajóó ntó nnó, ‘Mbógé muú ajógé mejóó mebo ne mma wuú yé élé ne nte wuú ábó manwá ji.’⁵ Yémbó né egbé ewé nyú, dela gáre lé nnó, mbógé muú abegé ne genó eyigé ji akage poó mma wuú yéé ebélé nte wuú ne geji, ‘Agaré lé nnó anyé mé meno manchye geji mbaá Esówó.’⁶ Apyegembó abóó sé manleré enógé, apod mmá wuú ne nte wuú manchyeé ébwó geji wó. Wyembó ne enyú desele mabe Esówó ne gembya gétúgégé gepó eyigé ukwene ante nyú áleré.⁷ Enyú bóó dembwólé, Asaya muú ekpávé Esówó abó alu cho gébégé agaré nyá mekomejóó Esówó atomé ne enyú nnó,

⁸ “Bóó bina ánogé me ne ubómeno, yémbó ánogé fó me né mmu matáó bwó cháchá.

⁹ Enógé ewé ébwó ánoge me elú detú,

nénde ásele unó ukwene ante bwó álerege eké mabe ya.”

Unó bi upye mekwad álá bée fó cho né mbe ushuú Esówó (Mak 7:14-23)

¹⁰ Jisós akuú njuné bóó eniné mbó nechwó eta wuú, aké, “Wúge genó eyigé menkelege man-garé enyú ne kaáge nnó.

¹¹ Unó bi upye muú álá bée cho né mbe ushuú Esówó, upó fó ebi ukpéne ji né meno, élé eyi getanege ji né meno.”

¹² Jisós ajógé mbó baá utáó bíí ake mmye afíí ji agíí aké, “Ókaá nnó genó eyigé wó ójóó mbó gepye bóó Farasi áso matáó wó?”¹³ Jisós ashuú ébwó meko aké, “Nte wa muú alu né mfaánebuú agoóge nyé yéndé genóó eyigé ji álá péé wó.

¹⁴ Dechyégé gemege nyú éfwyale

gétúgégé bóó Farasi bimbó. Ébwó álú bóó amé nónómé abi ajame abifó meti. Ne mbógé muú ayi amé anómé ji, ajame nte muú amé nónómé meti, ébwó ako ákwéne mmu gepyeé.”¹⁵ Jisós ajógé mbó, Pita agíí ji aké, “Garé esé ula nekanémejóó eniné wó otome na nnó, epófó unó bi ukpéne muú né meno ne upyeyé ji ála bée fó cho né mbe ushuú Esówó.”¹⁶ Jisós aké ne ébwó nnó, Enyú ntó delú defóó pó eké ate?¹⁷ Enyú dekaá fó nnó, yéndégenó eyi gekpéne né meno gékoóge le né uné ne getané wó? Geji gepyeyé fó nnó muú ábé debadeba né mbe ushu Esówó.¹⁸ Yémbó unó bi útánege muú né meno utanege ji né mmu metáó, ubi ne upye ji abeé debadeba né mbe ushuú Esówó.¹⁹ Elé né metáó ne uféré uboubo utanege, ubi ne upye bóó áwáne ate, ákwéne malo, ánáne manáné tametame, ájo ejo, átenege ntésé gebyó, ne manchoge mabó ate.²⁰ Gé unó bi upyeyé muú ála bée fó cho né mbe ushuú Esówó na. Mbógé muú anyegé menyeyé amu deba epyé fó nnó ji ábégé cho né mbe ushuú Esówó.

Mendée ayi áfyeyé metáó ne Jisós (Mak 7:24-30)

²¹ Bó Jisós ályaá eféé, áfé né gebagé mewaa Tiya ne Sidón.²² Ne mendée fó né geluage bóó Kanaan ajwólege né gebagé mewaa eyimbo, achwó báne Jisós anene ji mmye aké, “Mpyáne Devid, Ata ge me meshwe. Melo nchye akpe maá wa mmye, achyeyge ji éfwyale dáó.”

²³ Jisós ashuú yéé ji meko wó, eféé ne baá utáó bíí ajóó ne ji aké, “Bú mendée yina ajye néndé achyeyge esé éfwyale ne mejóó.”²⁴ Ne Jisós aké, “Esówó ato me nnó nechwó le mbaá bóó Isrelí abi álu eké magómme ayi ánomé.”²⁵ Yémbó mendée yimbo achwó tó manó né mbe ushuú wuú anene ji mmye aké, “Ata poó me.”²⁶ Jisós ashuú ji meko aké, “Elómé fó nnó muú

ase menyéé ayi baá melo ányé achyéé bɔ mammye.”²⁷ Mendée yimbo ntó ashuú ji meko aké, “Ata elú wáwálé, yémbɔ bɔ mammye ányéé uchɔchagéré menyéé ebi utanegé mfaá ekpókprógélé ante bwó ukwene mme.”²⁸ Jisɔs awúge mbɔ, ashuú ji meko aké, “E, é, mma metɔɔ ewé ɔfyéé ne me eja gé. Eɔwɔ apye nye genó eyigé wɔ ɔkélége.” Wye né gébé eyigémbɔ, Eɔwɔ apye maá mendée yimbo atóó.

Jisɔs apye gejamégé bɔó mameé átóó

²⁹ Bɔ Jisɔs ályaaágé yéé eféé, ákoó né mapea géntóógé mewaá Galilií. Akwó mfaá mékwé ajwólé ka.³⁰ Gejamégé bɔó áchwó eta wuú ne ubwiré bɔ, bɔó amɛ nónómé, bɔó uchánchi, abi alá jógé mejóó alá wuú, ne gejamégé bɔó mameé abifo. Abelé ebwó mbɛ ushuú Jisɔs ne apye ebwó ako átóó.³¹ Bɔó bimbo alá mano mekpo fuú ndere ágené bɔó abi ábɔ alá jógé mejóó, ájɔ́ge abi ábɔó alá wuú, áwuú, bɔó uchánchi átóó, ubwiré úkéné ne abi amɛ nónómé ágene. Bɔó bimbo áféé Eɔwɔ ayi bɔó Isrelí ánóge.

Jisɔs achyéé delé bɔ ani menyéé (Mak 8:1-10)

³² Jisɔs akuú baá utɔ́ bii ajóó ne ebwó aké, “Meshwe apyéé me ne bɔó bina gé néndé ále mbɔ fa ndɔ eléé ne me ne nana ápó yéé ne genó eyigé ányéé. Nkélégé fɔ manlyaa ebwó ájyéé unɛ mesa ekage muú bwó fɔ átóó né meti.”³³ Baá utɔ́ bii ágií ji aké, “Fa né mashwɔne ese degene mbɔ menyéé fɔ ayi ákwanege njuné bɔó bina manyé né mbaa yina ayi melo alá épó?”³⁴ Ne Jisɔs agii ebwó aké, “Enyú dewyaá ntoó brɛd enii eféé?” Ashuú ji meko aké, “Dewyaá ntoó brɛd ékénéama ne ukéké baá meshuú.”³⁵ Eféé mbɔ ne Jisɔs agaré bɔó bimbo aké, “Jwólege mme.”³⁶ Aségé yɛ ntoó brɛd eyimbo ékénéama ne ukéké baá meshuú bimbo, achyéé matame eta Eɔwɔ

gétúgé menyéé yimbo. Agya ji ubauba achyéé baá utɔ́ bii nnó ákáré mbaa bɔó bimbo.³⁷ Ebwó ako ányéé ágbeé ne gébége baá utɔ́ bii ánywéré uba bi ulaá ugbeé usá ukeneama.³⁸ Mpa ande abi anyéé menyéé yimbo álu bɔ delé anii. Apaá fɔ andée ne baá melo wó.³⁹ Epyégémbɔ, Jisɔs ate bɔó bimbo áwilé. Jimbo ajye kpɛ mmu ékpée afé né gebage mewaá Magadon.

16

Ekwɔ bɔó Farasi ne Sadusi ágií Jisɔs nnó aláre ebwó ufélekpa

(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Gébé eyigémbɔ, bɔó ekwó Farasi ne bɔó Sadusi áchwó mua Jisɔs aké, “Pye ufélekpa ese dégé, manlere nnó Eɔwɔ ne atóme wɔ.”² Yémbɔ Jisɔs ashuú ebwó meko aké, “Nkwale akwónégé nebuú né gelege deké bii ulɔme nye geyá.”³ Ne dondo akwónégé nebuú nshulége goge, dansama aké apyéé deké, ‘Manaá achwɔ kwé’. Enyú degége nkane nebuú nélú dekaáge gefágé genó eyigé gechwó pye, yémbɔ enyú dékaáge ula unó bi upye mbɔ né gébé eyigé na.⁴ Enyú njye eniné na debɔ, delu bɔó abi átií meso ne Eɔwɔ. Dekélege me nléré enyú ufélekpa, yémbɔ yé uma nlérége fɔ, wye lé ufélekpa Jona muú ekpávé Eɔwɔ ne me nlérege nye enyú.” Ajóógé mbɔ atané afé ji.

Jisɔs akwelé baá utɔ́ bii mbeé nnó áse gébé ne yis bɔó Farasi ne bɔó Sadusi

(Mak 8:14-21)

⁵ Ne baá utɔ́ Jisɔs achyaá géntóógé mewaá afé egbé ewé né, ndere ájye ájinte mamkpa brɛd.⁶ Ndere ebwó ájyéé, Jisɔs ajóó ne ebwó aké, “Sege gébé ne yis ekwɔ bɔó Farasi ne ekwɔ bɔó Sadusi.”⁷ Ebwó álo manjógé ebwó ebwó aké, “Ndɔfɔ ajógé mbɔ lé delá kpaá brɛd wó.”⁸ Jisɔs akaá genó eyigé ebwó ajógé ne agii aké, “E é metɔ́ ewé enyú defyéé ne me elu dada.

Ulannó enyú deǵǵe mechó brɛd ayi enyu dela pǵ ne ji? ⁹ Nnó enyú delu dekaá? Elúmbǵ éké dejinte nnó me nkaáǵe chyéé enyú menyéé. Tege nkane nselé ntoó brɛd éta nchyéé delé bǵ eta ányéé ne usá ebi ulaá. ¹⁰ Ma tege ntó, ntoó brɛd ékénéama eyi nselé nya nchyéé delé bǵ eníí ányéé ne usá ebi ulaá. ¹¹ Enyú dekaá nnó me mbó njǵǵé fǵ lé gétúǵé brɛd wǵ? Gǵge me mmá nyware njǵǵé nnó séǵé gébé ne yis ékwǵ bǵǵ Farasi ne ékwǵ bǵǵ Sadusi.” ¹² Eféé mbǵ ne baá utǵǵ bíí ákaá yé nnó ji abǵ áǵǵǵé atome fǵ lé ne yis ayi apye brɛd amuale. Áǵǵǵé atome lé ne unó bi ékwǵ bǵǵ Farasi ne ékwǵ bǵǵ Sadusi áléǵe.

Pita aké Jisǵs alu muú ayi Eǵǵwǵ akwere ji éla gefwa

(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Ne Jisǵs alyaáǵe eféé, afé né gebagé mewaaá Kaisaria Filipi. Akwǵnégé wyɛ, agíí baá utǵǵ bíí aké, “Ndé gefǵǵé muú ayi bǵǵ áǵǵǵé nnó me Maá Nte Mekwaá nlu?” ¹⁴ Baá utǵǵ bíí ashúú ji meko áké, “Bǵǵ abifǵ áǵǵǵe nnó ǵlu mewené Jon menwyaá bǵǵ manaá Eǵǵwǵ, abifǵ áké ǵlu Elija ne abifǵ ntó áké ǵlu Jerimaya, éla pǵ mbǵ fǵ wǵ, ǵkage bɛ muú ekpǵvɛ Eǵǵwǵ fǵ.” ¹⁵ Ne ama gíí ebwǵ aké, “Yé enyú ambǵǵ deké me nlu waá?” ¹⁶ Áǵǵǵé mbǵ, Simun Pita ashúú ji meko aké, “Wǵ ǵlu Muú yi Eǵǵwǵ akweré ji éla gefwa, Maá Eǵǵwǵ muú álu mebɛ yéndégébé”. ¹⁷ Ne Jisǵs ashúú ji meko aké, “Simun maá Jon, galǵgál alu ne wǵ néndé, mechó éwé ǵǵǵ mbǵ, ákwaá fǵ wǵ, aleré wǵ éwú wǵ, élé Nte wa né mfaánebuú ne aleré wǵ. ¹⁸ Ne ngarege wǵ nnó ǵkamege etarave. Gébéǵé ntenegé nye echomele bǵǵ ba, etarave ewena ne ebéé nebǵme. Ne negbo népǵ ne uto mampwǵ ewu. * ¹⁹ Ne nchyége nye wǵ egbǵǵǵǵ né gefwa eyigé Eǵǵwǵ ágbáǵe. Ne yéndéǵenó

eyigé wǵ ǵshyaá fa mme, ebyénnó Eǵǵwǵ ntó ashya mé né mfaánebuú ne eyigé wǵ ǵkamégé fa mme ebyénnó Eǵǵwǵ ntó akamé mé né mfaánebuú.” ²⁰ Ne aji yé baá utǵǵ bíí etu nnó ékáǵé áǵaré muú fǵ nnó ji ne alu Kras, Muú yi Eǵǵwǵ akweré ji éla gefwa.

Jisǵs agaré efwyale wuu ne negbo níí

(Mak 8:31—9:1; Luk 9:22-27)

²¹ Eféé ne Jisǵs alǵǵ mangaré baá utǵǵ bíí pǵpǵ aké, “Mbǵ manjye né Jerosale, eféé ákpakpa melǵ ne anǵǵ baá abi ápye upe Eǵǵwǵ ne ánleré mabé Eǵǵwǵ, ápye nye me ngé gejamégé efwyale ne apyéé nye bǵǵ áwá me. Yémbǵ ndǵ éléé ekwǵnégé Eǵǵwǵ abwɛge nye me nkwilé né negbǵ.” ²² Áǵǵǵémbǵ, Pita ase ji átené babá, alǵ manshule ji ndo aké, “Cha-o! Ata Eǵǵwǵ akamégé mechó éwéna epye eta wyɛ.” ²³ Yémbǵ Jisǵs aké ne Pita, “Kwilé me mbɛ ushu, danchǵmeló. ǵgbéé me meti mampye genó eyigé Eǵǵwǵ akéleǵe néndé ǵferégé unó nkane mekwaá, ǵferégé fǵ éké Eǵǵwǵ.”

Meti efwyale ewé baá utǵǵ Jisǵs ábǵǵ mankwǵlé

²⁴ Jisǵs agaré yé baá utǵǵ bíí aké, “Yéndémuú ayi akeleǵe mambé menkwǵlé wa, abǵ manjinte geme jíí akpǵ gekwa jíí nnó ákame negbo mankwǵlé me. ²⁵ Néndé yéndémuú ayi akeleǵe mampǵǵ genwǵ jíí ebyénnó aníǵe nye geji, ne mbǵǵé muú akamégé manchyéé genwǵ jíí getú ya, ebyénnó abǵ nye geji. ²⁶ Ndé nsá ayi muú ábǵǵ, mbǵǵé abɛge ne unó mme uko ne aníǵe genwǵ jíí? Ndé géfǵǵé genó eyigé muú akágé chyéé mankwǵré ne genwǵ jíí. ²⁷ Ngarege enyú unó bina uko néndé me Maá Nte Mekwaá nkerege nye ne utó bi Nte wa Eǵǵwǵ achyéé me ne makiénné ya ne nchyége nye yéndémuú nsá wuu,

* **16:18** Elú wáwálé nnó: Mabo ‘Pita’ mantene nnó etarave né mejǵǵ Grek.

ndere ji apyεé utóó. ²⁸ Ngarege enyú wáwálé nnó, gentógé bóó álú mbo fáná, abi alá gbóó fó kpaá te ágene nye ndere Maá Nte Mekwaá achwóó nye mangbare gefwa jíí fa mme.”

17

Jisós akwóré gefóó agenege mané mané

(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Ndó ékéné ékógé, Jisós ase Pita, Jemsi ne Jon menjmo Jemsi ákwó áfé né mfaá mékwé ájwólé ebwó ebwó. ² Ne áké apéle Jisós akwóré gefóó, ushu bíí ugénege eké nésáné njme ne mandeé jíí abwólé áshwánege mané mané. ³ Ebwó áké apéle, ágé nkane Mosis ebwó ne Elija ákwómé mbélépó ájóoge mejóó ne Jisós. ⁴ Pita ajóó ne Jisós aké, “Ata éló ndere esé délú fa. Mbógé okélege ntenege nye enyú baá óto áléé fa, ama eta wye, ama eta Mosis ne ama eta Elija.” ⁵ Wye nkane Pita alu jóoge mbo, áke apéle gekó gefó pópó gégénege mané mané gékweré ebwó ako mme ne meko muú atané né mmu gekó eyigémbo aké, “Gége maá wa ayi mbwi metóó na, metóó egóó me ne ji, wuúge ne jí.” ⁶ Gébégé baá utóó bina áléé áwuú meko yimbo, efó ekwó ebwó metóó ákwé pyó ne mashu mme. ⁷ Yémbó Jisós achwó ta ebwó ne ajóó aké, “Kwilege mme défógé sé.” ⁸ Aké apéle ágé sé muú yicha wó ekosé Jisós ji mbíí.

Elija achwó mé

⁹ Ndere ebwó áshulege mékwé ájyεé Jisós áji ebwó etu aké, “Dégarégé muú fó genó eyigé enyú dégené mbo kpaá te me Maá Nte Mekwaá akwilége né negbo.” ¹⁰ Jisós ájóoge mbo, baá utóó bíí ágií yé jí áké, “Ulannó ánléré mabé Esówo ájóó áké Elija abó mambó mbe akere meso fa mme gemεge nnó Muú yi Esówo akwere ji ela gefwa achwó?” ¹¹ Jisós ajóó aké, “Elú wáwálé nnó Elija abó mambó

mbe achwó, akwyεé unó uko nnó ube cho. ¹² Yémbó ngárege enyú wáwálé nnó Elija achwó mé ne bóó ákaá fó gefógé muú ayi jí alu wó, ápye gabo ne ji nkane ejíí ebwó. Wyémbó ntó ne ebwó áchyεge nye Maá Nte Mekwaá efwyale.” ¹³ Eféé mbo ne baá utóó bíí bimbó álé kaá yé nnó mechó ewé jí abó ajóoge mbo, atome mbo lé ne Jon menwyaá bóó manaá Esówo.

Jisós apyε mad ayi améé gesasa atoo

(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Ebwó ákérégé meso ábané gejamégé bóó. Mende fó achwó tó mano mbe ushu wuú, anε jí mmyε aké, ¹⁵ “Ata, ge me meshwe, maá wa mende améé gesasa. Ne nemeé eniné mbo nechyεge jí efwyale dóó. Népyεé jí akwene yéndégébé né mewε né gébé eyigéfó akwene né nnyi. ¹⁶ Ne nchwó ne jí mbaá baá utóó bye yémbó ápulé nnó ápye jí atooó meti epó.” ¹⁷ Jisós ashuú meko aké, “E é enyú njyε enina delu untantamé bóó abi dela fyεé metóó ne Esówo cháchá wó. Nkoge mbo metóó ne enyú nnó? Mmage bé ne enyú ndó eníí ne défyεé metóó ne Esówo? Chwóge me ne maá yimbo.” ¹⁸ Achwógé ne maá yimbo Jisós anyá meló nchyε yimbo atané jí mmyε. Wye né gébé eyigémbo maá yimbo atooó. ¹⁹ Ewyágé Jisós ne baá utóó bíí ála ebwó ebwó ne baá utóó bíí ágií jí áké, “Ulannó ne esé dépulé meló nchyε yimbo mambuú apwo?” ²⁰ Jisós ashuú ebwó meko aké, “Melo nchyε yimbo apwo enyú mambú gétúgé metóó ewé défyεé ne Esówo elu dada. Ngárege enyú wáwálé nnó, metóó ewé défyεé ne Esówo yé ebé élé njénénéné eke nyiné mbwé ngbon, dekage gáre mékwé ewéna nnó, ‘Kwilé fa cho né mbaá yicha,’ ne ekwilége. Ye genó gefó gepwóó fó enyú mampye.” ²¹ [Yémbó Enyú dékage buú gefógé meló nchyε yina wyélé mbógé dénege mmyε ne délyage menyεé

kpékpe gétúgέ depóré Εσωω ne mmyemenene.] *

Jisós ama gare baá utós bií ndere ji ágbóó nyε

(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)

²² Bií fó ndere Jisós ne baá utós bií alú melu εma né Galilií, ajós ne εbwó aké, “Ela gachyéé áchyége nyε Maá Nte Mekwaá né amu bós nchye. ²³ Awáne nyε ji ne ndó eléé ekwónégé Εσωω apye nyε ji akwilé né negbo. Jisós ajóségé mbó, baá utós bií ála mesómé mesómé ndere áwuú mbó.”

Jisós agáre mechó ηka makpo εcha upε Εσωω

²⁴ Jisós ne baá utós bií áchwó né meló Kapanóm, ndere εbwó álu εwu, ánselé ηka makpo εcha upε Εσωω áchwó bane Pita agií ji áké, “Nnó menlre nyú achyεge fó ηka makpo εcha upε Εσωω?” † ²⁵ Pita akame aké, “Achyεge.” Gébégé ji ákere meso né mmu gepú, gemεgέ nnó ánené meno, Jisós abó mé mbe ajós ne ji aké, “Simun nwyaa nkwe mangií wá. Nde ufós bós abi afwa nme ásele ηka makpo ne manka yifó eta bwó? Ásele na le mbaá ambós meló wa mbaá ankéé bós?” ²⁶ Pita ashúú ji meko aké, “Ásele mbaá ankéé bó.” Ajóge mbó Jisós aké, “Mbó ebyennó baá ambós meló áchyεge fó ηka makpo. ²⁷ Yémbó esé dekélégέ fó nnó depye matós ásó bós abi. Shule né gentógé mewaa, oηme eno wye. Meshuú mbe ayi óbós, néné meno wuu ógene nyε ηka wye, ekwanege machyéé ηka makpo ya ne eյye. Bó eյi óchyéé eta bwó.”

18

Ndé muú alú muú kpaá

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Ewyá yéé wó, baá utós Jisós ajyéé agií ji áké, “Ndé muú ábéé muú kpaá né gefwa eyigé Εσωω

ágbárege?” ² Jisós akuú maá fó kós ayi alu eféé, achwógé apye ji aténé né metós metós baá utós bií. ³ Ne aké, “Ngarégé enyú wáwálé nnó muú ála kwóré abe eké mamane kós wó, abe fó muú ayi anyé nyε gefwage Εσωω. ⁴ Ndere elúmbó, yéndémuú ayi ashulege mmyε ji mme nkane maá yina ne abeé muú kpaá ayi apwós amu né gefwa eyigé Εσωω ágbárege. ⁵ Yéndémuú ayi akamege mampye galógáló ne mamane kós nkane ayina né mabó ma, ebyennó ase mbó lé me.

Mmuameno mampye gabo

(Mak 9:42-48; Luk 17:1, 2)

⁶ “Yémbó, yéndémuú ayi apyéé mamane kós nkane ayina nnó apye gabo né geluágé bós abi áfyéé metós ne me elú galógáló nnó áshíí ji gekpékpegé ntaá né geme áηmé ji né gentógé ebeé mega. ⁷ Meshwe apyéε me ne bós mme yina gétúgέ unó bi uténe εbwó ápyéé gabo. Unó bina ubó mampye, yémbó ebós nyε ne muú ayi aténe nte yifó nnó apyéé gabo. ⁸ Mbógé εbwó wye, yélé geká jyε ne gétene wó nnó ópyéé gabo, só geji ófómé. Elú galógáló nnó ókpe né genwá gechúchúle ne nnó ókpe né mewε ewé élá nómégé ne upó menyammyε byε uko. ⁹ Ne mbógé dambósnnyi wye atene wó nnó ópye gabo, pwólé ji ófómé, elú galógáló nnó ókpe né genwá gechúchúle ne nnó ókpe né ntoné mewε ewé élá nómégé ne amé ápeá.

Nekanémejós εgómηme ewé enomé

(Luk 15:1-7)

¹⁰ “Sege gébé, debyagé fó yéé muú ama né geluágé abi áfyéé matós ne me eké ambáné kós. Néndé, makiénné bwó álu yéndégébé né mbe ushuú nte wa muú alu né mfaánebuú. ¹¹ Néndé Maá Nte Mekwaá achwó mampoó bós abi ála ákwólege depóré Εσωω.

* **17:21** Elú wáwálé nnó: Meló ηwe ewéna epófos né mmú bó ηwe gekwene abifo. † **17:24** Elú wáwálé nnó: Nka makpo yina, elé ηka eyi yéndémuú Jus áchyεge nnó ákwyyege εcha upε Εσωω.

12 “Desε nnó muú awyaá usaá magóηme úta ne éma enogé apyεé nnó? Mferé nnó ályágé ayi usaá uni meso nekuúneeni né mbyó mékwé afe akεle ewé enomé kpaá té ágéne. Pó mbo? 13 Akεlégé ewu agegé, ngarege enyú wáwálé nnó, abεé ne nechóchó dáo né gétúgé εma ewé ji agené apwó áyi usaá uni meso nekuúneeni áyi ála no wó. 14 Wyémbó ntó ne Nte enyú muú alu né mfaánebuú alá kélégé nnó yéé muú ama ánó né geluágé abi áfyéé metáo ne me eké ambáné káo.

Jisós alere ndere muú abεé ne nte menjme ayi apye ji gabo

15 Jisós afé mbe manlérégé aké, “Mbógé nte menjme wye né εchomele bóó ba apyεgé gabo eta wyeé, chó báné ji bíbí opye ji akaá gyéé ayi ji apyεé. Mbógé akamégé nnó alu gyéé ebyennó dema se ate ndere anjme. 16 Ne mbógé alá kamé nnó genó eyigé ji apyεé gélú gyéé wó, ‘se muú ama yé apea okere eta wuú nnó unó bí ojoge ne ji bóó apea ye aléé ábé ndere bóó ntesé.’ *

17 Ne mbógé ake ashya wye shyá nnó apó gyéé né genó eyigé ji apyεé, kpá mechó ewémbó cho ne ewu né εchomele bóó ba. Ne mbógé εchomele epagé nnó olu chó ne ji alá kámé wó, sege ji nkane muú ayi alá afyεé metáo ne εsowó wó ye eké mensele ηkamakpo.” †

Baá utáo Jisós áwyaá εshye fa mme

18 Jisós ajóógé mbo aké, “Ngárege enyu wáwálé nnó yéndégenó eyigé enyú deshaá fa mme, ebyénnó εsowó ashyaá mé geji né mfaánebuú. Ne yéndégenó eyigé enyú dekamégé fa mme ebyénnó εsowó ntó akamé mé geji né mfaánebuú. 19 Ne genó eyigéfo eyigé mimage gáre enyú gelu nnó, yéndégébé enyú ápeá fa mme

dekamégé meko ama mangií εsowó genó, dénege mmye Nte wa muú alú né mfaánebuú achyεge enyú geji. 20 Néndé yéndé mbaá yi bóó ba ápeá ye aléé áchomégé mbaá ama me ntó mbe eféé ne εbwó.”

Jisós alere nnó déjinte gabo ayi ate anjme apyεé eta sé

21 Pita achwó gií yé Jisós aké, “Atá njige mbo nte gabo ayi nte menjme apyεé eta wa ndó enií? Nnó kpaá te ndó ekeneama?”

22 Jisós ashúú ji meko aké, “Ngba, epófó ndó ekénéama, bóó manjií ji nte usaá ndó uléé meso efya né malu akeneama. 23 Me ngarege enyú mechó ewé gétúgé gefwa eyigé εsowó ágbárege gélú eké abya yina. Mfwa fó abóó mankwólé bóó utáo bií abifo áchwó ne bóó utáo bií anyéé ji. 24 Ndere aló ula mankwólégé, bóó utáo bií abifo áchwó ne muú utáo wuú ayifo ama ayi agbaré ji gejamégé ηka eyi epwó amu. 25 Ne élé alá kaáge kwó ujwóó bií ji anyéé mfwa yimbó, mfwa yimbó aké ákpó mende yimbó, mendée wuú ne baá ne yéndégenó eyigé ji awyaá nnó agé ηka akwó ujwóó bií. 26 Ajóoge mbo, muú utáo wuú yimbó abogéné mmye mme ne mbe ushu mfwa yimbó, anε ji mmye aké, ‘Ata, nkpa geka jye, chyéé me gébé nkwole nye ujwóó byéé uko.’

27 Apyégé mbo meshwe akwó mfwa yimbó metáo dáo alyáá ji nnó ajyεé akwógé sé ujwóó bimbó. 28 Yémbó, ndere muú utáo yimbó atané mbaá mfwa ajyεé dafye agé nte muú utáo ayifo ayi agbaré ji ekéké ηka ewé élá pó yeé genó maméé ne ηka eyi ji agbaré mfwa yimbó. Apye ji anyuá amu mmwólé aké, ‘Chyéé me ηka ya eyi onyεé.’ 29 Nte menjme yimbó abogéné mme anε ji mmye aké, ‘Nte, chyéé me gébé nkwole nye ujwóó bye!’ 30 Yémbó mende

* **18:16** Elú wáwálé nnó: Né melo ηwe ewéna, ajóó wye ηkane asame né mmu ηwe Deteronómi 19:15. † **18:17** Elú wáwálé nnó: Anselé ηkamakpo ányéé nya bóó upwó gétúgé eyigémbó bóó ásele nya nnó εbwó álu bóó ubee.

yimbo akame wo. Tenétené yimbo afye mende yimbo né deno nnó akwo ujwóó bíí uko. ³¹ Gébégé bós utós mfwa abifo ágené mechó ewéna, metós esó ebwóó dós ájye toó mfwa yéndégenó eyigé gepyéé. ³² Mfwa akuú muú utós ayi mbo, ayi ji abó ajós nnó akwógé sé ujwóó bíí ágbarege ji nnó achwó. Achwógé, ajós ne ji aké, ‘Wo muú mebo yina, ene me mnye ngé wo meshwe, nlyaa gekpékpé gé ujwóó ebi onyé me; ³³ abó ólu mangé ntó nte menjme wye meshwe ndere me ngené wo meshwe, pó mbo?’ ³⁴ Ne metós esó mfwa yimbo dós ajós aké áfyé mende yimbo né deno átulé ji kpaá te akwóle ujwóó ebi anyéé ji uko.” ³⁵ Jisós anéré gé manjós aké, “Wye mbo ntó ne ebe nye ne Esowo Nte wa muú alu né mfaánebuú. Mbagé alá jinte gabo ayi nte menjme wye ápyéé ne metós wyeé meko wó, Esowo ápyéé nye ne wo ntó wye ndere mfwa yimbo abó ápyéé ne muú utós wuú yimbo.”

19

Jisós alerege depóre manwá neba (Mak 10:1-12)

¹ Jisós anerege manjós depó etire na deko, alyaa gebagé mewaá Galilií afé né gebagé mewaá Judiya achyaá ebeé Jodan. ² Gejamege bós gekwóle ji. Apye abi ámeé átoó. ³ Ndere ji alú ewú, bós Farasi fó afé eta wuú mammua ji aké, “Nnó ebé esé ekamé nnó mende awá neba ne mendée wuú né yénde eké mechós?” ⁴ Agíge mbo, Jisós ashuú ebwó meko aké, “Elu wáwálé nnó enyú deku mé né mmu Esowo nnó, té ula ulós ebi Esowo muú akwyéé nyá bós, akwyéé ebwó, mende ne mendée.” ⁵ “Getú eyigé na mende alyage nye mmá wuú ne nte wuú afé acho mnye ne mendée wuú ebwó ápea ákwé muú ama. ⁶ Ebwó ápó sé bós ápeá nana, ála muú ama. Ndere elúmbó bós abi Esowo áchomé chónchó né neba ékágé

muú akya nnó atyáa.” ⁷ Bós Farasi abimbo ágii ji aké, “Ulannó ne ebe Mosis ejós eké mende akáge chyéé mendée wuú mekpo njwe manlere nnó awá neba ne akage lyaá ji?” ⁸ Jisós ajós ne ebwó aké, “Mosis akame nnó enyú déwá neba ne andée nyú gétúgé mekpo meto nyú. Yémbó, ebo epófos mbo gébégé Esowo abós mbe akwyéé mende ne mendée.

Jisós alerege depóre uló ne neba manwá (Mat 5:27-32; Mak 10:11, 12; Luk 16:18)

⁹ “Ne ngárege enyú nnó, yénde mende ayi awáne neba ne mendée wuú, mbagé mendée yimbo alá kwe uló wó ne ajyge ba mendée ayichá akwé mbo lé uló.” ¹⁰ Baá utós Jisós ajós ne ji aké, “Ebege nnó wye mechó ulós ewu ewu ne muú akágé wa neba ne mendée wuú, elu chanéné nnó mende ábagé ye mendée cháchá.” ¹¹ Jisós ashuú ebwó meko aké, “Bós ako fó wó ákamé gé manjwóle ayi alá ábá neba wó. Ekose bós abi Esowo achyéé ebwó eshye ne ákágé jwóle. ¹² Kágé nnó ábyé ande abifo mpé, abifo elé ákwaá ne ápyéé ebwó álu mbo. Bós abifo ájwóle wye mbo eké mpé gétúgé utós gefwa eyigé Esowo ágbárege. Bós abi ákamé gé manjwóle ayi ála abá neba wó ájwóle.”

Jisós ajé ambáné kós (Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Bós fó áchwó ne baá bwó eta Jisós nnó anéré ebwó amu makpo anemmye mbaá Esowo ajé ebwó. Baá utós bíí ányá bós bimbo. ¹⁴ Yémbó Jisós ajós ne ebwó aké, “Lyáge ambánékó áchwó eta wa, ekagé dégbé ebwó néndé gefwa eyigé Esowo ágbárege gelú eyigé bós abi álu ndere baá bina.” ¹⁵ Ajógé mbo, anere ammu né mekpo yéndé maá ajé ebwó, anerege alyaa ye melu ewémbó afé.

*Abya muú ŋka**(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)*

¹⁶ Bií uma mende fɔ afɛ mbaá Jisɔs. Agíi ji áké, “Ménleré mbɔgé nkélege geŋwá eyi gélágé byéé, nde galógáló ayi mbɔɔ mampye?”

¹⁷ Agíge mbɔ, Jisɔs ashúú ji meko aké, “Ulannó wɔ ɔgíge me genó eyi gelóme, Ɛsɔwɔ mbií ne alú muú ayi alóme. Mbɔgé ɔkélege mambɔ geŋwá, nógé yé mabe Ɛsɔwɔ.” ¹⁸ Ne mende yimbɔ agíi Jisɔs aké, “Mabe ayi nde?” Jisɔs ashúú ji meko aké, “Ɔwáge muú, ɔkwége ula, ɔjogé ejo, ɔténége ntésé gebyó. ¹⁹ Nógé nte wyeé ne mmá wyeé ne gbógé ne nte ménémé wyeé ndere ɔgboó ne geme jyéé.” ²⁰ Ne mende yimbɔ ashúú Jisɔs meko aké, “Nlɔ mambélé mabé yina mako, ndegecha gelaá?”

²¹ Jisɔs ajɔɔ ne ji aké, “Mbɔge ɔkelege mambɔ chó, gé genó eyi gélaa, chó kpoó yéndégenó eyigé ɔwyaá, ɔchyeé ŋka yimbɔ mbá ubya bɔɔ, ne ɔbɛé nyɛ ne gefwa né mfaánebuú. Ɔpyége mbɔ, ɔchwɔ ɔkwólé me ndere maá utɔɔ wa.”

²² Mende yina awugé ndere Jisɔs ajɔɔ, alyaa afɛ meshwɛmeshwɛ ne mesómé néndé ji awyaá gefwa dɔɔ. ²³ Ne Jisɔs ajɔɔ ne baá utɔɔ bií aké, “Ngárege enyú wáwálé nnó ejwerége ne muú ŋka akpe né gefwagé Ɛsɔwɔ.” ²⁴ Mmage gare enyú nnó elú wáwá nnó mpo mashwɔne áshwá né embú ábyamé ne nnó muú ŋka akpe né gefwagé Ɛsɔwɔ ágbárege.

²⁵ Baá utɔɔ bií áwúgé mbɔ matye mawa ebwɔ meno ne agige ate aké, “Ne ndé muú yi abɔ nyé geŋwá eyi gélágé byéé?” ²⁶ Jisɔs ape ebwɔ domeé ajɔɔ ne ebwɔ aké, “Akwaá ákágé pye fɔ ufɔɔ unó bina, yémbɔ Ɛsɔwɔ akage pye unó uko.” ²⁷ Pita ashúú ye ji meko aké, “Gé esé delyaa unó sé uko dékwɔlege wɔ. Ndé nsá ayi esé débɔɔ nyé?” ²⁸ Jisɔs ajɔɔ ne ebwɔ aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó, enyú abi dékwɔle me dejwɔlege

nyé ntó ndere afwa mampáné depɔ né matoó áfyáneapeá ayi bɔɔ Isrɛli gébégé Maá Nte Mekwaá ajwólégé né geluɔ mamgbare gefwa jíi né nme meke. ²⁹ Ne yémbɔ muú ayi alyaa upú, áŋmé, nte ne mmá, yé baá yé lé makɔɔ gétúgé alu menkwólé wa, abɛé nyɛ ne bɔɔ ne gejamégé unó bi upwɔ amu. Ne Ɛsɔwɔ achyege nyɛ ji geŋwá eyi gélágé byéé. ³⁰ Yémbɔ gejamégé bɔɔ abi álú mbɔ mbe nana, meso gébé álaa nyɛ meso ne gejamé abi álú mbɔ meso nana ábɛé nyɛ mbe.”

20

Jisɔs atoó nekanémejɔɔ ampýéé utɔɔ né mekɔɔ umpome

¹ Jisɔs ama ajɔɔ aké, “Gefwa eyigé Ɛsɔwɔ ágbárege gelú eké nekanémejɔɔ enina. Bií uma mende fɔ afɛ ntone gesé dondo ajye kelé bɔɔ abi ájyeé pye utɔɔ né mmu mekɔɔ wuú. ² Ajyege, bɔɔ abi ji abɔɔ mbe ágene ákame nnó ji achyege yéndémuú ebwɔ meno ŋka ewé yéndémuú anyéé mé né bií uma ne agare yé ebwɔ nnó ajye alo utɔɔ.

³ Kálánká eneéneama ekwónégé ama jyéé dafye age bɔɔ abifɔ átene wye detú né ntóné gese. ⁴ Ajɔɔ ne ebwɔ aké, ‘Enyú ntó chogé depye utɔɔ né mmu mekɔɔ wa. Nchyege nyɛ enyú genó eyi gepýéé matɔɔ ágɔɔ enyú.’ ⁵ Abimbɔ áfɛ manjyeé lo utɔɔ. Mbɔɔ mekɔɔ yimbɔ apýéé wyembɔ né metɔɔ ŋwómésé. Né kálánká eleé ama jyéé pye wyembɔ.

⁶ Genógé kálánká eta né nkwale mende yimbɔ ama jyɛ né gese, ama gé bɔɔ átené wye efeé detu. Agíi ebwɔ aké, ‘Enyú dechɔɔ bií bina detu, elo mbɔ?’ ⁷ Ashúú ji meko aké, ‘Muú fɔ ákuú esé nnó depye utɔɔ wɔ.’ Aké ne ebwɔ, ‘Enyú ntó choge depye utɔɔ né mekɔɔ wa.’

⁸ “Nkwale akwónégé mbɔɔ mekɔɔ yimbɔ ajɔɔ ne mempelé bɔɔ utɔɔ bií aké, ‘Kuú ampýéé utɔɔ bimɔɔ ako áchwɔ ne ɔchyeé yéndémuú

ηκα jii. Bɔmbɛ chye bɔɔ utɔɔ abi ɔlaa meso, ne abi abɔ mbɛ chye ebwɔ kwyakwya.’⁹ Ne bɔɔ abi ɔbɔ ɔchwɔ né kálánká eta né nkware anyé wye meno ηka ema ne abi ɔchwɔɔ tɛ dondo.¹⁰ Abi ɔbɔ mbɛ ɔchwɔge ɔfere nnó ebwɔ ɔnyéé nye ηka dɔɔ ɔpwɔ abifo, yémbɔ ebwɔ ntó ɔnyé wye ηka janja.¹¹ Ndere ebwɔ ɔsele ηka eyimbo ɔlɔ maηménégé ɔshuúlege mbɔɔ mekɔɔ ndo,¹² ɔjɔge aké, ‘bɔɔ abi ɔsele ebwɔ kwyakwya apye utɔɔ lé né nchwanekɛ ama yémbɔ ɔchyeé ebwɔ meno ηka wye ndere esé abi dégene ɛfwyale depyeé utɔɔ bií kpógele né mmu gebábálégé ηmɛé!’¹³ Yémbɔ mbɔɔ mekɔɔ ashuú muú bwɔ ama meko aké, ‘Mejée wa me mfwale fɔ wɔ, wɔ. Ɔkame mansɛ ηka ndere yéndémuú anyéé mé né bií uma, epɔ mbɔ?’¹⁴ Sɛ ηka jyéé wulege, membɔɔ ne nke nchyege muú utɔɔ ayi kwyakwya wye ndere nchyeé wɔ.¹⁵ Nnó nlu gyéé mampye genó eyigé nkelege mampye ne ηka ya? Wa metɔɔ esɔɔ wɔ ele nlu muú ayi nchyege ɛchye?’¹⁶ Jisɔs anerege ɔjɔɔ ye aké, “Bɔɔ abi ɔnea mbɔ game fina akwene nye mbya né meso gébé ne abi alu mbɔ mbya fina ɔneage nye game né meso gébé.”

Jisɔs ama gáré máháne alé nkane ji agboó nye

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷ Ndere bɔ Jisɔs ɔkwɔme ɔjyɛé né Jerosale, ase baá utɔɔ bií ɔfyaneápeá ebwɔ ɔtené babá.¹⁸ Ɔjɔɔ ne ebwɔ aké, “Wuúge, esé dékwɔme mbɔ déjyɛé né Jerosale, ɛwu, ɔfyéé nye Maá Nte Mekwaá né amú ɔnɔɔ baá ampyéé upe Esɔwɔ ne ɔnléré mabé Esɔwɔ. Ebwɔ ɔjɔgɛ nye nnó, me nkwe mpa, áwá me.¹⁹ Ne ɔfyéé nye ji né amú bɔɔ abi ɔlá pɔ bɔɔ Jus. Ebwɔ ɔjwyaáge nye ji, ɔtulege nye ji ne utó ne ɔwɔme nye ji né gekwa agboó. Yémbɔ, ndó éléé ɛkwɔnégɛ Esɔwɔ apyeé nye ji akwilé né negbo.”

Dékpakpa né gefwagé Esɔwɔ
(Mak 10:35-45)

²⁰ Wye né gébé eyigémbɔ, mendée Sɛbedee ɔfé mbaá Jisɔs ne baá bií ande ɔpeá, ɔtó mano né mbɛ ushu wuú, agii Jisɔs nnó apoo ji.²¹ Jisɔs agi ji aké, “Ɔkélege ndé?” Ashuú ji meko aké, “Nkélege nnó, né meso gébé ɔjwɔlége ɔke ɔgbarege gefwa jyéé ɔpye baá ba bina apea ɔjwɔle ntó ne wɔ né malu enoge, ama né egbe ebwɔnye wye ne ayifo né egbe ebwɔbe wye.”²² Ne Jisɔs ɔjɔɔ ne ebwɔ aké, “Enyú dekage genó eyigé degigé mbɔ. Nnó enyú dekage nyú nye ηka ɛfwyale ayi me nyuú nye?” Aké, “Ɔ é, esé dekage.”²³ Akamege mbɔ, Jisɔs ɔjɔɔ ne ebwɔ aké, “Nkame wáwálé nnó enyú dékágé gé nye ɛfwyale nkane me ngene nye, yémbɔ me fɔ njyaá bɔɔ bi ɔjwɔlege né ebwɔnye wa ne abi ɔjwɔlege né ebwɔbe wɔ. Malu yimbo alú élé ayi bɔɔ abi Nte wa ajyaá me nnó ɔjwɔlé wye.”²⁴ Ne baá utɔɔ Jisɔs abi makpo ɔfya, ɔwúgé genó eyigé abi ɔpeá ɔpye, matɔɔ ɔsɔ ebwɔ dɔɔ.

²⁵ Ne Jisɔs akuú baá utɔɔ bií ako ɔjɔɔ ne ebwɔ aké, “Enyú dekaá nnó afwa mme abi ɔlá pɔ bɔɔ Jus ɔselé utó bwɔ ɔpyéé yéndégenó eyi géjii ebwɔ metɔɔ ne bɔɔ bwɔ ne ye ɔkpakpa melo ɔwyaá utó bi ɔjɔge mechɔ ne bɔɔ bwɔ ébyé.²⁶ Ne ébége fɔ mbɔ ne enyú. Yéndémuú nyú ayi akélege mambɛ muú kpaá ɔbɔ mambɛ ménkpané defwé nyú;²⁷ yéndémuú nyú ayi akélege mambɛ menɔmbɛ ɔbɔ mambɛ éké mefwé nyú.²⁸ Wye nkane Maá Nte Mekwaá, ji achwɔɔ fɔ nnó bɔɔ ɔkpá ji defwé wɔ, achwɔ lé mánkpa bɔɔ defwé nnó achye game jii mawené gejamégé bɔɔ né gabo.”

Jisɔs apye bɔɔ ame nónómé apea ɔgene

(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Jisɔs ne baá utɔɔ bií ɔlyage Jeriko, gejamégé bɔɔ ɔkwɔlé ebwɔ.

³⁰ Wye né gébé eyigémba, ande fa ame nónomé apea abo ájwólé né mapea meti. Nkane bós ájóógé nnó Jisós ale koó ande bimbó ábege áke, “Ata, Mpyáne Devid gé esé meshwe!” ³¹ Bós bimbó ányá ebwó áke, “Kwenege nyáme”, yémbó ábeé lé beége ne eshye áke, “Ata, Mpyáne Devid, gé ese meshwe.” ³² Jisós awúgέ mbó atené, akuú ye bós ame nónomé bimbó apea ágíí ebwó aké, “Ndé genó dekelege me mpye eta enyú?” ³³ Ashuú ji meko áke, “Ata, dékelege nnó opye esé dégene mbaá!” ³⁴ Meshwe akwó Jisós metós getúge bwó ne ata ame bwó. Ténéténé yimbó álo mángéné mbaá ne ákwólege ji.

21

Jisós akpe né Jerosale nkane mfwa

(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Jón 12:12-19)

¹ Ndere Jisós ne baá utós bií álé kwókwólé ne Jerosale, ákwónégé Betfage melo ewé elu né mfaá Mékwé Olif. Jisós áfere baá utós bií makpo ápeá ató nnó ábó mbe. ² Ndere atóme ebwó, ajó aké, “Chogé né maá melo ayi alu mbó enyú né mbe, ténéténé dégene nye maá géjuná eyigé áshii ne maá wuú ne egbe mmye. Kaáge dechwó me ne ubi. ³ Ne mbóge muú agigé enyú ula bi dekage geji, garege ji nnó, ‘Ata ne akélege ubi.’ Ténéténé yimbó, alyágé enyú dechwó ne ubi.” ⁴ Ewéna epyembo nnó ebe wáwálé ndere muú ekpávé Esówa abo ajó nnó, ⁵ “Gare bós Sayon nnó, Gege mfwa nyú, apo ne nepa, ajwólé mfaá géjuná achwóó ne maá mbyene géjuná.” *

⁶ Baá utós bimbó ájyégé ápye wye ndere Jisós agare ebwó. ⁷ Achwógé ne géjuná yimbó ne maá etá Jisós, áfere mandéé bwó ágyaá ubi meso ne Jisós akwó ajwólé mfaá. ⁸ Ne gejamégé bós abi álu eféé ágyaáge mandéé bwó né meti. Abifo ásórege uwó mámé ágyaáge ntó né meti nnó Jisós akoó mfaá. †

⁹ Gejamégé bós ájyéé mbe abifo ákwólege meso ne Jisós alu metós metó. Ebwó ako álo mankálégé áke,

“Matame mábé ne mpyáne Devid! Mejé ebé ne muú ayi achwóó né mabó Ata.

Matame mábé ne Esówa muú alu né mfaánebuú eniné mfaá mfaá!”

¹⁰ Wye ndere Jisós akpené né Jerosale, melo meko enyigé tegétegé ne bós álo mangígé áké, “Acha muú ayi achwóó mbó waá ye?” ¹¹ Ne gejamégé bós abi akene ne Jisós ashuú meko áké, “Elé Jisós muú ekpávé Esówa ayi atané né melo Naseret né gebagé mewaá Galilíí.”

Jisós abú bós bi ákpoó unó né mmu echa upe Esówa

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jón 2:13-22)

¹² Ne Jisós akpégé né melo Jerosale akpe né mmu dachi echa upe Esówa, abú bós bi ákpoó ne abi áname unó. Atyá makpókpógélé bós abi ákene gesegé manka mankwóré ne malu ujwólé bós ako abi ákpoó upwine melo ebi ápye upe Esówa ne ubi. ‡

¹³ Ndere Jisós apyembo, agare ebwó aké, “Asa né mmu ηwe Esówa nnó, Esówa aké, ‘Gepú ya eyíge bós áchómege wye mamféé me ákuú nye geji nnó gepúgé mmyemenene.’ Yémbó enyú débwólé géjí gelá melu ewé ánjó ábige wyeé!” ¹⁴ Ndere ji alú né mmu echa upe Esówa, bós ame nónomé ne abi ubwire áfé eta

* **21:5** Elú wáwálé nnó: 1. Sayon élé melo Jerosale. 2. Gébégé bó Jisós, afwa ájwólege lé né mfaá mpó mekagala ne ákene. Ubya bó ne ukene mfaá ujuja. † **21:8** Elú wáwálé nnó: Ge na ne bós Jus apye manse muú kpaá ne enoge. ‡ **21:12** Elú wáwálé nnó: Gepwine melo gélú getu eyigé bós Jus ápye upe mbaá Esówa.

wuú. Apye ebwó ako átoó. ¹⁵ Anóó baá ampyéé upe Esowó ne ekwó anlere mabe Esowó ágé ukpékpé unó bi Jisós apyéé ne áwú ntó ndere baá melo ákalege né mmu echa upe Esowó, nnó matame mábé ne mpyáne David. Awugé mbó matóó ásó ebwó. ¹⁶ Agí Jisós áke, “Owuú mbó genó eyigé baá melo ájógé?” Jisós ashúú ebwó meko aké, “Eh nwu, nnó enyú délu danjú genó eyigé asame né mmu ñwe Esowó? Ásá wye nnó; ‘Óleré baá melo ne abi álu maka amu ndere áféége wó.’”

¹⁷ Jisós ajógé mbó alyá ebwó afé né melo Betani ayye bele ewu.

*Jisós alweré genóoge fig gégbó
(Mak 11:12-14, 20-24)*

¹⁸ Bíí ujjágé, dondo gemua mme, ndere Jisós abóó mankeré meso né Jerosale, akwónégé meti mesa alo mamye ji. ¹⁹ Agé genóó eyigé akuú nnó fig né egbé meti. Afé wye nnó waá agene umpomé fó wyeé, yémbó yéé géma age wó ekosé bya ubiubi. Jisós ajóó ne genóó eyigémbó aké, “Te mme abyéé, wó omagé wóó sé umpomé.” Ténéténé yimbó genó eyigémbó gewanésé gégbó. ²⁰ Ne baá utóó Jisós ágégé mbó ála mano mekpo fuú, ágige ate aké, “Genógé fig eyigé na gégbó mbó wáwá ndé?” ²¹ Ne Jisós ashúú ebwó meko aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó, mbógé enyú defyege matóó ne Esowó ne déla pó ne dembyó né eshye ewe ji awyaá, dépye nye unó nkane me mpyéé mbó ne genóge fig, yé ebé lé ebi upwóó bina dépye nye ubi. Dékage jóó yé ebé lé ne mékwé ewéna nnó, ‘Táné fa oyyé okwé né mmu ebeé mega’, Esowó apye wye nkane enyú déjóó. ²² Mbógé defyege matóó nyú ne Esowó ne dégige yéndégenó né mmyemenene achyege nye enyú geji.”

*Agí Jisós mbaá ayi uto bi utané
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)*

²³ Jisós akeré né mmu echa upe Esowó, akpégé mmu alo manleré bóó mekomejóó Esowó. Ndere alérege anóó baá abi ápyéé upe Esowó ne ákpakpa melo áchwóó báne ji, agí ji áke, “Ndé uto ebi owyaá mampye unó bina? Waá achyéé wó uto ubi?” ²⁴ Jisós ashúú ebwó meko aké, “Me ntó nwyáá awa nkwe mangí enyú, deshúgé me meko me ngarége enyú uto ebi me nwyáá ne mpyéé unó bina. ²⁵ Waá achye Jón uto manwyáá bóó manaá Esowó, Esowó waá akwaá?” Jisós agíigé mbó alo manyége mbeé ne ate áké, “Dejóóge mbó nye nnó? Ebege dejóóge nnó elé Esowó ne achyéé Jón uto bi, agige nye esé aké, ‘Ulanó ne delá kamé mekomejóó wuú wó?’” ²⁶ Yémbó mbógé dejóóge nnó ‘Akwaá ne áchye’ ebyénnó dekelege bóó bina mpa. Nendé, yéndémuú abó akaá nnó Jón alu muú ekpávé Esowó wáwálé.” ²⁷ Epye ebwó áshú lé Jisós meko aké, “Esé dékaá fó muú ayi achyéé Jón uto wó.” Ne Jisós ashúú ntó ebwó meko aké, “Yé me ntó ngarége fó enyú muú yi achyé me uto ne mpyé unó bina.”

*Jisós ató nekanémejóó mende fó
ne baá bíí aped*

²⁸ Ne Jisós aké, “Enyú déferé mbó nnó ne mechó ewéna? Mende fó abó alu, awyaá baá ande makpó apea. Bíí uma ákuú ayi mbe, ajóó ne ji aké, ‘chó pye utóó ne mekóó fina.’” ²⁹ Ne maá yimbó ashúú ji meko aké, ‘Njyeé fó’ yémbó ewyáge akwóré metóó wuú afé. ³⁰ Mende yimbó afe mbaá ayifó ajóó wyembo ne ji. Ajógé mbó maá yimbó akamé aké, ‘Ata njye.’ Yémbó ajyéé ji wó. ³¹ Jisós ajógé mbó, aké, gárege me, né baá bina makpó apea, ayi ndé áwuú meko nte wuú?” Ashúú ji meko aké, “Elé ayi mbe” Eféé mbó Jisós agaré ebwó aké, “Mengarege enyú wáwálé nnó bóó abi álu bóó abo nkane anselé ñka makpo ne

andée eno, ábóó nyε mbe age meti wáwá mamkrε ne gefwa eyigé Εσωω ágbárege ápwó enyú abifo. ³² Néndé Jón menwyaá bóó manaá Εσωω achwó nya eta nyú bóó Isrēli ako aleré enyú ndere muú abóó mambelé geŋwá jii ndere Εσωω akεlege, ne enyú dekamé meko wuú wó; yémbó anselé ŋka makpo ne andée eno ne ákamé meko wuú. Ne yéé gébégé enyú dégené mbó na, enyú deti fó meso ne gabo nyú dekamé meko wuú wó.”

Nekanémejóó bóó uségé ne mbóó mekóó

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ Jisós ama ajóó aké, “Wuúge nekanémejóó eniné fó”, “Muú fó awyaá nya mekóó wuú, ape unóó ebi ákuú vine, ásele umpome bií mampye mmóó, anó gebame agyaá ewú mme, achó embu akwyéé ewú chánéné nnó aké áŋámege umpome ebimbó manaá makpéné wye. Atene ntó maá enyóŋ nnó membamé mekóó ajwólégé wye. Ase bóó uségé afyé wye. Apyégé mbó, atané afé neke né melo fó. ³⁴ Gébé gekwónégé eyigé akyéé umpome vine ebimbó mbóó mekóó ató baá defwé bií nnó ájye áse ebií umpome vine mbaá bóó uségé bimbó. ³⁵ Baá defwé bimbó akwónégé né mekóó, bóó uségé ágbaré ebwó, átulé ama, áwá ama, ne átó ayifo ne mataá. ³⁶ Apyégé mbó, mbóó mekóó yimbó ama tó baá defwé abifo, abi ajamé apwóó abi mbεmbe. Ne bóó uségé bimbó ápye ne baá defwé bimbó wye nkane ápye ne abi mbe. ³⁷ Ne kwyakwya, achwó fére maá wuú ató, ajóó aké, ‘Agegé nyε maá wa membóó yé ebé nnó áchyεge nyε ji énoógé.’ ³⁸ Yémbó bóó uségé bimbó, ágége maá awuú nkane achwóó, ájóó ne ate aké, ‘Gége menyéé geteé mbóó mekóó na, chwóge déwá ji, ji ne alú muú ayi anyéé nyε geteégé mekóó ewéna, chwóge dewá denyé

geteé jii!’ ³⁹ Apyégé ji áfomé meso gébámé áwá.

⁴⁰ “Jisós anérége mantó nekanémejóó eniné na, agii ákpakpa bóó Jus abi ji agarege ebwó makamejóó ayina aké, déferé nnó mbóó mekóó yimbó akerégé meso né neke nii, apye nyε nnó ne bóó uségé bimbó?” ⁴¹ Ashuú ji meko aké, “Akerégé meso, apye nyε bóó nchye bimbó ágbo negbo nebo. Achyéé mekóó ewémbó mbaá bóó uségé abi cha, abi áchyεge nyε ji ebi umpome vine yéndé gébége mbwe.” ⁴² Ajógé mbó, Jisós agii ebwó aké, “Nnó enyú délú danjú genó eyige ásamé né mmu ŋwe Εσωω? Ása wye nnó, ‘Ntaá eniné antené upú ashyaá nnó nélómé, néni ne nélaá menó ntaá ayi ágbaré ekwó gepú. Ata ne apye nnó ewú ebe mbó, ne elu gekpεkpe genó né amε se!’

⁴³ “Ndere elúmbó, me ngarege enyú wáwálé nnó, enyú débéé nyε sé bóó bi Εσωω ágbárege gefwa ne enyú, ala gbaré nyε lé ne bóó abi ákwore matóó bwó ákwane mambe bóó gefwage Εσωω.” ⁴⁴ [Ne yéndémuú ayi akwene mfaá ntaá eníne na, akorege nyε, yéndémuú ntó ayi ntaá enína nekwene ji mmye nechógeré ji yilé yilé.] ⁴⁵ Anóó baá abi apye upe Εσωω ne bóó Farasi áwuúge ndere Jisós atomé maka mejóó yimbó, ákaá nnó ájóge mbó lé ne ebwó. ⁴⁶ Akelé meti mampye ji, yémbó áfóó nyá gejamégé bóó abi álú eféé, néndé yéndémuú áse Jisós nnó alu muú ekpávε Εσωω.

22

Nekanémejóó epáá neba
(Luk 14:15-24)

¹ Ne Jisós ama tó ebwó nekanémejóó eniné fó aké, ² “Gefwa eyigé Εσωω ágbárege gélú eké nekanémejóó eniné na. Mfwa fó akpomé mmye mampye epáá nebane maá wuú ayi mende.

3 Mfwa yimbɔ anérégɛ, atɔ baá defwɛ bií nnó ájyɛ ákú bɔɔ abi ji agaré mé nnó achwɔ epaá ɛɔ, yémbɔ ye muú ama achwɔ wɔ. 4 Mfwa yimbɔ ama kéré atɔ baá defwé abi fɔ aké, ‘chóge dégaré bɔɔ abi me mbɔ nlɔɔ nnó nwá mpɔ mabɔ, ntyéé ebwɔ menyéé melóméló, nkwyéé yéndégenó. Achwɔ wáwá, áwyaɣé epaá echwɔɔ ɛɔ!’ 5 Yémbɔ bɔɔ bimbɔ áse yé ewémbɔ eké genó wɔ. Afé ápyɛ lé depɔ debwɔ ɛtiré cháchá. Abifɔ áfé makɔ bɔɔ, abifɔ áfé ne upú use bɔɔ. 6 Ne abifɔ ágbaré baá defwɛ mfwa átulé ebwɔ eke menya, áwá. 7 Apyégémbɔ, metɔɔ esɔ mfwa yimbɔ, atɔ bɔɔ bee bií ájyɛ wá bɔɔ abi áwané mbɔ baá defwɛ bií, ne áso ntó melɔ bɔɔ. 8 Ne agaré yé baá defwé bií aké, ‘Epaá wa echwɔɔ ɔ, ne bɔɔ abi me nene álere nnó ákwane fɔ mambé bɔɔ abi áchwɔ epaá wa wɔ. 9 Chóge né mati mako, kuúge yéndémuú ayi dégéne nnó áchwɔ epaá.’ 10 Ne baá defwé bií mbɔ áfé ápyéé wye nkane ji ajɔɔ. Akuú yéndémuú ayi ebwɔ ágené, abi aboabo ne abi álálál achwɔ. Kpaá te gepúgé neba gegbeé ne bɔɔ. 11 Ne gébége mfwa yimbɔ akpené mmu mangé bɔɔ abi anené ebwɔ epaá, agé mende fɔ ama ayi ala fyé ndée neba eyi ekwané mbaá epaá ewémbɔ wɔ. 12 Agií ji aké, ‘Mejeé wa, wɔ ɔpyéé nnó ne ɔkpené fa ne ndée eyi ela ekwané mbaá epaá ewéna wɔ?’ Ne mende yimbɔ ala bɔmbɔ. 13 Epye mfwa agaré bɔɔ abi ánene ankéé né epaá aké, ‘pyége ji déwé uka ne amu, debwéé ji défómé dafye né melu ewé empinya gemua elu wye. Eféé mbɔ ne bɔɔ álílí nye ányéé manéne.’ 14 Jisɔs anérégɛ mantó nekanémejóɔ eníné na, aké, ‘Esoɔwɔ akúu gejamége bɔɔ yémbɔ abi ji ajoyá jaá wɔ.’

*Agii Jisɔs mechɔ nkamakpo
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)*

15 Ewya yé wɔ, bɔɔ ekwɔ Farasi fɔ abi awuú genó eyigé Jisɔs ajógé, atane ájyéé gbáre geju akélege meti ewé ebwɔ ápye ne Jisɔs akwe nekwené meno. 16 Ebwɔ ako ákamé meko ama, atɔ baá utɔɔ bwɔ choncho ne bɔɔ ekwɔ Herɔd, nnó ájyɛ agiú Jisɔs nkwé. Ájyégé aké, “Ménleré, esé dékaá nnó wɔ ɔlu muú ayi ɔjógé wáwálé, ne ɔlerege bɔɔ unó ndere Esoɔwɔ akélege wáwálé, ɔfɔɔ fɔ ame bɔɔ néndé, ɔsélé fɔ nnó muú ayifɔ, anjea geme apwɔ ayifɔ. 17 Nnó esé delú chɔ manchyegé nkamakpo mbaá mfwa Rom waá déchyégé fɔ? Garé esé genó eyigé wɔ ɔfere nnó gelú chɔ.” 18 Yémbɔ Jisɔs akaá uféré uboubo ebi ulú ebwɔ metɔɔ. Ne epye ji aké enyú bɔɔ dembwɔle bina, “Nde enyú dépénege me mataá? 19 Lerege me gefogé nka eyi dechyege nkamakpo.” Aléré ji, ase agbaré. 20 Agiú ebwɔ aké, “Mekpo wá na, ne mabɔ waá na ásamé né nka eyi?” 21 Ashuú ji meko aké, “Élé mekpo mfwa Rom ne mabɔ mií.” Eféé ne Jisɔs agaré ebwɔ aké, “Chyéége yé mfwa Rom genó eyi gélú ejíi. Ne chyége ntó Esoɔwɔ genó eyi gélú eyi Esoɔwɔ.” 22 Awuúgé meko ayi Jisɔs ashuú ebwɔ byɔ uwɔ ebwɔ mmu ályaa ji áfé.

*Agii Jisɔs nkwé mechɔ mankwile
né negbo*

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

23 Wye né bií bimbɔ, bɔɔ ekwɔ Sadusi fɔ áchwɔ mangiú Jisɔs mechɔ. Ebwɔ abi na álu bɔɔ abi ákame nya nnó muú agbogé, akwilége sé né negbo. Agiú ji aké, 24 “Ménleré, ebé Mosis eké mbógé muú abagé mendée ne agboge ayi ala pó ne maá, menmo áwuú abó mansé mendée yimbɔ ukwi nnó ábyégé baá ábé lé né mabɔ ami mewené menmo yimbɔ. 25 Ebɔ epye nyá nnó, ánmó fɔ ákénéama abi ande álú. Ayi mbe abá mendée, agboó alya ji yé maá apó, ayi akwólege ase mendée

yimbo ukwi, ²⁶ menjmo yimbo ntó agbo yé maá abyéé ne mendée yimbo wó. Weyimbo ne epye ne ayi agbeé makpo aláé kpaá te ebwó ákénéama ágbó ako. ²⁷ Kwiyakwya, mendée yimbo ntó agbó.” ²⁸ Ndere elúmbó, ágií Jisós aké, “Elé mendée yina abané mbó ebwó ako, gébé eyigé Esówa apye nye bós ákwilé gé né negbo, mendée yina abéé nye ayi waá?” ²⁹ Jisós ashúú ebwó meko aké, “Enyú délú gyéé dós né nkwe ayi dégií, nénde dékágé fó mekomejós Esówa ne utó bíí. ³⁰ Débó mankaá nnó, gébé gé Esówa apyegé bós ákwilé gé né negbo, ábáníé fó neba ne átuú fó andéé neba, ábéé eké makiénné Esówa né mfaánebuú. ³¹ Ne gétú gé mecho bós abi ágboó meso gébé Esówa apye nye ebwó ákwilé né negbo, nnó délú dankú genó eyigé Esówa ajós atome ne ukwene ante abi agboó me? Ajós aké, ³² ‘Me nlu Esówa ayi Abraham, ne ayi Asek ne ayi Jakób ánógé.’ Ewéna eléré nnó Esówa apye bós ákwilé gé né negbo néndéé jí apó fó Esówa awuú bós alu ayi bós abi álú abe.” ³³ Gejamégé bós abi álú eféé áwúge ndere jí ajós mbó, byó uwó ebwó mmu né gefós eyigé Jisós alárege unó.

Ebé ewé epwó mabe mako

(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Bós ekwó Farasi áwuú gé nnó genó eyigé Jisós ajós ne bós Sadusi gépye mano ágbe bós ekwó Sadusi, ágbaré geju mankelé meti ewéché nnó ágií Jisós nkwe. ³⁵ Ne muú bwó áma ayi ákaá mabe Mosis dós, áfé mamua Jisós. ³⁶ Agií jí nkwe aké, “Ménleré, ndé ebé Mosis ewe eñeá epwós mabe jíí mako?” ³⁷ Jisós ashúú ebwó meko aké, “Ebé ewé eñeá epwós mabe Mosis ako elé ewé ejós nnó, ‘Gbógé ne Ata Esówa wyeé ne metós wyeé meko, ne mendoó wyeé meko ne uféréé byéé uko.’ ³⁸ Ge menó ebé ayi aneá apwós mabé mako. ³⁹ Ne ebé ewé ema kwóle elu

wye eké ewé mbe ne ejós eké, ‘gbógé ne nte ménmé wyeé ndere ógboó ne geme jyéé.’ ⁴⁰ Mabé ayi na apeá ne ágbaré yéndégenó, eyigé Esówa akelege nnó bós apye ndere Mosis ne bós ekpávé Esówa ásamé.”

Muú ayi Esówa akweré jí ela gefwa alu maá waá?

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Ndere bós ekwó Farasi álú melu ema ne Jisós, agií ebwó nkwe aké, ⁴² “Enyú deféré nnó ne Kras, Muú jí Esówa akweré jí elá gefwa, jí alu maá waá?”

Ashúú jí meko aké, “Alu mpyáne mfwa Devid.” ⁴³ Ajós gé mbó Jisós agií ebwó aké, “Mbógé jí alu mpyáne Devid, epye nnó ne Mendoó Ukpea epyeé nyá mfwa Devid akuú jí nnó Ata? Néndé aké, ⁴⁴ ‘Ata Esówa ajós ne Ata wa aké, jwólé fa né egbé ebwónye wa né gelú gé énogé kpaá te mpyeé bós mawámé byéé álaá eké mboó genós ayi ónérege uká byéé mfaá.’ ⁴⁵ Ne mbógé Devid akuú Muú jí Esówa akweré jí elá gefwa nnó Ata, epyeémbo nnó ne jí amá gé bé mpyáne wuú?” ⁴⁶ Agí gé mbó, yé muu ama ayi aká gé shuú jí meko apó. Eló né gébé eyigémbó, ójyé mbe, yé muú ayi ama mua mangií jí nkwe apó.

23

Jisós akwelé baá utós bíí mbeé nnó ekage áse gepogé Anleré mabe Esówa

(Mak 12:38, 39; Luk 11:43, 46; 20:45, 46)

¹ Ne Jisós ajós ne gejamégé bós bí álú eféé chóncho ne baá utós bíí aké, ² “Anleré mabe Esówa ne bós ekwó Farasi ne abós manleré mabé Esówa. ³ Gétú eyigé na, débó mankwólégé ne mampyé gé yéndégenó eyigé ebwó alárege chánéné. Yémbó, enyú dékwólégé fó gepoge bwó, néndé alárege mabe Esówa ayi ebwó ámbós alá nó gé ájí. ⁴ Áwéle matuú ayi ánoó ánérege

bɔɔ né makpo, yémbɔ átárégé fɔ yéé ebwɔ bwɔ nnó ápóó ebwɔ ákpá áji. ⁵ Apyéé lé depɔré Eɔwɔ deko nnó bɔɔ ágé, áféégé ebwɔ. Péege yé ndere ebwɔ ápye unó bi ásamé mekomejɔ Eɔwɔ né mmu uɛage ne áwélé né mampwé ne ulóó amu bwɔ. Afyéé ntó bɔ nku abi áwyaá machagele matyéé matye né mano. ⁶ Ebwɔ ágbóo manjágé uluó énogé né mapaá ne áma ájyaá ntó malu aló aló né mmu macha mmyemenene ájwólége wye. ⁷ Ebwɔ ágbóo ntó nnó bɔɔ átámégé ebwɔ ne énogé, ne ájyége né machomelé ákelege ntó nnó bɔɔ ákúgé ebwɔ nnó, ‘Anleré.’ ⁸ Yémbɔ ekagé muú nyú fɔ akamé nnó ákuú ji nnó, ‘Ménleré,’ néndé enyú déwyaá élé menleré ama ne enyú ako delu aɲme. ⁹ Ne dékúgé ntó muú fa mme nnó, ‘Nté,’ nyú néndé déwya lé Nte ama muú alu né mfaánebuú. * ¹⁰ Ne dékamégé ntó ákuú muú nyú nnó, ‘Ata’, néndé déwya lé Ata ama. Ata yimbɔ élé Kras, Muú yí Eɔwɔ akweré ji elá gefwa. ¹¹ Muú ayi ábée muú kpaá né geluágé nyú, abó mambé lé menkpané defwé nyú. ¹² Yéndémuú ayi ábwége geme jíí, Eɔwɔ awáne nye ji gelu. Ne yéndémuú ayi asele mmye ji nnó apó yéé muú fɔ, Eɔwɔ apye nye ji akwɔ ɲgó.

Jisɔs ashule ndo mbaá anleré mabé Eɔwɔ ne ekwɔ bɔɔ Farasi
(Mak 12:40; Luk 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³ Ne Jisɔs afé mbe manjógé aké, “Efwyale ewé egile enyú anleré mabé Eɔwɔ ne enyú ekwɔ bɔɔ Farasi ejame nye dɔɔ. Enyú délú bɔɔ démbwólé, néndé unó bi enyú dépyéé, dégbéé bɔɔ nnó ákpegé fɔ né gefwa eyigé Eɔwɔ ágbárege. Enyú ambɔɔ dékpené fɔ né geji ne délyágé fɔ meti nnó bɔɔ abi amuame makpe wye ákpe.

¹⁴ Efwyale ewé egile enyú anleré mabé Eɔwɔ ne enyú ekwɔ bɔɔ Farasi ejame nye dɔɔ. Enyú délú bɔɔ dembwólé, néndé enyú denyéé akwi andée upwɔɔ né unó bwɔ enyú depyéé eké delú cho né mbe ushu Eɔwɔ, depyéé mmyemenene nyú éshyaá né mbe ushu bɔɔ. Né meso gébé efwyale ewé Eɔwɔ achyége nye enyú ejame nye dɔɔ.

¹⁵ Efwyale ewé egile enyú anleré mabé Eɔwɔ ne enyú ekwɔ bɔɔ Farasi ejame nye dɔɔ. Enyú délú bɔɔ dembwóle, néndé dékene déjye yéndé mbaá nnó dépye yé muú ama ayi alá kwólége Eɔwɔ, akwólége ji. Ne muú akamege nnó akwólége Eɔwɔ, depye ji ákwɔre alá élé muú ayi agéne nye efwyale dɔɔ né ntoné mewé apwɔɔ enyú ambɔɔ.

¹⁶ Efwyale ewé egile enyú ejame nye dɔɔ. Enyú délú eké bɔɔ amé nónómé abi ájame ate meti. Enyú délerege bɔɔ nnó, ‘Mbógé muú ányégémeno akelégé echa upe Eɔwɔ nnó apye genó ne ála apye wó, ewémbɔ epó yéé genó. Yémbɔ mbógé muú akelégé unó bi ákwye ne gesege ɲka ebi úlú né mmu echa upe Eɔwɔ nnó apye genó, abó mampye genó eyigé ji anyémeno.’ ¹⁷ Enyú ukenkéne bɔɔ amé nónómé, enyú déferé nnó ndé genó gɛɲéá na dɔɔ gepwɔ? Genó eyi gélú mmu echa upe Eɔwɔ, waá echa upe Eɔwɔ ewé epyéé nnó genó eyi gélú mmu gébé ne ukpea né mbe ushu Eɔwɔ? ¹⁸ ‘Enyú dema delerege nnó muú anyégémeno akelege geluó eyigé apyéé upe Eɔwɔ wye nnó apye genó ne ala apye geji wó, genó gefó gepyéé ji. Yémbɔ mbógé genó eyigé ji achyéé nnó ápye gepé né mfaá geluó ne ji akelé, abó mampye genó eyigé ji anyémeno nnó apye.’ ¹⁹ Enyú bɔɔ amé nónómé, enyú deféré nnó ndé genó gɛɲéá na gepwɔ? Echyé ewé elú mfaá geluó eyigé apyéé upe

* **23:9** Elú wáwálé nnó: Jisɔs ajógé fɔ lé ne ante abi ábyené ese, ajógé lé ne bɔɔ abi ákelege nnó ákuúgé ebwɔ mabɔ kpakpa, nnó ákwɔ ɲgó.

wye waá, gelú eyigé ápye gepée eyigémbó ne gelú ne ukpea né mbe ushu Esòwò? ²⁰ Yémbó muú akelé gé gelú eyigé apyéé upe Esòwò wye, akelé fò lé gelú eyigémbó gejigeji wó. Akelé ntó yéndégenó eyi gelú né mfaá gelú eyigémbó. ²¹ Ne yéndémuú ayi akelé gé echa upe Esòwò akelé ntó chóncho ne Esòwò muú ajwólége mmu ewu. ²² Muú ayi akelé gé mfaánebuú akelé ntó gelú eyigé Esòwò ajwólége wye chóncho ne Esòwò muú ajwólége mfaá geji.

²³ Efwyale ewé egile enyú anleré mabé Esòwò ne enyú ekwó bós Farasi ejame nye dós. Enyú délu bós dembwólé, Enyú dekarége menyéé ayi dékpane né makós nyú dékaré malú afya, déchye Esòwò melú ema, yé ne utónse ebi upyéé menyéé agós gebé. Yémbó delyage mampye ukpékpé unó bi mabé Esòwò álerege nnó dépyege. Depó fò pópó ne ate aḡme, dégéné fò ebwó meshwe ne défyéé fò mataós ne Esòwò wó. Pyege ukpékpé unó bina. Yémbó délyage fò manchye echye ewé enyú debó dechyege mē. ²⁴ Ndere demmye mambéle ukéke mabe debyaá ayi kpakpa, delu bós ame nónómé abi ájame abifó meti. Delu eké muú ayi áchérege manaá ami ji anyúu nnó ekagé ámé gejenchi, yémbó áméne mpò mashwone.

²⁵ “Efwyale ewé egile enyú anleré mabé Esòwò ne enyú ekwó bós Farasi ejame nye dós. Néndé gepoge nyú gelú eké muú ayi ashwonege meso amo ne uchwéri menyé pópó, yémbó né mmu, abelege unó bi ji abós né mati mabomabo. Dépyé unó nnó bós áférégé nnó enyú délu cho né mbe ushu Esòwò, yémbó mataós nyú agbéé ne manwaá ne mmwólé unó unyéé. ²⁶ Enyú ekwó Farasi délu bós ame nónómé, boge mbe déshwóné mmu amo ne uchwéri menyé, depyégé mbó meso ntó akpeage nye.

²⁷ “Efwyale ewé egile enyú anleré mabé Esòwò ne enyú ekwó Farasi ejame nye dós. Enyú délu bós dembwólé, néndé enyú délu eké manomé ayi áwaá mbómé né mfaá. Dgegé áji, álu malómáló né dafye, yémbó né mmu ágbeé ne ugoó áwuú bós ne ufóufóó umpwapwane unó. ²⁸ Wyembó ntó ne enyú depye wéna né dafye nnó bós áférégé nnó enyú delu cho né mbe ushu Esòwò, yémbó wáwálé alu nnó né mmu mataós nyú enyú delu bós dembwólé, ne degbóo mampyé gé nchye.

²⁹ “Efwyale ewé egile enyú anleré mabé Esòwò ne enyú ekwó bós Farasi ejame nye dós. Enyú bós dembwólé, dékwyége manómé bós ekpávé Esòwò ne ayi bós abi álu cho né mbe ushu Esòwò, ³⁰ delege deké, ‘Esé débó débé nyá gébé gé ukwene ante sé mbó debó décho fò amu manwá bós ekpávé Esòwò bimbó wó.’ ³¹ Ndere enyú delege ne ukwene ante se mbó, eléré nnó enyú délu upyané bós abi áwané bós ekpávé Esòwò bimbó. ³² Chóge yé mbe, dénéré mampye gabo ayi nyá ukwene ante nyú áló ula mampye. ³³ Enyú mmyó, délu baá utós, déféré nnó dékage bó efwyale ewé ekpane nye enyú dékpe né ntoné mewe ewé elá nómégé? ³⁴ Ne gétú eyigé na, ntóme nye enyú bós ekpávé Esòwò, bós dénge ne anleré mabé Esòwò. Déwane nye abifó, ne déwómé nye abifó né gekwa, ágbó, détulege nye abifó ne utó né mmu macha mmyemenene nyú ne déma déchyege nye abifó efwyale né malómáló. ³⁵ Ndere enyú dépyémbó, gewu eyigé ukwene ante nyú áwané nyá bós abi álu cho né mbe ushu Esòwò fa né mme gékpéne nye enyú mmye geló ula ne manóó Ebel muú alú cho né mbe ushu Esòwò kpaá gekwóné né ami Sakariya maá Barakia ayi enyú déwané nya né metós metós echa upe né gelú eyigé ápyéé upe

Ἐσῶω wye. ³⁶ Me ngarege enyú wáwálé nnó gewú eyigé ukwene ante nyú áwané nyá bṓṓ abi álu cho né mbe ushu Ἐσῶω gélu enyú bṓṓ nnyé eniné na mmye.”

Jisṓs asomége Jerosale
(Luk 13:34, 35)

³⁷ Jisṓs ajṓṓge mbṓ aké, “Ἐ ἔ, bṓṓ Jerosale! Bṓṓ Jerosale! Enyú dewane bṓṓ ekpávé Ἐσῶω ne detome abifo ne mataá, bṓṓ dentṓṓ abi Ἐσῶω atómé eta nyú! Mmua mé ndṓndṓ ne ndṓ manyweré enyú nkwere nkane mekwṓ akwérege baá bií, yémbṓ enyú dékélégé fṓ. ³⁸ Gége yé nnó, melṓ nyú éla mé mábómé, éla mewa. ³⁹ Néndé ngarege enyú nnó, elṓ fina eyjégé mbe, enyú démágé gésé me kpaá te bií ebi enyú dejṓge nye nnó, ‘Mejé ébé ne muú ayi achwṓṓ né mabṓ Atá.’”

24

Jisṓs agaré ndere áchṓṓ nye echa upé Ἐσῶω

(Mak 13:1, 2; Luk 21:5, 6)

¹ Jisṓs ajṓṓgé mbṓ, alyaá echa upé Ἐσῶω. Ndere ji ajyé baá utṓṓ bií áké áfíú ji nnó álere ji upú ebi átené né mmu dachi echa upé Ἐσῶω. ² Yémbṓ Jisṓs ashúú ebwṓ meko aké, “Pṓ enyú dége mbṓ uchánchá upú bina uko? Ngarege enyú wáwálé nnó ámuú nye ubi uko kpá, té ne mataá ne mataá yeé ntaá némaá eni nélaá nye mfaá nte népṓ.”

Jisṓs agaré ndere ankwólé bií ágéne nye efwyale

(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Ewyágé Jisṓs ajye jwólé né mfaá Mékwé Olif. *

Baá utṓṓ bií ebwṓ ebwṓ ájyé bane ji, ágiú ji áké, “Garé esé, nde gébé eyige depṓ tiré na depyé nye? Ne ndé ufṓṓ unó upye nye ne esé dékaá gébé eyigé wṓ achwṓṓ ne gébé eyigé mme ábyeé?” ⁴ Agigé mbṓ, Jisṓs ashúú ebwṓ meko aké, “Sége gébé

nnó ekagé muú fṓ ábwólé enyú déno mewaá. ⁵ Nénde, gejamégé bṓṓ ásélé nye mabṓ ma áchwṓ eta nyú. Adoó nye ebwṓ ewómé ájṓṓge áké, ‘Me ne nlú Kras, Muú yi Ἐσῶω akweré ji elá gefwa.’ Apye nye mbṓ ábwólé gejamégé bṓṓ áno mewaá. ⁶ Ne déwuú nye ntó abya be kwókwólé ne enyú, ne ebi ámmye tete. Yémbṓ gébége unó bina uké upyee, débégé fṓ ne efṓ. Néndé unó bina ubṓ mampye ne epṓfṓ nnó mme yina achwṓ kwya wṓ. ⁷ Gébé eyigémbṓ ntó malṓ kprakpa ámmye nye ne ate ne ate afwa ne bṓṓ bṓṓ ámmye nye ne ate, emímí mesa ekwene nye malumalu. Mme yina anyige nyé ne eshye abwólé né gejamégé malu. ⁸ Ewéna ebe nye eké lé ula ulṓ ubalé bi mendée awúú gébége nebye neké nemmye ji.

⁹ “Gébé eyigémbṓ apyéne nye enyú áfyé né amu bṓṓ abi áchyege enyú efwyale ne áwane nye enyú. Malṓ mme meko ápaá nye enyú gétúgé delú ankwólé ba. ¹⁰ Ewéna epyé nye gejamégé bṓṓ ája mmye meso, áferé metṓṓ ewé áfyé né Ἐσῶω, áchyege nye ate mankwaá ne ápaá nye ntó ate.

¹¹ “Ne gejamégé bṓṓ ekpávé Ἐσῶω abi gebyṓ áchwṓṓ nye, ábwólé gejamégé bṓṓ áno mewaá. ¹² Ne gétúgé nchye ayi bṓṓ apye ájame nye dṓṓ, gejeé eyigé bṓṓ abṓṓ gebe nye sé dṓṓ. ¹³ Yémbṓ yéndémuú ayi akogé metṓṓ te kwyakwyaá áférege nye ji né efwyale gabo.” ¹⁴ Abya melómélṓ yina, ayi Ἐσῶω ágbárege nye gefwa ne bṓṓ bií, ankwóle ba agarege me ji mbaá bṓṓ mme meko nnó malṓ mako né mme ákaá ji, gébé eyigémbṓ ne mme akwyage nye.

Jisṓs agaré nkane áchṓṓ nye Jerosale

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

* **24:3** Elú wáwálé nnó: Mékwé ewéna ekamege mbṓ gétúgé ejamé unṓṓ ebi ákuú nnó Olifet dṓṓ.

15 “Danél muú εκπάvé Εσωω abó ajó nya atoó ne ‘geboboge genó eyi gechyege mekpo unó mbaá Εσωω.’ Degene nye ndere genó eyigémbó gepyεé né mmu echa upε Εσωω.” (Yéndémuú ayi akuú maló ηwe ayina akaá ula). 16 “Gébé eyigémbó, bóó abi álu né Judiya ábó ájye ákwó mfaá makwe ábií. 17 Yéé muú ayi alú mfaá gepú ekagé akyaá nnó ashulege mme, ajye bó genó né mmu gepú jíí. 18 Muú ayi alú ntó né mekwó áchógé yé gébé nnó akere mmú achwóó bó nku gefwene wuú ne ábó. 19 Εέ εβέε nye mbó nnó ne andeé abi álu ne mane yé ne abi áchyége baá mámbε. 20 Néége mmye mbaá Εσωω nnó gébé gebo eyigémbó, gébégé fó ne metóó nshwóne. Yé ebé lé bíí uwyaa. 21 Néndé gébé eyigémbó, gebéε nye lé gébégé gekpékpé gé εfwyale ewé té Εσωω akwyε mme yina bóó alá álu dangé ewú. Ne yé ewé emage be sé eké ewémbó epó. 22 Ne wáwálé alu nnó mbógé Εσωω ala asóó ndó εfwyale eyimbo ela mboó wó, ebyénnó yéé muú ayi apome nye apó. Yémbó gétúgé bóó abi Εσωω ájyaá nnó ábé abíí, asórege nye ndó eyimbo ela mboó.

23 “Ne mbógé muú agaré enyú nnó, ‘Gége Kras, Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa alu fana,’ yéé agaré lé enyú nnó, ‘Alu né’, dékamé gé fó ne ji. 24 Néndé bóó gebyó abi áké álu Kras ne bóó gebyó abi ake alu bóó εκπάvé Εσωω ntó áchwóó nye. Achwógé ápyéé nye ukpékpé ufélekpá ebi upwó amu. Apyεmbó nnó ábwólé bóó ako ne mbógé meti ebege yé ebélé bóó abi Εσωω ajyaá nnó ábé abíí, ábwólé ebwó ánó mewaá. 25 Kaáge yé nnó mbó mé mbe ngaré enyú unó bina, gemé gé nnó upyé gé.

26 “Yé muú achwóó agaré enyú nnó, ‘Gége ji alu mbó né mewaá’, déjyεgé wye. Yé agaré lé nnó, ‘Gége abíí mbó né mmu baá upú’, dékamé gé fó nnó elú wáwálé.

27 Néndé ndere dasama akéle mamma, ne nebuú négénége, álo ne εgbé ebwónye akwóné ne ebwóbe bóó ako ágéne, wyεmbó ntó ne Maá Nte Mekwaá achwóó nye.

28 “Yéndé mbaá ayi genkwó gé genó gebéé, εφέé mbó ne denwyóne εtire denyéé ηjkwó unó dénwérege.”

Unó bi upyε nye gemé gé nnó Mad Nte Mekwaá ákérege fa mme

(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

29 “Εfwyale εwéna εchwó gé, ténéténé ayi ebyéé, ηmεé ekwene nye gemuagemua. Mfaá ágéné gé sé, ambe ntó ánómege nye, ne unó bi uwyaa uto né mfaánebuú unyige nye. 30 Gébé eyigémbó genó eyi gelére nnó Maá Nte Mekwaá achwóó, gegéné gé nye né mfaánebuú. Ne bóó maló mme meko áfyéε nye gepú gé negbo álile. Ne ágéne nye nkane Maá Nte Mekwaá achwóó né mmu gekó ne uto bíí, ne gekpékpé gé éno gé. 31 Ndere ji achwóó áfómege nye gekpékpé mbá, ne atome nye makiénné jíí nnó ájyε anyweré bóó abi ji ájyaá né mme meko ábé abíí mbaá ama.

32 “Pεge gepóge genóóge fig degí genó wye. Gébé gé mata jíí áló gé mántó bya uke enyú dekaá nnó nshwóné achwó shúle. 33 Wyémbó ntó ne gébé gé enyú dégé gé unó bina uko uke upyεé, débó mankaá nnó gébé eyigémbó géla kwókwólé. 34 Ngarege enyú wáwálé nnó njye eníné na négboó fó kpaá te unó bina ukó úpyéé. 35 Mfaá ne mme ábyéé nye, yémbó mekomejóó wa alaá te kwyakwya.

Yé muú ayi akaá ge gébé eyigémbó apó

(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

36 “Yé muú ayi ákaá bíí ne gébé eyigé unó bina úpyéε nye apó. Makiénné Εσωω ne mfaánebuú ákaá gé fó, yé Maá Εσωω jimboó ákaá wó. Ekosé wye Nte wuú ji mbií

ne ákaá. ³⁷ Ndere epyeé nyá né gébége Nowa, wyémbó ntó ne epyé nyé gébége Maá Nte Mekwaá aké akerege meso fa mme. ³⁸ Ne gébé eyigémbó, gemégé nnó genyagé nnyi geshwa nyá bóó, bóó abó ányé, ányuú, ápyeé maba ne átuú baá né maba. Anyé kpaá te bií bi Nowa ákpené mmu ékpe. ³⁹ Ndere apyembó, abó ákaá nya genó eyi gepye wó, kpaá te genyage nnyi geshwané ébwó ako. Wyémbó ntó ne epyé nye gébége Maá Nte Mekwaá akérege meso fá mme. ⁴⁰ Né gébé eyigémbó ntó, ande apea ábége ne mekóó aké apye utóó, Maá Nte Mekwaá akpane nye ama alyaa ama. ⁴¹ Andée apea ábége né mbaá ayi ákwóó unó, akpane nye ama alyaa ama.

⁴² “Gétú eyigé na, débó mambé peé dégilé néndé, dekaá fí bií bi Ata nyú akérege meso wó. ⁴³ Kaáge nnó mbógé mbóó gepú akaáge gébé eyigé menjó achwóó ne utuú manchwó gya gepú jí, mbó abéé peé abame geji nnó ekáge menjó achwó agyá akpé mmu. ⁴⁴ Enyú ntó kpómege mmye gétúge Maá Nte Mekwaá akerege nyéé meso né gébé eyigé délá dékágé.

Baá defwe abó mampye matáó bwó chánchá
(Luk 12:41-48)

⁴⁵ “Bége ndere maá defwé ayi awyaa denjga, apye utóó bií chánchá. Nte wuú alyaaáge ji ne baá defwé abifó nnó apélé ébwó, achyége ébwó menyé chánchá né gébé gelógéló. ⁴⁶ Galógáló abéé nye ne maá defwé yimbó, gébége nte wuú akérége meso agéne nye nnó ji apye utóó bií chánchá. ⁴⁷ Ngarege enyú wáwálé nnó nte wuú abelege nye ji ndere muú kpaá né unó bi ji awyaa uko nnó apélé. ⁴⁸ Ne mbógé maá utóó yimbó abégé ayi áwyaa gepó gebogébo, ajóge nye ne geme

ji aké, ‘Nte wa abelege nye dóó ne achwó.’ ⁴⁹ Aló mantúlégé ate anjme abifó, anyéé anyú mmóó ne ate anyuú mmóó ne abifó ákwene. ⁵⁰ Mbógé apyége mbó, nte maá utóó yimbó achwó kwó nye ji nenjme né gébé eyigé ji alá kaá nnó achwó wó. ⁵¹ Abanégé ji mbó, achyége nye ji gekpékpé efwyale ewé ébóó epwóó amu, afye ji né melu ewé Ésówo afyéé nye bóó dembwólé. Ne bóó alilé nye anyéé manjéné ewú.

25

Nekanémejóó asó andée makpo afya

¹ Jisós afé mbe ajóge aké, “Gefwa eyigé Ésówo ágbárege gelu eké asó andée makpo afya abi ákwéé mátuléká manjyéé bane menó neba. * ² Né geluágé ébwó, abi ata awyaa defóó ne abi ata akénege. ³ Abi ata abi akénege álweé mátuléká, yémbó ama kpá sé mawéé ami fí nnó ámi malu mmu mátuléká mábyége áma áfyé wó. ⁴ Ne abi awyaa defóó akpa mawéé nnó ami malu mmu mátuléká bwó mábyége ébwó ama afye. ⁵ Ne élé menó neba yimbó alá achwóó wáwá wó, géjá gékpá ébwó ábelé.

⁶ “Ne metóó utuú eké ekwónege ébwó awú nkane bóó ákálege áké, ‘Menó neba achwó chwóge débáne ji.’ ⁷ Baá ásoandée bimbo áwúge mbó ákwilé ati mátuléká bwó. ⁸ Ne abi akénege ajye kó mawéé mbaá abi áwyaa defóó aké, ‘Chyége esé ekéké mawéé defye né mátuléká sé áchwóó nóme.’ ⁹ Abi áwyaa defóó áshuú ébwó meko aké, ‘Ngba mawéé amina makwánégé fí esé ne enyú, chóge mbaá bóó abi ákpoó né meló déna amí nyú.’ ¹⁰ Ne ndere ájye mana mawéé, menó neba yimbó achwó. Achwóge ase abi ata abi ákpoomé mmye álú eféé ágilé ji, áfé ákpe né mmu gepú epaa neba ágbé menombi.

* **25:1** Elú wáwálé nnó: Né gepoge bóó Jus mutú abagé neba bóó ájyéé lyaá ji né gepú jí ne utuu.

11 “Ewyágé abifó ata abi ájye na mawéé áchwóó. Ala dafye ádoó menombi ákuú aké, ‘Ata Ata! néné esé menombi.’”¹² Ne menó neba ashúú ébwó meko aké, ‘Me ngarége enyú wáwálé nnó nkágé fó enyú.’”

¹³ Jisós anérégégé mantó nekanémejóó eníné na aké, “Sege yé gébé néndé dekaágé fó bíí ne gébé eyigé me nkerege meso.

Nekanémejóó baá defwé makpo aléé
(Luk 19:11-27)

¹⁴ “Gefwa eyigé Esówó ágbárege ne bóó bíí gelu eké nekanémejóó eníné na: Mende fó abó ajyéé neke, gébégé ji achwóó jyéé, akuú baá defwé bíí ako, akaré ébwó nka nnó áke gese ne eji. ¹⁵ Achyéé ama uba nka uta, achyé ayifó uba upea ne achyé ntó ayifó geba géma. Akare ébwó nka eyina ndere yéndémuú akáge gbáre atane afe neke. ¹⁶ Ayi aselé uba nka uta, achó sé gébé wó, ajye ló gese manke. Abó ntó nsa uba nka uta. ¹⁷ Wyémbó ntó ne ayi aselé uba upea apyéé. Ji ntó abó nsa uba nka upea. ¹⁸ Yémbó ayi aselé geba géma ajye cho mme aníí nka nte wuú.

¹⁹ “Ebelégé nte bwó akéré meso né neke eníné ji abó ájyéé. Akuú ébwó ako nnó áchére áge ndere yéndémuú ápyéé ne ejíí nka. ²⁰ Ne ayi achyéé ji uba nka uta achwó téné mbe ushu nte bwó, ajóó ne ji aké, ‘Ata óchyéé nyá me uba nka uta, nke gese ne eji, mbó nsa uba ébifó uta gé eji na.’ ²¹ Nte wuú ashúú ji meko aké, ‘Ópye dóó, ólu maá defwé melóméló, muú akage nere metóó ne wó. Te ndere óleré nnó ókage gbáre ekéké nka chánchá, mbelege nye wó né melu ewé ógbárege gejamégé nka. Chwó kpe mmu denyé epaá wa ne metóó megómege!’

²² “Ne maá defwé ayi achyéé ji uba nka upea achwó ntó mbaá nte bwó. Ajóó ne ji aké, ‘Ata óchye nyá ntó me uba nka upea, nke gese ne

eji. Mbó nsa uba ébifó upeá gé eji na.’ ²³ Nte bwó ashúú ji meko aké, ‘Ópye dóó ólu maá defwé melóméló, muú akage nere metóó ne wó. Te mbaá óleré nnó ókage gbáre ekéké nka chánchá, mbelege nye wó né melu ewé ógbárege gejamégé nka. Chwó kpe mmu denyé epaá wa ne metóó megómege!’

²⁴ “Ne kwyakwya ayi achyéé ji gébagé nka géma achwó ntó eta nte bwó. Ajóó ne ji aké, ‘Ata menkaá nnó depó tyéé demmye amba. Ólu eké muú ayi agóme menyéé né mekóó ayi nlá kágé meso yi ápéne. ²⁵ Getú eyigémbó, mbó éfo nnó nka jyé enógé óchyege nye me éfwyale. Njye cho mme nnií eji wye nnó ekagé enó. Gé nka jyé na se.’

²⁶ “Ne nte bwó ashúú ji meko aké, ‘Wó ólu maá defwé mebomebo, ne mémbwá, ójóógé óke me nlu eké muú ayi agóme menyéé né mekóó ayi nlá kágé meso ayi ápéne ne nkyéé mbwé né mbaá ayi nlá ntyaá depomé wó. ²⁷ Gétú eyigémbó, mbó óbó ófyé nka ya né gepúgé nka nnó nkerege meso nse eji ne nsa mfaá.’ ²⁸ Ajóógé mbó, agaré baá defwé abifó aké, ‘Te mbaá ji aleré nnó akaáge gbáre fó nka eyimbo, sége eji déchyéé muú ayi awyaá uba ufya. ²⁹ Kaáge nnó muú ayi abóge nsá né genó, ji ne ámáge gbéé ji ébwó nnó ji abó gejamégé unó. Yémbó muú ntó ayi álá abóó nsá né genó eyigé me nchyéé ji wó, yé ekéké genó ewé ji awya, ásélé nyé geji eta wuú, nnó álá amu mawa. ³⁰ Ne áfomé ji ntó né epinyá gemua né dafye, mbaá ayi ji awuú nye ubalé, alíle anyéé máñéné.’

Gefóó eyigé Esówó apane nye mpa bóó né bíí bi kwyakwya

³¹ “Gébégé Maá Nte Mekwaá achwóógé ne enógé, chóncho ne makiénné jíí ako, ajwólege nye né mfaá geluógé gefwa jíí eyi gewyaá enógé, ³² ne bóó átanegé nye né maló mme mako anyweré né mbe

ushuú wuú. Eféé mbó, akarege nye ebwó matoó apea nkane mem-bamé magónme aferege magónme ayi álú choncho ne menmené nme. ³³ Abelege nye ntoó nema né egbé ebwónye wuú, nema né egbé ebwóebe wuú. ³⁴ Ne mfwa ajóoge nye ne bóó abi álú né egbé ebwónye wuú aké, ‘Chwóge enyú bóó abi Nte wa ajéle enyú. Denyé gefwa eyigé ji akwyéé mé abelé eta nyú téé gébége mme alóó. ³⁵ Néndé mesa abó ámmye me, déchyéé me menyéé, mmwólé manaá epye me, déchyéé me manaá nyú, dége me ndere menkéé, dése me. ³⁶ Mpo ne mandeé mamfyé, déchyéé me mandeé, mbó mmeé dépele me, nkpe denó dekene degene me.’

³⁷ “Eféé mbó ne bóó abi álú cho né mbe ushu Esówo ashúge nye ji meko áké, ‘Ata ndé gébé esé degene mesa ammye wó, dechyéé wó menyéé, mmwólé manaá epyéé wó déchyéé wó manaá onyúú, ³⁸ ne ndé gébé ntó dégené wó ndere menkéé, dénené wó, olú gejógené dechyéé wó mandeé ofyéé? ³⁹ Ndé mbaá dégené wó óméé, dépelé wó, ókpené denó esé dékené dégené wó?’ ⁴⁰ Ne mfwa ashúge nye ebwó meko aké, ‘Me ngarege enyú wáwálé nnó te mbaá enyú depye unó bina ne anme ba, yé ebélé mbaá muú ama ayi álá anea geme wó né geluage anme ba ebyénnó depye mbó lé ne me!’

⁴¹ “Ne abwólége nye mmye ajóó ne abi álú ji né egbé ebwóebe aké, ‘Kwilege me ushu, enyú abi mfaánebuú ashule enyú mmye, débó manjye né ntoné mewe ewé elá nómegé, ewé me nkweé mé mbelé mbaá danchómelo ne makiénné jí. ⁴² Néndé mbó nlu mesa déchyéé me menyéé wó, mmwólé manaá epyéé me, déchye me manaá nnó nyú wó, ⁴³ dégé me ndere menkéé, déne me wó, nlu gejógené dechyéé me mandeé nnó mfyé wó, mmeé dechwó gé me wó,

nkpe denó dekéé dégené me wó.’

⁴⁴ “Eféé mbó ne ebwó áshuge nye ji meko áké, ‘Ata ndé gébé esé dégené mesa ammyéé wó, mmwólé manaá epyéé wó, esé délá poó wó wó? Ne ndé gebe ntó degene wó nkane menkéé, ómeé, ne ókrene denó esé délá depoó wó wó?’ ⁴⁵ Ne ashuge nye ebwó meko aké, ‘Me ngarége enyú wáwálé nnó, te mbaá enyú délá poó yeé muú ama ayi álá anea geme né geluagé anme ba bina wó, ebyénnó depoó fó me wó.’ ⁴⁶ Gétú eyigéna, bóó bimbó ákrene nye né efwyale ewé elá ebyéé yémbó abi alu cho né mbe ushu Esówo anyé nye genwá eyi gélagé byé.”

26

Ajóó geju manwá Jisós

(Mak 14:1, 2; Luk 22:1, 2; Jon 11:45-53)

¹ Jisós anérége manlere unó bina uko, ajóó ne baá utóó bíí ² aké, “Enyú dékaá me nnó epaá koó upú elú ndó fi eleé, né bíí bimbó, achyégé nye me Maá Nte Mekwaá mankwaá nnó áwo me né gekwa.” ³ Wye né gébé eyigémbó anóó baá ámpyéé upe Esówo chóncho ne ákpakra melo ágbare ujwale né gepúgé Kaifas ayi alu etukpe ámpyéé upe Esówo, ⁴ ajóó geju ndere ebwó apyéé ne apye Jisós né defya awá. ⁵ Yémbó áferé aké, “Dépyéé fó ji gébége epaá ewéna, ékágé bóó anme ummye né melo.”

Awaá Jisós maweé né meló Bétáni

(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

⁶ Né gébé eyigémbó, Jisós alu né melo Betani né mmu gepúge Simun ayi abó améé uba, akuú ji nnó ebwó ájye anyé menyéé. ⁷ Ndere ebwó anyé menyéé, mendée fó akpe ne maweé gebé ami majamé nka dóó. Maweé amibó malu né mmu ekpómé ewé akwyéé ne genó eyigé akuú nnó alabasta. Akpége mbó

amo Jis̄s mawee ami mb̄o né mekpó. *

⁸ Ne baá utó Jis̄s ágégé mb̄o, mató ásó ebwó mmu te ágígé ate aké, “Ulannó ji áchóó mawee amina?” ⁹ Mb̄o ákpóó mami áse gejamégé ñka, áchyeé mbaá ubyá b̄óó.” ¹⁰ Jis̄s akaá mé genó eyigé ebwó áferege né mmu mató bwó, ashúú ebwó meko aké, “Ulannó enyú déchyége mendée yina efwyale? Ji apyém̄o lé genchánchágé genó eta wa. ¹¹ Ubyá b̄óó ulú ne enyú yéndégébé yém̄o gébé eyigé me mb̄eé ne enyú géjá sé wó. ¹² Mendée yina amo me mawee mina mmye nnó gébége ngboge ánií me nííge. ¹³ Ne me ngarege enyú wáwálé nnó yéndé mbaá ayi b̄óó ágarege nye Abya melóméló yina né mme meko, ágarege nye ntó genó eyigé mendée yina apye. Nkane ágarege, mb̄ontó ne áteé nye ji yéndégébé.”

*Judas akame mankpó Jis̄s
(Mak 14:10, 11; Luk 22:3-6)*

¹⁴ Ewyágé, maá utó Jis̄s ama né geluágé abi áfyaneápeá ayi akuú ji nnó Judas Iscarot ajye háne anó baá ámpyee úpe Es̄w̄o, ¹⁵ ajóó ne ebwó aké, “Mb̄ogé me mfyegé Jis̄s né amu nyú déchyége me ndé?” Ajóógé mb̄o, ápa uba ñgba b̄o sere esaá meso efya áchye ji. ¹⁶ Eféé ne Judas álóó mankélégé meti ewé ji apyee ne Jis̄s akpe ebwó né ámu.

*Jis̄s anyé epaá koó upú ne baá utó bií
(Mak 14:12-21; Luk 22:7-13, 21-23; J̄on 13:21-30)*

¹⁷ Né bií mbe, ebi epaá b̄red yi alá muálé elóó, baá utó Jis̄s ájye gií ji aké, “Ndé mbaá ayi ákélege nnó esé déjyé détyeé menyéé epaá koó upú wyéé?” ¹⁸ Agigé mb̄o Jis̄s ashúú ebwó aké, “Chóge né meló kpaá, déjyegé dégène nye mende f̄o,

gárege ji nnó, ‘Ménleré aké, gébé ya gékwané; ne me nkélege manyé menyéé epaá koó upú ne baá utó ba né gepú jyé.’” † ¹⁹ Ne baá utó Jis̄s apye wye ndere ji agaré ebwó, átyé menyéé epaá koó upú.

²⁰ Nkwale ákwónégé Jis̄s ne baá utó bií áfyaneápeá, ájwólé ka manyé menyéé. ²¹ Ne ndere ányee, Jis̄s ajóó ne ebwó aké, “Me ngarege enyú wáwálé nnó, muú nyú ama achyegge nye me manjkwáá.” ²² Mechó ewé epye ebwó ábó efwyale né mató ne aló mangií ji ama, ama aké, “Ata nnó élé me?” ²³ Agigé mb̄o Jis̄s ashúú ebwó meko aké, “Elé muú ayi ebwó wuú ne ewa etuúge né mmu akpánkpa ne akpoó nye me. ²⁴ Ne Maá Nte Mekwaá agbóo nye wye ndere ñwe Es̄w̄o abó ajóó mé te gachií, utonkwa ube ne muú ayi akpóo nye Maá Nte Mekwaá. E é! Mb̄ogé nnó ábé dambyé muú yimb̄o, mb̄o eló kpaá epw̄o.” ²⁵ Jis̄s ajógé mb̄o Judas ayi alú mankpóo ji achwó gií ji ntó aké, “Ménleré nnó élé me?” Jis̄s ashúú ji meko aké, “Mb̄o ne w̄o ajóó.”

Menyee Ata Jis̄s

(Mak 14:22-26; Luk 22:14-20; 1 Kor 11:23-25)

²⁶ Ne ndere ebwó alú nyee menyéé yimb̄o, Jis̄s abó ntó b̄red, anemmye, achyee matame mbaá Es̄w̄o. Agyá ntó b̄red yimb̄o uba uba, akaré mbaá baá utó bií ajóó aké, “Gége menyammye wa na. Sége dényé.” ²⁷ Ne abó ntó amo ne mmóó mmu, anemmye achyee matamé mbaá Es̄w̄o, achyee ebwó aké, “Sége dényú enyú ako. ²⁸ Gége manoó ma na, amí malu menomenyee ewé Es̄w̄o anyee nye ne b̄óó bií. Magbélege nyé né mme mampye nnó Es̄w̄o ájiinte gabo ayi gejamégé b̄óó ápyee.” ²⁹ Ama ajóó ne ebwó aké, “Ngarege enyú

* **26:7** Elú wáwálé nnó: Ntaá né alabasta nétánege nya né meló Ijip, mendée yimb̄o achwó né mawee gebé mimb̄o, abó mami, agbé né mekpó. † **26:18** Elú wáwálé nnó: Gébé eyigé Jis̄s aké gekwané, ele gébé eyigé ábóó manwó ji né mfaá gekwa.

wáwálé nnó ndere nnyú mbo mmáó mína kwyakwya, mmagé nyú sé amícha kpaá te nnyú nye ami mákè ne enyú né gefwa eyigé Nte wa agbárege.”³⁰ Ne ebwó ánerégé, ákwá ekwó áféé Esòwó átané ákwó mfaá Mekwe Olif.

Jisòs agaré ndere Pita áshyáa nye ji

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jón 13:36-38)

³¹ Ewýágé Jisòs ajóó ne ebwó aké, “Enyú ako deboó nye delyáá me ne utuú bina mbo ne ásáme né mmu ñwe Esòwó nnó Esòwó aké, ‘Nwane nye membame mágóñme ne ekwó mágóñme eláa nye tyátyá.’³² Ne nkwlégé né negbo, mbo nye mbe ne enyú né gebagé mewaá Galilíi.”³³ Ajóógé mbo Pita ashúú ji meko aké, “Yé ebélé nnó bóó ako ábó alyáá wó, me nlyágé fí wó.”³⁴ Ne Jisòs ntó ashúú ji meko aké, “Pita, gó ngaré wó wáwálé nnó utuú bina gemégé nnó menó mekwó akú, wó oshyáá nye ndó eléé nnó wó ókágé me.”³⁵ Ndere Jisòs ajóó mbo, Pita anyémenó aké, “Yé ebé lé né negbo, ngbóó ne wó, nshyáá fí wó.” Wyémbó ntó ne baá utóó abifó anyémenó mampye.

Jisòs anemmye né Getsmane

(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ Anérégé eféé Jisòs asé ebwó áféé né melu ewé ákuú nnó Getsmane wyéé né mékwé ewémbó. Akwónégé éwu, agaré ebwó aké, “Jwólege fa, mente mmye mbe gachyé manénemmye.”³⁷ Ndere ji atené mmye mbe manémmye asé Pita ne baá Sebèdee apeá (Jemsi ebwó ne Jón) ndere ebwó ájye meshwe ne masómé makwó Jisòs metóó.³⁸ Ne ajóó ne ebwó aké, “Masómé amí malú me metóó maténe me meti negbo. Yémbó jwólege fa, debe peé ne me.”³⁹ Atégé yéé mmye mbe gachyéé ató mano mme, amo ushuú mme anemmye aké, “Nte

wa mbógé elú kókoge féré amó efwyale yina átáné me mmye, yémbó pye genó eyigé wó ókelege épó fí eyigé me nkélege.”⁴⁰ Ne ákerégé meso né mbaá ayi baá utóó bíí abi aléé álú, abané ebwó ndere ábélege géjyá. Ajóó ne Pita aké, “Nnó enyú dékágé bífó peé ne me, yéé lé né nchwaneké ama?”⁴¹ Bèége peé, dénéémmye mbaá Esòwó nnó ékágé enyú dékpé né mmuameno. Matóó nyú ákélege nnó enyú dénéémmye yémbó menyammye nyú áwýá gepwá.”⁴² Ajóógé mbo ama akéré meso manemmye aké, “Nte wa, mbógé ókélégé fí manke ñkó efwyale ayina akoó me, gó me nyú ji ndere wó ókele.”⁴³ Ne amá akérégé ndó eyi egbeé epeá né mbaá baá utóó bíí álú, abané wye ndere ebwó ábélege géjyá néndé géjyá gejá ebwó ame dóó.⁴⁴ Ne Jisòs amágé lyaágé ebwó, ajye nemmye ndó eyi egbeé eléé annyuaré wye mmyemenene eyimbo.⁴⁵ Ne ama kérége mbaá baá utóó bíí ajóó ne ebwó aké, “Délú bélege géjyá, degbége mmye? Gége gébé gekwané eyigé áchyege nye Maá Nte Mekwaá mankwaá ne áfyé ji né amu bóó ubeé.”⁴⁶ Kwilege mme déjyé, gége muú ayi achyege nye me mankwa mbo alé chwó.”

Apye Jisòs

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jón 18:3-12)

⁴⁷ Wye ndere Jisòs alú jóoge mbo, maá utóó wuú ama ayi akámege Judas né geluágé abi áfyaneápeá achwó ne ñjuné bóó. Bóó bimbo ágbaré bó aparanja ne mámbó unóó. Bóó bí átomé ebwó élé anóó baá ámpyéé ure Esòwó ne ákpakpa meló.⁴⁸ Eké epyembo, Judas abó mé mbe agaré ebwó aké, “Muú ayi me ntyaáge gége ji mbo pyége.”⁴⁹ Akwónégé, yé gébé achó sé wó, akoó cho afé mbaá Jisòs aké, “Ménleré ntamé,” akpá ji atyaá.⁵⁰ Atyágé ji mbo, Jisòs ajóó ne ji

aké, “Mejeé wa, chó mbe ne utóó byéé.” Ajóógé mbo bóó bimbó áchwó ápye ji agbaré ji ne amu matomato.⁵¹ Agbárégé Jisós mbo, muú ama né geluágé abi alú ne Jisós, ajuú aparanja asó etu memfwé etukpe ámpyéé upe Esówa.⁵² Ne Jisós ajóó ne ji aké, “Shwóré aparanja wye né mmu mekó, néndé bóó ako abi ámmye umye ne aparanja, agboó negbone aparanja.⁵³ Óferé nnó nnégé mmye mbaá Nte wa nnó apoo me, atómé fí gejamégé makiénné ji nnó áchwó apoo me?⁵⁴ Yémbó, me mpyégé mbo, epye mbó nnó ne unó bi ñwe Esówa ajóó upye wáwálé?”⁵⁵ Wye né gébé eyigémbó, Jisós ajóó ne gejamége bóó bimbó aké, “Enyú dechwó na ne bó aparanja ne mámbó unó mampye me nnó me nlu menjó? Me nlú fa ne enyú yéndé bíí, nlerégé mekomejóó Esówa né echa upe, nnó débó degéé me mampye wó?⁵⁶ Yémbó, depó etiré depye mbo na, nnó unó bi bóó ekpávé Esówa ásamé ubé wáwálé.” Eféé ne baá utóó bíí ako áboó ályaaá ji.

Jisós akpe unó mpa

(Mak 14:53-65; Luk 22:63-71; Jón 18:13, 14, 19-24)

⁵⁷ Ne baá utóó bíí alyágé ji mbo, bóó abi ápyene ji, ase ji áfé né gepúgé Kaifas ayi alu etúkpe amppe upe Esówa. Eféé mbo nto ne anleré mabé Esówa chóncho ne ákpakpa melo anwyeré.⁵⁸ Ne ndere ájye, Pita akwálege ebwó meso gachyéé, gachyéé kpaá te akpené né mmu dachi etukpe amppe upe Esówa. Akpégé, ájye jwóle ne ámbamé dachi etukpe mangé genó eyigé apye mbaá Jisós.⁵⁹ Anóó baá amppe upe Esówa ne bóó ako abi ájwólé mmu echa eso, ákelé amamá mpa gebyó mamma Jisós mmye nnó áwá ji. Yémbó ágé yéé ema wó.⁶⁰ Ne gejamégé bóó ntésé gebyó átané áma Jisós depó mmye, yémbó yéé mémá ema ewé eleré nnó Jisós akwé mpa

epó. Ewyágé, bóó ntésé gebyó apeá achwó,⁶¹ ne ájóó aké, “Maá mende yina ji aké, me nkagé mú echa upe Esówa ne gemégé nnó ndó eléé ekwóné mmagé nténe ewú.”⁶² Eféé mbo ne etúkpe amppe upe Esówa akwilé ajóó ne Jisós aké, “Wó ntó ópó ne meko manshuú né depó etire bóó ájóóge mbo nnó ópye?”⁶³ Yémbó, yéé meko Jisós ashúú ji wó, etukpe ema ñmére ejóó eké, “Me ngigé wa né mabó Ata Esówa, muú alú mebe yéndégébé, mbógé wó ne ólú Maá Esówa, Muú yi Esówa akweré ji elá gefwa gáré.”⁶⁴ Agígé mbo, Jisós akamé aké, “Mbo ne wa ójóó. Yémbó mengaregé enyú wáwálé nnó: meso gébé degéne nye ndere Maá Nte Mekwaá ajwólé né egbé ebwónye Esówa ayi apwóó amu ne dégene nye ntó ndere achwóó né mmu gekógé mfaánebuú!”⁶⁵ Jisós ajóógé mbo, etúkpe amppe upe Esówa agyá mandeé jíí né mmye manleré nnó metóó esóó ji dóó, akalé aké, “Amége mmye ne Esówa! Ndé gécha démage kéle bóó ntésé? Enyú ambóó dewú mé ndere ji ámége mmye ne Esówa!⁶⁶ Déferé nnó ápyéé nnó ne ji?” Agígé mbo, bóó ako áwya aké, “Akwe mpa ne abó mangbó.”⁶⁷ Eféé ne álóó mankpó Jisós matye ushu ádoó ji ukpékpé ne bóó abifo ádoó ji maka,⁶⁸ ájwyagé ji aké, “Wó ólu Kras, Muú yi Esówa akweré ji elá gefwa. Garé esé, Waá adoó wó?”

Pita ashya nnó akaágé fó Jisós

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jón 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Ndere epyémbó, Pita alú wye ka né dachi etúkpe amppe upe Esówa, aké apelé maá mesó mendée fó alú maá defwé etúkpe amppe upe Esówa, achwó jóó ne ji aké, “Wó ntó óbó ólú ne Jisós muú Galilíí.”⁷⁰ Ajóógé mbo, Pita ashya né mbe ushu ebwó ako aké, “Chaá-ó nkaá yé geno eyigé ójóge mbo wó.”⁷¹ Ashyágémbó akwilé afé

né menombi gébámé. Eféé maá meso mendée ayi fə agégé ji ajó ne bó abi átené eféé aké, “Mende yina abó alú ne Jisəs muú Nasaret.”⁷² Yémbə Pita ama shya wye shya afyé amu mewε aké, “Wáwálé nkaágé fə mende yimbə.”⁷³ Eké ewyage bó bi átené eféé áchwó jó ne ji aké, “Wáwálé gebii gepó mmu, wə ntó olú muú bwó ama néndé nénóme mejó neé néleré mbaá ayi wə otané.”⁷⁴ Ndere ajó mbə Pita aké. Me nkaá kpé mende yimbə te mfaánebuú. Wye ndere ji akélege mbə, aké awúu menə mekwə akú kəkəgəlókó. ⁷⁵ Ne ténéténé yimbə Pita ate mekomejó ayi Jisəs abó ajó ne ji nnó, “Gemégé nnó menə mekwə akú, shya nye ndə elé nnó əkaágé fə me.” Ne atané dafye anyə meko ngbó ali segé segé.

27

Afé né Jisəs mbaá Palet

(Mak 15:1; Luk 23:1, 2; Jən 18:28-32)

¹ Bii ujjágé ne dondo, anó baá ampye ure Esəwə ne ákpakpa melə áchomé, áso mala ndere ápye ne áwá Jisəs. ² Ne ánerégé mansə mala, áwé Jisəs amu áse ji áfé mbaá Palet gəmena bó Rom.

Negboné Judas

(Anj 1:18, 19)

³ Judas muú akpoó Jisəs ágégé nnó ásó mpa nnó áwáne Jisəs, byə ukərə ji mmu, aferé nnó ji apye gabo, akpá uba ngba sére esaá meso efya eyi ji abó akpoó Jisəs ajye shuú etukpe ampye ure Esəwə ne ákpákpá melə. ⁴ Ajó ne ebwó aké, “Mpye gabo manchyaá manoó nte mekwaá ayi álá apyéé gabo wə.”

Bó bimbə áshuú ji meko aké, “Ewémbə eta esé ndere ndé? Gabo ayi mbə akpa wə.”

⁵ Ajógé mbə, Judas atyá nka eyimbə eféé né metó gepú echa ure Esəwə atané ajye shii geme jii.

⁶ Ne anó baá ampye ure Esəwə ápwé nka eyimbə. Ajó aké nka eyina élé nka manoó, ne ébé sé ekamé fə nnó décho nka eyina melu ema ne eyi elu ne mmu mekwa nka echa ure Esəwə wó. ⁷ Afyégé makpo bwó mbaá ama, áke ábó nka eyina ána melu mme mbaá menkwyε unje meseé anigé anke bó wye. ⁸ Elə né gébé eyigémbə kpaá te fina álú ákuú melu mme ewémbə nnó mewaaá manoó.

⁹ Epyémbə nnó mekomejó ayi Jerimaya muú ekpávε Esəwə abó ajó abe wáwálé. Ji ajó nya aké áse uba ngba bə sére esaá meso efya eyi elú gese eyi bó Isreli ákamé mana ji, ¹⁰ ápye wye ndere Esəwə agaré me ana melu mme mbaá menkwyéé ujemeséé.

Palet agii Jisəs bə nkwe

(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jən 18:33-38)

¹¹ Ndere Jisəs atené né mbe ushu Palet gəmena bó Rom, Palet agii ji aké, “Wə ne olú mfwa bó Jus?”

Ne Jisəs ashuú ji meko aké, “Elu nkane ójó.” ¹² Yémbə gebyó eyigé anó baá ampye ure Esəwə ne ákpakpa melə ámalé ji mmye, yéé meko Jisəs ashuú ji wó. Ajwólé wye ji nyámé. ¹³ Ne Palet agii yé ji aké, “Nnó wə əwuú mbə fə depə etiré bó bi aké wə opye?”

¹⁴ Yémbə Jisəs ajwólé wye ji nyámé. Ewéna epye mfwa bó Rom akwe tametame.

Palet asó mpa nnó dwa Jisəs

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jən 18:39—19:16)

¹⁵ Ne gepógé gómená bó Rom, géluú nnó yéndé nme, gébége epaá koó upú, aferégé muú denə ama né gepúgé denə, ndere bó akélege.

¹⁶ Ne wye né gébége epaá koó upú ewémbə, mende fə ayi bó akaá ji dó gétúgé depə etiré ji apyéé abó akpe denə. Akamege Barabas. ¹⁷ Ne ndere melə meko echomé né dachi Palet, Palet agii ebwó aké,

“Enyú dekélege me mferé ndé muú né deno; Barabas waá Jisós muú ayi ákuú ji ntó nnó Kras?”¹⁸ Palet agiú mbó néndé akaá chánéné nnó élé wye né nchye detú ne ákpakpa bós Jus ápyené Jisós áchwó ne ji eta wuu.¹⁹ Ne ndere Palet ajwólé né mmu echa eso apane mpa yina, mendée wuu ató áchwó gáre ji aké, “Féré amu né mpa mende yimbó, néndé apye gabo fó wó. Genó eyigé Esowó alere me né géjya gétú jíí fina geche me efwyale dós.”

²⁰ Yémbó anós baá ampye ure Esowó ne ákpakpa melo áfyé eshye nnó ájóó nnó Palet aféré Barabas né deno, alyaa Jisós nnó áwá. ²¹ Ne Palet ama agiú ebwó aké, “Ebwo bina apeá, ndé muú ayi enyú dekélege nnó mféré ji né deno?”

Ashuu ji meko aké, “Esé dekélege nnó wó oféré Barabas.”

²² Palet ama anmere agiú ebwó aké, “Enyú dekélege me mpye yeé nnó ne Jisós ayi ákuú ji ntó nnó Kras?” Ama áshuu ji meko aké, “Gó áwó ji né gekwa.”

²³ Ajósógé mbó, Palet ama giú ebwó aké, “Ulannó enyú dekélege nnó áwá ji? Ndé gabo ayi ji ápyeé?”

Yémbó, ebwó áwya wyale ne eshye aké, “Gó áwó ji né gekwa!”

²⁴ Ne Palet agégé nnó ji atulege mpye detú efwyale ekagé tane mbógé ji alá akamé nnó áwá Jisós wó, Ató ájye chwé manaá, áchwóó chyéé ji ashwóné amu né mbe ushu bós bimbó aké, “Amu ya apó né negboné mende yina, gé efwyale nyú mbó”.

²⁵ Ajósógé mbó, bós bimbó ákamé aké, “Gó gewu eyigémbó gewilé esé mpye chóncho ne baá esé.”

²⁶ Palet aférégé Barabas né deno. Atulé Jisós ne geto ne alé lyaá nnó bós bee Rom ája ji ájyé áwó ji né gekwa.

*Bós bee ájwyagé Jisós
(Mak 15:16-20; Jón 19:2, 3)*

²⁷ Palet alyágé Jisós nnó áwó ji né gekwa, bós bee bií áse Jisós áfé ne ji né echa gomena, ákuú bós bee ako áchwó nó ji mme,²⁸ aféré ji mandeé mpye, áfyé ji ewulé megélé ewé elú eké nkúu afwa. ²⁹ Ató elá meshií áfaá Jisós né mekpo ne áfyé ji ntó meto né ebwó eké meto gefwa. Ápyégé mbó, átóme manó né mbe ushu wuu ne ájwaáge ji aké, “Wó Mfwa bós Jus neki nébé ne wó.”³⁰ Ndere ájwyagé ji mbó, ákpóó ji matyé mpye, ne áfós meto ewémbó né ebwó wuu ádo ji né mekpo. ³¹ Anérégé mánjwya ji, áferé nkúu megélé yimbó ákeré áfyé ji mandeé jíí né menyammye wuu. Ája ji ájye wó né gekwa.

Áwó Jisós né gekwa

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jón 19:17-27)

³² Ndere ájyeé, átuú ne mende fó né meti ayi ákuú ji nnó Simun muú melo Seren, ápye ji ne utó nnó akpá gekwagé Jisós. ³³ Akwónégé né melú éwé ákúu nnó Golgota, mabó ami matene nnó “Melú Unkónkó Makpo” ³⁴ áchyeé Jisós mmós amí áchwaré ne genó eyi génywónene nnó anyú ne afwórége mami, ashya manyú.

³⁵ Ebwó áwósógé ji, áhme gefógé megyaá fó nnó ákáré mandeé jíí.

³⁶ Anérégé ájye jwóle mme ábáme Jisós efeé. ³⁷ Ndere ebó epyéé mbó ásá genó eyigé aké Jisós apye né gebagé genó awó né mekpo gekwa eyigé áwómé Jisós wyeé. Ásá wye aké, “Gé Jisós Mfwa bós Jus na.” ³⁸ Wye né bií ebií mbó, áwó nyá ntó anjo apeá né ebi bwó ukwa. Áwó ama né ejíí gekwa né egbé ebwónye Jisós ne ama né egbé ebwóbe wuu.

³⁹ Ne bós abi ákoge kóógé ájúu Jisós mashye mpye, ákamege ne makpo ájwyage ji áke, ⁴⁰ “Wó muú oké omuge echa ure Esowó, gemégé nnó ndó eleé ekwóné wó omage téne ewéchá, mbógé nnó olu Maá Esowó,

poó gemε jyé, átáné mfaá gekwa óshulé mme.”

⁴¹ Wyémbó ntó ne anó baá ampye upe Esówa ne ánleré mabé Esówa chóncho ne ákpakpa melo ájwyaá ntó Jisós aké, ⁴²“Apóoge bóó bí chachá, yémbó akaágé poó gemé jíí? Pó nnó ji aké na ji alu Mfwa bóó Israeli? Góge ji átáné mfaá gekwa áshuúlé mme ne esé défyéé matóó se ne ji. ⁴³ Ji áfyéé metóó ne Esówa, ne Esówa áchwó apóó yé ji mbógé ágboó ne ji, néndé ji ajógé aké ji alú Maá Esówa.”

⁴⁴ Yé bóó ubée abi áwómé ntó ébwó né ukwa, wyémbó ntó ne ájúu Jisós mashyε mmye.

Negboné Jisós

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jón 19:28-30)

⁴⁵ Kálánká éfyáneépeá eké ékwónene, ημεε ενομέ, gemmua gékwé né melo meko kpaá te kálánká elé. ⁴⁶ Wyε né kálánká eyimbó elé, Jisós alo mánkalé kénké aké, “Eli, Eli lama sabatani” ula etené nnó Esówa wa Esówa wa, ndé ólyaa me mbíí né éfwyale?

⁴⁷ Ne bóó abifo abi átené eféé, áwúgé ndere Jisós ajóge mbó, áferé aké, “Akuú mbó lé Elija muú ekpávε Esówa.” ⁴⁸ Ne muú ama né geluágé abi átené eféé, alomé gatelé ajye bó ékochá anyua né mmu mmóó amí mamýáme, ajo né genóó abwεé asa né ubóó meno Jisós nnó ányú.

⁴⁹ Yémbó abifo aké, “Gó ji ábé ewú dégé kpé nnó Elija achwó poó nye jíí!”

⁵⁰ Ne Jisós ama akále kénké afyε gemε jíí né amu Nte wuú Esówa.

⁵¹ Wyε ndere metóó ekwené Jisós mbó, ndeé eyi ekaré echa upe Esówa egyalé uba upeá te mfaá gba-ra-ra-eta mme, mme anyigé, tegetege matárávε agyalé ubauba.

⁵² Manome ánené alá fuúfuú ne gejamégé bóó Esówa abi agboó mé te gachi, ákwilé né negbo. ⁵³ Gébégé

Jisós akwilé né negbo. Bóó Esówa bimbó, átáné né manome áfé né Jerosale melo ukpea. Aleré mmye mbaá gejamégé bóó.

⁵⁴ Ne muú kpaá bóó bee ne bóó bee abifo abi álú eféé ábáme Jisós, ágégé ndere mme anyigé, ne unó bifó ébi upyεé efó ekwó ébwó matóó. Ajóoge aké, “Wáwálé mende yina abó alu Maá Esówa.”

⁵⁵ Gébé eyigémbó ntó, gejamégé andée, átené tete ágéné yéndégenó eyi gepyé. Andée bina átáné ne Jisós kpaá te né Galilíi ákwolé ji, apóge Jisós, achyεge ji unó bi akélege. ⁵⁶ Né geluage andée bina elé, Meri ayi atané melo Magdala, Meri mmá Jεmsi ébwó ne Josef, ne Meri mma baá Σεβεδεε. *

Aníi Jisós

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jón 19:38-42)

⁵⁷ Ne nkwale akwónene, muú ηka fó ayi atane melo Arimatya akuú ji nnó Josef achwó. Ji ntó alú nyá maá utóó Jisós ama. ⁵⁸ Achwógé, ajye bane Palet agíi ji nnó achyε ji utóó ji ajye afere genkwógé Jisós aníi. Ne Palet achyεé utóó nnó afere genkwógé Jisós áchyε ji. ⁵⁹ Ne Josef aségé genkwógé Jisós, afyalé géjí ne éshyé ndeé pópó ⁶⁰ abwεé ajye béle né mmu menome meke ewé ji apye bóó akwyéé né eba ntaá. Abélagé, apelé gekpékpégé ntaá akweré meno menome ewémbó alyaa awilé jí. ⁶¹ Ndere ji apyεé unó bina, Meri muú melo Magdala ne Meri ayifo ájwólé toitoi ne menome ewémbó ápéle.

Palet atóó bóó nnó ábamé menome Jisós

⁶² Ne bíi uyyage, mmyeke bíi ébi bóó Jus ákpomege mmye manyé uwyaa bwó ukoge, anóó baá ampye upe Esówa ne ekwó bóó Farasi ájye báne Palet, ⁶³ ágaré jí aké, “Ata, délu téε mbó ndere muú dembwólé yimbó ajóó nyá gébégé jí alú mebe

* 27:56 Elú wáwálé nnó: Baá bina elé Jεmsi ébwó ne Jón.

nnó, ‘Ndó eléé ekwónégé Esòwò abwége nye me nkwílé né negbo.’⁶⁴ Ndere elúmbò esé dekelégé nnó wò òfyé bòó ábámé menome ewémbò kpaá te ndó eyimbo eléé ekóge. Ewéna epye nye nnó ekagé baá utóó bíí ájó genkwó jí, ne meso gébé agarege gebyò nnó Esòwò apye jí akwílé né negbo. Mbògé olá òpye mbò wò, ne ájogé genkwó jí, dembwólé etire nana depwòó nye etiré mbembe.”

⁶⁵ Ajóógé mbò Palet aké, “Pye ndere wò òkágé pye, kwyéé bòó bee òbele ábámé menome ewémbò cháñéné.”

⁶⁶ Ne ájyéégé afye gelo né menome ewémbò nnó ékágé muú anene ewu, afye bòó bee ábámé ewu.

28

Jisàs akwílé né negbò

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Jòn 20:1-10)

¹ Bíí uwyaá bwó ukógé, ndere bíí ujjáge, Mèri muú melò Magdala ne Mèri ayifò átané ájye chere ndere menome Jisàs elú. ² Aké apele nme abò anyíge ne eshye. Ekiénné Esòwò etané mfaánebuú, echwó bógene ntaá eniné mbò ebelé babá ejwolé mfaá. ³ Menyammye wuú agénege manémané eké gasama, ne mandéé jíí ashwánege pópó eké eshyéé ndeé. ⁴ Epyéégé mbò, bòó bee abi ábáme menome ewémbò áwe jaja ne éfò metóó getu jíí, ákwé eké unkwó bòó.

⁵ Ne ekiénné Esòwò ewémbò ejóó ne andée bimbò eké, “Défógé. Nkaá nnó enyú dékelege mbò lé Jisàs, ayi ábó áwómé jí né gekwa. ⁶ Jí apósé fana, akwílé né negbo wye nkane jí abó ajóó nnó epye nye. Chwóge dégé melú ewé ábóó ábelé jí. ⁷ Ne kérege meso wáwá, dégaré baá utóó bíí nnó, ‘Esòwò apye jí akwílé né negbo. Abó mé mbé ne enyú afé né Galilí; dégené nye jí ewú!’ Gége genó eyigé me mbóó mangaré enyú mbò.”

⁸ Andée bimbò átané né menome ne gatelé, ne éfò metóó, yémbò ájyéé ne nechóchó. Aké wáwá manjye gáre baá utóó Jisàs meko ayi ekiénné egaré ebwó.

⁹ Ne ndere ebwó ájye, Jisàs abané ebwó né meti, atamé ebwó aké mejé ebé ne enyú. Andée bimbò ákwé jí né uká ánoge jí. ¹⁰ Ne Jisàs afyéé ye ebwó metóó aké, “Défógé, choge dégaré aḡmé ba nnó ájye ne Galilí, ágéne nye me ewú.”

Ambamé menome Jisàs agaré mechó ewé epyéé

¹¹ Ndere andée bina ájye né melò manjye gáre baá utóó Jisàs genó eyigé Jisàs ne ekiénné Esòwò ájóó, bòó bee fò abi ábó ábáme menome Jisàs, áfé ntó né melò manjye gáre ánoó baá ampye upe Esòwò yéndégenó eyi gepyé. ¹² Apyégembò, anóó baá ampye upe Esòwò choncho ne ákpaakpa melò, áchomé mbaá ama, ásó mala akpa gejamégé ḡka áchyéé unyéle mbaá bòó bee bimbò ¹³ Agaré ebwó áké, “Débó mangaré bòó nnó, baá utóó Jisàs achwó jó genkwó jíí ne utuú gébége enyú débélege gejya. ¹⁴ Ne mbògé gòmena awúge mechó ewé, esé dékagé nye ndere dégarége jí, nnó ekagé enyú dékpe efwyale.”

¹⁵ Bòó bee áségé ḡka eyimbo, ájye gáre wye ndere anóó baá ampye upe Esòwò áké ebwó ágáre. Ne abya yina atyaá akpe né gebagé mewaa bòó Jus geko, yéé te fina abya yina álu asanege né gebage mewaa bòó Jus.

Jisàs aleré mmye mbaá baá utóó bíí

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jòn 20:19-23; Aḡg 1:6-8)

¹⁶ Baá utóó Jisàs afyaneama áwugé meko ayi Jisàs alóó ebwó, áfé né mfaá mékwé né gebage mewaa Galilí ndere Jisàs agaré ebwó. ¹⁷ Ne ebwó ágegé jí, ánoge jí yémbò abifò áwyaá dembyóó né metóó. ¹⁸ Jisàs ajóó ne bwó aké,

“Ἐσῶω ἀχυεῖ με ὑτο νέ ὑνό ὑκο
 bi úlú, né mfaánebuú ne fa mme.”
¹⁹ Ndere elúmbɔ chóge ye né malɔ
 mme meko dépye bɔ́ ábé aṅkwólé
 ba. Abi akemege mambé aṅkwólé
 ba, wyagé ebwó manaá Ἐσῶω νέ
 mabɔ Ἐσῶω nte ne ami maá ne
 Mendoó Úkpea. ²⁰ Lérégé ebwó nnó
 akwólege majyé ami me nchyé
 enyú. Ne kaágé wáwálé nnó me
 mbéε wyé ne enyú yéndégébé kpaá
 te mme abyéé.

Abya melóméló Jisós
Kras ndere
MAKÓS
ásamé

Mekomejóó ayi Jón menwyaá bós manaá Esóswo ágarége
(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Jón 1:19-28)

¹ Gé náne abyá melóméló ayi Jisós Kras, Maá Esóswo ákéné. ² Abya yina aló wye nkane Asaya muú ekpávè Esóswo abó ásámé nnó, “Esóswo aké, ‘Wuúgé, ntóme nyé muú dentóó wa ayi abós mbe ne wó manchwó kwýé meti wye.’ Asaya ama asá ntó nnó, ³ muú fó abene mbó né mashwóne aké, ‘Kwyége meti Ata dakené. Nyaáge éwú ébé cho!’”

⁴ Bii fó Jón achwó né mashwóne agarege yéndémuú nnó ákworé metóó wuú álya gabo ne áwyaá ji manaá Esóswo nnó, Esóswo ajinte gabo wuú. ⁵ Yéndégébé gejamégé bós átané né gebagé mewaá Judiya ne bós Jerosale áko ájyé wu mekomejóó Jón, áshuú ekúu né gabo ayi ébwó ápyéé, Jón awyaágé ébwó manaá Esóswo né Ebeé Jodan.

⁶ Jón afyé mandeé ayi átóó ne bya mpó mashwóne. Awélé ekandá mekó menya né gebwe jíí, ne menyéé wuú alu nyá lé égomé ne nwyóó.

⁷ Jón agarege bós aké, “Muú fó achwó mbó me meso ayi áñeá geme apwó me, nkwané yé muú ayi nkage mbyéle nme nkaá manyíí unó uka bíí wó.” ⁸ Ama jóó aké, “Me nwyage enyú ne manaá Esóswo mamímamí ne ji ayi áchwó awyage nyé enyú ne Mendoó Ukpea.”

Awyaá Jisós manaá Esóswo
(Mat 3:13-17; Luk 4:1-13)

⁹ Né gébé eyimbo, Jisós atané né meló Nasaret né gebagé mewaá Galilíí achwó nnó Jón awyaá ji manaá Esóswo * né Ebeé Jodan. ¹⁰ Gébégé awyaá ji manaá Esóswo átané né mmu nnyi, agé mfaanebuú anené Mendoó Ukpea etané mfaá éshúlege ji mmye nkane gepwine. ¹¹ Ne meko atané mfaánebuú aké, “Wó ólu maá metóó wa, metóó egóó me ne wó dóó.”

Danchómeló ammua Jisós
(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Ténéténé yimbo Mendoó Ukpea épye ji afé né mashwóne. ¹³ Jisós abelé ewu usaá ndó upea, ne danchómeló achwó kpelé ji. Mbaá ayi ji alu, menya mebomebo ntó elu wye ne makiénné Esóswo áchwó póó Jisós.

Jisós aló utóó bíí né Galilíí
(Mat 4:12-17; Luk 4:14, 15)

¹⁴ Ewyagé Heróó apyéé Jón áfyé denó. Jisós atané né gebagé mewaá Judiya afé né Galilíí agarege abyá melóméló ayi atané mbaá Esóswo. † ¹⁵ Ajóóge aké, “Lyage gabo nyú dékámé ne abyá Esóswo melóméló élé gébé eyigé Esóswo ágbarege gefwa jíí gelá kwókwólé.”

Jisós akú baá utóó bíí ani abi mbe
(Mat 4:12-17; Luk 5:1-11)

¹⁶ Bíí fó Jisós abó akoóge né mbále ebeé mega ewé elu né Galilíí, agé Simun ne menmó wuú Andru, áñmè utóó bwo, élé álu áwáné meshuú. ¹⁷ Jisós ajoó ne ébwó aké, “Kwólege me, nlerege nyé enyú ndere ákpálege bós eké meshuú.” ¹⁸ Ténéténé yimbo, ébwó álya utóó ébwó, ne ákwólé ji.

¹⁹ Ndere Jisós ályá eféé ajyéé mbe gachye, agé Jemsi ne Jón menmo wuú, ébwó álu baá Sebèdee. Abó

* **1:9** Elú wáwálé nnó: Manwyaá bós manaá Esóswo ele manlere nnó bós áfyé matóó bwó ne Jisós ne ákwólége ji. † **1:14** Elú wáwálé nnó: Ókuíge né uba nyé 6:14-29 ókage ula bi áfyéé Jón denó.

álú mmu ékpée átome upaá utófó bwó. ²⁰ Akuú ebwó, ne yé gébé ácho wó álya nte ebwó Sebēdee né mmu ékpée ne bós utós abi ebwó áselé, ne ákwólé ji.

Jisós afere mende fō meló nchye mmye

²¹ Jisós ne baá utós bií áfē né Kapanóm, bií uwyaaá bós Jus ukwónégé afē né echa mmyemenene aló mánlérégé. ²² Bós áwu nkane ji alérege ála mano mekpó fuú né gefós eyígé ji alérege néndé álérege ne ncha ayi atane mbaá Esówo épófó eke ánleré mabé Esówo.

²³ Mende fō ayi awya meló nchye abó alu ntó mmu echa mmyemenene, aké agéne Jisós aló mánkalégé aké, ²⁴ “Jisós ayi Nasaret, ákelege mampye esé ndé? Óchwó maníí esé mbwé? Nkage wó, ólu Muú Ukpea ayi atané mbaá Esówo.” ²⁵ Jisós anyá meló nchye yimbó aké, “Kwéné mejós, táné ji mmye.”

²⁶ Meló nchye yimbó apye ji akalé akwé mme achu gbokgbok ne atané ji mmye. ²⁷ Bós ako ágégé gefós yina ala mano mekpó fuú ne ágige ate aké, “Éwé etané efó? Ndófo élé gefógé geno eyi geke ne utoó? Mende yina awya uto mányá áló nchye ne áwúu ji.”

²⁸ Éwya wó, ngó Jisós akwó akwóné gebagé mewaaá Galilií geko.

Jisós apye gejamégé bós mameé atóó

(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Jisós, Jemsi ne Jón ályágé echa mmyemenene, ebwó ako áfē cho né gepúgé Simun ne Andru. ³⁰ Ne mmá mendée Simun ameeé njaja gefwine abelé mfaá ukwó, ágare Jisós nnó mendée yimbó ameeé. ³¹ Awuúge mbó atene ji nekune mmye agbaré ji ebwó abwe ji akwilé ajwale ka. Ténéténé yimbó

gefwine gebyé ji mmye ne mendée yimbó achyé ebwó menyéé.

³² Ne nkwale akwónege, gébégé mñmēé epwyaá, bós áchwó ne bós mameé ako ne ye abi aló nchye áchyége ebwó efwyale mbaá Jisós. ³³ Ne gemēge meló geko gechwó chóme né menombi gepú eyige Jisós álu. ³⁴ Éfēé ne Jisós apyé gejamégé bós bi ameeé ufós mameé atóó ne ama féré abifó gejamégé aló nchye mmye. Akámé fō aló nchye abifó ájóó mejós wó néndé ákaa gefógé muú yi ji álu.

Jisós agaré mekomejós Esówo né gebage mewaaá Galilií

³⁵ Dondo gemuá mme Jisós akwile afé né melu éwé bós alá pó wyeé, anenemmye. ³⁶ Simun ne abifó áló ji mánkelé. ³⁷ Agégé ji aké, “Yéndémuú akēlege wó.”

³⁸ Jisós aké ne ebwó, “Esé debo manjye ntó mata maló ayifó nnó ngaré ntó ebwó mekomejós Esówo nende gé genó eyi gepyé me nchwó mbó.”

³⁹ Ne Jisós aké né gebagé mewaaá Galilií geko agarege mekomejós Esówo né mmu macha mmyemenene bwó ne aférégé bós aló nchye mmye.

Jisós apye muú ubá atóó

(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Bií uma, muú ubá fō achwó tó mánó mbē ushu Jisós, ane ji mmye aké, “Mbógé ákelege, pye me nkpea.”

⁴¹ Jisós áwuúgembó meshwe akwó ji metós, anyaaá ebwó wuú ata ji aké, “Nkelege, kpea.” ⁴² Ajógémbó ubá mende yimbó ubye, akpea. ⁴³ Jisós anerege, aké alyaaáge mende yimbó nnó ajye, aji ji etu, ⁴⁴ ajós ne ji aké, “Ekagé ópye muú fō akaá genó eyi gépye ne wó. Chó léré lé mmye jyé mbaá mémpyé upē Esówo áchééré agé nnó ótoó. Ne chyéé genó eyígé ebé Mosis éjós, mampye bós ákaa nnó ótoó.”

45 Yémbò mende yina ayye ake agaré abya yina mbaá meko, ne gegare eyi gepye Jisòs kpené sé melò gbógónò ajwòle shushu, ne yémbò bòó átánege yéndé mbaá áchwò wye eta wuú.

2

Jisòs apye muú úchánchi atoó
(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)

1 Jisòs ábélégé éwu mboó ndò, ama akéré meso né Kapanòm ne bòó áwú nnó alú mmu. 2 Gejamé gé bòó áchwò chome né mmu gepú, ágbeé kpaá melu epó sé yé né menombi. Ne Jisòs abó agaregé ebwò mekomejóó Èsòwò. 3 Ndere alerege ande fò aníi, ákpá muú úchánchi né uló áchwò ne ji mbaá Jisòs. 4 Akwónégé ágé fò meti mánkpe ne ji mmu gepú wó, gétúgé bòó ájamé dòó, ákwò mfaá gepú átí embu né mfaá nchu mbaá yi Jisòs alu. Anérégé ábwè mende yimbò ne gebò, ápyé ji ashule mme. 5 Jisòs agégé ndere bòó bimbò áfyéé matòó ne ji, aké ne mende úchánchi yimbò, “Maá wa, ájíinte gabo wyeé.”

6 Eke epyémbò ánleré mabé Èsòwò fò abó alú eféé, áwúgembò álò mangí gé né matòó ebwò nnó ndé muú na? 7 “Epye nnó ne mende yina ábyaá Èsòwò. Ajóó eké ji alu Èsòwò. Èsòwò mbií ne akage jinte gabo muú.”

8 Jisòs akaá mè genó eyige ebwò áféré gé né mmu matòó bwó, agíi ebwò aké, “Ulannó enyú déwya gefágé uféré bimbò né matòó nyú? 9 Ndé gelu pere manjóó ne muú uchánchi, ‘Nnó ájíinte gabo wye,’ waá manjóó nnó, ‘Kwile téné, pwi gebò jye ke ójye.’ 10 Nkèlege mámpye enyú dékaá nnó Maá Nte Mekwaá awyaá uto fa mme manjinte gabo mekwaá.” Jisòs aké ne mende úchánchi yimbò, 11 “Kwile téné, pwi gebò jyé, ójye mmu.”

12 Ajógembò, mende yimbò ak-wilé téné mbè ushu bwó ako, apwi gebò awulé né gepú jíi. Ne bòó ako alá mano mekpo fuú, áféége Èsòwò ake, “Èse delú dan gé gefó geno eyige na.”

Jisòs akú Levi ndere maá utòó wuú
(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

13 Bii fò Jisòs ama jye né mbále géntoógé mewaa Galilíi. Ne gejamé gé bòó áchwò nò ji mme, abó manleré ebwò mekomejóó Èsòwò. 14 Ndere Jisòs álya eféé akene ayye, agé Levi maá Alfòs. Ajwólé né melú utòó wuú ásele ñkámakpo. Jisòs akuú ji aké, “Kwólé me.” Ne akwilé ka abó mankwólé ji.

15 Èwyágé ndere Jisòs ajwòle ányéé menyéé ne baá utòó bíi né gepú gé Levi, gejamé gé ánselé ñkámakpo ne bòó ubeé ne gejamé gé bòó abifò abi ákwòlege Jisòs, abó ányéé ntó menyéé ne ji. 16 Ne ánleré mabé Èsòwò fò abi alú bòó Farasi, ágégé nkane Jisòs anyéé menyéé ne ánselé ñká makpo ne bòó ubeé, agíi baá utòó bíi aké, “Ulannó ne Jisòs anyéé menyéé ne ánselé ñkámakpo ne bòó ubeé?”

17 Jisòs awú gé genó eyí gé ebwò agíi baá utòó bíi, ató ebwò neka aké, “Bòó abi alá meé, ákélé gé fò muú uka, élé abi ámeé ne ákélege. Ne me nchwò fò fa mme mánkú bòó abi álu cho né Èsòwò wó, nchwò lé mánkú bòó abi ápyéé ubeé.”

Nkwé manlya menyéé kpékpé
(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

18 Bii fò baá utòó Jòn ménwyaá bòó manaá Èsòwò ne abi bòó Farasi, ályá menyéé kpékpé getú gé depòré Èsòwò. Ne bòó fò ágégé mbò áchwò gii Jisòs aké, “Ulannó baá utòó Jòn ne abi bòó Farasi ályage menyéé kpékpé, ne abyéé alá pye mbò?”

19 Ne Jisòs ashuu ebwò meko aké, “Nnó ájeé menò neba ályage menyéé kpékpé ayi menò neba alú ne ebwò? Akáge lyaá fò. 20 Yémbò gébé gebéé nyé eyí gé menò neba alá

beé nyé sé ne ebwó, éféé ne ályáge nyé menyéé kpékpé né mboó gébé gétúgé deparé Esowó.”

Gepo geké géselé fɔ gekwene gepo

²¹ Jisós ama tó makámejóó ayifó aké, “Ne muú akaágé sé fɔ gebagé ndeé geké akwámé embu né ndeé eyi gekwéne. Apyégé mbó gebagé ndeé eyigembó génywerege nyé gépye ndeé yimbó egyalé dɔó. ²² Ne muú akpané fɔ mmɔó make áfyé né ukwéne unó mmɔó ebi akwyéé ne mekó menya. Apyégé mbó, mmɔó mimbó mamuale nyé mapye unó mmɔó bímbó úgbó. Mmɔó ne unó mmɔó ebimbó ucháge nyé detú. Afye le mmɔó make né unó uke.”

Nkwé ayi bíi uwyaa bóó Jus

(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Né bíi uwyaa bóó Jus fɔ, Jisós ne baá utɔó bíi ákoóge né mekɔó gefɔgé nchi fɔ eyi ákuú nnó wid. Ndere ebwó ákoóge né mmu mekó wembó, baá utɔó bíi áló mánkógé gefɔgé nchi eyimbó álálege ányéé. ²⁴ Ne bóó Farasi fɔ ágegé mbó, ájóó ne Jisós aké, “Gé ebé se ékámé fɔ nnó baá utɔó byé ákɔó nchi bíi uwyaa wó.”

²⁵ Jisós ashuú ebwó meko aké, “Enyú délu danjóó né mmu ηwe Esowó dékaá genó eyigé mfwa Devid ápyé nyá gebégé mesa ámmye ji ne bóó bíi wó? ²⁶ Akpe nyá mmu echa upe Esowó, abó bréd ayi abó ájelé áchye mbaá Esowó ányé. Ewe ebe se eké muú yicha anye fɔ menyéé yi ajéle áchye mbaá Esowó, ekose ámpye upe Esowó wó. Yé mbó Devid abó anyé achye ntó bóó bíi.” Mechó ewe epye gebégé Abyata alu mfwa ámpye upe Esowó.

²⁷ Jisós anmère ajóó ne ebwó aké, “Akwyé fɔ mekwaá gétúgé bíi uwyaa wó, ákwyé lé bíi uwyaa gétúgé mekwaá. ²⁸ Nkelege mangaré enyú nnó Maá Nte Mekwaá

ne alú Ata ayi abóó utó mangaré mekwaá genó yi abó mampye bíi uwyaa bóó Jus.”

3

Jisós apye mende yi ebwó egboó ji atoo

(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Jisós ama jyé né echa mmyemenene ne mende ayi ebwó egboó ji abó alú wye. ² Éféé mbɔntó, bóó fɔ abi ákélege meti mánjóó nnó Jisós ápye genó gebo álú wye ápéle ji dome mange nnó apye nyé mende yimbó atoo né bíi uwyaa bwó ne ájóó nnó ákwé ebé. * ³ Jisós aké ne mende yimbó, “Kwilé, chwó téné mbé ushu bwó.” ⁴ Agii ebwó aké, “Ebé esé eké depye ndé né bíi uwyaa? Eke dépye galógáló wá gabogabo? Mampye mekwaá apó wá mánlyaa ji agbó?”

Ne yé muú ayi anené meko apó. ⁵ Metɔó esɔó Jisós dɔó ape ebwó agyaa yémbó meshwe akwó ji metɔó gétúgé áneá matɔó. Ajóó ne mende yimbó aké, “Nyaá ebwó wye.” Anyágé ebwó wuú etóó. ⁶ Ténéténé yimbó bóó Farasi átáné dafye ájye báne ekwó Herɔd, áso mala nnó ápye Jisós áwá.

Gejamégé bóó ákwálege Jisós

⁷ Jisós ne baá utɔó bíi ályaa áfé ne mbále gentoge mewaá Galilii, né gejamégé bóó ákwálege ji abi átáné gebage mewaá Galilii, Judiya, ⁸ Jerosale, Idumiya, abi átáné egbé ebéé Jodan, ne gebagé mewaá eyi gelu kwókwólé ne Tiya ne Sidon. Bóó bina áko abó áchwó eféé gétúgé áwú unó bi Jisós ápyéé. ⁹ Jisós agaré baá utɔó bíi nnó ákwyé ekpéé ji akpe mmu, néndé bóó ája dɔó ekagé ánméré ji mme. ¹⁰ Ne gétúgé ji apye gejamégé bóó atoo, bóó mameé ako ámmye mánchwó ji mmye nnó áta ji. ¹¹ Yéndégébé bóó bi áwya aló

* 3:2 Elú wáwálé nnó: Mabe bóó Jus áleré nnó mampye muú atoo elé utɔó gétúgé eyigémbó, ákamege fɔ muú apye muú atoo né bíi uwyaa ekosé mbógé muú nemeé yimbó ala meti negbo.

nchye ágegé Jisós, aló nchye bimbo ápye ebwó akwéne mme mbε ushu wuú ákálege áké, “Wó òlu Maá Ešòwò.”

¹² Yémbò Jisós anyáne abi nnó ékágé ájye ágaré bós ákaá gefòge muú yi ji alu.

*Jisós ajya ángbá bií áfyánéapea
(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)*

¹³ Ewyagé Jisós afé mfaá mekwé, akuú bós bí ji ákelege nnó ákwóle ji, áchwógé, ¹⁴ ajya bós áfyánéapeá nnó ábé ne ji, achye ebwó mabo nnó ángbá. Agare ebwó aké, “Ntóme nyε enyú dafye nnó déjyé degarége mekomejós Ešòwò melóméló, ¹⁵ ne uto bií deféregé aló nchye bi áchyege bós efwyale mmye.”

¹⁶ Ge mabò bós abi ji ajyá na, Simun ayi Jisós achye ji mabò amifò nnó Pita, ¹⁷ Jemsi ne meηme wuú Jon baá Sebēdee, Jisós achye bwó mabò nnó Banagis, ula útené nnó baá nénéfée. ¹⁸ Andru, Filip, Batolomyo, Matyo, Tòmasi, Jemsi maá Alfós, Tadyós ne Simun ayi alu muú ekwò bós Kanenia, † ¹⁹ ne Judas Iscarot ayi meso gébé achyé Jisós mankwaá.

Jisós apó ula uma ne Belsebòb mfwa aló nchye

(Mat 12:22-30; Luk 11:14-23)

²⁰ Nðere bò Jisós akérége mmu, gejamége bós ama chwó efée ája kpaá ápye ji ne ákwólé bií gébé gepó eyi ebwó ákáge nyéé yé menyéé. ²¹ Bós ula gepú Jisós áwuúge ndere bós ájòge nnó Jisós alé meé gebwó áfé manjye se ji.

²² Ne ánléré mabé Ešòwò fò abi átané Jerosale ábó ájòge áké, “Jisós awya melo nchye ayi ákuú nnó Belsebòb mfwa aló nchye. Ji ne achyége Jisós utó nnó ábúgé aló nchye.” ‡

²³ Jisós awúgembò, akuú bós bimbo nnó áchwó, áchwóge alo

mántó ebwó makámejós aké, “Danchòmelò ákáge bú mbò geme jí nnó? ²⁴ Mbògé melo ékarége éké emyé ne ate, melo ewémbò eténége. ²⁵ Mbògé ula gepú ukarége, uké umyé ne ate utyage. ²⁶ Ne mbògé danchòmelò aké amyε ne bós bií, ebyennó ewú ebye.

²⁷ “Muú ákaágé kpe fò gepúge meto muú ájó genó mbògé alá bòmbε áwé ji wò. Ekosé nnó abògé mbe awεge ji ne ákaágé kpe ájó yéndégenó.

²⁸ “Ne enyú kaágé wáwálé nnó Ešòwò ajigente gabo yi muú apye ne mejós mebomebo ewé étánege ji meno. ²⁹ Yémbò ájígé fò nte muú ayi ájògé mejós mebomebo ne Mendoó Ukpea, gabo yimbò alaá ji mmye te kwyakwya.” ³⁰ (Jisós ajòmbò gétúge bós ábó ájòge nnó, “Ji awyaá melò nchye.”)

Mmá Jisós ne àηmo bií

(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹ Mmá Jisós ne àηmó bií áchwó tene dafye, átó muú nnó akúu ji.

³² Ne gejamége bós bí ájwólé ánoó Jisós mme, ágaré ji áke, “Mmá wye ne àηmó byéé álú dafye ákélege wò.”

³³ Jisós ashúú ebwó meko aké, “Gòge me ngaré enyú ntó muú ayi álú mmá wa ne àηmó ba”.

³⁴ Abwólé ape bós bí ájwólé ánoó ji mme aké, Gége mmá wa ne àηmó ba na. ³⁵ Yéndémuú ayi awuú ne ápyé genó eyígé Ešòwò ákelege, ji ne álú meηmó wa ne mmá wa.

4

Nekanémejós Mentyaá mbwε

(Mat 13:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Gébé gefò Jisós afe né mbale géntoógé mewaa Galilií, alo mánlere mekomejós Ešòwò ewu. Gejamége bós ákwólé ji áfé ewu. Ji ágége nnó bós bimbo ájá dós, ajye kpe ajwólé mmu ékpée ewé élú mbále mewaa. Bós bimbo

† 3:18 Elú wáwálé nnó: Ekwò bós Kanenia ula utene nnó ekwò bós ukoge. ‡ 3:22 Elú wáwálé nnó: Belsebòb ne danchòmelò élé muú awu ama.

álaá né mbale gentóo mewaá.
 2 Alerege ebwó gejamégé unó né makámejóó. Ndere ábó alárege aké,
 3 “Wuúge! Bii uma mempye makóó fò afé manjye tya mbwé né mekóó wuu. 4 Ndere átyaá ájyee, ámé mbwé áyifó ákwé né maá meti ayi bóó akoge wye, denywóné dégéégé déchwá chwé dényé. 5 Amé áyifó ákwé né mfaá mme etárávé mbaá ayi mme álá jaá wye wó. Ebelé yéé wó áchií. Ne élé mme álá jaá wye wó. 6 Nmeé étyégé, edo mbwé yimbo, ne élé maka álá kpe mme chánchá wó, adé agbó. 7 Amé ayifó ákwé né mme ayi genkpé ntó géchige wye, áchígé, genkpé eyigémbó géwé gekweré mbwé yimbo, meshii ejo agbó, mbwé yimbo áfyé uló wó. 8 Yémbó ámé ayifó ákwé né mme melóméló, awégé áfyé uló, ayifó áfyé uló esaá mesó efya, ayifó áfyé usaá uléé ne ayifó usaá uta apwá nkane ábó átyá.”

9 Jisós ánerégé manto nekane-mejóó eníne na aké, “Muú yi áwyaá matu mawú, áwú.”

*Ula bi jisós atóme makámejóó
 (Mat 13:10-17; Luk 8:9, 10)*

10 Ewyágé Jisós alyaa gejamégé bóó bimbo ala mmyemmye jii, ángba bii áfyáneápea ne bóó bifo abi álu kwókwóle ne ji ágii ji ula bi ji atome makámejóó. 11 Aké ne ebwó, “Elé enyú ne Eṣṣwá apyé nnó dékaá gbógónó unó bi ulú nya bibi né gefwa jii, ne abi álá pó né gelua genyú, ntome lé ebwó makámejóó, 12 nnó,

‘Apele wýé pele yémbó ágéégé fó;
 ne awuúge lé wúu,
 yémbó ákágé fó ula;

Nnó ekágé ákéré meso mbaá Eṣṣwá ajiige nte gabo bwó.’”

*Jisós agare baá utóó bil ula nekanémejóó mentya mbwe
 (Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)*

13 Ne Jisós aké ne ebwó, “Enyú delá ká mbó ula nekanémejóó eni na wó, depyembo nnó ne dekaá

ayifó?” 14 Mbwe ayi mempyé mekóó atyá mbó, élé mekomejóó Eṣṣwá. 15 Gejamégé bóó bifo álu eké mbwé ayi ákwené meti,

ebwó áwúgé mekomejóó Eṣṣwá, ténéténé danchemeló achwó aféré mekomejóó yimbo né mmu matóó bwó. 16 Bóó ábifó álu eké mbwé ayi ákwené né mfaá mme etárávé, áwúgé mekomejóó Eṣṣwá ténéténé yimbo, áse ji ne nechóchó. 17 Yémbó mekomejóó Eṣṣwá ájwale ebwó né mmu metóó wó néndé álu eke genóó eyi gelá gepó ne maka né mme. Ne ábógé efwyale mangé ndere bóó ápaá ebwó gétúgé mekomejóó yimbo, ténéténé ájá mmye meso.

18 “Bóó abifó álu eké mbwé ayi ákwené né mme genkpé meshii ejomé. Ebwó bina álu eké bóó abi áwugé mekomejóó Eṣṣwá, 19 yémbó élé ebwó áwyaá mmwolé né unó mme, ábóó gejeé ne ñka ne ufóó unó uko bí ebwó ákélege, unó bina ujo mekomejóó yimbo upyé ebwó áwá umpome ulóuló wó. 20 Yémbó bóó abifó álu eké mme melóméló, ebwó áwúgé mekomejóó Eṣṣwá áse ji áfyé mmu genwáge bwó, áwóme umpome ulóuló, abifó áfyé uló esaá meso áfyá, abifó usaá uló uléé, ne abifó ntó usaá uló uta epwá nkane ábó ápené.”

Muú abii fò mekomejóó Eṣṣwá mbaá bóó

21 Jisós ama jóó ne ebwó aké, “Muú akágé lwe fò étúlénká abo gesá ákweré yé mambelé éwú né nteé ukwó. Anma ewú mfaá.

22 Yé genó eyi gebeé bíbí bóó álá kágé nye gépó. Ne genó fò gépó eyigé ákwéréégé gejí bóó álá kágé. 23 Mbógé muú awya matu, áwú.”

24 Ajóó ntó ne ebwó aké, “Sége gébé nkane enyú déwúu depó. Gefóó eyigé démége genó déchyége muú, mbóntó ne ámége nye áchyéé enyú. Ne achyége nye ntó enyú eyi géjame gepwáó. 25 Muú ayi awya genó, ji ne ágbége nyé ji ebwó, ne

muu ayi alá pò, yé ékéké ewé ji awya, áséle nyé eta wuu.”

Nekanémejó mbwé yi awéne

²⁶ Jisós ama jóó aké, “Gefwage Esòwò gélú nkane mbwé ayi mempyé makóó ápene. ²⁷ Alyaá afé apye unó bíí ebicha agéne ndere mbwé wuu áwéne, ne yé genó eyi gepye mbwé wuu áwéne akagé. ²⁸ Elé mme ne apye nnó amé mbwé áchií, áwé ákwóné áfyé uló. ²⁹ Ne gébé eyígé mbwé yimbó ágélégé me mempyé makóó achwó aló mansoré ne esaá nende gébé gekwóné.”

Nekanémejó mbwé ayi akuú ji Mòsta

(Mat 13:31-32; Luk 13:18, 19)

³⁰ Ne Jisós ama agií ntó aké, “Ese de jòge nnó gefwage Esòwò gélú nkane nde? Mmége nyé geji ne ndé nekanémejóó? ³¹ Gélú nkane mbeé mbwé ayi ákuú mòsta, ápege alu nénénené eke nyiné mbwé ngbon. ³² Ebélagé ndere ápene néchií, nówé, nébwólé gekpékpégé genó eyi gepwóó unóó uko, gefye mata ayi denwyóné débíge nmeé, déténege anyua bwó wyé.”

Ula bi Jisós alárege né makámejóó
(Mat 13:34-35)

³³ Jisós agaré bóó mekomejóó Esòwò né gejamégé makámejóó aleré ebwóó né gefó eyige ebwóó ákage káa ula. ³⁴ Ajógé fó ne ebwó ayi alá tóme makámejóó, yémbó gébégé abegé ji mbi ne baá utóó bíí ágarege ebwóó ula yéndé mechó.

Jisós anyá mbyonnyi atané
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Ne nkwale Jisós ajóó ne baá utóó bíí aké, “Déchyaá gentógé mewaá de jýé egbé né.” ³⁶ Ne ebwó álya gejamégé bóó eféé, ne Jisós ajye jwóle mé mmu ékpe, ne baá utóó bíí achwó kpé. Ebwó aló mánchya ne mákpée ayifó ákwòlege. ³⁷ Ndere ajye, mbyonnyi metometo áchwó bule nnyi ne ngba nnyi apye nnyi nébúlege, apye ékpe enyige ne

uto ne manaá maló mankpéne né ékpe, éla mankemanke. ³⁸ Jisós abó alú né meso ékpe, anéré mekpo né genóoge mekpo, abelege. Ne baá utóó bíí ajye pe ji ájoge aké, “Ménleré òbó gébé nnó ese dechwó gbó wó?”

³⁹ Ne Jisós akwilé ka, anyá mbyo nnyi yimbó ajóó aké, “Mgbannyi tené nyámeé.” Mbyo nnyi yimbó átané, mbaá akwené tómeé. ⁴⁰ Ewyage Jisós agií ebwó aké, “Défóó ndé? Défyéé fó matóó ne Esòwò wó?”

⁴¹ Ala mano mekpo fuú áwére ne efo metóó ágige ate aké, “Ndé gefógé muú na? Yé mbyo nnyi ne mgbannyi áwuú ji?”

5

Jisós abu aló nchye atané mende fò mmye

(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Jisós ne baá utóó bíí áchyaagé gentóógé mewaá Galilií, ákwóné mbale nnyi kwókwólé né gebagé mewaá Garesene. ² Ndere Jisós átané né ékpe ashule né mbale nnyi, mende fó yi awya meló nchye atané né manome ayi áchomé né etáravé abó gatelé áchwó báne ji, ³ ji ajwòlege le né manome. Yé muú yi akáge wé se ji ne bó mkpokove apó, ⁴ Ndo ndó ne ndó abó áwéle mé ji uka ne amu yémbó asorege bó nkpokove ne use bi ulú ji uka agbe. Mende yina atóó kpaá apwó ayi muú alá kágé ba ji mme awe. ⁵ Utuu ne nwómésé mende yimbó akene tametame né manome ne mfaá makwe, akalege ne asorege menyammye wuu ne mataá awuu ubale.

⁶ Aké agene Jisós tete, abó gatelé, ajye tó manó né mbe ushu Jisós.

⁷ Apyégé mbó, alile akalege kénké aké, “É é Jisós, Maá Esòwò Anyata! Òbó ndé mechó ne me? Kélé mabó Esòwò nnó achyégé fó me efwyale.”

⁸ Ajógembo élé Jisós abó anyane ji nnó, “Wó meló nchye táné mende yina mmye.”

⁹ Εωυαγέ Jis̄os agií ji aké, “Mab̄o mye makamege nnó?” Mende yimb̄o ashuú ji meko aké, “Nkamege ‘Gejamé’, néndé ese delú gejamé.” ¹⁰ Ne aló nchye ane Jis̄os mmye nnó ekágé ábú ebw̄o átané né gebagé mewaá eyigémb̄o.

¹¹ Wye eféé, nfoné mekwende f̄o néb̄o nényéé kwókwólé né mbȳo Mékw̄e. ¹² Aló nchye bimb̄o áne Jis̄os mmye nnó álya ebw̄o ájyé kpe mekwende eyimb̄o mmye. ¹³ Jis̄os akamé. Aló nchye bimb̄o átané ájye kpe nfoné mekwende eníné mb̄o né mmye. Akp̄egé mb̄o, néb̄o néshulé Mékw̄e, nékwé mmu gentoóge mewaá néke. Nfoné mekwende eníné mb̄o nelú genogé b̄o delé ápea.

¹⁴ Ambamé mekwende yimb̄o ágégé, áb̄o afé né meló mangaré genó eyi gepyéé, abif̄o afé né makóó ágarege abya yimb̄o. Ne b̄oó átané nnó áchw̄o áge mech̄o ewé epyeé. ¹⁵ Ne ebw̄o ákwónégé mbaá ayi Jis̄os alu, ágé ntó mende ayi ab̄o awya gejamégé aló nchye ndere ajwólé eféé ne mandeé jíi mmye, akéré menyammye wuú. Ebw̄o ágégé mb̄o ef̄o ekw̄o ebw̄o matóó. ¹⁶ B̄oó bí ab̄o ágené genó eyigé pyé ál̄o mangaré mech̄o ewé epye ne mende yi ab̄o awya aló nchye, ágarege ntó mech̄o ewé epye ne mekwende.

¹⁷ Ne ebw̄o ál̄o máne Jis̄os mmye nnó ályaá gebagé bw̄o ájye.

¹⁸ Ndere Jis̄os áb̄o akpéne mmu ekpée, mende yi ab̄o awya aló nchye ane Jis̄os mmye nnó ago ji akwólé ji.

¹⁹ Yémb̄o Jis̄os akamé w̄o. Agare le ji aké, “Kere meso mbaá b̄oó bye ne ogare ntó ebw̄o nkane Es̄ow̄o ágené w̄o meshw̄e, apóó w̄o ne unó uko bi ápyeé eta wyé.”

²⁰ Mende yimb̄o afé né gebagé mewaá eyigé ákuú geji nnó Dekapolis, mme mal̄o ufya, aló mankené ne agarege galógál̄o ayi Jis̄os ápyeé eta wuú. Mech̄o ewena

épye yéndémuú ayi awuú ala meno mekpo fuú.

Maá Jar̄os ne mendée ayi ataa nku Jis̄os

(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ B̄o Jis̄os ama kpe ékpe áchyá ákéré egbé gentogé mewaá Galilií. Ne ndere atené mapeá nnyi, njuné b̄oó néchw̄o n̄o ji mme. ²² Ne Jar̄os muú kpaá né echa mmyemenene ewe elu eféé ab̄o alu nto geluage b̄oó bimb̄o. Gébége ágené Jis̄os, ájye tó manó mbe ushu wuú. ²³ Aló manené Jis̄os mmye ne metóó wuú meko nnó apóó ji. Aké, “Maá wa ayi kóó mendée amee ne achw̄o gb̄o. Ata, chw̄o nere ji ebw̄o mmye, apege nye.”

²⁴ Jis̄os alya, aló manjye ne Jar̄os. Ne njuné b̄oó nekw̄olege ji, egb̄e we ne ewe áh̄merege ate mme.

²⁵ Né geluage b̄oó bimb̄o mendée f̄o ab̄o alu ayi manóó mátánege ji mbe, málé an̄mé áfyáneápeá. ²⁶ Mendée yina agé me efwyale d̄oó, ach̄o n̄ka mbaá b̄o maka kpaá yéé galógál̄o apó. Yémb̄o éb̄oó wye b̄oó. ²⁷ Mendée yimb̄o ab̄o áwuú ngo Jis̄os ake né mpu ekw̄o b̄oó ewémb̄o, achw̄o ji né meso, anyaa ebw̄o, atá nku wuú. ²⁸ Ajoge ne gem̄e jíi aké, “Mb̄ogé ntagé yé lé mandée jíi, ntoge nye.”

²⁹ Atágé mb̄o, ténéténé manóó mansó. Ne awuú menyammye wuú nnó atoó. ³⁰ Wye né gébé eyigémb̄o Jis̄os awuú nnó uto útané ji mmye, ábw̄olé mmye ne njuné b̄oó aké, “Waá ataa mandeé ya?”

³¹ Baá utóó bíi aké ne ji, “Ge nkane gejamégé b̄oó án̄o w̄o mme, epyémb̄o nnó ne ogige nnó waá ataa w̄o?”

³² Yé lé ebw̄o ájóómb̄o, Jis̄os ashú wye mamp̄ele agyage, agige muú yi ab̄o ataa ji. ³³ Mendée yimb̄o ákaáge genó eyigé gepyéé né menyammye wuú, átané metóómetóó b̄oó bimb̄o awere ne ef̄o metóó achw̄o kwé mbe ushu Jis̄os. Apyege mb̄o, agare ji abya wuú

meko. ³⁴ Ne Jis̄os aké ne ji, “Maá wa, ɔto getúgɛ ɔfyɛɛ metɔ́ wye ne me. Ɔmáɡé wú sé ubale. Ke pere.”

³⁵ Ndere Jis̄os abo alú jɔ́ge ne mendée yimbo, boó dentɔ́ átané né gepúgɛ Jaros áchwɔ́ gáre Jaros áké, “Maá wye agbó mé, ɔchyeɡé sé ménleré efwyale detú.”

³⁶ Ne Jis̄os afyɛɛ mekpo né depɔ́ ɛtiré ájogé wó, yémbɔ́ aké ne Jaros, “Ɔfógé, fyé lé metɔ́ ne me.”

³⁷ Akamé fɔ́ nnó muú yicha akwólé ji wó ékosé Pita ne Jemsi ne menmó wuú Jɔ́n. ³⁸ Akéɡé ákwónégé gepúgɛ Jaros, Jis̄os age nkane boó ákwené tametame áyiáge, ádorege mmye mme álíle kenke. ³⁹ Jis̄os akpé mmu aké ne ebwó, “Ndé enyú déyiáge délíle? Maá mesɔ́ mendée yina agbo wó, abelege lé géjyá.”

⁴⁰ Awúgɛ mbó álɔ́ manjwáné ji jwané, efeé ne alé bú ebwó ako átané dafye, asé le mma ne nte maá yimbo ne baá utɔ́ bií aléé, ájyé kpɛ mbaá ayi ábelé maá yimbo. ⁴¹ Ne Jis̄os agbare ji ebwɔ́ ajɔ́ né meko aramaic aké, “Tabita kumi. Ula utené nnó, mesɔ́ mendée njɔge ne wɔ́ nnó kwilé ka.”

⁴² Maá yimbo akwilé, ténéténé alɔ́ mankené. Mesɔ́ mendée yimbo alu anmɛ́ áfyanéapeá. Boó bi ágene mechɔ́ ewé, mano áwule ebwó mmu ukokó. ⁴³ Jis̄os aji ebwó matu nnó ekagé ágaré muú yicha mechɔ́ ewe. Anéréɡé aké ne ebwó, “Chyege maá yimbo menyéé anyéé.”

6

Boó Násaret abya Jis̄os

(Mat 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Jis̄os alyaá melu ewémbɔ́, akéré né melɔ́ wuú ne baá utɔ́ bií. ² Ne bií uwyaá boó Jus ukwónégé, afé mmu ɛcha mmyemenene, aló manleré boó depɔ́re ɛsɔ́wɔ́. Gejaméɡé boó bi áwuú unó bi alerégé ála mano mekpo fuú ne áké, “Éwéna elúmbɔ́ nno? Nde mbaá, atáné ne unó uko? Ndé muú áchyeé ji gefɔ́ɡé denɡá ti ne utó nnó apyegé ufelekpa? ³ Pó

menwɔ́mé upú ayi alu maá Meri na? Pó anmó bií alú Jemsi, ne Jose, Judas ne Simun? Pó anmó bií abi andée alú fa ne ɛsé.” Epye bwó áfyɛɛ matɔ́ ne Jis̄os wó ne ábya ji.

⁴ Ne Jis̄os ajɔ́ ne ebwó aké, “Anoge boó ekpávɛ ɛsɔ́wɔ́ yéndé mbaá. Yémbɔ́ wyelé boó melɔ́ bwó ne ula gepú bwó ne áhme bwó ne alá nóɡé ebwó”

⁵ Ewena epye ji abo fɔ́ gébé mampye ufelekpa efeé wó, ékosé ukéke boó mamée abi ji anéré ebwó amu mmye ató. ⁶ Ji ala meno mekpo fuú ndere agene nnó boó bina áfyɛɛ fɔ́ metɔ́ ne ji wó.

Jis̄os ató áhgbá áfyáneapeá nnó ápye utɔ́ bií

(Mat 10:5-15; Luk 9:1-6)

Ne Jis̄os atánégé melɔ́ wuú, afé né mata malɔ́ ayifɔ́, alerege boó mekomejɔ́ ɛsɔ́wɔ́. ⁷ Akuú áhgbá bií áfyáneapeá ako, áchwɔ́ɡé ató ebwó dafye apea apea. Achyé ebwó uto mamféréɡé aló nchye né mmye boó. ⁸ Ndere ebwó achwó jye, Jis̄os aké ne ebwó, “Ekagé débɔ́ yéé genó, boɡé le meto ewu ewu, dékpáɡé fɔ́ menyéé, yé gébagé neke, yé nka, ⁹ yé gekwɔ́réɡé ndeé, yémbɔ́ fyége lé unó uka.” ¹⁰ Ama jɔ́ ne ebwó aké, “Dekwónégé yénde melɔ́, gepú ɛyigé dékpéɡé, ásege enyú ne metɔ́ megɔ́megɔ́ bége wye efeé kpaá te délyáge. ¹¹ Mbɔge melɔ́ elá séé enyú wó, yé manwu mekomejɔ́ nyú wó, lyáge déjye detene né metɔ́ meló, dekwe uka mme nnó mpupu ɛyi ébalé enyú uka étáné, ne elerege nyé nnó ákwele ebwó mbeé.”

¹² Ne baá utɔ́ bií atáné afé, álɔ́ mangárégé boó mekomejɔ́ ɛsɔ́wɔ́. ¹³ Ebwó áfere gejaméɡé aló nchye né mmye bo, áma ápye boó mameé átoó ndere áɡbele ebwó mawéé mmye.

Negbo né Jɔ́n Menwyaá boó manáá ɛsɔ́wɔ́

(Mat 14:1-2; Luk 9:7-9)

14 Mfwa Herod Antipas ayi awáne baá gebé gé ábyéné Jisós awú ngo ukpékpé depó tiré Jisós apyé deko. Nendé yénde mbaá bós ágaré abya wuú. Bós bifó ájoge áke, “Jón menwyaá bós manaá Esowó ne akwilé né negbo nkaáwu ne awya utó mampye ufélekpa.” 15 Yémbó abifó áké, “Jisós alu mewené Elija muú ekpávé Esowó.” Abifó áké, “Jisós alu gekwéné gé muú ekpávé Esowó.”

16 Ne Herod awúge ngo Jisós aké, “Ndófó elé Jón menwyaá bós manaá Esowó ayi mbó nsóó ji mekpo ne akwilé né negbo achwó.” 17 Epyembo Herod ato bós nnó ágbaré Jón áwé áfyé né mmu gepúgé denó, gétúgé agaré gabo ayi Herod apyé nnó aferé Herodiyas mendée menmo wuú Filip abá. 18 Jón abó ajógé ne Herod nnó, “Elóme fó manfere mendée menmó wye abá.”

19 Né gétú eyigémbó Herodiyas abó apaá Jón ne akelé meti manwá ji yémbó ágé meti wó. 20 Herod abó ánógé Jón ne ákelé gé fó nnó awá ji. Akaá nnó Jón alu muú melóméló ne alu cho né mbe ushu Esowó. Yéle unó bi Jón ajoge ulú tametame né metóó wuú, yémbó metóó égóó ji manwúge Jón yéndégébé.

21 Bií uma Herodiyas age meti mawá Jón. Gébé gé Herod apye epaá bií ebi ábyéné ji, akú ákpakpa melo ne afwa bós bee né gebage mewaá Galilí. 22 Ne maá Herodiyas meso mendée achwó bee gefógé mabeé eyigé gégóó Herod ne ankéé bií matóó, eféé ne Herod aké ne ji, “Gare me yénde genó eyige ókelege, nchye wó.” 23 Nkelé nnó, “Nchyege wó yénde genó eyigé ókelege, ye ebe le gebagé melo wá.”

24 Maá yimbó atané ajye gií mma wuú aké, “Mma, ngaré mfwa nnó nkelege nde?”

Mma aké, “Mekpo Jón menwyaá bós manaá Esowó.”

25 Maá yimbó abó akéré, agaré Herod aké, “Nkelege nnó óchye me mekpo Jón menwyaá bós manaá Esowó fa né gebagé nkpagene nana.”

26 Mechó ewé epye mfwa Herod byó ukaré ji mmu yémbó akágé shya manchye ji gétúgé abó akele me né mbe ushu ankéé bií. 27 Ténéténé yimbó, Herod ato membame wuú ayi ama nnó, ájye ásó mekpo Jón né gepúgé denó. Ne ájye só áchwó ne ewu. 28 Mende yimbó anéré gé, abó mekpo ewu afyé né gebagé nkpagene ajyé chye maá yimbó mendée, ne maá yimbó ajye chye mbaá mma wuú. 29 Ne baá utóó Jón áwúge nnó áwá nte bwó, ájye kpá genkwó jí, aníi né menome ewe áchomé né etárávé.

Jisós achyée délé bós áta menyéé
(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jón 6:1-14)

30 Angbá Jisós akéré meso né neke eniné ji abó atóme ebwó. Agaré Jisós ufóó unó bí ebwó ápyé ne áleré. 31 Ewyágé bós áchwóó mbaá Jisós, abi áchwóó, ne abi ájye, ájá kpaá ápye Jisós ne baá utóó bií ápó yé ne gébé manyéé menyéé. Eféé ne Jisós aké ne baá utóó bií, “Déjyé né melú ewé bós alá pó, nnó enyú degbee mmye gachyé.” 32 Eféé ájye kpe mmu ékpée ebwó ebwó, álo manjye né mbaá ayi álú bómbo.

33 Yémbó gejamé gé bós ágé ebwó ndere átané ájye ákaá Jisós ne bós bí ne melu ewé ebwó ájye. Ne ebwó átané malómaló, ásó mewaá mewaá, abó mbe ne Jisós ne baá utóó bií. 34 Jisós átané gé mmu ékpée, agé gejamé gé bós, ne meshwe akwóó ji metóó, gétúgé álu eké magóhme ayi alá pó ne membámé. Eféé álo manleré ebwó gejamé gé unó. 35 Ndere bií uló mangíle baá utóó Jisós ájye jóó ne ji áké, “Atá bií úfé ne mbaá yina alu eke mashwóne. 36 Gó bós bina ájye nnó ebwó akáge jye ne makóó né baá malo ayi álú kwókwólé,

áná menyéé ányéé.” 37 Ne Jisós ashuú ebwó meko aké, “Enyú ambóó chyége ebwó genó ányéé.”

Ne ebwó aké, “Atá akaá fó nnó ñka yi ese dénáme bós bina menyéé ékáge be genóge uba ñka upea wó?” *

38 Jisós aké, “Enyú dewya ntó bréd enii? Choge depé.” Ajye gé, ne aké, “Ese dewya ntó bréd eta ne meshuú epea.”

39 Ne Jisós agare ebwó nnó ákaré bós bimbó matoómatoó, ájwólé né dambyanja. 40 Apye ebwó ájwólé, mbaá ayifó álu usaá bós uta ne ayifó alu usaá bós upea meso efya. 41 Ajwólégé Jisós abó ntóo bréd étáa ne meshuú épeá, ape ame mfaánebuú, achyé matame mbaá Esówa. Agya bréd achyé mbaá baá utóó bií nnó ákaré mbaá bós bimbó. Ne ákaré ntó meshuú epea mbaá ebwó ako. 42 Yéndémuú ányé ágbeé. 43 Ne baá utóó Jisós ányweré bréd ne meshuú ágbeé usá úfyáneupeá ebi ányéé ulaá. 44 Bós bi ányé menyéé álu delé bós átáa.

*Jisós ake mfaá meko manaá
(Mat 14:22-23; Jón 6:15-21)*

45 Ewyágé Jisós apye baá utóó bií ákpe ékpée nnó ábó mbe áchyá gentoógé mewaá ájyé né melo Betsada. Ji ala meso agare bós nnó ebwó akéré né upú bwó. 46 Ajógé mé né bós nnó áke chánéné, áfe né mfaá Mekwe manemmye. 47 Nkwále akwónégé, ékpée elú né metóó gentógé mewaá Galilíí, ele Jisós mbií ne álaá né mapeá nnyi. 48 Jisós agé nnó baá utóó bií ágéne efwyale ndere mbyo nnyi atané ebwó mbe ushú ápélege ékpée bwó. Elo né gejjéjégébi kpaá te dondo, Jisós ákéné mfaá meko manaá achwó eta bwó, ela gachye ake apyáme ebwó akoó. 49 Ebwó aké ágéne nkane Jisós akéne mfaá meko manaá achwó, áferé nnó ele muú

nefoó ne ala mánkalégé. 50 Ebwó ako ágegé ji efóó ekwó ebwó matóó.

Yémbó aké ne ebwó tenetene yimbó, “Elé me, gbarege matóó nyú, défoge.” 51 Jisós akpege né mmu ékpée ne ebwó, mbyo yimbó apwá. Agege mbó ala mano mekpo fuú. 52 Yele Jisós abó achye dele bós atá bréd ányéé, akaá fó gefoge muú eyige ji alu wó; néndé anjea matóó.

*Jisós apye bós mameé atóó né
Genésáret
(Mat 14:34-36)*

53 Jisós ne baá utóó bií áchyagé gentoógé mewaá, áchwó kwóne né melo Genésáret, né gentó eyigémbó ne ebwó áshíí ékpée eféé. 54 Ténéténé yi ebwó átané mmu ékpée, bós akaá nnó gé Jisós na. 55 Alomé gatelé, áfe melo meko ne baá mata malo, áfe ákpane bós mameé bwó áchwó ne ebwó, ne yénde mbaá ayi áwuúge nnó Jisós alú wye. 56 Ne yénde mbaá ayi Jisós ákwóné, yé né malo ayi kákó ye ayi kpákpá ne ye né makóó ákpané bós mameé ánywérege malú malú yé né ntoné gese, ne ánené Jisós mmye nnó alya ebwó atá mano nkú jíí. Ne yéndémuú nemeé ayi ataá mano nkú Jisós atóó.

7

*Jisós agarege unó bi ukwene ante
bós Jus áleré
(Mat 15:1-20)*

1 Bós Farasi ne anleré mabé Esówa fó átané Jerosale áchwó nó Jisós mme. 2 Ndere ebwó álu eféé, ágé nnó baá utóó Jisós abifó anyéé menyéé amu debadeba ayi álá shwónége amu ndere gepó gebwó gelerége wó.

3 Bós Farasi ne bós Jus ako abi ákwólege unó bina dáó, ushuú bós Farasi cháchá ányéé fó menyéé ayi álá bómbe áshwóné amu bwó ndere gepógé ukwene ante bwó gelu wó. 4 Yéé muú bwó ayi anyéé genó eyígé ánáme né gese ayi

* 6:37 Elú wáwálé nnó: Denari alu ñka yi apege muú né utóó bií uma.

álá shwǎné chǎǎné apó. Ebwó ábelege ntó gejamégé mabe bwó nkane manshwónégé amó, meséé ne mámba.

⁵ Ne Bǎǎ Farasi ne anleré mabé Ešǎwǎ áǎí Jisǎs áke, “Ulannó ne baá utó bye álá kwólégé unó bi ukwene ante sé áleré? Ulannó ebwó ányéé menyéé ayi álá shwónégé amu?”

⁶ Jisǎs ashúú ebwó meko aké, “Enyú bǎǎ dembwólé. Asaya, muú ekpávé Ešǎwǎ abó alu cho gébége agaré nyá mekomejǎǎ Ešǎwǎ atomé ne enyú nnó,

‘Bǎǎ bina ánogé me ne ubómeno yémbǎ ánogé fǎ me né mmu matǎǎ bwó cháchá.

⁷ Enogé ewé ebwó ánoge me, elú detú nénde ásele unó ukwene ante bwó álerege eké mabe ya!”

⁸ Jisǎs aké ne ebwó, “Enyú dése mabé Ešǎwǎ, deke debélé egbe ema nnó dénógé unó bi ákwaá álerege.”

⁹ Jisǎs afe mbe manjǎǎ aké, “Dewyá mati malǎmalǎ mánlya mabé Ešǎwǎ nnó dékwólégé le unó bi ukwene ante nyú álerege.

¹⁰ Gébége Mosis alerege mabe Ešǎwǎ, abó ajǎǎ aké, ‘Nógé mma wye ne nte wye’. Ama jǎǎ ntó nnó, ‘Mbǎǎge muú ajǎǎge mejǎǎ mebo ne mma wuú yé élé ne nte wuú, ábǎ manwá ji.’ ¹¹ Yémbǎ né egbé ewé nyú, dela gǎre lé nnó, mbǎǎge muú abegé ne genó eyigé ji akage pǎǎ mma wuú yé ebélé nte wuú ne geji, ajǎǎ le nnó, ‘Elé echye Ešǎwǎ.’

¹² Wyembǎ ne dégbéé bǎǎ nnó ápǎǎge fǎ amma bwó ne ante bwó. ¹³ Enyú dépye mabé Ešǎwǎ áfu sé yé genó wǎ getúgé unó bi enyú délerege. Ge wye gepǎ gema na me njǎǎ mbǎǎ gejamégé gabo alú ayi enyú dépye wye na.”

Unó bi upye mekwad alá beé fǎ cho né mbe ushuú Ešǎwǎ (Mat 15:10-20)

¹⁴ Ne Jisǎs ama akuú njuné bǎǎ nnó áchwǎ eta wuú. Achwǎge aké, “Enyú ako wuúge, ne yéndemuú

ákaá genó eyigé njǎǎge. ¹⁵ Genó eyigé muú ányége gejye ji une gepye fǎ muú ábéé debadeba né mbe ushuú Ešǎwǎ, élé eyi getanege ji né meno.” ¹⁶ Ne mbǎǎge muú awyá matu manwú áwu.

¹⁷ Jisǎs anérége, ji ne baá utó bíí ályá bǎǎ bimbo, áfé né mmu gepú, ne ebwó áǎí ji ulá nekanemejǎǎ enina. ¹⁸ Jisǎs ashúú ebwó meko aké, “Enyú delú defǎǎ pǎǎ eké ate? Enyú dékaá wáwálé nnó dényége menyéé ákágé pye fǎ enyú debé debadeba. ¹⁹ Menyéé wu ákpéné fǎ né matǎǎ nyú, ájye le né une, ne átane né menyammye.” Ndere Jisǎs ajǎǎ mbǎǎ ebyennó ufǎǎ menyéé uko ukwané manyéé.

²⁰ Ne Jisǎs aké, “Uferé ebi utánege muú metǎǎ ne upye muú abéé debadeba né mbe ushuú Ešǎwǎ.” ²¹ Ama jǎǎ aké, “Uferé uboubó, ubélé tametame, ejo ne manwáné bǎǎ. Unó bina uko utánege né metǎǎ, ²² mankwéné ulǎ, use, ne nchye, mambwólege bǎǎ, ejmenjmené, mansǎge metǎǎ nnó bǎǎ ábǎ unó ápwǎ enyú, manchǎge bǎǎ mambǎ, nepa ne ukérkéné. ²³ Unó bina uko utanege né metǎǎ ne ubi ne úpyéé muú ábéé debadeba né mbe ushuú Ešǎwǎ.”

Mendée ayi dfyéé metǎǎ ne Jisǎs (Mat 15:21-28)

²⁴ Ne Jisǎs atané afé né gebagé mewaa bǎǎ Jus eyi gelú kwǎkwólé ne melǎ Tiya ne Sidǎn. Jisǎs ajye kpe mmu gepú gefǎ ne akélége fǎ nnó muú akaá nnó ji alu eféé, yémbǎ meti epǎ ewe ji ákágé bíí. ²⁵ Mendée fǎ ayi maá wuú yi mendée awya melǎ nchye, áwuúgé nnó Jisǎs alu eféé, atané ténéténé achwǎ tó manó né mbe ushuú wuú. ²⁶ Mendée yina apó fǎ muú Jus alu muú Grek ne ábǎ ábyé ji tíí né gebagé mewaa Siriya né Sirofǎnishya. Ane Jisǎs mmye nnó aféré melǎ nchye yimbǎ né mmye maá wuú. ²⁷ Yémbǎ Jisǎs aké, “Gǎ esé debǎ mbe dechye baá melǎ menyéé, élómé fǎ nnó muú ase

menyee ayi baá melo ányé achyee bō mammye.” *

²⁸ Ne mendee yimbō ashuú ji meko aké, “Ata, yémbō bō mammye ányee uchochágeré ebi utánege né ekpókpógélé ukwéne mme gébége ambané áke ányee menyee.”

²⁹ Jisōs aké ne ji, “Élé wáwálé, chó, ógene nyé ndere meló nchye yimbō atané mé maá wye mmye.”

³⁰ Gébége mendee yimbō akéré né gepú jí, agé maá wuú ndere ábelé né ukwō ne meló nchye atané mé ji mmye.

Jisōs apye mbuú atoo

³¹ Ne Jisōs atánege melo Tiya akoó né meti Sidon afé né ebeé mega Galilii. Afé né mme Dekapolis, mme malō afya. ³² Bōó fō áchwō ne mende ayi alu matu gbégbé ne akágé jóó fō mejóó. Ebwō áne Jisōs mmye nnó anéré ji ebwō mmye.

³³ Jisōs ase ji né metóó metóó gejamége bōó, afé né melu ewé elu bibii eféé ne afye denóré amu né matu mende yimbō, akpó matye ne ata nenome ní. ³⁴ Ne Jisōs ape amé mfaánebuú ne ashuúle gefere, ajóó né meko aramaic aké, “Effata” ula úlu nnó, “Néné”.

³⁵ Ténéténé mende yimbō alō manwu ne alō ntó manjóó mejóó ayi alá pó se ne efwyale. ³⁶ Ne Jisōs akwelé ebwō mbeé nnó ékagé ágaré muú. Yémbō ndere ákwelé ebwō mbeé dōó, mbō nto ne bōó ágarege abya wuú ájye. ³⁷ Ebwō ako abō, alá manó mekpō fuú ájoge aké, “Yéndé genó eyige ji apyee gelú gelógeló.” Apye bōó matu gbégbé áwuú ne abi alá jóge, ájoge.

8

Jisōs achyee delé bōó ani menyee (Mat 15:32-39)

¹ Ewyage gejamége bōó gema chwō nō Jisōs mme. Bōó bina abó

akpá fō menyee ayi ányee wō. Ne Jisōs akuú baá utóó bíi ne aké, ² “Meshwe apyee me ne bōó bina, néndé ebwō álé mbō ndō eléé ne me ayi alá ányee ye genó fō wō. ³ Mbógé ngarege ebwō nnó ájyee une mesa, átóó né meti gétúgé abifō nekene bwō neshya.”

⁴ Baá utóó bíi agii ji aké, “Fa né mashwōne muú agene mbō menyee efó ayi ákwanege bōó bina ako?”

⁵ Ne Jisōs agii ebwō aké, “Enyú dewyaá ntoó bred enii eféé”? Aké, “Dewyaá ntoó bred ékénéama.”

⁶ Ewyage Jisōs agaré bōó bimbō aké, “Jwólege mme”. Ne ase ntoó bred eyimbō ékénéama áchyege matame mbaá Esōwō, agya, achyee baá utóó bíi nnó ákáré mbaá bōó bina, ne apye wyembō. ⁷ Ne ebwō ábō awya ntó ukeke baá meshuú. Jisōs ase achyee matame mbaá Esōwō né uno bi, agaré baá utóó bíi nnó ákáré mbaá bōó. ⁸ Yéndémuú ányee ágbeé ne baá utóó Jisōs ánywéré uba bi ulaá ugbeé usá ukeneama. ⁹ Mpa bōó bi ányé alú delé bōó anii. Anérége Jisōs aké ákere meso né upú bwō. ¹⁰ Ténéténé yimbō Jisōs ne baá utóó bíi ákpe mmu ékpée áchyaá afé né gebagé mewaá eyigé akuú nnó Dalmanuta.

Ekwō bōó Farasi ne Sadusi agii *Jisōs nnó áléré ebwō ufélekpa*

(Mat 16:1-4; Luk 12:54-56)

¹¹ Bōó Farasi fō ábō afé mbaá Jisōs álō manyé mbeé ne ji. Ebwō abō akele meti mamua ji. Agii ji aké, “Pye ufélekpa ese dégé, manlere nnó Esōwō ne atóme wō.” ¹² Jisōs awuúgémbo, ashulé gefere ne agii ebwō aké, “Ulannó njye enina fi nekelege ufélekpa? Ngarege enyú wáwálé nnó yé úma degené fō.”

¹³ Ajógé mbō alya ebwō, áma jye kpe mmu ekpeeé, achya afé egbe gentógé mewaá.

* 7:27 Elú wáwálé nnó: Né melo nwe ewéna bōó abi Jisōs ájógé atome ne ebwō nnó baá melo élé bōó Jus ne abi ji atome ne ebwō nnó bō mamye elé bōó abi alá pó fō bōó Jus.

Jisɔs akwelé baá utɔ́ bii mbeé nnó áse gébé ne yis bɔ́ Farasi ne bɔ́ Sadusi

(Mat 16:5-12)

14 Baá utɔ́ Jisɔs ábó ájinte mankpa gejamégé bréd ne ábó áwya le maá ntó bréd ama né ekpéé. 15 Jisɔs akwelé ebwó mbeé aké, “Sége gébé ne yis bɔ́ Farasi ne mfwá Hérɔd.”

16 Ne ebwó álo manjógé ebwó ebwó aké, “Ndɔ́fɔ ajógé mbɔ lé délá depó yé ne bréd?”

17 Jisɔs akaá genó eyigé ebwó ajógé ne agii aké, “Ulannó enyú deǵoge mecho bréd ayi enyú dela pó ne ji? Nnó enyú delú danjakaá ula mecho ewé? Matɔ́ nyú álu wye séséleé? Délú danjakaá gefóge muú ayi me nlu? 18 Enyú déwyaá ame dégene fɔ mbaá? Enyú déwyaá matu déwuú fɔ? Dékágé fere fɔ depó tiré na? 19 Gébége nkare ntoó bréd éta mbaá bɔ́ dele bó átáa ányéé, ayi ábó álaá gbeé usa unii?”

20 Jisɔs ama agii ebwó nnó, “Ne gébége nkaré ntó, ntoó bréd yimbɔ ékénéama mbaá bɔ́ delé bɔ́ ani ányéé, ayi alaá enyú dénywere nyá, álaá usá unii?” Ebwó áshuu meko aké, “Usá ukeneama.”

21 Jisɔs agii ebwó ake, “Enyú dege nkane nsele baá nto bréd nchyeé geǵame bɔ́ menyeé wó, te fi, delú danjakaá gefóge muú eyi me nlu?”

Jisɔs apye muú ame nónómé né Betsaida agéne

22 Gébége Jisɔs ne baá utɔ́ bii ákwone né Betsada, bɔ́ fɔ áse muú ame nónómé áfé ne ji mbaá Jisɔs áne ji mmye nnó atá ji. 23 Jisɔs agbaré ji ebwáebwá áfé mekpo meti, eféé ne akpó ji matye ame. Anéré ji amu né ame, agii ji aké, “Nnó ógene mbɔ genó fɔ?”

24 Mende yimbɔ ape ame mfaá aké, “Ngene bɔ́ yémbɔ álu lé éké unɔ́ ebi ukene uǵyage.”

25 Ama ata ji amu né ame nana mende yimbɔ aké apele ame ji ánené alɔ mángene mbaá, ne agene yénde genó chánéné. 26 Jisɔs agare nnó, “Cho nmu gepú jyé, ekagé okere né melo.”

Pita aké Jisɔs alu muú ayi Esɔwɔ akwere ji éla gefwa

(Mat 16:13-16; Luk 9:18-21)

27 Jisɔs ne baá utɔ́ bii ájyé né baá maló fɔ kwókwólé ne melo Kaisaria Filipi. Ndere ebwó akene ájye, agii baá utɔ́ bii aké, “Ndé gefóge muú ayi bɔ́ ájógé nnó me nlu?”

28 Baá utɔ́ bii áshuu ji meko aké, “Bɔ́ bifɔ áke ɔlu Jon menwyaá bɔ́ manaá Esɔwɔ, abifɔ áke ɔlu Elija ne abifɔ áke ɔlu muú ekpávé Esɔwɔ ama.”

29 Ajógémbɔ, Jisɔs agii ebwó aké ne “Yé enyú ambɔ́ deké me nlu waá”? Pita ashuu ji meko aké, “Wɔ ɔlu Muú yi Esɔwɔ akweré ji éla gefwa.”

30 Jisɔs akwelé baá utɔ́ bii mbeé nnó ékágé ágaré muú fɔ, muú ayi ji alu.

Jisɔs agare efwyale wuu ne negbo nii

(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)

31 Jisɔs alɔ mangaré nnó, Maá Nte Mekwaá abó mangé gejamégé efwyale, ele ákpakpa melo, ne anɔ́ baá bi ápye upe ne anleré mabe Esɔwɔ, áshya nye ji, áwáne nye ji. Yémbɔ ndo eléé ékwonegé akwilege nye né negbo. 32 Ne Jisɔs agaré ebwó mecho ewe gbɔgɔnɔ. Ajógé mbɔ, Pita ase ji átené egbe. Alɔ manshule ji ndo nnó ajoge se gefóge mecho ewémbɔ. 33 Yémbɔ Jisɔs abwólé ushu ape baá utɔ́ bii ne ashule Pita ndo aké ne ji, “Kwilé me mbe ushu danchɔmeló. Óferege unó nkane mekwaá, óferégé fɔ éké Esɔwɔ.” 34 Ne Jisɔs akuú gejamégé bɔ́ bimbɔ ne baá utɔ́ bii, ajó ne ebwó aké, “Yé mbógé muú enyú akelege mambé menkwale wa, abɔ manjinte gémé jii akpa gekwa ji

akame ye negbo ne akwólégé me. ³⁵ Mbógé muú akélege mampoo genwá jíí ebyénnó aníige nye geji, ne mbógé muú akamégé manchyeé genwájíí getú ya ne abya melóméló, apomé nye. ³⁶ Ndé nsá ayi muú ábóó, mbógé abege ne unó mme uko ne aníige genwá jíí? ³⁷ Ndé genó muú ákage bə achye mankworé ne genwá jíí? ³⁸ Kaáge nnó mbógé mmyé égbóo muú gétúú ya ne mekomejóó wa né mbe ushu njye eniné na, eniné nétíí meso ne Esowó, népyeé gabogabo, mbontó ne Maá Nte Mekwaá mmye egbóo nye ji mansé muú yimbó ndere muú wúú gébégé aké achwó ne makiénné ukpea jíí ne enoge ewé Nte wúú achyeé ji.”

9

¹ Jisós ama jóó ne bóó bimbó aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó, gentogé bóó álú mbó fáná, abi álá gbóo fə kpaá te ágene nye gefwage Esowó ndere gechwóó ne eshye wúú.”

Jisós akwóré gefóó agénege mané

(Mat 17:1-9; Luk 9:28-36)

² Ndo ékéné ékógé Jisós ase Pita, Jemsi ne Jon ákwó áfé mfaá Mekwe fə kpaá. Ajyge ajwólé ebwó ebwó áke ápele menyammye Jisós aló manshwanegé né mbe ushu bwó. ³ Gefóó eyigé mandeé ji akpea ye muú ayi akage shwone áji nnó ábé pópó mbó apó, ye ébélé ne uka. ⁴ Aké ápele ágé Elija ne Mosis ákwó fwéé ajóoge mejóó ne Jisós. ⁵ Pita ajóó ne Jisós aké, “Ata, eló ndere esé délú fa, gó ese déténe óto úléé, géma eta wye, géma eta Mosis, géma eta Elija.” ⁶ Pita akágé se genó eyigé ji ajóoge néndé efó ékwó ebwó matóó dóó.

⁷ Ndere ajóoge mbó, aké ápelé gekó gekweré ebwó mme ne meko atané né mmu gekó eyigembo aké, “Ége maá wa ayi mbwi metóó na, wúúge ne ji.” ⁸ Ténéténé yimbó aké

amagé pe áge sé ye muú fə wó ekosé Jisós jimbií ne ebwó ambóó.

⁹ Ndere ebwó áshulege mékwé ájyeé, Jisós áji ebwó etu aké ékagé ágáre muú fə genó eyige ebwó ágené kpaá te ji Maá Nte Mekwaá akwilége né negbo.

¹⁰ Awúgé depó tire Jisós ajóó, ábele wye déti né mmu matóó bwó, ne ágiige ate nkane ulaá mankwilé né negbo útené. ¹¹ Ne baá utóó Jisós bimbó ágií ji áké, “Ulannó ánlere mabé Esowó ajóó aké Elija abó mambó mbe achwó ne Muú yi Esowó akwere ji ela gefwa?”

¹² Eféé Jisós akamé aké, “Elú wáwálé nnó, Elija abó mambó mbe achwó akwyéé unó uko abelé, yémbó ulannó ásáme ntó né mmu njwe Esowó nnó, ‘Maá Nte Mekwaá abó mangé gejamégé efwyale ne ápaá nye ji, áma shyá jí?’” ¹³ Yémbó ngárege enyú wáwálé nnó, Elija achwó mé ne bóó ápye gabo ne ji nkane ejií ebwó wye ndere abó asamé né mmu njwe Esowó atomé ne ji.”

Jisós apye maá ayi amee gesasa atoo

(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Ebwó ákerégé meso, áge gejamégé bóó ndere ánoó baá utóó abifó né mme ánlere mabe Esowó anyeé mbeé ne ebwó. ¹⁵ Ne bóó bimbó aké agéne Jisós ácháné ala áme makpo fanó álomé ájye táme ji. ¹⁶ Jisós agií ánlere mabe Esowó aké, “Nde enyú denyéé mbeé ne ebwó?”

¹⁷ Ne mende fə né geluagé njune bóó bimbó aké, “Ménleré nchwó ne maá wa né eta wye ayi meló nchye apyé ji álá jógé mejóó. ¹⁸ Yéndégébé meló nchye yimbó akwilége ji mmye, apye ji akwe mme, génfwéné gétánege ji meno, anyé mánéné ala nógeé. Nne baá utóó bye mmye nnó áféré meló nchye yimbó, ápulé épwa.”

¹⁹ Jisós ashuú ebwó meko aké, “E é ndé gefoge njye eni nelá fyéé

metó ne Esowó? Nkoge mbó metó ne enyú nnó? Mmage bé ne enyú ndó eníi ne défyéé mató ne Esowó? Chwóge me ne maá yimbó.”

²⁰ Achwó ne maá yimbó mbaá Jisós.

Ndere meló nchye yimbó agéné Jisós, apye maá yimbó akwé mme achuú gbok! gbok, genfwéné geta-nege meno. ²¹ Jisós agégé mbó agií nte maá yimbó aké, “Nemeé niné na nébele mé ji mmye nnó?”

Mende yimbó aké, “Neló ji te dembáné.” ²² “Meló nchye yimbó ákélege manwá ji, apyé ji akwéne gébé eyigé fɔ né mewé gebé eyifɔ né nnyi, Ata gé esé meshwe ɔpóó esé mbógé okage pye.”

²³ Jisós agií ji aké, “Ndé genó wɔ ójógé! Nnó mbógé okage pye? Esowó apye yéndégenó eyi gejwéregé ne muú ayi áfyéé metó ne ji.”

²⁴ Nte maá yimbó ala ténéténé aké, “Me nkamé ne Esowó, Ata, poó me nkame ne metó ema.”

²⁵ Gébége Jisós agéné nnó gejamégé bɔó áboó áchwóó ji mmye, anyá meló nchye yimbó aké, “Wɔ mbú ne álú, nnyá wɔ tánege ji mmye. Ójyé mbó okerege sé.”

²⁶ Meló nchye yimbó apye maá yimbó akalé akwé mme ne alé táne ji mmye. Atánégé, maá yimbó ala mme nyamé eké mewu muú ne bɔó ágégé mbó áférege nnó ágbó. ²⁷ Jisós agbaré ji ebwó, abwéé ji akwílé tené.

²⁸ Ne Jisós ne baá utóó bií ákerégé mmu, ágií ji bibií aké, “Ulannó ne esé dépulé meló nchye yimbó mam-buú apwó?”

²⁹ Jisós agare ebwó aké, wye lé mmyemenene ne ekage féré gefógé meló nchye yina. *

Jisós ama gare baá utóó bií ndere ji ágbóó nye
(Mat 17:22, 23 ; Luk 9:43b-45)

³⁰ Jisós ne baá utóó bií ályá mbaá yimbó ákoó koóge né gebagé mewaa Galilií. Ji ákélegé fɔ nnó muú akaá mbaá ayi ji alú. ³¹ Néndé ji abó alerege ebwó nnó, “Meso gébé áchyége nye Maá Nte Mekwaa né amu bɔó nchye, áwane nye ji. Yémbó ndó elé ekwónégé, ji akwilege nye né negbo.”

³² Yelé ji agaré neka eni, baá utóó bií ákaá ula wó, ne áamá áfɔó mangií ji ula neka eníné na.

Nde muú alú muú kpaa
(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Ebwó ákwónégé né meló Kapanom, ájye kpe né gepú eyige ebwó ájwale. Jisós agií baá utóó bií aké, “Ndé enyú denyé nye mbeé né meti gébége dechwóó.”

³⁴ Awúgé mbó, ákwené nyámé getúgé ebwó ábó ányéé mbeé mechó dékprakpa. ³⁵ Ajwólégé ka, akuú baá utóó bií makpo áfyaneápeá, áchwóge, ajóó ne ebwó aké, “Mbóge muú ákelege mambé muú kpaa né geluage nyú, abó mambé ndere maá defwé akpáné defwe mbaá abifɔ.” ³⁶ Ajóge mbó, akuú maá fɔ kɔó achwó téné né metó metó ebwó, akpa maá yimbó né amu jii ajóó ne baá utóó bií aké, ³⁷ “Yéndémuú ayi akamege mampye galógáló ne mamane kɔó nkane ayina né mabó ma, ebyennó apyembó lé ne me ne yéndémuú ayi apye galógáló ne me ntó, ebyennó apyembó lé ne nte waá yi átámé me.”

Muú ayi alá pad esé alu awesé

³⁸ Ne Jón akuú Jisós aké, “Ménleré, esé degé mende fɔ asele mabó myéé aferege bɔó aló nchye né mmye. Degégémbó, dégbé ji gétúgé alá pɔ fɔ né geluá gesé.”

³⁹ Jisós ajóó ne ebwó aké, “Dégbégé fɔ gefógé muú yimbó. Néndé ye muú yi asele mabó ma apyéé ufélékpá ne éwyagé ajóge

* **9:29** Elú wáwálé nnó: Manlya menyéé kpekpe ápó né gejamégé gekwene bɔ nwe bi mbembe abi ábó ásame.

gabo getú ya apó, ⁴⁰ nénde muú yi alá paá esé, alu awesé. ⁴¹ Ngarege enyú wáwálé nnó ye muú ayi achyεge enyú nká mana né mabá ama gétúgé délu bóó ba ayi alá abóó nyε nsá apó.” †

Mmuameno mampye gabo
(Mat 18:6-9; Luk 17:1, 2)

⁴² Jisós ámá jóó aké, “Yéndémuú ayi apyεé mamane kóó nkane ayina ayi áfyεé metóó ne me nnó apyε gabo, élu galógáló nnó áshíí ji gekpékpégé ntaá né gεmε, áhnmé ji né gentoógé ebεé mega. ⁴³⁻⁴⁴ Ama jye mbε aké, mbógé ebwó wye epyé wó nnó ókwéné mabé Esówa, só εwu ófómé, élu galógáló nnó ókpe né geñwá gechúchúle ne nnó ókpe né ntoné mewε εwé élá nómgé ne amu apea. † ⁴⁵⁻⁴⁶ Ne mbógé geká jye ne gétene wó nnó ókwéné mabé Esówa, só geji ófómé, élu galógáló nnó ókpe né geñwá geká géma epwó nnó ókpe uka upea né ntoné mewε εwé élá nómgé ne bó dámmwólé bíí ntó ala gboó. ⁴⁷ Ne mbógé dambóónnyí wye atene wó nnó ókwéné mabé Esówa, pwólé ji ófómé, élu galógáló nnó ókpe né gefwa eyigé Esówa ágbárege gechúchúle ne nnó ókpe né ntoné mewε εwé élá nómgé ne amé ápeá. ⁴⁸ ‘Mbaá yi bó dámmwólé bí alá gboó, ne mewε εwu ntó ela nomege.’

⁴⁹ “Yéndémuú awuú nyε mewε né menyammyε wuú wye nkane muú áchwarege mega né menyéé nnó ékágé áchóó.

⁵⁰ “Mega élu genó gelógéló, ne mbógé mega élá pó sé ne ugó bíí, ápyεé mbó nnó ne εwu ema εgóó?

“Éwéna éleré nnó enyú débé eké mega, dényεge nesó ne atε.”

† **9:41** Elú wáwálé nnó: Jisós ajógé mbó atóme lé ne gεmε jíí ndere muú ayi Esówa ákwere ji ela gefwa. † **9:43-44** Elú wáwálé nnó: Malo 44 ne 46 apó fó né gejamégé bó ηwe. Unó bí ájóó né malo ayina ulú wye eké ebi ájóó né malo 48. * **10:6** Elú wáwálé nnó: Né 10:6 Jisós ajóó mbó lé genó eyigé ásame né ηwe ula ulóó 1:27, ne 2:24.

10

Jisós alérege depóre manwá neba
(Mat 19:1-8)

¹ Eféé Jisós alyaa Kapenum, afé né gebagé mewaá Judiya, achyaá ebεé Jodan. Ndere akwóné éwu, gejamégé bóó áma chwó nó ji mme ne aló mánleré ebwó nkane ji apyε mé yéndégébé.

² Bóó Farasi fó afé eta wuú mamua ji, ágíí ji aké, “Nnó ebé esé ekamé nnó mende awá neba ne mendée wuú?”

³ Jisós ashuu ébwó meko aké, “Ebe ewé Mosis achyé enyú gétúgé neba ejóó nnó?”

⁴ Ebwó áshuu meko aké, “Mosis abó agaré esé nnó mende akáge chyéé mendée wuú mekpo ηwe manlere nnó awá neba ne akage lyaá ji.”

⁵ Ne Jisós ajóó ne ebwó aké, “Elé gétúgé mekpo meto nyú ne epyε Mosis achyéé enyú ebé ewéna. ⁶ Te ula ulóó ebi Esówa alóó mankwye mme, akwyéé ebwó, mende ne mendée. * ⁷ Getú eyigé na mende alyage mmá wuú ne nte wuú, afé acho mmyε ne mendée wuú, ⁸ ebwó ápea ákwé muú ama. Ebwó ápó sé bóó ápeá nana, ála muú ama. ⁹ Ndere elúmbó, bóó abi Esówa áchomé chónchó né neba ékágé muú akya nnó atyáa.”

Jisós alérege depóre uló ne neba manwá

(Mat 5:27-32; Mat 5:27-32; Luk 16:18)

¹⁰ Jisós ne baá utóó bíí ákérégé mmu, ewyage baá utóó bíí áma gíí ji mechó neba éwé. ¹¹ Ajóó ne ebwó aké, “Muú yi awáne neba ne mendée wuú, ajyé bá ayichá, akwé mbó lé uló, ¹² ne mendée ayi atanegε menó wuú neba, ajyεge ba ayichá, akwé mbóntó lé uló.”

Jisos ajé ambáné kɔ́

(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ Bii uma bɔ́ fɔ́ ákpa baá bwɔ́ áfɛ mbaá Jisos nnó anéré ebwɔ́ amu mmye, ajé ebwɔ́. Baá utɔ́ bii ágégé mbo, ányá ebwɔ́. ¹⁴ Yémbɔ́ Jisos agégé mbo, metɔ́ é́sɔ́ ji ajɔ́ ne ebwɔ́ aké, “Lyáge ambánékɔ́ áchwɔ́ eta wa, ekagé dégbé ebwɔ́ néndé gefwa eyigé Eṣɔwɔ́ ágbárege gelú eyigé bɔ́ abí álu ndere baá bina. ¹⁵ Gage me ngare enyú wáwálé nnó muú yi alá kamé nnó Eṣɔwɔ́ ábɛ mfwa wuú nkane mamane kɔ́ wɔ́, akpéné fɔ́ né gefwa jii.” ¹⁶ Efɛ́ Jisos akpa baá bimbo ama ama né uwyaá, anere ebwɔ́ amu mmye ajé ebwɔ́.

Abya muú ŋka

(Mat 19:16-22; Luk 18:18-30)

¹⁷ Jisos alɔ́ mánjye neke, ndere ájyɛ mendefɔ́ alomé gatele achwɔ́ kwé ji uká aké, “Ménleré melómélɔ́, mpyéé nnó ne mbɔ́ genwá eyi gélagé byéé?”

¹⁸ Jisos ashúú ji meko aké, “Ulannó akúú me muú melómélɔ́? Yé muú ayi alómé metɔ́ apɔ́, ekosé Eṣɔwɔ́ mbii ne alu melómélɔ́. ¹⁹ Pɔ́ akage mabé Eṣɔwɔ́ ayi áke, ‘Ekagé ɔ́wá muú, ekagé akwé ulɔ́, ojogé ejo, ekagé ɔ́téné ntésé gebyɔ́. Onyegé manwáá, nógé nte wyeé ne mmá wyeé.’”

²⁰ Mende yimbo aké, “Ménleré nɔ́ mambélé mabé yina mako te dembáné ta.”

²¹ Ajógémbɔ́, Jisos ape ji domée ne gejeé aké, “Ela wɔ́ genó géma. Chó kpó unó byé uko, achye ŋka yimbo mbaá bɔ́ gekpo, ɔ́bɛ́ nye ne gefwa né mfaánebuú, achwɔ́ akwólé me.” ²² Mende yina awugé mechó ewé Jisos ajɔ́ apwa, alyáá afé meshwemeshwe ne mesómé néndé ji awyaá gefwa dɔ́.

²³ Jisos abwólé mmye ape baá utɔ́ bii aké, “Ejweré ne muú ŋka akpe né gefwagé Eṣɔwɔ́.”

²⁴ Baá utɔ́ bii áwúgɛ́ mbo alá mano makpo fuú, yémbɔ́ Jisos ama jɔ́ ne ebwɔ́ aké, baá ba

ejwéré mankpe né gefwagé Eṣɔwɔ́! ²⁵ Elú wáwá nnó mpɔ́ mashwɔ́ne áshwá né embú ábyamé epwɔ́ nnó muú ŋka akpe né gefwagé Eṣɔwɔ́ ágbárege.

²⁶ Baá utɔ́ bii áwúgɛ́mbɔ́ byɔ́ ukɔ́re ebwɔ́ mmu ágigé ate aké, “Ne ndé muú yi abɔ́ nyé genwá eyi gélagé byéé?”

²⁷ Jisos ape ebwɔ́ domeé ajɔ́ ne ebwɔ́ aké, “Unó bi upwɔ́ akwaá mampye, upwɔ́ fɔ́ Eṣɔwɔ́, néndé Eṣɔwɔ́ akage pye unó uko.”

²⁸ Pita alɔ́ manjɔ́ aké, “Gé, esé delyáá unó sé uko dékwɔ́lege wɔ́.”

²⁹ Ne Jisos ashúú meko aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó, yéndémuú ayi alyáá gepú jii, yé lé áŋmé bii abi andée ne abi ande, ammá bii ne ante bii, baá bii ne makɔ́ jii né gétú ya ne gétúgɛ́ abyá melómélɔ́, ³⁰ Eṣɔwɔ́ achyegɛ́ nye ji bɔ́ ne gejame unó fa mme yina epwɔ́ nkane abɔ́ awyaá, yé úpú, áŋmé abi andée ne abi ande, ammá bii ne baá bii ne makɔ́ jii ne achyegɛ́ nye ji ntó gejamégɛ́ efwyale né gétú ya. Ne abɔ́ nye ntó genwá eyi gélagé byéé né mme ayi áchwɔ́. ³¹ Yémbɔ́ gejamégɛ́ bɔ́ abi alú mbo mbe nana, meso gébɛ́ álaá nye meso ne gejamé abi álu mbo meso nana ábɛ́ nye mbe.”

Jisos ama gáre máŋáne aléé nkane ji ágbɔ́ nye

(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Jisos ne baá utɔ́ bii alyá ákwɔ́me ájyɛ́ né Jerosale, Jisos alu ebwɔ́ mbe ne baá utɔ́ bii akwe tametame, efɔ́ epye bɔ́ bi akwɔ́lege ebwɔ́. Ne Jisos ase baá utɔ́ bii makpo áfyaneápeá átené babá ne alɔ́ mangaré ebwɔ́ unó bi upye nye ne ji, ³³ alɔ́ mangaré ebwɔ́ aké, “Wuúge, esé dékwɔ́me mbo déjyɛ́ né Jerosale, ewu, áfyéé nye Maá Nte Mekwaá né amú anɔ́ baá ampyéé upe Eṣɔwɔ́ ne ánleré mabé Eṣɔwɔ́. Ebwɔ́ ajógé nye nnó, me nkwe mpa, áwá me, ne áfyéé nye ji né amú bɔ́

abi alá pò bɔ́ Jus. ³⁴ Ajwyaáge nye ji, ákpóo ji matye mmye, átulé ji ne áwá ji. Yémbɔ ndó kpogele éléé ékwɔnégé, akwilége nye né negbo.”

Dékpakpa né gefwage Esɔwɔ
(Mat 20:20-24)

³⁵ Jɛmsi ne Jɔn baá Sebɛdee áfɛ mbaá Jisɔs áké, “Ménlɛré dekelege nnó wɔ ɔpye ese genó gefɔ.”

³⁶ Jisɔs agií ebwɔ nnó, “Enyú dekélege mpye nyú ndé?”

³⁷ Ashuú ji meko áké, “Ese dekelege gébége ɔjwólégé né geluáge enóge, ɔpye esé dejwólé ne wɔ, muú ama né egbe ebwɔnye wye ne ama né egbe ebwɔbe.”

³⁸ Yémbɔ Jisɔs ajɔ́ ne ebwɔ aké, “Nnó enyú dekage genó eyigé degigé mbɔ. Nnó enyú dekage nyú nye nkɔ efwyale ayi me nyuú nye? Nnó enyú dekage wɔ nye manaá efwyale ami me nwɔ́ nye?”

³⁹ Ashuú ji meko áké, “Ese dekage pyembɔ.” Jisɔs ajɔ́ ne ebwɔ aké, “Enyú denyuú nye né nkɔ ayi nnyú nye ne dewɔ́ nye manaá efwyale ami me nwɔ́. ⁴⁰ Yémbɔ, me fɔ́ wɔ njyaa bɔ́ bi ájwɔlege né ebwɔnye wa ne abi ajwɔlege né ebwɔbe wɔ. Malu yimbɔ alú mbaá bɔ́ bi abɔ manjwólé wyeé.”

⁴¹ Baá utɔ́ Jisɔs abi makpo áfya áwúgé genó eyigé Jɛmsi ne Jɔn ájɔ́ mbɔ, álɔ mansó matɔ́ ne ebwɔ.

⁴² Jisɔs akuú ebwɔ ako ajɔ́ ne ebwɔ aké, Enyú dekaa nnó ákpakpa bɔ́ abi alá pò bɔ́ Jus áwyaá utó mampye ne bɔ́ bɔ́ nkane ejíí ebwɔ. Yé ákpakpa melɔ áwyaá utó bi ajóge mechó ne bɔ́ bɔ́ ébyé. ⁴³ Ne ébége fɔ́ mbɔ ne enyú. Yéndémuú nyú ayi akélege mambɛ muú kpaá abó mambɛ ménkpané defwé nyú, ⁴⁴ yéndémuú nyú ayi akélege mambɛ menɔmbɛ abɔ mambé eké mefwé mbaá bɔ́ ako. ⁴⁵ Pɛge gekpɛkɛgé muú ndere Maá Nte Mekwaá, ji achwɔ́ fɔ́ nnó bɔ́ ákpá ji defwé wɔ́, achwɔ́ lé

mánkpá bɔ́ defwé nnó achyɛ geme jíí mawené gejámégé bɔ́ né gabo.

Jisɔs apye Batimus agene

⁴⁶ Jisɔs ne baá utɔ́ bíí akwɔné né Jeriko. Ndere ályaá ajyɛé, gejámégé bɔ́ ákwɔlege ebwɔ meso. Muú amɛ nónómé fɔ́ akamege Batimus maá Timɔs ajwólé né mapɛa meti akɔ́ dekɔ. ⁴⁷ Awúgé nnó Jisɔs ayi Nasaret ne akoóge mbɔ alɔ mankalé aké, “Jisɔs mpyáne David, gé me meshwɛ.”

⁴⁸ Gejamégé bɔ́ áweé ji aké jwɔle nyame, yémbɔ akálege wye kálege ne eshyɛ aké, “Mpyáne David ge me meshwɛ.”

⁴⁹ Jisɔs awúgé mbɔ atené, ajɔ́ aké, “kuúge ji achwɔ́.” Ajyɛ kuú ji aké, “Kwilé ka chwɔ́ ɔfage, ákuú wɔ.”

⁵⁰ Muú amɛ nónómé yimbɔ afere nkú gefwine wuú aɛmé, anyo akwilé ka ája ji áfɛ mbaá Jisɔs.

⁵¹ Jisɔs agií ji aké, “Ndé genó wɔ ɔkélege nnó me mpye eta wye?” Muú amɛ nónómé yimbɔ ashuú meko aké, “Ata, nkelege nnó ɔpyé me ngéné mbaá.”

⁵² Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Chó mmu gepú jyɛ, metɔ́ ewé wɔ ɔfyɛé ne me epye wɔ ɔtɔ́.”

Ténéténé yimbɔ alɔ mángéné mbaá ne akwɔlege ji.

11

Jisɔs akpɛ né Jerosale nkane mfwa

(Mat 21:1-9; Luk 19:28-40; Jɔn 12:12-19)

¹ Ndere Jisɔs ne baá utɔ́ bíí álé kwɔkwólé ne Jerosale, ákwɔnégé Betfage ne Betani baá malɔ áyi álú mfaá Mékwé Olif, ató baá utɔ́ bíí makpo ápeá nnó ábó mbɛ. ² Ajɔ́ ne ebwɔ aké, “Chogé né maá melɔ ayi alu mbɔ enyú né mbɛ. Ndere dékpɛne wye, dégene nye maá géjuná ayi áshíí muú álú danké wye. Kaáge, déchwɔ́ ne geji. ³ Ne mbogé muú agigé enyú nnó waa

aké dekaá, garege ji nnó, Ata ne akélege, ne anérégé atómé nye gekéré wáwá.”

⁴ Ajyégé, ágé maá géjuná yimbo ndere áshíí né mbe menombi egbe menó meti. Aló mánkaá geji, ⁵ ndere ákaágé bɔ́ɔ́ abi álú eféé ágií ebwó áké, “Dekaáge géjuná yimbo ndé?”

⁶ Baá utɔ́ɔ́ Jisɔs ágaré bɔ́ɔ́ bimbo wye nkane Jisɔs abó ajɔ́ gébége atóme ebwó, ne ályaa ebwó ájye ne geji. ⁷ Achwógé ne géjuná yimbo mbaá Jisɔs, áfere mandé bwó ágyaa géjuná yimbo né meso, Jisɔs akwó ajwólé mfaá. ⁸ Gejamégé bɔ́ɔ́ ágyaáge mandé bwó né meti nnó géjuná yimbo gekené mfaá, abifó ásórege uwó mámmé ágyaáge meti ntó. ⁹ Ndere ajye bɔ́ɔ́ abi álu mbe ne abi álu meso akálege áké, “Matame mábé ne Eṣɔwɔ! Mejé ebé ne muú ayi achwó né mabɔ́ Ata.” ¹⁰ Mejé ebe ne gefwage nte sé Devid eyi gechwó mbo! Matame mábé ne Eṣɔwɔ ayi álú né mfaánebuú eniné mfaá mfaá!

¹¹ Ndere Jisɔs akpené né Jerosale, ajye kpe né mmú echa upe Eṣɔwɔ ape yéndegenó. Agégé nnó gébé gekoó, ase baá utɔ́ɔ́ bíí áfyanéapeá ákeré né melo Betani manjye bele wye.

Jisɔs alweré genóoge fig gégbó
(Mat 21:18-22)

¹² Bíí ujjágé, ndere ebwó ályaa Betani ákerégé meso, mesa aló mamye ji. ¹³ Atene tete agé genó fig ne gejamégé bya wye, áfé ape nnó agene nye gempome fɔ́ wye. Akwónégé agé yé gefó wó ekosé bya ubíubi néndé gébé eyigé unɔ́ fig uwóme umpomé gelu gakwáne. ¹⁴ Jisɔs ajɔ́ ne genó fig eyigembo aké, “Te mme abyéé muú amage nyéé sé gempome jyéé.” Baá utɔ́ɔ́ bíí áwuú genó eyigé ji ajɔ́.

Jisɔs abú bɔ́ɔ́ bi ákpóo unó né mmu echa upe Eṣɔwɔ

(Mat 21:12-13; Luk 19:45-48; Jɔn 2:13-22)

¹⁵ Ebwó ákwónégé né Jerosale, Jisɔs akpe né mmu echa upe Eṣɔwɔ, aló mambu bɔ́ɔ́ abi ákpóo ne abi ánáme unó né mmu. Atyá makpókópógélé bɔ́ɔ́ abi ákene geségé manka mankworé ne malu ujwólé bɔ́ɔ́ ako abi ákpóo upwine melo ebi ápye upe Eṣɔwɔ ne ubi. ¹⁶ Ne ama kame sé nnó muú áma kpá genó gese akoó ye ne geji né mmu echa upe Eṣɔwɔ wó. ¹⁷ Ne aló manlere bɔ́ɔ́ aké, “Asa mmu nwe Eṣɔwɔ nnó Eṣɔwɔ aké, ‘Gepú ya ákuú nye geji nnó gepúgé mmyemenene mbaá ume malo mako.’? Yémbɔ́ enyú débwólé géjí gelá melu ewé ánjó ábige wyeé.”

¹⁸ Anɔ́ baá abi ápyéé upe Eṣɔwɔ ne ánleré mabé Eṣɔwɔ áwúge depo tiré Jisɔs apye, aló mánkele meti nnó áwá ji. Afó ji gétúgé gejamégé bɔ́ɔ́ álaá meno mekpɔ́ fuú né unó bi Ji alerege.

¹⁹ Nkwale akwonege, Jisɔs ne baá utɔ́ɔ́ bíí ályaa melo kpaá áfé ábelé mbaá ayicha.

Genóoge fig gégbó
(Mat 21:18-22)

²⁰ Ne dondo ayi Jisɔs ne baá utɔ́ɔ́ bíí ákerege meso, áge genóoge fig eyi Jisɔs abó jɔ́ nnó gemage wɔ́ se umpome nkane gegbó me. ²¹ Pita atege genó eyigé Jisɔs abó ajɔ́ ne genóoge fig yimbo, ajɔ́ ne ji aké, “Ménleré, gé genó eyigé óbɔ́ ɔ́jɔ́ nnó gemage wɔ́ sé umpome gégbó.”

²² Ne Jisɔs ashúú ebwó meko aké, “Fyege matɔ́ nyú ne Eṣɔwɔ. ²³ Ngarege enyú wáwálé nnó, muú ajɔ́ge ne mékwé ewéna nnó, ‘Kwilé fa ókwéné mmu ebeé mega,’ ayi ála pɔ́ ne dembyɔ́ né metɔ́ ne akamege nnó genó eyigé ji ajɔ́ gepyeé nye, Eṣɔwɔ apye wye nkane ji ajɔ́. ²⁴ Ngarege enyú nnó dégige

yéndégenó né mmyemenene mbaá Esowó, kamege nnó dése mé geji, ne gebéé nye eyigé nyú. ²⁵ Ne yéndé gebé enyú deke denenemmye, debó manjinte gabo yi bós ápyéé eta nyú nnó Nte nyú yi alu né mfaánebuú ajinte gabo awu nyú ntó. ²⁶ Yémbó dela jinté gabo yi bós ápye étá nyú wó, nte nyú yi alu né mfaánebuú ajigé fó nte gabo awu nyú.” *

Agií Jisós mbaá ayi uto ebi utané (Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Jisós ne baá utós bií ákére meso né Jerosale. Ndere akwóne, akpe né echa upé Esowó alo mankéne né mmu, anós baá abi ápyéé upé Esowó ne ánleré mabé Esowó chóncho ne ákpakpa melo ájye gií ji áké, ²⁸ “Wó opye unó bina ne ndé uto, ne waá achyéé wó uto ubi?”

²⁹ Jisós ashúú ebwó meko aké, “Me ntó nwyaa awa nkwe mangii enyú, dégarege me, me ntó ngare enyú uto bi me nwyaa ne mpyéé unó bina. ³⁰ Agii ebwó aké, Waá achye Jón uto manwyaa bós manaá Esowó, Esowó waá akwaá? Shuúge me meko.”

³¹ Alo manyége mbeé ne ate áké, “Dejógé mbó nye nnó? Ebege dejógé nnó, ‘Elé Esowó ne achyéé Jón uto hí,’ agige nye esé aké, ‘ulannó ne delá kamé mekomejó wuú wó?’ ³² Nnó dejós nnó utó bií utané mbaá akwaá?” Akage jóó fó mbó gétúgé áfós bós bi álu eféé nendé yéndémuú ajógé nnó Jón abó alu muú ekpávé Esowó wáwálé. ³³ Ewéna epye ebwó áshuú Jisós meko aké, “Esé dekaa wó”.

Jisós ashúú ntó ebwó meko aké, “Yé me ntó ngárégé fó enyú muú yi achyéé me uto ne mpyé unó bina.”

12

Nekanémejóó bós uségé ne mbós mekós (Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Eféé Jisós alo manto ebwó nekanemejóó aké, “Mende fó abó ató mekós wuú, ape unós ebi ákuú vine, ábógé umpome bií ápyéé mmós, anó gebame agyaa ewú mme, achó embu, akwyéé mbaá ayi ánjámege umpome mampye mmós. Atene enyón mbaá ayi muú ájwólege ábamé mekós. Ase bós uségé afyé né mekós ewémbó. Atane afé neke né melo fó. ² Gébé gekwónégé eyigé ásorege umpome ebimbó, mbós mekós ató maá defwé wuú ama nnó áchyéé ebií unó mbwé ebi utane né mekós ewémbó. ³ Yémbó bós uségé bimbó áchyéé wó, ágbaré maá defwé yimbó átulé, ábú ji akéré amuamu. ⁴ Mbós mekós ama tó maá defwé ayifó, bós bimbó ápye ji ntó átulé, ákere ji upa mekpo, áchyéé ji mekpo genós. ⁵ Ama kere ató ayi agbeé makpo aléé, ji yimbó ágbare áwá. Ató gejamege abifó, átulé abifó, áwá abifó. ⁶ Elá le maá wuú ayi mende ama ayi abós gejeé ne ji dós, kwyakwya achwó fére maá yimbó ató, aferege nnó áchyege nye ji énógé. ⁷ Yémbó bós uségé bimbó ágégé ji álo mánjóógé áké ne ate, ‘Gége menyéé geteé mbós mekós na, chwóge déwá ji, geteé jii gelaá eyigé esé.’ ⁸ Apyegé maá mbós mekós yimbó, áwá, ábwéé genkwó áfomé meso gébámé.”

⁹ Jisós ánerege agii ebwó aké, “Enyú defere nnó mbós mekós yimbó apye nye nnó ne bós uségé bimbó? Abó manchwó awá bós bimbó achyéé mekós ewémbó mbaá bós abicha. ¹⁰ Enyú dejós me né mmu nwe Esowó nnó, ‘Ntaá eniné antené upú ashyaá nnó nélómé, néni ne nélaá menó ntaá ayi ágbaré ekwó gepú.”

¹¹ Ata ne apye nnó ewú ebe mbó, ne elu gekpekpe genó né ame se.’”

* 11:26 Elú wáwálé nnó: Ukwene bó nwe abifó agbéé v. 26 nkane KJV.

12 Jis̄s ánerege mántó nekane-mej̄ó̄ eni, ákpakpa b̄ó̄ Jus ákaá nnó aj̄oge mb̄ó̄ lé ne ebw̄ó. Akelé meti mampye ji, yémb̄ó̄ áf̄ó̄ n̄yá gejamégé b̄ó̄ abi álú eféé ályaā ji áf̄é.

*Agii Jis̄s mecho nkamakpo
(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)*

13 Ewyage áto b̄ó̄ Farasi f̄o ne ekw̄ó Her̄od nnó ájye ágii Jis̄s gejamégé b̄o nkwē nnó akwegé nekwené meno, ágbaré ji. 14 Ajyégé mbaā Jis̄s áj̄ó̄ ne ji áké, “Ménleré esé dékaá nnó òlu muú wáwálé. Osele yéndémuú janja, of̄ó̄ f̄o ame b̄ó̄. Oj̄erege b̄ó̄ unó ndere Es̄w̄o akélege wáwálé. Garé esé, nnó ebé se ekame nnó déchyégé nkamakpo mbaā mfwa Rom waá déchyégé? 15 Nnó déchye waá déchyégé?”

Yémb̄ó̄ Jis̄s agé me defyá debw̄ó, agii ebw̄ó aké, “Ndé enyú dép̄enege me mataā? Chw̄oge me ne sére me nch̄ere.”

16 Achw̄ógé ne ji, agii ebw̄ó aké, “Mekpo wá na ne mab̄o waá na ásamé né n̄ka eyi?” Ashuú ji meko áké, “Elé mekpo mfwa Rom ne mab̄o mií.”

17 Jis̄s agaré ebw̄ó aké, “Chyégé mfwa Rom genó eyi gélú ej̄ii ne chyégé ntó Es̄w̄o genó eyi gélú eyi Es̄w̄o.”

Awuúgé meko ayi Jis̄s ashuú ebw̄ó álaā mano mekpo fuú.

Agii Jis̄s nkwē mankwile né negbo

(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

18 Ewyágé b̄ó̄ Sadusi f̄o áchw̄ó̄ mbaā Jis̄s. Ebw̄ó akame nnó muú agbogé, akwilége sé né negbo. Aj̄ó̄ ne Jis̄s áké, 19 “Ménleré, Mosis ab̄o asá né mmu n̄we ebé se nnó, ‘Muú agbogé alyage mendée wuú ayi alá bye baá ne ji w̄ó, men̄mó wuú ab̄o mans̄e mekwi mendée yimb̄o nnó ábyégé baá ábé lé né mab̄o ami mewené men̄mo yimb̄o.’ 20 Né gébégé f̄o ánmó f̄o akénéama abi ande álú, ayi mb̄e abá mendée agboó yé maá apó. 21 Ayi akw̄olege ji

ase mendée yimb̄o né ukwi ji ntó agboó yé maá apó. Wyeimb̄o ne epye ne ayi agbeé makpo áléé. 22 Mb̄o ne epye ne an̄mó bim̄b̄o akénéama. Ebw̄ó ako ágbó ayi ye muú alá bye maá ne mendée yimb̄o w̄ó. Ebélegé mendée yimb̄o ntó agbó. 23 Ne ndere ebw̄ó ako abáné mb̄o mendée yina, gébégé ákwilégé né negbo, mendée yina abeé nye ayi waá?”

24 Jis̄s ashuú ebw̄ó meko aké, “Enyú dékaá nnó delu gyéé w̄ó? Delu gyéé nénde dékágé f̄o mekomej̄ó̄ Es̄w̄o ne utó bií. 25 Ama j̄ó̄ ne ebw̄ó aké, gébégé b̄ó̄ ákwilégé né negbo, neba nébéé se. Alaá le nkane makiénné Es̄w̄o né mfaánebuú. 26 Ne gétúgé mecho b̄ó̄ ágbógé ákwilégé né negbo, enyú delu danj̄ó̄ genó eyigé ásámé mmu n̄we Mosis? Né abya genó eyigé mewe eb̄o eluli wye gélá sóoge, Es̄w̄o aj̄ó̄ ne Mosis aké, ‘Me nlu Es̄w̄o ayi Abraham, ne ayi Asek ne ayi Jak̄ob’. 27 Es̄w̄o apó f̄o ayi awuú b̄ó̄, alú Es̄w̄o ayi b̄ó̄ abi álú abe. Enyú b̄ó̄ Sadusi ako delu gyéé né mechó ewéna.”

Ebé ewé epw̄o mabe mako

(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

28 Ménleré mabé Es̄w̄o f̄o ayi alú eféé gébégé Jis̄s aj̄ó̄ge ne b̄ó̄ Sadusi, ágégé nnó Jis̄s ashuú ebw̄ó meko ne den̄ga ágii ji áké, “Ebé Es̄w̄o ewéndé en̄ea epw̄o mabé mako?”

29 Jis̄s ashuú ji meko aké, “Ebé ewé epw̄o mabe mako ele ewé ej̄ó̄ nnó, b̄ó̄ Israeli wuúge Es̄w̄o nte se ayi ab̄o esé ako alu ama, 30 gbógé ne Ata Es̄w̄o wyeé ne metó̄ wyeé meko, ne mendoó wyeé meko ne uféré byéé uko. Tége wyeé lé ji yéndégébé, pyégé utó bií ne eshye wyeé meko, 31 ne ewé egbeé apeá eke, gbógé ne nte mén̄mé wyeé ndere ogboó ne geme jyeé. Yé ebé ewé en̄ea epw̄o ayina apeá ép̄o.”

32 Ménleré mabé Es̄w̄o yimb̄o aj̄ó̄ ne Jis̄s aké, “Ménleré, oj̄ó̄ ch̄ánéné, elu wáwálé nkane oj̄ó̄

nnó Eṣṱwṱ alu ama ayichá apó.
³³ Ne élu ntó wáwálé nnó ṱbṱ mambógé gejee ne Eṣṱwṱ ne metṱṱ wyéé meko, ṱbṱ mántégé wye lé ji yéndégébé, ṱbṱ mámpyégé utṱṱ bií ne eshye wyéé meko. Ne ṱbṱ mambṱ gejee ne ate bṱṱ nkane ṱbṱ gejee ne geme jyéé. Ṭbelege mabé ayina apeá elo epwṱ yéndé gefágé upé ne echye ewé ṱṱṱṱ né mewé ṱchyege mbaá Eṣṱwṱ nkane echye.”

³⁴ Jisṱs agegé nnó menleré mabe Eṣṱwṱ ayina ashuú meko melóméló, ajṱṱ ne ji aké, “Ela wṱ gachyé ne ṱkpé né gefwage Eṣṱwṱ. Elo né gébé eyigémbṱ yé muú ayi ama mua mangii ji nkwé apó.”

Muú ayi Eṣṱwṱ akweré ji ela gefwa alu maá wad?

(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Ndere Jisṱs alárege bṱṱ né echa upé Eṣṱwṱ, ajṱṱ aké, “Epye nnó ne ánleré mabé Eṣṱwṱ aké Muú yi Eṣṱwṱ akweré ji elá gefwa alu mpyáne mfwa Devid? ³⁶ Mendoó Ukpéa ne epye mfwa Devid jimbo abṱ ajṱṱ nnó,

‘Ata Eṣṱwṱ aké ne Ata wa, jwólé fa né egbé ebwṱnye wa né geluáge énogé

kpáá te mpyéé bṱṱ mawámé byéé álaá eké mboó genṱṱ ayi ṱnérege uká byéé mfaá.’

³⁷ Ne mbógé mfwa Devid akú Muú yi Eṣṱwṱ akweré ji elá gefwa nnó ‘Ata wuú’, epyéémbṱ nnó ne muú yimbṱ ámágé bé mpyáne wuú?”

Ndere Jisṱs alárege mbṱ mmye muú ayi alu eféé matṱṱ ágṱṱ ebwṱ manwúge unó bi ji alárege.

Jisṱs akwelé baá utṱṱ bií mbee nnó ekage áse gepógé Anleré mabe Eṣṱwṱ

(Mat 23:1-36; Luk 11:43, 46; 20:45, 46)

³⁸ Ndere Jisṱs alu lérege aké, “Sége gébé ne gepógé ánleré mabé Eṣṱwṱ. Ebwṱ ágboó mámfyége bṱ nkúu átyé átyé, akéné ágyaáge

ntoné gese nnó bṱṱ átámégé ebwṱ ne énogé. ³⁹ Ebwṱ ágboó ntó mánjwólé né malu énogé né mmu macha mmyemenene, ne ájyége epaá, ájyaá lé malu afwa ne ájwólége. ⁴⁰ Ebwṱ ányé ákwi ándée upwṱṱ, ánéne mmye áwyáge mámbwólé bṱṱ nnó álú bṱṱ alólól. Ndere ápyembṱ efwyale ebwṱ ejame nye epwṱ.”

Echyé mbya mekwi mendée

⁴¹ Jisṱs anérége manlere, ajye jwólé toitoi ne mekwa ewé áfyéé nka apele ndere bṱṱ áchwṱṱ áfyé manka bwṱ mmu genó eyigé áfyé nka Eṣṱwṱ. Agé ndere gejamégé bṱṱ manka áchwṱṱ áfyéé gejamégé nka.

⁴² Ewyage mbya mekwi mendée fṱ achwṱṱ fyé ntó baá ubaá ngba ápeá abi alá fuú ye genó wṱ.

⁴³ Mekwi mendée yimbṱ achyege mbṱ, Jisṱs akú baá utṱṱ bií aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó echye ewé mbya mekwi mendée yina achyéé epwṱ ewé yéndemuú áchyéé. ⁴⁴ Yéndemuú áferé ekeke nka né gejamé eyi ji awyaá achyé, yémbṱ, ye lé mekwi mendée yina alu mbya, akwe ula géba jii achyéé.”

13

Jisṱs agaré ndere áchṱṱ nye echa upé Eṣṱwṱ

(Mat 24:1, 2; Luk 21:5, 6)

¹ Jisṱs ályáge echa upé Eṣṱwṱ, maá utṱṱ wuú ama ajṱṱ ne ji aké, “Ménleré, pe uchánchá upú ebi átené ne uchánchá mataá.”

² Anérége, Jisṱs ashuú ji meko aké, “Pṱ ṱgé mbṱ ukpékpé upú bina? Umúge nye kpá ne mataá ne mataá. Yéé ntaá némaá eni nélaá nye mfaá nte népṱ.”

³ Ewyage ndere Jisṱs ajye jwólé né mfaá Mékwe Olif éwé élu toitoi ne echa upé Eṣṱwṱ. Pita, Jemsi, Jṱn ne Andru áfé mesomeso ájye gií ji aké, ⁴ “Garé ese, nde gébé eyige depṱ tiré na depyé nye? Ne ndé gepṱ ese dégéne nye ne

dékaá nnó unó bina uko upye nye wáwálé?”

⁵ Jisós alo mangaré ebwó aké, “Sége gebé ekagé muú fɔ ábwólé enyú déno mewaá. ⁶ Njɔge mbo, néndé gejamégé bɔ́ áséle nye mabo ma áchwó eta nyú. Adoo nye ebwɔ ewómé ájɔge aké, ‘Me ne nlú’ Apye nye mbo ábwólé gejamégé bɔ́ áno mewaá. ⁷ Ne déwuú nye ntó abya be kwákwólé ne enyú, ne ebi ámmye tete, Yémbɔ gebégé unó bina uké upyéé, débégé fɔ ne efɔ. Néndé unó bina ubɔ mampye ne epófɔ nnó mme yina achwɔ kwya wó. ⁸ Gébé eyigémbɔ ntó malɔ kpakpa ámmye nye ne ate ne ate afwa ne bɔ́ bwɔ ámmye nye ne ate, emímí mesa ekwene nye malumalu. Mme yina anyíge nyé ne eshye abwólé né gejamégé malu. Ewéna ebé nye eké lé ula ulɔ ubalé ebi mendée awúu gebégé nebye neké nemmye ji.

Jisós agare angbá bit efwyale ewé ebwó ágéne nye

(Mat 10:16-25; Luk 21:12-17)

⁹ “Sége gebé, kaáge nnó ápyéne nye enyú áfyé né amu ákpakpa melɔ ápa mpa enyú mmu macha eso. Atúlege nye enyú né macha mmyemenene. Né getú ya, ájáme nye enyú détene né mbe ushu bɔ́ góména ne afwa melɔ. Apyegémbɔ kaáge nnó dege mbo lé meti mangaré ebwó mekomejɔ́ wa. ¹⁰ Ne gemégé nnó mme yina akwya, bɔ́ ábɔ́ mangaré abya Esɔwɔ melómélɔ né malɔ mako. ¹¹ Gébége ápyégé enyú ekagé dedorégé mmye mankelé uchuú mejɔ́ ebi déjɔ́ge. Gébé gékwónégé jógé uchuú mejɔ́ ebi uchwɔ́ enyú meno, néndé uchuú mejɔ́ ebi déjɔ́ge upófɔ́ ebi enyú élé Mendoó Ukpea ne échyége nye enyú. ¹² Ne gebé eyígémbɔ ntó, aɲmó áchyége nyé atéé aɲmó nnó áwá. Anté áchyége nyé baá bwɔ́

nnó áwá. Baá áténege nyé ukólɔ ne amma bwɔ́ ne ante bwɔ́ mampye nnó áwá ebwó. ¹³ Bɔ́ ako ápaá nye enyú gétúgé délu ánkwalé ba. Yémbɔ yéndémuú ayi akogé metɔ́ te kwyakwyaá, áférege nye ji né efwyale gabo.

Jisós agare nkane áchɔ́ nye Jerosale

(Mat 24:15-21; Luk 21:20-24)

¹⁴ Jisós afe mbe mánjɔge aké, “Gebobogé genó eyi gechyége mekpo unɔ́ mbaá Esɔwɔ, gepyéé nyé né malu ayi géláge pɔ́ mampye. (Muú ayi akúu ηwe yina ase gebé nnó efwyale echwɔ́.) Gébé eyigémbɔ, bɔ́ abi álu né gebagé mewaá Judiya ábɔ́ ájye ákwó mfaá makwe ábií. ¹⁵ Yéé muú ayi alú mfaá gepú ekagé akyaá nnó ashulege mme ajye bó genó né mmu gepú jí. * ¹⁶ Muú ayi alú ntó né mekɔ́ áchɔ́gé yé gebé nnó akere mmú achwɔ́ bɔ́ nku gefwene wuú ne ábɔ́. ¹⁷ E é ebéé nye mbo nnó ne andeé abi álu ne mane yé ne abi áchyége baá mámbé. ¹⁸ Nége mmye mbaá Esɔwɔ nnó ekagé unó bina upye gebégé néba, ¹⁹ néndé efwyale ewé echwɔ́ nye, ebéé gekpékpégé efwyale ewé délá lú danjé te Esɔwɔ akwye mme yina ne yé ewé emage be sé eké ewémbɔ epɔ́. ²⁰ Mbogé Esɔwɔ alá sɔré ndɔ́ yimbɔ éla mboó wó, ebyénnó yéé muú ayi apome nye apó. Yémbɔ gétúgé bɔ́ abi Esɔwɔ ájyaá nnó ábɔ́ abií, asɔrege nye ndɔ́ eyimbɔ éla mboó. ²¹ Gébége yimbɔ, mbogé muú agaré enyú nnó, ‘Gége Kras, Muú yi Esɔwɔ akweré ji élá gefwa alu fa,’ yéé agaré lé enyú nnó, ‘Alu né’, dékamégé fɔ ne ji. ²² Njɔge mbo mampye enyú dekaá nnó, bɔ́ gebyɔ́ abi aké álu Kras ne bɔ́ gebyɔ́ abi áke álu bɔ́ ekpávé Esɔwɔ ntó áchwɔ́ nyé. Achwɔ́gé ápyéé nye ukpékpé ufélekpá ebi upwɔ́ amu. Apye mbo nnó ábwólé bɔ́ ako ne

* **13:15** Elú wáwálé nnó: Bɔ́ Jus áténege upú bwɔ́, mfaá alu dede ayi muú akáge kwɔ́ ajwólé wyeé.

mbogé meti ebege ye ebélé boó abi Esowo ajyaa nnó abé abii, abwolé ebwó áno mewaá. ²³ Sége ye gébé! Dekaa nnó mbó mé mbe ngaré enyú depó etiré na ge mege nnó dépyege.

Unó bi upye nye gemégé nnó Maá Nte Mekwaá ákérege meso fa mme (Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ “Gébége efwyale ewéna echwogé, ténéténé ayi ebyeé, ηmeé ekwene nye gemuagemua. Mfaá ágénégé sé. ²⁵ Ambe ntó áno mege nye, ne unó bi uwyaá uto né mfaánebuú unyíge nye. ²⁶ Eféé ne ágéne nye nkane Maá Nte Mekwaá achwóó né mmu gekó ashúlege achwóó ne gekpékpégé uto ne éno gé. ²⁷ Wye né gébé eyígémbo, atóme nye makiénné jii nnó ájyé anyweré boó abi ji ájyaa né mme meko nnó abé abii mbaá ama.”

Jisós améé gepogé genóoge fig ne unó bi upyee nye

²⁸ Jisós ajóó ne baá utóó bií aké, “Pége gepoge genóoge fig degii genó wye. Gébége mata jii álogé mántó bya uke enyú dekaa nnó nshwóné achwó shúle. ²⁹ Wyémbó ntó ne gébége enyú dégégé nkane unó bina upyee, débó mankaá nnó gébé eyígémbo géla kwókwólé. ³⁰ Ngarege enyú wáwálé nnó njye eníné na négboó f3 kpaá te unó bina ukó úpyeé. ³¹ Mfaá ne mme ákoóge nye yémbó mekomejóó wa alaá te kwyakwya.

Ye muú ayi akaáge gébé eyigémbo apó

(Mat 24:36-44; Luk 17:26-30, 34-36)

³² “Ye muú ayi ákaá bií né gébé eyígé unó bina úpyeé nye apó. Makiénné Esowo ne mfaánebuú ákaágé f3, ye Maá Esowo jimboó ákaá wó. Ekosé wye Nte wuú ji mbií ne ákaá. ³³ Ségé gébé dékpómé mmye, débé peé dégilé néndé enyú dékaáge f3 gébé eyígé unó bina upyee nye.” ³⁴ Aké, “Elú eké mende f3 abó ajyee neke, alyaa

gepú jii ne baá défwé bií nnó ápele. Achyeé yéndémuú ebi utóó, ajóó ne ayi ábame gepú aké, ‘Bé peé, ógilé’. ³⁵ Wyémbó ntó ne enyú débó mambé peé dégilé néndé dekaa f3 gébé eyígé mboó gepú akerege meso wó. Akage chwó ne nkwale, metóó utuú, gejyéjyége bií, yeé ebéle dondo. ³⁶ Ekáge akwó enyú nejmé ndere debélege dékwánege. ³⁷ Ndere ngarege mbo enyú, mbóntó ne ngárege yéndémuú nnó, Bége peé”.

14

Ajóó geju manwá Jisós

(Mat 26:1-5; Luk 22:1, 2; Jón 11:45-53)

¹ Ndo ela epea eyí boó Jus ányéé epaá koó upú ne epaá bred yi alá muálé. Anóó baá ámpyee upe Esowo ne ánléré mabé Esowo ájwóle geju ákélege meti nnó áwá Jisós bibí. ² Ajóó ne ate aké, “Dépyege f3 ji gébége epaá ewéna, ékáge boó áñme ummye né melo.”

Awáá Jisós mawee né meló Bétáni (Mat 26:6-13; Jón 12:1-8)

³ Ndere Jisós alu né meló Bétani mmu gepúgé Simun muú ubá anyéé menyee, mendée f3 achwó kpé mmu ne ékpómé mawee gebé ami majame ñka dóó, ele laménda ayi ebwó ákuú nnó nard. Anené meno ékpómé ewémbó agbe mawee mimbo né mekpo Jisós. ⁴ Mendée yina apyee mbo, matóó ásó boó f3 abi álu eféé kpaá te ájóge ne ate aké, “Mendée yina achóó mbo mawee mína ndé? ⁵ Mawee amí ákáge kpó, áse gejamégé ñka eyi epwóó ñka eyi muu akage pye né ηme, áchyeé mbaá ubyá boó ne wó mendée yina óchóó mbo?” ⁶ Jisós ajóó ne ebwó ake, “Gogé ji abe nyame, ndé enyú dechyége ji efwyale? Apye mbo lé me genchánchágé genó eta wa. ⁷ Ubyá boó ulú ne enyú, dékáge poó ebwó yéndégébé eyi dékélege. Ne me

mbéé nye fɔ ne enyú gébé geko. ⁸ Mendée yina apye me genó eyígé ji akaáge pye, abó mbe agbe me mawe mmye nnó gébégé ngboge ánií me nííge. ⁹ Ngarege enyú wáwálé nnó yéndé mbaá ayi bɔ́ agárege nye Abya melóméló ayina né mme meko, agárege nye ntó genó eyígé mendée yina apye. Nkane agárege, mbəntó ne áteé nye ji yéndégébé.”

Judas akame mankpó Jisɔs

(Mat 26:14-16; 11; Luk 22:3-6)

¹⁰ Judas Iscarot ayi alú maá utó Jisɔs ama né géluágé abi áfyaneápeá, ayye báne anó baá ámpyéé upe Esɔwɔ nnó ákpóó ebwó Jisɔs. ¹¹ Ebwó awuúgé gejuge Judas, mató ágɔ ebwó ányemenó nnó áchyége ji ŋka. Eféé ne Judas álóó mankélégé meti ewé ji apyéé ne Jisɔs akpe ebwó né ámu.

Jisɔs anyéé epaá koó upú ne baá utóó bíí

(Mat 26:17-25; Luk 22:7-13, 21-23; Jɔn 13:21-30)

¹² Bíí mbe ebí ányéé epaá bréd yi alá muálé, gébé eyígémbɔ ne áwáne mágónnǹmé gepere nnó ányé epaá koó upú. Baá utóó Jisɔs áyye gíí ji áké, “Átá ndé mbaá yi ókélége nnó esé déjyé détyéé menyéé epaá koó upú wyéé?” ¹³ Agigémbɔ Jisɔs áferé baá utóó bíí ápeá, ató aké, “Chóge né meló kpaá, detuge nye ne mende fɔ ayi ákpané ŋkwó manaá né mekpo, kwólege ji. ¹⁴ Dekwónégé né gepú eyígé ji akpené, jóge ne mbɔ́ó gepú nnó, ‘Ménleré aké dégíí wɔ nnó, maá gepú áŋkéé alé nnó ji achwógé ajwólé anyé menyéé epaá koó upú ne baá utóó bíí?” ¹⁵ Ne mbɔ́ó gepú yimbɔ alerege nye enyú maá gepú ayi ákwyé mé ábélé né mfaá enyón, tyége menyéé sé eféé.” ¹⁶ Baá utóó bimbɔ áyyege, ágé wye yéndégenó nkane Jisɔs ajóó, átyé menyéé epaá koó upú bwó eféé ábele. ¹⁷ Nkwale akwónégé, Jisɔs ne baá utóó bíí

makpo áfyaneápeá, áfé manyé menyéé yimbɔ. ¹⁸ Ndere ájwólé ányéé menyéé Jisɔs ajóó ne ebwó aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó muú nyú ama achyege nye me mankwáá.” Mbɔ́ó yimbɔ alu mbɔ fa anyé menyéé ne me. ¹⁹ Baá utóó bíí áwúgé mbɔ, ála mmye meshwemeshwe, yéndémuú agige ji áké, “Áta nnó élé me?” ²⁰ Jisɔs ashúú ebwó meko aké, “Élé muú ayi ese ne ji détyége nye amu manta mbya né mmu akpánkpa. ²¹ Ne Maá Nte Mekwaá agbóo nye wye ndere ŋwe Esɔwɔ abó ajóó mé te gachií. Utonkwa ube ne muú ayi akpóo nye Maá Nte Mekwaá. E é! Mbógé nnó ábé dambyé muú yimbɔ, mbɔ éló kpaá epwɔ.”

Menyéé Ata Jisɔs

(Mat 26:26-30; Luk 22:14-20; 1 Kor 11:23-25)

²² Ndere Jisɔs ne baá utóó bíí ányéé menyéé, abó ntó bréd áchyégé matame mbaá Esɔwɔ né mmyemenéne, agyá ntó bréd yimbɔ ubauba, akaré mbaá baá utóó bíí ajóge aké, “Gége menyammye wa na. Sége dényé.” ²³ Jisɔs abwéé ntó amó ne mmóó né mmu, achyége matame mbaá Esɔwɔ, achye baá utóó bíí ányú átu ate. ²⁴ Ajóó ne ebwó aké, “Gége manóó ma amí magbéle mbaá gejamégé bɔ́ó gétúgé menomenye ewé Esɔwɔ ányé ne ákwáá. ²⁵ Ngarege enyú wáwálé nnó ndere nnyú mbɔ mmóó mína kwyakwya, mmagé nyú sé amícha kpaá te nnyú nye ami make gébégé Esɔwɔ aké agbarege gefwa jíí.” ²⁶ Ne ebwó ánerégé, ákwá ekwɔ áféé Esɔwɔ átané ákwó mfaá Mekwe Olif.

Jisɔs agaré ndere Pita áshyda nye ji

(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Jɔn 13:36-38)

²⁷ Jisɔs ajóó ne baá utóó bíí aké, “Enyú ako deboó nye delyaá me ndere ásámé mmu ŋwe Esɔwɔ

nnó, Eṣṱwṱ aké, ‘Nwane nye membame mágónheme ne ekwó mágónheme éláa nye tyátyá.’²⁸ Ne nkwléégé né negbo, mbṱ nye mbṱ ne enyú né gebagé mewaa Galilíi.”²⁹ Ajógémbṱ, Pita aké, “Yé bṱṱ ako ne ábṱ alyaa wṱ, me nlyágé fṱ wṱ.”³⁰ Jisṱs ashúú ji meko aké, “Pita gṱ ngaré wṱ nnó utuú bina fi geméégé nnó menṱ mekwṱ akú ukúkúile upea, wṱ ṱshyaaá nye ukúkúile uléé nnó ókágé me.”³¹ Yémbṱ Pita aké, “Yé ebé lé negbo, ngbṱṱ ne wṱ, nshyaaá fṱ wṱ.” Wyémbṱ ntṱ ne abifṱ ako ájṱṱ.

Jisṱs anemmye né Getsemane
(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Jisṱs ne baá utṱṱ bií ako áfé né melu ewé ákuú nnó Getsemane. Akwónégé éwu, agaré ebwṱ aké, “Jwṱlege fa, kpaá te nnérege manénemmye.”³³ Ajógémbṱ asé Pita, Jṱmsi ne Jṱn nnó akwṱlé ji. Nkane ájye alṱ mambṱ gejaméégé meshwe ne masómé né metṱṱ.³⁴ Ajṱṱ ne ebwṱ aké, “Masómé amí malú me metṱṱ, maténe me meti negbo. Yémbṱ jwṱlege fa debṱ peé.”³⁵ Atéégé yeé mmye mbṱ gachyeé atṱ mano mme, amo ushuú mme, anemmye nnó mbṱgṱ meti élu, Eṣṱwṱ apye efwyale ewémbṱ ekṱṱ ji koóge. ³⁶ Anemmye aké, “Nte, Nte yeé genṱ eyi gepwṱṱ wṱ gepṱ. Nnene wṱ mmye férṱ amó efwyale yina átáné me mmye. Yémbṱ pye genṱ eyigé wṱ ṱkelege épṱ fṱ eyigé me nkélege.”³⁷ Anéréégé akeré meso mbaá ayi bṱ Pita álú, achwṱ báne ebwṱ ndere ábélege géjyá. Ape Pita, agíi ji aké, “Simun, nnó enyú dékágé bṱfṱ peé ne me, yeé lé né nchwanekṱ ama? ³⁸ Bṱége peé, dénénemmye mbaá Eṣṱwṱ nnó ékágé enyú dékpṱ né mmuameno. Matṱṱ nyú ákélege nnó enyú dénénemmye yémbṱ menyammye nyú áwyá gepwá.”³⁹ Ama lya ebwṱ akéré meso manemmye wye gefṱge mmyemenéne eyigé ji abṱ

anéne. ⁴⁰ Ne amá akéréégé ndṱ eyi egbeé epeá né mbaá baá utṱṱ bií álú, abané wye ndere ebwṱ ábélege géjyá néndé géjyá gejá ebwṱ amṱ dṱṱ, ne ákaá se meko ayi áshuúge ji wṱ.

⁴¹ Jisṱs ama akéréégé ndṱ eyi egbeé eléé, abané wye ebwṱ ndere ábélege, anyá ebwṱ aké, “Délú bélege géjyá, degbeége mmye? Gékwyá mbṱ, ge gébé gekwané eyigé áfyṱ nye Maá Nte Mekwaa né amú bṱṱ ubeé.”⁴² Kwílege ka, déjye, gṱ muú ayi akpṱṱ me mbṱ, alé chwṱ mé.”

Apye Jisṱs

(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jṱn 18:3-12)

⁴³ Ndere Jisṱs álú jṱṱgembṱ, Judas maá utṱṱ wuú ayi ama né geluágé abi áfyaneápeá achwṱ ne njuné bṱṱ enine negbáre bṱ aparanja ne mámbṱ unṱṱ. Bṱṱ bina élé anṱṱ baá ámpyeé upe Eṣṱwṱ ne ánleré mabé Eṣṱwṱ chóncho ne ákpakpa melṱ ne átómé ebwṱ nnó áchwṱ apye Jisṱs. ⁴⁴ Eké epyembṱ, Judas abṱ mé mbṱ agaré ebwṱ aké, “Muú ayi me ntyaáge gége ji mbṱ pyége, défyéé metṱṱ metṱṱ nyú, déjye ne ji.”⁴⁵ Judas ákwónégé ye gébé achṱ sé wṱ, akoó cho afé mbaá Jisṱs aké, “Ménleré ntamé,” akpá ji atyaá. ⁴⁶ Bṱṱ bina ágégé, áchwṱ ápye ji agbaré ji ne amu matomato. ⁴⁷ Apyéégé Jisṱs, metṱṱ esṱṱ maá utṱṱ wuú ama ajuú aparanja asṱ etu memfwé etukpe ámpyeé upe Eṣṱwṱ. ⁴⁸ Eféé ne Jisṱs agíi ebwṱ aké, “Enyú dechwṱ na ne bṱ aparanja ne mámbṱ unṱṱ mampye me nnó me nlu menjṱ? ⁴⁹ Me nlú fa ne enyú yéndé bií, nlerégé mekomejṱṱ Eṣṱwṱ né echa upe, nnó débṱ degéé me mampye wṱ? Yémbṱ genṱ eyigé ásame mmu ṱwe Eṣṱwṱ gebṱ mampyé.”⁵⁰ Baá utṱṱ bií ágégé mbṱ, áboó, ályaaá ji.

⁵¹ Nkane ájye ne Jisṱs, njye gesa fṱ afyale metyeé ndeé né menyammye akwṱlege ebwṱ. Aké ágéne ji, ágbare ndeé yimbṱ nnó

ápye ji, ⁵² apalé eji, alyaa abó afé gejóhéné.

Jisós akpe unós mpa

(Mat 26:57-66; Luk 22:63-71; Jón 18:13, 14, 19-24)

⁵³ Ase Jisós áfe ne ji mbaá etúkpe ampye upe Esowó, ánós baá abi ápye upe Esowó, ánleré mabé Esowó chóncho ne ákpakpa melo ájye chome wye. ⁵⁴ Pita ntó akwálege ebwó meso gachye, gachye kpaá te akpene né mmu dachi etúkpe ampye upe Esowó. Eféé ne ajye bane ámbamé dachi etukpe nnó awyagé mewé. ⁵⁵ Anós baá ampye upe Esowó ne bós ako abi ájwólé mmu echa eso, ákelé amma mpa gebyó mamma Jisós mmye nnó áwá ji. Yémbó ágé yéé ema wó. ⁵⁶ Gejamégé bós ákwye depó mámma Jisós mmye yémbó elé gebyó néndé ebwó ako ápó nya meko ama. ⁵⁷ Bós abifo ákwilé ka, ábyoge ji gebyó mmye áké, ⁵⁸ “Ese déwú ndere ji ashúú mmye nnó ji ammu nye echa upe Esowó ewéna ewé akwaá átené ne ámu, ne ndó eléé ekwónégé átenege ewéchéá ewé alá tené fó ne ámu wó.” ⁵⁹ Yémbó ebwó ako ápó meko ama.

⁶⁰ Eféé ne etúkpe ampye upe Esowó ákwile ka né mbe ushuú bós ako ágií Jisós áké, “Wó ntó opó ne meko manshuú né depó etire bós ájóoge mbó nnó opye?” ⁶¹ Yémbó Jisós akwene bómbo yé meko ashúú ji wó. Etukpe ema hmére egií ji eké, “Wó ne ólú Maá Esowó, Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa?” ⁶² Jisós akamé áké, “Me ne nlú, dégene nye ndere Maá Nte Mekwaá ajwólé né geluoge enógé né egbé ebwónyé Esowó ne ndere achwó nye né mfaánebuú mmu geko.” ⁶³ Etúkpe ampye upe Esowó agyá mandeé jíí né mmye manleré nnó metós esó ji dós, agií eso áké, “Ndé gécha démage kéle bó ntésé? ⁶⁴ Pó déwú depó etiré ji ajóoge? Amége mmye né Esowó, nana deké depye nnó ne ji?” Bós ako akame áké, ekwane nnó, “Áwá

ji wáne.” ⁶⁵ Eféé ne bós abifo álo mánkpo ji matye mmye, áwé ji ndeé ame, átulege ji, ájóge aké, “Garé esé muú ayi adóó wó?” Ámbamé echa eso áchwó se Jisós ádoó ji maka.

Pita ashya nnó akadje Jisós

(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Jón 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Ndere Pita álu né dachi yimbo, maá mesó mendée fó ama né geluage abi ákpáne defwé mbaá etúkpe ampye upe Esowó achwó eféé, ⁶⁷ agé ndere Pita ájwólé áwyáa mewé. Ape ji dómeé, ajós aké, “Wó ntó ólu gelua ne Jisós muú Nasaren yimbo.” ⁶⁸ Pita ashya áké, “Chaá-ó nkaá yé geno eyigé ójóge mbó wó.” Ndere Pita akwilé manjye né meno gébámé, menómekwó mbe akú. ⁶⁹ Mesó mendée yimbo ámá ágegé Pita wye alo mamma jóó ne bós abi átené eféé áké, “Mende yina alu muú bwó ama.” ⁷⁰ Pita ama shya wye shya eké ewyage, bós abi átené eféé álo mánjóó ne Pita áké, “Wáwálé gebií gepó mmu, okágé shya fó néndé ólu muú Galilií.” ⁷¹ Yémbó Pita álo mánkalé áké, “Mbogé mbyogé le gebyó mfaánebuú áshulé me mmye, nkágé fó mende ayi enyú déjóge mbó.” ⁷² Ténéténé yimbo menó mekwó akú ukúkúle upeá kókogólókóó. Pita ate mekomejóó ayi Jisós abó ajós ne ji nnó, “Gemégé nnó menó mekwó akú ukúkúle upeá oshya nye mánjane aléé nnó okaaagé me.” Ateége mbó anyó meko ngbó ali segé segé.

15

Afe né Jisós mbaá Palet

(Mat 27:1, 2, 11-14; Luk 23:1, 2; Jón 18:28-32)

¹ Wye ndere bií ujyaá dondo, anós baá ampye upe Esowó, ákpakpa melo ne ánleré mabé Esowó áchomé ne bós eso ako, ájwóle ajós geju. Eféé ne ágbara Jisós áwéle, áse ji, áfe mbaá gomena Palet. ² Akwónégé Palet agií

Jisɔs aké, “Wɔ ɔlu Mfwa bɔɔ Jus wáwálé?” Jisɔs aké, “Elu nkane ɔjɔ.”³ Ajógémbɔ, anɔɔ baá ampye upe Esɔwɔ álb mammálé Jisɔs depɔ mmye matimati.⁴ Palet ama gií Jisɔs aké, “Ɔpɔ ne meko manshuú? Ɖwuú fɔ depɔ etíré ámmálé wɔ mmye nnɔ ɔpye?”⁵ Ne yeé meko Jisɔs ashúú ji wɔ, ewena epye Palet alaá meno mekpo fuú.

Palet asɔ mpa nnɔ áwá Jisɔs

(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Jɔn 18:39—19:16)

⁶ Gepɔge Palet gelu nnɔ yéndé ηme gébége epaá koó upú bɔɔ Jus ábɔ mamferé muú ama né denɔ ndere bɔɔ akélege.⁷ Né gébé eyígémbɔ muú denɔ fɔ alú eféé, ákuú ji Barabas. Ji ne abifɔ ákpe denɔ gétúgé bɔɔ abi ebwɔ áwané né efwyale ewé ebwɔ áchwɔɔ ne éwú né melɔ.⁸ Ndere elúmbɔ, gejamégé bɔɔ ájye báne Palet nnɔ áferé muú denɔ ama ndere ápye mé yéndé epaá ewémbɔ.⁹ Palet agií ebwɔ aké, “Enyú dékelege nnɔ mferé Mfwa bɔɔ Jus?”¹⁰ Palet agií mbɔ elé ji akaá chánéné nnɔ elé wye né nchye detú ne anɔɔ baá ampye upe Esɔwɔ ápyené Jisɔs áchwɔ ne ji eta wuú.

¹¹ Yémbɔ anɔɔ baá ampye upe Esɔwɔ ágaré ekwɔ bɔɔ ewémbɔ nnɔ ágaré Palet aferé lé Barabas.¹² Palet ama agií ebwɔ aké, “Enyú dékelege me mpye yeé nnɔ ne mende yina ayi ákuú ji Mfwa bɔɔ Jus?”¹³ Ne ebwɔ ako ákalé kénké aké, “Wɔ ji né gekwa.”¹⁴ Palet ama gií ebwɔ aké, “Ndé gabo ayi ji ápyeé?” Yémbɔ ákpe kále kénké né eshye aké, “Awɔ ji né gekwa.”¹⁵ Nnɔ Palet apye matɔɔ ágɔɔ bɔɔ Jus, aferé Barabas né denɔ. Agaré bɔɔ bee bií nnɔ átulé Jisɔs ne geto, ánerégé, áwɔ ji né gekwa.

Bɔɔ bee ájwyage Jisɔs

(Mat 27:27; Jɔn 19:2, 3)

¹⁶ Bɔɔ bee bimbɔ ánerégé mantulé Jisɔs, ája ji áfé mmu echa gɔmena. Akuú bɔɔ bee ako né geluá gebwɔ.¹⁷ Afyé ji nkúu megélé, áto ela meshií eke ela mfwa ákweré ji mekpo.¹⁸ Apyégémbɔ, álb manjwyagé ji aké, “Mfwa bɔɔ Jus, neki nébé ne wɔ.”¹⁹ Ne álb mándógé ji unɔɔ né mekpo. Akpó ji matyé mmye, áto manó mme mampye eké anóge ji.²⁰ Anérégé mánjwya ji, áferé nkúu megélé yimbɔ ákeré áfyé ji mandeé jii né menyammye wuú. Ája ji átane né melɔ manjye wɔ né gekwa.

Awɔ Jisɔs né gekwa

(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jɔn 19:17-27)

²¹ Ndere ájyeé átuú ne mende fɔ ayi akamege Simun muú melɔ Sereen nkane atané melɔ wuú ajoyé né Jerosale. Bɔɔ bee bimbɔ ágbaré ji kpékpe nnɔ akpá gekwagé Jisɔs. Simun alu nte bɔ Aleksanda ne Rufɔs.²² Afé né Jisɔs né mbaá ayi ákuú nnɔ Golgota. Ula utané nnɔ melú Unkónkɔ makpo.²³ Achyeé ji mmɔɔ amí áchwaré ne uka ebí ákuú nnɔ myrrh * Yémbɔ Jisɔs ashya manyú.²⁴ Ala wye eféé mbɔ, áwɔ ji né gekwa, áηme gefógé megyaá fɔ nnɔ ákáré mandeé jii eyi yéndémuú aséle.²⁵ Awɔ Jisɔs né gekwa né kálánka eneneama né dondo.²⁶ Abɔ gebagé genɔɔ áwɔ mfaá mekpo gekwa eyigé áwɔmé Jisɔs wyeé, ásá genɔ eyigé aké ji apye ne áwɔme ji. Aké, “Mfwa bɔɔ Jus.”²⁷ Awɔ ntó ánjo apea gébége gema ne Jisɔs, ama alu né egbé ebwɔnye wuú ayifɔ né egbé ebwɔbe wuú. Yéndémuú bwɔ álu né mfaá gekwa jii.²⁸ Mechɔ ewéna épye nnɔ ébé wáwálé nkane mekomejɔɔ Esɔwɔ ájɔɔ nnɔ áfyé ji mmu mpa bɔɔ ubeé. †²⁹ Ne bɔɔ abi ákoge koógé ájúu Jisɔs mashye mmye, ákamege

* **15:23** Elú wáwálé nnɔ: Myrrh ele uka bi úlú nya mampye nnɔ muú awuúge fɔ ubale daá.

† **15:28** Elú wáwálé nnɔ: Melɔ ηwe ewena né ukwene bɔ ηwe abifɔ áfyé ewu né ukelenge pe KJV ne TEV.

ne makpo, akálege áké, “E é, Pó wò ne aké òmmu nye echa upe Esòwò gemégé nnó ndò eléé ekwóné wò òmage tène ewéché? ³⁰ Póó gemé jyé òtáné mfaá gekwa òshulé mme.” ³¹ Wyémbò ntó ne anòó baá ampye upe Esòwò ne ànléré mabé Esòwò ntó àjwyáge ji áké, “Apoóge bòó bí chachá, akaáge poó fò gemé jíí. ³² Aké ji alu Muú yi Esòwò akweré ji elá gefwa, áma jòó áke ji alu Mfwa bòó Isrèli, átáné mfaá gekwa áshuúlé mme. Apyegé mbò, ese défyéé matòó ne ji.” Anjo bimbò abi áwómé ntó ebwó né ukwa, ájúu Jisòs mashyè mmye.

Negboné Jisòs

(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jòn 19:28-30)

³³ Metòó ñwòmese, kálánká efyáneépeá eké ékwónége, ñmèé enomé, gemmua gékwé né melò meko kpaá te kálánká eléé. ³⁴ Kálánká eléé eyimbò, Jisòs alò mánkalé kénké áké, “Eloi, eloi lama saba tani, ula utené nnó Esòwò wa, Esòwò wa, ndé òlyaa me mbíí né efwyale?” ³⁵ Bòó abifò abi áténé efcé áwúgé ndere Jisòs ajóge mbò áferé áké, “Akuú mbò lé Elija muú ekpávè Esòwò.” ³⁶ Muú ama né geluage bòó bimbò abò gatelé ajye bó ekochá, áwe ne genòó anyua né mmú mmòó amí mamýáme, abwéé até Jisòs né ubòó meno nnó ányú. Ajòó áké, “Degé kpé nnó Elija achwò feré nye ji mfaá gekwa yi.” ³⁷ Ne Jisòs ama akále kénké, ashulé kwyakwya geféré h-è-m metòó ekwé. ³⁸ Wyé ndere Jisòs ágbó, ndeé eyi ekaré echa upe Esòwò, egyalé uba upeá te mfaá gba-ra-ra-ra etya mme. ³⁹ Muú kpaá bòó bee † ayi atene efcé agegé gefòó eyige Jisòs akalé ne ale gbó áké, “Wáwálé mende yina alu Maá Esòwò.”

⁴⁰ Gébé eyigémbò ntó, andée fò áténé nya tete ágéné yéndégenó eyi

gepyé ne Jisòs. Né geluage andée bina Meri ayi atané melò Magdala, Salòme, ne Meri mma Jèmsi ayi manane kò ebwó ne Jose álu ntó wye. ⁴¹ Gébége Jisòs alu né Galilií andée bina abò ákwólege ji, ama ápóge ji ntó, andée abifò abi átane Jerosale ákwòle Jisòs álu ntó wye.

Anií Jisòs

(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jòn 19:38-42)

⁴² Jisòs agbó bíí bí bòó Jus ako ákpomége mmye nnó né nkwale ábò mányé uwyaá bwó. Ndere bíí ule koó, ⁴³ mende fò ayi ákuú ji Josef achwó. Alu muú melò Arimatya, alu muú ayi anoge ji dòó né eso bòó Jus, ji abò agile ntó gébé eyigé Esòwò achwò gbàre nye gefwa jíí. Akpome mmye nkane mende, ajye báne Palet agií ji nnó achye ji utó nnó ajye áferé genkwógé Jisòs né mfaá gekwa. ⁴⁴ Agigé mbò, Palet alaá meno fuú mánwu nnó Jisòs agbó me. Akuú muú kpaá bòó bee agií ji wá Jisòs agbóó mé. ⁴⁵ Muú kpaá bòó bee yimbò akamé nnó agbo, efcé ne Pálet akamé nnó Josef akáge jyé feré genkwógé Jisòs né gekwa. ⁴⁶ Josef ajye na éshyé ndeé pópó, aféré genkwógé Jisòs né gekwa, afyalé géjí ne eshyéé ndeé eyimbò, akpa ajye fye mmu menome ewé áchomé mmu etárávè. Abogéné gekpékpégé ntaá agbé meno menome ewembò. ⁴⁷ Meri muú melò Magdala ne Meri ayi mmá Jose ágé mbaá ayi ábelé genkwógé Jisòs.

16

Jisòs akwilé né negbo

(Mat 28:1-10; Luk 24:1-12; Jòn 20:1-10)

¹ Bíí uwyaá bwó ukógé, Meri muú melò Magdala, Salòme ne Meri mmá Jèmsi ajye na mawéé gebéé nnó ájye gbère né genkwógé

† 15:39 Elú wáwálé nnó: Muú kpaá bòó bee Rom alu muú yi apele usaá bòó bee uta.

Jisɔs. ² Ne dondo bií mbe né uwyaa, ndere mbe ñme atane, ebwó ájye né menome ewé aníi Jisɔs. ³ Agíge ate aké, “Waa ábogéné nye esé gekpékpé ntaá eníné ágbɛ mbɔ menome?” ⁴ Aké ákwɔnege wye, áge nnó ábogéné mé ntaá enínémbɔ néla babá nelu gekpékpé ntaá. ⁵ Ndere ebwó ákpene mmu menome ewémbɔ, áge nnye gesa fɔ ajwólé né egbé ebwɔnyɛ bwó, afye ewule pópó. Ebwó ágégé mbɔ alá mano mekpó fuú. ⁶ Nnye gesa yimbɔ ajó ne ebwó aké, “Défagé. Nkaá nnó dékelege mbɔ lé Jisɔs muú Nasaret ayi ábɔ áwɔmé nya ji né gekwa, apó sé fa, Esɔwɔ apye ji akwilé né negbo. Gége melú ewé ábɔ ábelé ji. ⁷ Kéregé meso dégaré Pita ne baá utó bií abifɔ nnó ji abɔ mé mbe ne enyú afé né Galilí; dégené nye ji ewú wye ndere ji abɔ agaré enyú.” ⁸ Andée bimbɔ átáné né menome ne gatelé, áwére ne efɔ metá, ne yéé muú fɔ agaré ebwó geno éyíge pye wó gétúgé efɔ ewe elú ebwó matá. *

Jisɔs aleré mmye mbaá Meri yi Magdala

⁹ [Dondo bií mbe uwyaa ebi Jisɔs akwilé né negbɔ, abɔ mbe aleré mmye mbaá Meri muú melɔ Magdala. Jisɔs abɔ aferé nya ji aló nchye akénéama mmye. ¹⁰ Meri afé agáre ájeé bií abi ebwó ábɔ ákene nya ne Jisɔs ne ábane ebwó ndere áfíle, ásómege. ¹¹ Yé lé ebwó áwuú nnó Jisɔs álú mebe Meri muú melɔ Magdala agé ji, ákamé fɔ nnó elu wáwálé wó.

Jisɔs alere mmye mbaá baá utó bií apea

¹² Ewyágé Jisɔs akwó mbe ushuú baá utó bií apea né gefɔ éyigé alá kaáge sé ji gébége ebwó akene ájye né meti. ¹³ Ebwó ákaáge nnó muú yi ágene mbɔ ele Jisɔs, ákeré meso ájye

garé baá utó bifɔ yémbɔ ye muú bwó yi ákamé nnó elú wáwálé ápó.

Jisɔs alere mmye mbaá baá utó bií afyaneama

(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Jɔn 20:19-23; Anj 1:6-8)

¹⁴ Ema ewyágé ndere baá utó bií ájwólé ányéé menyéé, akwɔ ebwó ushuú aló maweé ebwó gétúgé alá pɔ né ukáme ne matá ayi ebwó áñea alá kamé mekomejó bɔ abí ágené nnó ji akwilé né negbo wó. ¹⁵ Ajó ne bwó aké, “Chóge né malɔ mme meko dégarégé bɔ abya Esɔwɔ melómél. ¹⁶ Muú ayi akamégé mekomejó yina ne áwyaáge ji manaá Esɔwɔ, áférege nye ji né efwyale gabo. Ne muú ayi alá kamé mekomejó yina wó, ákwéne nye mpa Esɔwɔ. ¹⁷ Gé unó bi upye nye ne bɔ abí ákamé ne Esɔwɔ na. Né mabɔ ma ábuú nye aló nchye, ájɔge nye ufɔ mejó ebi alá kaáge fɔ. ¹⁸ Agbárége nye mmyɔ ne ámu ne ye ányú le uka ubo yéé geno eyi gepye ebwó gepó. Anerégé bɔ mameé amu mmye, átóge.”

Jisɔs akwó afé mfaánebuú

¹⁹ Ata Jisɔs anérége mánjó depɔ tire na, Esɔwɔ ase ji akwó afé né mfaánebuú. Ajwólé né geluáge enógé né egbé ebwɔnyɛ nte wuú Esɔwɔ. ²⁰ Baá utó bií ntó alá mbɔ ákeré, ákené ágarége bɔ mekomejó Esɔwɔ né malɔ mme mako. Atá Jisɔs ntó alu ne ebwó achyege ebwó utó ápyéé ufélekpá mánleré nnó mekomejó bwó alu wáwálé.]

* 16:8 Elú wáwálé nnó: Malɔ ñwe yina 9-20 ápó né ukwene bɔ ñwe bifɔ.

Abya melóméló ayi Jisós

Kras ndere

LUKASE

asamé

Ulaulo

¹ Atá Tyófilos, gejamégé bós ámuwa mé mansá abyá unó bí úpyé né metós metós esé. ² Ebwó ásá wyé ndere ebwó ábó áwuú mbaá bós bí ákpané amé ebwó ágené ndere unó biná ulós mampye ne ukwyá, ne eké éwyage álós mangare abyá yi. ³ Ndere me ntó mbó nkwolege unó bina uko chánéné te gachíí, mbó ngé nnó élú galógálós nnó nsá wó unó bi ndere nsámé nkwyé ubi nkane úpyé géma géma. ⁴ Mpyé na nnó wó ókaá nnó, unó bí ábó ágií wó úlú wáwálé.

Na ne nebyéné Jón Menwyad bós manad Esowó nékené

⁵ Gébégé Heród abó alú mfwa né gebagé mewaa Judiya, Mampye upe Esowó fó abó alu wyé, ákuú ji Sakariya. Ji ne ampýé upe abifo ápye utós né geluágé Abija. Mendée wuú Elisabet alu ntó mpyáne *Eron. Abi álú ntó ámpye upe Esowó. ⁶ Ebwó apeá álú cho né mbe ushu Esowó, áwuú mekomejó wuú áma ábélege mabe jíí, ákwéné ye ema ⁷ ebwó ako ákwó ukoo ne ápó ne maá, gétúgé Elisabet alú ménkwó.

⁸ Bíí uma, élé gebégé utós Sakariya ne ekwó wuú, Mampye utós bíí nkane mampye upe Esowó. ⁹ Náná élú lé gepage bwó ámpye upe Esowó manyú nkwo nnó, Esowó ajyá genó eyíge yéndémuú abós mampye. Ápyégé mbó ajya Sakariya, nnó ji ne akpé mmu echa upe Esowó mansó genó eyíge géwya gebé nkane elu. ¹⁰ Gébé gékwónégé eyíge Sakariya ajyé só geno gebé eyígémbó, gejamégé bós géluú dafye génénmmye. ¹¹ Wyé gebé eyigembo, aké apele ekiénné

Esowó ekwó ji ushu, étené égbé ebwonye wuú kwókwólé ne geluú eyíge asó unó ubé bimbó. ¹² Agégé mbó efó ékwó ji metós, ala amé mekpo fanj.

¹³ Yémbó ekiénné Esowó éké ne ji, “Sakariya ófógé, néndé Esowó awú mmyemenene jyé ne mendée wyé Elisabet akpane nyé une ne abyene nyé maá mende ne óbó mankuú ji nnó Jón. ¹⁴ Óbe nye ne metós megómegó, ne gejamégé bós ábéé nyé ne nechóchó gétúgé nebyé níí. ¹⁵ Ji maá yina abe nyé gekpékpégé muú né mbe ushu Ata Esowó, ne ji anyú fó mmós, ye amí bageboge, ye ami matomato, ne élo te bíí ebi ábyené ji Mendoó Ukpea egbége nye ji metós, ¹⁶ ne ji abwólége nyé matós bós Isrelí nnó ákwólé Ata Esowó bwó. ¹⁷ Maá yimbó abó nyé mbe ne Ata Esowó ndere muú dentós. Esowó achyége nye ji uto mendoó wyé nkane abó achyé Elija, nnó apyé ánte ábó gejeé ne baá bwó ne apye nyé abi átoó makpo ásé gepó eyíge abi átené cho. Apye nyé unó bí uko nnó bós ákpómé mmye mangílí Ata Esowó.”

¹⁸ Sakariya agíí ekiénné Esowó aké, “Mpye nnó ne nkaá nnó mechó ewéná ebéé nye wáwálé néndé esé ne mendée wa dékwó mé ukoo?” ¹⁹ Ekiénné ewémbo éké, “Me Gabriya, ne ntené fáná gétúgé Esowó atómé me nnó nchwó ngaré wó abyá melóméló yina. ²⁰ Gé óbe nyé mbú, ójógése mejó kpaá te depó etí dépye nyé gétúgé alá ókamé uchwú mejó bá ebi ube nyé wáwálé né meso gebé wó.”

²¹ Ndere Sakariya alú wyáge mmu, bós bí ábó álú dafye ánénmmye akwé tametame, áló memferé genó eyi gepye ji mmu echa upe Esowó. ²² Gébégé ji atané dafye, amua manjó mejó meti épó. Ala mée lé ne amu élé alaa mbú, ebwó ágégé mbó ákaá nnó agé lé amé géjyá né mmu echa upe Esowó.

23 Gébégé nénjáne utoó bií né byégé, akere melo wuú.

24 Eké ébelege, mendée wuú Elisabet akpa une, ala mmu bibii né amfaá áta. 25 Ne aké, “Nána nkaá nnó Eṣṣwṣ agé me meshwe, aferé me neshye mmye nnó bṣṣ ájwyágé sé me dénkwṣ.”

Gegáré nebyéné Jisṣ

26 Gébégé Elisabet alú ne une amfaá akéné, Eṣṣwṣ ató Gabriya ekiénné wuú né meló Nasaret ewé elú né gebagé mewaa Galilí. 27 Ató ewú nnó ejyé etá gébwéne mesó mendée ayi ákúu ji Méri, ayi ebwó ne Josef ányémeno mambá ate. Josef alu mpyáne mfwa *Devid. 28 Ekiénné Eṣṣwṣ éfé eta Méri éké, “Mmá ojwale, Eṣṣwṣ alu ne wṣ amá agbo ne wṣ dṣṣ.”

29 Méri awúgé mbó akwé tametame, afrege, agige né metṣṣ wuú nnó ndé gefógé matame na? 30 Ekiénné ewémbṣ éké ne ji, “Méri Jfógé, Eṣṣwṣ agboó ne wṣ ne achyé wṣ nebo. 31 Gé, okpane nyé une, obyé maá mende ne okúu nyé ji nnó Jisṣ. 32 Abe nyé gekpékpége muú ne ákúu nye ji Maá Anyátá Eṣṣwṣ. Ata Eṣṣwṣ apye nyé ji ajwólé né geluógé Mfwa Devid, gekwénége nte wuú. 33 Agbarege nyé gefwa mbaá upyáne Jakṣb uko te kwyakwyá. Ne gefwa jii gébyé fṣ.”

34 Méri awúgé mbṣ, agii ewú aké, “Ekéne mbṣ nnó ne nkpá une nkane nlá nlú dankáa mende?” 35 Ekiénné Eṣṣwṣ eshuú ji meko éké, “Mendoó Ukpea echwṣ nyé wṣ mmye ne uto bí Anyátá Eṣṣwṣ upye nyé wṣ okpá une. Né gétú yina maá yi obyéne nyé abe ne ukpeá ákúu nyé ji Maá Eṣṣwṣ. 36 Gé, menjmó wyé Elisabet ye elé akwṣ ukoó ne bṣṣ abṣ ákúu ji menkwṣ mendée, nana akwṣré gefṣṣ alé amfaá akéné ne abyene nyé maá mende. 37 Ne kaá nnó genó gefṣ eyí gépwṣ Eṣṣwṣ gepṣ.” 38 Ekiénné Eṣṣwṣ ejógé mbṣ, Méri aké ne ewú, “Nlu lé maá utoó

Eṣṣwṣ, ébé wyé nkane ojṣṣ.” Méri ajógé mbṣ, ekiénné ewémbṣ éseé.

Méri ajye gé Elisabet unkéé

39 Depṣ eti dépyégé, Méri akpomé mmye akwilé wá akwṣ afé né melo fṣ ewé, elú né gebagé mewaa Judiya. 40 Akwónégé, akpe mmu gepúgé Sakariya, atamé mendée wuú Elisabet. 41 Gébégé Elisabet awuú matame Méri, maá yi alú ji une akwilé melu ujwólé ne eshye, ne Mendoó Ukpea echwṣ gbée Elisabet metṣṣ. 42 Ji ado elúlu ajóṣ ne méri aké, “Wṣ ojwya éfwṣ ojwṣ andée ako, ne mejé Eṣṣwṣ ébé ne maá yi wṣ obyéne nye. 43 Nlu kpé waá ayi Eṣṣwṣ anógé me ne mmá Ata wa achwṣ gé me unkéé? 44 Wye oké otamege me mbṣ, nechóchó népye maá akwilé né melú ujwólé. 45 Méjé Eṣṣwṣ ébé ne ji yi akamé nnó mechó ewé Ata ajóṣ mbṣ, ebe nyé wáwálé.”

Méri aféé Eṣṣwṣ

46 Méri aké: “Metṣṣ wa egṣṣ me ne Ata. 47 Ne metṣṣ wa elú ne nechóchó gétúgé Eṣṣwṣ Mempoó wa. 48 Ji ate me ye elé nlu lé menkpané defwé wuú. 49 nendé Eṣṣwṣ yi awya uto uko, apye me gekpékpége mechó. 50 agéne meshwe mbaá bṣṣ bi anógé ji, eló né ante bwṣ ekwóné né upyáne. 51 Aleré eshye ne ebwṣ wuú mantýá bṣṣ nepá ne ufṣṣ unó bí ebwṣ áférege. 52 Aferé afwa né malú ujwólé bwṣ, ne afyé ubýá bṣṣ né malu bwṣ. 53 Achyé menyéé mbaá bṣṣ bí alú mesa, ne abú afwa afé amu máwa. 54-55 Ate menomenye ewé ji abṣ anyéé ne ukwéne ante sé,

ne náná achwó mampoó baá Isreli,
bóó utóó bií.

Apye wye ndere ji abó anyémeno
nnó agene Abraham
meshwe,
ne upyáne bií te kwyakwya!”

⁵⁶ Meri ajógé mbó, abelé ne
Elisabet genógé amfaá aléé, ne ákeré
meso melo wuú.

Nebyéné Jón Menwyaá bóó Manaaá
Esówa

⁵⁷ Gébé gékwónégé eyígé Elisabet
ábyéne, abye maá mende. ⁵⁸ Ate
áñmé ne bóó ulagepú bií, aké áwúu
nnó Ata Esówa agé ji meshwe achyé
ji nebo, matóó ágó bwó ako. ⁵⁹ Ne
ndó énee ékwónégé áchwó mansó
ji nsó ne abó álú mamfyé ji mabo
nte wuú Sakariya. ⁶⁰ Mma wuú
aké ngba, “Ákúu ji Jón.” ⁶¹ Yémbó
áké ne ji, “Yé muú ula gepú wyé fó
ayi awya mabo mímbó apó.” ⁶² Ne
áméé ne amu ágií nte wuú aké, ndé
mabo mí ji akélege nnó áfyé maá
yimbó. ⁶³ Améé ne amu nnó áchyé
ji genó gefó ásá wyé. Achwó ne géjí
asá, “Mabo maá yimbó nnó Jón.”
Bóó ágégé mbó ála mano mekpo,
fuú.

⁶⁴ Sakariya áságé mbó, ténéténé
ama lo manjóó mejóó ne alo mamféé
Esówa. ⁶⁵ Gébégé bóó melo wuú,
áwuú nnó Sakariya ama ló manjóó
mejóó, mechó ewéna epwó bwó
amu. Gegaré mechó ewé, gékwó
gékwóné maló mekwé mako né
gebagé mewaá Judiya. ⁶⁶ Bóó ako
abi áwuú mechó ewé, áfyé né matóó
bwó áferege nnó, “Maá yi abéé nyé
ndé gefóó?” Aférege mbó elé ágené
nnó Esówa alu ne ji.

Sakariya aféé Esówa

⁶⁷ Né gébé eyígémbó Mendoó Uk-
pea echwó gbée Sakariya mmu
metóó awú meko mejóó Esówa ne alo
mangaré aké:

⁶⁸ “Gó ebwó áféé Ata Esówa, nte bóó
Isreli!

Gétúgé achwó mamferé bóó bií né
defwé.

⁶⁹ Achyé esé gekpékpégé ménchyé
genwá

ayi atané ula gepú Mfwa Devid
maá utóó wuú,

⁷⁰ wyé ndere abó anyémeno
mbaá bóó ekpáve Esówa abi
gekwéne nnó,

⁷¹ ji apóoge nye esé, mbaá bóó bi
ákelege manwá esé,

ne aferege nye esé né amú bóó
mawámé esé.

⁷² Abó anyémeno mangé meshwe
mbaá ukwéne ante sé,
ne ate menomenye ukpea ewé
jimbó abó anyéé ne ebwó.

⁷³ Abó agaré gekwéne nte sé Abra-
ham ne akelé nnó,

⁷⁴ aferege nye esé né amú bóó
mawámé esé,

nnó dépyé utóó bií débégé ne efó,
⁷⁵ mambé bóó ukpea bií wáwálé ne
mantené cho né mbe ushu
wuú,

ndó meko kpaá te dégboó.

⁷⁶ Wó, maá wa, akúu nyé wó *Muú
Ekpávé Anyátá Esówa.

Obó nyé mbe ne Ata Esówa nnó,
okwyé mati jíí.

⁷⁷ Oppe nyé bóó Esówa ákaá nnó,
Esówa akelege manjiínte gabo bwó
ne áféré ebwó né efwyale
gabo.

⁷⁸ Gétúgé ji ágéne meshwe dóó
mbaá bóó yéndégébé,

ji atóme nyé muú yi achyége esé
genwá,

achwó ayi atánege né mfaánebuú
ayi mfaá mfaá nkane mñméé
ewé étye dondo,

⁷⁹ ewú échyége nyé gengbó mbaá bóó
bí álú né gemua,

ne échyége nyé genwá mbaá bóó abi
álú né manó negbo,

ne manleré esé meti ewé échwó ne
genwágé neso.”

⁸⁰ Ne maá Sakariya yimbó alu ne
ekwó wuú, awene ne menyammye
ne dengá, ne Mendoó Esówa elú
ne ji. Awégé, ajye jwóle né
*mashwone, ne gébé gekwónégé,

álere mmye jii gbógónó mbaá bós *Isrēli.

2

Nebyené Jisās Kras (Mat 1:18-25)

¹ Né gébé eyigémbó, Ɔgostās abó alu *Mfwa kpaá né malo yi álú ntente *Rom. Afyé ebé nnó ápá bós ako abi álú né malo ayi ábó álú nte gefwa jii. Gé ndó mbe ayi aló mampáné bós na, ² né gébé eyigémbó Kwirinós alu gōmena né gebagé mewaa Siriya. ³ Ndere elúmbó, yéndemuú afé né gebagé melo wuú mansá mabó mií mmu bó ηwe abi ápáne bós. ⁴⁻⁵ Josef atané meló Nasaret né gebagé mewaa Galilií, ase Mēri ayi ebwó ányémēno mambá ate, afé né Betelēhem mmu Judiya mbaá ayi abó ábyené Dēvid mfwa nyá *Isrēli, mánsá mabó bwó. Josef afé éwu gétúgé alú mpyáné Dēvid. Gébé yimbó ntó Mēri alu ne unē.

⁶ Ndere ebwó álú ewú, gébé gekwáné eyígé Mēri abyéné maá yimbó. ⁷ Ne abyē maá mbe wuú mende. Afyalé ji ne ubaá mandeé, abelé ji mmu gekú mbaá utú unyēé menyéé, néndé melu epó nyá ewé ebwó achwógé abélege mmu.

Ambamé magónηme ne Makiénné Eσωω

⁸ Eké epyembó, ande fō álú né mewaa kwókwólé ne Betelēhem, ábame magónηme bwó ne utuú. ⁹ Ne áké ápéle *Ekiénné Eσωω ekwó ebwó mbe ushu ne gengbógé Ata gégené gegyá ebwó mme. Efo ekwó ebwó metós dós. ¹⁰ Yémbó Ekiénné Eσωω eke, “Défógé, nchwó enyú ne genchánchágé abya ayi álú ne gejamé gé nechóchó mbaá bós ako. ¹¹ Fina né melo Mfwa Dēvid, ábyé Mempoó nyú, alu Ata, Muú yi Eσωω akweré ji elá gefwa. ¹² Ne gepó eyi gelérega nyé enyú nnó gé maá yimbó na, gélú nnó degene nyé maá yi áfyálé ji ne ubaá mandeé,

ábelé ji mmu gekú, melu ewé utú unyēé menyéé.”

¹³ Wyé mbélépó mbó, áké ápéle, ekwó makiénné Eσωω etané mfaánebuú echwó cho ne ewé ebós mbe, áló mánkwané, áféege Eσωω ake:

¹⁴ “Ngó ábē ne Ata Eσωω ayi álú né mfaánebuú ayi mfaá mfaá, achyé nesó ne bós mme néndé ag-bóó ne ebwó.”

¹⁵ Makiénné yimbó ályágé ebwó, ákére meso né mfaanebuú. Ne ámbamé magónηme áke ne ate, “Déjyé dégé geno eyi gépyé né Betelēhem eyígé Ata Eσωω agaré esé.” ¹⁶ Mbóntó ne ebwó ákwilé wáwa ákwónégé, ágé Josef ne Mēri chóncho ne maá yimbó ndere ábelé ji mmu gekú. ¹⁷ Ndere ágené ebwó, áló mangaré unó uko ebí ekiénné Eσωω ejós, gétúgé maá yina. ¹⁸ Bós ako bí áwuú mechó ewé ámbamé magónηme ájós, ála mano mekpo fuú. ¹⁹ Yémbó Mēri awuúgé depó eti deko, afyē mmu metós wuú aférégé yéndégébé. ²⁰ Bós bi ábáme magónηme, ákéregé meso, áchyēge ngó ne áféege Eσωω mbaá depó tiré bwó áwuú ne ágené. Unó bi upyē janja ndere ekiénné Eσωω egaré bwó.

Afyé maá yimbó mabó nnó Jisās

²¹ Uwyá ukoó, ne gébé eyígé ebwó ásó maá *nsó gékwáné, ne ebwó áfyé ji mabó nnó Jisās, mabó mí Ekiénné Eσωω ebó efyé ji ne mma wuú alé kpá unē bií.

Aleré maá ayi dkuu ji Jisās mbaá Eσωω

²² Ne gébé gé gepúgé buú getyaágé, gébé gekwané eyígé Josef ne *Mēri ájyē pyé *Gepe ndere ásámé né mabe Mosis, ne ákpa maá bwó manjyē mfaá Jerosale nnó áleré ji mbaá Eσωω. ²³ Ndere ásámé né ηwe Eσωω nnó, “Yēnde mambē maá ayi álú mende, ábó manchyé ji mbaá Eσωω.” ²⁴ Ne áfé ntó áchyéé *gepe eyigémbó eyígé gelú, “upwene mewaa upea,

mbáḡe upó áchyege baá upwene melo ápeá nnó ápyé gepé wyé ndere asamé né nwe Eṣṱwṱ.”

²⁵ Né gébé eyigémbṱ, mende fṱ alu nyá né Jerosale ákúu ji nnó Simyṱn; alu cho né égbé Eṣṱwṱ ne anoge ji, ne ji ntó abṱ agile Eṣṱwṱ nnó áféré bṱṱ Isreli né mbaá efwyale. *Mendoó Ukpea elú nyá ne ji. ²⁶ Mendoó Ukpea ebṱ epye Simyṱn akaá nnó aságé gbṱ ayi alá gé fṱ *Muú yi Eṣṱwṱ akweré ji elá gefwa, ayi Eṣṱwṱ abṱ anyémeno nnó atṱme. ²⁷ Bíi bi Méri ne Josef ábṱ áchwṱ né Jerosale, manleré Jisṱs mbaá Eṣṱwṱ ndere ebé Mosis egaré, Mendoó Ukpea epyé Simyṱn afé né echa upe Eṣṱwṱ. Ndere akpené agé maá yimbṱ, ²⁸ ase ji né amu jíí, alṱ manchyéḡé matame ne mamféḡé Eṣṱwṱ ake:

²⁹ “Ata menomenyéé wyé elú nana wáwálé, mbáḡe ejíí wṱ ṱkaáḡe Iya maá utṱṱ wyé agbṱ pere, ³⁰ néndé nkpá ame ya ngé Menchye Genwá ayi ṱbṱ ṱnyémeno.

³¹ Ne wṱ ṱṱ ji nnó bṱṱ ako ágé ji.

³² Abe nyé mewé mbaá bṱṱ abi alá pṱ bṱṱ Jus, nnó ebwṱ ákaá wṱ ntó. Apye nyé melṱ Isreli ékwṱ nḡṱ.”

³³ Mma ne nte áwuúḡé mechwṱ ewe Simyṱn ajṱṱ gétúḡé maá bwṱ, alá meno mekpṱ fuú. ³⁴ Simyṱn anéréḡe manjṱṱ depṱ etire na, achyéé ebwṱ mejé Eṣṱwṱ. Eké ewyágé ama kuú Méri mmá Jisṱs aké, “Wuúḡé! Eṣṱwṱ ajya maá yiná nnó apyé gejamé bṱṱ Isreli ákwé ne mambweé abifṱ mfaá. Abe nyé ntó ndere gepṱ eyíḡé Eṣṱwṱ jimṱṱṱ, ne gejaméḡé bṱṱ áshyá nyé ji. ³⁵ Apyéḡé mbṱ, elerege gbṱḡónṱ depṱ etiré ebwṱ ábií mmu matṱṱ bwṱ. Ne mesómé maá wyé yina ebéé nyé wṱ metṱṱ eké aparaja ne ájómé wṱ.”

³⁶ Gébé eyigémbṱ ntó, mekoó mendée fṱ, alu né Jerósále akamege Ana. Alu muú ekpave

Eṣṱwṱ ayi mendée. Eṣṱwṱ agárege ji depṱ mangaréḡé bṱṱ bíí. Alu maá Fanuel ayi alú mpyáne Ekwṱ Ashye. Abá meno abelé anjmé akénéama ne menṱ wuú ágṱṱ. ³⁷ Té gébé eyigémbṱ ala mekwí mendée. Yéndéḡébé alu mmu echa upe Eṣṱwṱ, afége Eṣṱwṱ ne anenemmye, utuú ne nḡṱmésé, alyage menyéé kpékpé. Né gébé eyigémbṱ, alu usaá anjme uni meso eníí. ³⁸ Ama chwṱ né echa upe Eṣṱwṱ, wyé gébé yimbṱ ntó ne Méri ne Josef achwṱ ne maá bwṱ. Ana agéḡé maá yina, alṱ mánféḡé Eṣṱwṱ, agarege depṱ etiré maá yi mbaá bṱṱ ako abi ágili nnó Eṣṱwṱ áféré bṱṱ Jerosale né efwyale.

³⁹ Josef ne Méri anéréḡé yendé genṱ ndere ebe Eṣṱwṱ egaré, ákpá maá bwṱ ákére meso né Nasaret *gebagé mewaá Galilíí. ⁴⁰ Maá yimbṱ alu efeé, awene wyé wéne ne gelu, ne eshye chóncho ne denḡá. Ne mejé Eṣṱwṱ elú ne ji.

Maá yi akúu ji Jisṱs alu né echa upe Eṣṱwṱ né Jerosale

⁴¹ Yéndé nḡjme, mmá ne nte Jisṱs ájye né Jerosale manjye nyé epaá *koó upú ewé Eṣṱwṱ aferé nyá bṱṱ Isreli né defwé. ⁴² Jisṱs akwónéḡé anjmé áfyanéápeá, afé ndere ebwṱ ájye mé, ndere ebwṱ ájye áse ntó Jisṱs. ⁴³ Epaá ébyeḡé, álṱ mankeré meso melṱ bwṱ. Ne Jisṱs alá meso né Jerosale ayi mmá wúu ne nte wuú alá kaá wṱ. ⁴⁴ Abṱ áfere nnó ake geluá ne bṱṱ abifṱ. Ake kpaá bíí kpogele. Ne gébéḡé ákelé ji né geluáḡé anjmé ne ajeé bwṱ, ⁴⁵ áḡe ji wṱ. Alṱ mankere meso né Jerosale mankéléḡé ji. ⁴⁶ Né ndṱ éléé ekwṱnegé ágé ji mmu echa upe Eṣṱwṱ. Abṱ alu geluá ne *Anleré mabé Eṣṱwṱ. Awuú genṱ eyige álerege ne amá agige ntó bwṱ bṱ nkwe. ⁴⁷ Bṱṱ ako abi áwuú genṱ eyigé ji ajṱṱḡe alá mano mekpṱ fuú néndé awya uchánchá ṱṱṱ ne ashuúḡe ebwṱ meko ne denḡa.

48 Ndeɛre mmá wuú ne nte wuú ágené ji, matye mawá ebwó meno. Mmá aké, “Maá wa ɔpye mbó esé nnó? Esé ne nte wyé dekelé wó kaá depwáá, delo manfó nnó ndó fɔ genó ne gepye wó.”

49 Ashuú bwó meko aké, “Ulannó enyú dékélege me, dekágé fɔ nnó mbó mambé fa mmu echa nte waá wó?”⁵⁰ Yéle ashuú ebwó meko yimbó, ákaá fɔ ula mechó ewé ji ajó wó.

51 Jisós akéré meso ne ebwó né melo bwó Nasaret, alu ne bwó, awuú majyée chánchá. Ndeɛre depɔ ti depye mbó, Mmá wuú afyé deti deko né metɔ́ wuú ne atee yendégébé.⁵² Eféé, Jisós awene ne menyamyé ne denjá ne gelú, awya mejé né égbé Esɔwɔ ne bɔ́ agbóo ne ji.

3

Mekomejɔ́ ayi Jɔ́n menwyaá bɔ́o manaá Esɔwɔ ágarége

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Jɔ́n 1:19-28)

1-2 Gébé eyíge *Jɔ́n maá Sakariya alú né *mashwóné, Ata Esɔwɔ achyéé mekomejɔ́ wuú. Wyé gébé eyígémbó ntó ne Tíbarɔ́s alú aɲmé nekuú né gefwa jíí né *Rom. Pɔntyɔ́s *Palet alu nyá gɔmena né *gebagé mewaá Judiya, *Herɔ́d Antipa alu mémgbaré gebagé mewaá Galilí, menjmé wuú Filip alu nyá mémgbaré gebagé mewaá Itura ne Trakonitis. Lysanias alu mfwa melo Abilen gébé eyígémbó ntó, Anas ebwó ne Kaifas alú nyá *Matúkpe ampye upe Esɔwɔ.³ Wyé ndere Esɔwɔ abó atómé Jɔ́n mbó, aló mankéné maló yi álú kwókwólé né ebéé Jodan, agarege yéndémuú nnó ákwóré metɔ́ wuú álya gabo ne áwyaá ji manaá Esɔwɔ nnó Esɔwɔ ajinte gabo wuú.⁴ Ndeɛre abó agárege mbó, elú wyé nkane Asaya muú ekpávé Esɔwɔ asámé mmu ɲwe wuú nnó, “Muú fɔ abene mbó né mashwone aké:

Kwyége meti Ata dakené, nyaáge éwú ébé cho!

5 Sórege yéndé mékwé ewé kpaá ne ewé kɔ́, nnó degbéé yénde genko.

Nyaáge mati ufwé ábé cho, pyége malu yi álú gbérégbéré ábé dɔ́gédɔ́gé.

6 Ne bɔ́o ako ágéne nyé nkane Esɔwɔ áférege ebwó né efwyale gabo.”

7 Nkane Jɔ́n agárege mbó, gejamége bɔ́o áchwó eta wuú nnó ji áwyaá bwó manaá Esɔwɔ, aké ne bwó, “Enyú mmyɔ́! Ndémuú agaré enyú nnó dekaage bó efwyale ewé Esɔwɔ achwó tɔ́? ⁸ Pyége unó bí úlérege nnó dekwóre mataɔ́ nyú wáwálé. Déferége fɔ nnó dekaage déjwóle déli mmye nnó, esé délu upyáne *Abraham. Ewémbó efú yé genó né eta Esɔwɔ wó. Kaáge wáwálé nnó, Esɔwɔ akage pye mataá yina ábwólé upyáne Abraham. ⁹ Ye nana, enyú debó mankaá nnó, ábwéé mé etɔ́ mfaá mango yendé genɔ́ ne makaka eyi gélagé wómé umpomé ulúúlú ásré áfme mmu mewé.”

10 Ne gejamége bɔ́o áwúge mbó, ágíi Jɔ́n aké, “Nana esé dépyé nnó?”

11 Jɔ́n ashuú ebwó meko aké, “Muú abegé ne bɔ́ nkúwú ápeá, akaré achyé nte menjmé ayi ala pó ne nkúwú, ne ayi abegé ne menyéé, akaré achyé ayi ala pó ye ne genó.”

12 Yé anselé ɲkámakpo ntó áchwó nnó Jɔ́n áwyaá ebwó manaá Esɔwɔ ágíi jí áke, “Ménleré, ese ntó depyé nnó?”¹³ Ashuú ebwó meko aké, “Désége fɔ ɲka épwó ndere ebé éké.”

14 Bɔ́o bee áchwó gíi ntó áke, “Ne esé dépyé nnó?” Agaré bwó aké, “Dényége manwaá, ye maáma muú mechó detú, sége wyé ɲka utɔ́ nyú ne metɔ́ megomego.”

15 Jɔ́n agárege mbó, bɔ́o abó ágíle me *Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa, eféé ebwó álu ne dembyó né mataɔ́ bwó, ábélege umeé nnó ndɔ́fɔ ji ne alú Muú ayi Esɔwɔ akweré ji

elá gefwa. ¹⁶ Jɔn ashuú ebwó ako meko aké, “Me nwyage enyú ne manaá Esɔwɔ mamímamí yémbɔ, muú ayi áñeá geme apwó me achwó mbɔ me meso. Ne nkwané yé muú ayi ntóme manó mme nkaá manyii unó uká bií wó. Achwɔgɛ, awyage enyú ne *Mendoó Ukpea ne mewɛ. ¹⁷ Achwɔɔ nyé ne ékóriyá né ebwɔ wuú mánchá esa. Anerégé ashwané nye matoó alá pópó, afye esa né mmu uba abelé. Ne ukwɔɔ ebi ulá akpane agbɛ né mewɛ ewé elá nómégé.”

¹⁸ Na ne Jɔn agaré *abya Esɔwɔ melóméló mbaá bɔɔ, ne aji bwó matu né gejamégé majyé amí ama chyéé bwó. ¹⁹ Jɔn ashulé ntó ndo mbaá Herɔd ayi alú góména, gétúgɛ abané Herɔdyas, mendée menjmé wuú jimbo, ne géjamégé ubée bí ama pye. ²⁰ Herɔd aké awúu mbɔ, ama jyɛ mbé mampye gabo, apye Jɔn afyé denɔ.

*Awyaá Jisɔs manaá Esɔwɔ
(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11)*

²¹ Nsá nnó Jɔn akpé denɔ, abó awyage mé bɔɔ manaá Esɔwɔ. Bií fɔ anérége Jisɔs achwó ntó nnó Jón awyaá ji manaá Esɔwɔ. Aké atanegɛ mmu nnyi, anenemmye mfaánebuú anené. ²² Anénégé mbɔ, *Mendoó Ukpea éshulé echwó ji mmye élú wyé eké gepwine. Ne meko atané mfaánebuú aké, “Jlu maá metɔɔ wa, metɔɔ egɔɔ me ne wɔ dɔɔ.”

*Ukwéne ante Jisɔs Kras
(Mat 1:1-17)*

²³ Gébégé Jisɔs aléré mmye manlo utɔɔ bií alu aɲme esaá meso efyá. Bɔɔ abó áfere nnó alu maá Josép ne Josef abó alu maá Heli. ²⁴ Heli abó alu maá Matat, Matat abó alu maá Levi, Levi maá Melki, Melki abó alu maá Jana, Jana ayi alu maá Josef. ²⁵ Josef alu maá Matatyas, Matatyas alú maá Emɔs, Emɔs maá Nahum, Nahum maá Eseli, Eseli ayi alú maá Nagay,

²⁶ Nagay alu maá Mat, Mat maá Mattatya, Mattatya maá Semɛn, Semɛn, maá Josech, Josech maá Joda, ²⁷ Joda maá Joanan, Joanan maá Resa, Resa maá Serubabel, Serubabel maá Sheltyel, Sheltyel alu maá Neri. ²⁸ Neri maá Melki, Melki maá Adi, Adi maá Kɔsam, Kɔsam maá Elmada, Elmada alu maá Ere. ²⁹ Ere maá Joshua, Joshua maá Elyssa, Elyssa maá Jorim, Jorim ayi alú maá Matat, Matat maá Levi. ³⁰ Levi maá Simyɔn, Simyɔn maá Juda, Juda maá Josef, Josef maá Jonam, Jonam yi alú maá Eliakim, ³¹ Eliakim maá Meleya, Meleya maá Menna, Menna maá Matata, Matata maá Natan, Natan alu maá Devid. ³² Devid maá Jesse, Jesse maá Obɛd, Obɛd maá Boas, Boas maá Salmɔn, Salmɔn alu maá Nashyɔn. ³³ Nashyɔn maá Aminadab, Aminadab maá Admin, Admin maá Ani, Ani maá Hɛsrɔn, Hɛsrɔn maá Pɛres, Pɛres alu maá Juda. ³⁴ Juda maá Jakɔb, Jakɔb maá Asek, Asek maá Abraham, Abraham maá Tera, Tera maá Náho. ³⁵ Náho alu maá Serug, Serug maá Ru, Ru maá Peleg, Peleg maá Ebe, Ebe maá Shela. ³⁶ Shela maá Kenan, Kenan maá Afasad, Afasad maá Shem, Shem maá Nowa, Nowa alu maá Lamek, ³⁷ Lamek maá Metusela, Metusela maá Enɔk, Enɔk maá Jarɛ, Jarɛ maá Mahalale, Mahalale alu maá Kenan. ³⁸ Kenan alu maá Enɔs, Enɔs maá Set, Set maá Adam, Adam abó alu Maá Esɔwɔ.

4

*Danchɔmeló ammuá Jisɔs
(Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)*

¹ Ndere Jɔn abó áwyaá Jisɔs manaá Esɔwɔ né ebeé Jodan, Mendoó Ukpea egbɛé Jisɔs metɔɔ ne épye ji afé né mashwɔne. ² Ebá ji né usaá ndɔ upeá, nnó danchɔmeló ammuá ji. Jisɔs abelé né mashwɔne wyémbɔ ye menyéé anyéé wó. Gébégé ndɔ yimbo ekwyágé mesa aló mammye ji.

3 *Danchomeló áchwó eta wuú ajó aké, “Mbógé wó ọlu *Maá Eṣṣwá, garé mataá áyina ábwólé ntoó bréd.” 4 Jisṣas ashuú ji meko aké, “Asá mmu ḡwe Eṣṣwá nnó, ‘Menyéé jiji fó wó awyaá ešhye mángbaré geḡwágé mekwaá wó.’”

5 Danchomeló akpá ji ákwó te mfaá melu fó ewé ẹḡogé ne aleré ji maló mme mako ne gefwa. Jisṣas age ájí gébé dáma. 6 Ne ajó ne Jisṣas aké, “Achyé me mme yiná meko ne nk-age chyé yé waá ayi ajigé me metó. Menchyége nyé wó uto ne gefwa yí gélu fá né mme yina. 7 Mbógé ọtógé mánó mbe ushu wa ne ọnogé me nkane Eṣṣwá, mme yiná meko abeé nyé awyé.” 8 Jisṣas ashuú ji meko aké, “Asa né mmu ḡwe Eṣṣwá nnó, ‘Ọbó manógé elé Nte wye Eṣṣwá jimbií ne ọkpáné wye lé ji defwe’.”

9 Dánchomeló ama ase Jisṣas afé né Jerosale abelé ji né melu ewé ẹ́lú tete mfaá echa upe Eṣṣwá né Jerosale ne aké ne ji, “Mbógé wó ọlu Maá Eṣṣwá nyó cho mme. 10 Néndé ásá né mmu ḡwe Eṣṣwá nnó:

‘Eṣṣwá atome nyé makiénné jí nnó áchwó ábámé wó.’

11 Ama sá nnó:

‘Agbárege nyé wó né amu bwó chánchá nnó ọkagé ọtó ẹnó géká né ntaá.’”

12 Jisṣas ashuú ji meko aké, “Ajó nnó:

‘Mekwaá ákpelégé fó Nte wuú Eṣṣwá mankpea ji nnó ápyé genó.’”

13 Danchomeló ánerégé mámua Jisṣas alyá ji, afé kpé.

Jisṣas aló utó bií né Galilí

(Mat 4:12-17; Mak 1:14-15)

14 Jisṣas ályágé melu ewémbó akeré meso né Galilí, ne uto Mendoó Ukpea ulú ne ji. Ngó wuú akwó né maló Galilí yimbó mako, 15 gétúgé ábó álerege bọ́ né mmu macha mmyemenene ne bọ́ ako bi awuú, áféege ji.

Bọ́ Násaret abya Jisṣas

(Mat 13:53-58; Mak 6:1-6)

16 Né gébé gefó Jisṣas afé ntó né Nasaret mbaá yi áweé ji. Bií uwyáá bwó úkwónégé afé mmu echa mmyemenene ndere gepó jíí gélu mé. Éké éwyáge akwilé ka mankwuú ḡwe Eṣṣwá. 17 Achyé ji ḡwe yi Asaya *Muú Ekpávé Eṣṣwá ásamé. Anené ji, ape melu fó né mmu, akú melu ewémbó éké:

18 “Mendoó Ata Eṣṣwá ẹ́lú ne me, gétúgé abó ajoyá me nnó ngaré abya Eṣṣwá melóméló mbaá bọ́ gekpo.

Ama tó me nnó ngare mekomejó Eṣṣwá mbaá bọ́ bí ákpené denoré bee nnó ebwó átánege nyé

ne mangaré mbaá bọ́ ame nónómé nnó ebwó ámage ló nyé mangé,

átó me ntó nnó mféré ntó abi álú né efwyale,

19 ne mangaré nnó gébé gékwóné eyígé Atá ápóoge nyé bọ́ bií.”

20 Jisṣas ájógé ḡwe yimbó, akweré, ashuú etá mémbelé, ajwólé ka. Bọ́ ako né mmu echa mmyemenene átó ji ame mmye. 21 Aló mangaré ebwó aké, “Mekomejó yi déwuú fina né mmu ḡwe Eṣṣwá alu wáwálé.” 22 Bọ́ áwúgé dengare mejó melóméló ewé ájó, mató ágo bwó dọ́. Akamé nnó alu cho ne ákwéne dembyó aké, “Pó maá Josef na?”

23 Jisṣas aké ne ebwó, “Ela gachyé enyú déto me maka mmye nnó, ‘Mémpyé mamée, poó geme jyé, ufélékpá ebí ólerege né Kapanom, lére ubí ntó fá né melo wye.’”

24 Jisṣas ama jó ne ebwó aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó bọ́ ekpávé Eṣṣwá apó ne ẹ́nogé né melo bwó”. 25 Ama ḡmére aké, “Wuúge gébége Elija álú Muú Ekpávé Eṣṣwá, Eṣṣwá apye mekwyé abelé né áḡmé álé ne geba ne mesa akwé maló mako. Dekáá ntó nnó gejamégé akwí andée álú nyá né gébé

eyigémba fá meló Isreli, ²⁶ Esawa áto fɔ *Elija nnó ájyé apoo afɔ wó. Ató lé ji mbaa mekwí mendée yi ajwólege ne Sarifat né gebagé mewaá Sidan ne apoo ji.

²⁷ Gébége *Elishya alú *Muú Ekpávé Esawa gefɔó genó eyigémba gépye ntó. Né mme Isreli, gejamége bɔ́ abó ámeé ubá ne Elishya apoo yé muú bwó ama wó. Apoo élé *Naman ayi alú lé muú Siriya.”

²⁸ Bɔ́ bí alú né mmu Echa Mmyemenene awuúgé depɔ eti, nchye anwɔné ebwó, ²⁹ ákwilé ka, ágbaré Jisɔs, aja ji afé nnó ámmú ji akwé né nteé gɛ́nkɔ. Abó átené melɔ bwó né mfaa mekwé, egbe ema ebɔ élú nteé gɛ́nkɔ. ³⁰ Ndere ájye ne ji abwalé mmye akoo koooge metɔ́ metɔ́ bwó afé egbé wuú.

Jisɔs apye mende ayi awya meló nchye atoo
(Mak 1:21-28)

³¹ Jisɔs ashulé afé né Kapanɔm, melo kpaá ewú né gebagé mewaá Galilií, ne yéndé bií uwyaá bɔ́ Jus ukwónégé, alerege ebwó mekomejɔ́ Esawa. ³² Ebwó ala mano mekpo fuú, né gefɔ́ eyigé ji álerege gétúgé ajóge ne uto. ³³ Mende fɔ́ abó alu éléé né Echa Mmyemenene ayi meló achyége efwyale. Ewya wó, abó mánkalé ne eshye aké, ³⁴ “E é Jisɔs ayi Nasaret, ɔ́kelege mampye esé ndé? Ɔchwó manii esé mbwé? Nkage wɔ, ɔlu Muú Ukpea ayi atané mbaá Esawa.”

³⁵ Jisɔs anyá meló nchye yimbɔ aké, “Kwéné mejɔ́, táné ji mmye.” Meló nchye apye mende yimbɔ akwé né mbe ushu bɔ́, ne atané ji mmye. Yémbɔ achwu ji wó. ³⁶ Bɔ́ ako ágégé gefɔ́ yina ala mano mekpo fuú ne ágige ate aké, “Mekomejɔ́ Jisɔs alu mbɔ nnó? Awya uto mányá áló nchye átané bɔ́ mmye.” ³⁷ Ngó Jisɔs akwó malɔ mako né gebagé mewaá eyigémba.

Jisɔs apye gejamége bɔ́ mamée átoó

(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

³⁸ Jisɔs ályágé echa mmyemenene, afé gepúgé Símun. Eféé mmá mendée Simun amée njaja gefwine. Bɔ́ bí alú mmu gepu áke né Jisɔs: Ata pye ji atoo. ³⁹ Ajóge mbɔ, Jisɔs akwilé ajye tene ji né nékuú né mmye né mbaá yi abelé. Anyá dámáa gefwine gebyé ji mmye ne mendée yimbɔ akwilé ka achyé ebwó menyéé.

⁴⁰ Nkwale aké akwonege bɔ́ bí áwya bɔ́ bi ámeé ufɔ́ mameé né upú bwó áchwó ne ebwó mbaá Jisɔs. Ji ata bwó amu mmye, ebwó ako átoó. ⁴¹ Yémbɔ gejamége bɔ́ abó alú ábí áló nchye achyége bwó efwyale. Gébége áló nchye bimbɔ átanégé ebwɔ né mmye, abó akálege áke, “Jisɔs, ɔlu Maá Esawa.” Jisɔs anyá ábí nnó ákwéné mejɔ́, akámé fɔ́ ábí ájɔ́ mejɔ́ wó néndé ákaá nnó alu *Muú yi Esawa akweré ji elá gefwa.

Jisɔs agarege meko mejɔ́ Esawa né mmu macha mmyemenene
(Mak 1:35-39)

⁴² Bií ujjágé alyá afé né melu éwé bɔ́ alá pɔ́ wyéé. Aké ajye mbɔ, bɔ́ ala meso mákélégé ji ne áge ji wó. Gébége ágené ji alu mé téné manjye. Eféé ne ánené ji mmye nnó ajwólé éféé ne ebwó ⁴³ Ashya aké ne ebwó, “Mbɔ ntó manjye né malɔ ayichá mangaré abya melómélɔ ayi agarege ndere gefwage Esawa gélu. Esawa ató me fá mme yina gétú eyigémba.” ⁴⁴ Ajóge mbɔ ne ji alyá ájyé melo Nasaret meko, mángárege abya yimbɔ né mmu macha mmyemenene Judiya.

5

Jisɔs akú baá utɔ́ bií ani abi mbe
(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)

¹ Bií fɔ́ Jisɔs abó átené né mapeá géntoógé mewaá Genesaret. Bɔ́ áchwó nɔ́ ji mme, ánjmérege

ji ákélege manwú meko mejóó Èsɔwɔ. ² Agé mákpée ápeá né mapea géntoógé mewaá ne ambóó mákpée átané ájye shwóné utófú bwó. ³ Ajye kpe né ekpée éma éwé Simun, ne ajóó ne ji aké, “Até ekpée éjyé dachyé ne nnyi. Até Jisós ajwólé mmu ekpée, bóó ála mbale nnyi, Jisós ala yé manleregé bwó.”

⁴ Anérégέ mánleré, aké ne Simun, “Té ekpée éjyé mbaá yi nnyi négomé ne wɔ ne bóó byé ñmége utófú nyú manwá meshuú.” ⁵ Simun ashúú ji meko aké, “Ata dépye utóó ne utuú kpaá ye genó déwa wó. Yémbɔ, ndere wɔ ne ójóó mmage nnyé mua.” ⁶ Ebwó áfé, áñme utófú bwó, meshuú ése gejamé te utófú úke úgyálé. ⁷ Èpwógé ebwó, áfu amu nnó ate ajeé abi alú mmu ékpe ewé fɔ áchwɔ pɔó bwó. Achwógé áferé gejamé gé meshuú, áfyé makpée bwó apea ágbeé te ákélege mánke.

⁸ Simun ayi akúú ji ntó nnó Pita agégé genó eyi gepye mbɔ, ajye tó manó mme mbe ushu Jisós aké, “Atá kwilé lyá me, néndé nlu mémpyee ubeé.” ⁹ Abó ajage mbɔ gétúgέ ji ne bóó bíí ágené gejamé gé meshuú eyi ebwó áwané, éfɔ ékwó bwó matóó. ¹⁰ Ajeé bíí Jemsi ne Jon abi alú baá Sebēdee ála ntó mano makpo fuú. Ne Jisós ajóó ne Simun aké, “Ɔfógé, nana ɔb nyé manywérégέ lé bóó.” ¹¹ Ebwó áwúgέ mbɔ ája mákpée bwó ákwó mewaá, ályá yendégenó ne ákwólé ji.

Jisós apye muú ubá atoó
(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Né gébé gefɔ Jisós abó álu né melɔ kpaá fɔ ne muú fɔ álu wyé ayi amée *ubá. Agégé Jisós ajye tó mánó mme, akpá ji geká aké, “Ata mbógé ákélege, pye me nkpea.” ¹³ Jisós anyaá ebwó wuú ata

ji aké, “Nkélege, kpea.” Wyé ndere ájóó mbɔ ubá bimbɔ úbyé ¹⁴ Jisós aké né ji ekagé ógaré muú fɔ, “Chó léré né ji mmye jyé mbaá mémpyé ure Èsɔwɔ, chyé ntó genó eyige ápye gepye ndere Mosis ábó ájóó nnó muú amegé ubá atoógé áchyége, mampye bóó ákaá nnó ótoó.”

¹⁵ Yé élé Jisós afye ji ebé, mende yina agaré abya wuú mme meko kpaá gejamé gé bóó gechwó chóme mbaá Jisós, manwú nkane alárege ne nnó apye ntó abi ámeé átoó. ¹⁶ Yémbɔ Jisós ályá ebwó né mboó gébé manjye némmye né melu ewé bóó ála pɔ wyé.

Jisós apye muú úchánchi atoó

(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ Né bíí fɔ Jisós abó alerege bóó, Atá Èsɔwɔ áchyegé ji utu ne ji apye bóó mamé átoónger. Bóó bíí akúú bwó Farasi ne Anleré mabe Èsɔwɔ álú wyé, ne abó átané né maló Galilíi mako ne Judiya chóncho ne Jerosale. ¹⁸ Bóó fɔ akpá muú úchánchi né uló. Abó áchwó nnó ákpe mmu gepú ne ábélé ji mbe ushu Jisós. ¹⁹ Yémbɔ áge meti mankpe ne ji wó, gétúgέ bóó ájamé dɔó, kpaá áñmérege ate. Èféé ne ákwámé mfaá nchwu, * ábeá mekpo ñkó, áshulé mende yimbɔ né uló né mbe ushu Jisós. ²⁰ Jisós agégé nnó bóó bimbɔ áfyéé matóó ne ji áké ne mende úchánchi yimbɔ, “Mejeé wa ájiiinte gabo wyéé.”

²¹ Anleré mabe Èsɔwɔ fɔ, ne abi akuú bwó Farasi áñménege ne matóó usóó áke, “Mende yina áferé nnó álu waá. Akelege mameé mmye ne Èsɔwɔ? Élé Èsɔwɔ mbíí ne akage jinte gabo muú.” ²² Jisós akaá ula bíí ebwó áñménege ne ágií ebwó áké, “Ulannó enyú déwya gefógé uféré bímbɔ né matóó nyú?” ²³ Ndé gelu pere manjóó, ‘Nnó ájiiinte gabo wyé’, waá manjóó nnó, ‘Kwile téné ke?’ ²⁴ Nkélege mámpye

* 5:19 Elú wáwálé nnó: Gepú eyigémbɔ gepófɔ gepúgέ nchwu. Upú bíí bóó Isrelíi áténégé mfaá alu dede, muú akaáge jwóle wyé nkane agbá. Mbaá yifɔ ákwérege ne mataá, ne ákágé fère ala fuú.

enyú dékaá nnó *Maá Nte Mekwaá awyaaá uto fa mme manjinte gabo mekwaá.” Ajógé mbò, akuú mende úchánchi yimbò aké, “Kwile téné. Kpá uló byéé, chó mmu.”²⁵ Akwilé téné mbe ushu bòó, akpá uló bií awulé né gepú jii áféége Esòwò.²⁶ Bòó ako ágége ewe epye na, efó ékwò bwò matòó dòó. Ala mano mekpo fuú ne áféége Esòwò aké, “Dégé ufóó unò fina.”

Jisòs akú Lévi ndere maá utòó wuú (Mat 9:9-13; Mak 2:13-17)

²⁷ Jisòs ályá éféé manjye dafye, gébége ajye agé mende fò ayi ákúu jii Lévi; ménselé ñkámakpo, ajwólé melú utòó wuú. Jisòs akuú jii aké, “Kwólé me.”²⁸ Ajógé mbò Lévi alyá yéndégenó, akwilé ka alo mankwólé jii.

²⁹ Éké éwyage Lévi akuú gekpékpége epaá né gepú jii nnó ebwó ne Jisòs ábé mmu nechóchó. Gejame ánselé ñkámakpo ne bòó bífó abi bòó Jus áselé ndere bò ápó mpa, ebwó ako abó ányéé menyéé ne Jisòs.³⁰ Bòó Farasi ne Anleré mabé Esòwò abifó ágége mbò, álo máñmené aké ne baá utòó Jisòs, “Ulannó enyú dényé menyéé ne ánselé ñkámakpo ne bòó ubeé.”³¹ Jisòs ató ebwó neka aké, “Bòó abi álá meé, ákélégé fò muú uka, élé abi ámeé ne ákélege.”³² Ne me nchwó fò fa mme mánkú bòó abi álu cho ne Esòwò wó, nchwó lé mánkú bòó abi ápyéé ubeé nnó ákwòre matòó bwó.”

Nkwé manlya menyéé kpékpé (Mat 9:14-17; Mak 2:18-22)

³³ Ama gii Jisòs nkwé yina nnó, “Baá utòó Jòn ályage *menyéé kpékpé né mboó gébé gétúgé deporé Esòwò. Baá utòó bòó Farasi ápye ntó wyémbò ne abyéé ápyé fò mbò. Ebwó ákéne ányé, ányúu.”³⁴ Jisòs ashúú ebwó meko aké, “Nnó bòó ájyegé epaá neba muú akage pyéé ajéé menò neba ályage menyéé

kpékpé ayi menò neba alú ne ebwó?³⁵ Yémbò gébé gebéé nye eyíge menò neba alá beé nyé sé ne ebwó, éféé ne ályáge nyé menyéé kpékpé né mboó gébé gétúgé deporé Esòwò.”

³⁶ Ama tó neka eníne fò aké, “Élómé fò nnó muú ágyá ndeé meke ákwómé ndeé eyi gekwéne. Apyegé mbò achóó ndeé yi meke, ne nkwómé yimbò ábálé ne gekwénegé ndeé.”³⁷ Élómé fò ntó nnó muú ákpa mmòó make, áfáné mmu ukwéne unò mmòó ebi akwyéé ne mekò menya. † Mbògé apyegé mbò gébége mmòó mí make maké mabéne unò mmòó bimbò úfule nyé, mmòó magbélegé nyé mme ne unò mmòó uchógé nye ntó.³⁸ Muú abó mamfyé mmòó make yéndégébé mmu unò mmòó ebi uke.³⁹ Epó kòkòge nnó muú yi abeá mé mányú akí mmòó áamá ákwóré ányúgé mpwa mmòó. Akélege wyé akí mmòó.”

6

Nkwé ayi bií uwyaaá bòó Jus (Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ Né bií uwyaaá bòó Jus fò, Jisòs ne baá utòó bií ákoóge né mekòó gefógé nchi fò eyi ákúu nnó wid. Baá utòó bií álo mánkógé ulónchi fò álálege ányéé.² Bòó Farasi ágége mbò ágií aké, “Ulannó enyú dépyéé genó eyíge ebé ela ékamé nnó muú apye bií uwyaaá wó?”³ Jisòs agií ebwó awuú nkwé aké, “Enyú délu danjóó né mmu ñwe Esòwò ndere mfwa Devid ápyé nyá gébége mesa ámmye jii ne bòó bií wó?”⁴ Akpe mmu echa upe Esòwò abó menyéé yi abó áchyé mbaá Esòwò, ányé ne áchyé ntó bòó bií wó? Ebé ejóó nyá nnó muú ányegé fò menyéé yimbò, ékosé mémppyé upe Esòwò.”⁵ Jisòs ama jóó ne bwó aké, “Ele *Maá Nte Mekwaá ne akáge gáre genó yi muú ábòó mampye né bií uwyaaá.”

† 5:37 Élú wáwálé nnó: Epófó ushwò, élé uba mekòmenya.

Jisṣas apye mende yi ebwṓ egboṓ ji atoo

(Mat 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ Bii uwyaa ebifó úkwónégé, Jisṣas ayye kpé mmu Echa mmyemenene, ala mánlérégé bṓṓ. Mende fṓ abó alú eféé, ayi ebwṓnye wuú egboṓ. ⁷ *Anleré mabé Eṣṓwṓ ne bṓṓ Farasi ábṓ ábáme Jisṣas nnó ámá ji mechó mmye. Apéle ji dome mange nnó apye nye mende yimbṓ atoo né bii uwyaa bwṓ ne ájṓṓ nnó ákwé ebé. ⁸ Yémbṓ Jisṣas akaá genó eyigé ebwṓ áférege aké ne mende yimbṓ, “Kwilé chwṓ téné mbe ushu bwṓ.” Ne akwilé achwṓ téné eféé. ⁹ Mende yimbṓ áténégé eféé, Jisṣas agii ebwṓ aké, “Ebé esé eké depye ndé né bii uwyaa? Eke depye galógál wá gabogabo? Mampye mekwaá apó wá mánlyaa ji agbó?” ¹⁰ Ape ebwṓ bṓṓ ne álé jṓṓ ne mende yimbṓ aké, “Nyaá ebwṓ wye.” Téneténe mende yimbṓ anyágé, ebwṓ wuú etoo. ¹¹ Ewéna epwṓ ebwṓ amu, matṓṓ ásṓ ebwṓ ájye chó mánṣṓ mala nnó áwá Jisṣas.

Jisṣas ajya ángbá bii áfyanéapeá

(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Né gébé eyigémbṓ, Jisṣas alyá melṓ akwṓ mékwé fṓ mánemmye mbaá Eṣṓwṓ ne ala ewú anemmye utuú uko. ¹³ Gébégé bii úkaá, akú baá utṓṓ bii; áchwṓgé ajya áfyanéapeá abi akúu ebwṓ nnó ángbá. ¹⁴ Abi ájya élé Simun ayi akúu ntó nnó Pita ne Andru menmó Simun. Abifṓ alú Jemsi ne Jon, Filip ne Batolomyo. ¹⁵ Matyo ne Tomasi, Jemsi maá Alfṓs, Simun ayi akúu ji muú ukógé. ¹⁶ Judas ayi maá Jemsi, ne Judas Iscarot ayi né meso gébé áchyé Jisṣas mankwáá.

Jisṣas alerege, agarege mekomejṓṓ Eṣṓwṓ ne apye bṓṓ mamée átóoge

(Mat 4:23-25)

¹⁷ Anérégé manjya ebwṓ ala mánshulé mekwé. Ashulé akwya né mbaá ayi alú dede, ne gejamégé bṓṓ gébṓ géchomé éféé. Abó átané

malṓ mako ayi Judiya ne Jerosale ne malṓ Tiya ne Sidon ayi alú mbále ebéé mega. ¹⁸ Abṓ áchwṓ mánwú nkane Jisṣas álérege ne nnó ápye mamée bwṓ ábyé. Bṓṓ bí áló nchye áchyége ebwṓ efwyale áchwṓ ntó, ne Jisṣas apye ebwṓ atoo. ¹⁹ Wyémbṓ ne gejamégé bṓṓ genmérége ate manjye tá Jisṣas gétúgé uto bí útánege ji menyamye úpyé bṓṓ mamée ako átóoge.

Jisṣas alerege mejé ewé wáwále

(Mat 5:2-12)

²⁰ Né gébé gefṓ Jisṣas ape baá utṓṓ bii dómeé aké:

“Méjé élú ne enyú bí delú gekpo, néndé *Gefwa eyigé Eṣṓwṓ ágbárege gelú eyigé nyú.

²¹ Méjé élú ne enyú bí mesa ámyé nyú nana,

denyé nyé menyéé degbeé.

Méjé élú ne enyú bí delíle mbṓ náná,

enyú dejwane nyé.

²² “Méjé elu ne enyú mbṓgé dekwálege Maá Nte Mekwaá, ne bṓṓ aké ápaa enyú, áfwéne enyú, áshye nyú ne akúu nyú mabṓ mabomabo. ²³ Bége ne nechóchó gébégé gefṓṓ genó eyigé ná gépyegé, gétúgé Eṣṓwṓ akwye mé gekpékpégé nsá nyú alu né mfaánebuú. Kaáge nnó wyémbṓ ne ukwéne ante bṓṓ bína áfwyalé nyá ukwéne bṓṓ ekpávé Eṣṓwṓ.

²⁴ “Yémbṓ utónkwa úlú ne enyú bí delú mbṓ né gefwa nana,

néndé débṓ mé nsá nyú.

²⁵ Utónkwa úlú ne enyú bí dényéé dégbége náná,

néndé debéé nyé mesa.

Utónkwa úlú ne enyú bí déjwane náná,

néndé delile nyé né masómé.

²⁶ “Utónkwa úlú ne enyú gébégé bṓṓ ako aké áféége enyú, wyémbṓ ntó ne ante bwṓ abi mbe ábṓ ápye ne bṓṓ ekpávé Eṣṓwṓ abi gebyó.

Bṓ gejeé ne bṓṓ mawámé

(Mat 5:38-48; 7:12a)

27 “Yémbò enyú bí déwúu mekomejò wà ngarege enyú nnó, bógé gejeé ne bòó mawámé nyú, pyége galógáló ne bòó bí ápáa enyú. 28 Yéndégébé bòó álwerégé enyú, négemmye nnó Èsòwò agé ebwò meshwe ájé bwò, máge dénénemmye mbaá Èsòwò gétúgè bòó bí áshyé enyú.

Jisòs alerege nnó ékagè muú ashuú gabo mfaá gabo

(Mat 5:38-42)

29 Mbógé muú adogé wò neka né etá éma, bwólé ewé fò ntó ádo. Mbógé òfyégé bò nkú apeá né mmye ne muú afòógé ayi mfaá, kpe chyé ji ayi nteé. 30 Muú akógé wò genó, chyéé ji. Afòógé genó jyé, òsege sé géjí. 31 Pyége etá bòó wyé genó eyigé dekélege nnó ápye eta nyú.

32 “Mbógé enyú degboó lé ne bòó abi ágboó ne enyú ndé nsá ayi enyú debòó? Ye bòó abi ápyéé gabo, ágboó ne bòó bi ágboó ne ebwò. 33 Ne mbógé enyú depye élé galógáló ne bòó bí apyé galógáló ne enyú nsá nyú alu éfó? Yé bòó abi ápyéé gabo, mbòntó ne apyéé. 34 Mbógé depwale unó mbaá bòó bí dékaá nnó áshúuge nyé eta enyú galógáló yi enyú dépye alé? Abi deké álú bòó ubeé ápye ntó gefòó géma. Yéndémuú apwòle genó etá mejíi wuú, akaáge nnó ashuge nyé geko. 35 Genó eyigé débòó mampye gélú nnó gbógé ne bòó mawámé enyú ne pyége galógáló ne ebwò, depwòge ebwò epwò, dégigé nnó áshuú. Debòó nyé gekpékpége nsá ne debeé nye baá Anyátá Èsòwò. Néndé alome ne bòó ubeé ne abi alá támégé ji. 36 Gége bòó meshwe wyé ndere Nte nyú Èsòwò agéne nyú meshwe.

Dépagé mpa bòó ne metòó usòó

(Mat 7:1-5)

37 “Dépagé mpa muú ne ufya ékagè Èsòwò ápá ntó awu nyú mbò. Déchége muú mabò nnó apye ubeé ékagè Èsòwò áchó ntó

ami nyú. Jíige nte gabo ayi bòó ápyé eta nyú nnó Èsòwò ajíi ntó nte gabo awu nyú. 38 Chyége bòó genó eyigé ebwò akélege, Èsòwò achyége nye ntó enyú. Yéndégébé aké achyége, amége chánchá, akwyége anmerege nnó gégbéé gégbélégé mme. Gefòó eyigé démége genó déchyége muú, mbòntó ne amége nye áchyéé enyú.”

39 Jisòs ama tó ebwò neka nnó, “Èpòfò kòkòge nnó muú amé nónómé ájáa nte ayifò meti. Mbógé apyége mbò, ebwò ako ákwéne mmu gepyéé. 40 Kaáge nnó maá nyé akaágé fò nyé apwò menleré wuú. Yémbò, gébégé anerege mángíi nyé, abeé nyé ntó ndere ménleré wuú.

41 Ulannó óchérege ekéké gabo ayi alu eke maá gejwaá né dambònnnyi nte menjmé wyé òla òfyéé mekpo né gabo ayi alu eke mekwòkwò né dambònnnyi awye wò mbòó? 42 Èpyembò nnó ne òjòó ne menjmé wyé nnó, ‘Té mmye we mfére wò gejwaá né dambònnnyi ayi òla kaáge nnó mekwòkwò elú né dambònnnyi wyé.’ Wò muú dembwólé bò mbe féré ntó mekwòkwò ewé elú wò né dambònnnyi, ne òkaá nkane òférége ekéké gejwaá eyigé lú menjmé wyé né dambònnnyi.”

Genòó ne umpomé bíi

(Mat 7:15-20; 12:33-35)

43 Jisòs ama jòó aké, “Genòó yí gelógeló géwómé fò umpomé uboubo ne eyí gebogebo ntó géwómé fò umpomé ulúúló.

44 Yéndémuú akaágé genòó né umpóme bí géjí géwóme, muú ajye fò ákyé genchógélé eyigé mbò mfaá genchógélé denywóné. Muú ajye fò né nepe ákyé éké. 45 Muú melóméló ájógé depò delòdéló eti delú ji né metòó, muú mebomebo ájógé depò debodebo eti delú ji metòó. Ná ne elú gétúgè genó eyi gélú muú né metòó géjí ne gétánege ji meno.”

Ufɔ́s ántené upú áped

(Mat 7:24-27)

⁴⁶ Jisɔs ama gii aké, “Ulannó enyú dekuú me Ata Ata! ne dela dépyé genó eyígé me njóóge. ⁴⁷ Muú yi achwó awúu mekomejóó wa ne ajoyé gépyé ndere ájóó, ⁴⁸ muú yimbó alu eké mende yi álóó mantené gepú jii, ne abó mbe achó mme, afyé mataá chánchá ne ale téné géji. Meso gébé geneagé nnyi géchwóge mammu géji yémbó genyígé fɔ́ gétúge áténé géji chánchá. ⁴⁹ Yémbó muú yi awúu mekomejóó wa ne alá pyéé ndere akélege alu eké muú ayi atené gepú jii né nébóme eniné alá cho afyé mataá wó. Meso gébé nnyi negbeégé né mmu gepú eyigémbó gékwé mme gbang.”

7

Jisɔs apye maá defwé muú kpaá
bɔ́ bee Rom atoo
(Mat 8:5-13)

¹ Jisɔs anéré manlérégé bɔ́ unó bimbó ne atané afé né meló Kapanóm. ² Muú kpaá bɔ́ bee *Rom fɔ́ abó alu né melo wémbó ne abó awya maá defwé ayi agbo ne ji dɔ́. Maá defwé yimbó akwé nemé ala mangbómangbó ³ Mende yimbó awúgé abya Jisɔs, ató ákpakpa bɔ́ Jus nnó ájyé ákuú ji áchwó ápyéé maá defwé wúu átoó. ⁴ Ajyége, ágé Jisɔs ákwé ji uká aké, “Atá chó poó muú kpaá yimbó. Alu muú yi ókage *pó ji. ⁵ Agboó ne esé bɔ́ Jus dɔ́ te atené esé echa mmyemenene.”

⁶ Ebwó ájóge mbo Jisɔs afé ne ebwó. Ndere alé kwókwóle ne dachi muú kpaá yimbó, ató ajeé bíi bichá ájyége átuú ne Jisɔs aké, “Muú kpaá aké dégaré wó nnó, ‘Ata, ówagé mmye jyé detú mánkwóné gepú ya, nfu yéé muú fɔ́ ayi ókpéne gepú eyá wó.’ ⁷ Gé ula úbí jimbó alá chwó báne wó wó. ‘Wó jóó lé genó, ne maá defwé wúu átoó.’ ⁸ Elé mentó nnya bɔ́ kpakpa né mbe, abi me nwuú ne ebwó. Ajóóge ne me nnó, ‘Mpye

genó eyi’, mpye. Ne nnya ntó bɔ́ bee abi áwúu ne me. Yé ayi ndé ne njóóge ne ji nnó, ‘Chó fa ajoye, njóóge ne ayimbó nnó chwó we, achwó.’ Ne njóóge ntó ne maá defwé wa nnó pye eyi, apyéé géji.” ⁹ Jisɔs awúgé mbo, akwé dembyó, abwólé ushu mbaá ekwó bɔ́ bi ákwólege ji aké, “Ngarege nyú nnó me nlú danjé muú yi afyéé metáó ne me na, yeé ébéle né Israeli.” ¹⁰ Ajeé muú kpaá yimbó abi ji atómé, aké akéregé meso mmu gepú ágé nnó maá defwé mende yimbó atóó.

Jisɔs ape maá mekwi mendée né negbo

¹¹ Mechó ewémbó ékóge, Jisɔs ne baá utóó bíi álo mánjye né melo ewé ákúu Nen. Ne gejamége bɔ́ ntó abó akwólege ji. ¹² Afé, aké ákwónége mekpó meti, ágé ndere bɔ́ fɔ́ ákpané mewu muú ájyé níi. Mende yi agboó mbo, mmá wúu abó abye lé ji mbií. Ne mmá yimbó alu mekwi mendée. Ndere ebwó ajoye mbo, gejamége bɔ́ né melo ewémbó ákwólege mekwí mendée yimbó.

¹³ Atá Jisɔs agége mendée yimbó meshwe akwó ji metáó te ajóó ne ji ake, mma “Óligé se.” ¹⁴ Ajóge mbo, ayme uká afé mbe, atagé uló, bɔ́ abi ákpané genkwóge muú eyigémbó átene. Jisɔs aké, “Gesagé muú ngaré wó nnó kwilé ka.” ¹⁵ Mende yi agboó mbo, akwilé ka alo manjóó mejóó. Jisɔs agbaré ji achyé mbaá mma wúu. ¹⁶ Bɔ́ ako ágége na, efó ékwó bwó matáó, Aló manféé Esɔwó aké, “Gekpékpége *Muú Ekpávé Esɔwó achwó mambé ne esé. Esɔwó achwó póo bɔ́ bíi.” ¹⁷ Abya mechó ewé Jisɔs apyé na afé né maló bɔ́ Jus mako ne máta malo ayifo.

Bɔ́ dentáó Jɔn menwyad bɔ́ manad Esɔwó
(Mat 11:2-19)

¹⁸ Baá utóó Jɔn ntó áwúu depó etiré na deko ne ále garé ji. ¹⁹ Agarége mbo, Jɔn aferé ebwó

makpó apeá ató mbaá Atá Jisṣ nnó ájyé gíí jì nnó, “Ǿlu *Ménkwólé Gewu ayi abó alú manchwó wá esé dégilé ayichá?”²⁰ Ajyé gé ágé Jisṣ aké, “*Ǿn menwyaá bṓó manaá Esṓwṓ ató esé né eta wyé nnó déchwó dégíí wṓ nnó, ‘Ǿlu Ménkwólé Gewu ayi abó alú manchwó wá esé dégilé ayichá?’ ”

²¹ Wyé né gébé eyigémṓ, Jisṣ abó apóge bṓó mamée mámpyé mamée bwó ábyé. Aferege ntó áló nchye abi áchyege bṓó efwyale ne apye bṓó amé nónómé ágéne. ²² Eféé ne ashuú baá dentṓó bimṓo meko aké, “Choge dégere Ǿn unó bi enyú déwuú bṓó áǾge ne ebi enyú ambṓó dékpané amé dégene. Bṓó amé nónómé ágéne, ubwéré uk-wilé úkéne, bṓó abi ámeé ubá átoó, bṓó matu gbé gbé áló manwúgé, abi ágboó ápee, ne ubyá bṓó úwú abya melóméló. ²³ Metṓó megṓmegṓ ébé ne muú yi alá pṓ ne dembyṓ né metṓó gétú yá.”

²⁴ Baá dentṓó Ǿn ákerégé meso, Jisṣ aló mángare bṓó depṓ tiré Ǿn, ake, “Tégé gébége enyú déjye nya né mashwṓne, defe mange ndé gefṓgé muú? Déjye gé le muú ayi alú eké mancha ami afofo akpáne áténe egbe ewe ne ewe? ²⁵ Mbṓge mṓo fṓ wṓ, deféré nnó dejyé gé ndé gefṓgé muú? Défé manjye ge muú ayi afye mandeé malómáló yéndégébé ápyé gesa? Bṓó bi áfyé mandeé malómáló ne ányéé geñwá, ájwṓlege né dachi afwa. ²⁶ Gárege me, enyú défé yé éwú mánjye gé waá? Elé muú ekpávé Esṓwṓ? Eh, gé muú yi enyú dégené mṓo. Ngare enyú wáwálé nnó aṓeá geme apwṓ yéndémuú ekpávé Esṓwṓ. ²⁷ Elé Ǿn yina ne abó ásamé gétú jíí nnó Esṓwṓ aké, ‘Wuúgé, ntame nyé muú dentṓó wa ayi abó nyé mbe ne wṓ manchwṓ kwyé meti wyé ne ṓchwṓgé.’ ²⁸ Jisṣ ama jṓó aké, Ǿn aṓeá geme apwṓ yéndémuú yi mendée ábyené jí fá mme. Yémbṓ Ǿn agé lé *ugéné ámé, ne muú ayi

mejé gefwage Esṓwṓ élóó ne jí, ye alu kṓó apwṓ jí Ǿn.”

²⁹ Bṓó áwúgé mechṓ ewená ákamé nnó, depṓ tiré Esṓwṓ abó akwyé na delú cho, gejamégé bṓó bina abifṓ alu anselé ṓkámakpo. Akamé wyémṓ, gétúgé ábṓ ákamé depṓ tiré Ǿn ajṓó, ne alé wyaá ebwṓ manaá Esṓwṓ. ³⁰ Yémbṓ bṓó Farasi ne Anleré mabé Esṓwṓ né matṓó bwṓ áma áshyá wyé shyá depṓ tiré Esṓwṓ akwyé. Ebwṓ áshya mṓo, élé ábṓ áshyá ntó nnó Ǿn awyágé fṓ ebwṓ manaá Esṓwṓ.

³¹ Jisṣ awyágé agíí geme jíí aké, “Mmege na bṓó njye enina ne ndé? Alú mṓo nnó? ³² Agígé mṓo aké, álú eké ambáné bi álú né metṓó melṓ ápye metu, ákuú áte, aké:

‘Esé dékwe enyú ubeé neba nnó débé, déshya mambé,

Esé dékwa makwaá negbo nnó deli déshya manlí.’

³³ Wyémṓ ne enyú depye ntó. Ǿn menwyaá bṓó manaá Esṓwṓ, abó achwṓ ajwólé mesa, anyuú mmṓó wṓ, ne deshye jí deké, ‘Awyaá melṓ nchye.’

³⁴ Me *Maá Nte Mekwaá nchwṓ nnye menyéé, nnyu mmṓó deshye me ntó deké, ‘Nlú muú geñṓ ne menyuú mmṓó, ne dékíí me deké me nlu mejeé ánselé ṓkámakpo ne “Bṓó ubeé”.’ ³⁵ Yémbṓ ákaágé nnó denṓaré Esṓwṓ etiré muú áwyaá delu cho né unó ulṓúlṓ ebi jí ápyéé.”

Jisṣ alu mmu gepúgé Simun muú Farasi ne mendée yi achwṓ nnó apṓó jí élé apyé gabo

³⁶ Né gébé gefṓ muú Farasi akuú Jisṣ nnó ajye ányé menyéé né gepú jíí. Jisṣ akamé ajye nyé menyéé ne jí. ³⁷ Mendée fṓ abó alu né melṓ wémṓ, bṓó akií jí gétúgé ányéé eno. Awúgé nnó Jisṣ anyéé menyéé né gepúgé mende Farasi, abó maá ekpómé laménda afé ne jí efeé. ³⁸ Akpégé mmu gepú atené né nénkúné nmye Jisṣ, nmyé

égbó ji, aló manli, mánsé áshúlege áchyége né uká Jisós. Éféé ne amó mekpó mme atile uká Jisós ne méjwé wuú, anywalé ubí ne alé awaá laménda yimbó wyé.

³⁹ Mende Farasi ayi akuú Jisós né gepú jíí, agégé mbó, ajóó né metóó wuú aké, “Mbógé Jisós ábó ábé *Muú Ekpávé Eṣṣwá wáwálé mbó abó akaá gefógé mendée yi atáa mbó ji nnó alu mendée eno.”

⁴⁰ Ténéténé Jisós akuú mende Farasi yimbó aké, “Simun nwyá mechó mangaré wá.” Aké “É é” “Ménleré” “gáré me.”

⁴¹ Éféé Jisós aló mangaré abya nnó, “Gébé gefó nyá mende fṣ apwá bṣó ápeá ṅka. Apwá ama uba ṅka útá, ayifó mboó géba. ⁴² Aka mánsé ṅka jíí meti épó, agégé nnó ujwṣó bi na úpwá ebwṣó mankwá, ajinte ebwṣó ako. Jisós agárégé mbó agíí, Simun ake, né uméé byé ebwṣó bina makpó apeá, ayindé agbóo nyé ne mbṣó ujwṣó dṣó?” ⁴³ Ashuú ji meko aké, “Élé muú yi abó ajinte ujwṣó bíí dṣó.” Jisós aké, “Ojṣó cho.”

⁴⁴ Jisós abwolé ushu ape mendée yimbó ne ama kuú Simun aké, “Pe mendée yiná gé! Te mekoó nkpené fá gepú jyé, ṣchyé me manaá nnó nshwṣóne uká bá wó. Yémbó, mendée yina ashwṣóne uká ba ne mánsé jíí, ne ati úbí ne méjwé wuú. ⁴⁵ Otamé fṣ me ṣkpá ṣtya wó. Yémbó te mekoó nkpené fá, mendée yi alú danlya mánywálé me uká. ⁴⁶ Owaá me ye mawéé amma né mekpó wó. Yémbó mendée yina awaá me laménda né uká ba. ⁴⁷ Kaá nnó mendée yina aleré mbó gekpékpégé gejee eyigé na, Eṣṣwá ajíinte gejamége gabo ayi abó apyé. Yémbó, muú yi aferé nnó Eṣṣwá abó manjinte gabo ayi ji apyé dachye, mbṣntó ne alerégé gejeé ne Eṣṣwá dachye.”

⁴⁸ Wyé éféé Jisós ajóó ne mendée yimbó aké, “Ajíinte *gabo wyé.” ⁴⁹ Bṣó bi abó ányéé menyéé ne ji éféé álo mánmené nnó, “Mende yina

aferé nnó alu ndé gefógé muú, ayi akáge jóó nnó ji ajíinte gabo muú?” ⁵⁰ Éféé Jisós ama ṅméré aké ne mendée yimbó, “Chó chánchá, Eṣṣwá apóó wá gétúgé ṣfyéé metóó wyé ne me.”

8

Andée fṣ akéne ne Jisós ne apóge ji

¹ Ebelé ye wó, Jisós ne baá utóó bíí makpó áfyanéapeá aló mánkéné né maló ayi kṣkṣó ne ayi kpakpa. Agárege abya Eṣṣwá melóméló nkane gefwage Eṣṣwá gélu. ² Andée fṣ ntó áfé ne ebwṣó, ebwṣó abó álú andée bi Jisós apyé mamée bwṣó ábyé. Abifó abú aló nchye abi áchyége ebwṣó efwyale. Ama akamege *Meri ayi atané meló Magdala ayi Jisós ábuú aló nchye ákénéneama. ³ Ayifó akámége Joana mendée Chusa ayi alú mammye dentóó mfwa Herṣd. Ayifó Susana, ne gejamége andée bíí ntó. Andée bina ako apóoge Jisós ne baá utóó bíí ne mánjka bwó.

Nekanémejóó mentya mbwe (Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Ndere Jisós akéne mbó, bṣó átánege malómáló áchwó gé ji. Gejamége bṣó géchómégé, aló mangaré ebwṣó nekanémejóó eni. ⁵ Nébó nélú nnó, “Bíí uma mēpye makṣó fṣ afé manjye tya mbwé né mekṣó wuú, ndere átyaá, ámé ayifó ákwé né maá meti. Ewyágé bṣó ákógé ájyále, ne denywṣóne ntó déchwó dechwére denyéé. ⁶ Amé ayifó ákwé né mfaá mme etáránvé áchíí ne ewyá wó áwanṣésé getúgé mbaá yimbó alú kpógóló. ⁷ Amé ayifó ákwé né mme ayi genkpé ntó géchíge wye, áchígé, genkpé eyigémbó géwé gekweré mbwé yimbó meshíí ejo ji. ⁸ Amé ayifó ákwé né mme melóméló, áchíígé, áwé, áfyé úsaá ame uta apwṣó nkane abó apéné.” Jisós anérégé ake,

“Fwɔregé! Muú yi áwyaá matu manwú, áwú.”

Ula bi Jis̄as atóme makámej̄óó
(Mat 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Ewyágé baá utóó Jis̄as ágií ji ula nekanémej̄óó eníné abó atómé mb̄o. ¹⁰ Ake ne ebwó, “Élé enyú ne Eṣṣw̄o apyé nnó dékaá unó bí. Yémb̄o b̄oó bif̄o áwúu gefwa jí eyi géb̄o gélu nyá bibí né mákámej̄óó jí. Eṣṣw̄o apye wyemb̄o nnó ébé nkane abó ásámé nyá mmu b̄o ḡwe nnó: ‘Ápéle ágéné f̄o, áwúu ákaágé f̄o ula’.”

Jis̄as agare baá utóó bií ula nekanémej̄óó mentya mbwe

(Mat 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ Ake, “ula nekanémej̄óó eníné na nelú nnó, mbwé yimb̄o élé mekomej̄óó Eṣṣw̄o. ¹² Amé mbwé ayi ákwéne meti álú b̄oó bi áwúu mekomej̄óó Eṣṣw̄o, ewyágé danch̄ameló achwó féré mekomej̄óó yimb̄o né matóó bwó nnó ekáge ebwó ákámé ne Eṣṣw̄o aferé ebwó né éfwyale gabo. ¹³ Amé mbwé ayi ákwéné né mfaá mme etárávé álú b̄oó bi áwúgé mekomej̄óó Eṣṣw̄o, ténéténé áse ji ne nechóchó. Yémb̄o álya f̄o nnó mekomej̄óó Eṣṣw̄o akpé mmu matóó bwó wó. Mekomej̄óó Eṣṣw̄o yimb̄o alu eta bwó eké genóó eyi géla gepó ne maka. Gébégé mmuameno achwógé gétúgé mekomej̄óó Eṣṣw̄o, ájá mmye meso. ¹⁴ Ne mbwé ayi ákwéné né mme genkpé meshií ejomé, álu nkane b̄oó abi áwuúgé mekomej̄óó Eṣṣw̄o, uféré unó mme ne mmwólé né unó bi uchwóó ne gefwa ujo mekomej̄óó yimb̄o. Mb̄ontó ne mekomej̄óó Eṣṣw̄o anómé mmu matóó bwó detú. ¹⁵ Amé mbwé ayi ákwéné mme melóméló álú ntó eké b̄oó bi áwúu mekomej̄óó Eṣṣw̄o, ágbáré ji metóó é má ne ápyé genó eyigé mekomej̄óó ágaré, ne ájyé wyé mbembe.

Muú abi f̄o mekomej̄óó Eṣṣw̄o mbaá b̄oó
(Mak 4:21-25)

¹⁶ “Muú álwégé f̄o étúléká ne abó genó akwéré éwú. Akágé bó ntó ewú afyé nteé ukwó. Yendegébé muú alwégé étúléká, anma ewú mfaá, nnó, b̄oó ákpege mmu gepú ágéné mbaá. ¹⁷ Kaáge nnó dep̄o deko etiré déb̄o délú bibí, dége nege nyé ne etiré délú né gemmua déchwó nyé né gengb̄o. ¹⁸ Yendé gébé ayi enyú dewuúgé mekomej̄óó Eṣṣw̄o, fwórege chánchá nnó dekaá dep̄o etiré delú mmu. Kaáge nnó muú yi awya genó, ámage gbéé nyé ji eyigé f̄o. Muú yi alá p̄o ne geji, áséle nyé ye ékéké ewé ji awya nnó akpé alá amuamu.”

Mmá Jis̄as ne aḡmo bií

(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ Ndere Jis̄as abó álú alerege mb̄o, mmá wuú ne aḡmó bií áchwó mangé ji. Yémb̄o áka mankpe meti ep̄o gétúgé b̄oó ájamé d̄oó né menómbi. ²⁰ Muú f̄o agare ji nnó, “Mmá wyé ne aḡmó byéé álú dafye ákélege mangé wó.” ²¹ Jis̄as agaré ebwó aké, “Mmá wa ne aḡmó ba élé b̄oó abi áwúu mekomej̄óó Eṣṣw̄o ne ápye genó eyigé mekomej̄óó yimb̄o ákélege.”

Jis̄as anyá mbyonnyi atene

(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² Bií bif̄o Jis̄as ákpe mmu ékpe ne baá utóó bií, ne ájóó ne ebwó aké, “Déchyaá gentógé mewaá deyjé egbé né.” Eféé ebwó álo manjyge. ²³ Ndere ebwó áchyaáge, Jis̄as akwé gejya. Mbyonnyi átáné wyé mbélépó né mfaá achwó ne eshye né gentógé mewaá, apye mbyo nnyi ado ékpe, manaá malo mánkpe mmu. Mané magyálege ebwó nnó áchwó kée. ²⁴ Ne ebwó ájye peé ji aké, “Atá, Atá déchwó nó nnyi.” Jis̄as akwilé ka anyá mbyo nnyi yimb̄o akwené, mbaá akwené tómeé. ²⁵ Ewyágé Jis̄as agií bwó aké, “Matóó nyú ayi défyéé ne me álé?” Yémb̄o ef̄o éwú éwú ne eláá ebwó matóó ne ála mano mekpo fuú, ágiige ate aké, “Ndé gefógé muú

na ayi anyagé mbyo ne ngba nnyi áwuú ji?”

Jis̄s abú aló nchye átáné mende f̄o mmye

(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Aké ánérege manchya gentógé mewaá, ákwóné gebagé mewaá Gar̄sene eyí gélú toitoi né *gebagé mewaá Galilíi. ²⁷ Jis̄s aké atanege né ékpe, akw̄one kwókwl̄lé né melo f̄o, mende f̄o yi átáné melo ewémb̄o, ayi aló nchye áchyége ji efwyale áchw̄ó báne ji. Tε mekoó mende yina abó álú wyé gejógéné, alyá upú ne abelege lé mmu manome ayi áchomé né etárávé.

²⁸ Aké agene Jis̄s ajye kwé ji uká, alile akalege kénké aké, “Jis̄s Maá Ēs̄w̄o Anyata! Óbó ndé mechó ne me? Nkpá wó geká, óchyege f̄o me efwyale.” ²⁹ Ajó mb̄o gétúgé Jis̄s abó anyane ji nnó, tané mende yina mmye. Mende yina yéndégébé meló nchye yimb̄o akwilégé ji mmyé, b̄oó áfwénege ji ne ápye. Yé lé áwéle ji uká ne amu ne b̄o ηκρ̄ok̄oné, ábelé ji nkane muú denó, as̄orégé abi, meló yimb̄o ápyé ji abó akpe mewaá.

³⁰ Efeé ne Jis̄s agii mende yimb̄o aké, “Mab̄o mmye makamege nnó?” Ashuú ji meko aké, “Nkamege gejamé.” Ajó mb̄o gétúgé gejamé aló nchye abó álú ji mmye. ³¹ Aló nchye bimb̄o ákw̄o Jis̄s mata nnó ékagé abú abi akeré mmu gepyeé eyi geláge p̄o ne kwyakwya nnó ágéné efwyale. ³² Efeé kwókwl̄lé, nf̄oné mekw̄ende f̄o nébó nényeé né mbyo mékwε. Aló nchye bimb̄o ágégé nf̄oné mekw̄ende eniné mb̄o áne Jis̄s mmye nnó agó bwó ákpe mekw̄ende yimb̄o mmye, Jis̄s akamé. ³³ Aló nchye bimb̄o átáné ájye kpé nf̄oné mekw̄ende eniné mb̄o né mmye. Nf̄oné mekw̄ende eniné mb̄o nés̄oó ne gatélé, né shulé mékwε nékwé mmu gentógé mewaá né nyú manaá néke.

³⁴ Ambamé mekw̄ende yimb̄o ágégé ndere epyeé, abó akeré meso melo bwó, mangaré abya yimb̄o. Ndere ájyé, ágaré ntó abya yina né baá malo ne b̄o dachi né gebagé mewaá eyigémb̄o. ³⁵ B̄oó áwúgé abya yi, áchw̄o mangé genó eyigé gébó gépyé, ákwónégé mbaá ayi Jis̄s alu, ágé mende yimb̄o, ayi aló nchye átane ji mmye ne nana ajw̄olé né egbe mmye Jis̄s, ne mandeé jii mmye, akéré menyammmye wuú. Ebwó ágégé mb̄o efo ekwó ebwó mat̄oó. ³⁶ B̄oó bí abo ágené genó eyigé pyé áló mangaré abi áchw̄o ndere épyégé ne mende yimb̄o alé tóo.

³⁷ B̄oó ako né geba eyigémb̄o gétúgé ab̄oó efo ané Jis̄s mmye nnó ályaá melo bwó. Ajógé mb̄o, Jis̄s akpe mmu ekpé manjye. ³⁸ Jis̄s ákwilégé manjye, mende ayi aló nchye abó achyége ji efwyale, ane Jis̄s mmye nnó agó ji akwólé ji. Jis̄s ashya aké, ³⁹ “Kéré meso. Ndere ójye mb̄o, gáré b̄oó gekpékpégé genó eyigé Ēs̄w̄o ápyeé eta wyé.” Jis̄s ajógé mb̄o mende yimb̄o afé, ake meló kpaa ewémb̄o meko agarege yéndémuú galógál ayi Jis̄s ápyeé eta wuú.

Maá Jar̄s ne mendée ayi atad nku Jis̄s

(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Jis̄s achya akeré égbé géntoógé mewaá. Efeé ekwó b̄oó ab̄oó ágile ji ne áchw̄ógé áse ji ne met̄oó meḡomeḡo. ⁴¹ Mende f̄o achwó, ayi ákúu ji Jar̄s, alu muú kpaá né echa mmyemenene. Ajye kpá Jis̄s geká nnó ajyé né gepú jii, ⁴² gétúgé maá wuú áchwó gbó. Awya lé maá yiná ama mendée, ne alu anm̄é afyáneapeá.

Ne Jis̄s aló manjye, ndere ajyé b̄oó ákw̄olege ji égbé ewé ne ewé. ⁴³ Né geluage b̄oó bimb̄o mendée f̄o abó alu ayi manó mátánege ji mbe, málé anm̄é afyáneapeá; b̄oó maka apye kpá meti epó mantoó.

44 Né geluage bɔɔ bimbɔ mendée yimbɔ akɛ né mpu bɔɔ achwɔ ji né meso anyaá ebwɔ ata manó nku wuú. Wyé ndere ataá mbɔ manoó mimbɔ masú.

45 Jisɔs agií aké, “Waá taá me?” Yéndemuú ashya, Pita aké, “Ata ógéné fɔ ndere bɔɔ áno wɔ mme ánmérege wɔ?” 46 Yémbɔ Jisɔs ató wyé eshye ajɔɔ aké, “Muú fɔ ata me néndé nwú ndere uto útané me mmye.” 47 Mendée yi agégé nnó ula úgyá ji achwɔ mbe ushu Jisɔs aware, akwé ji uká. Eféé alɔ mangaré mbe ushu bɔɔ ako genó eyígé pyé ne ji ataá Jisɔs. Ne ama gáre ntó ndere ji atágé Jisɔs nemée niú nébyé ténéténé. 48 Jisɔs aké ne ji, “Maá wa otóó gétúgɛ ɔfyéé metɔɔ wye ne me, ke pere.”

49 Ndere Jisɔs abɔ alú jɔ́ge ne mendée yimbɔ, muú fɔ átané né gepúgɛ Jarɔs áchwɔ gáre Jarɔs aké, “Maá wye agbó mé, ɔchyege sé ménleré efwyale detú.” 50 Ndere ajóge mbɔ, Jisɔs awú ne aké ne Jarɔs, “Ɔfógé, fyé lé metɔɔ ne me, maá wye apome nyé.” 51 Jisɔs ne Jarɔs átané áfé. Akwónégé né gepúgɛ Jarɔs, Jisɔs akamé fɔ nnó muú yicha akpe mmu wɔ, ékosé Pita ne Jɛmsi ne Jɔn ne mma ne nte maá yimbɔ. 52 Bɔɔ ako bí ábɔ alú éféé, álili, ádórege mmyé mme. Jisɔs aké ne ebwɔ, “Deligé sé, mesó mendée yina agbo wɔ, abelege lé géjyá.” 53 Ebwɔ alɔ manjwané Jisɔs jwané gétúgɛ ákaá nnó maá awú agbó mé. 54 Jisɔs afé né melu ewé ábelé maá yimbɔ, agbaré ji ebwɔ, akú ji aké, “Mensɔ mendée kwilé ka.” 55 Maá yimbɔ mendoó wuú ekeré, apeé akwilé ajwólé ka. Jisɔs aké ne bwɔ kélege menyéé chyége ji anyé. 56 Mmá maá yimbɔ ne nte wuú aké ágéne mbɔ, matye mawá ebwɔ meno. Jisɔs afye ebwɔ ebé nnó ékagé ápyé muú akaá genó eyi gépyé.

9

Jisɔs ató angbá afyáneaped nnó ápye utɔɔ bií

(Mat 10:5-15; Mak 6:7-13)

1 Né gébé géfɔ Jisɔs akuú angbá bií afyáneapeá. Achwógé, achyéé ebwɔ uto mámbú aló nchye ako abi áchyége bɔɔ efwyale ne mampye bɔɔ mamée átoóge. 2 Ne ató ebwɔ nnó ájyé ágáre abya gefwage Esɔwɔ ne mámpye bɔɔ mamée átoó. 3 Ama jɔ́o ne ebwɔ nnó, “Deké deyye dékpagé ye genó. Dégbarége meto ye menyéé ye gebá ye nka. Ékagé muú abɔ ndeé eyichá. 4 Dekwónégé yendé melɔ yéndé gepú eyigé dékprégé, bége wye kpaá te délyáge géjí. 5 Mbógé melɔ éshagé mánse enyú, lyáge éwú. Deke delyage, nóge uká mme nnó mpúpú eyi ébalé enyú né uká étané mambe nkane gepɔ eyi gelérege gabo yi bɔɔ biná ápyé.” 6 Wyémbɔ ne ályá, álɔ mankéné malómálɔ ágárege Abya Esɔwɔ melómélɔ ne ápyé bɔɔ mamée átoóge mbaá meko.

Mfwa Herɔd akwé tametame

(Mat 14:1-12; Mak 6:14-29)

7 Né gébé eyigémbɔ, Herɔd muú alu muú kpaá né gebagé mewaa Galilií, ji awú ngɔ ukpékpé unó bí baá utɔɔ Jisɔs ápye. Akwé tametame, gétúgɛ bɔɔ fɔ ájóge aké Jisɔs yina alu lé mewené Jɔn menwyaá bɔɔ manaá Esɔwɔ ne akwilé né negbo. 8 Abifɔ aké: Elija *Muú Ekpávɛ Esɔwɔ ne áma chwɔ lére mmye mbaá bɔɔ, abifɔ aké: Elé gekwénégé muú ekpávɛ Esɔwɔ ne áma kwilé né negbo. 9 Herɔd awúgɛ mbɔ aké, “Jɔn nsɔɔ ji mekpo ne waá chá me mmage wúmbɔ ufélekpa ebí ápye.” Ne akelé meti mangé Jisɔs yimbɔ.

*Jisɔs achyé menyéé mbaá bɔ *delé bɔɔ atáa*

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Jɔn 6:1-14)

10 *Anḡbá Jis̄s bimb̄o áfe neke ákérégέ meso, ádo ji abya uf̄oó unó bí ebw̄o ápyé. Aferé ebw̄o né gelúagé b̄oó ase ebw̄o áfé ebw̄o ebw̄o né mel̄é kpaa ewé ákúu Betsada. 11 Yémb̄o gejamégé b̄oó áwúgέ nnó áfé, ál̄o mankw̄olé ji. Agégé ebw̄o, ase wyé ebw̄o ako ne al̄o mangárégé ebw̄o ndere gefwage Ēs̄w̄o gélú ne mampye b̄oó mamée átóoge.

12 Nkwale aké akw̄onege baá ut̄oó bií áfyánepeá ágaré ji áké, “Ese delu fá né mashw̄one. Gáré b̄oó bina ájye ákélé né mal̄o nnó ágéne genó eyigé ányéε ne malú ubélé.”

13 Jis̄s ashúu ebw̄o meko aké, “Enyú amb̄oó chyége ebw̄o menyéé ányé.” Ashúu ji meko aké, “Déwyaá lé ntó br̄ed étáa ne meshúu épea, wá ókelege nnó esé déjye déná menyéé yi ákwánege gejamégé b̄oó bi?”

14 Abó áj̄ooge mb̄o gétúgέ b̄oó álú eké ushye. Ande ebw̄o ebw̄o álú *delé b̄oó átáa. Jis̄s ake ne baá ut̄oó bií, “Gáré ebw̄o ájw̄olé matoó matoó, yendé ntoó usa b̄oó úpéa mesó éfya.” 15 Ajógé mb̄o, b̄oó bimb̄o ájw̄olé mme. 16 Jis̄s abó ntóo br̄ed eyimbo étáa ne meshúu épeá, ape ame mfaánebuú, achyé matame mbaá Ēs̄w̄o, agyá éjí ubauba achyé baá ut̄oó bií nnó ákáré mbaá b̄oó bimb̄o ányé. 17 Ebw̄o ako ányéé ágbeé. Ne ánerégé, ányweré ayi álaá ágbeé usá úfyáneupeá.

Pita aké Jis̄s alu muú ayi Ēs̄w̄o akwere ji éla gefwa

(Mat 16:13-19; Mak 8:27-29)

18 Bií úmá ebí Jis̄s anénemmye jimbí, baá ut̄oó bií ábó álú kw̄okw̄olé ne ji. Aké anerege agii ebw̄o ake, “Ndé gefógé muú njune b̄oó áj̄oógé nnó me nlu?” 19 Ebw̄o akeré meko aké, “B̄oó bi f̄o aké ɔlu mewené J̄on menwyaá b̄oó manaá Ēs̄w̄o, abi f̄o áke ɔlu Elija abif̄o ntó áke ɔlu muú ekpávé Ēs̄w̄o ayi ábó agboó ne ama péε.” 20 Jis̄s ama gií ebw̄o aké, “Yé enyú deké nlu waá?” Pita ashúu ji meko aké, “W̄o

ɔlu *Muú yi Ēs̄w̄o akweré ji éla gefwa.”

Jis̄s agaré éfwyale wuu ne negbo nií

(Mat 16:20-28; Mak 8:30; 9:1)

21 Jis̄s afye ebw̄o ebé nnó ékágé ágaré muú f̄o nnó ji alu Muú yi Ēs̄w̄o akweré ji éla gefwa. 22 Ama j̄oó ne ebw̄o aké, “*Maá Nte Mekwaá abó mangé éfwyale d̄oó. *Akpakpa melo chóncho ne ámpyé upe Ēs̄w̄o ne *Anleré mabé Ēs̄w̄o áshyá nyé ji ne áwáne ji. Yémb̄o ndo éléé ékw̄onégé akwilege nyé né negbo.”

23 Ne ama j̄oó ne b̄oó áko aké, “Yé mb̄ogé muú nyú akélege mambe menkw̄ole wa, abo manjinte geme jii akpa gekwa ji akame ye negbo ne akw̄olégé me. 24 Mb̄ogé muú akélege mampoo genwá jii ebyénnó anlige nye geji, ne mb̄ogé muú akamégé manchyeé genwá jii getú ya, ebyénnó apomé nye. 25 Ama gií aké: Ndé nsá ayi muú áb̄oó, mb̄ogé abege ne unó mme uko ne anlige genwá jii? 26 Kaáge nnó mb̄ogé mmyé égb̄oo muú gétuu ya ne mekomej̄oó wa, wyémb̄o ne *Maá Nte Mekwaá mmyé égb̄oo nyé ji mansé muú yimbo ndere muú wuu né gébége aké achw̄o ne gengb̄o gefwa jii ne eyi gelú ntó eyigé Ēs̄w̄o ne makiénné ukpea jii. 27 Kaáge wáwálé nnó gentógé b̄oó álú mbo fáná, abi álá gb̄oo f̄o kpaa te ágene nye gefwage Ēs̄w̄o.”

Jis̄s akw̄oré gef̄oó agenege manémané

(Mat 17:1-9; Mak 9:2-8)

28 Genógé ndo énee ékógé eyi *Jis̄s abó aj̄oó unó bi, ase Pita, ne J̄on ne J̄emsi akw̄o ne ebw̄o mfaá mekwe f̄o nno ajye anémmye éwu. 29 Afé, ne ndere abo anénemmye ushu bií ul̄o mánkw̄oré ne úla gef̄oó géchá. Mandeé jii ntó ákw̄oré ála pópo ashwánege. 30 Wyé mbélépó b̄oó ápéa ákw̄o fweé, efeé áj̄ooge mej̄oó ne Jis̄s. B̄oó bimb̄o élé Mosis ne *Elija, 31 ne gengb̄ogé Ēs̄w̄o geb̄o

gegénege mbaá yi ebwó abó álú. Ebwó ájógé ndere Jisós ayye gbó nyé né Jerosale ndere Esowó aké ébé.

³² Ndere ebwó ábó jóge ne Jisós, Pita ne Jemsi ne Jon ábó ákwé géjya. Aké ápéle ágé ndere Genjóbóge Esowó géshwánege né menyamye Jisós ne ande bimbó ápéa abi áténé ne ji. ³³ Wyé ndere ande bimbó ályá Jisós áyye, Pita aké ne Jisós, “Ata, eló ndere esé délú fa. Esé détenege nyé óto úléé, géma eta wye, géma eta Mosis ne géma eta Elija.” Pita ajóge mbó, akaá wó.

³⁴ Wyé ndere Pita ajógé mbó, gekó géchwó kweré bwó ne éfó ékwó bwó matóó ³⁵ Meko muú fó atané mmu gekó aké, “Gége maá wa ayi me njyá na, wuúge ne ji.” ³⁶ Meko yimbó aké akwyage ágé nnó Jisós ala jimbií. Ebwó ákérégé meso ála bómbo né gébé eyigémbo, ágaré ye muú fó unó bí úpyé né mfaá mékwé wó.

Jisós apye maá ayi amee gesasa atoo

(Mat 17:14-18; Mak 9:14-27)

³⁷ Bií újyágé ndere Jisós ne ángbá bií áshúlege mekwe ewémbo áchwó, gejamégé bóó áchwó báne ebwó. ³⁸ Muú ama akalé né mmu gejamégé bóó bimbó aké, “Ménleré, nkpa wó geká pe maá wa. Nwya éle maá yiná ama, alu mende. ³⁹ *Meló nchye achyége ji efwyale. Yéndégébé akwilégé ji akalé, akwé mme achuú, akpane upa, ne genfwéné getánege ji meno, meló nchye yimbó alyágé ji kókoge. ⁴⁰ Nne baá utóó bye mmye nnó áféré meló nchye yina ne ápulé épwá.”

⁴¹ Jisós awúgé mbó aké, “E é enyú njye enina delu untantamé bóó abi dela fyé matóó ne Esowó cháchá wó. Nkoge mbó metóó ne enyú nnó? Mmage bé ne enyú ndó enií ne défyéé matóó ne Esowó? Ajógembo, aké ne mende yimbó, chwó ne maá wye fa.” ⁴² Ndere ákéné achwó ne maá yimbó meló nchye yimbó,

apye ji akwé mme achwu gbokgbok. Jisós anyá meló nchye yimbó atané maá yimbó mmye atóó. Jisós ashuú ji mbaá nte wuú. ⁴³ Bóó áko ágégé uto bí Esowó awya matye mawá ebwó meno.

Jisós ama gare baá utóó bií ndere ji dgboó nye

(Mat 17:22, 23; Mak 9:30-32)

Yéndémuú ala meno mekpo fuú né ukpékpé unó bí Jisós apye, abwólé ajóó ne baá utóó bií ake, ⁴⁴ “Nénege matu déwú mechó ewé nchwóó gare enyú. Achyége nye Maá Nte Mekwaá né amu bóó nchye nnó ápyé ne ji ndere éjii bwó.” ⁴⁵ Yé ndere Jisós ajóó mbó, baá utóó bií ákaá ula mechó ewéna wó. Genó gefó géwá ebwó matóó nnó ye áwú ákaagé ula. Ne ebwó ábó ntó efó má mangii ji.

Nde muú alú muú kpaá

(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Eké éwyage mbeé akwé baá utóó Jisós ebwó ebwó nnó waá alú muú kpaá? ⁴⁷ Jisós akaá uféré bwó éféé ne aselé maá fó kóó aténé ne ji né nénkwú né mmye, ⁴⁸ ne aké ne ebwó, “Yéndémuú ayi akamege mampye galógáló ne mamane kóó nkane ayina né mabó ma ebyennó ase mbó lé me, ne muú yi asege me ebyennó ase mbó lé muú yi atómé me. Kaáge nnó muu yi aséle menyamye wuú nnó ji apó ye muú fó né geluáge nyú elé ji ne alú muú kpaá.”

Muú yi alá paá wó alu lé awyé

(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Jon akwilé ne ewú aké, “Ata debó degé mende fó aferege aló nchye né mabó myéé ne dégbé ji gétúgé alá pó fó né geluá gesé.” ⁵⁰ Jisós ajóó ne ebwó aké, “Dégbégé gefógé muú yimbó gétúgé muú yi alá paá enyú alu lé awu nyú.”

Bóó Samarya áshya mánse Jisós

⁵¹ Gébé gélagé kwákwólé eyígé Esowó aséle nyé Jisós mánjye

mfaánebuú, Jisós awya metóó nnó abó manjye né Jerosale. ⁵² Ndere alóó manjye, ató bóó fó né mbe. Akwónégé melo fó né gebage Samariya, álo mánkéle melu ewé Jisós achwógé ábélege. ⁵³ Bóó bimbo ágégé nnó Jisós akoge mánjye Jerosale, áshya mánse ji. * ⁵⁴ Jemsi ne Jon, áwúgé mbo ágií Jisós áke, “Ata, nnó déjó mewé étáné mfaánebuú éshulé échwó ésoó bóó bi ágbó?” ⁵⁵ Jisós abwólé ushu ashulé ébwó ndo. ⁵⁶ Ne alyágé éféé afé melo ewéchéá ne baá utóó bií.

Genwágé áhkwólé Jisós
(Mat 8:19-22)

⁵⁷ Wyé ndere ákéne ájye né meti, mende fó achwó jóó ne Jisós aké, “Nkwólégé wó déjyé gé yéndé mbaá ayi ójyé.” ⁵⁸ Jisós ashúú ji meko né nekanémejóó aké, “Ushua úwya ambu ayi úbélege wyé, denwyoné dewyaá anywa ne me Maá Nte Mekwaá mpó ye ne melu ewé nshwórege mekpo ngbeé mmye.”

⁵⁹ Eké éwyáge Jisós aké ne mende yicha, “Kwólé me.” Mende yimbo aké, “Ata gó nnyé nníí kpé nte wa ne nchwó.” ⁶⁰ Jisós ashúú ji meko aké, “Lyá abi álú eké áwuú bó ánií mewu bwó; ne wó chó ójyé ógáre ndere gefwage Ésoó gélu.”

⁶¹ Muú yifó ama jóó ne ji aké, “Ata nkwólege nyé wó, yémbó gó kpé nnyé ngaré ulagepú ba nnó esé détámé ate ne nchwó.” ⁶² Jisós ashúú ji meko aké, “Muú yi agbarégé mé géká mankyá mekóó ne amagé ja mmye meso akwané fó mambé muú utóó gébége Ésoó agbarégé gefwa ji wó?”

10

Jisós ató áhkwólé usáá úléé mesó éfyanepéa

¹ Depó étiré na dékógé, Ata Jisós ajya usáá bóó úléé mesó éfyanepéa, ató ébwó ápéa ápéa nnó abó mbe

né maló ayi jimboó akoge nyé wyé. ² Ndere atómé ébwó aké, “Mbwé manferé ajá dóó ne bóó utóó abi áférege ája wó. Nége mmye mbaá Ésoó mbóó mekóó nnó ató bóó utóó abifó nnó áchwó áferé mbwé wuu. ³ Chóge, ndere déjyé mbo kaáge nnó mentóme enyú mbaá bóó mme nkane mágónme né mpú ukwaála. ⁴ Deké debye debógé nka, ye géba ye unó uká ébifó. Deké debye né mena meti détenégé fó détámé muú ⁵ Yéndé melo ewé dekwónégé, gepú eyigé dékpréne, bóge mbe détámé bóó abi álú né mmu nnó, ‘Neso nébé né gepú yina’ ⁶ Mbógé muú alú né gepú eyigémbó ayi apyé fó neso, neso neláa nyé ne ji, mbóge apyé neso, neso nékérege nyé eta nyú. ⁷ Dekpégé né gepú eyigémbó bége wyé éféé, dékpegé fó upú upú. Yéndégenó eyigé áchyége nyú nyége lé nyéé ne eyigé manyú nyúge, getúgé muú utóó abó mambé ne nsá. ⁸ Yéndé melo ewé dekwónégé ásege nyú ábelégé mmu gepú déshagé fó menyéé yi áchyége enyú. ⁹ Pyége bóó mamée átóó né melo ewémbó, ne gárege ntó ébwó mekomejóó Ésoó nnó, ‘Gefwage Ésoó gechwó kwókwólé ne nyú.’ ¹⁰ Yéndé melo ewé dekwónégé ne áshagé mansé enyú, chóge né metóó melo déjóó nnó, ¹¹ ‘Yé mpúpú éyi dékpané né melo enyú, gége éjíná ndere dékwele uká nnó étáné. Yémbó kaáge nnó Gefwage Ésoó gechwó kwókwólé.’ ¹² Ngarege enyú nnó bií únóó mpa, Ésoó agene nyé melo Sodom meshwe apwó melo ewémbó.”

Maló ayi alá áfyéé matóó ne Jisós wó
(Mat 11:20-24)

¹³ Ake, “Utónkwa ubé nye ne enyú bóó meló Korasin, utónkwa ubé ntó ne enyú bóó Betsada néndé, ukpékpé ufélekpá ebi mpye eta nyú, mbo mpye nyá ubi mbaá bóó Tiya

* 9:53 Elú wáwálé nnó: Asé ji wó, getugé bóó Jus ne bóó Samarya ápáa ate.

ne Sidon mbo ályaa mé gabo bwó te gachíí, áfyε uchálé mandeé, áwaa matwó né mekpo mánleré nnó ályaa gabo ebwó. ¹⁴ Kaáge nnó bíí unóó mpa Esowó agene nyε bós Tiya ne Sidon meshwε apwó enyú. ¹⁵ Chyá enyú bós Kapanom, déferé nno ngó nyú akwóme nyé te mfaá mfaá? Ngba! Ashúlege nyé enyú mme kpátε dékwónege melo áwuú bós.”

¹⁶ Jisós aké achwó nére, ajóó ne abi ji atómé aké, “Muú yi awugé enyú ebyennó awú mbo élé me, ne muú yi ashyagé enyú ebyennó ashya mbo élé me; ne muú yi ashyagé me éleré nnó ashya mbo lé Esowó muú átóme me.”

Baá dentóó Jisós ákeré meso ne nechóchó

¹⁷ Baá dentóó Jisós bimbó usaá uléé mesó éfyanepea ákeré meso ne nechóchó aké ne Jisós, “Atá ye aló nchye áwuú ésé gébégé dényané abi né mabó myé.” ¹⁸ Jisós ákeré bwó meko aké, “Élú wáwálé, ngé *danchómeló ndere atané mfaánebuú eké dasama akwe né mme. ¹⁹ Wuúge! Nchyé enyú uto ébí dékage jyá mmyó ne ngát ne mma nchyéé enyú uto bí upwó ye uto ébí Danchómeló ne genó gefó éyí gépyé enyú gépó. ²⁰ Yémbó débégé fó ne nechóchó gétúgé aló nchye áwúu enyú. Bége lé ne nechóchó nnó Esowó asá mabó nyú né mmu nyε ayi alú né mfaánebuú.”

Jisós alu ne nechóchó

(Mat 11:25-27; 13:16, 17)

²¹ Né gebé eyigé Jisós ájóóge depó ti, Mendoó Ukpea épye ji agbeé ne nechóchó ne ajóó aké, “Nte wa, Ata ayi abóó mfaá ne mme, mfeé wó dós, nkane apyéé nnó depó etire detome ne me debe bibíí mbaá bós denjá ne abi ákaá nyε dós. Jnené deti gbógónó mbaá bós abi alá kaáge ye genó nnó ákaá. Elu wáwálé Nte wa, mbo ne wó mbóó ókelé nnó ébé.” ²² Jisós ama jóó aké, “Nte wa

achye me unó uko. Muú ayi akaáge gefógé muú ayi Maá alú ápó, ekosé Nte wuu ne ye muú ayi akaáge gefógé muú ayi Nte alu ápó ekose Maá ne bós abi ji ájyaá nnó ápye ebwó ákaá Nte wuu.”

²³ Eké éwyage abwólé ushu ajóó ne baá utóó bíí aké, “Enyú dewya éfwó mangé unó bí dégéne mbo. ²⁴ Ngarege enyú nnó gejamégé bós ekpávε Esowó ne afwa ntó abó ákelé mangé unó bi enyú dégéne mbo ne manwú unó bi enyú déwuú mbo yémbó áwuú wó.”

Nekanémejóó mende Samarya ayi alómé metóó

²⁵ Eké éwyage *Ménleré mabé Esowó fó achwó ne defyá né metóó mámua Jisós aké, “Ménleré, mpye nnó ne mbó genwá eyi gélagé byé?”

²⁶ Jisós agíí ji aké, “Asá né mmu nyε Esowó nnó? Jjóó wyé owú nnó?”

²⁷ Ashuú Jisós meko ake, “Gbógé ne Ata Esowó wyéé ne metóó wyéé meko, ne mendoó wyéé meko ne uféré byéé uko, pyégé utóó bíí ne eshye wyéé meko, tégé wyéé lé ji yéndégébé, ne gbógé ne nte ménjmé wyéé ndere ogboó ne geme jyéé.” ²⁸ Jisós aké ne ji, “Ólu cho Pyémbo ne óbó genwá.”

²⁹ Mende yimbó, manleré nnó nkwé wuu alu cho, agíí ji aké, “Mpye nnó ne nkaá nte menjmé wa?” ³⁰ Jisós agaré lé ji nekanémejóó aké, “Né bíí fó mende fó atané Jerosale ashulege ajye né Jeriko, aké akwónege meti ánjó apye ji, átule ji, áfóó unó bíí uko, ályá ji ala mángbómangbó, ábó áfé. ³¹ Eké épyémbo, *mémpye

upe Esowó ashulege ajye né meti ewémbo aké agene mende yimbó apyamé akoó. ³² Wyémbo ntó ne muú Levi áchwóó, alu mempoó ámpyé upe Esowó, akwónégé éféé, agé mende yimbó ji ntó akoó égbé ewé chá. ³³ Eké éwyage mende *Samariya fó ayi ebwó alá túgé ne bós Jus akwóne éféé aké agene

mende yimbɔ meshwɛ akwɔ ji metɔɔ. ³⁴ Ajyɛ báne ji, ashwɔné upa bímbɔ ne mmɔɔ *, ata mawéé wyé awé ubi ne ubaá mándée. Abwéé ji anéré mfaá *géjuná jíí, afé ne ji né gepú eyígé ankéé ábélege áchyége manka, éféé ne apelé ji. ³⁵ Bií ujjágé aferé nka achyé mbɔɔ gepú aké ne ji, ‘Pélé me mende yiná. Mbɔgɛ ɔɔhɔgɛ nka épwɔgɛ eyí, nkerégé meso nshuge nyé wɔ éjí.’

³⁶ Jisɔs agárégé ji mbɔ, agíí ji aké, “Né ebwɔ bímbɔ áléé ayi ndé álére nnó ji alu nte menjé mende yi ánjó átulé mbɔ ji? Garé me.” ³⁷ *Ménleré mabe Esɔwɔ ashúú ji meko ake, “Élé ayi agené mbɔ ji meshwɛ.” Jisɔs agaré ji aké chɔ, “Pye wyémbɔ.”

Jisɔs ajyɛ gé Mata ne Méri

³⁸ Ewyágé Jisɔs ne baá utɔɔ bií átane ájyɛ kwɔne né melɔ fɔ. Mendée fɔ ajwɔlege éféé ayi akamege Mata. Ane Jisɔs mmyɛ nnó achwɔ né gepú jíí. ³⁹ Mata abɔ awya meso wuú yi alú mendée ayi akámege Méri. Ndere Jisɔs abɔ akpené mmu, Méri ajwɔle ji né nenkúné mmyɛ, afwɔrege unó bí Jisɔs alárege, ⁴⁰ yémbɔ Mata né égbé ewuú amyɛ le mankele genó eyígé Jisɔs anyéé. Eke ewyage Mata ajyɛ jóɔ ne Jisɔs aké, “Atá ɔgéné ndere Méri alyá me nnó mpye utɔɔ me mbií? Garé ji áchwɔ apóo me.” ⁴¹ Ata Jisɔs akuú ji aké, “Wɔ Mata ówane mmyɛ jyɛ mampye gejamégé unó ne óma óchyɛge geme jyɛ efwyale; ⁴² Yémbɔ genó gelu géma élé Méri ne ajyá genó eyígémbɔ. Amage sé sé gejí eta wuú.”

11

Jisɔs aleré ndere muú abɔɔ manemmyɛ mbaá Esɔwɔ
(Mat 6:5-13; 7:7-11)

* **10:34** Elú wáwálé nnó: Bɔɔ Isrelí áselé mmɔɔ bwɔ ne mawéé nkane uka.

¹ Né gébé gefɔ Jisɔs abɔ anemmyɛ né mbaá fɔ. Aké anerege maá utɔɔ wuú ama achwɔ jóɔ ne ji áke, “Ata leré ese ndere debɔɔ manemmyɛ mbaá Esɔwɔ wyɛ ndere Jon abɔ aleré baá utɔɔ bií.” ² Éféé Jisɔs aleré baá utɔɔ bií ako aké, “Yéndégébé deké denemmyɛ jóge nnó:

Nte sé, pyé mabɔ mmyé mábé ne énogé

Pye gefwa jyé géchwɔ.

³ Chyɛgé esé menyéé yi dékélege bií ne bií.

⁴ Jinte gabo yi ese depye eta wyé, ndere esé ntó déjigente gabo yi bɔɔ ápyéé eta esé.

ɔkamégé esé dékpré né mmua-meno.”

⁵ Ne Jisɔs améé aké dése nnó, “Mbɔgɛ alu ne mejeé ne ɔjyɛgé gáre ji ne metɔɔ utuú ɔké, ‘Mejeé pwɔ me ntó brɛd éléé. ⁶ Menkéé wa achwɔ, mpɔ ne genó eyígé nchyɛge ji, mejeé wyé ajɔge nyé nnó?’ ⁷ Ndɔfɔ ebéé nnó ji ashuge ji meko né mmu gepu aké, ‘ɔchyɛge me efwyale. Ngbé mé gepú ya mbelé ne baá ba, nkwilégé sé ka mankelé genó nchyé wɔ.’ ⁸ Jisɔs aké, mende yiná ashyá mánkwilé ka achyé ji menyéé, yé lé alú mejeé wuú yémbɔ ngarege wɔ nnó ye épyé nnó, gétúgé adoó menómbí dɔɔ dɔɔ, mejeé wuú akwilege nyé ka manchyé ji yendé genó eyígé akélege ájyé.

Jisɔs alárege nnó ɔké ɔkelege genó, gíí Esɔwɔ né mmyemenene
(Mat 7:7)

⁹ “Mbɔ ne ngarege enyú nnó, ‘Gige wyɛ Esɔwɔ gige, achyɛge nyé enyú unó bi dékelege, kelege wyɛ kelege ápye nyé enyú dege ubi. Dóoge wyɛ menombi doó, anénege nyɛ enyú ewú.’ ¹⁰ Kaáge nnó muú yi agigé genó, asele nyɛ, ne ayi anogé menómbí, ánénege nyé ji éwú. ¹¹ Ndé muú nyú ayi abegé

nte, ne maá wuú agigé ji meshuú, áchyége le ji mmyó? ¹² Wá mbógé akógé nekwanchií, achyége lé ji ngat? ¹³ Mbógé enyú ákwaá abi délu bɔ́ nchye, dechyege unó ulúúlú mbaá baá nyú, ndé gepyé ne Nte nyú yi alú né mfaánebuú alá chyégé Mendoó Ukpea mbaá bɔ́ abi ágige ji?”

Jisɔs apɔ́ ula uma ne Belsebɔb mfwá aló nchye
(Mat 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ Né gébé gefó Jisɔs aféré meló nchye ayi apyé mende fɔ́ alá mbú. Meló yimbɔ́ aké atanegé ji mmye mende yimbɔ́ alɔ́ manjɔ́ mejɔ́. Gejamégé bɔ́ bí awuú ndere mende yimbɔ́ ajóge mejɔ́ matye mawá ebwɔ́ meno. ¹⁵ Yémbɔ́ abifɔ́ aké, “Abuú áló nchye né menyamyé bɔ́, élé Belsebɔb mfwá aló nchye ne achyége ji uto nkawu ne ábuú áló nchye.” ¹⁶ Abifɔ́ akéle meti mamua Jisɔs. Agí ji aké, “Pye ufélekpa ese dégé, manlere nnó Eɔwɔ́ ne atóme wɔ́.” ¹⁷ Jisɔs ákaá genó eyigé ebwɔ́ áférége, ajɔ́ ne ebwɔ́ aké, “Yéndé melɔ́ ewé bɔ́ alá pɔ́ meko ama, éténégé. Mbógé ula gepú ukarégé, uké umye ne ate utyage. ¹⁸ Mbɔ́ntó ne élú ne danchɔ́melo, mbógé bɔ́ bíí ákarégé aké ámyé ne ate gefwa jíí géténégé. Njɔ́ mbɔ́, gétúgé enyú deke uto ba utanegé mbaá danchɔ́meló, ne nkáge mfére aló nchye. ¹⁹ Deké mféregé aló nchye né uto bí danchɔ́meló. Ndere enyú deké mbɔ́, bɔ́ nyú áferege né uto bí wá? Ebyennó ebwɔ́ ambɔ́ alérege enyú nnó delu gyé. ²⁰ Yémbɔ́, mbógé élé utó bí Eɔwɔ́ ne mbuú áló nchye, kaáge nnó Gefwage Eɔwɔ́ gélo mé fá ne enyú.

²¹ “Enyú dekaá nnó, mbógé meto muú akpomégé mmye ne unó bee mámbá gepú jíí, unó bíí uko ubéé chánéné. ²² Yémbɔ́ mbógé muú yi ató apwɔ́ ji, achwógé kpá ji ne umye, afóge nyé unó umye bíí ebí ji

abó anéré metɔ́ wuú wyé, akaré ne ajeé bíí.

²³ “Muú yi ashyagé manténé né depɔ́ ta, ébyennó atya lé déti. Mbógé muú ashyagé mampó me nnó apyé bɔ́ ákaá Eɔwɔ́, ébyennó achɔ́ mbɔ́ élé utɔ́ ba.

Meló nchye ayi akeré meso
(Mat 12:43-45)

²⁴ “Gepógé meló nchye gélu nnó, gébége atanégé muú né mmye akéne akélege melu mangbeé mmye né mmu mewaá. ‘Mbógé alá ge melu wɔ́, ajóge aké nkerege meso né mbaá yi ntané.’ ²⁵ Mbógé akerege meso ne agegé nnó gepú yimbɔ́ gela gewa, ákwyé áshwa mé géjí, ²⁶ akerege, afé ase áló nchye abifɔ́ akénéama abi abɔ́ apwɔ́ ji, ákpé ájwólé mmu. Ne gefó eyigé muú yimbɔ́ ábéé gebɔ́ gépwɔ́ eyigé mbembe.”

Metɔ́ megɔ́megɔ́ ewé wáwálé

²⁷ Jisɔs ajóge depɔ́ etí, mendée fɔ́ né mmu geluage bɔ́ bimbɔ́ ado elúlú aké, “Metɔ́ megɔ́megɔ́ elú ne mendée yi ábyené wɔ́ ne awéé wɔ́ ne mámbé jíí.” ²⁸ Jisɔs akeré meko ake, “Géjamégé metɔ́ megɔ́megɔ́ gélu lé ne bɔ́ bí awú mekomejɔ́ Eɔwɔ́, ne apye nderé aké.”

Bɔ́ akélege ufélekpa

(Mat 12:38-42; Mak 8:11, 12)

²⁹ Ndere Jisɔs ajóge depɔ́ tí gejamégé bɔ́ áchwɔ́ chóme áwúu. Ne Jisɔs ajɔ́ ne ebwɔ́ aké, “Enyú nyje eniné na debɔ́. Dekelege me nléré enyú ufélekpa, yémbɔ́ yé uma nlérége fɔ́, wye lé ufélekpa ebi *Jona. ³⁰ Wyé ndere Eɔwɔ́ abó apyé ufélekpa né mmye Jona manleré utó bíí mbaá bɔ́ Ninéve, mbɔ́ntó ne álerege nye né mmye Maá Nte Mekwaá, ne nyje eniné na négène nye. ³¹ Bíí unɔ́ mpa Eɔwɔ́, mfwá mendée né melɔ́ Sheba ákwilege nye ashule bɔ́ nyje enina ndo nnó ápye gabo. Néndé, atané nya kpaá tete ewu áchwɔ́ wú unó bi mfwá *Solomun áleré nya

bɔɔ ne dɛngá. Kaáge ye nnó muú alu mbɔ né metɔɔ metɔɔ enyú ayi álerege mekomejɔɔ ne dɛngá apwɔɔ mfwa Solomun yɛmbɔ défyéé fɔ matu manwúge wɔ. ³² Bií mpa, bɔɔ Ninɛve ntó áshulege nyé ndo mbaá nje eníné fi gétúgɛ ɛbwɔ abɔ awúu mekomejɔɔ ɛsɔwɔ ayi Jona abɔ agare ne ákwɔré matɔɔ bwɔ. Muú yichá alu fá nána ayi mekomejɔɔ wuú apwɔɔ ayi Jona, ne enyú dewuú fɔ ji.

Jisɔs alerege bɔɔ gengbógɛ menyammye

(Mat 5:15; 6:22, 23)

³³ “Muú álwégɛ fɔ étúléká ábele bibí. Yé gesá akpáné fɔ akwéré ɛwú. Anma ɛwú mfaá nnó bɔɔ ákpege mmu gepú ágéné mbaá. ³⁴ Amé mekwaá álu eke étúlékán né menyammye wuú meko. Mbogé ame jyé álú chánéné, kaá nnó menyammye wyé meko abeé ne gengbɔ, ne mbogé ame jii apɔ chánchá agene gemua mbaá meko. ³⁵ Muú abɔ mancheré chánchá agé nnó gengbɔ eyigé ji aferé nnó agene gépɔ fɔ lé gemua. ³⁶ Mbogé muú akwólégɛ gengbɔ wáwálé, ayi depɔ tií delá pɔ né gemua, genwá jii geko gebéɛ nyé pópɔ ndere mewé ɛgénége né gemua.”

Jisɔs ashule ndo mbaá anleré mabɛ ɛsɔwɔ ne ɛkwɔ bɔɔ Farasi

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

³⁷ Ndere Jisɔs alú ajóge mbɔ, muú Farasi fɔ akú ji nnó ajyé anyé menyéé ne ji né gepú jii. Ajye kpé ajwólé, ɛbwɔ álo manyé menyéé. ³⁸ Muú Farasi yimbɔ agégɛ nnó Jisɔs alɔ manyé menyéé ayi alá shwɔné amu wɔ ala meno mekpo fuú. ³⁹ Jisɔs aké ne ji, “Enyú bɔɔ Farasi dewya matɔɔ nchye ne usé. Néndé gepɔge nyú gélu ɛké muú ayi ashwɔnege meso amo ne uchweri menyé, yɛmbɔ né mmu, abelege unɔ bi ji abɔɔ né mati mabomabo. ⁴⁰ Ama jóɔ aké: Enyú delu ukenkené bɔɔ. Enyú dekaá fɔ nnó ɛsɔwɔ yi

akwyé meso genó ji ne akwyé ntó mmu wɔ? ⁴¹ Genó eyigé enyú débɔɔ mampye gélu nnó, bóge genó eyigé gelu mmu bɔ akpánkpa menyéé nyú déchyé mbaá bɔɔ gekpo. ɛféé matɔɔ nyú ntó ábé nyé pópɔ né depɔ deko.

⁴² “Utónkwa úlú ne enyú bɔɔ Farasi. Enyú dekarege menyéé yi dékpáne né makɔɔ nyú dékaré malú afya, déchyé ɛsɔwɔ melú ɛma. Yɛmbɔ depyé unɔ ebí úlú cho mbaá bɔɔ ne dejinte mangbógɛ ne ɛsɔwɔ. Pyege ukpékpé unɔ bina. Yɛmbɔ délyage fɔ manchye ɛchye ɛwé enyú debɔ dechyége me.

⁴³ “Utónkwa úlú ne enyú bɔɔ Farasi degbɔɔ mánjwólé malú ujwólé ayi énogé né mmu macha mmyemenene ne dekelege nnó bɔɔ átámégɛ enyú ne énogé ne matoo gese.

⁴⁴ “Utónkwa úlú ne enyú, délu ɛké manome ayi álu bibi. Bɔɔ ákéne mfaá ákaá fɔ nnó akpáne mbɔ lé getoo wɔ.”

⁴⁵ Jisɔs anérége manjɔɔ depɔ eti, Ménleré mabé ɛsɔwɔ ama aké, “Ménleré ójóge mbɔ depɔ etiré na, oshye mbɔntó esé.” ⁴⁶ Jisɔs ashúu ji meko ake, “Utónkwa úlú ntó ne enyú Anleré mabé ɛsɔwɔ, enyú denerege bɔɔ matuú ayi ánoɔ nnó ákpa, mánwɔ ɛbwɔ yé dachyé déwólé.

⁴⁷ “Utónkwa úlú ne enyú; enyú dékwyége manómé bɔɔ ɛkpáné ɛsɔwɔ abi ante nyú abɔ áwané, yɛmbɔ deshya meko mejɔɔ ɛbwɔ. ⁴⁸ Mámpye mbɔ enyú degame mbɔ lé ante nyú né unɔ bi ɛbwɔ ábɔ ápyé. Awá bɔɔ ɛkpáné ɛsɔwɔ, nána dékwyége manome bwɔ. ⁴⁹ ɛsɔwɔ mfwa dɛngá né gétú eyigé mbɔ aké, ‘Ntɔme nyé ɛbwɔ bɔɔ ɛkpáné ne ángbá bá. ɛbwɔ áchyége nye gentogé bɔɔ ba bimbo ɛfwyale ne áwáne nyé abifo.’ ⁵⁰ Elé nje eníné na ne ɛsɔwɔ agíge nyé ɛbwɔ gewu eyigé bɔɔ ɛkpáné bií, abi bɔɔ áloɔ manwáné te mme yina alɔɔ úla, kpaá te nána. ⁵¹ Alɔ nyé mángii

manoó mewené Ebel ákwóné ami Sakariya ayi ebwó áwáné ji né nmu echa upε Esowó, metómetóó geluó eyigé ápyε upε ne melu ewé bóó alá kpéné tametame. Ngarege enyú wáwálé nnó Esowó alo nyé mángigé nje eniné na gewugé bóó abi áwané.

⁵² “Utónkwa úlú ne enyú Anleré mabé Esowó. Debí egbógóló menómbi ewé muú akoogé ne akaá Esowó. Enyú ambóó dékélégé fó mankoó wyé dekaá uchánchá bii, wyembó ntó ne dégbéé bóó abi akelégé mankoó wyε.”

⁵³ Jisós anérégé uno ebi manjóó, eké ewyage atané dafye, Anleré mabé Esowó ne bóó Farasi áshulé ji mmye, ágiú ji bó nkwe ne gejamégé depó nnó áwú ewé étánege nye ji meno. ⁵⁴ Agige ji mbó nnó akwegé nekwené menó ne ebwó amma ji mechó mmye.

12

Muú akaagé bwóle fó Esowó

(Mat 10:26, 27)

¹ Ndere Jisós alú jóoge depó eti, gejamégé bóó áchwó nó ji mme, ájá eké ushye te ánmérege ate. Jisós abwólé kpé ushu ne baá utóó bií aké, “Sege gébé ne gepó eyigé bóó Farasi * áwya, alú lé bóó dembwólé.

² Kaáge nnó genó gefó gépó eyigé ákwérégé gejí, bóó alá gënë nye ne eyigé ábigé ntó géjí bóó alá kágé nye gépó. ³ Ebyennó, depó deko etiré enyú dejóoge lé né metóó utuú, áwúu nyé déti bií gbóó. Ne depó etiré enyú degbe gepú dejóoge geju, bóó ako áwúu nyé déti.

Muú ayi débóó mamfo lé Esowó épófó mekwad

(Mat 10:28-31)

⁴ “Ajeé ba, ngarege enyú nnó défógé fó bóó. Akáge wá lé muú wáne ne akáge pyé esé genó eyigéchá. ⁵ Ngarege nyé enyú muú yi debóó mamfo. Fóge lé

Esowó ayi awagé muú, alú wyá uto mamfúme muú yimbó né mewe ewé élá nómegé. Ngarege enyú wáwálé nnó ji ne alú muú ayi debóó mamfo.

⁶ “Pó enyú dekaá nnó akpóó baá denywóné átá ne nka eyi élá fuú yé genó wó. Yémbó Esowó abya ye maá enwyóné ama wó. ⁷ Ne enyú, Esowó akaá mpa dénkaaré mejwe eti délú yéndémuú nyú mekpo. Dechyege geme genyú efwyale néndé denjá geme né mbe ushuú Esowó depwó ekwó denwyóné.

Muú ayi dfyéé metóó ne Kras ne ayi ashya ji

(Mat 10:32-39; 12:32; 10:19-20)

⁸ “Ngarege enyú nnó yéndémuú ayi ágárege gbónónó né mbe ushu bóó nnó alu muú wa, Maá Nte Mekwaá ntó akamege nyé né mbe ushu makiénné Esowó nnó muú yimbó alu awuú. ⁹ Yémbó, yéndémuú ayi áshyágé né mbe ushu bóó nnó akágé me, nshyaá nyé ntó ji né mbe ushu makiénné Esowó.

¹⁰ “Génó géma eyigé débóó mankaá gélú nnó, Esowó akage jíinte gabo muú ayi ájóoge mejóó mebomebo ne Maá Nte Mekwaá, yémbó muú ayi ájóoge mejóó mebomebo ne Mendoó Ukpea, Esowó ájígé fó nte gabo wuú.

¹¹ “Kaáge nnó gébé gékwónege nye eyigé ápyéne enyú muú ama ama mányε tene unóó mpa né macha mmyemenene, ámage sé enyú nnó déténe mbe ushu afwa melo ne bó góména. Gébé eyigémbó gekwónégé, désomé gé fó nnó depye nyé nnó ne dépoó geme genyú, ye nnó dejóoge nyé nnó. ¹² Né gébé eyigémbó, Mendoó Ukpea égárege nyé enyú genó eyigé débóó manjóó.”

Nekanémejóó gekenkenégé mfwa

¹³ Ndere Jisós abó achyége baá utóó bií majyéé na, muú fó né mmu ekwó bóó ajóó ake, “Ménleré, gáre mejmé wa akaré geteégé nte sé

* 12:1 Elú wáwálé nnó: Gepó eyigé bóó Farasi ne bóó Sadusi getené mbaá *Yis.

achyé εya.”¹⁴ Jis̄s̄ akuú ji aké, “Mejeé, waá ake me mpáné b̄ mpa nyú ne nkáré geteé genyú?”¹⁵ Abwólé, aj̄ó ne b̄óó ako aké, “Sége gébé, ekagé dénéré mat̄óó né unó mme d̄óó, néndé, genwágé muú gep̄ó f̄ó lé né unó bi ji awya. Yé áb̄é lé ne gefwa nnó?”

¹⁶ Jis̄s̄ aj̄óge mb̄ó, ató εbw̄ó nekanemej̄óó ake, “Mfwa f̄ó ab̄ó alu ayi awyá mek̄óó wuú εwé élmé menyéé d̄óó.”¹⁷ Agīi gem̄e j̄īi ake, ‘Mpye nyé nnó? Mp̄ó sé ne melú εwé mbélégé menyéé wa.’¹⁸ Ewyage ake, ‘Genó eyigé mpye nyé gélú nnó.’ Mmu nye utó ba, ntené ebi uŋea; mbélége nyé menyéé ne mbwé menyéé wa meko eféé.¹⁹ Mpyegé mb̄ó, nj̄óge nyé ne gem̄e yá nnó nana nj̄yé gbée mmye. Nwya gejamé menyéé ayi nnyéé né gejamégé aŋme. Nj̄ye nyégé, nnyúgé mm̄óó ne nnyégé genwá.’²⁰ Ndere áf̄érégé mb̄ó, Esw̄óó akuú mende yimb̄ó ake, ‘W̄ó genj̄ekenegé muú ás̄éle genwá jyé ne utuú b̄ina ne unó byé ebi óbelé, ulá nyé ebi wa?’²¹ Jis̄s̄ aké ne εbw̄ó, “W̄yé na ne epyé nyé ne muú yi akélégé unó uko nnó ubé ebīi ayi alá akélégé unó ebi mampye dep̄óre Esw̄óó.”

Jis̄s̄ alerege nkane deb̄óó mambé ne Esw̄óó ne unó mme (Mat 6:24-34)

²² Jis̄s̄ anérégé aké ne baá ut̄óó bīi, “Ndere elúmb̄ó, ngarege enyú nnó dechyégé f̄ó gem̄e enyú efwyalé mankelé genó eyigé dényé ne mandeé ayi défyéé nye.”²³ Kaágé nnó genwá enyú gen̄ea gepw̄ó menyéé ayi dényéé ne menyammye enyú aŋeá apw̄ó mandeé ayi défyéé.²⁴ Pége denyw̄óné, detīi dep̄ené menyéé, déferege ne débélégé mbwé. Dép̄ó ye ne malu ayi débelege menyéé, élé Esw̄óó ne achyége detīi menyéé. Ne enyú den̄ea d̄óó né ame Esw̄óó depw̄ó denyw̄óné.²⁵ Déchyegé gem̄e nyú efwyalé, ndé muú nyú ayi mesóme

wuú ekáge gbée yeé bīi uma né aŋme ayi Esw̄óó achyé ji nnó débélé fá mme?”²⁶ Epyé nnó ne ji amye mambé ne unó uko ebi úchyége ji genwá, ayi alá kaágé pyé ye ekéké genó ewéna?²⁷ Pége dégé un̄óó mewaa ebi úkome ukoó ul̄óól̄ó ndere úwéné, úpyé f̄ó ut̄óó, ukwyége ye mandeé. Yémb̄ó ngarege enyú wáwálé nnó ye Mfwa *Solomon ayi ab̄ó awyá unó uko, ap̄ó ye ne nkú ayi alómé akw̄óné ukoó ebi un̄óó bina.²⁸ Mb̄óge Esw̄óó achyége bya mewaa bina ukoó ul̄óól̄ó. Bya ebi fina ulú ub̄e geyá úgb̄ó atuú áfyé mew̄e, deféré nnó ákágé chyéé f̄ó enyú mandeé apw̄ó ndere ji apele bya mewaa? Met̄óó εwé enyú defyéé ne Esw̄óó éŋené kpaá ép̄w̄ó amu.²⁹ Ebege mb̄ó, dechyégé f̄ó gem̄e enyú efwyalé mankelégé genó eyigé dényéé ne eyigé dényúu nyé.³⁰ Elé b̄óó bi alá kaágé Esw̄óó ne áchyége gem̄e bw̄ó efwyalé yendegébé mankelégé unó bina. Kaágé nnó Nte nyú Esw̄óó akaá me nnó deb̄ó mamb̄e ne ubi uko.³¹ Ne myége manḡe metīi εwé Esw̄óó abeé mfwa nyú, dépyegé mb̄ó, achyége nye enyú unó bina uko.

Ekágé muú abya Esw̄óó gétugé unó mme (Mat 6:19-21)

³² “Baá ba, déf̄óge, ye lé délá déja w̄ó, Ata Esw̄óó ajya mé enyú nnó dényéé genwá né mmu gefwa j̄īi.”³³ Kp̄óge unó bi déwya uko, déchye ŋka yimb̄ó mbaá ub̄yá b̄óó. Kelege úba ebi ulá ch̄ógé, ewéna eleré nnó debéle gefwa genyú né mfaanebuú mbaá yi genó gélá kaáge ta. Yé menj̄ó alá kaágé j̄ó, ye ukye ulá kaágé nyé.³⁴ Kaágé nnó mbaá ayi muú ábélege gefwa j̄īi, eféé ntó ne met̄óó wuú eb̄éé.

B̄óó Kras db̄ó mangilé ji

³⁵ “Kp̄ómege mmye lw̄ege maw̄e álúli, ³⁶ dégile ndere b̄óó ágile nte bw̄ó nnó akéré meso né ep̄aa

neba ewé ji ajoyé. Akérégέ meso adogé menómbí ákage néne ji éwu ténéténé. ³⁷ Éfwó élu né baá defwé abi nte bwó akérégέ meso, ábánege ebwó peé! Ngarege enyú wáwálé nnó, akpomege nyé mmye, agaré ebwó nno ájwólé ka ji akpá menyéé achyé ebwó ányé. ³⁸ Éfwó élu né baá defwé abi mbógé mbóó gepú achwógé, ye ne metóó utuú ye gejoyéyégé bí, ábánege ebwó peé.

³⁹ “Kaáge nnó mbógé mbóó gepú akaáge gébé eyigé menjó achwóó gyá nyé geji akpé mmu, mbó ajwólé abame géjí nnó menjó akáge achwó agyá akpé mmu. ⁴⁰ Enyú ntó kpómege mmye, gétúgέ Maá Nte Mekwaá akerege nyé meso né gébé eyigé délá dékágé.”

Baá defwé abo mampye matóó bwó chánchá
(Mat 24:45-51)

⁴¹ Pita akuú Jisós aké: Atá, “Ótó mbó nekanémejóó eni né eta esé waá mbaá bóó ako?”

⁴² Ata ama ló mangaré ebwó ake, “Bege ndere maá utóó ayi awyaá denja, apye utóó bií chánchá. Nte wuú alyaáge ji ne baá defwé abifo nnó apélé ebwó, achyege ebwó menyé chánchá né gébé gelógéló. Maá utóó yiná alu ndé gefógé muú? ⁴³ Galógál abeé nye ne maá defwé yimbo, gébége nte wuú akérégέ meso agéne nye nnó ji apye utóó bií chánchá. ⁴⁴ Ngarege enyú wáwálé nnó nte wuú abelege nye ji ndere muú kpaá né unó bi ji awyaá uko nnó apélé. ⁴⁵ Ne mbógé maá utóó yimbo abegé ayi áwyaá gepó gebogebo, ajóge nye ne geme jíí aké, ‘Nte wa abelege nye dóó ne achwó,’ ne aló nyé mantúlégé baá defwé abifo, andée ne ande ne manyéégé menyéé ne manyúgέ mmóó te mapyéne ji. ⁴⁶ Mbógé apyége mbó, nte maá utóó yimbo achwó kwó nye ji nejmé né gébé eyigé ji alá kaá nnó achwó wó. Abanége ji mbo, achyege nye ji

gekpékpé efwyale ewé ebóó epwóó amu nnó ájyé ábáne bóó ubéé

⁴⁷ “Maá defwé ayi akaáge genó eyigé nte wuú akélege nnó ji apye ne alá pye géjí wó, nte wuú agarege nnó ábwólé ji ula ádó chánjéné. ⁴⁸ Mbógé maá utóó alu ayi apyegé gyé né mechó ewé akpáne matúlé, yémbó élé alá kaá genó eyigé nte wuú akélege wó, ajií matúlé ájámé. Enyú debó mankaá nnó muú yi áchyegé ji gekpékpégé genó, ji ne ame mako apéle. Muú yi áchyége ji genó eyigé mbó, ji ne áchérege ji chánjéné.”

Mekomejóó Jisós achwó ne mawámé épofó nesó

(Mat 10:34-36)

⁴⁹ Jisós ama jóó nnó, “Nchwó né mme yiná manlwéé mewe, ne mbógé ébó élo mé manlúlé, mbó metóó égóó me. ⁵⁰ Afyé nyé me né efwyale wyé ndere áfyé muú mmú nnyi nnó awó manaá Esowó. Wyé kpaá depó etí dékogé ne metóó wa ékwené.

⁵¹ “Enyú deféré nnó nchwó fá mme mámpye nnó bóó ábé nesó ne ate? Kaáge nnó nchwó lé mampye bóó áfá mbwa ne ate. ⁵² Ló nána ójyége mbe, bóó ábegé makpó áta né ulá gepú, akárege nyé, álé ábeé nyé né égbé wá, ápea áshyá nyé me. Mbógé ápea álú égbé wá, áléé áshyá nyé me. ⁵³ Nte ashya nyé manwú mechó ne maá wuú ayi mende, maá ayi mende ntó ashya nyé manwú mechó ne nte wuú. Mmá ashya nyé ewé maá wuú ayi mendée, maá ntó ashya nyé ewé mmá. Nmogétá ashya nyé ewé mendée maá wuu, mendée maá wuú ntó ashya nyé ewé nmogétá wuú.”

Muú abó mancheré akaá ndere ji atené ne Esowó

(Mat 16:2, 3)

⁵⁴ Jisós ama jóó ne ékwó bóó aké, “Enyú degége gekó yendégébé géké génywérege dejogé deké, ‘Manaá achwó kwé. Ne akwene ntó.’

⁵⁵ Yéndégébé degégé nnó, ‘Gefwene neba géle chwó’ dekaa nnó genóme gechwó jyá. Ne mbóntó ne ébéé. ⁵⁶ Enyú bós dembwólé, ndere dépéle mfaá ne mme délóo ndere bíi ubé nyé. Epye nnó ne enyú delá géné unó bí Esowá apyé mbo né gébé eyí?

Kwye depó ne muú mawámé wyé (Mat 5:25, 26)

⁵⁷ “Enyú amboó dekáge fére fó, dékaa genó eyí gélu cho eyigé débóó mampye? ⁵⁸ Mbógé muú nyú abógé efwyale ne muú mawámé wuú, ne muú yimbó ajyge kpó ji né eso, abó mankwó ji mata nnó ajá mechó ewémbó meso ndere ebwó alú jyéé jyéé. Ebege alá pyémbó wó mbóó ujwóó ajye nyé ne ji mbaá mépané mpa. Ne mempané mpa afye ji né amú bós bó nku, ne bós nkú áfyéé nyé ji denó. ⁵⁹ Ngarege enyú nnó, átánégé nyé denó etirémbó kpaá te ákwóle ujwóó bimbó uko.”

13

Kwóré metóó wyé ne apó mbógé mbó fó wó agbó

¹ Né gébé eyigémbó, bós áchwó gáre Jisós mechó fó ewé ebó epyéé ne bós Galilíí fó. Ndere ebwó apyé upe, Palet Góména né Rom, ató bós nnó áwá ebwó. Ajyge áwá bós bimbó ne manóó bwó machó ne amí menya eyí apyé upe. ² Jisós awúgé mbó agíí aké, “Déferé nnó bós abi ágbó mbó, élé apyéé ubeé ápwóó bós Gálilíí abifó? ³ Epófó mbó. Ngarege enyú nnó: Mbógé delá *kwóré matóó nyú wó, denííge nyé gémé nyu geko nka ama. ⁴ Tége genó eyí gépyé né meló Silóm. Enyóñ ékwé éwá bós nekwuneáléé. Déferé nnó bós bí ágbó mbó, élé ebwó apyéé ubeé dós ápwóó bós Jerosale abifó? ⁵ Epófó mbó. Ngarege enyú nnó, Mbógé delá kwóré matóó nyú wó, denííge nyé gémé nyu geko nka ama.”

Nekanémejóó genóó eyí géla wómé

⁶ Ne Jisós agaré ebwó nekanémejóó eni ake, “Mende fó abó apé genóó * gefó né mekwó wuú, gébé gékwónégé ajye pe nnó genóó eyigémbó gewó ne ji akyé umpomé ne ye géma agé wó. ⁷ Né gébé eyigéfo, ajóó ne muú utóó wuú aké, ‘Anmé álé mbo aléé ayi nchwóó mankyé umpomé fá né genóó eyi ne ye gefó ngéné. Ke géjí gékwé, géfóó mbaá detú.’ ⁸ Muú utóó aké, ‘Atá, nne wó mmye, ma lyaá géjí gébé né nme néma. Nchome nyé ula bíi ngyá, ngbele ujwáá wyé. ⁹ Mbógé nme néchá gewógé eló, gélagé wó wó akágé ké geji anmé mme.’”

Jisós apye mbwéré mendée aló mankene né bíi uwyáá

¹⁰ Bíi uwyáá bós Jus fó úkwónégé Jisós abó alerege bós né mmu echa mmyemenene. ¹¹ Mendée fó abó alu éféé, ayi meló nchye ájyalé ji gempyó, ála ke pyópyó. Ameé né anme nekúuneáléé ne akágé nyaá mmye aké cho. ¹² Jisós age mendée yimbó, akuú ji ne aké ne ji, “Mmá lo nána oiyége mbe nemée néé nébyé.” ¹³ Ajóge mbo anéré ji ebwó mmye, téné téné mendée yimbó atóó, anyaa mmye atené cho, aló mamfége Esowó.

¹⁴ Muú kpaá né echa mmyemenene agégé nnó Jisós apye mendée yiná atóó bíi uwyáá bwó, metóó ésó ji. Aló manwégé bós aké, “Ndó élú ékéné eyí bós apye utóó. Chwóge lé né ndó yimbó nnó apye enyú detóó. Muú amagé chwó sé né bíi uwyáá.” ¹⁵ Atá Jisós aké ne ji, “Enyú bós dembwólé! Yéndé bíi uwyáá, yéndemuú nyú, akágé ná mpo wuú nnó ajyé ányú manaá? ¹⁶ Mechó ewé mendée yina élú nnó alu mpyáne Abraham, ne danchómeló afye ji né efwyale né anme nekúuneáléé. Epó galógaló nno áféré ji né efwyale bíi uwyáá?”

* **13:6** Elú wáwálé nnó: Genóó eyige mende yimbó apéne akuú geji *fig.

17 Jis̄as aj̄ógé mb̄o, b̄oó mawámé bií mmyé égb̄o ébw̄o yémb̄o gejamégé b̄o álú ne nechóch̄o né ufélékpá ébi Jis̄as apyéé.

Nekanémej̄oó mbwé ayi akuu ji M̄osta

(Mat 13:31, 32; Mak 4:30-32)

18 Ne Jis̄as agií gemé jii aké, “Gefwage Es̄ow̄o gélu mb̄o nnó? Mm̄age ná geji ne ndé? 19 Gélu nkane mbeé mbwé ayi ákuu m̄osta, eníné muú ab̄oó apené né mek̄oó wuu. Néchigé, n̄ewé, nébw̄olé gekp̄ékp̄égé gen̄oó ne denyw̄oné déténege anyua bw̄o wyé.”

Nekanémej̄oó Yis

(Mat 13:33)

20 Jis̄as ama gií gemé jii aké: “Mmage m̄éé na gefwage Es̄ow̄o ne ndé? 21 Gelú ntó nkane yis uka ébi upye br̄ed amualé ébi mendée ab̄o achwaré ne gejamégé flawa abelé kpaá te flawa meko amuále.”

Menómbi mamkpe né genwá eyi gélá gebyéé élú mámálé

(Mat 7:13, 14, 21-23)

22 Jis̄as alú kéne ajye né Jerosale. Ndere ajyé, akoge malómáló, alerege b̄oó mekomej̄oó Es̄ow̄o. 23 Muú f̄o agií ji aké, “Ata, b̄oó bií ányéé nyé genwá eyi gélá gébyéé ábeé nyé élé gachyé?”

Ne Jis̄as aké ne b̄oó ako, 24 “Enyú myége lé mamkpe né menómbi ewé élú mámálé nnó depó. Néndé ngarege enyú nnó gejamégé b̄oó ámuáme nyé mamkpe, ne metí ébé nyé. 25 Gébé gékw̄onege nyé, eyigé mb̄oó gepú akwilege ka, agbé menómbi. Gébégé agbege éwú, enyú bí délaá dafye denóme nyé menómbi dekuú nnó, ‘Ata, néné esé menombi.’ Ne ajoge nyé ne enyú aké, ‘Nkágé f̄o mbaá yi enyú detané.’ 26 Enyú del̄o nyé manené mmyé deké, ‘Pó esé deb̄oó dejw̄olé mbaá ama ne w̄o, denyé menyéé, denyú mm̄oó? Pó ób̄oó óchw̄oó né melo sé ogarege b̄oó mekomej̄oó

Es̄ow̄o?’ 27 Yémb̄o ashúge nyé enyú meko nnó, ‘Ngarege enyú, nkágé f̄o mbaá yi détané. Kwilege me ushuú. Enyú dekene depye nchye!’

28 Ne degene nyé Abraham, Asek, ne Jak̄ob chónch̄o ne b̄oó ekp̄ávé Es̄ow̄o ako ndere ajw̄olé mbaá ayi Es̄ow̄o ágbárége gefwa jii, enyú delile nyé, ne denyéé mán̄éné ne mat̄oó us̄oó. 29 Né gébé eyigémb̄o b̄oó átánege nyé né um̄e mal̄o mme mako, manye gefwa eyigé Es̄ow̄o ágbárege. 30 Kaáge nnó b̄oó f̄o abi anóge mb̄o ébw̄o, álaá nyé b̄o apó mpa ne b̄oó abi álú b̄o apó mpa álaá nyé afwa.”

31 Wyé né gébé eyigémb̄o, b̄oó Farasi f̄o áchw̄o garé Jis̄as aké, “Kwélé fa chó geba eyigéch̄a néndé Mfwa *Her̄od akelege manwá w̄o.”

32 Jis̄as aké ne ébw̄o, “Chóge dégaré muú defyá yimb̄o nnó, ji akaá nnó mferege aló nchye fina mmage mpye b̄oó mamée átoó ne wyémb̄o ne mmáge pyé geyá. Fí nd̄o élé ne nnérege ut̄oó ba. 33 Yémb̄o yelé mb̄o nj̄oó, mb̄o manlyá fina nyé Jerosale, nkene neke geyá ne nd̄o epéa. Elómé f̄o nnó áwá muú ekp̄ávé Es̄ow̄o né mbaá yichá ékosé né Jerósále w̄o.”

Jis̄as asomége Jerosale

(Mat 23:37-39)

34 Jis̄as al̄o mánsómégé ake, “É é Jerosale, É é Jerosale, dewane b̄oó ekp̄ávé Es̄ow̄o ne detome abifo ne mataá, b̄oó dent̄oó abi Es̄ow̄o at̄omé eta nyú! Mmua mé nd̄o nd̄o ne nd̄o, manyweré enyú nkwere nkane mekw̄o akwérege baá bií, yémb̄o enyú dékélégé f̄o. 35 Gége yé nnó, melo nyú éla mé mábómé. Ne ngarege enyú nnó, elo fina eyjégé mbe, enyú démáge gésé me kpaá te bií ébi enyú dejóge nyé nnó, ‘Mejé ébé ne muú ayi achw̄oó né mab̄o Atá!’ ”

14

Jisàs ama pye mende fò atooó né bií uwyáá bɔ́ɔ Jus

¹ Né bií uwyáá ebifó, Jisàs ajye nyé menyéé né gepúgέ mende fò. Mende yimbɔ abó alu muú kpaá bɔ́ɔ Farasi. Ndere Jisàs alú éféé, bɔ́ɔ ápéle ji chwεchwε, nnó ágé genó eyíge ji apye nye bií bimbɔ. ² Éféé mende fò ayi uká ne amu úmualé, abó atené mbe ushu Jisàs, ³ Jisàs agíí bɔ́ɔ Farasi ne Anleré mabé Esɔwɔ abi álú ntó eféé aké, “Ébé esé egaré nnó muú akage pye muú nemée atooó né bií uwyáá?” ⁴ Yémbɔ ebwó akere ye ji meko wó. Ne Jisàs agbaré mende yimbɔ apye ji atooó, agaré ji nnó ajyé. ⁵ Éké éwyage Jisàs agíí ebwó aké, “Mbɔgέ muú nyú fò ne maá wuú akwegé né gepyégé manaá bií uwyáá, ye élé mpɔ wuú ne akwené, muú yimbɔ anyógé wáwá akpé mmu aféré ji?” ⁶ Nkwé yiná apwɔ ebwó amu, apye ebwó ála bɔmbɔ.

Esɔwɔ akelege lé muú yi alá bwé gé mmye ne ayi anéne mane

⁷ Jisàs agé gé nnó bɔ́ɔ abi álɔ́ bɔ́ɔ epaá, áchwóge ájyá lé malu ujwólé malmaló, agaré ebwó nekanémejɔ́ eni aké: ⁸ “Yéndegébé ákugé muu né epaá neba ajwólé lé né melu ewé bɔ́ɔ ako ájwólege. Akelé gé fɔ́ melú énogé. Mbɔgέ ojwólégé wyé, ékáge bé nnó ákuú mbɔntó muú yi apwɔ́ wɔ. ⁹ Gébé gé muú yimbɔ achwógé, mbɔ́ɔ epaá agarege nyé wɔ nnó, ‘kwílé melu ujwólé ewe, muú kpaá ajwólé.’ Mbɔgέ épyégé mbɔ ojwólege nyé né melú ewé élá pó ne énogé, éféé mmyé égbóo nyé wɔ. ¹⁰ Yéndegébé ojyégé epaá, jwólé né melu ewé élá pó ne énogé. Gébé gé muú yi alɔ́ wó epaá achwógé gé wó éféé, ajage nyé ne wɔ nnó, ‘Mejeé wa, kwílé fá chɔ́ jwólé né melú énogé.’ Gébé gé épyégémbɔ ɔ́be nyε ne énogé né mbe ushu bɔ́ɔ. ¹¹ Wyémbɔ ne Esɔwɔ áwane nyé muú ayi ábwεge mmye

gelu ne ábwεge nyé lé ayi alá lérégé mmye.”

¹² Jisàs ama jɔ́ɔ ne mbɔ́ɔ epaá yi akuú ji aké, “Yéndegébé ɔ́ké ɔ́pye epaá, ɔ́kugé fò wyé lé ajeé byé, anmé byé ne bɔ́ɔ ula gepú byé. ɔ́kugé fò wye lé afwa melo gétúgέ ebwó ákáge kuú nyé wɔ ntó né ewu bwó epaá. Apyégémbɔ áshúge wɔ galógáló ayi ɔ́pyé eta bwó. ¹³ ɔ́ké ɔ́pye epaá, kuú lé bɔ́ɔ gekpo, ubwéré, ukókré bɔ́ɔ ne abi amε nónómé. ¹⁴ Mbɔgέ ɔ́pyégé mbɔ, ɔ́be nyé ne metɔ́ megamegɔ gétúgέ bɔ́ɔ bimbɔ ákáge shúu fò galógáló ayi ɔ́pyé eta bwó. Galógáló wyé atanege nyé mbaá Esɔwɔ né gébé eyíge bɔ́ɔ abi álú cho ákwilege nyε né negbo.”

*Nekanémejɔ́ epaá neba
(Mat 22:1-10)*

¹⁵ Ndere Jisàs ajage mbɔ, muú fò ama ayi abó anyéé menyéé ne ji akame ake, “Wáwálé galógáló alu ne muú yi anyéé nyé menyéé né mbaá ayi Esɔwɔ ágbárege gefwa jíí.” ¹⁶ Jisàs awúgέ mbɔ, alɔ́ mangare ji abya aké, “Né gébé gefɔ́ mende fò abɔ́ apye gekpékpégé epaá, akuú gejamégé bɔ́ɔ. ¹⁷ Gébé gékwónégé, ató maá defwé wuú nnó ajyé agaré bɔ́ɔ bi ji akuú bwó epaá nnó, ‘Achwó epaá échwó lɔ.’ ¹⁸ Ajyé gé, agé muú ama ama ne yéndemuú alɔ́ mandoré úbɔ́mone agare wyé ewú. Muú ayi mbe aké, ‘Wyé náná ne nnamé mekɔ́ wɔ nkelege manjye gé ewú. Chó gáré nte wyé nnó ekagé asó metɔ́ nnó nchwɔ epaá wuú wó.’ ¹⁹ Ama jyé gé ayifɔ́, mende yimbɔ ntó aké, ‘Wyé náná ne nnamé mpɔ éyí ekyá makɔ́ efya, nlu mé téné manjye muá éjí wá epyé utɔ́. Nkpa enyú geká, ekage désó metɔ́ nnó nchwɔ wó.’ ²⁰ Ama jyé gé ayifɔ́, mende yimbɔ ake, ‘Wyé náná ne mbané mendée wa gétú eyige na nchwɔ fò.’

21 “Maá defwé yimbó akérégέ meso, agaré depó ετίρέ na deko mbaá nte wuú; ayi akúú epaá, ne aké awuú mbó metóó εsó ji dós. Ama tó maá defwé wuú aké, ‘Chó né metóó meló ne anós mati ayí kókó ne ayí kpakpa, okúú ubwéré, abi amε nónómé, ukókóré bós ne abi gekpo nnó achwó gepú ya.’
 22 Maá defwé ajyé, akéré meso aké, ‘Ata mpye mé ndere ójó ne gepú gélú danbéé.’
 23 Nte wuú, ama gáre ji aké, ‘Chó náná né baá maló ne bó dachi ako ne mati ayi kókó, ógaré bós áchwó ápyé gepú yá gégbeé.’
 24 Kaá nnó bós bi mbó nkúú mé εbwó, áshyá manchwó ye muú ayi áfwórege menyéé wa ayí ntyéé apó.’”

Gefós eyigé muú abós mamkpomé mmye mambé ménkwolé Jisós
 (Mat 10:37, 38)

25 Ndere Jisós ama ló manjyé né neke níí, gejamége bós ákwólege ji. Éké éwyage atené, abwolé ushu, ajós ne εbwó aké, 26 “Muú akágé bé fó ménkwolé wa mbógé alá agboó ne me apwó mmá wuú ne nte wuú ne amá agbógé ne me apwó mendée wuú, baá bíí ne aηmé bíí. Ne amá agbógé ne me apwó gemε jíí. 27 Muú akágé bεfó ntó ménkwolé wa mbógé alá kamé negbo akpá ejíí gekwa akwolé me ne gejí wó.

28 “Mbógé muú nyú ama ashúú mantené enyóη, abó kpé mbe ajwólé, aféré chánchá meno ηka eyi gepú eyigémbó genyéε nye ne akaá wa abε nyé ne ηka eyi ekwanegε manéré géjí? 29 Mbógé alá fεré mbó wó, ébé nyé nnó anérégέ fó gepú eyígémbó, atenege nyé lé nébómé, bós bi ákóoge εféé ágegέ nebómé eniné mbó, áló manjwáné áke: 30 ‘Gé muú yi aké atenege enyóη, épwó ji.’

31 “Ékágé bé nnó mfwá ajye myé beε ne mfwá ayifo. Mbógé akwilege manjye, gé nnó Mfwá ayifo

achwó ne bós gejamé abi apwós abíí né malú ápéa, apye nnó? Nnó abó kpé mbe ajwólé ne bós bíí aferé wa ákágé myé nyé beε ne bós bimbo? 32 Mbógé agegέ nnó úpwó nyε εbwó, aferege nyé bós ató nnó ajyé ábáné mfwá yimbó ndere alú tete, akwó ji mata nnó ágáré élé genó eyigé ji akélege nnó εbwó áchyé ne álya εbwó ábé né neso. 33 Wyé na ntó ne enyú debós mankpomé mmye.” “Muú akágé bé fó ménkwolé wa mbógé alá kámé mánlyá unó uko wó.

Mechó ménkwolé Jisós ayi atós getós

(Mat 5:13; Mak 9:50)

34 “Mega élú genó gelógéló ne mbógé mega élá pó sé ne ugó bíí, ápyéé mbó nnó ne ugó bíí ukéré? 35 Éfúlé sé genó. Muú akágé gbéε fó éwú né mekós, yé ama áchwáre ne ujwaá ne ágbε né mekós élmé fó. Agbéle lé éwú gbéle. Muú yi awyá matu áwú.”

15

Nekanémejós εgómηme ewé enomé

(Mat 18:10-14)

1 Bíí uma ánselé ηka makpo ne abifo abi ápyéé ubeé, áchwó mánwú mekomejós Jisós. 2 Ne bós bi akúú εbwó Farasi abi aferé nnó álú cho né εbé εsówó ne *Anleré mabé εsówó ágegέ na matós ásó εbwó áke, “Mende yina alu geluá ne bós ubeé ne amá anyéε menyéε ne εbwó.”

3 Éféé Jisós ató εbwó nekanémejós eni aké, 4 “Mbógé muú nyú awyáá usaá magómηme úta ne éma enogé apyéé nnó? Nnó ályágé fó ayi usaá uni meso nekuúneeni ne ajyé ákélégé ewé enomé kpaá té ágéne? 5 Gébégé akelégé, agegέ, akpane anéré mankós abene. 6 Achwógé mmu akú ajeé ne ate aηmé aké, ‘chwóge débé mabeé. Εgómηme wa ewé εbó enómé, ngé.’” 7 Ne Jisós aké: “Ngarege wó nnó wyémbó

ntó ne matós agós bós dós né mfaánebuú gétúgέ muú ubeé ama ayi ákworé metós wú ne genwá jii epwó gejame bós abi álu cho alá bó mankwore matós bwó wó.

Nekanemejóó ñka eyi énomé

⁸ “Mbógé ntó mendée fó awya bó sére áfya ne ama anogé apyé nnó? Alwégé mewé áshwá gepú jii, ápéa akélé kpaa te agéne? ⁹ Ne akélégέ agegέ akú ajeé bii aké chwóge debé mabeé, sére wa ayi abó ánomé, ngé ji.” ¹⁰ Ne Jisós aké: “Ngarégé wó nnó. Wyembó ntó ne makiénné Esowó ábéé ne nechóchó gétúgέ muú ubeé ama ayi akwóré metós wú ne genwá jii.”

Nekanémejós maá ayi ánomé

¹¹ Jisós ama jóó aké, “Mende fó abó awya baá ande ápéa. ¹² Bii uma ayi meso aké ne nte wúú, ‘Atá káré geteé chyé eya.’ Éféé ne nte wúú akaré achyé ejii. ¹³ Aségé gebagé geteé jii ébelé ye mboó ndó wó, akpó ase ñka, alýá meló wúú, afé neke tete né meló kpaa ewéchá, éféé ne akwené menya anyéé ñka meko. ¹⁴ Anyégé ñka jii ébyégé eké getú ne mesa ayi ákwené né meló ewémbó alá ámu amu. ¹⁵ Éféé ajye gé mende fó né meló wembó, ákwe ji uká ne mende yimbó ase wyé ji séle né utós mámbámé mekwende jii né mekós wúú. ¹⁶ Afé mámbámé ne muú ayi achyége ji menyéé ápó, mesa amyé ji dós ne akélege ye manyéé ntó uchachuu gasala ébi ukwéndé unyéé ¹⁷ Gébégé ji aferé defós tíi dékeré aké, ‘Bós utós nte wa ányé ágbége, ayifó alaá, nlu fá ndere mesa. ¹⁸ Nkerege meso mbaá nte wa nné ji mmye nnó, Ata, mpye gabo né égbé Esowó, ne gyé eta wyé. ¹⁹ Mfu sé ayi mbeé maá wyé wó. Se le me nkane muú utós wyé ama.’ ²⁰ Ajógé mbó, akwilé afé mbaá nte wúú.

“Ndere álú tete nte wúú agé ji nkane achwóó, gejeé ne meshwé gekwó ji metós, alomé ajye kpá ji

atyá ábogéné mme. ²¹ Maá aké, ‘Ata mpye gabo né égbé Esowó ne eta wyé. Mfu sé mambé maá wyé wó.’

²² Ajógé mbó, nte wúú aké ne baá defwé bii, chóge wáwá dépe nkwú melóméló dechwó défyé ji mmye, ‘Ma fyége ji ñkpáganeré ne unó uká. ²³ Ma chwóge ne mpó mabó déwá depyé epaá. ²⁴ Mbó mferé nnó maá wa yiná agbó, ne alu mebe, abó anó ne mmangé ji, éféé ne epaá élóó.’

²⁵ “Gébégé ányé epaá ewémbó, mámbé mende yimbó alu né mekós aké akerege meso alé kwókwólé ne gepú, awú ubeé né dachi bwó ²⁶ Ne atené agii maá defwé aké ndé mechó élu dachi sé? ²⁷ Agii gé mbó, maá defwé agaré ji ake, ‘Menjó wyé ne ákeré meso mebe ne nte wyé metós egóó ji awané ji mpó mabó.’ ²⁸ Awúge mbó metós esó ji kpaa ashya mánkpe mmu dachi, éféé ne nte wúú achwó né ji mmye nnó akpé mmu. ²⁹ Yémbó atené éshyéné ne nte wúú aké, ‘Gejame anje ayi me nkwené na nkane memfwé eta wyé, nlu dantó mekpo ye dámaa, ochyé me ndé? Ye maá mbyéné mñme yi ochyé me nnó nnye ne ajeé ba ne metós megómege apó. ³⁰ Ne gébégé maá wyé yi akwené menya anyéé ñka ne andée deno ake achwó owá ji mpó mabó?’ ³¹ Nte wúú akú ji aké, ‘Maá wa ólu ne me fá yendégebé ne unó uko ebí nwya élé ebyé ³² Yémbó esé abi mmu debó mampye epaá ne metós megómege gétúgέ menjó wyé ayi débó déferé nnó agbó ne alu mebe, abó anó ne dégé ji nána.’”

16

Jisós agare nkane muú abós mangbaré ñka jii

¹ Jisós ama garé baá utós bii nekanémejós eniné fó aké, “Muú ñka fó abó alu, ayi awyá muú utós wúú ayi apéle unó ñka bii uko. Gébé gefó, bós fó áchwó garé ji nnó muú utós wúú achwó ñka jii. ² Ne

akú muú utóó yimbó, achwógé, agií aké, ‘Ndé gefó genó eyi nwuú mbó nnó ópyéé? Chó, chwó ne bó ñwe ako abi ásamé unó ba, óshuú me nende ópó sé muú utóó wa.’

³ “Muú utóó yimbó agige gemé jii ake, ‘Mpye mbó nye nnó, nana ayi nte wa áchwó fére me né utóó? Mpo ne eshye mangbaré esaá, ye deko degbóo me mmye.’ ⁴ Eké ewyáge ake: ‘Nana nkaá genó eyigé mpye nye, nnó gébége nte wa aférége me né utóó, mbe ne ajeé abi ápóoge me né upú bwó.’

⁵ “Eféé, ne muú utóó yimbó alo mankuúge bós abi ágbárege nte wuú ujwós ama ama. Agií muú ayi mbe aké, ‘Ógbaré nte wa nnó?’ ⁶ Muú yimbó aké, ‘Ngbarege ji usaá ndá mawéé uta.’ Muú utóó yimbó aké, ‘Gé ñwe ayi óbó samé wyé, se wáwá jwólé mme, ókwóré, ósá usaá ndá mawéé upéa meso éfya.’ ⁷ Ama agií ayifó ake, ‘Wó gbare nte wa ujwós nnó?’ Aké, ‘Ngbarege ji usaá úba Erise uta.’ Muú utóó yimbó ake, ‘Gé ñwe ayi óbó samé wyé na, kwóré, sá usaá úba uni.’

⁸ “Nte muú utóó yimbó agége nnó muú utóó wuú anyé ji upwó, akame ake, nte mende yina akpaá. Jisós anerege nekanémejóó eni ake, bós mme bina ápye uno bwó ne defóó ápwó nkane bós Esówo ápyé ebi bwó. ⁹ Nka elúmbó, ndó yifó epye gabo. Ne nchyege enyú majyé nnó debó ñka eyi déwyaá dépyé dejeé ne Esówo nnó gébége ñka yina ébyegé ásele nyé enyú, ábelé né melu ewé genjá eyi gélá gébyeé.

¹⁰ “Muú yi anerege metóó ne ji né ekéké genó mbóntó ne anerege metóó ne ji né eyigé kpaá. Ne muú yi áfwalege muú né ekéké genó mbóntó ne áfwálége muú né eyigé kpaá. ¹¹ Mbóge enyú dekáge béle fó ñka chánéné eyi ndófó épyé gabo, epyéémbó nnó ne áchye enyú genó gembó? ¹² Mbóge dekáge chéré genó eyíge muú ayichá chánéné,

ndé muú ábóó genó áchyége nnó gébé eyigé enyú?

¹³ “Maá defwé ama ákáge kpá fó defwé mbaá bós apea gébé gemaá. Apyeégémbó, apaá nyé ama agboó ne ayifó. Ne ánogé nyé ama abyaá ayifó. Enyú dekáge nóge fó Esówo ne ñka gébé gemaá.”

¹⁴ Bós Farasi fó abi abó álú eféé áwuúge mechó ewé Jisós ajóó, áló manshwá meshwá gétúge ébwó ágbóo ne ñka dós. ¹⁵ Eféé Jisós ake ne ébwó, “Enyú delu bós abi débwolege bós nnó enyú delu cho, yémbó Ata Esówo akage matóó enyú. Kaáge nnó unó bi bós afége nnó úló, úlú ukwenkwe né mbe ushu Esówo.”

**Gefwage Esówo gepwó mabé dyi nyá*

¹⁶ Jisós amá aké, “Gébé genyá, bós áwúu le *Mabé Mosis ne unó bi bós ekpávé Esówo ábó ásamé. Ló né gébé eyigé Jón achwós, bós ágárege abya melóméló gefwa eyigé Esówo ágbárege ne bós ako ámyé ne eshye mankpe mmu gefwa yimbó. ¹⁷ Yémbó, epófó nnó ebé Mosis elá detú. Elú wáwá nnó mfaá ne mme ákwyá epwó nnó eké mansá ñwe né ebé ewémbó elá detú.”

Jisós alérege depóre uló ne neba manwá

(Mat 5:27-32; Mat 5:27-32; Mak 10:11-12)

¹⁸ “Wyémbó ne élú nnó yendé mende ayi awáne neba ne mendée wuú, ne abagé ayichá, akwé mbó lé uló. Mende ayi abagé ntó mendée ayi menó wuú ábuú ji, akwé mbó lé uló.”

Abya Lasarós ne mende ayi awyá gefwa

¹⁹ Jisós ama garé abya yiná aké, “Mende fó abó alu ayi awyá gefwa. Afye uchánchá mandée, anyéé genjá yendé bií. ²⁰ Ne mbyá muú fó, abó alu ntó ayi akúu ji Lasarós. Ayi abó amée mansa. Yéndégébé abelege wyé né menómbi muú gefwa yimbó, ²¹ anyagé gemé, apele

wa muú ñka yimbo, aló mé manyége menyéé nnó eke ekwéne ye mme, ji abó anyé. Ne mbaá ayi ji abelé, bó mamye áchwó alárege upa bíí.

22 “Ne bíí uma Lasarós agbó, makiénné Eṣṣwó áchwó kpa ji, áfé né mfaánebuú. Ajwólé né nénjkúné mmye Abraham, eféé Lasarós aló manyé menyéé ne ji. Ebélégé muú ñka yimbo ntó agbó, áníí ji. 23 Afé né melo áwuú bós, eféé aló mangéné efwyalé ewé mebo. Né gébé gefó aṅme amé agé Lasarós tete, ndere ajwólé né nenjkuné mmye Abraham. 24 Agége mbó, akuú ake, ‘Ata *Abraham, gé me meshwe, tó Lasarós ajyé fyé enó bwó wuú mmu manaá achwó pye metós wa ekwené, ngene gebé gé efwyalé né mewé ewéna.’

25 “Abraham ashuú ji meko aké, ‘Maá wa, te ndéré òlu nyá né mme, óbó òlu gbene, ónyéé óbwólege ayi Lasarós alá pó ye ne genó, agene lé efwyalé. Nana Lasarós anyéé genwá fa ayi wó gené gebé gé efwyalé ewu. 26 Epófó yémbó, newú nékaré esé nnó muú ayi akelege manhya áchwó wena agége fó meti ne ayi akelege manhya ntó áchwó ewu agege fó meti.’ 27 Muú ñka yimbo, ama kwó ji mata ake, ‘Nte ese Abraham, tó Lasarós né dachi nte wa, 28 nnó ajyé ajií aṅmé ba áta matu nnó ekagé ebwó ákwólé gepó ya, áchwó né melú ubalé ewé.’

29 “Abraham ashuú le ji meko aké, ‘Ebwó áwya ṅwe Mosis ne abi bós ekpávé Eṣṣwó ásamé. Gó ebwó áwuú geno eyigé bós ekpávé Eṣṣwó ajóge.’ 30 Muú gefwa yimbo ashya ake, ‘ṅgba, Atá Abraham, mbógé muú ayi agboó mé ne abó ajyé gé gáre ebwó, ákwórege nyé matós.’ 31 Yémbó Abraham aké ne ji, ‘Mbóge ebwó áshyagé manwú mekomejó Mosis ne ayi bós ekpávé Eṣṣwó ye lé mewu muú ne ajye gáre ebwó, awuú nyé fó.’”

* 17:6 Elú wáwálé nnó: Gefógé mbwé ngbon ayina ákuú nnó Musta.

17

Mmuameno mampye gabo (Mat 18:6, 7, 21, 22; Mak 9:42)

1 Jisós ajóó ne baá utóó bíí ake, “Unó ulú ebi úbwólege bós nnó ápyé *gabo. Yémbó utónkwa ulú ne muú ayi ábwólege nyé ayifó nnó ápyé gabo. 2 Ebo elo nnó áshíí muú yimbo gekpékpé gé ntaá né gemé, áṅmé ji né gentoógé ebeé mega, ne nnó ábé mebe, ábwólégé ye muú ama né bós bi alú eké ambáné nnó ápyé gabo.

3 “Sege gébé nnó ekagé depye gyéé mbaá depó tiré na. Mbógé menjmé wyé ápyé gé gabo, óbó mankuú ji ójóó ne ji ne akamégé nnó alu gyéé, óbó manjií ji nte. 4 Ye ápyé ge gyéé eta wyé máṅáne akénéama né bíí, ne achwógé akamégé yéndégébé nnó, ‘Alu gyéé,’ óbó manjinte né ndó yimbo meko.”

Gefóó eyigé bós Jisós abó mamfyé matós bwó ne Eṣṣwó

5 *Aṅgbá Jisós áwyagé aké ne ji, “Ata poó esé nnó défyéé matós ne Eṣṣwó dépwó ndere debó défyéé mé.” 6 Ne Ata Jisós ashuú ebwó meko ake, “Metós ewé défyéé ne Eṣṣwó yé ebe élé * ṅénéṅéné eke nyiné mbwé ngbon, dekage jóó ne genóó eyina nnó, ‘Kwilé fa ójye téné né ebeé mega.’ Genóó eyimbo gébó mampyé nkane dejóó.

Bós Jisós awya utóó ebi bwó

7 “Désé nnó muú nyú ama awya muú utóó wuú. Ne ápyé gé utóó bii uko né mekoó yelé membame magónṅmé. Nnó achwóge mmu agarege ji ténéténé nnó, ‘Chó, kpá menyéé wyé, ónyé?’ 8 ṅgba agarege nye le ji nnó, ‘Chó, kwóré mandeé jyé, ótyé menyéé, óchyé me nyé.’ Nnerégé mé, óchwó, óféré unó ne ófé ónyé awyé. 9 Mbógé ápyé gé ndere ágaré ji, nnó nte wuú ala nyé wyé mantámégé ji? 10 Elú wyé genó gémá ne enyú, depyégé utóó ebi áchyége enyú denéré gé, debó

manjɔɔ nnó, ‘Ese delu lé baá defwé. Depye lé utɔɔ ebi debɔɔ mampye.’”

Jisɔs apye bɔɔ ubá afya átoó, ama ne akéré áchwɔ táme ji

¹¹ Ndere Jisɔs abó alu akéne aje né Jerosale, akoó melere ayi bɔɔ Samariya ne bɔɔ Galilí. ¹² Gébégé Jisɔs áchwɔ kwóne né maá melo fɔ, agé ande fɔ afya abi amée ubá, ágégé ji átené tete, ¹³ ne álo mankuú ji áke, “Ata Jisɔs, ge esé meshwe.” ¹⁴ Jisɔs ake agene ebwɔ, áké, “Choge déléré lé mmye nyú mbaá ámpyé upe Esɔwɔ nnó áchére enyú.” Ndere bɔɔ bina akene ájyé né meti, ágé nnó ebwɔ ako átoó. ¹⁵ Ne muú ama né geluágé bɔɔ bimbɔ agégé nnó átoó, álo mankeré meso, akwane kénké, aféége Esɔwɔ, manchwɔ táme Jisɔs. ¹⁶ Akwónégé, ató manó mme né mbe ushu Jisɔs, atamege ji. Mende yina abó alu lé muú Samariya. ¹⁷ Jisɔs agégé ji, álo mangíu gemé jíi aké, “Pó mbɔ mpye ná bɔɔ áfya átoó ne abi aneneéama álé? ¹⁸ Wyé lé menkéé yiná ne akéré meso manchwɔ táme Esɔwɔ?” ¹⁹ Ne Jisɔs ake ne mende yimbɔ, “Kwilé, chó ejyé geba, átoó mbɔ gétúgé áfyéé metɔɔ ne me.”

*Jisɔs agaré nkane *Gefwagé Esɔwɔ géchwɔ*

(Mat 24:23-28, 37-41)

²⁰ Né gébé gefɔ bɔɔ Farasi, ágií Jisɔs ake, “Ndé gébé eyige Esɔwɔ áchwɔ gbáre nyé gefwa jíi fá mme? Ashuú ebwɔ meko ake, ‘Unó fɔ upó se ebi ulérege nyé nnó Esɔwɔ achwɔ gbáre gefwa jíi.’ ²¹ Muú fɔ apó ayi akaáge gáre nyé wáwálé nnó, ‘Gé Esɔwɔ na elé agbaré mé gefwa jíi fa!’ ‘Gé Esɔwɔ mbɔ elé agbare mé Gefwa jíi ewu!’ Kaáge nnó *Gefwage Esɔwɔ gelú mé ne enyú.” †

²² Ne ajɔɔ ne baá utɔɔ bíi ake, “Gébé gekwónége nyé eyigé enyú dékélege mangé Maá Nte Mekwaá

ye né bíi uma, yémbɔ degené nye fɔ ji. ²³ Né gébé eyigembɔ, bɔɔ bifɔ ajɔɔge nyé ne enyú nnó, ‘Gége ji alu fa,’ ‘Gége ji alu éwu.’ Ye ájɔɔge mbɔ déjyegé fɔ mankéle ji. ²⁴ Gébége Maá Nte Mekwaá ake achwɔɔ, bɔɔ ágéne nyé ji wye nkane dasama akéle mamma, ege ewe ne ewe, ne nebuú négénege. ²⁵ Yémbɔ nsá nnó ji ájyé achwɔ, abó mangé gejamégé éfwyale ne nyje eniné na neshyá nyé ji. ²⁶ Ndere epyéé nyá né gébége Nowa, wyémbɔ ntó ne epyé nyé gébége Maá Nte Mekwaá aké akerege fa mme. ²⁷ Bɔɔ ábo ányé, anyúu, abifɔ ábáne andée, ne átuú baá né maba. Anyé kpaá te bíi ebi Nowa ákpené mmu ékpe. Eféé ne manaá akwené dɔɔ, manyi ákpe ne genyágé nnyi, gechwɔ shwa bɔɔ bimbɔ ako, ágbó. ²⁸ Epye nyé ntó wyé nkane ebó epyé né gébé eyigé *Lot alu mebe, bɔɔ ábo ányé, ányúu, abifɔ akpóo unó, abifɔ ánáme, bɔɔ bifɔ ápyé makɔɔ, abifɔ áténege upú, ²⁹ ne bíi ebi Lot alyá melo Sodom, Esɔwɔ apyé ndoó mewe atané mfaánebuú achwɔ sɔ melo Sodom meko eke *mewe dáwá ³⁰ Wyémbɔ ntó ne epyé nyé mbaá bɔɔ né gébé eyigé Maá Nte Mekwaá akérege meso fá mme.

³¹ “Né bíi bimbɔ, mbɔgé muú abegé mfaá gepú, ekagé ashulé mme nnó abɔɔ genó né gepú jíi, ábo ájyé. Wyémbɔ ntó muú yi ayyegé mekɔɔ ekagé ama kéré mmu gepú jíi. ³² Tége genó eyigé gébó gepyé ne mendée Lot. ³³ Muú ayi akélege mampóo genwá jíi ebyénnó aníige nye geji, ne mbɔgé muú akamégé manchyéé genwá jíi getú ya, apóme nye.” ³⁴ Jisɔs ama jɔɔ ake, “Ngarege enyú nnó né utuú bimbɔ, bɔɔ ábelégé né ukwɔ apea, ákpáne nyé ama, ályaá ayifɔ. ³⁵ Yé andée apeá ake ákwɔɔ nchi mbaá ama, ákpáne nyé ama, ályaá ayifɔ.” ³⁶ [Ye mbɔgé bɔɔ apeá abegé

† 17:21 Elú wáwálé nnó: Kaáge nnó Gefwage Esɔwɔ gelu mé metɔɔ metɔɔ nyú.

né mekṓṓ, áke ápyé utṓṓ, ákpáne nyé ama, ályaa ayifo.] ³⁷ Baá utṓṓ bií áwúgέ depṓ etirena ágií ji áke, “Ata unṓ bína úpyé nyé éfṓ.” Ne Jisṓs ashúú ebwṓ meko ne neka enína ake, “Yéndé mbaá ayi genkwógé genṓ gebéé, eféé mbṓ ne denwyoṓne etire denyéé unkwṓ unṓ dénwérege.”

18

Nekanémejṓṓ mekwi mendée ne mémpané mpa

¹ Jisṓs agaré baá utṓṓ bií nekanémejṓṓ eníne fṓ manleré ebwṓ nnṓ, muú ábṓṓ fṓ mampwa manénémmye mbaá nte wuú Eṣṓwṓ. ² Aké, “Mémpané mpa fṓ abṓ alú né melṓ fṓ ayi alá afṓṓ Eṣṓwṓ ne ye gébé ne bṓṓ abṓ wṓ. ³ Mekwi mendée fṓ abṓ alu ntṓ né melṓ ewémbṓ. Mendée yimbṓ ajyé yéndégébé, agige mémpané mpa yimbṓ nnṓ, ‘Akwyé mechṓ bwṓ ne muú mawámé wuú!’ ⁴ Ndṓ mbé yi mendée yina alṓ manjṓṓ ne ji, abṓ ashya manwú ne éwyágé, agií geme jíí aké, ‘Yé elé nlá fṓṓ Eṣṓwṓ ne nlá bṓ gébé ne muú wṓ, ⁵ yémbṓ gétúgέ mendée yina achwṓ yéndégébé, achyége me efwyale, nkwyége nye mechṓ wuú, mbage nlá pyembṓ wṓ, agṓṓ nyé me mbélé géjyá.’”

⁶ Ne Ata Jisṓs ájógémbṓ aké ne ebwṓ, “Pṓ enyú dewú nkane muú defyá mémpané mpa yiná ajṓṓ? ⁷ Ndere mémpané mpa ápoṓ mendée yina, nnṓ Ata Eṣṓwṓ achṓṓ nye gébé mampṓṓ bṓṓ bi ájyá abi álile eta wuú utuú ne nwoṓmésé? Alyágé nyé ebwṓ né efwyale? ⁸ Kaáge, nnṓ Eṣṓwṓ achṓṓ nye gébé mampa mpa achye ebwṓ. Yémbṓ gébége Maá Nte Mekwaá akerege meso, nnṓ agene nyé bṓṓ bi áfyéé matṓṓ ne Eṣṓwṓ?”

Nekanémejṓṓ Muú Farasi ne Menselé nkámakpo

⁹ Jisṓs ama gáre nekanémejṓṓ eníne fṓ, mbaá bṓṓ abi álerege mmye nnṓ ebwṓ álú cho ne ápéle abifṓ nnṓ ápṓ bṓṓ. ¹⁰ “Bií fṓ, ande fṓ apeá, áfé né echa upe Eṣṓwṓ ewé élú né Jerósále manemmye. Mende ayi ama, alu muú Farasi ne ayifo alu ménselé nkámakpo. ¹¹ Gébége ebwṓ akpéné mmu echa, muú Farasi yimbṓ ajye téne né melu ewé bṓṓ akṓ ákáge gé ji, alṓ manénémmye aké, ‘Ata Eṣṓwṓ ntamé wṓ nnṓ mpṓ fṓ nkane bṓṓ abifṓ, ye eké ménselé nkámakpo yimbṓ. Me mfgé fṓ genógé muú detú, nnyé fṓ manwaá ne nkwené fṓ ulṓ ne mendée muú. ¹² Nlyage menyéé kpékpé né depṓ tyé, ndṓ epéa yéndé uwyaa, mma nkarege unṓ ba né malú afya, nchyege wṓ melú ema.’ ¹³ Menselé nkámakpo yimbṓ, atené meso, akparé amu mekpo, amo mekpo mme, ajṓge ake, ‘Ata Eṣṓwṓ, gé me meshwe, nlu muú yi mpyé gabo.’” ¹⁴ Jisṓs anérége, ake ne ebwṓ, “Bṓṓ bína ákérége meso, muú ayi alú cho mbé ushu Eṣṓwṓ élé Ménselé nkámakpo épṓ fṓ muú Farasi. Nende muú ayi awya nepá, Eṣṓwṓ awane nyé ji gelu ne apyé nyé ayi alá pṓ ne nepá, akwṓ ngṓ.”

Jisṓs ajé ambáné kṓṓ

(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ Né gébé géfṓ, bṓṓ fṓ ákpá ambáné kṓ áchwṓ etá Jisṓs nnṓ anéré ebwṓ amu makpo ama ama ne ajé ebwṓ. Baá utṓṓ bií ágégé ndere ebwṓ áchwṓṓ, ányá ebwṓ. ¹⁶ Jisṓs awúgέ mbṓ, akú bṓṓ bimṓṓ nnṓ áchwṓ ne baá bwṓ. Ne ajṓṓ ne baá utṓṓ bii aké, “Lyáge ambánékṓ áchwṓ eta wa, ekagé dégbé ebwṓ néndé gefwa eyigé Eṣṓwṓ ágbárege gelú eyigé bṓṓ abi alú ndere baá bina. ¹⁷ Ngarégé enyú wáwálé nnṓ: muú yi alá kamé nnṓ Eṣṓwṓ ábé mfwa wuú, nkane mamane kṓṓ wṓ akpéné fṓ né gefwa jíí.”

Abya muú nka

(Mat 19:16-30; Mak 10:17-31)

18 Muú kpaá fɔ achwɔ gií Jisɔs ake: “Ménleré melóméló, mpyéé mbɔ nnó ne mbó genwá eyi gélágé byéé?”

19 Jisɔs agií ji ake, “Ulannó ɔkuú me muú melóméló? Yé muú yi alómé metɔ́ apɔ́, ekosé Esɔwɔ mbií ne alu melóméló. 20 Pɔ́ ɔkage mabé Esɔwɔ ayi áke, ‘ekagé ɔwá muú, ekagé ɔkwé ulɔ, ɔjogé ejo, ekagé ɔténé ntésé gebyó. ɔnyegé manwaá, nógé nte wyéé ne mmá wyéé.’”

21 Mende yimbɔ aké, “Nlɔ mambélé mabé yina mako te dembané.”

22 Jisɔs áwuúgémɔ, ake ne ji, “Ela genó gema eyi ɔbɔ́ mampye, cho, kpó unó byé uko ɔkáré nka yimbɔ mbaá bɔ́ gekpo, ne ɔ́lɔ mankwólé me. Mbɔ́gé ɔpyégémɔ, ɔbée nye ne gefwa né mfaánebuú.”

23 Mende yina awugé mechó ewé, byɔ́ úkɔré ji, alɔ mansomé gefwa jíí.

24 Jisɔs agéégé nnó metɔ́ egɔ́ ji wɔ́, aké, “Ejweré ne muú nka akpe né gefwagé Esɔwɔ. 25 Elú wáwá nnó *mpɔ́ mashwɔne áshwá né embú ábyamé, ne nnó muú nka akpe né gefwagé Esɔwɔ ágbárege.”

26 Bɔ́ ɔ́lɔ abí awuú mechɔ ewé ágií aké, “Ne ndé muú yi abɔ́ nyé genwá eyi gélágé byéé.”

27 Jisɔs ashuú ebwɔ meko aké, “Genó eyi gepwɔ́gé ákwaá, gepwɔ́ fɔ́ Esɔwɔ.”

28 Ne Pita ajɔ́ aké, “Gé esé delyaá unó sé uko, dékwɔ́lege wɔ́.”

29 Ajógé mbɔ, Jisɔs ake ne baá utɔ́ bíí, “Ngarege enyú wáwálé nnó muú ayi alyagé gepú jíí, ye mendée wuú, ye baá bíí, ye anjmé bíí, ye mma wuú ne nte wuú gétúgé gefwagé Esɔwɔ, 30 abe nyé ne bɔ́ ne gejamége unó né mme yina, upwɔ́ ebi ji abɔ́ alyáá ne abe nyé ne genwá eyi gélágé byéé né mme ayi áchwɔ́ nye.”

Jisɔs ama gáré mánáne aléé nkane ji agboó nye
(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)

31 Né gébé gefɔ́, Jisɔs ase baá utɔ́ bíí áfyaneápeá, ájye téné melu ewéchá, eféé alɔ mangaré ebwɔ́ aké, “Wuúge esé dékwɔ́ame mbɔ déjyeé né Jerosale, dekwɔ́négé éwú, unó uko ebi bɔ́ ekpávé Esɔwɔ ábɔ́ ásamé útaá Maá Nte Mekwaá, ubée nyé wáwálé. 32 Asá nnó áfyé nyé ji né amú bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus, abi ájwyaáge nye ji, áshyé ji, ákpóo ji matye mmye. 33 Atúlege nyé ji, ne áwá ji, yémɔ́ ndó éléé ékwɔ́négé, akwilége nye né negbo.”

34 Yé ndere Jisɔs ajɔ́ mbɔ, ángbá bíí ákaá fɔ́ ula mechó ewíná wɔ́, ebwɔ́ alá tametame ye genó gema ágbaré né metɔ́ wɔ́.

Jisɔs apye muú ame nónómé agene

(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)

35 Jisɔs aké akwɔ́nege né mekpó meti Jeriko, muú ame nónómé fɔ́, ajwólé né mapea meti akɔ́ nka. 36 Awúge nkane gejamége bɔ́ áwyále, ákóge, mende yimbɔ agií aké, Ndé mechɔ echwɔ́?

37 Agaré ji aké, “Jisɔs ayi Nasaret ne akóge.”

38 Mende yimbɔ awúge mbɔ, alɔ mankálégé aké, “Jisɔs, mpyáne Devid, gé me meshwe.”

39 Bɔ́ ɔ́lɔ abí abɔ́ ájye mbe, alɔ manyáné ji nnó akwéné mejɔ́. Ndere ányáne mbɔ ji, élú eké áchyé lé ji eshye nnó akálé kénké. Ne aké, “Mpyáne mfwa Devid, nkpá wɔ́ geká, gé me meshwe.”

40 Jisɔs awúge mbɔ atené, ató bɔ́ nnó ajyé achwɔ́ ne muú ame nónómé yimbɔ. Ebwɔ́ áchwógé ne ji, Jisɔs agií ji ake, 41 “Ndé genó wɔ́ ɔ́kége mpyé eta wyé?”

Mende yina aké, “Ata, nkelege nnó ɔpyé me ngéné mbaá.”

42 Ne Jisɔs aké ne ji, “Lɔ́ yé mangéné. ɔ́to mbɔ gétúgé ɔfyéé metɔ́ wyé ne me.”

43 Ténéténé yimbɔ alɔ mánéné mbaá ne akwɔ́lege ji, ne afége

Ἐσῶω. Βῶς ἀκο ἀγέγέ μβῶ, ἀλῶ ntó mamfεέ Ἐσῶω.

19

Jisῶs ne Sakiyῶs

¹ Jisῶs akwónégé melῶ Jeriko, alῶ mankogé. ² Muú kpaá *ánselé ḡkamakpo fῶ, abῶ alu efεé ayi akamege Sakiyῶs. Alu muú ḡka. ³ Awúgέ nnó Jisῶs akoge né melῶ bwῶ, afé mangé gefῶgέ muú ayi Jisῶs alú, yémbῶ age ji wῶ gétúgέ bῶs ájamé ne alu mboó. ⁴ Ἐfεé ne áboó gatelé ajyέ kwῶ mfaá genῶs né mbaá yi Jisῶs akóge nyé nnó age ji. ⁵ Jisῶs akwónégé né genῶs yimbῶ, ape ame mfaá, agé ji. Atené akú ji aké, “Sakiyῶs shúlé mme wáwá. Fina mbῶ mankpe wῶ unkéé.”

⁶ Sakiyῶs awúgέ mbῶ ashúlé mme ténéténé, ase Jisῶs ne metῶs megomegῶ. ⁷ Bῶs ágégé nkane Jisῶs ajyé ne Sakiyῶs, álῶ manmené aké, “Mende yina ájyέ kpé unkéé mbaá muú ubeé.”

⁸ Ebwῶ ne ji ájwólégé mmu, ewyage Sakiyῶs akwilé téné aké, “Ata nkarege nyé unῶ ba nchyé geba mbaá bῶs gekpo, ye nnyé lé muú manwaá, nshúge nyé mbῶs genῶ eyimbῶ né malu ani.”

⁹ Jisῶs awuúge mbῶ ake, “Ngarege enyú nnó, fina bῶs bi álu né gepú yina átane né efwyale gabo, gétúgέ mende yina alú ntó mpyáne Abraham. ¹⁰ Maá Nte Mekwaá, achwῶ le mankele bῶs bi ánómé né egbe ewe Ἐσῶω nnó apyé ebwῶ átáné né efwyale gabo.”

Nekanémejῶs baá defwe makpo alé

(Mat 25:14-30)

¹¹ Ndere bῶs ábῶ áwuú mechῶ ewé, Jisῶs ama gáre ebwῶ nekanémejῶs eníné fῶ, getúgέ ji alé mé kwókwólé ne Jerosale ne bῶs aférege nnó *Gefwage Ἐσῶω géchwῶ lῶ ténéténé fa mme. ¹² Ajῶs aké, “Né gébé gefῶ maá mfwa fῶ alyá melῶ wuú, afé neke né melῶ

fῶ ewé élú tete nnó ákwéré ji elá gefwa ne achwῶgέ ábέ mfwa né melῶ wuú. ¹³ Gébé eyige achwῶ jyé, akú baá defwé bíí afya, akaré ebwῶ ḡka. Achyé yéndémuú gébagé ḡka, ne aké ne ebwῶ, ‘Delagé fa, kége gese ne ḡka yimbῶ kpaá te nkérege.’

¹⁴ “Ne ályaa ájyέ, yémbῶ bῶs melῶ wuú ápá ji dῶs te átῶ bῶs nnó ájyέ garé nnó, ‘Ebwῶ ákélege fῶ mende yimbῶ ábέ mfwa bwῶ.’

¹⁵ “Yémbῶ ndere mende yimbῶ ajyέ, ákwéré ji ela ewémbῶ nnó achwῶ ábέ mfwa. Akéregé meso, akú baá defwé bíí abi ji abῶ achyé ebwῶ ḡka nnó áchwῶ leré ji nsá ayi ebwῶ abῶs né ḡka yimbῶ. ¹⁶ Maá utῶs ayi mbe achwῶgέ aké, ‘Ata gébagé ḡka eyi ὀbῶ chyé me, gépye mbῶ nsá úba ḡka úfyá.’ ¹⁷ Mende yina awúgέ mbῶ, metῶs ego ji ne aké, ‘᾿pye dῶs, ὀlu maá utῶs melómélῶ, muú akage nere metῶs ne wῶ. Ndere ὀpélé eké genῶ ewé chánéné, nchyege nyé wῶ uto né malῶ áfyá nnó ὀpélé ájí.’ ¹⁸ Ayifo achwῶgέ aké, ‘Ata gébagé ḡka eyi ὀchyé me, gépye mbῶ nsá uba ḡka úta.’ ¹⁹ Ne ajῶs ne ayimbῶ aké, ‘Nchyege nyé wῶ malῶ áta nnó ὀpélé ájí.’

²⁰ “Ne ayifo achwῶgέ aké, ‘Ata gé gébagé ḡka jyé. Mbῶ mpwé né gebágé ndeé mbelé. ²¹ Mbélé eji gétúgέ nkaá nnó gepῶ jyé getῶo ne mfῶs wῶ. Ne gébé eyigé fῶ ὀsele unῶ detú. ᾿kpane menyéé né mekῶs ayi ὀlá kágé meso yi ápéne.’” ²² Mende yimbῶ ake né maá defwé yimbῶ, ‘᾿bῶ gepῶ, uchuú mejῶs ebi ὀjῶs ne nséle mpa, mpa wyé. ᾿kaá nnó gepῶ yá getῶo ne mma nséle unῶ detú ne mkpane menyéé né mekῶs ayi nlá kágé meso yi ápéne. ²³ Ndere ὀkaá mbῶ, ndé ὀbῶ ὀlá fyé ḡka yá né gepúge ḡka nnó nkeregé meso nse eji ne nsa wῶ?’

²⁴ “᾿kε ewyage ajῶs ne bῶs abi áténé efεé aké, ‘Sége gébagé ḡka yimbῶ, déchyéé muú ayi awyaa uba

ufya.’²⁵ Bɔɔ bimbɔ áshya áké, ‘Ata, ji awya mé úba ŋka úfya.’²⁶ Aɔɔ ne ebwɔ aké, ‘Kaáge nnó muú ayi abɔgé nsá né genó, ji ne ámáge gbéé ji ebwɔ, ne ayi alá abɔɔ nsá yé ékéké genó ewé ji awya, ásélé nyé geji eta wuú, nnó alá amu mawa.’²⁷ Nána bɔɔ mawámé ba, abi áshya nnó mbéégé fɔ mfwa bwɔ, chwɔge ne ebwɔ, dewá né mbe ushu wa.’”

Jisɔs akpe né Jerosale nkane mfwa

(*Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Jɔn 12:12-19*)

²⁸ Jisɔs anérégέ manjɔɔ nekanémejɔɔ eni, alɔ mankwɔ aɔyé né Jerosale.²⁹ Akwónégé kwɔkwólé né melɔ Betfage ne Betani baá malɔ áyi alú mfaá mékwé ewé ákuú nnó Olif, atɔ baá utɔɔ makpo ápeá nnó ábɔ mbe,³⁰ aké ne ebwɔ, “Chogé né maá melɔ ayi alu mbo enyú né mbe, dekwónégé dégene nye maá géjuná ayi áshii ji ne muú álú danké wye, kaáge déchwɔ ne geji fa.”³¹ Ne mbɔgé muú agigé enyú nnó, ‘Waa aké dekaá *géjuná yimbo?’, gárege ji nnó, ‘Ata ne akélege.’”

³² Ne baá utɔɔ bimbɔ áfé, ájyégé ágé yéndégenó ndere Jisɔs abɔ aɔɔ.³³ Gébége ákaágé maá géjuná yimbo, mbɔɔ géjuná achwɔ gii ebwɔ aké, “Waa aké enyú dekaá géjuná yimbo?”

³⁴ Ashuú ji meko áké, “Ata ne akélege.”³⁵ Achwɔgé ne géjuná yimbo mbaá Jisɔs, áfere mandeé bwɔ ágyaá mfaá, ábwéé ji ajwólé mfaá.³⁶ Ndere Jisɔs aɔyé, bɔɔ ájye ji mbe ágyaáge mandeé bwɔ né meti nnó ji akógé wye.

³⁷ Akwónégé mekpó Mekwe Olif, alɔ manshúle, ndere alé kwɔkwólé ne Jerosale, ne gejamégé áŋkwólé bií, áchwɔɔ ji meso ákwáne kénké, áfége Eɔwɔ né ufélekpá ebi ebwɔ ágené.³⁸ “Mejé ebé ne Mfwa ayi áchwɔɔ né mabɔ Ata ayi alú né mfaánebuú, eniné mfaá mfaá, ji ne achyége nesɔ.”

³⁹ Ne bɔɔ Farasi bifɔ aké, “Ménleré weé baá utɔɔ byé ákwéné mejɔɔ.”

⁴⁰ Jisɔs ashuú ebwɔ meko aké, “Kaáge nnó ye mbɔgé bɔɔ bina ákwenégé mejɔɔ, ye mataá ákálege nyé áfége Eɔwɔ.”

Jisɔs ali magbo getúgé Jerosale

⁴¹ Ndere Jisɔs akwóné kwɔkwólé ne Jerosale, ape ewu dómee, meshwe akwɔ ji metɔɔ, alɔ manlilé aɔge⁴² aké, “E é bɔɔ Jerosale, fina enyú debɔ dekaá genó eyi géchyége enyú nesɔ, ne nana dekáge sé geji.”⁴³ Gébé gekwónene nye eyigé bɔɔ mawámé nyú, áchwɔge áténé ekwɔ gepú ágyaá melɔ nyú mme, ákelé enyú mmu.⁴⁴ Apyégémbɔ, ákréne nye mmu áwá enyú ako, áma amú upú enyú uko ne mbaá ala nye dede nnó ye ntaá nema nélage mfaá eníne fɔ. Mbɔ ne ebéé nyé néndé enyú deshá mankaá bií bi Eɔwɔ áchwɔɔ mampó enyú.”

Jisɔs abu bɔɔ bi ákpóɔ unó né mmu echa upe Eɔwɔ

(*Mat 21:12-17; Mak 11:15-19; Jɔn 2:13-22*)

⁴⁵ Jisɔs alyágé melu ewémbɔ, akpe né mmu echa upe Eɔwɔ, alɔ mamfwéné bɔɔ abi ákpóɔ unó né mmu.⁴⁶ Ndere ábuú ebwɔ aké, “Asá né mmu ŋwe Eɔwɔ nnó, Eɔwɔ aké, ‘Gepú ya gebéé nyé lé gepúgé mmyemenene.’ Ne nana enyú débwalé géjí gelá melu ewé ánjɔ ábige wyeé.”

⁴⁷ Ne Jisɔs alerege wye bɔɔ mmu echa upe Eɔwɔ yéndé bií. Né gébé yimbo anɔɔ baá abi ápyéé upe Eɔwɔ chóncho ne ánléré mabé Eɔwɔ ne ákpakpa melɔ akélege meti nnó áwá ji.⁴⁸ Yémbɔ ebwɔ áge meti wɔ néndé bɔɔ ájwólége yéndégébé áwú mekomejɔɔ Jisɔs ne ákelege fɔ nnó gechu jiú gema gekoó mme detú.

20

Agii Jisɔs mbaá ayi uto ebi utané
(*Mat 21:23-27; Mak 11:27-33*)

1 Bií f3 Jis3s ab3 alerege b33 n3 echa upe E33w3, 3garege ebw3 abya mel3m3l3 ayi atan3 mba3 E33w3. Ndere 3j3gemb3, an33 ba3 abi 3py33 upe E33w3 ch3ncho ne Anler3 mab3 E33w3, ne 3kpakpa mel3, 3chw3 ch33 ne b33 bimb3, 2 3gií Jis3s ak3, “Nd3 uto ebi 3wya3 mampye un3 bina? Wa3 achy33 w3 uto ubi?” 3 Jis3s ashuu3 ebw3 meko ak3 “Me nt3 nwyaa3 awa nkwe3 mangii3 enyú ayi deb33 manshuú me”. 4 Ne agii3 ebw3 ak3, “Wa3 achy3 J3n uto manwya3 b33 mana3 E33w3, E33w3 wa3 akwa3?”

5 Al3 manj33 ne ate ak3, “Ebege dej33g3 nn3 el3 E33w3 ne achy33 J3n uto bi, agige nye es3 ak3, ‘Úlann3 ne del3 kam3 mekomej33 wuu3 w3.’

6 Ne mb3g3 dej33g3 nn3, ‘Útan3 mba3 akwa3,’ b33 ako 3wane ny3 es3 ne mata3 g3túg3 ebw3 3ka3 w3w3l3 nn3 J3n ab3 alu *Muú Ekp3v3 E33w3.” 7 Ne ak3 ne ji, “Ese deka3 f3 mba3 yi uto bií utane w3.”

8 Ne Jis3s ashuu3 nt3 ebw3 meko ak3, “Y3 me nt3 ng3r3g3 f3 enyú muú yi achy3 me uto ne mpy3 un3 bina.”

Nekan3mej33 b33 us3g3 ne mb33 mek33

(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

9 Jis3s al3 mangar3 b33 bina nekan3mej33 ake, “Mende f3 ab3 at3 mek33, ape un33 ebi 3kuú vine, 3b3g3 umpome bií 3pye mm33. * Ase b33 us3g3 afy3 wy3. Atane af3 neke3 n3 mel3 f3, ewú ne 3b3l3 d33. 10 G3b3 gekw3n3g3 eyig3 3ky3 ump3m3 bimb3, mb33 mek33 at3 ma3 defw3 wuu3 ama mba3 b33 us3g3 bimb3 nn3 3chy3 ebii un3 mbw33 ebi utane n3 mek33 ew3mb3. Y3mb3 ebw3 3tul3 ma3 defw3 yimb3, 3bú ji ak3r3 amu amu. 11 Ama t3 ayif3, ebw3 3g3g3 ji, 3se ji ne matúl3, 3chy3 ji mekpo un33, 3bú nt3 ji ak3r3 amuamu. 12 Mende yimb3 ama t3 ma3 defw3

ayif3, b33 bimb3 3tul3 ji, afy3 ji upa mmye, ne 3ja ji mmeme 3t3 ji dafy3. 13 Ne mb33 mek33 yimb3 ak3, ‘Mpye ny3 nn3? Elú gal3gal3 nn3 nt3 nana ma3 wa ayi ngbo3 ne ji d33, nd3f3 3g3g3 nye ji, 3chy3ge ji 3n3g3.’ 14 Ma3 yimb3 af3, ne ndere 3l3 kw3kw3l3, b33 bimb3 3g3 ji ne ak3 ne ate, ‘G3ge meny33 gete3 mb33 mek33 na, chw3ge d3w3 ji, gete3 jii gel33 eyig3 es3.’ 15 Akp3g3 mmu mek33, 3ja ji 3t3 dafy3, 3w3 ji.”

Jis3s anerege nekan3mej33 eni, agii3 b33 abi alú efe3 ake, “Enyú defer3 nn3 mb33 mek33 yimb3 apye nye nn3 ne b33 us3g3 bimb3? 16 Elú w3w3l3 nn3, ab3 manchw3 aw3 b33 bimb3 achy33 mek33 ew3mb3 mba3 b33 abi cha.”

B33 bina 3wúge mb3 afer3 ub33 ak3, “E33w3 akam3g3.”

17 Jis3s ape ebw3 d3m33 ne agii3 ak3, “Ne nana gen3 eyig3 3s3me mmu 3we E33w3 geke nn3? As3 nn3:

‘Nta3 enin3 anten3 upú ashya3 nn3 n3l3m3, n3ni ne n3la3 men3 nta3 ayi 3gbar3 ekw3 gepú.’

18 Muú akweg3 mfa3 nta3 enine mb3, aty3ge nye ubauba ne mb3g3 nekw3ge muú mmye, muú yimb3 al3 nye yiliyili.”

19 Jis3s ag3r3g3 nekan3mej33 eni, *Anler3 mab3 E33w3 ne an33 ba3 bi apye upe E33w3 3wúg3, 3ka3 nn3 ajoge mb3 l3 ne ebw3, 3b3 3lú mampye Jis3s wy3 n3 g3b3 eyig3mb3, y3mb3 3g3 g3túg3 3f33 am3 b33.

Agii3 Jis3s mech3 3kamakpo

(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

20 B33 bina 3mal3 mank3l3 meti ew3ch3, ne 3t3 b33 nn3 3jy3 py3 ek3 3b33 mech3 ne Jis3s w3, nn3 mb3g3 Jis3s akweg3 nekwen3 men3, ebw3 3gbar3 ji 3jy3 mba3 3mpan3 mpa abi 3t3m3 nye ji mba3

* 20:9 Elú w3w3l3 nn3: Gen33 eyig3 b33 Isrel3 3s3l3 ump3m3 bií 3py3 mm33 3kuú geji n3 meko mekala nn3, *Grape.

gómèna ayi Rom. ²¹ Bɔ́ bimbɔ́ ájyégé akú Jisɔ́s áké, “Ménleré, esé dékaá nnó depɔ́ etiré ɔ́gárege ne ɔ́lérége délu wáwálé. Ɔ́pɔ́ fɔ́ meso ama. Ɖlérége bɔ́ unó ndere Esɔ́wɔ́ akélege wáwálé.” ²² Esé dekaá wɔ́, “Nnó ebé sé eké nnó déchyégé ñkámakpo mbaá mfwa Rom wáa déchyégé?”

²³ Jisɔ́s akágé nnó ápené mbɔ́ ji lé metáa, aké ne ebwɔ́, ²⁴ “Chwóge me ne sére † ama. Achwóge ne ji, agii ebwɔ́ aké, Mekpo wá na ne mabɔ́ wáa na ásamé né ñka eyi?” Aké ne Jisɔ́s, “Elé mekpɔ́ mfwa Rom ne mabɔ́ mií.”

²⁵ Ne Jisɔ́s aké ne ebwɔ́, “Chyege Mfwa Rom genó eyí gélú ejíi ne chyége ntó Esɔ́wɔ́ genó eyi gélú eyi Esɔ́wɔ́.”

²⁶ Gefɔ́ eyigé Jisɔ́s akwyé meko ashuú ebwɔ́ gepye byɔ́ úkɔ́re ebwɔ́ mmu, alá nyámé néndé ágé fɔ́ genó eyigé ji apyéé wɔ́.

Agii Jisɔ́s nkwe ayi muú akwilege né negbo

(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷*Bɔ́ Jus fɔ́ abi akú bɔ́wɔ́ *Sadusi. Ebwɔ́ alú bɔ́ bi aké muú agbógé akwilége sé né negbo. Achwó gii Jisɔ́s áké, ²⁸ “Ménleré, Mosis abɔ́ asá ebé ewéna mmú ñwe mabé sé nnó ‘Mbɔ́gé muú abagé mendée wuu ne agbógé alyagé mendée yimbɔ́ ayi ebwɔ́ alá byé maá wɔ́, menjɔ́ wuu abɔ́ manse mendée yimbɔ́ né ukwi, nnó ábyégé baá ábélé né mabɔ́ ami mewené menjɔ́ yimbɔ́.’” ²⁹ Agare ji neka eni áké, áñmó fɔ́ akénéama abi ande alú abi átané nte ama. Menjɔ́ yi muú kpaa abɔ́ abá mendée wuu ne agbó ayi ebwɔ́ alá bye maá wɔ́. ³⁰ Ayi akwólege ji ase mendée yimbɔ́ né ukwi. Ayi mbɔ́ agbó ntó ayi ebwɔ́ alá bye maá wɔ́. ³¹ Epye wyémbɔ́ kpaa ebwɔ́ akénéama agbó ako. Yé muú yi ábyéné maá ne mendée yimbɔ́ apó. ³² Ebélegé mendée yimbɔ́ ntó

agbó.” ³³ Ajɔ́gémɔ́, agii Jisɔ́s áké, “Ndere anjɔ́ bina akénéama abɔ́ ábané mendée yina, gébége ebwɔ́ ako ákwilége né negbo, mendée yina abéé nye ayi wáa?”

³⁴ Ne Jisɔ́s ashuú ebwɔ́ meko ake, “Né mme yina ande ábané andée ne andée átó anó. ³⁵ Yémbɔ́ gébége bɔ́ abi Esɔ́wɔ́ asélé nnó ákwáné, bɔ́ ákwilége né negbo, ákpégé né mme yi achwó nye, gébé eyigémɔ́, ye neba nébéé se. ³⁶ Ndere Esɔ́wɔ́ apye ebwɔ́ ákwilége né negbo, amágé gbó sé, néndé alú nkane makiénné Esɔ́wɔ́, ne alú baá Esɔ́wɔ́ te kwyakwyá. ³⁷ Mosis ntó aleré wáwálé nkane muú agbógé ákwilége né negbo. Asá abya genɔ́ eyigé mewé ebɔ́ eluli wyé gélá sɔ́ge ne akuú Ata Esɔ́wɔ́ né melu ewémɔ́ mmu ñwe wuu nnó, Esɔ́wɔ́ ayi Abraham ne ayi Asek ne ayi Jakɔ́b. ³⁸ Mosis akúgé ji mbɔ́, éleré nnó Esɔ́wɔ́ alu ayi bɔ́ abi alú abe. Esɔ́wɔ́ apó fɔ́ Esɔ́wɔ́ ayi awuú bɔ́, alu ayi bɔ́ abi alú abe, néndé bɔ́ ako alú abe né mbe ushu wuu.”

³⁹ Jisɔ́s ajógé mbɔ́, Anleré mabé Esɔ́wɔ́ abifɔ́ aké ne ji, “Ménleré ɔ́lu cho.” ⁴⁰ Ebwɔ́ áwúgé mbɔ́, mano bwɔ́ ákpe né mekɔ́, yé muú ayi ama mua mangii ji nkwe apó.

Muú ayi Esɔ́wɔ́ akweré ji ela gefwa alu mad wáa

(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Ewyage Jisɔ́s ntó agii ebwɔ́ awuú nkwe aké, “Bɔ́ ájɔ́ge nnó Muú yi Esɔ́wɔ́ akweré ji ela gefwa alu mpyáne mfwa Devid, ewena ébéé mbɔ́ nnó? ⁴² Enyú dekaá nnó mfwa Devid asá né ñwe makwa wuu nnó:

‘Ata Esɔ́wɔ́ ajɔ́ ne Ata wa nnó, jwólé fa né egbé ebwɔ́nye wa,

⁴³ kpaa te gébé gékwónene nyé eyigé mpye bɔ́ mawámé byéé,

álaá eké mboó genɔ́ nnó óneré uká byéé mfaá.’

† 20:24 Elú wáwálé nnó: Epɔ́fɔ́ sére elé *denarius, ayi ébɔ́ élú ñká bɔ́ Rom.

44 Εὐένα ἐλέρé nnó Mfwa Devid akuú Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa nnó Ata wuu. Εpyembo nnó ne *Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa ama alú mpyáne Devid?”

Jisós akwelé baá utóó bií mbee nnó ekage áσε gepagé Anleré mabe Εσωω

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

45 Nana Jisós ajóge lé ne baá utóó bií ne βοό ako áwúú ntó, aké, 46 “Σέγε gébé ne gepagé ánleré mabé Εσωω. Εβωό ágbóo mamfyégé βο nkúu átyé átyé, ákéne, ágyaáge ntoné gese nnó βοό átámégé εβωό ne énogé. Agboó ntó mánjwólé né malu énogé né mmu macha mmyemenene. Ajyége epaá, ájyaá lé malu afwa ne ájwólege. 47 Yémbó, mmyé εgbóo εβωό, áfwyálege akwi andée, áfóoge upú bwó, ne ama ákéne malumalu, ánénemmye áwyáge dóó nnó ágilégé βοό ame. Ndere ápyé mbó, áfyé lé getoó né mmye bwó. Akpéne nyé né εfwyale ewé mebo.”

21

Echyé mekwi mendée ayi alú mbyá

(Mak 12:41-44)

1 Ndere Jisós alú mmu εcha upε Εσωω, apele dómee nkane βοό ηκα áchwó áfyε manka bwó mmu genó eyigé áfyε ηκα Εσωω. 2 Agé ntó mbya mekwi mendée fo ndere áfyé baá ubaá ngba ápeá. 3 Agégémbo aké, “Kaáge wáwálé nnó ηκα yi mbyá mekwi mendée yina afyε, ejá εpwo eyi βοό ako áfyé. 4 Yéndémuú áferé εκεκε ηκα né gejamé eyi ji awyaá achyé, yémbo, ye lé mekwi mendée yina alu mbya, akwe ula géba jí achyéé.”

Jisós agaré nkane gekpékpégé εfwyale géchwóo nyε meso gébé
(Mat 24:1, 2; Mak 13:1, 2)

5 Baá utóó bifó áló mamfége εcha upε Εσωω nkane átené ewú ne uchánchá mataá, ne ama afége uchánchá unó bi achyé nnó ánogé Εσωω. Εφέé Jisós aké ne εbwo, 6 “Enyú degene unó bi, dema deféége yémbo gébé gékwónégé nyé eyigé amúu ewú ne yeé ntaá némaá eni nélaá mfaá nte népó.”

7 Agii ji aké, “Menléré, nde gébé eyige depó tiré na depyé nyε? Nde genó eyi gélérege nyé nnó unó bi uchwóo pyé?”

8 Jisós ashuu εbwo meko aké, “Σέγε gébé nnó ékagé muú fo ábwólé enyú déno mewaa. Nende, gejamégé βοό áséle nyε mabo ma áchwó eta nyú, aké, ‘Me ne nlu’ ne ájóoge nyé nnó, ‘Gébé gékwóné.’ Ajóoge depó tí, déwugé fo εbwo. 9 Ne déwuú nyε ntó abya be kwókwólé ne enyú, ne ebi ámmye tete, defóge fo. Unó bina uko ubóo mbe upyε ne epófo nnó mme yina achwó kwyá ténéténé wó.”

10 Jisós amajóó ne εbwo ake, “Maló kpakpa ámmye nyε ne ate ne ate afwa ne βοό bwó ámmye nyε ne ate, 11 Ukpékpé unó upyé nyé mme yina anyíge ne εshye abwólé né gejamégé malu. Emímí mesa ekwéne nyé né malumalu, ne mamée áwáne nyé βοό. Unó bi úgyálege mane upyé nyé né nebuú manleré ubée unó bi uchwó pye.

Jisós agare angbá bií εfwyale ewé εbwó agéne nyε

(Mat 10:16-25; Mak 13:9-13)

12 “Gemégé nnó unó bi upyε; kaáge nnó βοό ápyéne nyε enyú, áma átulé enyú. Dekpene nyé unó mpa né macha mmyemenene ne áfyé nyé enyú denó. Ajyé nyé ne enyú né mbe ushu afwa ne βο góména gétúgé dékamé nnó delu βοό ba. 13 Gébége detenégé mbe ushu βοό bimbo, kaáge nnó debó mbo élé meti mangaré εbwo mekomejóo Εσωω. 14 Yémbo ekagé dechyé gemε nyú εfwyale,

mamférégè unó bi dejóge nyé. ¹⁵ Gébé gekwónégé, nchyege nyé enyú denjaré mejó eti déjógé ye muú mawame nyú ayi anénége geyó ye manyé mbeé ábéé. ¹⁶ Kaáge nnó bós enyú ne ákpóo nyé enyú, ye ébélé ánte nyú, ye áhnmé nyú ye bós ula gepú nyú, ye ajeé nyú. Achyége nye enyú mbaá ákpakpa melo, nnó déténe unós mpa ne áwáne nye enyú bífó. ¹⁷ Bós ako ápaá nye enyú gétúgè délu áhkwálé ba. ¹⁸ Ye enkaá mejwe ewé éjúge nyé né mekpo nyú ekwé, enó epó. ¹⁹ Dekamégé metós ema, dekpéne nyé mmu genwá eyi gelá gebyé.

Jisós agaré nkane áchós nye Jerosale

(Mat 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ “Gébégé degégé nnó bós bee áno melo Jerosale mme, kaáge nnó gébé gekwóné eyigé áchwó chós ewu. ²¹ Gébégé mechó ewé epyégé, bós ako abi né gebagé mewaaá Judiya ábó ajoyé bíi mfaá makwe. Bós abi álú né melo ewémbo áboó ntó. Yéndémuú ayi atanégé mekós, ekage akyaá nnó ajoyé mmu. ²² Kaáge nnó gébé eyigémbo, élé bíi bi Esowó atóme nyé efwyale né melo Jerosale mampye nnó unó bi ásáme mmu nwe wuú ubé wáwálé. ²³ E é ebéé nye mbo nnó ne andeé abi álú ne mane yé ne abi áchyége baá mámbé. Esowó aso nyé metós ne melo ewé, ne bós ako ágéne nyé gebégé efwyale. ²⁴ Awáne nyé abifó ne desaá, áséle nyé abifó nkane bós denóre bee, ákaré átó né maló mako. Ne bós abi álá pó bós Jus ápwó nyé melo Jerosale, ne áchyége nyé ebwó efwyale, kpaá gébé bwó gébyé.

Unó bi upye nye gemégé nnó Maá Nte Mekwaá ákérege meso fa mme
(Mat 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵ “Né gébé eyigémbo, ágéne nye ufós unó bi upye né nmeé ne mfaá

ne ambe. Né mme, gewyágé mg-bannyi eyi gétánege né ebéé mega, gepyé nyé gejamégé maló áfós nnó ebéé échwó kpá ebwó. ²⁶ Bós áwére nyé ne efó né metós getúge ákaá nnó unó bi ugyálege mane uchwó pyé né maló mako. Ne unó bi uwyaá uto né mfaánebuú unyíge nye, ²⁷ ne ágéne nye nkane Maá Nte Mekwaá achwós né mmu gekó ne uto bíi, ne gekpékpégé énogé. ²⁸ Degégé nnó unó bi úlo mampye, ténege, dégilé gétúgè dekaá nnó gébé gekwóné eyigé Esowó achwó fére enyú né efwyale.”

Jisós agaré nkane unós bi ulálege bya

(Mat 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Ne Jisós agaré ebwó nekanémejós ake, “Pége gepoge genósge fig ne unós uko ébi ulálege bya. * ³⁰ Gébégé degégé nnó unós bimbó úlo mantó bya uke, dekaá nnó nshwóné alé chwó ló. ³¹ Wyémbo ntó, gébége enyú dégégé nnó unó bina upyéé, débó mankaá nnó Esowó achwó gbaré Gefwa jíi.

³² “Ngarege enyú wáwálé nnó nje eníné na négboó fó kpaá te unó bina ukó úpyéé. ³³ Mfaá ne mme ákwyáge nye, yémbo mekomejós wa alaa te kwyakwya.

Sége gébé

³⁴ “Sége gébé nnó dékagé dényégé genwá, ne dényúgé mmós dékwéné, ékagé matós nyú átáné ne Esowó. Ekagé dénérégé matós né genwágé mme yina nnó ékagé bíi bimbó úbáné enyú nkane menya akwéne metaá. ³⁵ Ne depó etiré bíi bimbó dégbárege nyé bós ako abi álú fá mme. ³⁶ Kpómege mmye, dénénémmye mbaá Esowó yéndégébé, nnó ji achyé enyú eshye dékoó né efwyale ewé échwó nye. Depyége mbo, detenege nyé mbe ushu Maá Nte Mekwaá ayi déla pó ne deba.”

* **21:29** Elú wáwálé nnó: Genós eyige ásámé né mmu nwe ákú nnó *fig.

³⁷ Yéndé bíí Jisṓs alerege wyé bṓṓ né echa upé Eṣṓwṓ. Anerégé, yéndé nkwale ajye né Mekwé Olif. ³⁸ Ne yéndé dondo bṓṓ ako áchwṓ, ajwólege mmu echa upé Eṣṓwṓ manwú mekomejṓṓ wuú.

22

Ajṓṓ geju manwá Jisṓs

(*Mat 26:1-5; Mak 14:1, 2; Jṓn 11:45-53*)

¹ Ne gébé gébṓ géfíí eyigé ányéé epaá koó upú ne epaá bṓṓd yi álá muálé. ² Né gébé eyigémbṓ, anṓṓ baá ámpyéé upé Eṣṓwṓ ne ánléré mabé Eṣṓwṓ, ábṓ ákégelege meti nnó áwá Jisṓs bibí, nendé, áfṓṓ nya bṓṓ melṓ.

³ Ne danchṓmelṓ akpe mmu metṓṓ Judas ayi ákuú ji ntó Iscarat, maá utṓṓ ama né geluágé abi áfyaneápeá. ⁴ Ajye sṓ ula ne Anṓṓ baá ámpyéé upé Eṣṓwṓ ne bṓṓ kpakpa abi ábáme echa upé Eṣṓwṓ, nnó ákpoṓ ebwṓ Jisṓs. ⁵ Ebwṓ áwúgémṓṓ, matṓṓ ágṓ ebwṓ ne ákamé nnó áchyége Judas ṣka. ⁶ Judas akamé mechṓ ewé ájṓṓ ne álṓṓ mankélégé meti ewé ji apyéé ne Jisṓs akpe ebwṓ né ámu nkane gejamégé bṓṓ álá kágé.

Jisṓs anyéé epaá koó upú ne baá utṓṓ bíí

(*Mat 26:17-25; Mak 14:12-21; Jṓn 13:21-30*)

⁷ Bíí ebi áwáne maá egṓṓme gepé mbaá epaá bṓṓd yi álá muálé, úkwónégé, ⁸ Jisṓs atṓ Pita ne Jṓn aké, “Chógé depyé menyéé epaá *koó upú nnó esé deyyé dényé éwú.”

⁹ Agíí ji aké, “Ṗkelege nnó esé deyyé detyéé menyéé éfṓ?”

¹⁰ Ashuú ebwṓ meko ake: “Wuúge, mbṓgṓ deyyegé, dekpégé né melṓ kpaá, degene nye mende fṓ ne ṣkwṓ manaá né mekpṓ, kwólege ji né gepú eyigé ji akpéne. ¹¹ Gébége enyú dekpégé, gárege mbṓṓ gepú nnó: ‘Ménleré aké, lére esé maá gepú áṣkṓé, ayi ji anyéé nyé menyéé

epaá koó upú ne baá utṓṓ bíí.’ ¹² Ne mbṓṓ gepú yimbṓ alerege nye enyú maá gepú ayi alú te mfaá enyṓṓ ayi ákwyé mé ábelé. Pyégé menyéé yimbṓ éwu.”

¹³ Afé, ágé wye yéndégenṓ nkane Jisṓs abṓ agaré ebwṓ. Ne átyé ntó menyéé epaá koó upú yimbṓ.

Menyéé Ata Jisṓs

(*Mat 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Kṓr 11:23-25*)

¹⁴ Gébé gékwónégé, Jisṓs ne áṅgbá bíí áchwṓ álṓ manyé menyéé yimbṓ. ¹⁵ Ne Jisṓs aké ne ebwṓ: “Mbṓṓ gejjé metṓṓ manjwólé chóncho ne enyú nnó dényé epaá koó upú ne ngé efwyaale. ¹⁶ Kaáge nnó me mmáge nye sé epaá ewéna kpaá te depṓ etiré epaá ewé débée wáwálé, gébége Eṣṓwṓ agbárege nyé gefwa jíí.”

¹⁷ Ne abweé amó ne mmṓṓ né mmu, achyége matame mbaá Eṣṓwṓ, achyéé mmṓṓ mimṓṓ mbaá áṅgbá bíí aké: “Sége dényú, déchuú áte. ¹⁸ Ngarege enyú wáwálé nnó, éṓṓ nana eyjégé mbe, nnyú sé mmṓṓ mina te gébé eyigé Eṣṓwṓ aké agbarege gefwa jíí.”

¹⁹ Abṓ ntó bṓṓd, áchyegé matame mbaá Eṣṓwṓ, agyá nto bṓṓd yimbṓ ubauba achyéé bṓṓ aké, “Gége menyamnye wa [ayi nchyége né gétúgé enyú. Pyégé wyé na mantégé negbo na.” ²⁰ Ake ánérege manyéé menyéé, ama bṓ amó ne mmṓṓ né mmu, aké, “Amo yina, élé *menomenyéé meke ewé Eṣṓwṓ anyéé nye ndere manoó ma magbélege nyé né mme né gétúgé enyú.]

²¹ Yéle njógembṓ, muú ayi akpṓṓ nyé me alu fá né ujwólé bina. ²² Kaáge nnó Maá Nte Mekwaá agbṓṓ nye wye nkane Eṣṓwṓ améé abelé, yémbṓ utonkwa ube ne muú ayi akpṓṓ nyé jíí.”

²³ Áṅgbá bíí áwúgé mbṓ, álṓ mangíí ate aké, “Waá álú né

geluáge sé ayi apyé nyé gefóó genó eyígé na?”

Ángbá Jisós anyéé mbeé mechó dékpakpa

²⁴ Né gébé gefó, ángbá Jisós álo mbeé manyége ne ate, nnó waá alú muú kpaá né geluáge bwó. ²⁵ Jisós awúgé mbeé bwó, ajóó ne ebwó aké, “Gé na ne afwa mme abi alá pó bós Jus ápyéé. Agárege nnó uto melo meko úlú ebwó né ámu, ájyárege bós ne uká, ne ama ákélege nnó bós ákwáné galógáló ayi ebwó ápye. ²⁶ Yémbó, ébége fó mbó ne enyú. Muú kpaá nyú abe nkane mamáné ne menombé abeé nkane ménkpané defwé. ²⁷ Waá alú muú kpaá? Muú ayi áchóge ji menyéé nnó anyé waá muú ayi áchwó ne menyéé? Elé ji ayi áchóge ji menyéé nnó anyé pó mbó? Yémbó me nlu né geluágé enyú ndere menkpané menyéé.”

²⁸ Jisós aké, “Yé ndere ngéne efwyale, enyú ne délú wyé ne me. ²⁹ Gétú eyigémbó, mpye nyé enyú nnó débé afwa wyé nkane nte wa apye me ntó nlu Mfwa. ³⁰ Denye nyé, denyú ne me né gefwa ya. Dejwólege nyé ntó ndere afwa mampáné depó né matóó áfyáneapéá ayi bós Israeli.”

Jisós agaré ndere Pita áshyda nye ji

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Jón 13:36-38)

³¹ Jisós akú Pita aké, “Simun, Simun! Gé ngarege wó nnó danchómeló ase uto nnó amuá enyú, mamféré matóó nyú ne me nkane ácháge esa, áférege ukwóó. ³² Ne me nnemmye mbaá Esówo nnó ékáge wó áféré metóó wyé ne me kánká. Metóó wye emagé béne, fyé anmé byé eshye.”

³³ Pita ajóó ake, “Ata, me mkpomé mmye manjye deno ne wó ne ye mangbó ne wó.”

³⁴ Jisós ake, “Pita gé, gó ngaré wó nnó, gemége nnó menó mekwó akú

fina wó oshyaa nye nnó ókágé me kpaáte ukúkúle uléé.”

Jisós agaré baá utóó bíi nnó ákpómé mmyé

³⁵ Ne Jisós ama jóó ne ángbá bíi aké, “Tége nkane ntómé nyá enyú neke nka pó, geba pó ne unó uká ebichá pó, genó geli nya enyú?”

Ne ebwó áke, “Ngba, ye genó eyi geli esé gepó.”

³⁶ Agaré ebwó áke, “Nana muú yi awya nká menyéé jíí abó, ne geba ntó. Ne muú yi alá pó ne esaá akpó nkú wuú asé nka yimbó ana esaá. ³⁷ Wuúge, Asá genó gefó mmu nwe Esówo nnó, ‘Afyé nyé ji né geluágé bós nchye.’ Genó yina gépye nyé me wáwále. Enyú debó mankaá nnó yendé genó eyigé ajóó atome ne me gébó mambé wáwále.”

³⁸ Ne ángbá bíi aké, “Ata dewyá desaa depeá fa.” Jisós ake, “Lyáge mechó ewémbó.”

Jisós anemmye né Mekwe Olif (Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Jisós ályágé gepú eyigémbó, afé né Mekwe Olif nkane ji apye mé, ne baá utóó bíi, ákwólé ji ntó. ⁴⁰ Aké ákwonege né melu ewémbó, agaré ebwó aké, “Négemmye mbaá Esówo nnó ékáge enyú dékpé né mmua-meno.”

⁴¹ Ne alyá ebwó afé mbe gachyé, ató manó mme aló manemmye mbaá Esówo aké, ⁴² “Nte, mbógé ejigé wó, féré amó efwyale yina né eta wa ábé tete, yémbó pye genó eyigé wó ákelege, epóó eyigé me nkélege.” ⁴³ [Gébége anemmye mbaá Esówo, ekiénné Esówo étané mfaánebuú echwó fyé ji metóó. ⁴⁴ Ne gekpékpégé mesómé né metóó, Jisós anemmye ne eshye kpaá njúnjú atáné ji mmye achyege mme nkane denkáré manoó.]

⁴⁵ Ji ánéregé mánemmye, akwilé akeré mbaá yi ángbá bíi álú. Abané ebwó ndere ábélege géjya gétúgé ápwá né masómé. ⁴⁶ Ape ebwó agíí aké, “Debelege nde? Kwélégé ka,

négemmye mbaá Esɔwɔ nnó ékágé dékpé né mmuameno.”

Apye Jisɔs

(*Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Jɔn 18:3-11*)

47 Ndere Jisɔs alu jɔ́ge, njuné bɔ́ó néchwɔ́ ne Judas, ngba ama né geluágé abi áfyaneápeá. Judas aja ébwɔ́ meti, achwógé, afé mbe atyá Jisɔs. 48 Atyágé ji mbo, Jisɔs ajɔ́ó ne ji aké, “Judas ɔkpó lé Maá Nte Mekwaá né mantyá ji nnó bɔ́ó ákaá ne ápye ji?”

49 Gébégé ángbá Jisɔs ágené nnó mechó kpaa élé chwɔ́, ágií aké, “Ata debɔ́ desaa delo úmye?” 50 Ne ngbá Jisɔs ama né geluágé bwɔ́, ajuú aparanja, alɔ́ manké memfwé *Etúkpe ámpyee úpe Esɔwɔ́, asó etu ewé egbé ébwɔ́nye.

51 Ne Jisɔs agaré bɔ́ó bií aké, “Dépyégé sé mbo, lyáge ébwɔ́.” Aferé ébwɔ́ wuú ata etu memfwe yimbo, éferé.

52 Ne Jisɔs abwalé eta *Anɔ́ baá ampýee úpe Esɔwɔ́ ne ámbamé echa úpe Esɔwɔ́ ne ákpakpa melo abi áchwɔ́ mampye ji. Ágií ébwɔ́ aké, “Enyú dechwɔ́ na ne bo aparanja ne mámbó unɔ́ mampye me nnó me nlu menjó? 53 Ndo ndo ne ndo njwɔ́lege ne enyú né echa úpe, enyú deta me ébwɔ́ mmye wɔ́. Yémbɔ́ gébé eyige nyú gékwané nana, dechwɔ́ né uto dánchɔ́meló ayi mfwa utuú.”

Pita ashya nnó ji akágé fɔ́ Jisɔs

(*Mat 26:69-70; Mak 14:66-72; Jɔn 18:15-18, 25-27*)

54 Ne bɔ́ó bina ápye Jisɔs áfé ne ji né dachi etúkpe ampýe úpe Esɔwɔ́. Ne Pita ala te meso, akwɔ́lege ébwɔ́ gachyée, gachye. 55 Akwónégé, abané bɔ́ó bí ásené mewé né dachi áwyá. Pita achwɔ́ jwɔ́le ntó né geluágé ébwɔ́. 56 Ménkpané defwé ama né dachi yimbo ayi alú mendée, agégé Pita né genjɔ́gé mewé nkane ajwɔ́le, ape ji domeé,

aké, “Mende yina ntó abó alu ne Jisɔs.”

57 Pita ake, “Chaá-ó! Mesɔ́ mendée nkágé ji.”

58 Ewya ye wɔ́, mende fɔ́ agé Pita ake, “Wɔ́ ntó ɔ́lu muú bwɔ́ ama.”

Pita ake, “Me detuú-o!”

59 Ewya genógé nchwáneke, mende ayifɔ́ aké, “Wáwálé gebií gepó mmu mende yiná ntó abó alu ne Jisɔs, ji ntó atané gebagé Galilií.”

60 Ne Pita ake, “Ge da, me kágé ewe wɔ́ jógé mbo.”

Wye nkane ji alú jógé mbo, menɔ́ mekwɔ́ akú kɔ́kɔ́lɔ́kɔ́. 61 Ata Jisɔs akó gemé ape Pita. Ame bwɔ́ átuú, ne Pita ate mekomejɔ́ ayi Ata Jisɔs abó agaré ji nnó, “Gemégé nnó menɔ́ mekwɔ́ akú, ɔ́shya nyé ukúkúle uléé nnó ɔ́kágé me.” 62 Gébégé Pita áteé mekomejɔ́ yimbo, afé dafye, anyɔ́ meko ngbó ali segé segé.

63 Bɔ́ó bi ábáme Jisɔs, álɔ́ manjwá Jisɔs, ne átúlege ji. 64 Awé ji ndeé né amé, ne ágiige ji aké, “Waa adoó wo? Garé esé mbɔ́gé ɔ́kage.”

65 Ne ébwɔ́ áma jú ji mashye mmye né gejamégé mati.

Jisɔs akpe unɔ́ mpa

(*Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Jɔn 18:19-24*)

66 Bií újyágé, *ákpakpa melo, ne Anɔ́ baá ampýe úpe Esɔwɔ́ ne *Anleré mabé Esɔwɔ́ áchomé né eso. Áchwɔ́ ne Jisɔs né mbe ushu bwɔ́. 67 Ágií ji aké, “Wɔ́ ne ɔ́lú Muú yi Esɔwɔ́ akweré ji elá gefwa?”

Jisɔs ashuú ébwɔ́ meko aké, “Mbɔ́ge ngarégé enyú, dekámégé nye fɔ́ ne me. 68 Ne mbɔ́gé ngiígé enyú nkwe dekámégé nyé fɔ́ manshuú me meko. 69 Yémbɔ́ lo nana chɔ́ mbe, Esɔwɔ́ ayi áwya uto uko abelege Maá Nte Mekwaá né mfaá geluógé énogé né egbé ébwɔ́nye wuú.” 70 Ajógé mbo, ébwɔ́ ako ágií aké, “Wɔ́ ne ɔ́lú Maá Esɔwɔ́?”

Jisɔs aké, “Elú wyé nkane enyú dejɔ́ó mbo.” 71 Ne ébwɔ́ áke ne ate,

“Ndé gécha démage kéle bɔ ntésé? Esé ambɔɔ dewú mé genó eyi getané jimbɔ meno.”

23

Afɛ né Jisɔs mbaá Palet

(*Mat 27:1, 2, 11-14; Mak 15:1-5; Jon 18:28-38*)

¹ Eɓwɔ ájǵgé mbɔ, echomele meko ekwelé ká efé ne Jisɔs mbaá Palet. ² Akwónégé éwu, álo maáma ji depɔ mmye áké, “Dépyé ményákwɔ yi ndere achɔɔ melɔ esé, achoge bɔɔ uká mme nnó áchyege fɔ nkamakpo mbaá Mfwa Rom, ne ama garege bɔɔ nnó ji ne alú Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa.”

³ Palet agií Jisɔs aké, “Wɔ ɔlu Mfwa bɔɔ Jus wáwálé?”

Jisɔs aké, “Elu nkane ɔjɔɔ.”

⁴ Ne Palet ajɔɔ ne anɔɔ baá abi ápye upe Esɔwɔ ne gejamégé bɔɔ, áké, “Ngéfɔ gabo ayi mende yina apyé wɔ.”

⁵ Yémbɔ áshií wyé ne ewú aké mende yina achoge bɔɔ uká mme, aleré né mme Judiya meko, alɔ né melɔ Galilií kpaá akwóné fá melɔ ewe.

Palet ató Jisɔs mbaá mfwa Herɔd

⁶ Palet awúgé mbɔ, agií aké, “Mende yina ele muú Galilií?”

⁷ Akámégé, Palet ató Jisɔs mbaá Herɔd néndé Herɔd ne agbaré mboɔ melɔ yimbɔ. Né gébé eyigembɔ Herɔd abó alu né Jerosale.

⁸ Gébége Herɔd agné Jisɔs, metɔɔ ego ji dɔɔ, élé ji abɔ akelege mé mangé ji te gachií, néndé, ji abó awuú mé ngo Jisɔs. Ne abó awya uméé nnó ji agé ufélékpá ebi Jisɔs apye. ⁹ Ewyágé Herɔd agií Jisɔs bɔ nkéwé dɔɔ, ne yéé meko Jisɔs ashúú ji wɔ. ¹⁰ Agigé mbɔ, *Anɔɔ baá ampye upe Esɔwɔ ne *Anleré mabé Esɔwɔ áwɔ áchwɔ mbɛ, álo manjɔɔ depɔ eti Jisɔs apyé ne eshye. ¹¹ Mfwa Herɔd ne bɔɔ bee bií álo manjwyágé Jisɔs, áchyege ji mekpo unɔɔ. Abó nkúu mfwa áfyé ji mmye, amá átɔ ji akeré

meso mbaá Palet. ¹² Né bií ebi mbo dejeé Palet ne Herɔd delɔ. Te gachi eɓwɔ abó alú máwámé ne ate.

Palet asó mpa nnó áwá Jisɔs

(*Mat 27:15-26; Mak 15:6-15; Jon 18:39—19:16*)

¹³ Gébége ákeré meso ne Jisɔs, Palet akú anɔɔ baá abi ápyé upe Esɔwɔ, ne ákpakpa melɔ, ¹⁴ áchwɔgé, áké ne bɔwɔ, “Mbe mbe, enyú dese mé mende yina dechwɔ ne ji eta wa deké achɔɔ melɔ. Ngii ji bɔ nkwé né mbe ushu nyú, yémbɔ ngefɔ gabo yi mende yina apyé né depɔ etiré enyú déké ji akwé ebe wɔ. ¹⁵ Yé Mfwa Herɔd ntó age nnó mende yina akwé ebé wɔ, nkawú ne ji akeré meso eta esé. Góge ngaré enyú nnó mende yina apyé ye gabo fɔ ayi abɔ manjɔɔ wɔ. ¹⁶ Yémbɔ nchyege nyé enyú eɓwɔnye nnó átúlé ji ályá ji, ajyé.”

¹⁷ [Nkane gepagé gébé yimbɔ gélu, yendégébége epaá kwyakwya defwé, Palet aferege muú denɔ ama nkane bɔɔ bií ákelege.]

¹⁸ Ne ákalé eɓwɔ ako áké, “Wá mende yina, esé dekelege élé Barabas.” ¹⁹ (Barabas abó akpe denɔ gétúgé achwɔɔ ne efwyale né melɔ ne muú ayi ji ama wá.)

²⁰ Palet akelege meti manlyá Jisɔs ajyé, ne ama ajɔɔ ne eɓwɔ. ²¹ Ne eɓwɔ ako ákalé áke, “Wɔ ji né gekwa, wɔ ji né gekwa.”

²² Né manáne aléé Palet ama gií ake, áwɔ ji nnó apye nnó? “Ndé gabo ayi ji ápyeé?” Nge ye genó eyigé ji apyé ne njɔɔ nnó áwɔ ji né gekwa wɔ. Ngarege ádɔ ji ályá ji ajyé.

²³ Né eɓwɔ ádo delúlú áké, “Áwɔ ji né gekwa.” Makalé bɔwɔ áwerí uto Palet. ²⁴ Akamé ne asó mpa aké, “Ápye ne Jisɔs ndere eɓwɔ ákelege.” ²⁵ Aferé muú yi eɓwɔ ákélege ayi abó akpené denɔ gétúgé, efwyale ewe ji achyé ne muú ayi ji awáné. Gébége áféré ji, Palet agbaré Jisɔs

achyé ebwó, nnó ápye ndere ejii ebwó.

Áwó Jisós né gekwa

(*Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jón 19:17-27*)

²⁶ Bóó bee áse Jisós né dachi Palet ále jyéé, ne nkane ebwó ákéne ájyéé, átuú ne mende fɔ ayi akú ji Simun, muú melo Sɛren, atané dondo yimbó né mewaa ájyéé Jerosale. Agbaré ji áneré ji gekwagé Jisós né mánkóó nnó ji akpá akwólege Jisós meso. ²⁷ Ne gejamégé bóó ákwólege ji meso. Abifo élé andée, abi ákparé amú mekpo, állile, áyiage ne masómé ndere áteé efwyale wuú. ²⁸ Ne Jisós abwolé aké ne ebwó, “Andée Jerosale, déligé sé gétú ya, lige lé geme enyú ne baá enyú. ²⁹ Kaáge nnó né meso gébé bóó ájoge nyé nnó, ‘Éfwó ébé ne andée abi ákwené dénkwo ne abi ála alú danchyéé baá mámbé!’ ³⁰ Né gébé eyigémbó, bóó áshyáge nyé mmye nnó, ‘Échye mfaánebuú ashulé esé mmye, ye mme anii ese.’ ³¹ Apyégémbó na ne genóó eyi gélú gebe, ne ebéé nyé nnó ne gegbógbógé genóó?”

³² Gébégé ájye wó Jisós, áse ntó bóó ubée apéa manjye wá choncho ne ji. ³³ Akwónégé melú ewé ákuú nnó, “Uñkónkó makpo,” áwó Jisós né gekwa. Ne ama wó bóó ubée bimbó mfaá ukwa upea, ama né egbé ebwonye wuú, ne ayifo né egbé ebwóbe wuú. ³⁴ Jisós aké, “Nté, gé ebwó meshwe, jinte gabo áyi ebwó ápyémbó, néndé ákágé.”

Bóó bee bina, ákpyá megyaa ákáré mandéé Jisós áfyé ate amú. ³⁵ Bóó átené éféé ápéle nkane áwóme Jisós né gekwa. Ne ákpakpa bóó Jus, álo manjwyágé ji aké, “Apoóge bóó bí chachá, akaágé poó fɔ ntó geme jii mbogé alú Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa.”

³⁶ Bóó bee ntó ájwyá Jisós, áchyéé ji mmóó amí mamyáme, ³⁷ ne

áké, “Mbogé nnó ɔlu Mfwa bóó Jus wáwálé, poó geme jyé.”

³⁸ Asá ntó ñwé ába né gekwa né mfaá mekpo Jisós. Asá wyeé aké, “Gé Mfwa bóó Jus na.”

³⁹ Muú ubée ama ayi áwómé ji ntó né gekwa ejí, aló manjwya ntó Jisós aké, “Pó ɔlu Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa? Poó yé géme jyé, ɔpoó esé ntó.”

⁴⁰ Ne ayifo ashulé ji yimbó ndo aké, “Wó ɔfóó fɔ Esowó? ɔlu ntó mmú efwyale nkane mende yina.

⁴¹ Esé ne wó debó nsá né gabo ayi esé depyé, nkawú ne dégéne efwyale ewé. Ne mende yina apyé gabo wó.”

⁴² Ne ájoo ne Jisós aké, “Áta te me gébégé ɔchwogé gbáre gefwa jyé.”

⁴³ Jisós áshuú ji meko aké, “Ngarege wó wáwálé nnó fina ɔbe nyé ne me né meló Esowó.”

Negboné Jisós

(*Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Jón 19:28-30*)

⁴⁴ Kálánká efyáneépeá eké ékwónene, ñmeé enomé, gemmua gékwé né meló meko kpaá te kálánká eleé. ⁴⁵ Ñmeé énomégé, ekat ewé ékaré metóó echa upe Esowó egyalé ubaa úpeá. ⁴⁶ Eké éwyáge, Jisós aló mankálé kénké aké, “Nte mfyé geme ya né amú jyé.” Ájogé mbó, ashulé kwyakwya geféré h-em metóó ekwé.

⁴⁷ Muú kpaá bóó bee ayi abó atené eféé, agégé genó eyi gepyé, aféé Esowó aké, “Wáwálé, mende yina abó apyé gabo wó.” ⁴⁸ Gejamégé bóó abi abó áchomé eféé ápéle, ákeré upú bwó amu meso kpákpáre, mashu mme tóntó né genó eyigé ebwó ágené. ⁴⁹ Ajeé Jisós ako átené tete ágéne depó etiré na. Abifo alú andée abi abó átané Galilii ákwólé ji.

Anii Jisós

(*Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jón 19:38-42*)

⁵⁰⁻⁵¹ Mendefó abó alu, akamege Josef, atané né meló Arimatya né

gebagé mewaá Judiya. Alu nyá muú ayi alu cho, ne abelege mabé Eṣṱwṱ. Abó agile gébé eyigé Eṣṱwṱ achwó gbáre gefwa jíí. Yé élé alú ntó muú ama né geluágé ákpakpa bṱó Jus, apó nyá meko ama ne ebwó nnó áwá Jisṱs. ⁵² Nkane Jisṱs agboó, afé mbaá Palet, ajye gíi nnó achyé ji genkwógé Jisṱs. ⁵³ Palet achyéji ji ebwonye, ajye féré genkwógé Jisṱs né mfaá gekwa, afyalé géji ne éshyé ndeé, ajye níi mmu menome ewé ábó áchomé te gachii mmu etaravé, ewé ála álu ganii muú wye. ⁵⁴ Afyé ji mmu menome, nénde ákpomege mmye nnó bíi uwyaá ebwó ebi uló nkware yimbo.

⁵⁵ Andée abi átane ne Jisṱs né Galilií, ákwólé Josef ne ágé ntó menome ne áma ágé ntó nkane áfyé ji né mmu. ⁵⁶ Akérégé meso né úpú bwó ákwyé maweé gébé ami malómáló ami awáage mewu muú.

Bíi uwyaá bwó úkwónégé, ebwó ágbeé mmye nkane ebé bwó élu.

24

Jisṱs akwilé né negbo

(Mat 28:1-10; Mak 16:1-8; Jṱn 20:1-10)

¹ Bíi mbε né uwyaá, andée bimbṱ ákpá maweé gébé ami ebwó ákwyé, dondo gemmuá mme áfé né menome ewé anii Jisṱs. ² Akwónégé wyé, áge nnó, ábogéné mé ntaá égbé éma eniné ábó ákweré embú menome. ³ Ne gébége ákpené mmu menome, ákelé genkwógé Atá Jisṱs áge wó, ⁴ ákwé tametame, áké ápélé ágé bṱó makpó apéa ne mandeé áyi áshwánege átené ebwó nenkuné mmye. ⁵ Efó ekwó bwó metṱó, ámmo makpo nme. Bṱó bimbṱ agii bwó áké, “Nde enyú dékelege muú yi alú mebε né geluágé abi ágbóó? ⁶ Apó fa, akwilé né negbó, atane. Tége genó eyigé ji agaré enyú gébége enyú delú né Galilií.

⁷ “Abó áké, ‘Achyége nyé Maá Nte Mekwaá mbaá bṱó ubeé, áwóme

nyé ji né gekwa, ne ekwónégé ndó eléé, akwilége nyé né negbo’.”

⁸ Andée bina áte unó bí Jisṱs abó ajṱó, ⁹ átané né menome áfé man-garé unó bi úpyé mbaá ángbá bíi abi álaá áfyaneama, ne áma garé ntó ánkwalé Jisṱs ako. ¹⁰ Andée bimbṱ élé, Méri muú melṱ Magdala, ne Joana ne Méri ayi Mmá Jemsi chóncho ne andée abifṱ ntó, ágaré ángbá Jisṱs genó eyigé ebwó ágené. ¹¹ Ne ángbá ákamé wó, áse nnó élu gebýó. ¹² Yémbṱ, Pita akwilé ka abó afé né menome, abyelé mme ape, ágé lé mandeé áyi abó afyalé genkwógé Jisṱs. Ala meno mekpṱ fuú, ne akere meso mmu gepú jíí.

Agé Jisṱs né meti melṱ Emaeus
(Mak 16:12-13)

¹³ Wyé bíi bimbṱ, bṱó abi ákamé ne Jisṱs apéa, álya melṱ Jerosale ájye né maá melṱ ayi ákú Emeus. Neke nelu genógé *ṱkpá neke ekénéama. ¹⁴ Ndere ájyé, ádóo abya né depṱ deko etiré depyé. ¹⁵ Nkane ádóo abya ákéne ajye, Jisṱs atané ebwó né meso ne alṱ manké ne ebwó. ¹⁶ Yémbṱ áge ji, ne ákaá fṱ nnó élé Jisṱs wó. ¹⁷ Jisṱs agii bwó aké, “Nde abya ayi enyú dékéne dédóo ne dembyó né matṱó enyú?”

Átené nyámeé, mmye meshwé meshwé. ¹⁸ Muú bwó ama, ayi ákú ji Klyopas agii ji aké,

“Wṱ mbi ne ṱlu menkéé fá melṱ Jerosale ayi ṱlá kágé depṱ etiré depyé mboó ndó eyína?” ¹⁹ Jisṱs agii aké, “Nde depṱ depye?”

Ashuú ji meko áké, “Depṱ eti depye mbaá mende yi akámege Jisṱs ayi muú Nasaret. Alu nyá gekpékpége *Muú Ekpávε Eṣṱwṱ. Ne apye ukpékpé ufélekpá ne agarege nyá meko mejṱó Eṣṱwṱ. Eṣṱwṱ aféé utṱó bíi, ye bṱó ntó aféé utṱó bíi. ²⁰ Yémbṱ anṱó baá abi ápye upe Eṣṱwṱ ne ákpakpa melṱ ágbare ji áchyéé nnó áwá ne áwó ji né gekwa. ²¹ Ne esé debṱ débelé uméé nnó ji ne Eṣṱwṱ atome nnó

achwó áféré bós Isreli né efwyale. Élé mbo ndó éléé fi, eyi depó etíré na depyé. ²² Ekwyá mbo wó, andée fó abi alú né geluágé sé apye esé dela meno mekpo fuú. Afé né menomé gejoyéyé gé bí. ²³ Yémbó áge fó genkwógé Jisós wó, ne ákere meso, ágare esé nnó ebwó ábó áge makiénné Esówo eké élé *ame gejoyá, ágaré ebwó nnó Jisós alu mebe. ²⁴ Bós bifó abi alú né geluágé esé áfé né menome ne ágé yéndégenó wyé nkane andée bimbó abó ájó, yémbó ebwó áge Jisós wó.”

²⁵ Jisós aké ne ebwó, “Enyú dekenege, mató nyú álu dembyó mankamé unó bi bós ekpávé Esówo ásámé. ²⁶ Enyú dekaá fó nnó Muú yi Esówo akweré ji elá gefwa abó mangé efwyale ne akpé mmu gefwa jíí wó?” ²⁷ Jisós abó mampye nnó ebwó ákaá unó uko ebí ásámé átome ne ji né mmu ηwe Esówo, manbo né ηwe ayi Mosis asamé, okwóné né abi bós ekpávé Esówo ntó ásámé.

²⁸ Wyé nkane ala kwókwólé ne melo ewé ebwó abó ájyé, Jisós apye eké achwó koó, ²⁹ ebwó ágbé ji áké, “Béle fá ne esé néndé bíí ukoó, gemmua géle chwó.” Akame, ne afé mámbelé ne ebwó. ³⁰ Gébége ajwólé ka mányé menyéé ne ebwó, abó nto bréd achyé matame mbaá Esówo agyá achyé ebwó. ³¹ Ténéténe yimbó ame ákaá ebwó mekpo, ebwó ákaá nnó gé Jisós na. Ne eke ewyage aseé ebwó né ame. ³² Alágé meso, aké ne ate, “Pó mane magyalé esé gébége ábáné esé né meti agárege ese depó etíré delú mmu ηwe Esówo?”

³³ Ténéténe yimbó, ákwilé, ákere meso né Jerosale, áge baá utó afyaneama choncho ne ánkwalé Jisós abifó. ³⁴ Abi afyaneama áke, “Élú wáwálé, Ata akwilé né negbo, Simun agé ji mebe.”

³⁵ Abimbó ápeá ágaré ntó ebwó ewé ebó épyé né meti, ne gébége Jisós agyalé bréd ne ebwó álé ká ji.

Jisós aléré mmye mbaá ángbá bíí
(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Jon 20:19-23; Anj 1:6-8)

³⁶ Gébége ebwó álu garége depó tí, Jisós jimbó akpe atené metó metó bwó aké, “Neso nébé ne enyú.”

³⁷ Yémbó ebwó ábó efó, áferege nnó ebwó ágéne mbo le muú nefoo. ³⁸ Jisós agíí ebwó aké, “Nde mane magyálege enyú? Enyú debyome mbo ndé? ³⁹ Pége amu ya, ne uká bá ne dekaá nnó élé me mboó. Tage menyammye wa dewú ndere alú, muú nefoo ábéé fó ne menyammye ne ugoó nkane enyú degene mbo me.”

⁴⁰ Jisós ajógé mbo, aléré ebwó amu jíí ne majya jíí. ⁴¹ Yémbó ákwé tametame mmu nechóchó ne ákélégé fó mankamé. Eféé mbo Jisós agíí bwó aké, “Dewyaa menyéé fó fá manyé?” ⁴² Abó mboó meshuú ayi ábó átyé, áchyéé ji. ⁴³ Ase anyé né mbe ushu bwó.

⁴⁴ Ake yé ne ebwó, “Genó eyigé enyú dégéne fina élé eyigémbó ngaré enyú gébége debó delú choncho. Nké unó uko ebi ábó ásámé átome ne me né mmu ηwe Mosis ne abi bós ekpávé Esówo ne ebi ásámé nto né mmu ηwe makwa Esówo, úbó mambé wáwálé.”

⁴⁵ Ndere Jisós ajó mbo, anené ebwó defó nnó ákaá mekomejó ayi alú né mmu ηwe Esówo. ⁴⁶ Ne ajó ne bwó aké, “Abó ásá nnó, Muú yi Esówo akweré ji elá gefwa abó mangé efwyale ne ágbó, ne ndó ekwónégé eléé, akwilege nyé né negbo. ⁴⁷ Alo nye né Jerosale ne ájye né malo mako mangárégé mekomejó Esówo né mabo míí nnó bós ákwóré mató bwó ne Esówo ajinte gabo bwó. ⁴⁸ Enyú delu bós bí degéne unó bina, ne debó mangaré bós ubi. ⁴⁹ Ntóme nyé enyú echye ewé nte wa abó anyémeno manchye enyú. Yémbó jwólege fa né meló kpa ewé, kpaá té gébé gékwónége nyé eyigé uto bimbó

utánege mfaánebuú uchwò enyú mmye.”

*Jisàs akwó afè mfaánebuú
(Mak 16:19-20; Arɔ 1:9-11)*

⁵⁰ Jisàs ase ebwó áfé kwókwólé né melò Betani, eféé mbò abwéé amu mfaá ajé ebwó. ⁵¹ Nɔere ajéle ebwó, alya bwó alò mankwó ajye né mfaánebuú. ⁵² Efembó, baá utóó bi álò mamféé ji ne ákeré meso né Jerosale ne gejamégé nechóchó. ⁵³ Ne yendégébé ájwólege mmu echa upé Esòwò, áféege Esòwò.

Abya melóméló Jisós

Kras ndere

JON

ásamé

Mekomejós ayi achwós ne gerwá

¹ Gemegé nnó mme yina aló, mekomejós abó alú mé. Mekomejós yimbó abó alu ne Esówo ne mekomejós yimbó abó alu Esówo. ² Abó alú mé ne Esówo té ula uló.

³ Unó uko ebi Esówo akwyéé uké ne ji. Ji ábé dampó, mmbó yé geno gema gepó. ⁴ Mekomejós yimbó ne awyaa gerwá. Ne gerwá eyigémbó gelú lé genjgbó mbaá akwaá. ⁵ Genjgbó eyigémbó gegenégé né mmu gemmua, yémbó gemua gékágé kweré gejí.

⁶ Esówo abó ató mende fó ayi ákuú ji nnó Jon, ⁷ Jon achwó ndere ntesé, mangaré akwaá genó eyigé genjgbó eyigémbó gelú, nnó ebwó awú áfyéé metós ne gejí. ⁸ Jimbós apófó genjgbó eyigémbó, achwó lé nkane ntesé mampye akwaá ákaá genjgbó eyigémbó. ⁹ Genjgbó eyigé wáwálé, eyi gegenégé mbaá yéndémuú, gebó gechwós fa né mme.

¹⁰ Ji abó alú fa mme, ne yé élé mme ayi Esówo akwyé akené ne jí, bós mme akaá fó ji wó. ¹¹ Ji achwó né meló wuú, bós meló wuú ásé fó ji wó. ¹² Yémbó bós ako abi ásélé jí, áfyéé matós ne jí, áchyéé ebwó ebwonye mambe baá Esówo. ¹³ Gefós eyigé ábyéne ebwó, gepófó ndere akwaá ábyéne baá. Ne epófó ntó ndere akwaá ákelegé, epófó ntó ndere nte akelege. Nebyéne bwó netane mbaá Esówo.

¹⁴ Mekomejós yimbó, abwólé mekwaá, ajwólé fa mme ne ese, alere galógáló ayi apwó amu ne ajógé depó etire delú wáwálé. Degé enoge ewé jí awyaa, ewé jí aséle mbaá Nte wuú ndere danchi Maá.

¹⁵ Jon agarege bós geno eyigé jí agéne getóme ne Jisós, ajógé kenke aké, “Gegé muú ayi njógé nya nnó, ‘Ji ayi achwós mbó me meso apwó me, néndé gemegé nnó ábyé me, jí abó alu mé.’”

¹⁶ Ne gétúgé galógáló wuú apye ese ako debó nebó matimati. ¹⁷ Mabé Esówo aké ne Mosis yémbó galógáló ne wáwálé áke ne Jisós Kras. ¹⁸ Yé muú ama ayi agene me Esówo apó ekose danchi maá wuú. Ji alu ntó eke Esówo. Ji ayi alu fí ne nte wuú ne apye bós akaá gefós eyigé nte alu.

Mekomejós ayi Jon menwyad bós manaá Esówo agarége

(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18)

¹⁹ Akpakpa bós Jus né Jerosale áto ámpyeeé upe Esówo ne ámpoó ámpyeeé upe Esówo nnó áchwó ágií Jon nnó jí alú waá? Agigé mbó,

²⁰ Jon ashya fó mangaré ebwó wáwálé wó. Ge na ne jí agare, aké “Me mpófó Muú yi Esówo akweré jí elá gefwa.”

²¹ Agí jí aké, “Ne wó ólu waá? Nnó wó ólu élé Elija.” Ne Jon ashuú ebwó meko aké, “Ngba me mpó.” Ama ágií jí aké, “Nnó wó ólu muú ekpávé Esówo?” Ama ashuú ebwó meko aké, “Ngba.”

²² Aké, “Wó ólu waá yéé, shuú esé meko ayi deyye garé bós abi atómé esé. Wó mbós aké ólu waá?”

²³ Ne Jon ashuú ebwó meko aké, “Me nlu meko muú fó ayi ábéne né mashwone nnó, nyage meti Ata ebe cho; mbó ne Asaya muú ekpávé Esówo abó ajós.”

²⁴ Bós dentós hina álu ntó ekwó bós Farasi, ²⁵ Ne ágií Jon aké, “Ulannó wó ówyagé bós manaá Esówo mbógé opófó Muú yi Esówo akweré jí elá gefwa, yé élé Elija yé ebé élé muú ekpávé Esówo ayi abó agare nnó achwós?”

²⁶ Jon ashuú ebwó meko aké, “Me, nwyage enyú ne manaá Esówo mamímamí, yémbó muú fó alú fa metós metós enyú ayi délá kágé

ji. ²⁷ Achwóó mbó me meso, me nkwané yé muú ayi akágé manyíí unó uka ebií wó.”

²⁸ Unó bi na uko upye né melo Betani né egbé ebeé Jodan mbaá Jón awyagé bóó manaá Esówo.

Jisós alu maá egòhme Esówo

²⁹ Bií uyyagé Jón agé ndere Jisós achwóó eta wuú, aké, “Gegé maá egòhme Esówo ayi akpáné gabo akwaá fa mme. ³⁰ Ji ne me mbó njóoge ntome ne ji nnó, ‘Muú fò achwóó mbó me meso ayi apwóó me néndé gemége nnó ábyé me ji abó alu mé.’ ³¹ Me mbóó, mbó nkaá fò ji wó. Yémbó ula bi me nwyagé bóó manaá Esówo úlú élé mampye bóó Israeli akaá ji.”

³² Ne Jón agaré bóó geno eyigé ji agéne, aké, “Ngé Mendoó Ukpea ndere etané mfaánebuú eké gepwine echwóó téné ji mmye. ³³ Me mbóó, nkaá fò ji wó, yémbó muú ayi atómé me nnó nwyaaá bóó manaá agaré me aké, ‘Muú ayi ogéné Mendoó Ukpea éshúlege etené ji mmye, ji yi mbó ne alú muú ayi awyagé bóó ne Mendoó Ukpea.’ ³⁴ Me ngé ndere epyembó ne Jisós, ne ngarege enyú nnó ji alú Maá Esówo.”

Baá utóó abi Jisós abóó mbé akuú

³⁵ Bií ebifó uyyagé, Jón ama atené eféé ne baá utóó bií apea. ³⁶ Ndere agéne Jisós akéne ajye, ajóó ne baá utóó bií aké, “Gégé maá egòhme gepége Esówo mbó.”

³⁷ Ne baá utóó bií bimbo apeá áwúgé ndere Jón ajóó mbó, ákwólé Jisós. ³⁸ Jisós ábwólégé ushu meso agé ebwó ndere akwólégé ji, ágií ebwó aké, “Enyú dekelégé ndé?” Ebwó aké ne ji “Rabi wó ojwólege efó” (Ula Rabi uténe nnó menleré).

³⁹ Aké ne ebwó, “Chwóoge dégé mbaá ayi me njwólege.” Ebwó ákwólé yé ji ájye gé mbaá awu, alá ewú ábelé ne ji bií bimbo. Gébé eyigémbó gébó gélu kálánká eni né nkwalé.

⁴⁰ Ne baá utóó bina apeá abi áwuú ndere Jón ajóó ákwólé Jisós, ama ele Andru menjmo Simun Pita.

⁴¹ Andru abó mbé akelé menjmo wuú Simun. Agégé ji, agaré ji aké, “Esé degé Muú yi Esówo akweré ji elá gefwa.” Mabó ami na, malu wye mabó mami mamaá ne Kras. ⁴² Asé yé Simun afé mbaá Jisós ne Jisós apé ji domeé, aké, “Wó okamege Simun maá Jón, akuú nyé ntó wó nnó Sefas.” Sefas alu wye mabó mami mamaá ne Pita. (Ula Pita uténe nnó etárávé.)

Jisós akú Filip ne Nataniel

⁴³ Bií ebifó uyyagé, Jisós akpome mmye manjye Galilií, ndere ajyéé agé Filip, ajóó ne ji aké, “Kwólé me.”

⁴⁴ Filip ntó atané Betsada maá melo ayi Andru ebwó ne Pita atane wye. ⁴⁵ Filip akele Nataniel. Agégé ji, agaré ji aké, “Esé dégé muú ayi Mosis asamé né mabé atome ne ji ne bóó ekpávé Esówo ntó ásá ato ne ji. Alu Jisós muú Nasaret maá Josef.”

⁴⁶ Nataniel akale aké, “É é! Genó gelógéló ntó gétánege né Nasaret.”

Filip aké, “Chwó kpa amé jye ogé.”

⁴⁷ Jisós agégé ndere Nataniel achwóó eta wuú, aké, “Gé maá Israeli ayi wáwálé na. abwólége fò dembwóle.”

⁴⁸ Nataniel agii ji aké, “Opye nnó ne ókaá me?” Jisós ashúú ji meko aké, “Gemége nnó Filip akú wó, me ngé me wó né ulaá genóó eyigé ákuú nnó fig.”

⁴⁹ Nataniel awúgé mbó, aké, “Ménleré wó ólu Maá Esówo, ólu nto mfwa bóó Israeli.”

⁵⁰ Jisós aké ne ji, gétúgé ngaré wó nnó ngé wó né ulaá genóó eyigémbó, “Ne ófyéé metóó ne me? Ógéne nyé ukpékpé unó bi upwóó ebi.”

⁵¹ Ama ajóó aké, “Ngarége enyu wáwálé nnó, dégéne nyé nkane mfaánebuú anenege ne makiénné Esówo akwóome áshulege ne mfaa Maá Nte Mekwaá.”

2

Neba né melo Kana

¹ Bií ebifó uyyagé, né ndo eyi egbeé eléé, neba nefó nebó nelú né melo Kana né gebagé mewaá Galilí, mma Jisós abó alú wye. ² Alo ntó Jisós ne baá utóó bií né neba eníné mbo. ³ Ne mmóó epaá ewémbó mabyégé mma Jisós ajóó ne ji aké, “Mmóó bwó mabye.”

⁴ Ne Jisós ajóó ne ji aké, “Mma ogarégé fó me genó eyigé mbóó mampye, gébé ya gélú gakwáne.”

⁵ Yémbó mma Jisós ajóó ne baá defwe abi áne ne ankéé aké, “Pyegé yéndégenó eyigé ji agarege enyú nnó dépye.”

⁶ Eké epyémbó, bó nkwó manaá fó akené álú eféé kwókwólé abi bóó Jus áchwéle manaá wye ne áshwónége byó bwó manemmye mbaá Esówo ndere gepogé bwó gélú. Nkwó ama akpene baá bó nda manaá esaá yé esaá meso efa.

⁷ Jisós ajóó ne baá defwe abi áné ne ankéé aké, “Fyegé manaá magbeé né bó nkóó bimbó.” Afyegé manaá magbége lábé lábé, ⁸ aké ne ebwó, “Chwége amifó déchye memgbare epaá.” Ne ápye wye ndere ji ájóó. ⁹ Ne memgbare epaá afwórége manaá amimbó, ami mabwólé mmóó, akaá fó mbaá ayi mami matané wó. Yémbó bóó abi áchwélé manaá amimbó ákaa. Ne megbare epaá akuú menó neba atené baba, ¹⁰ ajóó ne ji aké, “Yéndémuú anegé epaá, abóó kpe mbe achwó ne mmóó malómáló. Bóó ányúge me kpaá ápwagé ne achwó ne ami mabomabo. Ne wó ábelé mmóó ami malómáló mala kpaá té nana?”

¹¹ Ge gepoge ufélékpa mbe eyigé Jisós apyee na. Apye geji né Kana né gebagé mewaá Galilí. Apye mbo manlere gepogé uto bií. Ne baá utóó bií ágégé mbo áfyéé matóó ne ji.

¹² Epaá ewémbó ebyégé, Jisós ashulé afé né Kapanom ne mma wuú, aḡmo bií ne baá utóó bií, eféé ne ebwó ábelé mboó ndó.

Jisós abú bóó bi ákpoó unó né mmu echa upe Esówo

(Mat 21:12-13; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹³ Epaá koó upú bóó Jus elágé kwókwólé Jisós akwó afé né Jerosale. ¹⁴ Akwónégé, akpe né mmu dachi echa upe Esówo. Agé ndere bóó abi ákpoó mpó, magoḡme, upwene mampye upe mbaa Esówo, ne abi ájwólé ákwórege manka. ¹⁵ Agégé mbo, abó manyíi akwye getó, abú bóó bimbó ako átané wye chónchó ne magoḡme, ne mpó. Atyá manka ayi bóó abi ákene gesegé manka mankwóré, amu makpókpógélé bwó agbé. ¹⁶ Ne anyá bóó abi akpoó upwene aké, “Kpagé ubi détané fa, débófó mambwólé gepúge Nte wa gélá ntoné gese wó.”

¹⁷ Jisós apyegé mbo, baá utóó bií áte meko mejóó ayi asamé né mmu ḡwe Esówo nnó, “Géchyéé eyigé me nwyaa né gepú jyé gesóó me mmu eké mewe.”

¹⁸ Akpákpá bóó Jus áchwóó jóó ne Jisós aké, “Ndé gefogé gepó eyigé wó okagé leré mampye esé dékaa nnó elé Esówo ne achye wó eshye mampye depó eti.”

¹⁹ Jisós ashúú ebwó meko aké, “Muúgé echa upe ewéna, nselé ndó eléé mpye ewú ekere meso ndere ebó elu”.

²⁰ Bóó bimbó aké, “Oké ndeé? Echa upe ewé, eselé esé usaá ḡme upeá meso ékené mantané, ne wó oké oselé ndó eléé mantané ewú?”

²¹ Yémbó echa upe ewé Jisós ajóó mbo, ató elé ne menyammye wuú jimboó. ²² Jisós akwilégé né negbo, baá utóó bií áte nnó ji abó ajóó mé mechó ewé. Akamé ne genó eyigé ḡwe Esówo ajóó ne eyigé Jisós ajóó.

Jisós akad genó eyi gélú né metóó akwad

²³ Ne gébége Jisós alú né Jerosale anyéé epaá koó upú, apye gejamégé bóó áfyéé matóó ne ji gétúge ufóó unó ne ufélékpa ebi ji apyee. ²⁴ Yémbó Jisós afyee fó matóó

ne ebwó wó, néndé akaá ndere mekwaá alú. ²⁵ Epósé ewé muú agarégé ji néndé jimboó akaá mé genó eyi gélu mekwaá metóó.

3

Jisós ne Nikodemus

¹ Muú kpaá boó Jus fɔ abó alú, ayi ákuú ji Nikodemus. Alú muú ekwó boó Farasi. ² Mende yimbɔ achwó bané Jisós ne utuú, ajóó ne ji aké, “Ménleré esé dékaá nnó Esɔwɔ ne atómé wɔ, néndé muú fɔ akágé pye unó bi wɔ ɔpyéé, mbɔgé Esɔwɔ alá pɔ ne ji.”

³ Ne Jisós ashúú ji meko aké, “Ngarégé wɔ wáwálé nnó, mbɔgé alá ábyé muú mambye ayi meke wó, agene fɔ gefwa eyigé Esɔwɔ ágbárege.”

⁴ Ajóógé mbɔ, Nikodemus agii ji aké, “Muú akwógé mbɔ mé ukoo, ápyéé mbɔ nnó ne áamá ábyé ji?” nno amage kpe né mmu une mma wuú ábyé ji?

⁵ Jisós ashúú ji meko aké, “Ngarégé wɔ wáwálé nnó mbɔgé alá ábyéé muú nebyéé né manaá ne Mendoó wó, anyéé fɔ gefwage Esɔwɔ. ⁶ Mekwaá abyene ele nte mekwaá, Mendoó ntó ebyene elé Mendoó. ⁷ Ekágé olá meno mekpo fuú, elé njóó ne wɔ nnó, abó mambyé muú mambyé ayi meke. ⁸ Mbyo amye yéndé mbaá ayi akélége, muú awuú gewya jii, yémbɔ akágé fɔ mbaá ayi atané ne mbaá ayi ajye. Wyembɔ ntó ne elu ne muú ayi ábyéne ji né Mendoó. Muu ákaáge gare fɔ ndere Mendoó ebyene Mendoó.”

⁹ Nikodemus awúgé mbɔ, agii Jisós aké, “Ewéna ebee mbɔ nnó?”

¹⁰ Jisós ashúú ji meko aké, “Wɔ olú gekpékpégé menleré boó Israeli nnó okágé unó bi?” ¹¹ Ngaregé wɔ wáwálé nnó, esé dejtóge depɔ etiré dékágé, ne dégarage unó bi esé dégéne, yémbɔ enyú dékelege fɔ manwú. ¹² Ngarege enyú unó

bi upye fa mme enyú dékámégé, nnó ngare enyú ebi upyee né mfaánebuú ne dékámégé? ¹³ Yé muú ayi akwómé mé ájyee né mfaánebuú apó, ekosé wye Maá Nte Mekwaá ne atané mfaánebuú achwó fa mme. ¹⁴ Ndere Mosis abweé nya mmyɔ né mashwɔne wyembɔ ntó ne abóó mambwe Maá Nte Mekwaá né mfaa ¹⁵ Ne yéndémuú ayi áfyéé metóó ne ji, abó genwá eyi gélagé byé.

¹⁶ Esɔwɔ abó gejeé ne boó mme, nkáwú ne atómé danchi maá wuú nnó yéndémuú ayi áfyéé metóó ne ji, anomé fɔ mme detu, abó genwá eyi gélagé byé. ¹⁷ Esɔwɔ átóó fɔ Maá wuú fa mme nnó áchwó ágare nnó boó mme ákwe mpa wó. Ató lé ji nnó áchwó áfere ebwó né efwyale gabo. ¹⁸ Yéndémuú ayi áfyéé metóó ne ji akwene fɔ mpa, yémbɔ muú ayi alá áfyéé metóó ne ji wó akwe mé mpa néndé áfyéé fɔ metóó ne danchi Maá Esɔwɔ wó. ¹⁹ Gé na ne mpa ayi mbɔ abee nyé. Gengbó gechwó fa mme, yémbɔ boó ágbóo ne gemua ápwɔ gengbó néndé unó bi ebwó abó ápye ulomé fɔ. ²⁰ Ne yéndémuú ayi apyee gabo akií fɔ gengbó, ne akélége fɔ manchwó né gengbó nnó ekágé gabo wuú agéné. ²¹ Yémbɔ muú ayi apyee galágál, achwóó né gengbó, nnó galágál wuú agéné ágé nnó ji apyee ndere Esɔwɔ akélege.

Jɔn menwyaá boó manaá Esɔwɔ agaré ndere Jisós alu

²² Ewyágé Jisós ne baá utóó bií alyaa Jerosale, áfé né gebagé mewaa Judiya ábelé ewú mboó ndɔ awyagé boó manaá Esɔwɔ. ²³ Né gébé eyigémbɔ, Jɔn menwyaá boó manaá Esɔwɔ abó awyagé ntó boó manaá Esɔwɔ né melɔ Enɔn ewé elú kwókwólé ne melɔ Salim, elé manaá malú ewú dɔó. Boó ájye eta wuú awyagé ebwó manaá Esɔwɔ. ²⁴ (Né gébé eyigémbɔ, ábɔ álú danfyé Jɔn né denɔ.) ²⁵ Ewyágé muú Jus fɔ aló manye mbee ne baá utóó

Jon, gétúgέ gefós eyigé muú abós manshwóné mmye ne ábé pópó né mbe ushu Esòwò. ²⁶ Ne baá utós Jon achwó eta wuu agaré ji aké, “Ménleré, mende ayi nyá óbó òlu ne ji né egbé ebeé Jodan ewé né, ayi óbó ògarege bós gétú jii, alú mbo fa ne bós ako ájyee eta wuu awyagé ebwó manaá Esòwò.”

²⁷ Ajósge mbo, Jon ashuú ebwó meko aké, “Muú fò akágé bó genó ekose nno Esòwò achyeye ji geji. ²⁸ Enyú ambós délú bò ntésé ba gébége ngaré nnó, ‘Me mpó fò Muú yi Esòwò akweré ji elá gefwa. Esòwò atò me nnó mbó mbe ne ji.’ ²⁹ Menò neba ne awyaá mendée neba, yémbò mejeé menò neba, muú ajwòlege awuú meko menò neba, abeé ne nechóchó gétúgέ meko menò neba ayi ji awuú. Nechónchó enina nelú ena, ne nana metós egós me gétúgέ mende yina. ³⁰ Ji abó mankwó ngó, me mbó magbó gelú.”

³¹ “Muú yi atané mfaánebuú ajea geme apwò bós ako. Muú mme, abyeye wye muú mme ne ajósge lé depò ndere bós mme ajósge. Ji ayi atané mfaánbeuú apwò bós ako. ³² Ji agarege unó bi ji awuú ne ebi agéne, yémbò yé muú yi akamege meko wuu apó. ³³ Yéndémuú ayi akámege meko mejós wuu alerege nnó genó eyigé Esòwò ajós gelú wáwálé. ³⁴ Ne muú yi Esòwò atomé, ajósge elé deporé Esòwò néndé Esòwò achyeye ji uto Mendoó wuu byágébyágé. ³⁵ Nte agboó ne Maá, ne afye ji unó uko né amu. ³⁶ Ne yéndémuú ayi áfyee metós ne Maá yimbò, awyaá genwá eyi gélágé byé. Yémbò, yéndémuú ayi atóó mekpo mamfyeye metós ne ji agéné fò genwá eyigémbò, metós usós Esòwò elu ne muú yimbò te kwýákwyá.”

* **4:9** Elú wáwálé nnó: Bós Jus átugé fò ne bós Samariya nendé gébé eyigé bós Asariya amyéé be ápwós bós Israeli, ákpa ebwó áfe ndere afwe. Ne abi álá né gebagé mewaá Samariya ába bós abi álá pò fò bós Jus. Ndere elúmbò, bò Jus bifo abi ála né gebagé mewaá Judiya, áse nnó ebwó ápo pópó né mbe ushu Esòwò.

4

¹ Ekwó bós Farasi áwú nnó bós abi ajyee mbaa Jisòs, ji awyage ebwó manaá Esòwò aja apwò abi ajyee mbaá Jon. ² Yembò wáwálé alú nnó Jisòs jimbo awyáge fò bós manaá Esòwò, elé baá utós bií ne áwyáge. ³ Ne Jisòs awúgέ nnó bós Farasi áwu nnó bós abi áchwó eta wuu aja apwò abi Jon, alyaá Judiya akeré meso né Galilii, ⁴ abó mankoó wye né gebage mewaá Samariya ne áfé né gebagé mewaá Galilii.

⁵ Akwónégé né gebagé mewaá Samariya akwóné melò ewé ákuú nnó Sikar. Sikar alú kwókwólé ne melú mme ewé Jakób abó achyee maá wuu Josef. ⁶ Embu manaá ewé Jakób abó áchomé elú ntó efeé. Jisòs ákegέ ápwagé, ajye jwólé wye. Gébé gélú kalanjá efyánéepéá ne ηwómese eyigé Jisòs akwóné né mbaá yimbò.

⁷ Eké ewyáge, mendée Samariya fò achwó efeé manchwé manaá. Jisòs ajós ne ji aké, “Chyee me manaá nyú.” ⁸ Gébé eyigémbò, baá utós bií áfé né melò manjye na menyéé.

⁹ Mendée Samariya yimbò aké, ne ji “Wò òlú muú Jus, me nlú muú Samariya, epyeémbò nnó ne ogii me manaá manyú?” Ajós mbo néndé bós Jus ne bós Samariya átuúgέ fò.
*

¹⁰ Jisòs ashuú ji meko aké, “Wò óbó ókaá mbo echyee ewé Esòwò achyégé ne gefógé muú ayi agii mbo wò manaá, mbo ogii ji, ne ji abó achyégé wò manaá ami machyeye genwá.”

¹¹ Mendée yimbò ajós ne ji aké, “Ata ópó ne genó manchwé manaá, ne embu manaá ewéna egomé. Ópyee mbo nnó ne ógé manaá ami machyégé genwá? ¹² Nnó wò òjeá geme ópwò gekwenege nte sé Jakób

muú áchomé esé embu manaá ewéna? Ewé jimbó, baá bíí ne utú bíí anyuú manaá wye.”

¹³ Jisós aké ne ji, “Yéndemuú ayi anyú manaá amina, mmwólé manaá emágé pye ji, ¹⁴ yémbó, yéndemuú ayi anyúu manaá ami me nchyege nye, mmwólé manaá emágé pye sé ji te kwyakwya. Ne manaá ami me nchyege ji, mabwólége nye mala eta wuú eké embu nnyi ewé etanege manaá ami machyége genwá eyi gélágé byé.”

¹⁵ Mendée yimbó aké, “Ata chyéé me manaá amimbó nnó mmwólé manaá epyégé sé me, ne nnó nchwóge sé fa manchwé manaá.”

¹⁶ Jisós ajó ne ji, aké, “Chó kuú meno wye enyú déchwó.”

¹⁷ Ne mendée yimbó ashuú ji meko aké, “Me mmpó ne meno”,

Jisós aké, “Wó olú cho ndere oké opó ne meno, ¹⁸ néndé obó obá mé ano ata, ne ayi olú mbó ne ji nana, apó fó meno wye. Genó eyigé wó ajó mbó gélú wáwálé.”

¹⁹ Mendée yimbó ajó ne ji aké, “Ata elúmbó eké wó olú muú ekpávé Esówa. ²⁰ Ukwene ante sé ábó ánogé Esówa né mekwe ewéna, yémbó enyú bós Jus deké ánogé élé Esówa né melo Jerosale.”

²¹ Jisós ajó ne ji aké, “Kámé genó eyigé me njóógé, gébé gechwó nye eyigé enyú délá nógé sé Esówa fa né mekwe ewéna, yéé ebélé né Jerosale. ²² Enyú bós Samariya dénogé genó eyigé délá kaágé, esé bós Jus dénogé genó eyigé dékaágé néndé muú ayi aférege akwaá né efwyale gabo atanege nye élé né mbaá bós Jus. ²³ Yémbó gébé gechwó, ne géchwó mé, eyige bós abi anógé Nte se wáwálé anoge nye ji né gefós eyi gelu wáwálé ndere Mendoó Esówa elerege. Gé ufós bós abi Esówa akélege nnó ánogé ji mbó. ²⁴ Esówa alú Mendoó ne bós abi anógé ji abó manógé ji né gefós eyi gelu wáwálé ndere Mendoó Esówa elerege.”

²⁵ Ne mendée yimbó aké, “Nkaá nnó Muú yi Esówa akweré ji elá gefwa, ayi akuú ji Kras achwó, gébégé achwóge agarege nye esé yéndégenó chájené.”

²⁶ Jisós agaré yé ji aké, “Me yi njóge mbó nlu ji awu.”

²⁷ Eké ewyágé baá utó Jisós áchwó; ne alá meno mekpo fuú nkane ágéné ji ajóge mejó ne mendée yémbó yé muú ayi agii ji nnó okélege ndé, yé ebé élé nnó ulannó ajóge mejó ne mendée yina apó.

²⁸ Mendée yimbó alyaá yé nkwo manaá wuú eféé afé né melo ajye gáré bós aké, ²⁹ “Chwóge dégé mende ayi agaré me yéndégenó eyige me mbó mpyéé. Nnó ji ne alu Muú yi Esówa akweré ji elá gefwa?”

³⁰ Ne bós átané né melo ájyée gé Jisós.

³¹ Né gébé eyigé mendée yimbó ajyee né melo, baá utó Jisós ákpeáge ji aké, “Ménleré nyé menyéé.”

³² Yémbó Jisós ajó ne ebwó aké, “Me nwyá menyéé manyé ayi enyú délá kaá wó.”

³³ Ajóge mbó, baá utó bíí ajó ne ate aké, “Nnó muú fó achwó ji ne menyéé?”

³⁴ Ndere ajóge mbó, Jisós aké, “Menyéé wa alú élé mampye genó eyigé muú ayi atomé me akélege ne mampye utó bíí nnéré chánchá.

³⁵ Pó enyú déjóge na nnó, ‘Ela amfaá ani ne mbwé ákwóné mamferé?’ Yémbó me ngarege enyú nnó bwege ame dépé makó, mbwe ákwóné mé mamferé. ³⁶ Ye nana muú ayi aférége mbwé abó nsa wuú ne anywerege mbwé yimbó ne mbwé yimbó ele genwá eyi gélágé byé. Ebege mbó, mmpené ne memferé ábeé ne nechóchó chónchó. ³⁷ Epyégémbó, nekanemejó eniné ajó nnó, ‘Mmpené apégé, memferé aféré’ nelú wáwálé. ³⁸ Me ntó enyú nnó déjyee défére mbwé né mekó ewé enyú déla dépée mbwé

wye wó. Bóó abi chá ápye utóó, enyú débó nsá né utóó bwó.”

Gejamégé bóó Samariya áfyé metóó ne Jisós

³⁹ Né gébé eyigémbó gejamégé bóó Samariya, áfyé metóó ne Jisós gétúgé genó eyigé mendée yimbó agaré ebwó nnó, “Agaré me yéndégenó eyigé mbó mpyéé.”

⁴⁰ Bóó Samariya bimbó, ágégé Jisós, áné ji mmye nnó ajwólé ne ebwó, ne Jisós abelé ne ebwó ndó epeá.

⁴¹ Né mboó ndó eyimbó, gejamégé bóó ama áfyé metóó ne Jisós gétúgé mekomejóó ayi ji ágaré.

⁴² Ne ájóó ne mendée yimbó aké, “Esé défyéé metóó ne Jisós nana epósé gétúgé mekomejóó ayi agaré esé néndé esé ambóó déwú ne dékaá nnó ji alu Mempoó bóó mme wáwálé.”

Jisós apyéé maá muú kpaá góména atóó

⁴³ Ndó yimbó epea ekógé, Jisós alyaa meló Samariya afé né Galilíí.

⁴⁴ Jisós jimbóó abó ajóó mé aké, “Muú ekpávé Esówo apó ne énogé né meló wuú.” ⁴⁵ Akwónégé né Galilíí bóó meló Galilíí ásé ji amu apeá néndé ebwó ágé yéndégenó eyigé Ji apyéé né Jerosale gébégé epaá koó upú. Elé ebwó ntó abó álú wye.

⁴⁶ Ne Jisós ama ajyéé né meló Kana ewé ji abó apyéé manaá mábwólé mmóó né gebagé mewaa Galilíí. Ne muú kpaá góména fó abó alú né meló Kapanóm ayi maá wuú abó amée. ⁴⁷ Mende yimbó awúgé nnó Jisós atané meló Judiya achwó né Galilíí, ajyé ne ji mmye nnó áchwó ápyéé maá wuú ayi amée álá magbómagbó átoó.

⁴⁸ Ne Jisós ajóó yé ne ji aké, “Me nlá mpyé gepógé ufélékpá ebi ulérege utó Esówo wó, enyú défyéé fó matóó ne me.”

⁴⁹ Ajóógé mbó, muú kpaá yimbó aké, “Ata chwó déjyé ekágé maá wa agbó.”

⁵⁰ Ne Jisós ajóó ne ji aké, “Chó maá wyé atoge nye.”

Ne mende yimbó akamé ne mekomejóó ayi Jisós ajóó mbó, afé.

⁵¹ Ndere mende yimbó ajyéé, baá défwé bií átuú ne ji né meti, ágaré ji aké, “Maá wye alu mebe.” ⁵² Ne mende yimbó agíí ebwó gébé eyigé maá yimbó atóó. Aké, “Gefwene yimbó gébyé ji mmye njuna né kalanjá ama.”

⁵³ Agárégé ji mbó, ate nnó élé wye né gébé eyigémbó ne Jisós abó ajóó ne ji nnó, “Maá wye atógé nye.” Ndere epyeémbó mende yimbó ne ula gepú bií uko áfyé metóó ne Jisós.

⁵⁴ Gé ndó ayi agbeé manáne apea ayi Jisós aleré gepógé ufélékpá né Galilíí gébégé atané né Judiya.

5

Jisós apye mbwére atóó

¹ Ndófó ekógé, Jisós alyaa Galilíí akwó afé né Jerosale manjye nyé epaá bóó Jus fó. ² Né meló Jerosale, géntoógé manaá fó gélú wyé eyigé anó geji nebo agbá ata, Kwókwólé ne menombi ewé magóñme ákoge wye. Akuú geji né mejóó Hibru nnó Betsata. ³ Gejamégé bóó abi amée, ajwólége wye. Abi amé nónómé, ubwéré, ne abi amée unchanchi. Agile nnó Nnyi nebulé. ⁴ Ekiénné Esówo fó echwóó, gébégébé ebúlege géntoógé manaá eyimbó. Ne muú ayi abóó mbe ashúlége né mmu manaá mimbó, yéndé nemée eniné ji amée nebyeé. * ⁵ Mende fó ntó ayi abó amée né añme esaá meso nekuúneleé abó alu efeé. ⁶ Jisós agégé ji ndere álú éféé bélé, akaá nnó amée mé né gejamégé añme. Agíí ji aké, “Ókelege nemée nyéé nebyeé?”

⁷ Mende yimbó ashúú ji meko aké, “Ata, mpó ne muú ayi akpané

* 5:4 Elú wáwálé nnó: Maló ani yina, apó né ukwéne bó ñwe.

me afyée né mmu gentoo eyigembó gébégé nnyi nébulégé. Yéndégébé nkulégé manjye, muú yicha abó mbe.”

⁸ Ajóógé mbó, Jisós aké ne ji, “Kwilé ka, pwi gebó jyé, ojye mmu.”

⁹ Ne ténéténé ayi Jisós ajóó mbó mende yimbó atóó, akwilé ka, apwi gebó jíí akene.

Mechó ewéna epyé né bíí uwyaa bóó Jus. ¹⁰ Epyégémbó, ákpakpa bóó Jus ajóó ne mende yi atóó mbó aké, “Fina elé bíí uwyaa, ne ebé sé ekamé f́ nnó muú akpá gébó né bíí uwyaa wó.”

¹¹ Ne mende yimbó ashuú ebwó meko aké, “Muú ayi apye me ntoó ne agaré me nnó nkpá gébó ya nke njye.”

¹² Akpakpa bimbó, ágií ji aké, “Ndé muú awú agaré wó nnó akpá gébó jye akené?”

¹³ Mende yimbó akagé sé muú ayi apye ji atóó, néndé gejamégé bóó abó alú eféé, ne Jisós akpe né mpú bwó.

¹⁴ Ewyagé Jisós ama agé ji né mmu echa upe Esówo, ajóó ne ji aké, “Gé, nana otóó, opyegé sé gabo, ékágé mechó kpáa eshuúli wó mmye.” ¹⁵ Ne mende yimbó ajye garé yé ákpakpa bóó Jus bimbó nnó elé Jisós ne abó apyeeé ji atóó.

¹⁶ Eféé mbó ne ákpakpa bóó Jus álóó manchyegé Jisós efwyale gétúgé ji apyeeé muú atóó né bíí uwyaa. ¹⁷ Jisós ajóó ne ebwó aké, “Nte wa apye utóó yéndégébé, mentó mbó mampyeye utóó.”

¹⁸ Ajóógé mbó, matóó ásó ákpakpa bóó Jus kpaá, ányémeno nnó abó manwá jí. Néndé ji akwé f́ ebé bíí uwyaa ewú ewú wó, améé ntó mmye ne Esówo gétúgé ajóó nnó Esówo alú nte wuú.

Jisós awya utó manchyeeé genwá ne mansó mpa

¹⁹ Jisós ajóó ne ebwó aké, “Me ngaré enyú wáwálé nnó me Maá nténégé f́ ushu ushu ba mampye

genó, ekosé unó bi me ngéne Nte wa apyee ne me ntó mpye néndé yéndégenó eyigé Nte apye, geji ntó ne Maá apyeeé. ²⁰ Elé Nte agboó ne me Maá alárege me unó uko ebi jimbóó apyeeé. Ne amágé lére nye me ukpékpé unó bi upwóó bina. Ne enyú délaá nye mano mekpo fuú. ²¹ Ne wye ndere Nte apye bóó abi ágboó ákwilege ne negbo, achye ebwó genwá, mbántó ne Maá achyegé genwá mbaa yéndémuú ayi ji Nte akélege. ²² Ne yé muú ayi Nte wa asóó mpa wuú apó. Yémbó achye me Maá wuú utó nnó nsógé mpa bóó akó. ²³ Nnó bóó ako ánógé Maá wye ndere ánógé Nte. Muú ayi alá anógé Maá wó, ebyennó ánógé f́ ntó Nte muú atómé ji.

²⁴ “Ne me ngarége enyú wáwálé nnó yéndémuú yi awuú mekomejóó wa ayina, ne áfyeeé metóó ne muú ayi atómé me, awya genwá eyi gélagé byé. Muú yimbó ntó akpéné f́ unóó mpa, atané me né meti negbo akpe né meti genwá. ²⁵ Ngarége enyú wáwálé nnó gébé géchwóó, ne géchwó mé eyigé bóó abi alú ne meti negboó awuú nye meko Maá Esówo. Ne bóó abi awuú ne áfyeeé metóó ne ji, ákerege nyé né meti genwá. ²⁶ Ndere Nte wa jimbó alú manchyeeé genwá mbántó ne ji apye me Maá wuú nnó mbé manchyeeé genwá. ²⁷ Ne achyeeé me Maá wuú uto mansó mpa akwaá, néndé melú Maá Nte Mekwaá.

²⁸ “Ékágé délá mano mekpo fuú gétúgé mechó ewé. Gébé géchwóó eyigé áwuú bóó abi alú né mmu manome áwuú nye mekomejóó Maá Nte Mekwaá ²⁹ Awúgé átánege nye mmu manome. Abi ápyeeé unó bi Esówo akélege, ákwilege nye ákpe né genwá eyi gélagé byeeé. Ne abi ápyeeé gabo ákwilege nye ákpe né unóó mpa. ³⁰ Nkágé téne f́ ushu ushu ba mpye genó. Nkane Nte wa agárege me mbántó ne nsóó mpa. Ne gefóó eyigé me nsóó mpa gelú cho, néndé nkelege lé mampye

genó eyigé muú ayi atómé me akélege nnó mpye, epófó ndere me nkélege mampye.

Bò ntese Jisós

³¹ “Mbógé me mbóó nke ngarege bóó depó etiré détome ne uto ba ebyénnó unó bi me ngarege mbó úlú detú. ³² Muú fò ntó alú ayi alú ntésé wa, ne nkaá nnó unó bi ji agarege átóme ne me, úlú wáwálé. ³³ Enyú detó nyá bóó dentóó mbaá Jon menwyaá bóó manaá Esòwò, ne ji agaré enyú wáwálé gefógé muú ayi me nlu. ³⁴ Me nkélege fò nnó bóó ákaá gefógé muú ayi me nlu. Me njógé mbó ntome ne Jon, nkélege élé nnó enyú dewu nnó ékágé dekwe mpa Esòwò. ³⁵ Ji Jon abó alú éké etulekanj ewé élúli égénege. Ne mboó gébé fò enyú debó désé gengbó jii ne nechóchó. ³⁶ Me nwa unó bi úlerege gefógé muú ayi me nlu, ebi unea upwò ebi Jon agaré. Elé wye utóó ubi, ebi Nte wa afyéé me né amu nnó nnéré, ubi ne mpyéé. Ne ubi ne úlerege nnó Nte wa ne atómé me. ³⁷ Ne Nte wa muú atómé me, agaré ntó gefógé muú ayi me nlu. Enyú delú danwú meko wuú, ne ye gefógé muú ayi ji alú delú danjé. ³⁸ Ne enyú debelé fò mekomejós wuú né matóó nyú wó, néndé genó eyi gelerege mbó élé metóó ewé enyú dela défyéé fò ne muú ayi ji atómé wó. ³⁹ Enyú decherege uno ebi ásame né muu njwe Esòwò ayi déferé nnó ji ne apyéé enyú débó genwá eyi gélagé byé ne mekomejós yimbo ajóógé atome élé ne me. ⁴⁰ Yémbó enyú dékélégé fò manchwó eta wa nnó débó genwá eyi gélagé byé.

⁴¹ “Me nkélégé fò nnó ákwaá áféé me. ⁴² Yémbó ndere me nkaá enyú, enyú débóó fò gejeé ne Esòwò wó. ⁴³ Me nchwó né mabo Nte wa, enyú déshya manse me. Yémbó muú yi chá achwóge né mabo amií jimbóó, enyú déselé nyé ji. ⁴⁴ Enyú dékélege nnó ate bóó ne áfege enyú dékélege

fò nnó muú yi ji mbií ne alú Esòwò, aféé enyú. Epyembo nnó ne enyú défyéé matóó ne me.

⁴⁵ “Yémbó déferégé fò nnó me ne nkúu nye enyú mpa né mbe ushu Nte wa, élé Mosis ayi enyú déneré matóó ne ji ne akuú nye enyú mpa. ⁴⁶ Mbógé enyú débó défyéé matóó ne Mosis wáwálé, mbó défyéé ntó matóó ne me, néndé unó bi ji asamé, útoó ne me. ⁴⁷ Tée ndere enyú delá kamé nnó unó bi Mosis asamé úlú wáwálé wó, epyembo nnó ne deka me nnó ebi me njógé úlú wáwálé?”

6

Jisós achyaé delé bóó dta menyéé
(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Ebélegé, Jisós achyaá géntoógé mewaá Galilii eyigé ákuú ntó nnó géntoógé Tiberas. ² Ne gejamégé bóó ákwólege ji gétúgé ágené gepógé ufélékpá ebi ji apyéé bóó mameé átoó. ³ Jisós ne baá utóó bií ákwó ájye jwóle né mfaá mekwe. ⁴ Gébé eyigémbó, epaá bóó Jus ewé ákuú nnó epaá koó upú, éla kwókwóle.

⁵ Ne Jisós ábwégé ame agé ndere gejamégé bóó áchwóó eta wuú, ajóó ne Filip aké, “Déname mbó bred éfó ayi akwánege bóó bina manyé?”

⁶ Agií mbó manwú meko yi Filip ashúge nye, néndé jimboó akaá mé genó eyigé ji abóó mampye.

⁷ Filip ashúú ji meko aké, “Yé dékpá élé nká eyi muú utóó anyéé né ámfaá aneé ne déna bred dékáré ukéké ukéké mbaá bóó bina, akwánégé fò ébwó ako.”

⁸ Ne maá utóó Jisós ayifó ayi akúu ji nnó Andru menmo Simun Pita, aké, ⁹ “Njye gesa fò, alú fana ayi awyaá ntó bred eta eyi ápye ne bele ne meshuú epea, yémbó ekwánege mbó bóó bina nnó?”

¹⁰ Ajóógé mbó, Jisós aké, “Garé yéndemuú ájwóle ka.” Melú ewémbó ejá dambyanja dóó, bóó

abi ájwólé wye ande ebwó ebwó álú genógé delé bós átáa. ¹¹ Ne Jisós asé ntóo bred eyimbo, achyé matamé mbaá Esowó, akaré mbaá bós abi ajwólé eféé. Wymbó ntó ne apye ne meshuú eyimbo épeá ne yéndémuú ase ndere ji akelege. ¹² Anyégé agbégé, Jisós agaré baá utóó bíí aké, “Nywerege ayi álaá ekágé délyaa yéé genógefó” ¹³ Ne ányweré ayi álaá ágbeé usá úfyáneupeá yé élé ntó bred ebo elú élé eta.

¹⁴ Ne bós bina ágégé gepoge ufélekpá bina, ebi Jisós apyémbó, áké, “Gé muú ekpávé Esowó wáwálé na, ayi alú manchwó fa mme.” ¹⁵ Jisós akágé nnó bós bimbo ákélege mangbaré ji ne utó apye ji ábé mfwa, alyaa ebwó ama akwó afé te mfaá mekwé jimbií.

*Jisós aké mfaá mekó manaá
(Mat 14:22-23; Mak 6:45-52)*

¹⁶ Nkwálé akwónégé baá utóó Jisós áshulé áfé né mbale géntoógé mewaá eyigémbó, ¹⁷ ákpe ékpe manchyaá ájyé né melo Kapanóm. Gébé eyigémbó utuú ugi, ne Jisós abó alú danchwó báne ebwó. ¹⁸ Ndere ajyéé mbyo metometo ammye apye mgbannyi akwóme. ¹⁹ Ebwó ájyé géntógé nkpa neke eni, áké ágéne nkane Jisós akéne mfaá mekó manaá achwó kwókwólé ne ekpée, ábó efó. ²⁰ Ne Jisós ajóó ne ebwó aké, “Défógé, élé me.” ²¹ Ajóógé mbo matóó ágó ebwó mansé ji akpe né mmu ekpée, áké ápéle ékpe etaré mé mbale mewaá né mbaá ayi ebwó ájyéé.

*Jisós alú éké bred ayi achyége
genwá*

²² Bíí ujjage, gejamégé bós abó alu né egbé géntoógé mewaá ewefó, ágé nnó élé ékpe ema ne ebó elú né mbale nnyi. Ape áge sé Jisós wó, ne ate nnó ji abó akpéé fó ékpe ewémbó ne baá utóó bíí wó, baá utóó bíí ábó áfé ebwó ambíí. ²³ Wye né bíí bimbo, makpe fó átané né melo

Tiberas achwó táaré né mapea gen-
toge mewa kwókwólé ne mbaá ayi
Ata Jisós abó ajelé bred bós anyéé.
²⁴ Apé Jisós ne baá utóó bíí né makpe
yimbo ágé wó. Akpe makpe yimbo
áchyaá géntoógé mewaá eyigémbó
áfé né melo Kapanóm ákélege Jisós.

²⁵ Agégé ji, agíi ji aké, “Ménleré
ndé gébé wó achyaá géntoógé
mewaá achwó wé?”

²⁶ Jisós ashuú ebwó meko aké,
“Me ngarégé enyú wáwálé nnó
dékélegé fó me gétúge gepoge
ufélekpá ebi enyú dégené. Dékélege
élé me gétúge dényéé bred dégbéé.
²⁷ Détulége fó mmye dékélégé
menyéé ayi áchóge, mmyége mmye
dékélegé élé menyéé ayi achyégé
genwá eyi gélagé byé. Ji yimbo ne
me Maá Nte Mekwaá nchyége nye
enyú. Nte wa Esowó apye ukpekpe
uno fó ne alérege nnó ji achyéé
me utóó bíí, nnó nchyége bós genwá
eyigémbó.”

²⁸ Ne bós bimbo agíi ji aké, “Esé
dépyéémbó nnó ne dépyéé utóó
Esowó?”

²⁹ Jisós ashuú ebwó meko aké,
“Utóó Esowó bimbo úlú nnó enyú
défyéé metóó ne muú ayi ji atómé.”
³⁰ Bós bimbo ama agíi ji aké, “Ndé
ufélekpá ebi wó omáge pye nnó esé
dégé ne dékámé ne genó eyigé wó
ojóoge? ³¹ Ukwéne ante sé anyé nyá
mana né mashwóne, wye ndere
asamé né mmu bó njwe Esowó nnó,
‘Achyéé ebwó bred ayi atané né
mfaánebuú ányé’.”

³² Ne Jisós aké ne ebwó, “Me
ngarége enyú wáwálé nnó epófó
Mosis ne achyéé enyú bred ayi
átané mfaánebuú, élé Nte wa ne
achyége ushuú bred ayi mbós ayi
átané né mfaánebuú. ³³ Bred ayi
Esowó achyége élé muú ayi atané
mfaánebuú ne achyégé bós genwá
eyi géla gébyéé.”

³⁴ Jisós ajóoge mbo, bós bimbo
áké, “Ata chyégé esé bred yimbo
yéndégébé.”

35 Ne Jis̄os agaré yé ebwó aké, “Me ne nlú br̄ed ayi achyége genwá. Yéndémuu ayi achwóo eta wa mesa ammye sé ji, ne muu ayi áfyéé metóo ne me mmwólé manaá nto epye sé ji. 36 Ne ngare mé enyú nnó enyú dégé me yémbó défyéé matóo ne me wó. 37 Yéndémuu ayi Nte wa achyége me, achwóo nye eta wa, ne yéndémuu ayi achwóo eta wa, me mbuu fó ji. 38 Néndé me ntané fó mfaánebuu manchwó pye ndere nkélege wó, nchwólé mampye ndere muu ayi atómé me akélege. 39 Ne genó eyigé muu ayi atómé me akélege nnó, mpye gélú nnó ekágé mpye yeé muu ama anó né geluágé bós ako abi ji achyéé me. Mpye elé ebwó akwilé né negbo né bíí bi kwyakwya. 40 Néndé genó eyigé Nte wa akélege gélú nnó, yéndémuu ayi agéné me Maá wuu ne áfyéé metóo ne me, abó genwá eyi gélágé byé. Ne me mpye nye ji akwilé né negbo né bíí ebi kwyakwya.”

41 Jis̄os ajóógé mbó, bós bimbo áló manménégé gétúgé ji ajóo aké, ‘Me nlú br̄ed ayi atané mfaánebuu ashulé mme’. 42 Aké pó nnó Jis̄os maá Josef na? Esé dékage mma wuu ne nte wuu. Epyembó nnó ne ji aké atané mfaánebuu ashulé mme?

43 Ne Jis̄os ashuu yé ebwó meko aké, “Gógé manménégé ne ate, 44 yeé muu ayi akágé chwó eta wa ayi nte wa muu atómé me álá aja ji áchwó wó apó. Ne ayi achwóo eta wa, mpye nye ji akwilé né negbo né bíí bi kwyakwya. 45 Muu ekpávé Esowó fó abó asá nnó, ‘Esowó alérege nye bós ako meti.’ Ewena etene nno yéndémuu ayi awuu ne agii genó eyigé Nte wa akélege, achwóo eta wa. 46 Menjóo mbó, epófó nnó muu fó agé mé Nte wa wó, ekosé me muu ntané eta wuu ne ngéne ji. 47 Ngaré enyú wáwálé nnó yéndémuu ayi áfyéé metóo ne me abó genwá eyi gélá gébyéé.

48 Me nlú br̄ed ayi achyége genwá. 49 Ukwéne ante nyú anyé nya mana né mashwóne, yémbó ágbó. 50 Ne gé br̄ed ayi atané mfaánebuu ashulé mme, ji ne alu gefóo eyigé yéndémuu ayi anyé ji agboó fó. 51 Me nlú br̄ed ayi achyége genwá, ayi atané mfaánebuu ashulé mme. Yéndémuu ayi ányéé br̄ed yina abeé ne genwá eyi gélágé byé. Ne br̄ed yina elé menyammye wa ayi nchyége nye mbaá bós mme meko manwene genwáge bwó.”

52 Jis̄os ajóógé mbó, bós Jus áló manyé mbeé metometo ne ate aké, “Mende yina achyége mbó esé menyammye wuu nnó dénye nnó?”

53 Jis̄os ajóo yé ne ebwó aké, “Ngarége enyú wáwálé nnó, mbógé enyú délá dényeé menyammye Maá Nte Mekwaá ne dényúu manoó mií wó, débó fó genwá. 54 Ne yéndémuu ayi anyéé menyammye wa ne anyúu manoó ma, abós genwá eyi gélágé byé, ne mpye nye ji akwilé né negbo né bíí bi kwyakwya. 55 Néndé menyammye wa alú menyéé wáwálé ne manoó ma ntó málú genó eyigé ányú wáwálé. 56 Yéndémuu ayi anyéé menyammye wa ne anyúu manoó ma, abeé muu ama ne me, ne me ntó mbeé muu ama ne ji. 57 Nte wa mbenchye genwá ató me, Me ntó nwyaa genwá gétú jii. Mbóntó ne yéndémuu ayi anyéé menyammye wa abó genwá gétú ya. 58 Gé br̄ed ayi atané mfaánebuu ashulé mme na. Apófó eké mana ayi ukwéne ante nyú anyé nyá ne ábelégé ágbó. Yéndémuu ayi ányéé br̄ed yina abeé mebe te kwyakwya.” 59 Jis̄os ajóo depó etiré na né Kapanom, gébége alérege bós unó né mmu echa mmyemenene.

Gejamégé ankwólé Jis̄os ályad jii

60 Gejamégé ankwólé Jis̄os áwúgé genó eyigé ji alérége aké, “Genó eyigé mende yi alérege getoo. Yeé

muú ayi akámege gefogé genó eyigé na apó.”

⁶¹ Yémbò Jisṣos akágé né mmu metṣó wuú nnó ankwòle bií àṅménége gétúge mechó ewé ji ajóó. Aké, ne bṣṣ, “nnó mechó ewéna epye nnó enyú deja mmye meso? ⁶² Ebégé mbò, enyú deferege nye nnó mbógé dégégé Me Maá Nte Mekwaá ndere nkérége meso mbaá ayi ntané yé?”

⁶³ Elé Mendoó ne échyége genwá. Menyammye mekwaá apye ye genó cháchá! Unó bi Me njóó mbò ne enyú, utané mbaá Mendoó ne ubi ne uchyege genwá eyi gélágé byé.

⁶⁴ Yémbò, enyú abifó défyéé matṣó ne me wó.” (Jisṣos akaá mé te ula uló bṣṣ abi alá fye matṣó ne ji wó, ne muú ayi achyege nye ji mankwaá)

⁶⁵ Ne ajóó ne ebwó aké, “Gé ula bí ngaré enyú nnó, muú akágé chwó fṣ eta wa, mbógé Nte wa alá leré ji meti wó.”

⁶⁶ Elo né gébé eyigé na, gejamégé ankwólé bií ája mmye meso, ámágé kwóle sé ji.

⁶⁷ Ne epyégbò, Jisṣos aké ne àṅbá bií áfyáneapeá, “Nnó enyú ntó dékélégé manlyáá me?”

⁶⁸ Simun Pita ashúú ji meko aké, “Ata, esé demágé lya wṣ défé efó? Ele wṣ ne uwyaá mekomejó ayi achyége genwá eyi gélágé byéé.

⁶⁹ Esé défyéé matṣó ne wṣ ne dékaá nnó wṣ ne olu Muú Ukpea ayi Esṣwṣ átámé.”

⁷⁰ Jisṣos ashúú ebwó meko aké, “Me ne njyá enyú áfyáneapeá, yémbò muú nyú ama alú danchòmeló.” ⁷¹ Jisṣos ajóó mbò ato lé ne Judas maá Simun Iscarot, yélé alú né geluágé abi áfyáneapeá, ji ne achyege nye Jisṣos mankwaá.

7

Jisṣos ne anṅmo bií

¹ Jisṣos ánerégé manlére unó bi, aló mankéné né gebagé mewaa Galilí, akélegé fṣ manjye né gebagé mewaa Judiya gétúge ákpakpa bṣṣ Jus ákélege manwá ji. ² Gébé eyigémbò epaa bṣṣ Jus ewé ákuú nnó epaa baá otó alá kwókwólé.

* ³ Ne anṅmo Jisṣos abi ande aké, “Lyaá fa ojye né gebagé mewaa Judiya opye ufélekpá ankwólé bye ágé. ⁴ Néndé muú aké akélege nnó bṣṣ ákaá gefogé muú ayi ji alú, apyéé fṣ utṣó bií bíbí. Té ndere okágé pye ufélekpá ebi, élome nnó opye ubi mbaá ayi bṣṣ ako ágéne.” ⁵ Anṅmo bií ájóóge mbò ye ebwó ntó áfyéé fṣ matṣó ne Jisṣos wó.

⁶ Jisṣos ashúú ebwó meko aké, “Eya gébé gélú dankwóne, né egbé ewé nyú dékágé jye yéndégébé. ⁷ Bṣṣ mme akage paá fṣ enyú, ápaá élé me, néndé me ngarege gabo ayi ebwó ápyéé gbógónó. ⁸ Enyú chóge epaa ewéna me njyéé fṣ nana néndé gébé ya gélú dankwóne.” ⁹ Ajóóge mbò ama abéle mboó ndṣó né Galilí.

Jisṣos afé epaa baá otó

¹⁰ Anṅmo Jisṣos ájyégé ji alá meso akwólé ebwó afé bíbí, epófṣ gbógónó.

¹¹ Ndere bṣṣ ányéé epaa ewémbò, ákpakpa bṣṣ Jus áló mankélé Jisṣos, ágigé ate bṣṣ aké, “Mende yimbo alé?”

¹² Bṣṣ abi áchwóó epaa ewémbò, àṅménége ákuú Jisṣos meno. Abifó aké, “Alú muú melóméló,” abifó ntó aké, “Ngba” “achṣó bṣṣ makpo.”

¹³ Yémbò yeé muú ayi ákuú Jisṣos meno gbógónó apó néndé áfṣó ákpakpa bṣṣ Jus.

¹⁴ Ányégé epaa ekárégé mmye, Jisṣos afé né mmu echa upe Esṣwṣ alérege meko mejóó Esṣwṣ. ¹⁵ Ne ákpakpa bṣṣ Jus áwúgé ndere Jisṣos alérege, mano alá ebwó mekpo fuú ágigé ate aké, “Dénjá etire na détané mende yina efó, ayi yeé njwe ji alá agi dṣó wó?”

* **7:2** Elú wáwálé nnó: Epaa baá otó élé epaa ewé bṣṣ Jus aténege baá otó né mbaá ayi alú bṣṣ, manjwólé nye átámége Esṣwṣ né galágáló ayi álere ebwó né mashwone.

16 Ajoógé mbo, Jis̄as ashuú ebwó meko aké, “Unó bi me nlérege mbo utané f̄s me né metóó wó utané lé mbaá muú ayi atómé me. 17 Muú ayi awyaá metóó mampye genó eyigé Es̄owó akélege, ji ne akágé nye mbaá yi unó bi me nlérege mbo utánege. Yéé utanége lé mbaá Es̄owó yéé lé né metóó wa, akágé nye. 18 Muú ayi ajoóge unó bi utánege ji né metóó, akélege lé nnó ngó wuú akwó. Yémbó muú ayi akélege nnó muú ayi atóme ji akwó ngó, ajoge genó eyi gelu wáwálé, ábyógé f̄s gebyó cháchá. 19 Mosis abó achyé enyú mabé, wá mbo f̄s wó? Yémbó, yéé muú nyú ama ayi abelé aji apó. Ulannó enyú demuame manwá me?”

20 Jis̄as ajoógé mbo, b̄óó bimbó áshuú ji meko aké, “Melo nchye achyegé wó efwale, ndé b̄óó amuame manwá wó?”

21 Ji ntó ashuú ebwó meko aké, “Me mpye muú atóó bií uwyaa, enyú délá mano mekpo fuú. 22 Ele Mosis ne achyéé enyú ebé nnó desógé nsó. Ye lé ela elo f̄s ne ji wó, elo ne ukwéne ante nyu, enyu desó baá nyu nsó né bií uwyaa. 23 Ne mbógé bií ebi asóó maá nsó ukwegé bií uwyaa, enyú desóó ji nsó nnó ekágé dékwé ebé Mosis, ulannó enyú desóó matóó ne me gétúgé me mpye menyamnye muú meko atóó né bií uwyaa? 24 Muú apyegé genó ékágé débó mbe déjóó nnó ji apye gabo ndere b̄óó ako ágene, ayi délá débóó mbe dékaá ulá wó. Cherége dékaá né meti ewé elú cho ne deso mpa wuu.”

Nde mmú alú Muú yi Es̄owó akweré ji elá gefwa

25 Ndere Jis̄as alérege b̄óó Jerosale, abifó áló mangigé ate aké, “Pó mende yi akélege na ji manwá na? 26 Pe ndere ji ajoógé mejóó né mbe ushu b̄óó ako ne yéé muú ayi apégé meko apó, nnó ákpakpa sé ágé nnó ji ne alú Muú yi Es̄owó akweré ji elá gefwa waá? 27 Ndófo ji f̄s wó néndé

Muú yi Es̄owó akweré ji elá gefwa aké achwóó muú akágé f̄s mbaá ayi ji atánégé yémbó esé dékaá mbaá yi mende yina atané.”

28 Ndere Jis̄as alú lérege né mmu echa upé Es̄owó, abweé meko mfaá aké “Elú wáwálé nnó enyú dékaá me ne dékaá ntó mbaá yi me ntané yémbó me nchwó f̄s fa né utó ba wó, nchwólé gétúgé muú ayi atómé me. Elu wawale nnó ji ne atómé me ne enyú dékágé f̄s ji. 29 Me nkágé ji néndé me ntané lé eta wuu. Ji ne atómé me nnó nchwó.”

30 Ajoógé mbo, b̄óó bimbó ákwilé nnó ápyé ji yémbó yéé muú ayi atáá ji ebwó mmye apó, elé gébé ejíi gélá gelú danjkwóne. 31 Yémbó né geluáge b̄óó bimbó gejame abi áfyéé metóó ne ji ajoógé aké, “Muú yi Es̄owó akweré ji elá gefwa achwógé nnó amáge pye gepoge ufelekpa upwóó ebi mende yina apyéé?”

32 B̄óó ékwó Farasi abi alú eféé áwúgé ndere b̄óó anménegé gétúgé Jis̄as, ácho ula ne anó baá ampyéé upé Es̄owó, átó ámbamé echa upé Es̄owó nnó ajye apyéé Jis̄as. 33 Ne Jis̄as ajoó aké, “Me mbelege sé ne enyú d̄óó, ela gachyéé me nkerege meso mbaá muú ayi atómé me. 34 Enyú dékélege nye me, yémbó degéne f̄s me. Mbaá ayi me mbéé enyú dékágé chwó f̄s wye.”

35 Ajoógé mbo, ákpakpa b̄óó Jus áló mangigé ate aké, “Ndé mbaá yi mende yina aferé nnó ji ajye, ayi yéé dékélé ji délá dégéné? Nnó ajye jwóle nye elé né gebagé mewaá Greek ne maló ayi b̄óó sé ájwólege, alerege b̄óó Grek mekomejóó Es̄owó?” 36 Ajoó mbo, aké, “Enyú dékélege nye me dégéné, ne mbaá yi me mbéé, enyú dékágé chwó f̄s wye. Ula utene mbo nnó?”

Manáá ami machyegé gerjwá

37 Kwyakwya bií bi ányéé epaá ewémbó, ulú gekpekpege bií. Né bií bimbó Jis̄as akwilé ka ajoó kenke aké, “Yéndémuú ayi mmwólé

manaá επυεé ji achwó anyú eta wa. † ³⁸ Muú afyeé metóó ne me, genó eyi gepye ne ji gebéé wye ndere ásamé né mmu ηwe Εσωωó nnó, ‘Genó eyi gétánege ji te metóó gebéé eké nnyi eniné néwya manaá ami machyeé gé gerwá.’” ³⁹ Manaá ami machyeé gé gerwá ami Jisós ajóó mbó matené mbaá Mendoó Ukpea ewé bóó abi áfyéé matóó ne Jisós ábóó nye. Né gébéé eyigémbó, Εσωωó abó alú danchyéé ebwó Mendoó Ukpea, néndé Jisós abó alú dangbó akéré meso mfaánebuú mbaá ayi Εσωωó achyeé gé ji enógé.

Bóó ajóó gé unó ucháucha gétú gé Jisós

⁴⁰ Bóó bimbó áwuú gé genó eyigé Jisós ajóó, abifó aké, “Elú wáwálé nnó mende yina alú muú ekpavé Εσωωó ayi débó dégilé.”

⁴¹ Abifó aké, “Alú Muú yi Εσωωó akweré ji elá gefwa.” Yémbó abifó aké, “Epyemboó nnó ne Muú yi Εσωωó akweré ji elá gefwa átané gé né Galilíí. ⁴² Pó ηwe Εσωωó aké na, Muú yi Εσωωó akweré ji elá gefwa abeé mpyáne mfwa Devid ne ábyéne ji né Betelehem, meló ewé mfwa Devid atané wye?” ⁴³ Ndere elúmbó, bóó abifó ajóó gé ágáme Jisós, abifó ágáme fó. ⁴⁴ Bóó abifó ábó alú mampyé ji, yémbó yé muú ayi atáá ji ebwó mmye apó.

Akpakpa bóó Jus áshya mamfyé metóó ne Jisós

⁴⁵ Ambamé echa upe Εσωωó abi ábó átamé ebwó nnó ájye apyé Jisós, ákeré meso amuamu mbaá anóó baá amppe upe Εσωωó ne ekwó bóó Farasi. Achwó gé ákpakpa bimbó agíí ebwó aké, “Ulanóó enyú delá chwó ne ji wó?”

⁴⁶ Ambamé bimbó áshuú ebwó meko aké, “Ésé delú danwú muú fó

ajóó gefó gé depó etiré mende yimbó ajóó gé.” ⁴⁷ Ekwó bóó Farasi áshuú ebwó meko aké, “Nnó abwólé enyú ntó?” ⁴⁸ Ebwó ama gíí aké, “Nnó enyú dékaá yéé muú sé ama né geluá gé ákpakpa, yé ebélé muú ekwó Farasi ayi áfyéé metóó ne ji? ⁴⁹ Ngba! Ekosé bóó abi alá kaá gé mabe sé ne áfyéé metóó ne ji. Ne ebwó bimbó alu bóó abo né mbe ushu Εσωωó.”

⁵⁰ Muú Farasi fó ayi ebwó ákuú ji Nikodemus muú yi abó ájye mbaá Jisós, abóó alu ntó né geluage bwó. Agíí ebwó aké, ⁵¹ “Nnó ebé sé egbarege muú nnó alú gyeé ayi bóó alá lu danwú mpa wuú akaá mecho ewe ji apye?”

⁵² Akpakpa bimbó áshuú ji meko aké, “Elú eké wó ntó olu muú Galilíí. Chó gíí né mmu ηwe Εσωωó ne ókaá nnó muú ekpavé Εσωωó atané gé fó né Galilíí.” † ⁵³ Ajóó gé mbó, yéndé muú atyaá akéré meso né gepú jíí.

8

Apye mendée ayi akwené uló

¹ Jisós akwó afe ji né Mekwe Olif. ² Ne bíí uyjá gé ji ama kéré meso né dachi echa upe Εσωωó. Gejamé gé bóó áchwó anó ji mme ne ajwólé ka aló manléré gé ebwó. ³ Ndere ji ajóó gé, anléré mabé Εσωωó ne ekwó bóó Farasi áchwó ne mendée ayi akwené uló. Achóó ji né mbe ushuú bóó ako abi alú efeé. ⁴ Aké ne Jisós, “Ménleré, esé dépye mendée yina nkane akwéne uló. ⁵ Asá né mmu ηwe mabé Mosis nnó ábó manwá gefó gé mendée yina ne mataá. Ne wó ójóó nnó?” ⁶ Nkwé yi ebwó agíí mbó elé metaá né ebwó ápené nnó Jisós akwegé, ebwó ágé meti manjóó nnó apye gyeé.

† **7:37** Elú wáwálé nnó: Gébé gé epaá ewéna amppeé upe Εσωωó ájyeé yéndé bíí átuú manaá áchwó ne mami né echa upe. Ndere ápyéé mbó áteé nkane Εσωωó áchyé nya bóó bíí manaá gébé gé ebwó ákene né mashwone. Jisós ájóó gé nnó ji alu eké manaá mimbo mbaá bóó. † **7:52** Elú wáwálé nnó: Ukwene bó ηwe abi mbembe apó ne maló ηwe yina. Óló né 7:53 ókwóné né 8:11.

Yémbò Jisòs abyelé mme asamé genó gefó ne enóó ebwò wuú. ⁷ Ndere ebwò álú ágigé wye ji gigé, Jisòs anyaa mmye mfaá aké ne ebwò, “Mbògé muú nyú fò alú dampye gabo, abó mbe abó ntaa ató ji.” ⁸ Ajóógé mbò, ama byéle mme asamé genó ne enóó ebwò wuú.

⁹ Bòó abi achwòó ne mendée yimbò, áwuúgé nkane Jisòs ajóó, alò manjye ama ama. Bòó kpakpa ne ábòó mbe alòó manjye. Afé kpá ályá mendée yimbò téné né mbe ushuú Jisòs. ¹⁰ Jisòs anyaa mmye mfaá aké ne mendée yimbò, “Bòó bimbò alé? Nnó yéé muú fò ajóó nnó wò nkwe mpa wó?”

¹¹ Mendée yimbò ashuú ji meko aké, “Ata yéé muú ajóó wó.” Ajóógé mbò, Jisòs ajóó yé aké, “Yé me ntó mpyéé wò genó, chó, òpyegé sé gabo.”

Jisòs alú genjgbò mbaá bòó mme

¹² Ewyágé Jisòs ama jòó ne ekwò bòó bimbò aké, “Me nlú genjgbò mbaá bòó mme, muú yi akwólege me, akéné fò né gemua, agéne nyé lé genjgbò eyi gechyege genwá.” *

¹³ Ne ekwò bòó Farasi áké ne ji, “Gé yé nkane ótené ntésé né geme jye, ebyennó depò etiré wò ógárege mbò delu detu.”

¹⁴ Jisòs ashuú ebwò meko aké, “Yé me nténé lé ntésé né geme ya, depò etiré me ngarege mbò depó fò detu, néndé me nkaáge mbaá ayi ntané ne mbaá ayi nnyé. Yémbò enyú dékaágé fò mbaá ayi ntané, yé mbaá ayi nnyé dékaágé. ¹⁵ Enyú decherege depò ndere akwaá áchérege, me nchérége yéé mechó muú fò. ¹⁶ Ne yéé ebélé nnó ncherégé, uchéchére ba úlú cho néndé nchérége fò me mbií, Nte wa muú atómé me alú ne me. ¹⁷ Asá né mmu mabé nyú nnó bò ntésé apeá ajóógé genó gema, ebyennó mechó ewémbò epò fò detu. ¹⁸ Me ntené

ntésé né geme ya, ne Nte wa muú atómé me alú ntó ntésé wa.”

¹⁹ Ajóógé mbò, ebwò ágii yé ji aké, “Nte wye alú efó?” Jisòs ashuú ebwò meko aké, “Esé ne nte wa yéé muú ayi enyú dékágé ápó. Mbògé enyú depò dékaá me, mbò dékaá ntó Nte wa.”

²⁰ Jisòs abó ajóógé depò etiré na gébége ji álérege bòó né dachi echa ure Esòwò kwókwólé ne mbaá ayi ábélege makwa ayi áfyéé ñka Esòwò wye. Yémbò yéé muú ayi apyéné ji apó néndé gébé jii gélu dankwóné.

Jisòs akwelé mbeé mbaá bòó abi alá kame fò nnó ji alu muú ayi Esòwò atóme ji wó

²¹ Ewyágé Jisòs ama jòó ne ekwò bòó bimbò aké, “Me nnyé nyé mbaá fò, enyú dékelégé nyé me dégéné, ne dégbóo nyé né mmu gabo enyú. Ne mbaá ayi me nnyé enyú dékaágé chwó fò wye.”

²² Akpakpa bòó Jus áwuúgé mbò ágii ate aké, “Nnó ájye wá nyé geme jii waá? Mbògé mbò fò wó, ula bi ji ajóógé nnó ‘mbaá ayi ji ajye nyé esé dékaágé jyéé wye utené nnó?’ ”

²³ Jisòs ashuú ebwò meko aké, “Enyú détané fa mme yina, me ntané mfaánebuú, enyú délú bòó mme, me mpó fò muú mme. ²⁴ Gé ula bi mbó njóó ne enyú nnó, dégbóo nyé né mmu gabo nyú. Ne mbògé enyú délá kamé nnó, ‘Me Nlú Muu ayi Me Nké Nlú wó, dégbóo nyé né mmu gabo nyú wáwálé.’ ”

²⁵ Ebwò ágii yéé ji aké, “Wò olú waá?” Jisòs ashuú ebwò meko aké, “Me nlú muú yi mbó ngárege mé enyú te gachií nnó nlú. ²⁶ Nwya gejamégé unó bi njóógé ulérege nnó enyú dékwé mpa. Yémbò muú ayi atómé me ajóógé wáwálé ne genó eyigé nwúgé eta wuú géji ne ngárege bòó mme.”

* **8:12** Elú wáwálé nnó: Jisòs abeé ne áñkwòle bií yéndégébé wye nkane gekwage mewe gebo gelú ne bòó Isrelí gébége átané né Ijipt. (Ge Esò. 13:21)

²⁷ Ndere Jis̄s abo ajoge mbo ebwó ábó akaá f̄o nnó ajógé mbo atome lé ne Nte wuú wó. ²⁸ Ne Jis̄s ajó yé ne ebwó aké, “Gébégé abwége nye me Maá Nte Mekwaá né mfaa, gébé eyigémbo ne dékáage nye nnó, ‘Me Nlú Muú ayi Me Nké Nlú’ ne dékaage nye ntó nnó me njoge f̄o genó gef̄o né ushu ushu ba, mpye lé eyigé Nte wa aleré me nnó mpye. †

²⁹ Ne ji muú atómé me alú ne me, alyaa f̄o me mbiú wó néndé mpye unó bi ujigé ji metóó.”

³⁰ Ne gejamé boó abi áwuú ndere Jis̄s ajógé unó hina ákamé nnó ulú wáwálé.

Bóó abi dlu baá Abraham wáwálé

³¹ Jis̄s ajó ne boó Jus abi ákamé ne ji aké, “Dégbarégé amu né unó bi nlerége enyú, débe ankwólé ba wáwálé. ³² Ne dékáage nye wáwálé ne wáwálé, yimbó apye nye enyú dela mmyemmye nyu.”

³³ Ebwó ashúú ji meko aké, “Esé délú upyáne Abraham ne délú dambé afwé eta muú f̄o, ulannó wó oké esé détanegé nye né efwyale.”

³⁴ Jis̄s ashúú ebwó meko aké, “Me ngarege enyú wáwálé nnó, yéndemuú ayi apyéé gabo, abwólé mefwé gabo. ³⁵ Ne mefwé alaá f̄o né ula gepú eyigé ji akpane défwé wye te kwyakwya elé maá mbóó gepú ne ala. ³⁶ Nkane elúmbó, mbógé Maá apyegé wó olage mmyemmye jyee, ébyénnó ola mmyemmye jyee wawale. ³⁷ Me nkaá nnó enyú délú upyáne Abraham. Yémbó dékelégé manwá me néndé enyú debóó f̄o gébé ne mekomejó wa chacha wó. ³⁸ Me ngarege enyú genó eyigé me ngené mbaá Nte wa, enyú dépyéé lé genó eyigé nte nyú agaré enyú.”

³⁹ Bóó Jus bimbó ashúú ji meko aké, “Abraham alú gekwéne nte sé.” Ajógé mbo Jis̄s aké ne ebwó, “Mbógé enyú débó débé upyáne Abraham wáwálé, mbó dépyéé unó

bi ji abó apyéé. ⁴⁰ Yémbó enyú dékelege manwá me ayi ngarege enyú mekomejó ayi wáwálé, ayi nwuú ne Esowó. Abraham abó apyéé f̄o mbo wó. ⁴¹ Enyú depyéé genó eyigé nte nyú apyéé.”

Ebwó aké ne ji, “Esé depó f̄o baá uló, Esowó ne alú Nte sé wáwálé.”

⁴² Ajógé mbo, Jis̄s aké ne ebwó, “Mbógé Esowó abó ábé Nte nyú wáwálé, mbó dégbóo ne me néndé ntané eta wuú ne nchwó fa. Nchwóó f̄o fa né ushu ushu ba wó, ji ne atómé me. ⁴³ Epyennó ne enyú delá kaágé genó eyigé me njógé? Ndofó elé delá kélégé manwú genó eyigé me njógé.

⁴⁴ Nte nyú elé danchomeló, enyú dékelege lé mampyéé unó bi ujigé ji metóó. Te ula ulóó genwá jíí, ji alú lé muú ayi awáne boó, ne akíí f̄o genó eyi gélu wáwálé, néndé jimbóó ajógé f̄o wáwálé. Ake abyage gebyó akwólége lé gepó jíí, néndé gebyó geko gelo ne ji. ⁴⁵ Elé me ngarege genó eyi gélu wáwálé, enyú dekamégé f̄o ne genó eyigé me njógé. ⁴⁶ Nnó muu nyu f̄o akage gare ye gabo ayi me mpyeé? Ne mbógé me ngarege enyú genó eyi gélu wáwálé, ulannó enyu déla dekamégé ne me? ⁴⁷ Yéndemuú ayi alu muu Esowó, awúú genó eyigé Esowó ajógé. Elú wáwálé nnó enyú depó f̄o baá Esowó, gé ula bi enyú déla wuú f̄o me mbo.”

Jis̄s agarege gefógé muú ayi ji alú

⁴⁸ Ajógé mbo, ákpakpa boó Jus áshúú ji meko aké, “Esé depó f̄o gye manjóó nnó wó olu muú Samariya ne melo nchye achyegé wó efwyale.”

⁴⁹ Ne Jis̄s ashúú ebwó meko aké, “Meló nchye achyegé f̄o me efwyale. Me nnogé Nte wa yémbó enyú dénógé f̄o me. ⁵⁰ Me mpyéé f̄o unó nnó boó áféégé me, yémbó muú alú wye ayi áfége me. Ji ne alú muú

† 8:28 Elú wáwálé nnó: Jis̄s ajógémbó, átome mbo ele ne gebe eyige áwome nye ji né gekwa.

ayi asó mpa bóó. ⁵¹ Ne me ngarege enyú wáwálé nnó muú ayi ábélege mekomejóó ayi me nlerere agboó f́ chacha.”

⁵² Ajoógé mbo bóó Jus áké, “Nana esé dékaá nnó omée gebwó wáwálé. Abraham agbó wye ndere bóó ekpávé Esowá abifó agbóó, wá oké mbogé muú abelégé unó bi wá olérege agboó f́ó? ⁵³ Nnó wá ojeá gеме opwá ntesé Abraham ayi agbóó wa nnó? Bóó ekpávé Esowá ntó agbóó, wá oféré nnó olú waá?”

⁵⁴ Ne Jisós ashuú ntó ebwó meko aké, “Mbogé me nféegé gеме eyá, ufeféé ebimbó unó mme detú. Muú ayi aféegé me élé Nte wa muú enyú déselé nnó alú Esowá nyú. ⁵⁵ Yé élé enyú délá dékaá yéé ji kanja wó. Me nkáge ji. Mbogé me njógé nnó nkaágé f́ó ji, ebyennó me nlú muú gebyó nkane enyú. Me nkaá ji wáwálé, ne nwúu ne ji. ⁵⁶ Nte nyú Abraham abóó mé mbe akaá nnó, me nchwóó nyé ne metáó egó ji. Agege mbo metáó ego ji dóó.”

⁵⁷ Ne bóó Jus áshuú meko aké, “Olú dankwóne yé usaá ayme upeá meso efya, opyembó nnó ne ókaá Abraham.” ⁵⁸ Ne Jisós aké, “Me ngarege enyú wáwálé nnó, gemégé nnó ábyé Abraham, me nlú.”

⁵⁹ Ajoógé mbo, ebwó abó mataá nnó ató ji, yémbó Jisós abii atané né mmu echa upe Esowá.

9

Jisós apye muú ayi ábyené ji amé nónómé agéne

¹ Ndere Jisós akéne ajyéé, agé mende f́ó ayi ábyené ji amé nónómé. ² Ne baá utóó bíí agií ji aké, “Ménleré, gabo ayi ndé muú apyee ábyené mende yina amé nónómé? Awuú jimboó? Waá ayi mma wuú ne nte wuú.”

³ Jisós ashuú ebwó meko aké, “Amé anómé f́ó mende yina gétúgé gabo ayi ji apyee wó. Ne épófó ntó gétúgé gabo ayi mma wuú ne nte wuú ápyee. Abyé mende yina amé

nónómé nnó Esowá aléré ndere utó bi upyee utóó né menyammye wuú.

⁴ Debo mampye utóó Atá muú atómé me ndere bíí ulú gbóó, néndé utuú ugigé ye muu akage pye se ubi. ⁵ Te ndere me nlú fa mme yina, me nlú genjgbó mbaá bóó mme.”

⁶ Ajoógé mbo akpó matye mme, apye gentwotwó awaá mende yimbó né amé ⁷ ajoó ne ji aké, “Chó shwóné ushu bye né gentoógé manaá eyigé ákuú nnó Silóm” (Ula Silóm utené nnó átó). Ne mende yimbó afé, ashwóné ushu bíí, aké achwóó, aló mangéné mbaá.

⁸ Epyégémbó, bóó abi ájwólege dachi ama ne ji, ne abi abó ágéne mé ji ndere akóó deko, ágégé ji, aké, “Pó mende ayi ajwólege na akóó deko yéndégébé na?” ⁹ Abifó aké, “Elé ji,” abifó ntó aké, “Njba muú yimbó afú élé fulé.”

Ne mende yimbó ajoógé wye aké, “Elé me mbóó.”

¹⁰ Ajoógé mbo, bóó bimbó agií ji aké, “Eke nnó ne wá olóo mangé?”

¹¹ Ashuú ebwó meko aké, “Mende f́ó ayi akámege Jisós, ne apye gentwotwó awaá me né amé, ajoó ne me aké, chó shwóné ushu bye né géntoógé manaá eyigé ákuú nnó Silóm. Njyégé, nshwóné ne nlóó mbaá mangéné.”

¹² Ne bóó bimbó agií ji aké, “Mende awú alú f́ó? Aké ne ebwó me nkaá wó”.

Ekwó bóó Farasi ácheré mankaá ndere epyee ne mende yimbó alóó mbaá mangéné

¹³ Mende yimbó ajoógé mbo, ákpá ji áfé mbaá ekwó bóó Farasi. ¹⁴ Bíí bi Jisós apye getwotwó mende yimbó alóó mbaá mangéné, élé bíí uwyaá. ¹⁵ Ne ekwó bóó Farasi ntó ama agií mende yimbó ndere epyégé ne ji alóó mbaá mangéné. Ne mende yimbó agaré ebwó aké, “Awaá me gentwotwó né amé, nshwóné ushu ba ne nana ngéne mbaá”.

¹⁶ Ajoógé mbo, ekwó bóó Farasi abifó aké, “Mende yina ayi ákuú

ji Jis̄as atané f̄s mbaá Es̄ow̄o w̄o, néndé ábélégé f̄s ebé ewé aké muú apyégé f̄o ut̄oó bíi uwyáá”.

Yémb̄o abif̄o aké, “Epyemb̄o nnó ne muú ayi apyéé gabo, apyéé uf̄oó ufelekpá bina?” Ewéna epye ebw̄o ábó uf̄eré ucháchá.

¹⁷ Ne áma ágií mende yimb̄o aké, “Ne w̄o mb̄oó oj̄oó nnó, gétúgé mende yina ayi apyé ame jye ánené?”

Ashuú meko aké, “Ji alu muú ekpávé Es̄ow̄o.”

¹⁸ Yémb̄o ákpakpa b̄oó Jus ákélégé f̄s mankamé nnó ábó ábyé mende yina ame nónómé ne al̄oó mbaá mangéné. Akuú mma wuú ne nte wuú. ¹⁹ Achw̄ogé ágií ebw̄o aké, “Maá nyú na? Enyú déké débyé ji ame nónómé? Epyégé nnó ne ji agéne nana?”

²⁰ Mma wuú ne nte wuú ágaré ebw̄o aké, “Esé dékaá nnó gé maá sé na, débó débyé ji ame nónómé. ²¹ Ne genó eyi gépyégé ne ji al̄oó mangéné mbaá, esé dékaá w̄o. Yéé muú ayi anené ji ame, esé dékaágé f̄s. Gígé jim̄b̄oó agaré enyú, apó sé mamane k̄o.” ²² Ebw̄o áj̄oó mb̄o gétúgé áf̄oó ákpakpa b̄oó Jus, abi ábó aj̄oó mé nnó muú ayi aj̄oge nnó Jis̄as alu Muú yi Es̄ow̄o akweré ji elá gefwa, áfyéé ji ebé nnó akp̄egé sé né mmu echa mmyemenene. ²³ Gé genó eyi gepyéé mma wuú ne nte wuú aj̄oó aké, “Ji apó sé mamáné k̄o, gige jim̄b̄oó agaré enyú.”

²⁴ Ne ákpakpa b̄oó Jus áma kuú mende yi amé abó ánómé ji, áj̄oó ne ji aké, “Garé wáwálé wye né mbe ushu Es̄ow̄o, néndé esé dékaá nnó mende yina alú muú ayi apyéé gabo.”

²⁵ Ne mende yimb̄o ashuú ebw̄o meko aké, “Waá ji alú muú ayi apyéé gabo ah, waá ap̄oó ah, genó gema eyigé me nkaá gélú nnó me mb̄o nlú ame nónómé ne nana ngéne mbaá.”

²⁶ Ne ágií ji aké, “Apyé nnó, ne w̄o? Apye nno ne w̄o al̄oó mangéné mbaá?”

²⁷ Ashuú ebw̄o meko aké, “Pó me mbó ngaré mé enyú? Yémb̄o dékélégé f̄s manwú, ulannó enyú dékélégé mámanwú? Nd̄of̄o enyú ntó dékélégé mambé ankw̄alé bíi?”

²⁸ Aj̄oógé mb̄o, b̄oó bim̄b̄o ál̄o manju ji mashye mmye, aké, “W̄o ne alú menkw̄alé wuú. Esé délú ankw̄alé Mosis. ²⁹ Esé dékaá nnó Es̄ow̄o aj̄oó nyá mej̄oó ne Mosis, ne ushuú mbaá menya muú yina atané esé dekaá w̄o.”

³⁰ Mende yimb̄o aké, “Mechó ewé egboó me mmye. Enyú déké dékaá f̄s mbaá ayi ji atané w̄o yémb̄o apyé me ngéné mbaá. ³¹ Dékaá nnó Es̄ow̄o awuú f̄s mmyemenene b̄oó abi apyéé gabo, yémb̄o yéndemuú ayi ánogé Es̄ow̄o ne apyéé unó bi Es̄ow̄o ákélege, Es̄ow̄o awuú mmyemenene jí. ³² Te mme ál̄oó délú danwú nnó muú f̄o ánené amé muú ayi ábyené ji amé nónómé. ³³ Mende yina ábé dantáne mbaá Es̄ow̄o mb̄o ye genó ji apyéé w̄o.”

³⁴ Aj̄oógé mb̄o, áshuú ji meko aké, “Abyé w̄o owé né mmu gabo. Ndé genó w̄o ókélege manleré esé?” Aj̄oógé mb̄o, áfyéé ji ebé nnó ákpégé sé mmu echa mmyemenene.

B̄oó abi agéne ne abi alá agéne

³⁵ Ne Jis̄as awuúgé nnó afyé mende yimb̄o ebé, akelé ji agé, agií ji aké, “Nnó w̄o ofye met̄oó ne Maá Nte Mekwaá?”

³⁶ Ne mende yimb̄o ashuú ji meko aké, “Ata, Maá Nte Mekwaá élé waá? Garé me mmfyé met̄oó ne ji.”

³⁷ Jis̄as aj̄oó ne ji aké, “W̄o ogé mé ji nana. Ji ne aj̄oógé mb̄o mej̄oó ne w̄o.”

³⁸ Mende yimb̄o aj̄oó yé ne Jis̄as aké, “Ata me mmfyé met̄oó ne w̄o”, ne anógé ji.

³⁹ Ne Jis̄as aj̄oó ne ji aké, “Me nchw̄o fa mme mampye gabo b̄oó agene gb̄oḡono, nnó b̄oó, abi álú

ame nónómé ágéné mbaá ne nnó abi aferé nnó εbwó ágéne, abe ame nónómé.”

⁴⁰ Ajóógé mbó, bóó ekwó Farasi abi álú eféé, áwuú, ágií ji áké, “Esé déferé nnó wó ajóógé fó lé ne esé nnó délú ntó amé nónómé?”

⁴¹ Ne Jisós ashuú εbwó meko aké, “Enyú débó dékámé nnó délú amé nónómé mbó abó ajóó fó nno enyu depye gabo wó. Te mbaá enyú déké dégéne, gabo nyú alá enyú mmye.”

10

Mebame magoñme melóméló ne magoñme jii

¹ Ngarege enyú wáwálé nnó, “Muú ayi akwóme mfaá gebame akpene né mmu gebamege magoñme, alá koge né meno gebame alú menjo. Elá pó mbó fó wó, alú muú yi afógé unó bóó. ² Ne muú yi akogé né meno gebame akpe né mmu gebamege magoñme alú mbóó magoñme yimbó. ³ Mebame meno gebame ánénégé ji meno gebame, ji akpe né mmu, ne magoñme awuú meko wuú. Ne ji akuú magoñme jii né mabó ne ase áji afé dafye. ⁴ Ne aségé magoñme jii ako atanegé dafye, ji ayye mbe aji akwólege ji meso, néndé ákágé meko wuú. ⁵ Yémbó áji akwólege fó menkéé, abóó lé ji boó néndé ákágé fó meko wuú.”

⁶ Jisós ató εbwó nekané mejóó eníné na, yémbó, εbwó ákágé fó geno eyige ji agarege εbwó.

⁷ Ne Jisós ama ajóó aké, “Me ngarege enyú wáwálé nnó me ne nlú meno gebamege magoñme. ⁸ Ne bóó ako abi abóó mbe achwóó ne me, álú lé anjo, ne bóó abi afógé unó bóó fóge, magoñme awuú fó εbwó. ⁹ Me ne nlú meno gebame, yéndémuú ayi akoógé eta wa ne akpe né mmu, Esówó aferege nyé ji né εfwyale gabo. Ne akpene nyé mmu atanegé dafye agene yéndégenó eyi gelíí ji. ¹⁰ Menjo achwóó lé nnó ajo unó, awá bóó ne

áchó unó, yémbó me nchwó lé nnó mmpye bóó abó genwá abe gbene né mati mako.

¹¹ “Me nlú membame magoñme melóméló. Membame magoñme melóméló achyegé gemé jii gétúgé magoñme jii. ¹² Muú usege apó fó membamé magoñme, muú áwyaá magoñme, ndere elúmbó, gébégé agege mekwala aké achwóó, abóó alyaá magoñme, mekwala afwené áji alá tyátyá. ¹³ Muú yimbó, abóó alyaá magoñme yimbó néndé ji alú lé muú usege, abóó fó gébé ne áji wó. ¹⁴ Me nlú membame magoñme melóméló, me nkágé magoñme ya ne magoñme ya ntó ákágé me. ¹⁵ Wyé ndere Nte wa akaa me, me ntó nkaa ji. Me nchyegé gemé ya gétúgé magoñme ya. ¹⁶ Ne nwyá magoñme ayifó, ayi alá pó né gelu- age ayina, mbó mansé áji ncho ne ayina. Aji ntó áwuú nyé meko wa, ne mpye nyé áji ábe ekwó magoñme ema ne ábéé nyé ne membame ama.

¹⁷ “Ula bi nte wa agboó ne me úlú nnó nchyegé gemé ya nnó áwá gétúgé bóó ba ne nnó kwyakwya me nma mbó geji. ¹⁸ Yé muú ayi akágé wa me apó, yémbó me mbóó ne nchyegé gemé ya nnó awá. Ne me nwyáá uto manchyé gemé ya nnó áwá ne nwyá ntó uto mamma mbó genwá ya. Ge geno eyige Nte wa agare me mbó”

¹⁹ Jisós ajóógé mbó, bóó Jus abó ufere ucháucha. ²⁰ Abifó ajóógé aké, “Melo nchyé achyegé Jisós εfwyale ne améé gebwóó, déwúgé ji.”

²¹ Ne abifó ntó ajóógé aké, “Muú ayi melo nchyé achyegé ji εfwyale ajóógé fó ufóó unó bina. Nnó muú ayi meló nchyé achyegé ji εfwyale, akaáge apyéé ntó muú amé nónómé agene mbaá?”

Bóó Jus áshyá Jisós

²² Ne gébégé bóó Jus ányéé epaá ewe εbwó áteé ndere áfyéε echa upé né amu Esówó, Jisós abó alu né Jerosale. Gébé eyigémbó neba nelu.

23 Ndere Ji alú né dachi echa upe Esowó, akene né agbá ayi akuú nnó agba Solomun. 24 Bóó Jus áchwá nò jì ní mme, ágíí jì áké, “Wó ólyagé mbó esé né mmu dembyó nnó? Mbógé wó olú Muú yi Esowó akweré jì elá gefwa gare ese gbòhòhò.”

25 Ne Jisós ashúú ébwó meko aké, “Me mbó ngare me enyú, yémbó enyú dékame ne me wó. Utóó ebi mempyéé né mabó Nte wa, ubi ne ulerege gefóge muú ayi me nlú.

26 Yémbó enyú dékamege néndé depó fó né geluage magòhme ya.

27 Magòhme ya, ákágé meko wa. Me nkágé ájì ne ájì ntó ákwòlege me.

28 Me nchyege ájì genwá eyi gélagé byéé. Ájì ánomé fó mme detu ne yé muú ayi ákágé fóó ájì né amu ya ápó.

29 Néndé Nte wa muú áfyéé me ájì né amu, anjea gеме apwó bóó ako, ne yé muú ayi ákágé fóó ájì né amu Nte wa apó. 30 Me ne nte wa Esowó delu muú ama.”

31 Jisós ajóó mbó, bóó Jus ama ábó mataá nnó áto jì áwá. 32 Ne Jisós ajóó ne ébwó aké, “Me mpye gejaméé utóó ulóóló ebi Nte wa achyéé me utó nnó mpye, enyú dege. Né ebi ndé ne enyú dékelege manto me ne mataá?”

33 Bóó Jus bimbó áshúú jì meko aké, “Épófó gétúgé utóó ulóóló ebi wó ópyéé ne ese detome wó ne mataá. Elé gétúgé wó óbyaá Esowó. wó olú lé mekwaá, yémbó óse gеме jyéé nnó wó olú Esowó.”

34 Ne Jisós ajóó ne ébwó aké, “Pó nnó asa né mmu ñwe Esowó nnó, ‘Me nke enyú delu bó esowó?’

35 Ese dékaá nnó mekomejóó Esowó akwórégé fó. Ne mbógé Esowó akú bóó abi jì achyéé ébwó mekomejóó nnó álú bó esowó. 36 Épyembó nnó ne me muú Esowó ajyaá atome fa mme, njógé nnó nlú Maá Esowó, enyú déké me mbyaá Esowó?

37 Mbógé me mpyéé fó utóó ebi Nte wa achyéé me nnó mpyege, dékamegé fó ne me. 38 Ne mbógé me mpye lé ubi, yé lé enyú déla

dékame nnó genó eyigé me njógé gelú wáwálé wó, kamegé ne utóó ebi me mpyéé. Dépyege mbó, dégene nye nnó me nlu muú ama ne Nte wa, ne Nte alu muú ama ne me.”

39 Ajógé mbó, bóó Jus bimbó ama amua mampye jì, yémbó aloó ébwó né amu.

40 Achyaá afe né egbe ebeé Jodan ewefó mbaá ayi Jon abo awyage nya bóó manaá Esowó, ajwòlege ewú.

41 Ne gejaméé bóó ákwòle jì, ájógé ne ate áké, “Jon apye yé ufélékpa fó wó, yémbó yéndégenó eyigé jì ajóó atome ne mende yina gelú wáwálé.” 42 Efeé ne gejaméé bóó áfyéé metóó ne Jisós.

11

Negboné Lasarós

1 Gébégé fó, mende fó abó améé, akuú jì nnó Lasarós. Jì alu muú Betani. Betani ele melo Méri ébwó ne menmo wuú Mata. 2 Elé Méri yina ne abó ágbelé nya lamenda né uka Ata, atile ne mejwe wuú. Jì ne menmo wuú Lasarós abó améé.

3 Gétúgé Lasarós améé, anjme bíí átó meko mbaá Jisós aké, “Ata mejeé wyeé ayi ógboó ne jì dóó améé.”

4 Jisós awúgé meko ayi alóó jì, aké, “Nemeé eniné Lasarós améé mbó, nepó fó eni netene jì alóó nelú ele nnó, bóó áfege Maá Esowó nnó ñgò Esowó akwó. Getu eyigembó bóó áfege nye Maá Esowó.”

5 Jisós agboó ne Mata, ne menmo wuú Méri ne Lasarós. 6 awuge nnó Lasarós améé ama bele né melo ewé jì abó alú wyeé ndó epea. 7 Ne ndó yimbó epea ekógé, ajóó ne baá utóó bíí aké, “Déma déjye né gebage mewaá Judiya.”

8 Baá utóó bíí ajóó ne jì áké, “Ménleré elú dambéle ayi bóó bimbó aké áto wó ne mataá áwá, ne wó ókelege nnó déma dékeré ewú?”

9 Ajógé mbó, Jisós ashúú ébwó meko né nekanwejóó aké. “Yéndé bíí uwyáá nchwanéke efyánépeá

ne utuú ugi, wa mbò fò wó? Bòó áké ákene ne bíí gbòó, ákparege fò nekwe néndé ágene mbaá. ¹⁰ Yémbò bòó abi ákene ne utuú ákparege nekwe néndé genjgbò gepó.” ¹¹ Ajógé mbò, áké ne ébwó, “Menjme se Lasaròs akwe gejya, yémbò me njye ewú nnó pye ji apeé gejya.”

¹² Ajógé mbò, baá utóó bíí áké ne ji, “Ata mbogé abelé gejya ebyennó alé atóó.”

¹³ Jisòs abò agarege mbò lé ébwó negbone Lasaròs, yémbò ébwó áfere nnó ajógé mbò lé mechò gejya eyigémbò.

¹⁴ Jisòs agare yé ébwó gbògòno áké, “Lasaròs agbo. ¹⁵ Ne metóó egóó me gétúgé nyú nnó me mbó mpó fò ewú ne ji. Genó eyigé mempye nyé, gepye nyé enyú défyéé metóó ne me chánéné. Kwilege mme déjye dége ji.”

¹⁶ Ajógé mbò, Tòmasi maá gefa, ajóó ne ate baá utóó áké, “Kwilege déjye, yé ébe lé negbo, degbo ne ji”.

Jisòs afyéé arjme Lasaròs metóó

¹⁷ Jisòs akwonege né melò Betani, age nnó aníí Lasaròs né mmu éba ntaá ale me ndò eni. ¹⁸ Nekene Betani ne Jerosalé nelú genóge nkpa neke epea. ¹⁹ Ne gejamégé bòó Jus áfé manjwye Mata ébwó ne Meri mmye gétúgé negbone menjmo bwó.

²⁰ Mata awúgé nnó Jisòs achwóó, atane ajye bane ji, Meri alá ji né mmu gepú. ²¹ Mata ábánégé Jisòs ajóó ne Ji áké, “Ata mbogé wò óbò óbe fa, mbò menjmó wa agboó wó.” ²² Yémbò, yé ébe elé nana, nkaá nnó, yéndégenó eyigé wò ogigé Èsòwò, achyegge wò geji.

²³ Ne Jisòs ajóó ne ji áké, “Menjmó wye akwilege nyé né negbo.”

²⁴ Ne Mata áké, “Nkaá nnó akerege nyé meso né genjwá gébégé bòó áké ákwilege nyé né negbo né bíí bi kwyakwya.”

²⁵ Ajógé mbò, Jisòs áké, “Me ne mbwyegge bòó ákwilege né negbo, ne me ne nchyege bòó genjwá. Yéndémuú ayi áfyéé metóó ne me, yé agbo akerege né genjwá. ²⁶ Ne yéndémuú ayi alú mebe, áfyéé metóó ne me ágboó fò, Mata ókamé nnó elé wáwálé?”

²⁷ Mata áké, “Èh Ata nkamé, nnó wò ne ólú Muú yi Èsòwò akweré ji elá gefwa, Maá Èsòwò ayi ábòó manchwò fa mme.”

Jisòs asò manse

²⁸ Mata ajógé mbò, ajye kú menjmo wuú Meri ajóó ne ji bibi áké, “Ménleré achwò, akelege mange wò.” ²⁹ Meri awúgé mbò, akwilé mme wáwá, ajye bane Jisòs. ³⁰ Jisòs abò alú dankwone yé né melò, alú wye né mbaá ayi Mata abané ji. ³¹ Ne bòó Jus abi alú né mmu gepúge negbo áfyéé Meri metóó né negbone menjmo wuú, ágege ndere Meri akwilé ka wáwá átane dafye, ébwó ntó ákwilé ákwòle ji, néndé áfere nnó ji ajyéé mbò lé né menome menjmo wuú Lasaròs manli negbo.

³² Meri akwonege, age Jisòs, akwe ji né uka áké, “Ata wò óbò óbe fa, mbò menjmo wa abò agboó wó.”

³³ Jisòs ágégé ndere Meri álíli chonchóó ne bòó Jus abi ákwòlege ji, eta ji mmu ne meshwe akwò ji metóó.

³⁴ Agií ébwó áké, “Ènyú dénií ji éfó?”

Ashuú ji meko áké, “Ata, chwò ge mbaá wuú.”

³⁵ Jisòs asò manse. ³⁶ Bòó Jus bimbo, ágege mbò, áké, “È é, gege ndere ji abòó gejeé ne Lasaròs.”

³⁷ Yémbò abifò ajógé áké, “Nnó ji muú apyéé muú ame nónómé age, abò akágé pye fò nnó Lasaròs agboge?”

Jisòs ape Lasaròs né negbo

³⁸ Ne nchye ama anywone Jisòs né mmu, afé né menome. Menome ewémbò, elú lé embu ébá ntaá, agbe

ewú ne ntaá. ³⁹ Jisós aké, “Ferege ntaá eniné mbó né meno menome.”

Mata meḡme Lasarós ashúú jì meko aké, “Ata, agbo mbó ale fina ndó eni, gébé eyi, gebe gebogebo geja gepwó amu.”

⁴⁰ Ne Jisós ajóó ne jì aké, “Mata, pó me ngaré na wó nnó ófyege metóó ne Esówó, ógene nye genó eyigé utó ba upyee?” ⁴¹ Aférégè ntaá eniné mbó, Jisós abwée ame ape mfaá anemmye aké, “Nte wa, ntime wó néndé ówú mmyemenene ya. ⁴² Nkaá nnó wó ówúú mmyemenene ya yéndégébé. Yémbó, njóó mbó gétúgè bóó abi álú fa, nnó ebwó ákamé nnó wó ne ótome me.” ⁴³ Anerege manjóó mbó, anyá ne meko metometo aké, “Lasarós táné chwó fa.” ⁴⁴ Tenétené yimbó, Lasarós atane dafye, uka bií ne amu, úlú wye wéwé né mmu uba mandée ebíí áni jì né mmye chonchó ne ushu. Ne Jisós aké, “Kaáge jì ajye.”

Ajóó geju manwá Jisós

(Mat 26:1-5; Mak 14:1, 2; Luk 22:1, 2)

⁴⁵ Ne gejamégè bóó Jus abi ábó álú efeé áchwóó áchwéé Meri mmyé, ágege ndere Jisós apyee Lasarós apeé né negbo, áfyee matóó ne Jisós. ⁴⁶ Yémbó, abifó ajye gare bóó Farasi fó genó eyigé Jisós apyee. ⁴⁷ Ne anó ba ampyee upe Esówó ne ekwó bóó Farasi fó, ákú ujwólé, áchomé né eso ájóó aké, “Nana esé dépyembó nnó? Mende yina apyee mbó ufelekpa ufóó ufóó ajyee. ⁴⁸ Mbógé délyage jì nnó ajyee mbe mampye ubi, melo meko efyee nye metóó ne jì, ne bóó Rom áchwóó chwó nye echa upe se chonchó ne melo.”

*

⁴⁹ Ne muú bwó ama, ayi akamege Kaifas, jì ne alú etukpe ampye upe Esówó né ḡme eniné mbó. Ajóó aké, “Enyú dékage yé genó kan̄ka, ⁵⁰ dekaá fó nnó elú galógaló eta nyú

nnó muú ama agbo gétúgè bóó ako epwó nnó melo meko énomé wó?”

⁵¹ Mejóó ewé Kaifas ajóó mbó, etane fó jimboó né metóó wó. Ndere jì alú etukpe ampyee upe Esówó né ḡme eniné mbó, Esówó apye nnó jì agare nnó Jisós abó magbo gétúgè melo meko. ⁵² Ne epóó gétúgè melo ewú ewú wó, agbo ntó nnó apye bóó Esówó abi álaá tyátyá né mme meko anywere akwe muú ama. ⁵³ Elo né gébé eyigémbó, ákpakpa bóó Jus asó mala ndere ápyee ne áwa Jisós. ⁵⁴ Né getú eyigémbó, Jisós amáge ke sé gbóḡḡóó né géluage bóó Jus. Alyaá Jerosale afé né maá melo fó ayi akuú nnó Eḡrem kwókwólé ne mashwone. Ewúmbó ne jì ne baá utóó bií ájwólége.

⁵⁵ Ne gébége epaá bóó Jus ewé ákuú nnó epaá koó upú elá kwókwólé, gejamégè bóó áfé né Jerosale nnó akpome mmye ndere ebwó apye me gemege nnó epaá ewémbó ekwone. ⁵⁶ Ne ndere ebwó anywere né mmu echa upe Esówó, ápele mbógé agene nye Jisós. Ajóge ne ate aké, “Enyú défere mbó nnó? Nnó jì achwóó nye né epaá ewéna waá achwóó?” ⁵⁷ Gemege nnó epyembó etukpe ampye upe Esówó ne ekwó bóó Farasi fó, ábó áchyeé me meko nnó muú ayi akaáge mbaá ayi Jisós alú agare, ajye apye jì.

12

Awáá Jisós maweeé né meló Bétání
(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ Epaá koó upú elágé ndó ekene, Jisós afe né meló Betani meló ewé Lasarós muú Jisós apye jì apeé né negbo ajwólége. ² Efeé ne anene Jisós ne menyee. Mata ne afaá menyee yimbó ne Lasarós alú muú ama né geluage bóó abi ájwólé agíí mmye né ekpókpógélé ne Jisós. ³ Ndere ájwólé mbó, Meri akpa ekpómé maweeé Lamenda

* **11:48** Elú wáwálé nnó: Mbógé nnó bóó Jus áfyegé metóó ne Jisós, Jì ámmye nye apwó bóó Rom nnó bóó Jus álaá mmyemenene bwó.

ami majame nka dɔ́, amo Jisɔs né uka. Gepú geko geka ne gebɛge lamenda, ne ase mejwe wuú ati uka Jisɔs. Mawéé amina malu mmye po. Akwyeé mami ne genó eyigé akuú nnó, “Nard.”⁴ Ne Judas Iscarot, maá utɔ́ Jisɔs ama ayi abɔ́ manchyeé Jisɔs mankwaá, agege geno eyi meri apyembɔ, aké,⁵ “Mbɔ ákpoó mawéé lamenda amina, áse gejamégé nka, eyi epwɔ́ nka eyi muu akage pye né nme áchyeé mbaá ubyá bɔ́.”⁶ Mejɔ́ éwé Judas ajɔ́ mbɔ na, epɔ́fɔ́ nnó ji agboó ne ubya bɔ, élé gétúgέ ji alú menjo ne ajɔ́ mbɔ. Ji ne ábélege mekwa nka baá utɔ́ Jisɔs. Ne gébé eyigé fɔ, ajɔ́ nka wye.

⁷ Judas ajógé mbɔ, Jisɔs aké, “Gɔgέ ji abe nyame, ji apyémbɔ nnó me ngboge ániú me níige. ⁸ Ubyá bɔ́ úlú fa ne enyú yéndégébé, yémbɔ me mbeé nye fɔ ne enyú gébé geko.”

⁹ Ne gejamégé bɔ́ Jus áwúgέ nnó Jisɔs alú eféé né melɔ Betani, ákwɔle áfe ewú. Ajye nya fɔ mangε lé Jisɔs jimbií wɔ, áfe ntó nnó áge Lasarɔs muú Jisɔs apye ji apeé né negbo. ¹⁰ Ndere elúmbɔ, anɔ́ baá ampyeé upe Esɔwɔ asɔ mala nnó áwa Lasarɔs. ¹¹ néndé élé getú jíí ne gejame bɔ́ Jus ályaa ébwɔ́ áfyéé metɔ́ ne Jisɔs.

Jisɔs akpe né Jerosale nkane mfwa

(Mat 21:1-9; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Bií uyyage, gejamégé bɔ́ abi áchwɔ́ manyé epaá koó upú, áwú nnó Jisɔs achwɔ́ né Jerosale. ¹³ Asɔ mamméε, átane ajye bane ji meti. Awyále áké, “Matame mábé ne Esɔwɔ. Mejé ebé ne muú ayi achwɔ́ né mabɔ́ Ata. Efɔ́ ebε ne Mfwa bɔ́ Isrelí!”

¹⁴ Jisɔs agége maá géjuná, akwɔ́ ajwɔle né mfaá. Ne genó eyigé ábɔ́ ásamé né mmu nwe Esɔwɔ getane wáwálé nnó, ¹⁵ “Enyú bɔ́ Sayɔn

défage, gége mfwa nyú achwɔ́, ajwɔlé mbɔ né mfaá maá géjuná” *

¹⁶ Ndere Jisɔs akpene né Jerosale, baá utɔ́ bií ákaá fɔ́ nnó uno bi ábɔ́ ásame me né mmu nwe Esɔwɔ úlú wawale wɔ. Yémbɔ gébégé Jisɔs akwɔme ajyeé né mfaánebuú, ne ébwɔ́ atee nnó abɔ́ asa né mmu nwe Esɔwɔ nnó unó bina upyeé nye ne ji. Ne ápye ntó ubi ne ji.

¹⁷ Ne bɔ́ abi abɔ́ alú ne Jisɔs gébégé ji apye Lasarɔs apeé né negbo, akpa gegare eyigémbɔ, ájyeé ne geji. ¹⁸ Genó eyigé na ne gepye gejamégé bɔ́ ájyeé bane Jisɔs né meti gétúgέ áwuú gepɔge ufélékpa ebi ji apyeé. ¹⁹ Ne ekwɔ́ bɔ́ Farasi, ájógé ne ate aké, “Ye mekpo ne ula esé dégene fɔ né mechɔ ewe desɔ́ mbɔ mala manwa Jisɔs. Gegé, gemεge melɔ geko gela kwɔle élé ji.”

Jisɔs abɔ́ mbe agare negbo nií

²⁰ Né geluage bɔ́ abi ájye né Jerosale manogé Esɔwɔ gébégé epaá koó upú, ne abi ákú ébwɔ́ nnó bɔ́ Grek álú wye. ²¹ Bɔ́ Grek bina áchwɔ́ mbaá Filip muú melɔ Betsada né gebage mewaa Galilí, ájɔ́ ne ji áké, “Ata esé dékelege mange Jisɔs.”

²² Filip awúgέ mbɔ, ajye gare Andru, ne ébwɔ́ ne Andru ájye gare Jisɔs. ²³ Ne Jisɔs ashuu ébwɔ́ meko aké, “Gébé gekwane eyigé bɔ́ ágene nye nnó Maá Nte Mekwaá apwɔ́ amu. ²⁴ Me ngarege enyú wáwálé nnó nyine nchi nelaá wye nyine nchi nemaá, mbɔgέ muú alá apeé neni né mme degbo wɔ. Negboge ne nechíí nefye gejame ame nchi. ²⁵ Muú ayi asele gerwá jíí nnó gerjeá geme dɔ́, gerwá jíí genóme nye mme detu. Ne muú ayi asele nnó gerwá jíí gerjeá fɔ geme né mme yina wɔ, abeé nye ne gerwá eyi gélagé byé. ²⁶ Mbɔgέ muú akεlege mampyege utɔ́ ba, abɔ́ mankwɔle me. Ne yéndé mbaá ayi me mbeε,

* 12:15 Elú wáwálé nnó: ɔpege né Mat. 21:5 né nteé gebagé nwe ɔgené ula Sayɔn.

muú utóó wa ntó abeé wyeé ne me. Ne yéndemuú ayi apógé me mampye utóó ba, Nte wa anoge nye ji.

²⁷ “Nana ufere ba úlú uyaá uyaá. Ewena njoge mbó nnó? Nnene mbó élé mmye nnó, ‘Nte wa aféré me né efwyale ewé echwóó mbó me né mbe waá?’ Ngba, nnene fó mbó, néndé ula bi me nchwóó fa mme úlú nnó nge efwyale ewéna. ²⁸ Nte wa, pye bóó ákaá nnó wó ópwó amu.”

Ajógé mbó, meko fó atane né mfaánebuú aké, “Me mpye mé bóó akaá nnó me mpwó amu, ne mmage pye wymbó.”

²⁹ Ne gejamé gé bóó abi átene efeé, áwúgé meko yimbo, abifó aké, élé nemfe, abifó aké, élé ekiénné Ešwóó ne ejóó mejóó ne Jisós.

³⁰ Ne Jisós ajóó ne ebwó aké, “Meko ayi déwuú mbó alú lé né galógaló nyú, epófó awa. ³¹ Nana, gébé eyigé Ešwóó apyee bóó mme ákpe né unóó mpa gekwóne, gébé gekwóne eyigé ábuú danchómeló mfwa bóó mme, ³² né geluóge gefwa jíí. Ne abwége me né mbaá gekwa, njame nye bóó ako achwó eta wa.”

³³ Jisós ajóó mbó, manlere gefóge negbo eniné ji agboó nye.

³⁴ Ne bóó bimbo, ajóó aké, “Nwe mabe Ešwóó agare ese nnó Muú yi Ešwóó akweré ji elá gefwa, abe mebe te kwyakwyaá, epyeémbo nnó ne wó óke ábó mambwye Maá Nte Mekwaá né mfaá gekwa, waá alú Maá Nte Mekwaá yimbo?”

³⁵ Jisós ashúú ebwó meko aké, “Gengbó gelú gegenege eta nyú né mboó gébé, kége nana ndere gengbó gelú gegenege nnó ékágé gemua gewere enyú. Muú ayi akene né gemua ákágé fó mbaá ayi ji ajyeé. ³⁶ Fyége metóó ne muú ayi achyégé gengbó nana ayi ji alú ne enyú, nnó debe bóó abi achyége gengbó. Jisós ajógé mbó, alyaa ebwó ajye híí.”

Bóó Jus dshyá wye shyá mamfye matóó ne Jisós

³⁷ Ne yé lé Jisós apye gejamé gé ufóó ufélekpa ebwó ágené, áfyéé fó matóó ne ji wó. ³⁸ Epyembo nnó genó eyigé Asaya muú ekpave Ešwóó abó ajóó getane wáwálé. Asaya abó ajóó nya aké, “Ata, ndé muú ákamé ne mekomejóó ayi esé dégare. Ne ndé muú ayi Ata alere ji gefóge utóó bi ji awyaá?”

³⁹ Ula bi ebwó alá ákame nya ne mekomejóó yimbo wó, úlú wye ndere, Asaya muú ekpave Ešwóó abó ajóó nya nnó Ešwóó aké, ⁴⁰ “Ngilége ebwó ame nnó ékágé ágene unó ne ame, ne mpye bwó ánea matóó nnó ékágé ebwó ákaá genó eyigé mekomejóó yimbo ágaré. Ešwóó aké, ‘Me mpye mbó nnó ékágé ebwó áti meso ne gabo bwó, áchwó eta wá nnó me mfere ebwó né efwyale’.”

⁴¹ Asaya ajóó mejóó ewéna ato ne Jisós, néndé ji abó age me nnó Jisós abeé nye muú ayi apwóó amu.

⁴² Ne yé élé gejamé gé bóó alú abi ála áfyéé fó matóó ne Jisós wó, abifó áfyé, yé ákpakpa bóó Jus abifó áfyé ntó metóó ne Jisós, yémbo álerege fó gbogónó nnó áfyéé metóó ne ji gétúgé áfóó nnó álerege, bóó Farasi ábuú nye ebwó né echa mmyemenene. ⁴³ Néndé ebwó ágbóó lé nnó akwaá áfége ebwó ápwó nnó Ešwóó ne afége ebwó.

Mekomejóó ayi Jisós agare ne asóó nye mpa bóó

⁴⁴ Ne Jisós ajóó kenke, aké, “Yéndemuú ayi áfyéé metóó ne me, áfyé fó metóó ne me mbíí wó, áfyé ntó ne muú yi atóme me. ⁴⁵ Muú agegé me, ebyennó age ntó muú ayi atóme me. ⁴⁶ Me nchwó ndere muú yi alerege gengbó mbaá bóó mme, nnó ékágé bóó abi áfyéé metóó ne me alá kenékéné eké muú ayi alú mmu gemua. ⁴⁷ Mbógé muú awúgé mekomejóó ayi me ngare ne alá apyee fó genó eyigé me nké ji apye

wó, me njógé fó nnó ji akwe mpa, néndé me nchwóó fó fa mensó mpá bós mme wó nchwóó lé mamfere ébwó né éfwyale gabo. ⁴⁸ Muú yi ashyaá nnó ji ákágé me, ne álá apye genó eyigé me njós, genó eyi gesó mpa wuú gelú wyeé. Ne genó eyi gesós mpá wuú né bíí bi kwyakwya, élé mekomejóó wa ayi ngare. ⁴⁹ Nende Me njógé fó né uto ba. Nte wa muú atóme me agare me genó eyi me njógé ne ndere me mbós manjóó. ⁵⁰ Ne nkaá nnó genó eyigé ji aké me ngare gechwóó ne genwá eyi gélágé byé. Né getú eyigémbó, me njógé lé genó eyigé Nte wa agare me nnó njós.”

13

Jisós ashwóne uka baá utós bíí

¹ Wye ndere epaá koó upú élaá kwókwólé Jisós akaá nnó gébé eyigé ji alyagé mme yina nnó akere meso mbaá Nte wuú gekwóne. Ne élé ji abós gejeé ne bós bíí abi alú fa mme, alere ébwó gefós eyigé ji abós gejeé ne ébwó.

² Ne ndere Jisós ajwale anyéé menyéé ne baá utós bíí ne nkwale, danchomeló anyú me metós maá utós Jisós ayi ama nnó achyéé Jisós mankwaá. Akuú maá utós yimbo nnó Judas Iscarot, maá Simun. ³ Jisós akaá nnó Nte wuú Ésówó afye ji yéndégenó né amu. Akaá ntó nnó ji abó atane mbaá Ésówó ne ji akerege meso mbaá Ésówó. ⁴ Ndere álú ányé menyé, Jisós akwile téné, afeé nku yi mfaa abelé. Aní agbogbo né gebwe. ⁵ Afane manaá né mmu geku, abó manshwóne uka baá utós bíí, ne atile ubi ne agbogbo ayi ji aníí né gebwe. ⁶ Akwónégé mbaá Simun Pita, Simun agíí ji aké, “Ata ókelege manshwóne me uka?”

⁷ Ne Jisós ashuú ji meko aké, “Genó eyigé me mpye mbó, enyú dékage fó ula nana, meso gébé dékage nyé.”

⁸ Ajógémbó, Pita aké, “Ngba, wó abó fó manshwóne uka éba wó.”

Ne Jisós aké ne Pita, “Mbógé me nlá nshwóne wó wó, achome fó mbwa ne me.”

⁹ Ajógé mbó Simun Pita aké, “Ata óshwónege fó lé uka ba ubiubi, shwóne ntó amu ya chonchó ne mekpó wa.”

¹⁰ Jisós aké, “Muú yi awós me manaá abó mashwóne lé uka bíí ubiubi néndé menyamme wuú alu me pópó. Ne enyú délu me pópó, yémbó enyú ako fó wó.”

¹¹ Jisós ajós mbó, ji akaá me muú ayi achyégé nyé ji mankwaá, ŋkaawu ne ji aké, “Enyú ako depó fó pópó.”

¹² Ne ji anerege manshwóne uka baá utós bíí, abó nku wuú afye, akere ajwale ká. Agíí ébwó aké, “Enyú dékaá ulaá genó eyigé mempye mbó né enyú?” ¹³ “Enyú dékuú me menlere ne Ata. Enyú délu cho mankú me mbó, néndé ge muú ayi me nlú mbó. ¹⁴ Ne mbógé me, Ata ne menlere enyú, nshwóne enyú uka, enyú ntó debó manshwónege uka ate. ¹⁵ Me nlere enyú genó eyigé debós mampyege nnó dépyege geji ne ate ndere me mpyeé ne enyú. ¹⁶ Me ngaregé enyú wáwálé nnó, maá utós aneáge fó geme apwó nte wuú. Yé maá déntós ntó aneáge fó geme apwó muú ayi atóme ji. ¹⁷ Nana ayi enyú dékaá unó bina, déké dépyeé ubi, débéé ne metós megómege. ¹⁸ Me njógé mbó, ntome fó ne enyú ako. Me nkaá ufós bós abi me njyaá. Yémbó mpye mbó nnó genó eyigé ásame né mmu ŋwe Ésówó gétáné wawale. Asa wye nno, ‘Muu yi esé ne ji déchome ébwó menyéé, abwólé atene ummye ne me’ ¹⁹ Me ngarege enyú genó eyigé na nana gemége nnó gepyé. Ne gébége gepyége, enyú dekamege nyé nnó, ‘Me Nlú gefóge Muú ayi Me Nké Me Nlú.’ ²⁰ Me ngarege enyú wáwálé nnó yéndémuú ayi asele muú déntós wa ne metós megómege, ébyennó ase

mbò lé me mbòó. Ne muú ayi asele me, ase mbò lé Eṣowò muú átome me.”

Jisṣas abò mbe agare nnó áchyegbe nye ji mankwáá

(*Mat 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23*)

²¹ Jisṣas ajógé unó bina, metṣó ḗṣò ji, agare gbògòṅò aké, “Me ngarege enyú wáwálé, muú nyú ama achyegbe nye me mankwáá.”

²² Ajógé mbò baá utṣó bií alá meno mekpò fuú ápe ate ne amé ne amé. Akágé yé muú ayi ji ajóó atome ne ji. ²³ Ne maá utṣó ama, ayi Jisṣas agboó ne ji, agii mmye né ekpokpogele kwókwólé ne uwyáá Jisṣas. ²⁴ Ne Simun Pita anyú meno aké, ne ji “Gii Jisṣas muú ayi ji ajóó mbò atome ne ji.”

²⁵ Ndere maá utṣó yimbò, ajwòle agii kwókwólé ne uwyáá Jisṣas, akò geme agii Jisṣas aké, “Ata waá achyegbe nye wò mankwáá?”

²⁶ Jisṣas ashúú ji meko aké, “ele muú ayi me nyuale bréd yina né mmu akpáṅkpa nchyegbe ji. Jisṣas ajóge mbò abò gekpòge bréd, anyuá né mmu akpáṅkpa achyegbe Judas Iscarot, maá Simun.” ²⁷ Tenétené ayi Judas asele gekpòge bréd eyigémbo, danchòmeló anyú ji metṣó. Ne Jisṣas ajóó ne Judas aké, “Genó eyigé wò òkelege mampye, pye geji wáwá.”

²⁸ Né geluage bṣó abi ajwòle agii né ekpokpogele, ye muú ama ayi akaá ulaá mejṣó ewé Jisṣas ajóó mbò ne Judas apṣ. ²⁹ Ne elé Judas ne ábélege mekwa ṅka bṣó. Baá utṣó abifṣ áfere nnó Jisṣas ajóó mbò lé nnó Judas ajye ána unó ebifṣ ebi ebwó ákelege. Ela epṣ mbò wó, ndṣṣ Jisṣas ajóó mbò lé nnó Judas ajye achyegbe genó gefṣ mbaá ubya bṣó.

³⁰ Ne Judas asege gekpòge bréd eyigé Jisṣas achyegbe ji, atane afé. Gébé eyigémbo utuú ugi mé.

Ebe meke

³¹ Judas atanegbe ajyegbe, Jisṣas aké, “Nana bṣó agene nye ndere Maá

Nte Mekwaá apwṣó amu. Ne ji apye nye bṣó age ndere Eṣowò apwṣó amu. ³² Ne mbògé Maá Nte Mekwaá apyeyé bṣó age ndere Eṣowò apwṣó amu, Eṣowò ntó apyeyé nye bṣó ágé ndere Maá Nte Mekwaá apwṣó amu, ne achṣó sé gébé. ³³ Baá ba, me mbelege sé ne enyú dṣó, enyú dékelege nye me, ne wye ndere me mbò ngare ákpakpa bṣó Jus, mbṣntó ne ngarege enyú nana nnó, ‘Mbaá ayi me njye enyú dékage chwó fṣ wyeé.’ ³⁴ Ajógé mbò, aké, nana nchyegbe enyú ebe ewé meké, “Bṣógé gejeé ne ate. Ndere me ngboó ne enyú mbṣntó ne enyú debṣó mangboge ne ate. ³⁵ Ne mbògé deké débṣó gejeé ne ate, yéndémuú ákágé nye nnó enyú délu baá utṣó ba.”

Jisṣas agaré ndere Pita áshyda nye ji

(*Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34*)

³⁶ Ne Simun Pita agii ji aké, “Ata, wò òjye efo?”

Jisṣas aké, “Mbaá ayi me njye òkágé kwòle me nana, yémbo òkwòlege nye me meso gébé.”

³⁷ Pita agii ji aké, “Ata ulannó ne me nla nkágé kwòle fṣ wò nana? Me nkpome mmye mangbó gétú jyé.”

³⁸ Ne Jisṣas ashúú Pita meko aké, “Pita nnó òkpome mmye magbo gétú ya? Gṣ me ngare wò wáwálé nnó geme nnó menṣ mekwṣ akú, wò òshyaá nye mánjáne aléé nnó wò òkágé me.”

14

Jisṣas ne alerege meti ewé ejyeyé mbaá nte wuu

¹ “Dekamege fṣ mesome ebe enyú né metṣó. Fyegé metṣó ne Eṣowò, fyegé ntó metṣó ne me. ² Baá upú alú gejame né gepúge Nte wa; mbògé abe dampṣ mbò, mbò me ngare fṣ enyú mbò wó. Me njye kwyeyé melú mbele enyú. ³ Nnerege

mankwyeé melú ewémbò, nkerege, nchwò nse enyú nnó mbaá ayi me mbeé enyú ntó débè wyeé. ⁴ Enyú dékaá meti ewé ejyeé né mbaá yi me nnyeé.”

⁵ Ne Tòmasi ajóó ne Jisòs aké, “Ata ese dékaá yé mbaá yi wò ojyeé wò, epyembò nnó ne dékaá meti ewé ejye wyeé?”

⁶ Jisòs ashúú ji meko aké, “Me ne nlú meti ewú. Me ne ngarege bòó wáwálé. Ne me ne nchyege genwá. Yé muú fò ákágé chwò fò mbaá Nte wa mbògé alá akoó eta wa wò. ⁷ Mbògé enyú débò dékaá me chánéné, mbò debò dékaá ntó nte wa. Manlò nana déjyege mbe, dékaá me ji ne degè me ji.”

⁸ Ne Filip aké, “Ata lere esé Nte wye awu, nnó matòó akwene ese mmu.”

⁹ Jisòs ashúú ji meko aké, “Mbò te me nlú mbò fana ne enyú, delú danjáá me Filip? Yéndémuú yi agene me, ebyennó agè ntó Nte wa. Waá ulannó wò òké me nlere enyú Nte wa? ¹⁰ Enyú dékame fò nnó me ncho mmye ne Nte, ne Nte wa ntó acho mmye ne me wò? Depò etire me njógé mbò, detanege fò me mbòó né metòó, élé Nte wa mmu áchomé mmye ne me ne apyeé utòó bií. ¹¹ Kamege ne me nnó genó eyigé me ngarege enyú gelú wáwálé nnó me ncho mmye ne Nte wa ne Nte wa ntó acho mmye ne me. Ne mbògé ewéna éla ekwane enyú metòó wò, kamege nnó elú wáwálé gétúgé ufélekpa ebi me mpyeé. ¹² Me ngarege enyú wáwálé nnó, yéndémuú ayi áfyéé metòó ne me, apyeé ntó unó bi me mpyeé mbò. Yé ebe lé ebi unjea upwò ebi, apye nye néndé me nnye mbaá Nte wa. ¹³ Ne yéndégenó eyigé enyú dégigé né mabò ma, mpye geji nnó metòó ego Nte wa gétú ya. ¹⁴ Ndere elúmbò, mbògé dégige yéndégenó né mabò ma, mpyeé geji.

Jisòs anyémeno mantò Mendoo Ukpea

¹⁵ “Mbògé enyú dégbóó ne me, belege mabe ya. ¹⁶ Dépyege mbò, me nnene nye mmye mbaá Nte wa, ne ji atame nye enyú muú majyeé ayifo, ayi abe nye ne enyú te kwyakwya. ¹⁷ Muú majye yimbò élé Mendoo Ukpea muú alerege enyú wáwálé ayi Esòwò. Bòó mme akamege fò ne ji néndé agene fò ji ne akage ji. Yémbò enyú dékage ji, néndé ji ajwòlege ne enyú ne alú enyú né mmye. ¹⁸ Njyege, nlyage fò enyú gelame, nmáge kere nchwò eta nyú. ¹⁹ Éla gachyeé bòó mme amage ge sé me. Enyú ne dégene nye me. Ne te ndere me nwyaá genwá, enyú ntó debéé nye ne genwá. ²⁰ Bií bimbò ukwonege, enyú dékage nye nnó mencho mmye ne Nte, Nte wa acho mmye ne me, ne me ntó ncho mmye ne enyú. ²¹ Yéndémuú ayi awúgé mabe ya abelégé áji, ji yimbò ne abòó gejeé ne me, Nte wa ntó abòó gejeé ne ji. Me ntó mbòó nye gejeé ne ji, ne me mbòó nlerege nye geme ya etaá wúú.”

²² Ne Judas (ayi alá pò fò Judas Iscarot) ajóó ne Jisòs aké, “Ata nde gepye wò alerege geme jye lé eta sé, ayi éla alerege fò ntó mbaá bòó mme meko?”

²³ Jisòs ashúú ji meko aké, “Muú ayi abòó gejeé ne me, apye geno eyigé me ngarege, Nte wa gboó nye ne ji. Ne esé ne Nte wa déchwò bane nye ji déjwólé ne ji mbaá ama. ²⁴ Muú yi alá agboó ne me, apye fò geno eyigé me ngarege. Ne unó bi enyú déwúú mbò utane fò membòó né metòó wò, utane lé mbaá nte wa muú atame me.

²⁵ “Me ngare mbò enyú unó bina nana yi me nlú ne enyú. ²⁶ Yémbò Nte wa atame nye Menchyeé majyeé né mabò ma. Menchyeé majyeé yimbò élé Mendoo Ukpea achwògé alerege nye enyú unó uko ne atéé nye enyú yéndégenó eyigé me ngare enyú.

27 “Ndere me nɔyɛ nchɔyɛge enyú nesɔ, ne nesɔ na ne me nchɔyɛge enyú. Me nchɔyɛge fɔ enyú nesɔ na nkane bɔɔ mme achɔyɛge genɔ. Dekamégé fɔ matɔɔ achɔyɛge enyú efɔwɔyale, ne debege fɔ ntó ne efɔ. 28 Enyú dewú nkane me nké, ‘Me nɔyɛge enyú. Yémbɔ nmage kere nyɛ nchɔwɔ eta nyú.’ Ebege nnó enyú débɔɔ gejeé ne me, mbɔ débɛé ne metɔɔ megómégó élé me nɔyɛé mbaá Nte wa muú aɔɔea gemɛ apwɔɔ me. 29 Me mbɔ me mbe ngare enyú unó bina gemɛge nnó ubi upyɛge, nnó meso gébé, upyɛge enyú dekame nnó unó bi me nɔɔ úlú wáwálé. 30 Me mpɔ sé ne gejamégé gébé manɔɔ mejɔɔ ne enyú néndé mfwa bɔɔ mme alé chwɔ. Ji apɔ fɔ ne eɔhyɛ apwɔ me. 31 Yémbɔ me mpyɛé lé genó eyigé Nte wa agare me nnó mpyɛ, nnó bɔɔ mme akaá nnó me mbɔɔ gejeé ne Nte wa.

“Kwilege mme déjyɛgé.”

15

Genɔge umpome ne mata jíi

1 “Me ne nlú genɔge vin geji ambɔɔ, ne Nte wa ne alú muú ayi áchérege geji. * 2 Yéndé eta ewé etome ne me, mbɔgé élá ewɔme fɔ umpome, ji asɔɔ ewuú afɔme mme, ne yéndé eta ewé ewɔme umpome, ji akwɔyɛge ewú nnó ewɔme gejamégé umpome. 3 Mekomejɔɔ ayi me ngare enyú apyɛ enyú dela me pópó eké eta genɔɔ eyigé akwɔyɛé. 4 Chogé wye mmyɛ ne me, me nchome mmyɛ ne enyú. Eta genɔɔ ékágé wɔ fɔ umpome mbɔgé élá cho mmyɛ ne mbyɔ genɔɔ geji mbɔɔ wɔ. Wyɛmbɔ ntó ne enyú déla dekágé pyɛ genó gefɔ mbɔgé dela decho mmyɛ ne me wɔ.

5 “Me ne nlú genɔɔ eyigémbɔ, enyú ntó ne delú mata jíi. Muú achogé mmyɛ ne me, ne me ntó nchoge mmyɛ ne ji, ji ne apyɛ nyɛ

gejamégé unó néndé me nla mpɔ enyú dékage pyɛ fɔ yé genó. 6 Ne muú alá cho mmyɛ ne me wɔ, alú eké eta genɔɔ ewé áɔɔgé afomege éwáɔyese egbo. Ufɔɔ mata unɔɔ yina anywerege áji áfyɛ né mewe, áɔɔ. 7 Mbɔgé enyú déchogé wye mmyɛ ne me, ne deké débelege mekomejɔɔ wa né matɔɔ nyú, yéndégenó eyi enyú degige nno Nte wa apyɛ, geji ne ji apyé eta nyu. 8 Enyú deké dépyɛ gejamégé unó ulúúl Nte wa abɛé ne ɔɔɔ. Ne ewéna elerege nnó enyú delu baá utɔɔ ba. 9 Ndere Nte wa abɔɔ gejeé ne me, mbɔntó ne me mbɔɔ gejeé ne enyú. Bɔgé wye gejeé ne ate wye ndere me mbɔɔ ne enyú. 10 Mbɔgé enyú deké depyɛ genó eyige me nɔɔ, me mbɔɔ nyɛ gejeé ne enyú wye ndere Nte wa abɔɔ gejeé ne me gétúgé mpyɛé genó eyigé ji akelege. 11 Me ngaré enyú unó bina nnó enyú débɛ ne metɔɔ megómégɔ wye ndere me nwyáá. Ne nnó metɔɔ megómégɔ nyú eja epwɔ amu. 12 Gege genó eyigé me nkelege nnó enyú dépyɛge na: Bɔgé gejeé ne ate wye ndere me mbɔɔ ne enyú. 13 Gejeé eyigé cha gepɔ, eyigé muú alerege, eyi gepwɔɔ gejeé eyigé muú ágbóo gétúgé ajeé bíi. 14 Enyú débɛé ajeé ba mbɔgé dépyɛ unó bi me ngaré enyú. 15 Me mmagé kú se enyú nnó baá défwɛ néndé maá défwɛ ákágé fɔ genó eyigé nte wuú apyɛé. Me nkuú enyú ajeé ba néndé yéndégenó eyigé Nte wa agare me, geji ne me nto ngare enyú. 16 Enyú fɔ wɔ déjyáá me wɔ, élé me ne nɔyáá enyú ne ntome enyú nnó dépyɛgé unó ulúúl ne nnó unó bimbo ubéé te kwɔkwɔya. Ne yéndégenó eyi enyú dégige Nte wa né mabɔ ma achɔyɛge enyú geji. 17 Gege yɛ mma ngare enyú nnó bɔge gejeé ne ate.

Bɔɔ mme ápaá baá utɔɔ Jisɔs

* 15:1 Elú wáwálé nnó: Né ukwene ɔwɛ menomenyɛé, Esɔwɔ abɔ amɛge bɔɔ Isrelɔ nkane mekɔɔ vin ewé jí áchérege. Jisɔs jimɔɔ ntó ájɔɔ nnó jí ne alu genɔɔge vin yimbɔ nana.

18 “Mbógé bɔ́ mme apaá enyú, kaáge nnó abɔ́ me mbe apa me me ne alé pa enyú. 19 Enyú debɔ́ débé bɔ́ mme, mbɔ́ bɔ́ mme agboó ne enyú eké até bɔ́ mme. Ne enyú depɔ́ néndé me njya enyú né geluage bɔ́ mme, getu eyigémbɔ́ ne bɔ́ mme apaá enyú. 20 Tege genó eyigé me ngare enyú nnó, ‘Maá défwé anjeage fɔ́ geme apwɔ́ nte wuú.’ Tɛ ndere ebwɔ́ achye me efwyale, áchyege nye ntó enyú efwyale. Ne ebwɔ́ abɔ́ awú mekomejɔ́ wa mbɔ́ áwuú ntó awe nyú. 21 Ebwɔ́ apye nye unó bina uko eta nyú gétúgɛ́ enyú delu bɔ́ ba. Néndé ebwɔ́ ákágé fɔ́ muú yi atome me. 22 Me mbe danchwɔ́ gare ebwɔ́ mekomejɔ́, mbɔ́ akwe fɔ́ mpa wɔ́, yémbɔ́ nana yi ngare ebwɔ́ mekomejɔ́ ɛsɔ́wɔ́, ye meti ɛwe áboó gabo bwɔ́ ɛpásé 23 Ne yéndemuú yi apaá me, ebyennó apaá ntó Nte wa. 24 Me mbe dampye ukpekpe unó né metɔ́ metɔ́ bwɔ́, ebwɔ́ age wɔ́, ebi yé muú fɔ́ alá alú dampye, mbɔ́ ɛsɔ́wɔ́ agarege nye fɔ́ ebwɔ́ nnó ápye gabo ákwe mpa. Yé ndere ebwɔ́ ágene unó bi me mpye, ápaá me chonchó ne Nte wa. 25 Unó bina ubɔ́ mampye nnó, genó eyigé asame né nmu njwe ɛsɔ́wɔ́ gebe wáwálé. Asa wye nnó, ‘Ebwɔ́ ápaá me ula pó.’

26 “Menchyeé majyeé achwɔ́, ji alú Mendoó Ukpea muú alerege wáwálé yi ɛsɔ́wɔ́. Me ntome nye ji atane mbaá Nte wa, achwɔ́ge agarege nye enyú muú yi me nlú. 27 Enyú ntó dégarege nye bɔ́ muú yi me nlú néndé delu ne me te ula uló.

16

1 “Me ngare me enyú unó bina nnó ékágé deja mmye meso. 2 Abuú nye enyú né macha mmyemenene. Ne gébé gechwɔ́ eyigé yéndemuú yi awáne enyú aferege nnó ji apyembo élé utɔ́ ɛsɔ́wɔ́. 3 Apye nye unó bina ne enyú néndé ákágé Nte wa, yé me ntó ákágé. 4 Me mbɔ́

mbe ngare enyú nnó gébé eyigémbɔ́ gekwɔ́nége enyú détege nnó me mbɔ́ ngare me enyú nnó unó bina upyɛ́ nye.

Utɔ́ bi Mendoó Ukpea apyɛ́

“Me mbɔ́ ngare enyú unó bina mbembe wɔ́, néndé me mbɔ́ nlú ne enyú. 5 Ne nana me nkerege meso mbaá muú yi atome me, yémbɔ́ yé muú nyú yi agige mme nnó, “Ojye efɔ́?” Apɔ́. 6 Ne gétúgɛ́ me ngare enyú unó bina, matɔ́ nyú alá meshwemeshwe. 7 Yémbɔ́ ngarege enyú wáwálé. Elú élé né galógáló awe nyú nnó me njye, néndé me nla njye wɔ́ menchyeé majyeé achwɔ́ fɔ́ eta nyú. Yémbɔ́ me njyege ntome nye ji achwɔ́ eta nyú. 8 Achwɔ́ge apyɛ́ nye bɔ́ mme akaá nnó ufere bwɔ́ né gabo ayi ebwɔ́ apyɛ́ úlú gye. Apye nye ebwɔ́ akaá nnó ufere bwɔ́ né ndere muú abeé cho né mbe ushu ɛsɔ́wɔ́ úlú gye, ne apye nye ntó ebwɔ́ akaá nnó ufere bwɔ́ né ndere ɛsɔ́wɔ́ ásoó nye mpa úlú gye. 9 Né egbe ewé gabo, ebwɔ́ alú gye néndé áfyeé fɔ́ metɔ́ ne me wɔ́. 10 Né egbe ewé mambe cho né mbe ushu ɛsɔ́wɔ́, apye nye ebwɔ́ akaá nnó me nlú cho néndé me nkerege meso mbaá Nte wa ne enyú demage ge nye se me. 11 Né egbe ewé mpa ayi ɛsɔ́wɔ́ ásoó, apye nye bɔ́ mme akaá nnó alu gye né gefɔ́ eyigé ásoó mpa wa, néndé danchɔ́meló mfwa bɔ́ mme akwe me mpa.

12 “Me nlú wyaá gejamégé unó mangare enyú, yémbɔ́ enyú dékage gbare nye fɔ́ matɔ́ gétúgɛ́ ubi. 13 Yémbɔ́ gébége Mendoó Ukpea muú alerege wáwálé achwɔ́ge, apye nye enyú dékaá wáwálé meko. Agarege nye fɔ́ unó bi utanege ji metɔ́, genó eyigé ji awúgɛ́ geji ne ji ágarege. Ne apyɛ́ nye enyú dékaá unó bi upyɛ́ nye meso gébé. 14 Ji apyɛ́ nye me mbɔ́ ngɔ́ néndé genó eyi getanege me metɔ́ geji ne ji asele agarege enyú. 15 Yéndé genó eyigé Nte wa awyaá élé eya, getú

eyigémba ne me nké genó eyi gelú me metáó geji ne ji agarege nye enyú.

Mesome nyu ela nye lé nechóchó

¹⁶ “Elá gachyéé enyú demage ge sé me, ne emage wyaá sé ntó ndáó enyú degene nye me.”

¹⁷ Ajógé mba, baá utáó bií abifó aló mangigé ate aké, “Ajóó aké, ‘Ela gachyé enyú degene sé me,’ ne ama aké, ‘Emage wyaá se ntó dáó enyú dégene nye me’, ula utene mba nno? ne ulaa me nnye mbaá nte wa. ¹⁸ Ulaá ela gachyéé utene mba nno? Esé dekágé fí genó eyigé ji ajógé mba.”

¹⁹ Ndere ebwó áferege mba, Jisás akaá me nnó ebwó akélege mangií ji ulaá mejóó ewé ji ajóó mba. Ajóó ne ebwó aké, “Enyú degige mba élé ate ulaá mejóó ewé me njóó nnó, ‘ela gachyéé enyú demage ge sé me ne nnó emage wyaá sé ntó dáó enyú dégene nye me?’ ²⁰ Me ngarege enyú wáwálé nnó enyú delilí nye desáó manse gétúgé unó bi upye nye. Ne bóó mme ábeé ne nechóchó, Enyú debeé ne masome né matáó, yémba masome nyú abwólege nye nechóchó. ²¹ Nebyeé neke nemmye mendée, une ugyalege ji néndé gébé eyigé ji awuú ubale gekwone. Ne abyegé me maá, amage te se ubale, abeé élé ne nechóchó nnó ji agbeé muú ama fa mme. ²² Wyembá ntó ne elú ne enyú. Nana enyú delú ne masome né matáó, yémba me mmage ge nye enyú, ne enyú debeé nye ne nechóchó né matáó. Ne yé muú ayi akágé fere gefó nechóchó eniné na né matáó nyú ápó. ²³ Bií bi mba ukwonege, demage gií se me ye mechó fí. Me ngarege enyú wáwálé nnó, yéndégenó eyi degige nte wa né mabá ma, achyegé enyú geji. ²⁴ Kpaá te gébé eyigé na, enyú delu dangií yé genó gefó né mabá ma. Gige achyegé nye enyú, ne nechóchó nyú nejame nye kpaá nepwó.

²⁵ “Me ngare enyú unó bina né makamejóó, yémba gébé gechwáó nye eyigé me nla ngarege sé enyú depó né makamejóó. Me ngarege nye enyú uno bi utome ne Nte wa gbogóno. ²⁶ Gébé eyigémba gekwonege enyú degige nye Nte wa unó né mabá ma. Me njóó mba fí nnó ngige nye Nte wa genó gefó gétúgé nyú wó. ²⁷ Néndé Nte wa jimboó abó gejeé ne enyú gétúgé enyú deboó gejeé ne me, ne dékame nnó me ntane mbaá Esáwo. ²⁸ Wáwálé me ntane mbaá Nte wa nchwáó fa mme. Nana me lé nlyáá mme nkerege meso mbaá Nte wa.”

²⁹ Ajógé mba, baá utáó bií aké, “Nana wó olé jóó yé mejóó gbogóno, ajógé sé né makamejóó. ³⁰ Esé dékaá nana nnó wó akaá unó uko, wó okage ye ebe lé unó bi bóó awyaa né metáó mangií wó. Ewéna epye esé dékamé nnó wó otane mbaá Esáwo.”

³¹ Ne Jisás ashuu ebwó meko aké, “Pó enyú dékamé ne me, naná? ³² Gébé gechwáó nye, ne géfí me eyigé enyú ako délaá nye tyátyá, yéndémuú nyú abóó nye meti gepú jií, délyaa membií. Yémba me mpó fí me mbií, Nte wa alú ne me. ³³ Me ngare enyú unó bina nnó enyu delí mmye ne me debe ne nesá. Bóó mme apye nye enyú dege efwyale yémba gbarege matáó nyú néndé mmye me mpwá bóó mme.”

17

Jisás anemmye mbaá Nte wuu nno apye ji abá ngó

¹ Jisás anerege manjóó unó bina, abwéé ame ape né mfaánebuú, anemmye aké, “Nte wa gébé gekwone pye me maá wyeé mba ngó nnó me ntó mpye wó abe ne enoge. ² Wó achyéé me uto bi upwá bóó ako nnó me nchyéé genwá eyi gélagé byé mbaá bóó ako abi wó achyéé me. ³ Genwá eyi gélagé byé gelu nnó ebwó akaá élé wó mbií muú ólu Esáwo ayi wáwálé, ne me Jisás

Kras muú wɔ ɔtɔme fa mme. ⁴Mpye wɔ ɔbɔ enógé fa né mme, gétúge me nere mampye utɔɔ bi wɔ ɔchyeé me nnó mpye. ⁵Nte wa, pye me mbe ne enóge né mbe ushu wye nana, gefógé enógé ewé me mbɔ nwyanya gébége nlu ne wɔ, gemege nnó mme álɔ.

Jisɔs anemmye mbaá nte wuu gétúge baá utɔɔ bi

⁶“Me mpye bɔɔ abi wɔɔ jyaá fa mme ɔchyeé me akaá wɔ. Ábɔ álú bɔɔ byéé, wɔ ɔchyeé me ebwɔ ne ebwɔ ábele mekomejɔɔ wyeé. ⁷Ne nana ebwɔ ákaá nnó ufɔɔ unó uko bi wɔ ɔchyeé me utane eta wye. ⁸Ngare ebwɔ mekomejɔɔ ayi wɔ ɔchyeé me, áse ji amu apea ne ákaá wáwálé nnó me ntane eta wyeé ne ákame nnó wɔ ne ɔtɔme me.

⁹“Nnɛnemmye gétúge ebwɔ. Nnɛne fɔ mpye gétúge bɔɔ mme, nnɛne lé gétúge bɔɔ abi wɔ ɔchyeé me, néndé álú bɔɔ byéé. ¹⁰Yéndé genó eyi nwyaa élé ejyéé ne yéndégenó eyi wɔ ɔwyaá, ele eya. Ne ele bɔɔ bina ne apyéé me mbɔɔ enógé. ¹¹Mbéé sé fa mme, yémbɔ ebwɔ álú fa mme. Nchwɔɔ eta wyeé Nte wa, Muú Ukpea, nnɛnemmye nnó wɔ ɔbame ebwɔ né uto mabɔ mmyéé, ami wɔ ɔchyeé me, nnó ɔpye ebwɔ ábɛ muú ama ndere esé ne wɔ delu muú ama. ¹²Gébége nlu ne ebwɔ, mbáme ebwɔ né utó mabɔ ami wɔ ɔchyeé me. Mbá ebwɔ chánéné, ne yé muú bwɔ ama anó mme detu wɔ ekose muú ayi abɔ álú me nnó anome mme detu nnó genó eyigé ásame né mekomejɔɔ wyeé gebe wáwálé.

¹³“Ne nana me nlé chwɔɔ eta wyeé. Ne njógé unó bina ndere me nlu fa mme, nnó mpye ebwɔ abe ne nechóchɔ gbene wye ndere me nwyaa nechóchɔ gbene. ¹⁴Me ngare ebwɔ mekomejɔɔ wyeé ne bɔɔ mme apaá ebwɔ néndé ebwɔ ápófɔ mbwa ama ne bɔɔ mme wye ndere me nlá pɔ fɔ mbwa ama ne bɔɔ mme. ¹⁵Me nnɛne fɔ mpye

nnó wɔ ɔfere ebwɔ fa mme. Nnɛne lé nnó wɔ ɔbame ebwɔ ékágé ebwɔ akpe né amu muú nchye. ¹⁶Ebwɔ apɔ fɔ mbwa ama ne bɔɔ mme wye ndere me nlá pɔ fɔ mbwa ama ne bɔɔ mme. ¹⁷Pye ebwɔ áchyeé gemége bwɔ wáwálé eta wye. Ne wáwálé yimbɔ élé mekomejɔɔ wyeé. ¹⁸Ndere wɔ ɔtɔme me fa né mme, mbantó ne me ntɔme ebwɔ. ¹⁹Me nchye geme ya mampye utɔɔ byéé. Me mpye mbɔ gétúge bwɔ, nnó ebwɔ ntó áchyeé gemége bwɔ wáwálé mampye utɔɔ byéé.

Jisɔs anemmye mbaá Nte wuu gétúge bɔɔ abi ámage fyε nyε metɔɔ ne ji

²⁰“Me nnɛne fɔ mpye gétúge baá utɔɔ baá bina ebwɔ bwɔ, nnɛne ntó gétúge bɔɔ abi áfyε nyε metɔɔ ne me élé áwuú mekomejɔɔ wye ayi baá utɔɔ ba ágarege nyε. ²¹Me nnɛnemmye nnó wɔ ɔpyé ebwɔ ako abe muú ama, wye ndere wɔ Nte wa ɔlu muú ama ne me, me ntó nlu muú ama ne wɔ. Pye ebwɔ abe muú ama ne esé nnó, bɔɔ mme ákamé nnó wɔ ne ɔtɔme me. ²²Enógé ewé wɔ ɔchyeé me, ewú ntó ne me nchyeé ebwɔ. Mpye mbɔ nnó ebwɔ abe muú ama wye ndere esé ne wɔ delú muú ama. ²³Me nlu muú ama ne ebwɔ, wɔ ntó ɔlu muú ama ne me. Dépye mbɔ nnó ebwɔ ntó abe muú ama chánéné. Ndere elúmbɔ bɔɔ mme ákágé nyε nnó wɔ ne ɔtɔme me, ne ákágé nyε ntó nnó wɔ ɔbɔɔ gejeé ne ebwɔ wye ndere wɔ ɔbɔɔ gejeé ne me.

²⁴“Nte wa, nkelege ntó nnó bɔɔ abi wɔ ɔchyeé me, ábe ne me né mbaá yi me mbéé nyε, nnó ágé ntó enógé wa. Wɔ ɔchyeé me enógé ewéna gétúge gejeé eyigé wɔ ɔbɔɔ ne me gemege nnó mme alɔ.

²⁵“Eh, Nte wa muú ɔlu cho, wáwálé, bɔɔ mme ákágé fɔ wɔ, yémbɔ me nkágé wɔ. Ne bɔɔ bina, abi wɔ ɔchyeé me ákaá ntó nnó wɔ ne ɔtɔme me. ²⁶Me mpye ebwɔ ákaá wɔ, ne mpye nyε wye ebwɔ ákágé wɔ

yéndégébé nnó gejeé eyigé wá òbòó ne me òbò ntó ne ébwó ne nnó me mbe muú ama ne ébwó.”

18

Apye Jisós

(*Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53*)

¹ Jisós anerege mmyemenene, ji ne baá utóó bíí ályaa melu ewémbó, achyaá genkó eyigé akuú nnó Kidrón ajye kpe mmu maá mekóó fò. ² Ne Judas muú achyeye nye Jisós mankwaá abó akaá ntó melu ewémbó néndé ébwó abó áchómege me wye. ³ Ndere elúmbó, ji ase ekwó bós bee ne ambame echa upe Esówó abi anós baá ámpyee upe Esówó ne Farasi átome áchwó né maá mekóó yimbó. Gébégé ájyee ákpomé mmye ne unó ummye, alwée desá ne bó akpógéfo. ⁴ Ne elé Jisós akaá me yéndégenó eyigé ápye nye ne ji, ake mmye afí ébwó, agíí ébwó aké, “Enyú dékelege ndé muú?”

⁵ Ashuú ji meko aké, “Dékelege Jisós muú Nasaret.”

Ji aké, “Me ne nlu ji.” Judas muú achyee Jisós mankwaá alú ntó efée tené ne ébwó. ⁶ Jisós ajógé ne ébwó nnó, “Me ne nlu ji,” ája mmye meso ákwe mme gbaram. ⁷ Ne ama agíí ébwó aké, “Enyú dékelege wa?” Aké, “Dékelege Jisós muú Nasaret.”

⁸ Aké, “Pó me ngare enyú nnó me ne nlu ji? Ne mbógé nnó elé me ne enyú dékelege, lyage bós bina ájye. ⁹ Ajóó mbó nnó meko ayi ji abó ajóó ábé wáwálé. Ji abó ajóó aké, Nte yé muú ama ayi anome mme detú ne geluage bós abi óchyyeé me ápó.”

¹⁰ Ne Simun Pita ajú yé aparanja ayi ji awyaa, asó etu ewé egbé ébwónyeyé ewé memfwé etukpe ámpyee upe Esówó. Mabó memfwé yimbó makamege Malkós. ¹¹ Pita apyegé mbó, Jisós ajóó ne ji aké, “Shwóré aparanja wye yimbó né

mmu mekó, wá ókelege fó nnó me nge éfwyale ndere nte wa ake nge?”

Afe ne Jisós mbaad Anas

¹² Ndere elúmbó, muú kpaá bós bee ne bós bee bíí chonchó ne ambame echa upe Esówó apye Jisós awe ji amu. ¹³ Ase ji ábó mbe afe né mbaá Anas nte Mendée Kaifas. Kaifas yina ne alú etúkpe ampye upe Esówó né nme eniné mbó. ¹⁴ Elé Kaifas yina ntó ne abó achyee nya bós Jus majyee nnó, “Elú galógáló nnó muú ama agbo gétúgé bós ako.”

Pita ashya nnó akadgé fò Jisós

(*Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57*)

¹⁵ Simun Pita ébwó ne maá utóó Jisós yifó ama akwale Jisós meso. Etukpe ampye upe Esówó akaá maá utóó yimbó chánéné, getu eyigémbó ályaa maá utóó yimbó akpe ne Jisós né mmu dachi etukpe ampyee upeé Esówó, ¹⁶ Pita alá né dafye. Ndere Pita atene né dafye, maá utóó ayi etukpe ampye upe Esówó akaá ji, ajye bane mesó mendée ayi alú menombi gébame, ajóó mejóó ne ji ne mesó mendée yimbó alyaa Pita akpe muu. ¹⁷ Mesó mendée yimbó né meno gebame agíí Pita aké, “Nnó wá ópófó maá utóó ama né geluage baá utóó Jisós?”

Pita ashuú ji meko aké, “Eeh, me mpó.”

¹⁸ Gébé eyigémbó ntó gefwene gemmyee, baá défwé ne ambame dachi etukpe ásené mewé né dafye átene áwyaá. Pita ntó abó alú ne ébwó áwyaá mewé.

Jisós akpe unós mpa

(*Mat 26:57-66; Mak 14:53-65; Luk 22:54, 55, 63-71*)

¹⁹ Etukpe egíí Jisós depó etiré détóme ne baá utóó bíí ne unó bi ji álérege. ²⁰ Jisós ashuú ji meko aké, “Me njógé me mejóó gbógónó mbaá bós ako. Me nlerége unó yéndégébé né mmu macha mmyemenene ne echa upe Esówó mbaá ayi bós Jus

ako áchómege. Yé genó gefo eyigé me njóó bibi gepó. ²¹ Ulannó wó ògigé me bó ñkwe bina? Gií élé bóó abi awuú genó eyigé me ngare ebwó, neírdé ákaá uno bi me njóó.”

²² Jisós ajógé mbó, membame dachi etukpe ayi alu fí ado ji né ushu. Agií ji aké, “Mbó ne wó òbóó manshuú etukpe meko?”

²³ Jisós ashúú ji meko aké, “Mbógé mechó ewé me njóó élú gyéé, gare gabo ayi me njóó. Ne mbógé élú cho, ulannó wó òdoó me.” ²⁴ Eféé ne Anas atóme yé Jisós wye amuú wewe mbaá Kaifas etukpe ampye upe Esòwó.

Pita ama ashya Jisós manjáne epea ne eléé

²⁵ Ndere epyembó, Pita abó alú né dafye tené awyaá mewe. Agií ji aké, “Nnó wó ntó òpó fó maá utóó ama né geluage baá utóó Jisós?” Pita ashya aké, “Éh me mpóó”.

²⁶ Maá defwe etukpe ampye upeé Esòwó ama ayi alú menjme muú ayi Pita asóó ji etu, agií Pita aké, “Nnó me nge fó wó né mmu maá mekóó ne mende yimbó wó?” ²⁷ Pita ama ashya wye shyá. Wye né gébé eyigémbó menó mekwó akú kòkògólókóó.

Afè ne Jisós mbaá Palet

(Mat 27:1, 2, 11-14; Mak 15:1; Luk 23:1, 2)

²⁸ Bií ujjagé ne dondo gemua mme ákpakpa bóó Jus ase yé Jisós né gepúge Kaifas afé ne ji né echa gòmena bóó Rom. Ebwó ambóó akpe wye wó. Apye mbó nnó ékágé ebwó ábé ne deba né mbe ushu Esòwó néndé akelege manyé epaá kóó upú. ²⁹ Ndere élúmbó Palet muú alú ngòmena atané, aké ne ebwó, “enyú deké mende yina apye nnó?”

³⁰ Ebwó ashúú ji meko aké, “Mbógé mende yina apó muú mebo fó wó, mbó esé defye fó ji né amu jye wó.”

³¹ Palet aké ne ebwó, “Sege ji enyú ambóó depa mpa wuú ndere ebe nyú ejóó.” Akpakpa bóó Jus ashúú ji meko aké, “Ébé nyu bóó Rom ekamege fó nnó esé desó mpa nnó áwá muú.” ³² Genó eyigé ebwó ajóó gepyé nnó genó eyigé Jisós abó ajóó atome ne gefógé negbo eniné ji agboó nyé getane wáwálé.

³³ Ne Palet akere meso né mmu echa, mfwa akú Jisós agií ji aké, “Wó ne òlú mfwa bóó Jus?”

³⁴ Jisós aké, “Wó mbóó ne òfere mbó, waá nnó bóó fó ne agare wó mmu ayi me nlú?”

³⁵ Palet ashúú ji meko aké, “Me, òfere nnó me nlú muú Jus? Élé bóó bye ne anóó baá ampye upe Esòwó ne afye wó ne amu ya. Ndé mechó wó òpyéé?”

³⁶ Ne Jisós ashúú ji meko aké, “Gefwa ya gepó fó eyigé bóó mme. Mbóge gebó gebe eyigé bóó mme, mbó baá defwe ba ammye nnó ékágé me nkpe né ámu bóó Jus, yémbó gefwa ya getane mbaá yicha.”

³⁷ Ndere ji ajóó mbó Palet aké ne ji, “Mmyéké wó òlú mfwa?” Ne Jisós ashúú ji meko aké, “Wó òlú cho manjóó nnó menlú mfwa. Ge ula bi ábyené me mbó, ne getu eyigémbó ne nchwó fa mme nno ngáre bóó wáwálé. Ne yéndemuú ayi agboó ne wáwálé, awuú mekomejóó wa.”

³⁸ Ne Palet agií ji aké, “Wáwálé élé ndé?” Agige mbó ama akere meso né dafye, mbaá bóó Jus aké, “Me nge fó gabo ayi mende yina apyéé wó. ³⁹ Yémbó gepóge nyú gelú nno, yéndé ñme gébége epaá kóó upu me mbó mamferé muú denó ama ndere enyú dékelege. Ndere élúmbó nnó enyú dékelege nnó mferé Mfwa bóó Jus?” ⁴⁰ Palet ajógé mbó, ebwó ákalé ne meko metometo, aké, “Óferege fó mende yina fere élé Barabas.” Barabas abó alú mmu ayi achyeye efwyale né melo.

19

Bɔɔ bee ɔjwɔyagɛ Jisɔs

(Mat 27:27-31; Mak 15:16-20)

¹ Palet achyɛɛ Jisɔs nnɔ, ɔtule ji ne getɔ. ² Ne bɔɔ bee ɔtɔ ɛla ɛwɛ ɛlɔ meshii ɔfaa Jisɔs nɛ mekpo, ɔfyɛ ji nkɔu megɛlɛ nɛ mmyɛ eke mfwa. ³ Ajwɔyage ji akɛ, “Geɔwɔ gɛtyɛɛ getyɛɛ gebɛ ne wɔ Mfwa bɔɔ Jus” ne ɔdo ji ukpe kpe nɛ ushu.

⁴ Palet ama akere achwɔ ajɔɔ ne bɔɔ bimbɔ akɛ, “Nana me nchwɔ ne ji nɛ mbɛ ushu nyu yɛmbɔ kaage nnɔ me nge fɔ gabo ayi ji apyɛɛ wɔ.”

⁵ Jisɔs atane nɛ dafyɛ ne ɛla ɛwɛ ɛlɔ meshii meshii nɛ mekpo ne nkɔu megɛlɛ nɛ mmyɛ. Ne Palet ajɔɔ ne bɔɔ bimbɔ akɛ, “Gɛgɛ mende yimbɔ na.”

⁶ Anɔɔ baá ampyɛɛ upɛ ɛsɔwɔ ne ambame ɛcha upɛ agege Jisɔs, alɔ makale ne meko metometo akɛ, “Awɔ ji nɛ gekwa, ɔwɔ ji nɛ gekwa.” Ajɔgɛ mbɔ,

Palet ajɔɔ ne ɛbwɔ akɛ, “ɛnyɔ ambɔɔ sɛge ji dewɔ nɛ gekwa, nɛndɛ me nge fɔ gabo ayi ji apyɛɛ wɔ.”

⁷ Yɛmbɔ bɔɔ Jus atome wye ɛshyɛ ajɔgɛ akɛ, “ɛsɛ dɛwɔya ɛbɛ ɛwɛ ɛjɔɔ nnɔ ji abɔ magbo. Nɛndɛ ji akɛ alɔ Maá ɛsɔwɔ.”

⁸ Palet awúgɛ mechɔ ɛwɛna, ɛfɔ ɛkwɔ ji metɔɔ dɔɔ. ⁹ Akere meso nɛ mmu ɛcha wuu, ama agii Jisɔs akɛ, “Wɔ ɔtane ɛfɔ?”

Yɛmbɔ Jisɔs ashuu ji meko wɔ. ¹⁰ Ne Palet ajɔɔ ne Jisɔs akɛ, “Wɔ ukelege fɔ manjɔɔ mejɔɔ ne me? Wɔ ɔkaá fɔ nnɔ me nwyaaá utɔ manlyaaá wɔ ɔjyɛ ne nwyaaá uto manwɔ wɔ nɛ gekwa wɔ?”

¹¹ Jisɔs ashuu ji meko akɛ, “Wɔ ɔpɔfɔ ne utɔ mampyɛ me genɔ mbagɛ uto bimbɔ ulá utane fɔ nɛ mfaánebuú wɔ. Ne getu ɛyigɛmbɔ muú ayi ɔfyɛɛ me nɛ amu nyú, gabo awuu anɛa apwɔɔ.” ¹² Palet awúgɛ mbɔ, abɔ akɛle meti nnɔ ɔlyaaá Jisɔs ajyɛɛ yɛmbɔ bɔɔ Jus akalege akɛ, “Mbɔgɛ wɔ ɔlyage

mende yina, ɛbyennɔ wɔ ɔpɔ fɔ mejeɛ Sɛsa. Yɛndɛmuú ayi asele gemɛ jii nnɔ alú mfwa ɛbyennɔ akelege mankare gefwa ne mfwa Sɛsa mfwa Rom.” ¹³ Ne Palet awúgɛ mejɔɔ ɛwɛna, ase Jisɔs afe ne ji nɛ dafyɛ. Jimbɔɔ ajwɔlɛ nɛ geluɔge mpa nɛ mbaá ayi ákuú nnɔ, “Melu Mataá.” (Nɛ Hibru ákuú mbaá yimbɔ nnɔ “Gabata.”) ¹⁴ Bií bimbɔ ulú ɛlɛ bií bi bɔɔ Jus akpomege mmyɛ manyɛ ɛpaá koɔ upu. Ne metɔɔ ɔwɔmese, Palet ajɔɔ ne ɛbwɔ akɛ, “Gɛge Mfwa nyú na.” ¹⁵ Yɛmbɔ ɛbwɔ ákálɛ akɛ cho ne ji ɛwú, cho ne ji ɛwú, awɔ ji nɛ gekwa. Ne Palet ama gií ɛbwɔ akɛ, “Dékelege me nwɔ mfwa nyú nɛ gekwa?” Anɔɔ baá ampyɛɛ upɛ ɛsɔwɔ, akɛ, “ɛsɛ depɔ sɛ ne mfwa yicha ɛkosɛ Sɛsa wɔ”. ¹⁶ Ne kwyakwyaá, Palet achyɛɛ yɛ Jisɔs nɛ amu bwɔ nnɔ ɔwɔ ji nɛ gekwa. Bɔɔ bee ɔsɛ Jisɔs ɔfé ne ji.

Awɔ Jisɔs nɛ gekwa

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ Jisɔs jimbɔɔ ne akpane gekwa jii ɔfé nɛ melú ɛwɛ ákuú nnɔ, “Melú Unkókó makpo.” (Bɔɔ Hibru akuú ntɔ melu ɛwɛmbɔ nnɔ “Golgota.”)

¹⁸ ɛlɛ nɛ melu ɛwɛna ne awɔme Jisɔs nɛ gekwa. Awɔ ntɔ anjo makpo apea nɛ ɛbi bwɔ ukwa. Awɔ ama nɛ ɛgbɛ ɛbwɔɛbɛ, ama ɛgbɛ ɛbwɔnyɛ ne Jisɔs nɛ metɔɔ metɔɔ.

¹⁹ Palet asá ntɔ genɔ gefɔ aba nɛ mekpo gekwa ɛyigɛ ɔwɔmɛ Jisɔs. Asá wyeɛ nnɔ, “Jisɔs muú Nasaret Mfwa bɔɔ Jus.” ²⁰ Ne gejamɛgɛ bɔɔ Jus ájɔgɛ genɔ ɛyigɛ ɔsamɛ ábalɛ nɛ mfaá mekpo gekwa nɛndɛ mbaá ayi awɔme Jisɔs nɛ gekwa alú kwɔkwɔlɛ ne Jerosale. Asa mansa ɔwɛ amimbɔ nɛ mekɔmejɔɔ Hibru, Latin ne Grek. ²¹ Anɔɔ bá ampyɛɛ upɛ ɛsɔwɔ, ájɔɔ ne Palet akɛ, “ɔsage fɔ nnɔ Jisɔs alú mfwa bɔɔ Jus, sa ɛlɛ nnɔ ji ajɔɔ akɛ, ‘Me nlu mfwa bɔɔ Jus.’”

22 Ne Palet aké ne ebwó, “Genó eyigé me nsame, nsa me.”

23 Bóó bee ánerere manwó Jisós né gekwa abó mandée jí akare malu ani yéndemuú bee ase melu ema. Ase nto nku wuú ayi jí áfyéé ne áfyéé ewule. Nku yimbó apó ne nkwoomé. 24 Bóó bee bimbó ajóó ne ate aké, “Dekarege fó nku yina, déñmeé lé megyaá wyeé mankaá muú ayi aselé jí.” Apyé mbó nnó genó eyigé ásame né mekomejóó Ésoᵱᵱo gebé wáwálé. Asa wye aké, “Akare mandeé ya áfyé ate amu, áse nku wa áñme megyaá wyeé.” Gé genó eyigé bóó bee ápyembó.

25 Ne bóó fó abi atene kwókwólé ne gekwa eyi awóme Jisós wye, elé mma Jisós, meñme mma Jisós ayi mendée, Meri mendée Klopas, ne Meri Magdala. 26 Jisós ágegé ndere mma wuú átene efeé kwókwólé ne maá utóó ayi jimbóó Jisós agboó ne jí dóó, ajóó ne mma wuú aké, “Mma, ge maá wye na.”

27 Ne ajóó ntó ne maá utóó yimbó aké, “Ge mma wye na.” Elo né gebé eyigémbó maá utóó yimbó ase mma Jisós afe ne jí né gepú jí, nnó ajwólege ne jí.

Negboné Jisós

(*Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49*)

28 Ewyagé, Jisós akaá nnó jí anere me yéndegenó eyigé jí abóó mampye, ne nnó genó eyigé mekomejóó Ésoᵱᵱo ajóó gebé wáwále, ajóó aké, “Mmwólé manaá epyeé me.”

29 Eké epyeémbó, nkwo fó alú efeé, ayi áfyé mmóó amí mamýame magbeé wye. Ase ekochá, ányua né mmu mmóó amibó, áfaa né eta maá genó eyigé akuú hisóp, ábwéé até Jisós né ubóó meno. * 30 Ne gebé gé Jisós anyú mmóó amimbó aké, “Nnere utóó ba.” Ajóó gé mbó,

amo mekpó mme, afye geme jíí né amu Nte wuú Ésoᵱᵱo.

31 Bii bimbó, ele bii ebi bóó Jus ákpomege mmye manyé uwyaa bwó. † Ebwó akélege fó nnó bii bimbó ubane unkwó bóó abi awóme né ukwa. Ajye jóó ne Palet nnó achyeé ebwó uto ajye ákore uka bóó bimbó né mfaá ukwa, áfere unkwó ebwó. 32 Ne bóó bee achwó akare uka bóó apea abi awóme ebwó ne Jisós. 33 Achwógé mbaá Jisós, ákore sé uka bii wó néndé age nnó jí agbo me. 34 Yémbó muú bee ama ajo egbe amba wuú ne nekó. Tenétené yimbó manoó ne manaá matanega. 35 Muú yi agene unó bina ne agaré. Ne unó bi jí agare ulú wáwálé. Ne jimbóó akaá nnó jí agarege wáwálé nnó apye enyú ntó défyé metóó ne Jisós. 36 Unó bina upye nnó genó eyigé ásame né mmu ñwe Ésoᵱᵱo ube wáwálé. Asa wye aké, “Yé gegoó jíí gemma akóó fó.” 37 Ne ama ása ntó né melu ñwe Ésoᵱᵱo ewé fó aké, “Apele nye muú ayi ebwó ájomé.”

Anii Jisós

(*Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56*)

38 Unó bina upyege, Josef muú meló Arimatya ajye gii ne Palet nnó ago jí afere genkwógé Jisós né gekwa. Josef abó alú maá utóó Jisós ama, yémbó akwólege jí bibii néndé afóó ákpakpa bóó Jus. Palet akamege, Josef ajye fere genkwógé Jisós né gekwa afé ne geji. 39 Josef afé ebwó ne Nikodemus muú abó achwó gé Jisós ne utuú. Nekodemus achwó ntó ne gejamégé maka gebé. Akwyeé mami ne unó bi akuú nnó merrh ne alose. Manóó genógé bó kilo usaá upea meso efyá. 40 Ebwó ákpa genkwógé Jisós, afyege jí unó ebimbó ne mmye aní ne éshyé ndeé. Gé mbó ne bóó Jus ákwyege genkwógé muú ne anii. 41 Né mbaá yi awóme Jisós né gekwa, maá

* **19:29** Elí wáwálé nnó: Jon afyé genóge hisóp né ñwe wuú gétúgé genó eyigé apyeé ne jí gebé gé epaá koo upú. † **19:31** Elí wáwálé nnó: Uwyaa bina, ulú lé uwyaa kpaá nénde ukwe gebé gé epaá koo upu.

mekɔɔ alú wye. Né mmu maá mekɔɔ yimbɔ ntó, menome meke ewé alá alú danií muú fɔ ebɔ elú wye. ⁴² Aníí Jisɔs né mmu menome ewémbɔ néndé mbaá yimbɔ, alu kwɔkwólé. Ne bií bimbɔ ntó bɔɔ Jus ákpomege mmye nnó bií uyyage ebwɔ ányé uwyaá bwɔ.

20

Menome ɛla mewa

(*Mat 28:1-10; Mak 16:1-10; Luk 24:1-12*)

¹ Bií mbɛ né uwyaá, ne dondo gemua mme Mɛri muú melɔ Magdala afɛ né menome ewé abɔ aníí Jisɔs. Ajyɛge, agɛ nnó áferé ntaá ɛniné abɔ ákweré embú menome. ² Nɔdere ágene mbɔ Mɛri muú melɔ Magdala abɔ gatelé akere ajyɛ garé Simun Pita ebwɔ ne maá utɔɔ ayifo ayi Jisɔs ágboɔ ne ji dɔɔ aké, “Áfere Ata né mmu menome, ne ɛsé dékaá fɔ mbaá ayi ájyɛ belé ji wɔ.”

³ Ajógé mbɔ, Pita ebwɔ ne maá utɔɔ yimbɔ átane áfɛ né menome. ⁴ Nɔdere ájyɛ, álomege gatele. Yémbɔ maá utɔɔ yimbɔ alome apwɔ Pita, ne abɔ mbɛ akwɔne né menome. ⁵ Akwɔnege wye, asé mmye mme ape né mmu menome, agɛ ubaá éshyé ndeé ebi abɔ aníí Jisɔs ne ubi yémbɔ, akpɛ fɔ né mmu menome wɔ. ⁶ Ne Simun Pita muú abɔ alú meso akwɔnege, akpɛ né mmu menome, agɛ ubaá éshyé ndeé ebimbɔ ɛfɛé. ⁷ Agé ntó gebagé ndeé ɛyigé abɔ aníí Jisɔs né mekpɔ nɔdere gelú pwiwɔ né mbaá awuú cha. Ɖpɔfɔ mbaá ama ne uba éshyé ndeé ebimbɔ. ⁸ Ne maá utɔɔ ayi abɔ abɔ mbɛ akwɔne né menome, akpɛ ntó né mmu menome Jisɔs, agɛ unó bi upye, akame nnó elú wawale. ⁹ (Yé elé ebwɔ ágene unó bina, álu wye dankaá genó ɛyi mekomejɔɔ Ɖsɔwɔ abɔ ajɔɔ nnó Jisɔs abɔ mankwilé né negbo.) ¹⁰ Ne baá utɔɔ bií agege mbɔ áma akere meso né upú bwɔ.

Jisɔs alere mmye mbaá Mɛri Magdala

¹¹ Yémbɔ Mɛri alá dafyɛ téné né alilé. Nɔdere alilé abyélé mmye mme ape né mmu menome, ¹² agɛ makiénné Ɖsɔwɔ apea ne mandeé pópó mmye, ájwɔle né mbaá yi abɔ ábelé genkwógé Jisɔs. Ɖma né mekpɔ, ɛma né uka. ¹³ Makiénné yimbɔ, ágií Mɛri aké, “Mma wɔ ɔlilé ndé?”

Ashuú ebwɔ meko aké, “Ákpa Ata wa ne me nkaá fɔ mbaá yi ájyɛ bele ji wɔ!” ¹⁴ Ajógé mbɔ, abwɔlé mmye ake apele agɛ nɔdere Jisɔs atene, yémbɔ akaá fɔ nnó elé Jisɔs ne atene mbɔ wɔ. ¹⁵ Jisɔs agíí ji aké, “Mma wɔ ɔlilé ndé? Ndeé muú wɔ ɔkelege?”

Mɛri afere nnó elé mbɔɔ maá mekɔɔ yimbɔ ne ji agene mbɔ, ajɔɔ ne ji aké, “Ata mbɔgé wɔ ne ɔkpame genkwɔ jii lere me mbaá ayi wɔ ɔbele geji, me njyɛ mkpa.”

¹⁶ Ajógé mbɔ, Jisɔs akú ji aké, “Mɛri” abwɔlé mmye ape Jisɔs, ajɔɔ né mekómejɔɔ Hibru aké, “Rabɔni” (ula Rabɔni utené nnó “Ménleré.”)

¹⁷ Jisɔs ajɔɔ ne ji aké, “Ɖtage me, néndé me nlú dankwɔ njyɛ mbaá Nte wa. Cho gare elé anjé ba nnó me nlé nkɔwɔ njyé mbaá Nte wa muú alú Nte nyú ntó. Ɖsɔwɔ wa ne Ɖsɔwɔ nyú ntó.”

¹⁸ Mɛri muú melɔ Magdala ajyɛ gare baá utɔɔ Jisɔs aké, “Me nge Ata.” Ne agare ntó ebwɔ unó bi ji ajɔɔ ne ji.

Jisɔs alere mmye mbaá baá utɔɔ bií

(*Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Anj 1:6-8*)

¹⁹ Né nkwalé bií mbɛ né uwyaá, baá utɔɔ Jisɔs ányweré mbaá ama, ágbɛ mano mbií néndé áfɔɔ bɔɔ Jus. Ne Jisɔs akpɛ atené né metɔɔ metɔɔ bwɔ aké, “Nesɔ nébé ne enyú.”

²⁰ Ajógé mbɔ, alere ebwɔ mabɔme upa né amu jíí ne egbe mmye wuú. Baá utɔɔ bií ágege ji mbɔ álu ne nechɔchɔ nɔdere ágené Atá.

²¹ Jisɔs ama ajɔɔ ne ebwɔ aké, “Nesɔ nebe ne enyú, nɔdere Nte wa atome

me, mbəntó ne me ntəme enyú.”
 22 Ajógé mbə afo ebwó gejulé né mmye aké “Sεge Mendoó Ukpea.
 23 Yendemuu ayi enyu dejigente gabo wuu, Eσωwə ajigente gabo muu yimbə, ne yende muu ayi enyu dela dejinte gabo wuu wə, Eσωwə nto ajige fə nte gabo wuu.”

Jisəs alere mmye mbaá Təmasi

24 Gébégé Jisəs achwó lere mmye mbaá baá utóó bií, ηgba wuu ama né geluage abi áfyanéapeá ayi akuú ji nnó, Təmasi maá gefa abə apó. 25 Təmasi achwógé baá utóó abifə ágare ji aké, “Ese degε Ata.”

Təmasi aké, “Me nla ngé fə mabəme upaá mpi né maka amu jii me nta enə ebwə wa wyε, mma nta nto ebwə wa né nebəmé gepa enii nélú ji né égbé amba wə me nkamege fə.”

26 Ndo eneé ekógé, baá utóó Jisəs ama anywere, né mmu gepú. Ne Təmasi alu ne ebwó. Agbé manombi, ne aké apele Jisəs achwó tene né metóó metóó bwó aké, “Nesə nebe ne enyú.” 27 Ajóó ntó ne Təmasi aké, “Fye enəbwə wyéé fa. Pe amu ya. Nyaá ebwə wyéé ota egbe amba wá. Ɖbegé sé ne dembyə kamé wyε kamege ne me.”

28 Ne Təmasi ashuú ji meko aké, “Ata wa ne Eσωwə wa.”

29 Jisəs ajóó ne ji aké, “Elé wə ɔgene me, ne ɔkame nnó élé me? Metóó megamegə ebéé ne bəó abi alá age me wə, yémbə áfyéé matóó bwó ne me!”

Ula bi asame ηwe yina

30 Ne Jisəs apye gejamégé upóó ufélékpa né mbε ushu baá utóó bií ebi alá ása fə ubi né mmu ηwe yina wó. 31 Yémbə ása lé bina nnó upye enyú dékamé nnó Jisəs ne alú Muú yi Eσωwə akweré ji elá gefwa, nnó ji alú Maá Eσωwə. Ne nnó dekamege mbə debəó geηwá eyi gélagé byé gétúgé mabə míi.

21

Jisəs alere mmye mbaá baá utóó bií akeneama

1 Mboó ndə fə ekoge, Jisəs ama alere mmye mbaá baá utóó bií né ebéé mega ewé akuú nnó Tiberas. Gé na ne Jisəs alere mmye mbaá baá utóó bií. 2 Simun Pita, Təmasi maá gefa, Nataniel muú melə Kana né gebage mewaá Galilii, baá Sebēdee ne baá utóó abifə makpo apea ábó álú mbaá ama. 3 Ne Simun Pita ajóó ne ebwó aké “Me nkelege manjye ntofó.”

Ebwó ntó aké, “Ese ntó déjye ne wə.” Ebwó ako ajye kpe mmu ekpeé. Né utuú himbə yé genó ebwó áwa wó. 4 Ndere bií uyyage, Jisəs achwə atene né mapea ebεε mega, baá utóó bií agege ji akaá fə jí wó 5 Jisəs akú ebwó aké, “Baá ba, déwaá meshuu fə wə?” Ebwó áshuú ji meko, “Déwa wó.”

6 Ajóó ne ebwó aké, “Nmégé ntofo nyú né egbe ebwənyε ékpe, déwane nyε meshuú.” Anmégé, meshuú eyi εsele, epwə ebwó manja afyε mmu ékpe néndé eja dóó.

7 Epyεge mbə, maá utóó ayi Jisəs abəó gejeé ne ji dóó, ajóó ne Pita aké, “Muú ayi ajógé mbə ne εsé élé Ata.” Simun Pita awúge ndere maa utəó yimbə ajəó ake “Muú ayi ajəó mbə mejəó ne εse ele Ata” Akwyε afyε mandeé mmyε (néndé abə afere áji) Anyo achə né nnyi. 8 Baá utóó abifə alá né mmu ekpeé ajame dansa ne gejamégé meshuú eyi elú wyε nnó achwó né mapea nnyi. Mantane né mapea nnyi ɔkwəne mbaá ayi ebwó ajame dansa alú genógé matyεé amu usaá upea meso εfyá. 9 Ajágé dansa yimbə akwənege né mapea nnyi, age ujenjeé mewε ne brəd wyε nεre. 10 Jisəs ajóó ne ebwó aké, “Chwəge me ne meshuú fə eyi enyú déwane mbə.”

11 Simun Pita akwə akpe mmu ekpeé aja dansa yémbə achwó ne ji né mewaá. Dansa yimbə agbéé

ne gejamégé meshuú kpakpa. Meshuú elú usáá ukenéama meso éfyane eléé (153). Ne yé elé meshuú ejame, dansa yimbo agyalé wó. ¹² Ne Jisós ajóó ne ébwó aké, “Chwóge dégbáre uné dondo”. Ne yé maá utóó ama ayi aŋea metóó mangií ji nnó, “Ólu wa?” apó; néndé ébwó ákaá nnó elé Ata. ¹³ Jisós ayye bə bred yimbo ne meshuu ntó achyee ébwó.

¹⁴ Gé manáne alée na ayi Jisós alere mmye mbaá baá utóó bií gébégé ji akwilé né negbo.

Jisós ajóó ne Pita nnó mbógé abo gejeé ne ji apye utóó bií

¹⁵ Ébwó anerege mangbaré uné, Jisós agií Simun Pita aké, “Simun, maá Jon nnó wə ɔbo gejeé ne me dóó, ɔpwə abifo na?” Ne Pita ashúú Jisós meko aké, “Eh Ata, wə ɔkaá nnó me mbə gejeé ne wə.”

Jisós ajóó ne ji aké, “Pele baá magəŋme ya.” ¹⁶ Jisós ama agií ji manáne apea aké, “Simun Pita maá Jon nnó ɔbóó gejeé ne me?”

Pita akame aké, “Eh Ata wə mbə ɔkaá nnó mbóó gejeé ne wə”. Jisós aké, “Pele magəŋme ya”. ¹⁷ Ama agií Pita ne manáne ayi ágbeé alée aké, “Simun maá Jon nnó wə ɔbo gejeé ne me.”

Agigé mbə, metóó esə Pita gétúgé agií ji té manáne alée nnó, “Pita nnó wə ɔbo gejeé ne me?” Getu eyigémbə Pita ashúú ji meko aké, “Ata wə ɔkágé unó uko, ɔkaá cháŋéné nnó me mbə gejeé ne wə.” Jisós ajóó ne ji aké, “Pele magəŋme ya.” ¹⁸ Ngarege wə wáwálé nnó, “Gébégé wə ɔlu gesage muú, wə mbóó ɔfyé mandeé ɔjyéé yénde mbaá ayi wə ɔkelege, yémbə gébégé ɔkwəge ukoó, ula bwyé elé amu mfaá ne elé muu yicha ne afyéé wə mandeé ágbárege wə ébwə aja wə meti ɔjyéé mbaá ayi wə ɔlá ɔkelege fə manjye.” ¹⁹ Jisós ajóó mejóó ewéna ne Pita mampye ji ákaá gefoge negbo eniné Pita agboó

nye ne achyee Éswə ŋgə. Jisós ajóó gé mbə aké ne Pita, “Kwəle me.”

²⁰ Pita abwólége mmye, age ndere maá utóó ayi Jisós abóó gejeé ne ji dóó akwəlege ébwó. Elé maá utóó yina ne abə ajwólé nya agií Jisós né egbe mmye, gébégé ébwó anyee menyee, agií Jisós nnó, “Ata ndé muú wə ɔke achyeege nye wə mankwaá?” ²¹ Pita agége ji agií Jisós aké, “Ata ji ntó yé?”

²² Ne Jisós ashúú Pita meko aké, “Mbógé me nkelege nnó ji abe mebe kpaá te me nchwóó, wə ɔbo ndé mechə wyee? Wə kwəle elé me.”

²³ Ajóó gé mbə, mechə ewéna eke ekwəne mbaá baá utóó abifo nnó Jisós aké maá utóó yina agboó fə. Yémbə Jisós ajóó fə nnó maá utóó yimbo agboó fə wó. Ajóó elé nnó, “Mbógé me nkelege nnó ji abe mebe kpaá te me nchwóó, ɔbo ndé mechə wyee?”

²⁴ Gé elé maá utóó awú ne agarege unó bina. Asá ubi né mme ne esé dékaá nnó unó bi ji agarege ulú wáwálé.

²⁵ Gejamege unó ebifo ulú ntó ebi Jisós apyee. Mbógé abə ása ubi uko né mme, mbə melú ebéé fə fa mme ewé ábélege bə ŋwe abi ásame ubi.

NWE
UTÓO ANḠBÁ JISÓS
ndere Lukase asamé

Ulaulo

¹ Ata Tyófilos, né ηwe mbe yimbó ntóme wó, nsá uno uko ebí Jisós abó apyé ne aléré bós, lo né gébé eyige ji alós utós bíi, ² kpaá te gébé eyige ji ajoyé mfaánebuú. Gemεge nnó ji ajoyé né mfaánebuú, achye bós bíi ji ajoyá nnó ábé anḡbá bíi majye né uto Mendoó Ukpea. ³ Gébégé Jisós akwilé né negbo, abelé fa mme usaá ndó upéa. Né ndó yimbó, alerege anḡbá bíi mmye né gejaméḡe mati ayi ebwó alá kagé be sé ne dembyó nnó ji alu mebe. Ne agare ebwó mechó ewé Eσωó ágbárege nye gefwa jíi. ⁴ Ne nkane ji alu chóncho ne ebwó, afyé ebwó ebe ake, “Jwólege fa né Jerosale, degilé echye ewé Nte wa abó anyéméno nnó atóme nye nkane me mbó ngare enyú. ⁵ Geno eyige njógémbó gelu nnó, ndó eja sé dós wó eyi Eσωó afyé nye enyú né amu Mendoó Ukpea wye nkane Jón abó afye nya bós né mmu nnyi.”

Eσωó ase Jisós afe Mfaánebuú
(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18;
Luk 24:36-49; Jón 20:19-23)

⁶ Gébégé baá utós Jisós áma jwóle chóncho ne Jisós ágíi ji áke, “Atá gébé gekwané eyigé ómage pye nnó esé bós Isreli dégbaré gefwage sé?”

⁷ Ne Jisós ashuú ebwó meko aké, “Nte wa akwye me abelé né uto bíi gébé eyigé unó bina upye nye, ne epófos ewé enyú dekaáge gébé eyigémbó. ⁸ Ne genó eyigé debó mankaá gelu nnó, Mendoó Ukpea echwóḡe enyú mmye, echyege nye enyú uto ne enyú degarege bós né Jerosale gefóge muú yi me nluú, ne demage garege nye né malo bós Jus ako, ne degarege wye dejoye né meló Samariya kpaá te dekwónege mbaá

yi mme akwya.” ⁹ Ndere Jisós ajóḡe depó tire na, Eσωó abó mansé ji ajoye né mfaánebuú, ne baá utós bíi ála ápelé amε mfaa. Akwó afe kpaá gekó gekweré ji.

¹⁰ Ndere ebwó álu áfyé amε mange ji, eké ewyage áge ande fó apéa ne mandeé pópó mmye, átené kwókwólé ne ebwó. ¹¹ Ewyagé ande bimbó áké ne ebwó, “Bós Galilíi, enyú detené fa depéle amε mfaá nde? Jisós yina ayi alya enyú akwóme mbó mfaánebuú fi, amage kéré nye meso wye nkane degéné mbó ji ajoyé.”

Matyas ase melú Judas

¹² Ne anḡbá Jisós ályáḡe mekwε Olif, ákére né Jerosale, neke nélu genóḡe ebwó ne meno. ¹³ Akwónéḡe né meló Jerosale, ákwó mfaá enyón ákpe mmu maá gepú ayi ebwó ábélege. Ebwó alu Pita ne Jón, Jemsi ne Andru, Filip ne Tómasi, Batolomyo ne Matyo, Jemsi maa Alfós, Simun ayi ákuú ji muú ukóḡe ne Judas ayi maá Jemsi. ¹⁴ Ebwó ako áchómeḡe yendégébé ánenemmye metós ema chóncho ne andeé fó abi ábó ákwólege Jisós, ne anḡmé Jisós ne mma wuú Meri.

¹⁵ Né bífos bós abi akame ne Jisós áchomé ebwó ako, alu genóḡe usaá ukene. Ne Pita akwile ka aké ne ebwó, ¹⁶ “Anḡme ba, geno eyige ηwe Eσωó ajós nya gebó nye mambe wáwálé, Mendoó Ukpea ebó epýε Mfwa Devid nnó abó mbe agare geno gefó getuge Judas ayi abó ajamé bós meti nnó apyé Jisós. ¹⁷ Judas abó alu muú ama né gelu-agé esé, Jisós abó ajya ji nnó apyεge gefóge utós uma ne esé.”

¹⁸ Ndere Pita abó ajóḡe mbó, elu nnó Judas apyεge geboboge mechó ewé, áse ηka ji, ájye na melu mme, efeé ne akwené ushú mme, une ugbóḡe, mbwé une ewó. ¹⁹ Bós ako bí alú né Jerosale, áwúḡe mechó ewé, ákuú melu mme ewémbó né

mejós bwó nnó Akeldama. Ula utené nnó, “Mewaá gewu.”

²⁰ Pita ama jóó aké, “Mfwa Devid abó asá né nḡwe makwa jíí nnó, ‘Achye gepú jíí gelá gewa,’ Achye muú amage ajwále sé mmu.

Ne ama sá nnó, ‘echye muú ayicha ase melu utaó wuu.’

²¹⁻²² “Ndere elúmbó, muú ayicha abó mambané esé nnó décho, dégaré gé nkane Atá Jisós akwilé né negbo. Yémbó muú yimbó abó mambé ayi abó akéné ne esé ne Jisós, lo né gébé eyige Jon abó awyáge bwó manaá Esowo kpaá ekwone né gébé eyigé Esowo aselé Jisós né eta sé ajye mfaánebuú.”

²³ Eféé ne ebwó ajya bwó apéa, muú yi ama akamege Josef ayi ákuú ntó ji Basabas ne ama ákuú ji ntó Justós. Ne ayifó akamege Matyas. ²⁴ Ne ebwó anemmye áké, “Atá wó ne ókaáge matós bwó ako. Léré esé muú yi ójya, ²⁵ nnó ábé nḡbá Jisós ne ase melu utaó Judas maá utaó wye ayi ji alya ajye mbaá yi akwane ne ji.” ²⁶ Anégemmye mbó, áhme megya nnó ájya muú ama. Ne aléré nnó Matyas ne ábéé. Ne áse ji ágbéé ne anḡbá Jisós abi afyaneama.

2

Mendoó Ukpea Echwo

¹ Bií epaá ewé ákuú Pentikos ukwónégé, bwó bi áfyé matós ne Jisós ako abó áchomé melu ema ne meko ebwó ama. ² Ake áwuú gewyage genó gefó getané mfaá éké mbyo gechwó gekpe mmu gegbé gepú eyige ebwó abó alu. ³ Aké ápéle ágé genó eyi gelu nkane manómé mewé. Atya, ájyé tene, yéndémuú mmye. ⁴ Ne Esowo apyéé Mendoó Ukpea echwo kpe egbéé bwó matós ne epye bwó aló manjóó ufóó mejós ufóó ufóó.

⁵ Né gébé eyigémbó, bwó Jus ne bwó bi ánoḡe Esowo ábó átané né malo mako áchwó né Jerosale. ⁶ Awuúge

gewya eyigémbó, gejamé gé bwó áchwó né bwó bi áfyé matós ne Jisós mme. Awuúge nkane bwó Jisós ájoge unó ne yéndémuú awúgé né mejós wuu, epwó ji uto. ⁷ Ala ame mekpo fuú ájoge ne ate áke, “Bwó bi ájoge na ako, átané gebagé Galilí. ⁸ Ne epye nnó ne ebwó ájoge mejós esé? ⁹ Esé bifo detane Patiyans, Medis ne Elam, abifo átané Mesopotemya Judiya ne Kapadosia ne abifo átané nto Póntos ne Esya. ¹⁰ Abifo átané Frigiya ne Pamfilya, abifo átané Ijip ne gebage mewaá Libya kwókwólé ne Seren. Abifo átané Rom, abi álu bwó Jus, ne abifo álaá bwó Jus. ¹¹ Abifo átané Kret ne Arabyan. Yémbó esé ako dewuú bwó bimbó nkane ájoge ufóó mejós esé, ágarege ukpekpe unó bi Esowo apyéé.” ¹² Alá mano mekpo fuú ne elú wye ebwó matós tametame, ágige wye ate áké, “Éwéna etené mbó nnó”? ¹³ Yémbó abifo álo manjwya le jwyage áké, “Bwó Galilí bina, mmós mapye ebwó.”

Mekomejóó Pita

¹⁴ Ne Pita akwile ka ne anḡbá abifo afyaneama, ajógé ne njune bwó bimbó áké, “Enyú bwó Jus ne bwó ako abi alu né Jerosale, wuúge, nkelege mangaré enyú ula mechó ewé. ¹⁵ Gébé gelú mbó le kálánká eneneama dondo, bwó bina alu danyú mmós fó nkane enyú deferege. ¹⁶ Geno eyi gepyéé mbó nana, élé eyigé Joel muú ekpave Esowo abó ajóó te gachi nnó, ¹⁷ Esowo aké,

‘Meso gébé nchyege nye Mendoó wa mbaá bwó ako.

Ne baá nyú abi andeé ne ande áwuú nye depó ne me, ágarege.

Nje usa nyú agéne nye depó ta ne ágarege,

ne akoó ande nyú agéne nye ujya.

¹⁸ Né gébé eyigémbó nchyege

nye nto Mendoó wa mbaá baá utóó ba ako,
 ye mendée ye mende ne ebwó áwuú nye depó ne me, ágárege.

19 Mpye nye bós áge ufelekpa né mfaánebuú, ne ukpekpe uno né mme.

Agéne nye manoó, mewε ne gelógé amuawε

ne mfaá alá nye chuchu eke manoó, 20 ημεέ ένόμεγε nye gemua gekwé ne mfaá alá nye chuchu eke manoó, gemεge nnó bíí Atá Εσωω εbi upwó amu ukwáne. 21 Ne elé bós bi ánege Atá mmyε, ne áférege ebwó né εfwyale gabo.’ ”

22 Pita amajóó aké, “Bós Isreli wuúge, Jisós ayi Nasaret alu muú yi Εσωω alere enyú chánéné nnó, ji ne atóme ji getuge enyú dege ndere abó apyéε ukpekpe uno bi ulere nnó Εσωω ne achyεge ji uto. Enyú dekaá nénde uno bina ubó upye metóó metóó enyú. 23 Jisós yina, ele ayi enyú dechye eta bós nchye nnó áwó né gekwa. Yémbó ele Εσωω ne abó ámeé me ábelé ne akaá nnó mbó ne epye nye. 24 Ne apye Jisós akwilé né negbo, atane ne manome nénde negbo nebó nepó ne εshye mangbaré ji, alá nkane muú denó. 25 Ne Mfwa Devid abó ajóó depó ti getúgé Jisós aké,

‘Ngene Atá Εσωω né mbe ushu wa né gébé geko.

Alu me égbé ebwónyε nnó mbege ne εfóó.

26 Né getú eyigémbó nlu ne nechóchó né metóó nkwane, mbene.

Me nlu mekwaá ne ngboó nye, yémbó nwyá uméé,

27 gétúgé nkaá nnó wó yi ólu Εσωω, ólyage nye fós mendoó wa elé né melo áwuú bós,

ólyágé nye fós Maá utóó wye yi apyéé utóó chánéné apwané mmu menome.

28 Wó óleré me meti ewé mbóó mankoó ne mbóo gerjá.

Mbe nyé né mbe ushu wye, ne metóó megamego.’ ”

29 Ne Pita ama jóó aké, “Anmé ba, mbó mangaré enyú gbógnó nnó gekwenege nte esé, Mfwa Devid yelé abó ajóó mbó agbó, aníí ji, ne menome wuú elu fa te fina. 30 Abó alu muú ekpávε Εσωω ne abó akaá menomenyεé ewé Εσωω abó anyéé ne ji. Ne Εσωω jimbóó ashu meko aké, ‘Ji apye nye mpyáne Devid ama nnó ábé Mfwa nkane Devid jimbóó abó alu.’ 31 Ebyennó Devid abó abó mbe age genó eyige Εσωω apyéé nye meso gébé; ne alere nnó Εσωω apye nye Muú yi Εσωω akweré ji elé gefwa nnó akwile né negbo. Gé wye genó geji ne ji abó jóó nnó ji alá fós né melo áwuú bós, ne gerjkwó ji gepwánege fós mmu menome. 32 Muú ayi Devid abó ajóó bó elé Jisós. Εσωω apye ji akwile né negbo ne esé ako abi delu ankwóle bíí dékpá ame dégé ji wáwále. 33 Nte wuú Εσωω apyεgé ji akwile né negbo, apye ji ajwóle ne geluεge enogé eyi gelu né εgbe ebwónyε wuú, ne achye ji Mendoó Ukpea nkane ji abó anyéméno nnó apye. Genó eyigé enyú dewuú né degene mbó, ele Εσωω Mendoó Ukpea ewu ne Jisós atómé mbaá bós bíí. 34 Devid ajye mfaánebuú wó;

yémbó aké,

‘Ata Εσωω ajóó ne nte wa nnó, jwóle fa né geluó eyi gelu me εgbe ebwónyε,

35 kpaá te gébé gekwánege nye eyige mpwó bós mawame bye,

mpye bwó ála eké mboó eweé nnó óneré uka mfaá.’

36 “Bós Isreli ako abó mankaá chánéné nnó Jisós ayi enyú dewómé mbó né gekwa, ele ji ne alú Muú yi Εσωω akweré ji elé gefwa ne alu ntó Atá ayi abó bós ako.”

Bós mbe abi ákamé mekomejóó Pita

37 Bós bina áwuúgé mekomejóó yimbo, anyíí ebwóo matóó ne ágíí Pita ne anḡbá abifó aké, “Anme esé, nana ese depye nnó”?

³⁸ Pita ashuú bwó meko ake, “Yéndemuú nyú abó mankwore metóó wuú ne áwyaá ji manaá Esowó né mabó Jisós Kras. Depyégembo, Esowó ajíge nye nte gabo nyú ne achyēge nye enyú echyē wuú ewé elu Mendoó Ukpea. ³⁹ Esowó abó anyémemo ewéna né eta nyú ne baá nyú ne mbaá bóó ako abi alu maló ayicha. Menomenyēé ewé elu mbaá bóó ako bi Ata se Esowó akuú nnó abe abii.”

⁴⁰ Ne Pita ama gare ebwó gejame depó, ne achyē ebwó majyé aké, “Póoge gemē nyú né efwyalé ewe Esowó atóme nye mbaá bóó nnyene ubeé enine na.” ⁴¹ Bóó awuúge mekomejóó Pita, gejame ákamé ne áwyaá ebwó manaá Esowó. Bii bimbó, delé bóó aléé (3.000) ácho né geluage bóó abi akame ne Jisós. ⁴² Ne ebwó áfyé makpo bwó né uno bi anḡbá Jisós álerege, ájwolege melu ema, ányéé menyéé ne ánemmye chóncho.

Geḡwágé Bóó Jisós

⁴³ Ne anḡbá Jisós ápyéé ufélékpa ne ukpekpe unó bi ulere utó Esowó, ne bóó ágegé ubi áfó, ne áchyēge bwó enoge. ⁴⁴ Bóó ako abi ákamé né Jisós alú chóncho metóó ema, ne ákárege unó bwó ne ate. ⁴⁵ Gébé eyige fó, ákpóo uno bwó, akarege ḡka yimbó ne ate nkane yéndemuú akelege. ⁴⁶ Ebwó áchónege yéndé bii né echa upe Esowó, anémmye chóncho ne anyéé ntó menyéé né úpú ate, áchyēge ate unó metóó ema, ⁴⁷ ne ákwáne makwa, áfēge Esowó yéndégébe. Bóó ako ágéne nkane gepó gelógéló bwó gelu ne gejeége ebwó matóó. Ne yéndé bii Esowó aférege bóó né efwyale gabo, ne agbēge ebwó né echomele bóó Jisós.

3

Pita ne Jón ápye mbwéré aló manké

¹ Bii bifó Pita ne Jón ákwóme ájyé né echa upe Esowó, ne gébé

gebó gelu kálánká eléé ne nwómésé, ele gébé eyige mmyemenene. ² Ne ndere ebwó áchwó kpe né menombí ewé akuú menombí melóméló, ágé mende fó ayi abó alu mbwéré te ábyené ji ndere ajwólé eféé. Bóó ákpáne ji yéndé bii, ábélege né menombi ewémbo nnó akogé deko mbaá bóó abi ákóoge akpene mmu echa upe Esowó. ³ Mende yimbó agégé Pita ne Jón ndere ájye kpe wye, akó ebwó nnó áchyé ji genó gefó. ⁴ Ape ji domeé, ne Pita aké ne ji, “Pe esé.” ⁵ Ne ape ebwó, aférege nnó áchyēge nye ji genó gefó. ⁶ Pita aké ne ji, “Mpó ye ne ḡka, yémbo nchyēge nye wó genó eyige nwyá. Ngarege wó né mabó Jisós Kras ayi Nasaret, kwile ka, lo manke.” ⁷ Ne Pita agbare ji ebwónyē abwe. Tenetene yimbó, uka mende yimbó utóó, ⁸ anyó atene, aló mankēne agyage. Akwólé ebwó, ákpe mmu echa upe Esowó, akene, anyóge achoge, afége Esowó. ⁹ Bóó ako bi ábó álú eféé, ágége nkane mende yimbó akéne afége Esowó, ¹⁰ ákaá nnó élé mende yi ajwólege yéndégébé né menombi ewé akuú Menombi Melóméló echa upe, akó deko, ála ame mekpo fuú ne ákwé tametame nkane ágéné mende yimbó akéné.

Pita agare depore Jisós né Echa upe Esowó

¹¹ Mende yimbó atome wye eshye, akwólege Pita ne Jón. Bóó ako abi ágené ji, ála mano mekpo fuú, ábó, ájye bane ebwó né echa ewé akuú echa Solomun. ¹² Pita agégé nkane bóó áchwó nóó ebwó mme, agii ebwó aké, “Bóó Israeli, ndé enyú détóme esé ame mmye, ne ndé déla mano mekpo fuú né mechó ewé? Enyú deférége nnó ele uto sé ne upyé mende yina aló mankéné? Wa gétúgé ese depyéé unó bi ugóó Esowó metóó? ¹³ Elé Esowó ne apyé nnó ḡó Jisós maá utóó wuú akwó. Ji Esowó, alu Esowó ayi ukwene ante

sé. Alu Ɛsɔwɔ ayi Abraham alu nto ayi Asek, ne ayi Jakɔb. Ne Jisɔs yimbɔ ele ayi ɛnyú debɔ dekpame, dechoɔ né mbe ushu ampané mpa. Gébégé Palet akelege manlya ji ayye, ɛnyú deshya wye shya. ¹⁴ Jisɔs abɔ alu Muú Úkpea ne Muú ayi Cho. Yémbɔ ɛnyú bina deshya ji ne denɛ Palet mmye nnó alya muú gewu ayye. ¹⁵ Dépyege mbɔ, dewá muú yi achyege bɔɔ geŋwá. Yémbɔ Ɛsɔwɔ apye ji akwile né negbo ne esé delu bɔɔ bi dekpamé ame degéné, ne nana degarege bɔɔ mechɔ ewé. ¹⁶ Elé uto Jisɔs yimbɔ ne upye mbwéré mende yina ató. Genó eyigé ɛnyú degéne ne dekaá nnó gepyé, élé gétúgé esé défyéé matɔɔ ne Jisɔs yimbɔ. Elé matɔɔ esé ayi défyéé ne ji, ne ápye mbwéré mende yina akéne mbɔ ɛnyú degéne.

¹⁷ “Nana aŋmé ba, nkaá nnó genó eyigé ɛnyú debɔ dechomé ne ákpakpa melɔ depyéé mbaá Jisɔs debɔ dekaá wá. ¹⁸ Ɛsɔwɔ abɔ agare bɔɔ ekpávé bíi te gachí nkane Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji elá gefwa abɔ mange efwyale, ne apye nnó mechɔ ewé ebé wáwálé nkane Ɛsɔwɔ abɔ ajɔ́ mé. ¹⁹ Ne kwɔrege matɔɔ nyú, dekére meso mbaá nte nyú Ɛsɔwɔ nnó ji ajinte gabo ɛnyú. ²⁰ Depyége mbɔ, Atá Ɛsɔwɔ apye nyé matɔɔ nyú akwené, ne atome nyé Jisɔs Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji elá gefwa, ayi ji abɔ ajya nnó áchwɔ pye ɛnyú depó. ²¹ Ji abɔ manjwɔle né mfaánebuú kpaá te gébé gekwonege nyé eyigé Ɛsɔwɔ apye nyé unó uko, ukéré uke nkane ji abɔ apye ukwéné bɔɔ ekpave bíi ágaré. ²² Ne Mosis abɔ ajɔ́ nya aké, ‘Atá Ɛsɔwɔ atome nyé muú ekpávé wuu, wye nkane abɔ atome me. Atanege nyé né melɔ nyú, ne debɔ manwu yéndé genó eyige ji agarege ɛnyú. ²³ Mbɔge muú ashya manwu mekomejɔ́ wuu, abɔ mamféré ji né geluage bɔɔ Ɛsɔwɔ, áwá ji.’ ²⁴ Wye meti

ewu ɛma ne bɔɔ ekpave Ɛsɔwɔ ako abɔ ágaré mechɔ ewé epyéé mbɔ fi. Lɔ né gébé eyi Samuele ɔkwone né abi akwɔle ji meso. ²⁵ Unó uko ebi Ɛsɔwɔ abɔ apye bɔɔ ekpave bíi ágaré, úlú ebi nyú. Ɛnyú ntó delu né menomenye ewé Ɛsɔwɔ abɔ anyéé ne ukwene ante nyú. Gétúgé Ɛsɔwɔ abɔ ajɔ́ nya ne Abraham aké, ‘Mpye nyé upyáne bye uchwɔ ne galógálɔ mbaá bɔɔ ako fa mme.’ ²⁶ Ne Ɛsɔwɔ ajyagé maá utɔ́ wuu, abɔ mbe atɔ́ ji eta nyú nnó apye ɛnyú delya gabo ayi ɛnyú depyéé nnó galógálɔ akwólé ɛnyú.”

4

Achwɔ ne Pita ne Jɔn né ɛchomele melɔ

¹ Ndere Pita ne Jɔn alu jɔ́ge, amppe ure Ɛsɔwɔ fɔ́ chóncho ne muú kpaá bɔɔ bi ábáme ɛcha ure Ɛsɔwɔ ne bɔɔ Sadusi fɔ́ áchwɔ sɔ́ ebwɔ mejɔ́ meno. ² Ne matɔɔ asɔ́ bɔɔ bina dɔ́ gétúge Pita ne Jɔn abɔ agarege nnó, te mbaá Jisɔs akwile né negbo, bɔɔ ako bi akame ne Jisɔs ákwilé nyé ntó. ³ Ne ágaré Pita ne Jɔn áfé. Ndere nkwale akwone, ebwɔ ájye fé bwɔ né denɔ, nnó mechɔ ewémbɔ ela wye geya. ⁴ Yémbɔ bɔɔ bi áwuú mekomejɔ́ Pita ne Jɔn, gejamé ákame, ne ácho né geluage bɔɔ bi áfyéé matɔɔ ne Jisɔs, ebwɔ álú nana genógé bɔ́ dele ata.

⁵ Bíi uyyagé, afwa melɔ ne ákpakpa melɔ ne anleré mabe Ɛsɔwɔ abɔ áchwɔ cho melu ɛma né Jerosale. ⁶ Anas ayi abɔ alu etukpe amppe ure Ɛsɔwɔ abɔ alu wye, ne Kaifas, ne Jɔn ne Aleksanda ne bɔɔ abifɔ́ abi átané ntó ula gepu etukpe amppe ure Ɛsɔwɔ. ⁷ Ne ebwɔ ája Pita ne Jɔn, áchwɔ téne mbe ushu bwɔ, ne agíi bwɔ aké, “Ɛke nnó ne ɛnyú depyéé mechɔ ewena njuú? Utó nyú utané éfɔ́? Ɛnyú depyéé geno eyige na né mabo wá?”

⁸ Wye né gébé eyigémbɔ, Men-dóó Úkpea egréé Pita metɔɔ ne aké

ne ebwó, “Enyú afwa ne ákpakpa melo, ⁹ nnó geno eyige ese depye mbaá mbweré mende yina gelo wó? Enyú degige ese fina nnó dekaá fó genó eyi gepye ne ji akene mbó wó? ¹⁰ Goge degaré enyú ne bóó Israeli ako nnó, ele uto Jis̄s Kras ayi atane Nasaret ne upyé mende yi aténé mbó mbe ushu enyu, atóó cháncha. Elé Jis̄s yina ne enyú debó dewómé né gekwa, ne Esowó apye ji akwile né negbo. ¹¹ Ji ne alu ntaá eni nwe Esowó aké,

‘Ntaá eni enyú antené upú debó déshya neni nela enine negbaré nékúné gepú.’ ¹² Jis̄s yina jimbí ne akage féré bóó né efwyale gabo. Nendé muú yicha ápó sé fa mme yina ayi Esowó atomé nnó áchwó áféré esé né efwyale gabo.”

¹³ Akpakpa bimbó áwuúge nkane Pita ne Jón ajóge ayi alá pó ne efó metóó, ála mano mekpo fuú, gétúgé ákaá nnó ebwó ápó bóó ne ájye nwe wó. Ne ebwó áte nnó Pita ne Jón ajóge mbó gétúgé ábó akené mé ne Jis̄s. ¹⁴ Ne ebwó abó ákagé shya fó geno eyige Pita ne Jón ábó ápyé getúgé ebwó ágené mende yi atóó mbó nkane atené nekúné anḡbá Jis̄s bimbó. ¹⁵ Eféé ne afwa ne ákpakpa melo bimbó ágaré Pita ne Jón nnó átané kpé dafye, ne ebwó álagé meso, aló mangií ate áké, ¹⁶ “Esé depye nyé nnó ne ande bina? Yéndemuú fa né Jerosale ákaá nnó gekpekepege ufélekpá bi, ele ebwó ne apyéé ne ese dékágé shya sé. ¹⁷ Yembó mampye nnó mechó ewé emage ejye se mbe, debó mamfyé bwó mema ne ebwó nnó ekage ákyaá manjóó ne muú fó né mbaá mabó Jis̄s.”

¹⁸ Ajóoge mbó, ákuú Pita ne Jón akéré mmu ne ákwelé ebwó mbeé nnó, “Ekagé ama atyaá mabó Jis̄s ye manleré mekomejóó wuu mbaá muú.” ¹⁹ Ne Pita ne Jón

áshuú bwó meko aké, “Enyú ambóó ferege mechó ewé, elu cho né mbe ushu Esowó, manwu ne Esowó wa manwu ne enyú? ²⁰ Ese debó mangáregé genó eyi esé dewuú ne dégené.” ²¹ Ne afwa eso ama áfélé ebwó ame ne ályá ebwó nnó ájye. Ebwó ágé fó meti manchye bóó Jis̄s efwyale wó, nendé bóó áko áfége Esowó né mechó ewé ebó epyé. ²² Elé ufélekpá wáwálé, mende yi ápyémbó ji atóó apwó usaá anme upéa.

Bóó Jis̄s ánemmye nnó Esowó apye ebwó ábégé fó ne efóó

²³ Ndere bóó bimbó álya Pita ne Jón akérége meso, ágaré ekwó bwó genó eyige anóó baá bií apye ure Esowó ne ákpakpa melo abó ajóó.

²⁴ Bóó Jis̄s awúge mbó, ácho melu ema anenemmye mbaá Esowó aké, “Atá yi apwó amu, wó yi okwýé mfaa ne mme ne manyi ne unó uko bi ulú wye. ²⁵ Opye gekwenege nte esé Devid, maa utóó wye, ajóó né uto Mendoó Ukpea nnó,

‘Ulannó bóó abi alá pó bóó Jus matóó áśó bwó dóó?

Ulannó bóó melo átenege ukólo ne Esowó detuú?

²⁶ Afwa abi mme ákpómege mmye mámye bee,

ne ákpakpa melo átenege ukólo mámye ne Esowó

ne muú yi ji ajyá nnó abe Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa.’

²⁷ Genó eyigé Devid abó ajóó mbó, gepye wáwálé fa melo ewé. Mfwa Heróó ne Pontyós Palet, chóncho ne abifó abi alá pó bóó Jus ne bóó Israeli áśó mala manwá Jis̄s, Jis̄s muú utóó melóméló wye ayi abó ojyaá nnó abe Muú yi wó okwere ji elá gefwa. ²⁸ Ebwó áchomé mbó, ápye le geno eyige wó Esowó né uto bye, abó okwýe mé obelé nnó ubó mampyé. ²⁹ Atá nana gé nkane ebwó áfelege ese ame. Pýe esé, baá utóó bye degáregé mekomejóó wye débege fó ne efóó metóó. ³⁰ Pýe

ese, depyēge bós mamée atoóge ne dema depyēgé ufélekpá né utó bi Jisós, muú utós melóméló wye, nnó bós ákprá ame ágé utó bye.”

³¹ Gébégé ánéré manemmye, mme meko anyíí né mbaá yi ebwó alú. Mendoó Ukpea echwó gbeé ebwó metós ne epye ebwó ala mangare mekomejós Esówa ayi álá pó ne efó.

Bós bi ákamé ne Jisós ákarege unó bwó ne ate

³² Né echomele bós abi áfyéé metós ne Jisós, álu meko ama ne metós ema. Muú ebwó fó ayi ájoge nnó genó eyigé na elé eya apó. Ne genó eyigé muú ama awya, gelu eyigé bós akó. ³³ Anḡbá Jisós ágarege ájye ne eshye mampye bós ákaá nnó, Ata Jisós akwílé né negbo. Ne Esówa apoóge ebwó ako dós. ³⁴ Ye muú ayi genó gelíí ji apó. Ewyage bós ákpóo makós ye upú bwó, ³⁵ ne áchwó ne manka yimbó mbaá anḡbá Jisós. Ebwó ákaré manka mbaá bós bi ákamé ne Jisós ako nkane yéndémuú ákelege.

³⁶ Mende fó ntó abó alu eféé ayi ákuú ji Josef, atane ula gepú ámpyéé ure Esówa. Abyé ji né meló Syapras ne anḡbá Jisós ntó akuú ji Banabas. (Ula utene nnó Memfyé bós eshye.) ³⁷ Ne akpó ntó mekós wuú ewé ema achwó ne nka yimbó mbaá anḡbá Jisós.

5

Gebyogé Ananiya ne Safira

¹ Ne mende fó ayi ákuú ji, Ananiya ne mendée wuú Safira abó akame manḡpó melu mme bwó ema. ² Yémbó ebwó ne mendée wuú akame mambi nka eyifó, ne ákprá eyi elaá áchwó chyéé anḡbá Jisós. ³ Ne Pita agíí Ananiya aké, “Ulannó ólyaa danchómeló akpene mmu metós wye? Nde gepyéé óbií gebagé nka eyigé ósele ne óchwó byó gebyo mbaá Mendoó Ukpea? ⁴ Mekós ewé ókpóo ebó elu ewye, ne nka yi ósele

ele ejye. Nde gepyéé ópye gefage mechó ewéna? Óferé nnó óbwólege mbo le bós ayi óbyoge mbo le gebyo mbaá Esówa.” ⁵⁻⁶ Ananiya awúge mbo, akwé mme, agbó. Njye usa akele ndeé, afyale genḡkwó jíí, ákprá ájye níí. Bós ako bi áwuú mechó ewé, efó ekwó ebwó matós.

⁷ Nchwaneke eléé eke ekwónege mendée wuú achwó kpe mmu, ayi álá kaá mechó ewé epye menó wuú wó. ⁸ Ne Pita agíí ji aké, “Gare me wáwálé wye, nnó nka eyi enyú ne menó wye deselé né mekós ewé dekpó ná”? Ne Safira akame aké ebyembó.

⁹ Ne Pita ama gíí ji aké, “Nde gepye enyú ne menó wye dekaame manchó mua Mendoó Ata Esówa? Gé majyá bós né menombi, elé bós bi ajye níí menó wye, ákpráne nyé wó ntó áfé aníí.” ¹⁰ Pita ajoge mbo, ténetene Safira akwé mbe ushu wuú, agbó. Nje usa bimbó ákpegé mmu, ágé nnó ágbo ne ákprá, ji ajye níí kwókwólé ne menomé menó wuú. ¹¹ Bós Jisós ne bós bifó ako abi abó áwuú mechó ewé, abó efó.

Anḡbá Jisós apyé ufélekpá ne ukpékpé unó

¹² Anḡbá Jisós ábo apyéé gejamégé ufélekpá ne ukpékpé uno ebi uleré utó Esówa né metós metós bós. Ebwó ne bós bi akame ne Jisós ako achwó yendégébé né echa ure Esówa, ajwólege né melu ewé ákuú egbe ewé Solomun. ¹³ Ye muú yi akya manchó ne ebwó apó. Yémbó bós ako áfége bwó dós. ¹⁴ Ye nkane elúmbó gejamégé bós áfyéé matós ne Jisós ne gejamégé andée ne ande akpéne né echomele bós bíí. ¹⁵ Gétúgé ufélekpá ebi anḡbá Jisós apyéé, bós ákpráne bós mameé bwó né uló ne ábélege né anós mati nnó Pita ake akóge eféé, mendoó wuú ekage kóo ebwó mmye. ¹⁶ Ne gejamégé bós ntó abó átané né maló ayi álu kwókwólé ne Jerosale, áchwó ne bós mameé ne abi aló

nchye achyεge bwó efwyale mbaá anḡba Jisás, ápye ebwó ako átóoge.

Achyé anḡbá Jisás efwyale

¹⁷ Etukpe ampye upe Esowó ne ekwó wuú, abi alu né geluage bós Sadusi awya gemya né matós bwó ne anḡbá Jisás, ¹⁸ ne átó bós ájye pye anḡbá Jisás, áfyé denó. ¹⁹ Yémbó, né utuú bimbó, ekiénné Esowó echwó néné manombi gepúge denó ebwó átané ne eké ne ebwó, ²⁰ “Chóge mmu echa upe Esowó, detene, degare bós bi alu eféé mekomejós yi áchwó ne genwá geké.”

²¹ Ne ebwó áwúge mbó ujjage ájye kpe mmu echa upe Esowó, aló manlerege bós.

Eké ewyage etukpe ampyéé upe Esowó ne ekwó wuú ne ákprakpa bós Isreli áchomé né eso. Átó bós bee né gepúge denó nnó ajye gbaré anḡbá Jisás bimbó áchwó ne ebwó. ²² Ebwó ájyé gé ewu ágé bwó wó, ne ákeré meso áké, ²³ “Ese defé né gepúge denó, degé nnó ágbé manombi chancha, ne bós bi ábáme átené wye. Ne gébé gé ebwó ánené manombi, degé ye muú né mmu wó.” ²⁴ Muu kpa bós bi ábáme echa upe Esowó ne anó baá bi apye upe Esowó áwúge mbó makpo átya bwó mmu. Ne aló mangiú geme bwó áké, “Mechó ewé ebe nye nnó?” ²⁵ Wye gébé eyigembó muú fó atané né dafye, áchwó ajós áké, “Gege bós abi enyú degbé mmu gepúge denó, álu nana mmu echa upe Esowó, álerege bós.” ²⁶ Ajáge mbó muu kpa bós abi ábáme echa upe ne ekwó wuu áfé ásé ebwó aló manchwó. Yémbó ája bwó jame wó, getúgé áfós nnó bós bi álu mmu, átóme nye ebwó né mataá.

²⁷ Achwó gé ne ebwó, ápye anḡbá Jisás átené mbe ushu ákprakpa melo. Ne etukpe ampyéé upe Esowó agiú bwó áke, ²⁸ “Pó esé debó dekwelé enyú mbeé nnó degarege sé bós depóré Jisás. Ne nana depye mekomejós ayi áke agyaá Jerosale

meko, enyú dekelege nnó bós áshúle esé ndo nnó esé dékaá ula negboné Jisás.”

²⁹ Pita ne anḡbá Jisás abifó áshuú meko áke, “Ese debó mampye le genó eyige Esowó ákelege, epófó eyigé akwaá ákelege. ³⁰ Esowó yi ukwené ante sé, ne apye Jisás akwíle né negbo, Jisás ayi enyú dewané né gekwa. ³¹ Ne Esowó abwe mabó mií, apye ji ajwóle né geluó eyi gelu né égbé ebwónyé wuú nnó ji abe Menómbe ne Menchyé genwá. Apye mbó nnó bós Isreli ákwóre matós bwó, ne ji ajinte gabo bwó. ³² Ese delu bós abi áfyé nnó degarege uno bi, ne ese degarege chóncho ne Mendoó Ukpea ewé Esowó abó achyε mbaá bós abi awuú ne ji.”

³³ Bós eso áwúge mbó, nchye anwyóné ebwó te ábó ákelege manwá anḡbá Jisás. ³⁴ Gamalya, muú ama né geluage bwó akwíle ka áké, ásé kpé bós bimbó átané dafye. Gamalya alu muú Farasi ne ménleré mabé Esowó, bós ako ntó anogé ji, ajós áké, áse bós bimbó átané kpe dafye. ³⁵ Ewyagé ajós ne bós eso áké, “Bós Isreli ferege mechó ewé dekelege mampye ne bós bina chánéné. ³⁶ Tege, gébé gefó, mende fó ayi ákuú ji Teudas, alomé ne ewu nnó ji alu menó muú. Bós bi akwóle ji, álu genóge melé. Gébé gé áwané ji, bós bi átyaá ucheme bií ukwé. ³⁷ Ne mende fó nto abó ama lome ne ewu né gébé eyige ápáné bós, ákuú ji Judas abó atane melo Galilií. Apye gejamé gé bós ákwóle ji. Yémbó gébé gé áwané ji, bós bi átyaá ne mabó mií mánó. ³⁸ Ndere mechó ewé elúmbó, nchyege enyú majyé nnó delya bós bi ajye, ékágé dépye ebwó genó. Mbó gé unó bi ebwó ágarege ne ápye utané né amu ákwaá, unómé nye. ³⁹ Ne mbó gé utané né amu Esowó, dekáge tene fó ukóló ne ebwó. Enyú dekáge gé nnó demye mbó le ne Esowó. Ne bós eso ako awúge mbó, ákamé ne ji.”

⁴⁰ Ne ebwó áku anḡbá Jisás nnó

ákéré mmu, áchwáge ásé bwó ne matúle, ne ákwelé bwó mbeé nnó ámage gare se bɔ́ mechɔ́ Jisás. Eféé ne álya bwó nno ájyé. ⁴¹ Ndere ebwó átané né eso, ájyé, álu ne metɔ́ megɔ́megɔ́, nnó Eṣɔ́wɔ́ agé nnó ebwó ákwane mankpa mekpo genɔ́ né getuge Jisás. ⁴² Yendé bíí álerege bɔ́ né echa upe Eṣɔ́wɔ́ ne ákne ntó upú upú ágarege bɔ́ abya melóméló nnó Jisás alu Muú yi Eṣɔ́wɔ́ akweré ji elá gefwa.

6

Ajya ande makpo akeneama nnó apooḡge Anḡbá Jisás

¹ Né gébé eyigembɔ́, echomele bɔ́ Jisás ewéne ejyé mbembe nkane gejaméḡe bɔ́ abánege bwó. Abi ajoge mejɔ́ Grek abɔ́ áṣɔ́ matɔ́ ne abi Hibru nnó áfwalege akwi andeé bwó né uno bi ákarege yendé bíí. ² Ne anḡbá Jisás afyaneapéa ákuú bɔ́ Jisás ako ne ake ne ebwó, “Eṣɔ́fɔ́ chɔ́ nnó esé delyaá mangaré mekomejɔ́ Eṣɔ́wɔ́, depáne le depáne menyéé mankaré. ³ Ne anḡmé sé, ndere elúmbɔ́, elí nnó enyú déjyá bɔ́ akeneama nnó ápyegé utɔ́ ebi. Bɔ́ bina abɔ́ mambɛ abi bɔ́ ako ákamé nnó awya gepɔ́ gelógeló ne ákaáge geno chánéné ne Mendoó Ukpea egbeé bwó matɔ́. ⁴ Ne esé anḡbá Jisás dechyege nye gemɛ se geko né mmye manene ne mangarege mekomejɔ́ Eṣɔ́wɔ́.”

⁵ Ne bɔ́ ako áwúge mbɔ́, matɔ́ agɔ́ bwó. Ne ajya Stefen ayi áfyéé metɔ́ ne Jisás dɔ́ ne Mendoó Ukpea egbeé ji metɔ́. Abifɔ́ alú Filip ne Prokɔ́rɔ́s, Nikanɔ́ ne Timɔ́n, Pamenas ne Nikolyɔ́s ayi atané melɔ́ Antiok ayi alaá muú Jus. ⁶ Ebwó áchwɔ́ ne bɔ́ bimbɔ́ né mbɛ ushu anḡbá Jisás, ne anḡbá Jisás ánerɛ bwó amu mmye anemmye eta bwó.

⁷ Ne mekomejɔ́ Eṣɔ́wɔ́ akene agyage, ne echomele bɔ́ Jisás ewé elu né Jerosale ewene ejye mbe,

ne gejaméḡe ampye upe Eṣɔ́wɔ́ ákwólege ntó deparé Jisás.

Apye Stefen

⁸ Stefen yina ayi ebwó abɔ́ ajya, alu muú yi mejé Eṣɔ́wɔ́ ebɔ́ elu ne ji ne Eṣɔ́wɔ́ achyege ji uto apye ufélekpá ne ukpekpe uno né metɔ́ metɔ́ bɔ́. ⁹ Bɔ́ Jus fɔ́ áchwɔ́, ál manyéé mbeé ne Stefen. Ebwó ne áwya echa mmyemenene ewé akuú echa bɔ́ bi átané defwé. Ebwó abɔ́ átané melɔ́ Seren ne Aleksanda ne abifɔ́ nto atané gebagé mewaá Silisya ne Eṣya. ¹⁰ Ebwó ápulé mankwɔ́re depɔ́ tire Stefen agare meti epɔ́, getuge Mendoó Ukpea ebɔ́ echyege ji dengare mejɔ́.

¹¹ Ne ebwó achyé bɔ́ fɔ́ unyielé nnó áchwɔ́ byɔ́ gebyɔ́ nnó ebwó abɔ́ áwuú nkane Stefen ájɔ́ge mejɔ́ mebomebo ne Eṣɔ́wɔ́ ne Mosis. ¹² Mechɔ́ ewé esɔ́ bɔ́ matɔ́ chóncho ne ákpakpa melɔ́ ne anlere mabé Eṣɔ́wɔ́. Ne ájye pyé Stefen áchwɔ́ né mbɛ ushu echomele ákpakpa bɔ́ Jus. ¹³ Bɔ́ bina áchwɔ́ ne bɔ́ bifɔ́ abi ágaré gebyɔ́ ake, “Mende yina ajɔ́ge mejɔ́ mebomebo mbaá echa upe Eṣɔ́wɔ́ se yendé bíí ne mabé Mosis. ¹⁴ Esé debɔ́ dewú ji ajɔ́ ake, Jisás, mende Nasaret ammuú nye echa upe Eṣɔ́wɔ́ ne akwɔ́rege nye ntó gepɔ́ge melɔ́ geko eyi Mosis abɔ́ aleré esé.” ¹⁵ Bɔ́ ako abi abɔ́ alu né echa eso ewémɔ́, áto Stefen amɛ mmye ne ágé nnó ushu bi ukwɔ́ré ulú eke ebi ekiénné Eṣɔ́wɔ́.

7

Mekomejɔ́ Stefen

¹ Ne etukpe ampyé upe Eṣɔ́wɔ́ egíí Stefen eke, “Unó bi bɔ́ bina ajoge nnó ulú wáwálé?” ² Stefen ashuú ebwó meko ake, “Ante ba ne anḡme ba wuúge, geméḡe nnó gekwenege nte esé Abraham awile gebu né melɔ́ Haran, Eṣɔ́wɔ́, Mfwa genbɔ́ aleré nya mmye gébéḡe Abraham abɔ́ alú né melɔ́ Mesopotemya. ³ Ne abɔ́ ajɔ́ nya ne ji ake, ‘Lyaá ula gepú bye ne melɔ́ wye, cho

né melo ewé nlerage nye wá.'
 4 Ténéténé yimbo, Abraham alyaa melo Chalda ayye jwale né melo Haran. Ne nte Abraham agbóge nya, Esowo apye Abraham nnó alyaa melo ewémbó achwó né melo ewé esé delu mbó wye nana.
 5 Ndere abo alu féé, Esowo achye fó ji ye ekeke melu mme nnó ebe ewu wó. Yémbó Esowo anyémeno nnó achyege ji melo ewena nnó ebé ewú ne upyáne bií. Esowo abó ajó depó ti gébége Abraham alá pó ye ne maá. 6 Ne Esowo ama jóó ne ji ake, 'Upyáne bye ubéé nye ankéé né melo ewéchéá, ubéé nye nkane afwe ne bóó áfwalege nye bwó né usaá aḡme esaá. 7 Yémbó nchyege nye bóó melo ewémbó gekpékpége éfwyale ne upyáne bye ulyagé melo ewémbó uchwó unóge me fa.' 8 Ne Esowo abó achye Abraham gepóge menomenyéé ewémbó eyi gelu mansó nsó. Ne Abraham abyége nya Asek, ndó enéé ékwónégé, asó ji nsó. Isek ntó asó nya maá wuú Jakób nsó ne Jakób ntó asó nya baá bi afyaneapéa nsó abi álú nto ukwene ante se abi nana.

9 "Ewyágé, ukwéne ante sé bina, ákélégé sé mangé menmé bwó Josef ne ákpó Jásép nkane mefwé né melo Ijip. Yémbó Esowo abó abame wye ji, 10 ne aféré ji né éfwyale meko ewé ji abó agéne. Achyé ntó denga eti depye Fero mfwa bóó Ijip agboó ne ji. Fero apyé ji ala muú kpaá melo Ijip ne apelé ntó ula gepú bií. 11 Ewyágé emímí mesa akwé né melo Ijip chóncho ne melo Kanaan, bóó ágé éfwyale dóó ne ukwéne ante se upó nya ne menyéé. 12 Ne Jakób awuúgé nnó menyéé alu né melo Ijip, ató baá bií abi alu ukwéne ante se ewu. Ge ndó mbé ayi ébwó áyye ewu na. 13 Ne ndó ayifó yi ébwó ayye, Josef apye aḡmé bií akaá ji, ne Fero Mfwa bóó Ijip ntó achwó kaá ula gepú Josef. 14 Ne Josef ató bóó nnó áyyé se nte wuú Jakób

ne ula gepú bií uko áchwó jwolé né Ijip. Bóó ula gepú bií ako abó álú usaá uléé meso nekuú né gébé eyigembo. 15 Jakób awuúge mbó, akpá ulagepú bií uko, ashulé afe né Ijip. Ji ne baá bi abi alu ukwéne ante esé ála nya ewu ágbó ébwó ako. 16 Ewyágé bóó ákpá unkwó bwó, áfé né melo Shechem, ánií né manome ayi alu muú mataravé ne melu ewé Abraham abó anamé ne ḡka mbaá matoó Hamó nte Shekem.

17 "Gemége nnó gébé gekwóné eyigé Esowo áchwó pye genó eyigé ji abó anyémeno ne Abraham, bóó esé abi abó alu né melo Ijip, ája kpaá apwó amu. 18 Ne áfyé mfwa ayicha né Ijip ayi alá kaágé Josef. 19 Mfwa yina achwó ne defya mbaá bóó sé. Afwalege ébwó ne apyéé bwó nnó abelégé baá bwó abi káko né dafye nnó agbó. 20 Wye né gébé eyigembo ne ábyené ntó Mosis. Mosis abó alú maá yi alóme ulóó dóó né amé Esowo. Awéé ji né ámfáá áléé né gepú bwó. 21 Ne gébége alyá ji dafye, maá mfwa Fero ayi mendéé achwó akware ji, awéé ji ne asé nkane maá wuú. 22 Ne ébwó álere Mosis denḡare bóó Ijip deko ne awéé abó alu gekpékpége muú ne awya mekomejóó meno melóméló, ne mempye unó.

23 "Mosis akwónége nya usaá aḡme upéa, ékwó ji metóó nnó ayye gé aḡmé bií; bóó Isréli. 24 Ndere ayyé, agé nkane muú Ijip fó atulege muú Isréli, achwó genḡá ne awá muú Ijip yimbo. 25 Mosis abó aféré nnó aḡmé bií abó ákaáge nye nnó Esowo atóme nye ji nnó achwó féfé ébwó né éfwyale. Yémbó ákaá wó. 26 Bií uyyagé ama ayye gé bóó Isréli apéa nkane amyé ne ate. Amua mangbaré ébwó ne ajóó ne ébwó aké, 'Ényú delu aḡmé, demye ndé?' 27 Yémbó muú ayi abó akelé menmé wuú mpa, ammu Mosis ne agúí ji ake, 'Nde muú afyé wó nnó óbé Mfwa esé ne ópane depóré esé?'

28 ‘Okélege ntó manwá me nkane óbo ówané muú Ijip yimbó njuú?’

29 Mosis awuúge mbó, efó ekwó ji metáó ne alyaá Ijip, abó afé né meló Midiyan. Alá ewu, abá mendée, abyé baá ande apéa.

30 ‘Usaá anmé upéa ukoóge, Mosis agé ekiénné Esówo né mewé ewé ébo elúle né genóó. Ewena epye né mashwone, kwókwólé ne mekwé Sinay. 31 Mosis agégé mewé ewémbó, ala meno mekpo fuú. Ne ndere ajye kwókwólé mange ewu chánéné, Atá Esówo jóó efeé ake, 32 ‘Elé me Esówo ayi ukwene ante bye, Esówo ayi Abraham, ne ayi Asek ne Jakób.’ Mosis awuúge mbó, aló manweré ne efóó ne akélege sé mampye melu ewémbó. 33 Ne Esówo ama jóó ne ji ake, ‘Féré uno uka bye nende melu ewé ótené mbó élé melu ukpea. 34 Me ngé gekpékpégé efwyale ewé áchyege bóó ba né Ijip, ne nwú magbo ayi ébwó alile ne mesómé. Nkawu ne nshulé mme nnó nchwó mféré ébwó né efwyale ewémbó. Nana cho, ntóme wó né Ijip.’

35 ‘Ne Esówo ató Mosis yina nnó ájyé abé memféré bóó Isréli né efwyale ne amá be mfwa bwó. Ji ne bóó Isréli abó ashya agii ji aké, ‘Nde muú afye wó mfwa ne mepane deporé esé?’ Ne nana Esówo abó ató ekiénné wuú ewé Mosis agéné nkane mewé né genóó eyigémbó nnó echye Mosis eshye mampye utaó bií. 36 Ne Mosis ajyé apye gejamége ufélekpá ne ukpékpé unó né Ijip ne alé féré bóó Isréli. Ama pye gejamége ufélekpá né ebéé megelé, ne mashwóné ayi ébwó abó abelélé wye usaá anme upéa. 37 Wye Mosis yina ne abó ajóó ne bóó Isréli nno, ‘Esówo atóme nye enyú Muú ekpávé wuú ayifó wye nkane atóme me ne atanegé nye né ntone enyú.’ 38 Ema elu wye Mosis yina ne ekiénné Esówo ébó ejóó mejóó ne ji né mfaá mekwé Sinay, gébége ji ne ukwene ante esé abó

áchomé né mashwone. Ne ekiénné Esówo ewémbó echyé ji mabe Esówo ayi alu te kwyakwya nnó achye ese.

39 ‘Né gébé géfó ukwene ante sé bina akélege sé manwu Mosis ne áke ji abélé babá, ne abó akélege mankeré né Ijip. 40 Ne ébwó ájóó ne Erón aké, ‘Kwyé esé áló uka nnó ájámé esé meti, Mosis ayi aféré esé né Ijip, dekaá fó genó eyi gepyé ji né mfaá mekwé wó.’ 41 Ala mbó ákwyé meló uka ayi áfulé mpó, áwané menya, ápyéé upé ájele meló uka yimbó nkane uka bwó, ne matáó agóó bwó yendégébé né genó eyigé ákwyé ne amu. 42 Ne Esówo agege mbó, ati meso ne ébwó ne alyaá ébwó nnó ápye nkané eji ébwó. Ne ébwó anoge mñmées, mfaá, ne ambe wye nkane abó ásámé né ñwe bóó ekpávé bií nnó, ‘Bóó Isréli, enyú dekene né mashwone né usaá anme upéa,

dewane menya depyé upé, yémbó depyé fó upé bimbó né eta wa. 43 Depye le eta áló uka abi enyu dekwye ne amu.

Dekpane gétoogé melo uka ayi ákuu Molók, ne dekpáne ntó membe melo uka ayi ákuu Refan. Né getú eyige na mbúu nye enyú défé tete dekoó Babilón.’

44 ‘Ne nkane ukwene ante ese bina abó ála né mashwone mbó abó áwya gétoogé upé eyi geléré nnó Esówo abó álú ne ébwó. Mosis ne abó akwyé geto eyina wye nkane eyige Esówo abó aléré ji nnó apye. 45 Ebélége baá bwó áse gétoogé upé eyigémbó mbaá ukwene ante esé bimbó, ákpa geji gébége abó ákéné ájye ne Joshua áfóóge mme bóó abi alu efeé. Ndere ájye, Esówo alu bwó mbe abuu bóó bimbó né maló. Ne geto yina gela fa kpaá te gébé eyige Mfwa Devid agbaré meló ewé. 46 Devid abó alu muú yi Esówo abó ájelé ji dáo. Né gébé géfó ji anemmye nnó Esówo agóó ji aténé ji gepu, ji ayi alu Esówo Jakób.

47 Yémbó ele Solomun, maá mfwa Dēvid, ne abo atené gepúgē Ἐσωω.

48 “Yémbó epófo nnó Anyátá Ἐσωω ajwalege né upú ebi bōó atené, wye nkane Muu Ekpávē Ἐσωω abó asamé nnó Ἐσωω ake,

49 “Mfaánebuú alu geluó ya ne mme alu genōó eyige nnérege uka ba. Nde gefōó gepú eyigé muú akage atene nnó mbé wye? Melu fō elu ewé nkage jwale wye? 50 Pó me mbōó ne nkwyē unó bina ukó?”

51 “Stēfen ajógē mbó, aké ne ebwó, “Enyu antoó makpo, ne bōó bi ánjeáge matōó, enyú degbé matu eke bōó bi ála kage Ἐσωω. Enyú deshya yendé gebé genó eyigé Mendoó Ukpea ejóge wye nkane ukwéne ante enyu abó ápyé. 52 Muú ekpávē Ἐσωω fō alu ayi ukwene ante nyú abó alá kelé manchó ji genwá wó? Abó áwá bōó bi Ἐσωω atómé nnó abó mbe ágaré nnó Maá utōó Ἐσωω ayi wáwálé achwá. Ne achwógē enyú dechýé ji mankwá ne dewá ji. 53 Wye enyú abi depye mbó ne debó deselé mabe ayi makiénne Ἐσωω áchye enyú ne nána deshya mambélé aji.”

Awá Stēfen ne mataá

54 Bōó kpakapa melo áwuge depó etiré Stēfen ajóó, nchye anwyoóné ebwó, ame ágelé ebwó mekpo. 55 Yémbó Stēfen ape nfaánebuú domeé, Mendoó Ukpea egbeé ji metōó ne agé genḡboge Ἐσωω ne ama ge Jisós nkane atené né egbe ebwōnyē Ἐσωω. 56 Ne Stēfen aké, “Pēge degé, ngé mbó memombi mfaanebuú enené, ne Maá Nte Mekwaá aténé né egbe ebwōnyé Ἐσωω.”

57 Awuúgē mbó, ágbé amu matu, ádo elúlú, awó achwó ji mmye ágbaré ji, 58 ája ji, áfé mekpo meti, álo mantome ji mataá nnó áwá ji. Ne bōó abi abó ámalé Stēfen mechó mmye, áferé mandeé bwó áchye gesagé muú ayi ákuú ji Sól ne álo Stēfen mántó. 59 Ne nkane átome

ji, Stēfen anemmye aké, “Atá Jisós se mendoó wa.” 60 Ἐwyágé ató mánó mme, akalé kenké ake, “Atá Jfyegé fō bōó bina mmu metōó né gabo ayi ebwó ápyé mbó.”

Ajógē mbó metōó ekwé, ne Sól atené efeé akamege ne mekpo nnó áwá ji.

8

Sól akēlege manchó genwágē bōó Jisós

1 Wye né bii bimbó, bōó álo mankelé mati manchó genwágē bōó Jisós né Jerosale. Ne ebwó abó átyaá áfé né gebagé mewaa Judiya ne Samariya. Wye anḡbá Jisós ne álaá né Jerosale. 2 Nkane Stēfen abó agbó, bōó fō abi ánoḡe Ἐσωω abi álaá né Jerosale ákpá genkwó ji aníi ne ali ji ne gekpékpégē mesóme. 3 Yémbó Sól amye ele nnó ániú mbwe bōó Jisós ako. Akpene upú upú apyene andeé ne ande áfyé né deno.

Filip Agaré Mekomejōó Ἐσωω né Samariya

4 Ne bōó ankwólé Jisós abi abó átyaá, ákene malumalu ágarēge mekomejōó Ἐσωω. 5 Filip abó ashulé áfé né melo Samariya ewé kpaá, agarege deporé Muú yi Ἐσωω akweré ji elá gefwa. 6 Bōó áwuú depó etire ji ajóge, ne ágé gejamégē ufélekpá ebi ji abó apye, ne áta matu ákelege nno agarege wye ebwó garege. 7 Ne aló nchye átanēge gejamégē bōó mmye ákalege, ne bōó átoógē. Bōó uchanchi ne ubwéré bōó átoó ntó 8 Ne bōó melo ewémbó álú ne gejamégē nechóchó.

9 Mende fō abó alu efeé ayi ákuú ji Simun. Abó akpea megya te gachi ne bōó Samariya ako ála mano mekpo fuú. Ne asele geme ji nnó alu menó muú. 10 Bōó ako, ambané ne bōó kpakpa átá matu awuú genó eyigé Simun ajóge, ebwó aké: “Mende yina awya uto Ἐσωω ebi upwó amu.” 11 Ne ebwó afworege

wyembó néndé abwóléḡe me ebwó te gachi né megya ayi ji akpea. ¹² Ne Filip achwóléḡé, agarege bós abya melómélís nkane gefwage Ešwó gelu, ne deporé Jisós Kras, bós ákamé ne ji andée ne ande ne áwyaá bwó manaá Ešwó. ¹³ Simun jimboós ntó áfyéé metós ne Jisós ne áwyaá ji manaá Ešwó. Ne ji ajwólé fií ne Filip, agene ufélékpá ne ukpékpé unó bi ji apyé ne aláa meno mekpó fuú.

¹⁴ Ne anḡbá Jisós abi abó aláa né Jerosale, áwuúḡe nnó bós Samariya nto ákamé mekomejóó Ešwó, átó Pita ne Jón ewu. ¹⁵ Ajyege, áḡé bós bi ákame ne Jisós ewu ne álo manemmye nnó Ešwó átó bwó Mendoó Ukpea, ¹⁶ néndé Mendoó Ukpea élú dankpé ebwó mmye. Abó áwyaá ebwó manaá Ešwó mamímamí nkane bós bi ákwólege Atá Jisós. ¹⁷ Pita ne Jón ánerere manemmye, áneré ebwó amu mmye ne Mendoó Ukpea echwó ebwó mmye.

¹⁸ Simun agéḡé nkane anḡbá Jisós áneré bós amu mmye ne Mendoó Ukpea ekpené ebwó mmye, achyé ebwó nka, ¹⁹ ake, “Kpoge me uto bina nnó nneréḡé muú ebwó mmye Mendoó Ukpea ekpe ji mmye.”

²⁰ Ne Pita ajóó ne ji aké, “Echye wó onó ne nka jyé. Óféré nnó muú akage na echye Ešwó ne nká? ²¹ Óbó mechó né utóó ebi wó, nende metós wye epó pópó né mbe ushu Ešwó. ²² Ne nana kwore metós wye né ubobo unó bi oferege, ne onemmye nnó Ešwó ajinte gabo yina ayi oméé mampye. ²³ Nḡe nnó okii fó galógáló, ne gabo awé wó nkane muú denó.”

²⁴ Ne Simun akwó Pita ne Jón mata nnó, “Ebwó anémmye mbaá Atá Ešwó nnó ekage geno gemá eyige ebwó ajóó gepyé ji.”

²⁵ Pita ne Jón áneréḡé mangaré mekomejóó Ešwó, álo mankeré né Jerosale. Ne ndere ájyé, ágarage

abya Ešwó melómélís né gejamḡé malo bós Samariya.

Mende ayi atané Etopya akamé ne Jisós

²⁶ Filip alagé meso, ekiénné Ešwó echwó ejóó ne ji eké, “Kwili, shule ojyé né nte melo. Ókwónéḡé ewu, kwólé meti ewé etane Jerosale ejye Gasa. Meti ewé ji ajogembó bós ákéné sé wye dós dós.” ²⁷⁻²⁸ Filip awugé mbó ashule afé ewu. Agé mende fo abó ajye nóḡe Ešwó né Jerosale, akerege né meko wuú, ajwóle né mboó gese uka upea ayi géjuná ne gejame. Abó alu muu kpaá né melo Etopya ji agbaréḡe eḡbḡḡḡḡ mekwa nka ewe Kandise Mfwa mendée ayi abós melo ewémbó. Abó ajwóle ajoge nwe ayi Asaya muu ekpavé Ešwó asámé. ²⁹ Ne Mendoó Ukpea ejóó ne Filip eké, “Ke chó bané mboó gese yimbó.” ³⁰ Eféé ne Filip abó ajye bané ji ne awuú ndere mende yimbó ajoge nwe Asaya. Filip agii ji aké, “Ókagembó genó eyige ojoge?”

³¹ Mende yimbó aké, “Mpye mbó nnó ne nkaá ayi muú alá pó mangaré me ula wó.” Ne akuú Filip nnó akwó mfaá mboó gese, ajwóle ne ji. ³² Melu nwe ewé ji ajoge mbó eké, “Abó alu nkane eḡḡḡḡḡ ewé áḡbaré ájye wá, ye mankale ekále wó wye nkane maá eḡḡḡḡḡ ayi ákpálege ji bya mmye alá káléḡé. ³³ Achyé ji mekpó genóó ne ye muú yi apané mpa wú cho apó. Wáa akuú nyé mabó baá bii nkane áchóó mbó ji geḡwá?”

³⁴ Muú kpaá yimbó agii Filip aké, “Garé me, Muú ekpavé Ešwó yina ajoge mbó depó ti getuge wáa? Ajogémbó le ne geme jii waá ne muú yichá?” ³⁵ Ne Filip abó mangaré ji né nwe yina, abya melómélís ayi akené atúu ne Jisós.

³⁶ Ndere ákene ájyé, ákwóné mbaá yi nnyi nélú, muú kpaá yimbó ake, “Gé nnyi na, ndé gemage gbé nnó owyaáḡé me

manaá Eṣṱwṱ?”³⁷ [Filip ashuú ji meko aké, “Mbṱge ṱyegé metṱṱ meko ne Jisṱ nkage wyaá wṱ manaá Eṣṱwṱ”. Ne ake: “Nkame nnó Jisṱ alu Maá Eṣṱwṱ”.]

³⁸ Ne Muú kpaá yimbṱ aké ápye mboó gese atané ebwṱ ne Filip áshulé áfḡ né nnyi, ne Filip awyaá ji manaá Eṣṱwṱ. ³⁹ Ebwṱ átánégé mmu nnyi, Mendoó Ata ekpa Filip ayi mende yimbṱ alá ge sé ji wṱ. Yémbṱ akéné wye ajye ne nechóchó. ⁴⁰ Filip ake apele agé nnó ji alu né Asṱus, ne akene ajye, agarege abya melómélṱ né malṱ ayi álú né gebagé mewaá eyigembṱ kpaá te akwṱné melṱ Kaisaria.

9

Sṱl akwṱré akame ne Jisṱ

¹ Yémbṱ Sṱl alú tóme eshye, afelege bṱṱ Jisṱ ame nnó awane ebwṱ, nká wu ne ajye agé etukpe ampýé upe Eṣṱwṱ, ² nnó asá bṱ ḡwe ató né macha mmyemenene bṱṱ Jus áyi álú né melṱ Damaskṱs nnó mbṱgé ajyegé agéagé bṱṱ bi akwṱlege meti Jisṱs, apye bwṱ, awé, achwṱ ne ebwṱ né Jerosale.

³ Nḡere alya ajyé, gébégé ale kwṱkwṱlé ne Damaskṱs wye mbélepó gengbṱ gétané mfaánebuú, geshwané gegyá ji mme. ⁴ Gengbṱ eyimbṱ gékpégé ji ame, akwé mme ne awú nkane muú fṱ akuú ji aké, “Sṱl, Sṱl, ndé ṱkelege manchṱ me genwá?”

⁵ Sṱl agii aké, “Wṱ waa Átá?” Meko yimbṱ aké, “Elé me Jisṱs ayi ṱkelege manchṱ ji genwá. ⁶ Yémbṱ kwili ka, kwṱné né melṱ ewémbṱ, eḡé ágárege nyé wṱ geno eyige ṱbṱṱ mampye.”

⁷ Bṱṱ bi ábṱ akéne ne Sṱl áwúgé meko yimbṱ, ágé muú fṱ wṱ, matye mawá bwṱ meno. ⁸ Sṱl akwilege tené, agéné sé mbaá. Agbaré ji ebwṱ áfḡ ne ji né Damaskṱs. ⁹ Abelé ndṱ eléé né melṱ ewémbṱ, ye mbaá agéné, menyéé anyéé, manaá anyú.

¹⁰ Muú Jisṱs fṱ abṱ alú né Damaskṱs yimbṱ ákuú ji Ananya. Ne bíi fṱ agé Jisṱs né ame gejyá, ne Jisṱs akuú ji aké, “Ananya” ne Ananya ashuú ji meko aké, “Átá gé me na.”

¹¹ Ne Jisṱs aké ne ji, “Kwile ka, ṱjyé né menṱ meti ayi ákuú nnó Cho. ṱkwṱnégé né gepú Judas, gii mende fṱ ayi atané melṱ Tasṱs, ákuú ji Sṱl. Alu eḡé anenemmye, ¹² ne abṱ agé ame gejyá ndere mende yi ákuú ji Ananya achwṱ nere ji amu mmye nnó ama lṱ mangéné.”

¹³ Yémbṱ Ananya aké, “Átá, gejamégé bṱṱ ágaré mé me nkane mende yina akelege manii mbwe bṱṱ bye né Jerosale. ¹⁴ Ne anṱṱ baá áchyé ji uto nnó áchwṱ pye bṱṱ ako bi anénemmye ákuú mabṱ mye.”

¹⁵ Ne Átá Jisṱs aké ne ji, “Chó wye ewu néndé njya mende yimbṱ nkane muú utṱṱ wa nnó agaré mekomejṱṱ wa mbaá bṱṱ abi alá pṱ bṱṱ Jus ne afwa bwṱ ne bṱṱ Isrḡli ntó. ¹⁶ Me nḡerege nye ji nkane ábṱṱ mangé gejamégé efwyale getú ya.”

¹⁷ Ne Ananya ajye kpé mmu gepú eyigé Sṱl alu wye, anéré ji amu mmye ne ajṱṱ ne ji aké, “Menḡmé wa Sṱl, ele Ata Jisṱs ayi ṱbṱ ṱgené né meti gébégé ochwṱ fa, ne atṱmé me nnó nchwṱ mpye wṱ ṱma ṱgéné ne nnó Mendoó Ukpea echwṱ kpe egbeé wṱ metṱṱ.” ¹⁸ Wye tenétené yimbṱ, Sṱl awuú unṱ fṱ eké ufá meshuú utané ji ame ne alṱ mangéné. Ne akwili ka, áwyaá ji manaá Eṣṱwṱ. ¹⁹ Ne ama lṱ menyéé manyeé, anyege abṱ eshye.

Sṱl agaré mekomejṱṱ Eṣṱwṱ né Damaskṱs

Sṱl abelé mboó ndṱ né Damaskṱs ne bṱṱ Jisṱs, ²⁰ afḡ tenétené né macha mmyemenene bṱṱ Jus, agarege bṱṱ nnó Jisṱs alu Maá Eṣṱwṱ.

²¹ Bṱṱ áwúgé mbṱ, epwṱ ebwṱ uto ne ágigé ate ákḡ, “Pṱ mende yi akéne, awáne bṱṱ bi akwṱlege Jisṱs

né Jerosale na? Pó achwó fa manwé bós ájye ne ebwó né Jerúsale?”

²² Yémbó Sól ajye wyé mbe, agarege mekomejós Jisós ne eshye ne apye bós ákaá né gejamégé mati nnó Jisós alu Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa. Ewémbó epye bós Jus abi álu eféé né Damaskós ápó sé ne meko manshuú ji.

²³ Ebélegé gejamégé ndó, bós Jus áchomé ásó mala manwá Sól. ²⁴ Yémbó Sól áwuú geju nnó bós Jus ájwólé né mano genkagé melo, ábáme nnó ágégé ji awá. ²⁵ Yémbó bós bi akamé mekomejós Sól, áse ji utuú uma, afye né gésá, ápye ji achyá mfaá genka, áshulé ji mme nnó ábó ajye.

Sól afé né Jerosale

²⁶ Sól akérége né Jerosale, afé mancho ne bós Jisós, ebwó ábó néndé ebwó ákamé fó nnó Sól áfyéé metós ne Jisós wó. ²⁷ Yémbó Banabas achwó se ji, afé mbaá angbá Jisós. Ne agaré ebwó nkane Sól agené Atá Jisós né meti Damaskós, ne nkane Atá Jisós ajós mejós ne ji. Ama garé nkane Sól abó agaré depó etire Jisós gbógónó né melo ewémbó. ²⁸ Eféé alo mankené ne bós Jisós ako né Jerosale, agarege depóré Jisós ayi álá pó ne efó. ²⁹ Gébé eyi gefó, Sól agarege bós Jus abi ajoge Grek ne anye mbeé ne ebwó né deporé Jisós. Ne ebwó ákélege meti manwá ji. ³⁰ Bós Jisós áwúgé geju eyigembó, áse ji áshulé afé né melo Kaisaria ne até ji nnó ajye meló Tasós.

³¹ Né gébé eyigembó machomele bós Jisós ayi álu né gebagé mewaá Judiya, né Galilí ne Samariya ápó sé ne efó metós. Ebwó ánóge Esowó ne áwuú le mekomejós wú. Mendóó Ukpea efyéé bwó eshye ne machomele bwó áwene ajye mbe.

Pita afé né melo Lyda ne melo Jopa

³² Pita abó akene malómalo agene bós Esowó. Ne bií uma afé né

melo Lyda mangé bós Jisós abi alu ewu. ³³ Eféé agé mende fó ayi amee uchanchi, ákuú ji Enias. Nemeé eni néba ji mme né anjmé aneé. ³⁴ Ne Pita ajós ne ji aké, “Enias, Jisós Kras alo mampye wó nnó otóó, kwili ka, pwi gébó jye.” Tenétené yimbó Enias akwili ka. ³⁵ Ne bós ako abi alú né Lyda ágégé nnó mende yimbó atoó, ebwó áfyé matós ne Jisós wyembó ntó ne bós bi alú né gebagé mewaá Sharon áwuúge mbó áfyé ntó matós ne Jisós.

³⁶ Mendée fó abó alu né melo Jopa, ákuú ji Tabita, alu maá utóó Jisós. (Ne ákuú ji né meko Grek nnó Dokas, ula utené nnó mekwóbu.) Abó apye galógáló yendegébé, apoóge ubyá bós. ³⁷ Né gébé eyigembó, akwé nemée, ala mbó agbó. Ne áshwóné genkwó ji ábelé mmu maá gepú né mfaá eyóh. ³⁸ Jopa yina alu kwókwólé ne Lyda. Bós Jisós áwuúgé nnó Pita alu né Lyda átó ande apea ewu, ájyegé áké ne ji, “Nte esé, chwó wáwá.” ³⁹ Ne Pita akpomé mmye, akwili, afé ne ebwó. Akwónégé áse ji akwó mfaá eyóh. Ne akwi andée ako abi alu eféé, áchomé áno ji mme, álili álerege Pita ufós mandée ayi Dokas ájomé ebwó gébége ji alu mebe. ⁴⁰ Pita abú ebwó ako atané dafye, ató manó mme anenemye mbaá Esowó. Eké ewyage apé genkwógé mendée yimbó ama ákuú ji ake, “Tabita, kwili ka”. Tabita anene ame, agégé Pita, akwili, ajwólé ka. ⁴¹ Pita agbaré ji ebwó, apoó ji akwili téné. Ákuú bós Jisós ne akwi andé bimbo, áchwógé achye ji eta bwó ⁴² Bós ako né gebagé Jopa áwu abya yina ne gejamé áfyéé matós ne Ata. ⁴³ Ne Pita abelé gejamégé ndó né Jopa né gepúgé Simun, mende yi apame mekómenya.

10

Ekiénné Esowó egaré Kónelyos nnó álo Pita achwó

¹ Mende fə abo alu né melo Kaisaria. Akuú ji Kōnelyos. Abó alu muú kpáá bə́ bee né melo Rom. Ji ne anyáne uchome bə́ bee ebi ákuú nnó abi átané Itali. ² Ji ne bə́ dachi wú ako, ánoḡe Eṣəwə. Anenemmye yendégébé ne apye galógáló də́ mampoó bə́ Jus abi alú mbya. ³ Bií fə genóḡe kálánká elé ne nwə́mésé, agé amə gejya nkane ekiénné Eṣəwə echwə kuú ji nnó, “Kōnelyos.”

⁴ Efo ekwó ji metə́ ne ató ewu amə mmye agii aké, “Atá ndé?”

Ekiénné Eṣəwə eshuú ji meko eké, “Eṣəwə awú mmyemenené jyε ne agé ntó utaó ulúuló ebi əpye ne atée wə. ⁵ Nána tó bə́ ájyε né meló Jopa, ákuú mende fə ayi akamege Simun Pita. ⁶ Ji ajwəlege ne Simun, mende yi apame mekəmenya. Gepú jii gelú né mbale ebeé mega.” ⁷ Ekiénné Eṣəwə ejóḡe mbə ekwili efé, ne Kōnelyos akuú bə́ utaó bií abifə apeá ne akuú ntó muú bee ama né geluage abi ábamé ji ayi anoge ntó Eṣəwə. ⁸ Ebwə achwóḡe agaré ebwə yendé genó eyi gebó gepyé ji ne átó ebwə né Jopa.

⁹ Bií ujjágé, bə́ bimbə átané áfé, ne kálánká efyanepə eké ekwənege, ebwə alə kwókwólé ne Jopa. Gébé eyigémbə ntó Pita abə akwə mfaá eyəḡ manemmye. ¹⁰ Ne mesa alə mamye ji, akelege menyéé manyéé, yémbə menyéé alú gambé. Gébé eyigémbə ne abə agené amə gejjá. ¹¹ Agé nkane menombi mfaánebuú enené, geno gefə eké gekpekpεge gebagé ndé getané mfaá, geshúlege eké ágbaré geji né manjú ani. ¹² Né gebagé ndé yimbə ufə́ menya ufə́ ufə́, mmyə ne denywəné delú wye. ¹³ Ne awuú meko muú fə aké, “Pita, kwilé ka, wá nyéé.”

¹⁴ Pita ake, “Nḡba Atá, tε ntané aló nlú ganye genó eyigé ebeé esé éshyaá.”

¹⁵ Meko yimbə ama jə́ ne ji aké, “Pita, əshyagé fə geno eyige Eṣəwə ake geləme nnó gelómé fə.”

¹⁶ Meko yimbə ajə́ ne ji né manjáne aléé, ne geno yimbə gekwó gekéré mfaánebuú.

¹⁷ Ndere Pita alu férege ula amə géjya ayi ji agené, bə́ bi Kōnelyos ábó átómé, ákage gepúḡe Simun, áchwə téné né menó gébámé. ¹⁸ Ebwə ágií aké, “Menké fə alú fa ayi akuú ji Sinun Pita?”

¹⁹ Ndere Pita alu férege ula amə gejya ayi ji agené, Mendoó Ukpea eké ne ji, “Ge, ande fə aléé alu dafye, ápéle wə. ²⁰ Kpóme mmye, əshúlé əjyε ne ebwə, əchwə gébé néndə me ne ntómé ebwə eta wyé.” ²¹ Ne Pita ashúlé, ajyε báne ande bimbə aké, “Me ne nlú muú ayi enyú dekelege. Nde mechə enyu dechwə?” ²² Ebwə áshuú ji meko aké, “Elé Kōnelyos, muú kpáá bə́ bee ne atomé esé nnó dechwə kuú wə. Ji alu muú metə́ melóméló ne anóḡe Eṣəwə ne bə́ Jus ako afééḡe ji. Ekiénné ukpea echwə gare ji nnó akuú wə əchwə né gepú ji nnó ji awuú mekomejə́ wyé.”

²³ Ne Pita asε ebwə, ájyε béle ne ji.

Pita gare mekomejə́ Eṣəwə né gepúḡe Kōnelyos

Ujjágé, Pita ne ande bimbə alə manjyε ne bə́ bifə bi ákamé ne Jisás abi alú melo Jopa áfé ntó ne ebwə. ²⁴ Akéne wye ájyε, ujjágé áke ákwəné melo Kaisaria. Ne Kōnelyos abə akuú bə́ ula gepú bii ne ajeé bií ne ebwə ako ábó ájwəlé ágili Pita. ²⁵ Ndere Pita achwə kpé mmú, Kōnelyos ajyε bane ji, ató manó mbε ushu wuú, alə manogé ji. ²⁶ Yémbə Pita agaré ji aké, “Kwilé téné, me nlu wye mekwaá nkane wə.” ²⁷ Kōnelyos akwili ka, Pita alə manjə́ ne ji ajyε mmu. Ndere akpené mmu, Pita agé gejaméḡe bə́ áchomé. ²⁸ Ne ajə́ ne ebwə aké, “Enyú dekaá chánéné ebé esé bə́ Jus eké muú Jus achónégé fə

menyammye wuú ne muú ayi alá pó muú Jus ye manjye né gepú jí. Yémba Esɔwɔ aleré me nnó mbyágé fɔ muú ye manshye ji nnó álóme. ²⁹ Ne nchwó nkane ókuú me ye gébé nchó wó. Nnó ókage garé me ula bi ókuú me?”

³⁰ Ne Kónelyos ashúú ji meko aké, “Ndo éle ení né gefo gébé yina kálánká eléé ne nwámésé, mbɔ nlú mmu nnemmye. Eké ewyage ngé mende fɔ ayi afye mandeé yi áshwánege, achwó tene me mbe ushu. ³¹ Akuú me aké, ‘Kónelyos, Esɔwɔ awuú mmyemenene jyé ne atée nkane ɔpóoge ubyá bɔ́ yendégébé. ³² Tó muú fɔ né meló Jopa ajye kú mende fɔ ayi akamege Simun ákuú ji ntó Pita. Alu né gepúgé Simun ayi apame mekómenya, gepú jí gelu né mbale ebéé mega’. ³³ Ne nwuúgé mbɔ ntó bɔ́ téneténe nnó áchwó ákuú wó, éló ndere óchwó. Nana gé, ese delu né mbe ushu Esɔwɔ degili nnó dewuú unó uko ebi Atá agaré wɔ nnó ɔgaré esé.”

³⁴ Ne Pita ajó aké, “Nána nkaá wáwálé nnó Esɔwɔ apó fɔ ne angyá ne bɔ́ bifó. ³⁵ Mbógé muú anóge Esɔwɔ ne ake apye unó bi úlú cho ye atané le ndé geba, Esɔwɔ asele ji nnó alu muú wuú. ³⁶ Enyú debó dewuú ntó mekómejɔ́ ayi Esɔwɔ atómé mbaá bɔ́ Isréli nnó Jisɔs Kras ne alu muú yi abɔ achwó pye bɔ́ ábé nesɔ ne Esɔwɔ. Kras yina ne alu Atá yi abɔ́ bɔ́ ako. ³⁷ Mekomejɔ́ ayi abɔ́ akwólé ayi Jɔn abɔ́ agaré ne awyaáge bɔ́ manaá Esɔwɔ. Mekomejɔ́ yina áló né Galilíí ake akwóné maló bɔ́ Jus ako. ³⁸ Enyú dekaá nkane Esɔwɔ abɔ́ ajyá Jisɔs ayi Nasaret, apye Mendoó Ukpea echwó ji nmye ne ama chyé ji uto. Ake mbaá meko apye galógáló, aféré bɔ́ bi alu né amu danchómeló apye ebwó atóo. Ne Esɔwɔ abɔ́ alu ne ji. ³⁹ Esé delú bɔ́ bi dekané ame degené unó uko ebi ji apye né Jerosale ne maló bɔ́

Jus ako. Ne bɔ́ Jus áwó ji mfaá gekwa, ne áwá ji. ⁴⁰ Yémba ndo eléé ekwónégé, Esɔwɔ apye ji akwile né negbo ne apye Jisɔs aleré mmye mbaá bɔ́. ⁴¹ Ne bɔ́ ako fɔ ágené ji wó, élé esé bi Esɔwɔ abɔ́ ajyá nnó meso gébé degarége mekomejɔ́ wuú ne degené ji. Esé debó denyé ne denyú ne ji gébége Esɔwɔ apye ji akwile né negbo. ⁴² Agaré esé nnó degarege mekomejɔ́ mbaá bɔ́, nnó Esɔwɔ ajya ji nkane muú yi apane nye mpa ayi bɔ́ bi alu abe ne abi agbó. ⁴³ Wye Jisɔs yina ne bɔ́ ekpávé Esɔwɔ ako abɔ́ agaré nkane ji alu, nnó muú afyége metó́ ne ji, Esɔwɔ ajige nye nte gabo yi muú yimbɔ́ apye getúgé Jisɔs.”

Mendoó Ukpea echwó mbaá bɔ́ bi alá pɔ́ bɔ́ Jus

⁴⁴ Ndere Pita alu ájoge ne bɔ́ ako bi alu eféé áwuú, Mendoó Ukpea ekpe ebwó mmye. ⁴⁵⁻⁴⁶ Bɔ́ bi ákamé ne Jisɔs abi ábɔ́ áchwó ne Pita, álu bɔ́ Jus. Awuúgé nkane bɔ́ bimbɔ́ ájoge ufɔ́ mejɔ́, áfége Esɔwɔ nnó aneá dɔ́. Ala mano mekpo fuú nnó Esɔwɔ achyé echyé wuú ewé Mendoó Ukpea mbaá bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus. Ne Pita ajó aké, ⁴⁷ “Té ndere Mendoó Ukpea echwó bɔ́ bina mmye wye nkane ebó echwɔ eta esé, nnó muú fɔ akage gbé nnó áwyáge ebwó manaá Esɔwɔ?” ⁴⁸ Ne Pita ake ájye áwyaá ebwó manaá Esɔwɔ né mabo Jisɔs Kras. Ewyagé bɔ́ bina ákwɔ́ Pita mata nnó abelé ne ebwó né mboó ndo.

11

Pita Agare geno eyi gepyé né gepúge Kónelyos

¹ Ebélegé angbá Jisɔs ne bɔ́ Jisɔs ako, abi álú né gebagé mewaá Judiya áwuú nnó bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus ákamé ntó mekomejɔ́ Esɔwɔ. ² Ne gepóge bɔ́ Jus gelu nnó ábɔ́ mansó muú nsó ne ákwáné mambé muú Esɔwɔ. Ebélegé Pita akérége né Jerosale, bɔ́ Jisɔs abi ágharé

geḡo eyigémbo áló manwamé ne ji, ³ aké, “Ulannó ojye mbaá boó bi alá sò ebwó nsò wó te onyé menyéé ne ebwó?”

⁴ Ne Pita alo mangaré ebwó unó uko bi ubó upyéé, gema, gema aké,

⁵ “Nḡere mbo nlu né melo Jopa, nnénemmye, eké ewyage ngé amé gejya nkane genó fó getané mfaánebuú geshulege mme. Gelu eké gekpékpégé gebagé ndé eyi ágbaré manóo ani, gechwó téne kwókwólé ne me. ⁶ Né gebagé ndé yimbo, ngé ufóó menya ufóó ufóó, ebi boó asée, eyi mewaa, eyi melo, ne eyi nnyi ne denywané. ⁷ Ne nwuú meko muú fó akuú me aké: ‘Pita, kwile ka, wá nyé.’ ⁸ Nké, ‘Nḡba Atá, te ntané aló nlu danyé genó eyigé ebé esé eshya.’ ⁹ Ne meko yimbo ama jóó ne me aké, ‘Pita oshyagé fó geno eyige Esòwò ake gelome nnó gelómé fó’. ¹⁰ Meko yimbo ajoó né manáne aléé ne geno eyigémbo gekwó gekéré mfaánebuú.

¹¹ “Wye né gébé eyigémbo, ande fó aláé áchwó ne gepú eyigé mbó njwòlege. Muú fó né Kaisaria ne abo atómé ebwó nnó áchwó ákuú me. ¹² Ne Mendoó Ukpea eké nyje ne ebwó, mbege fó né angyá. Ne ánmé bina akéné abi átané melo Jopa, akwòle me defé né gepúge Kònyelos. ¹³ Ne dékpégé mmu, Kònyelos alo mangaré esé nkane ji abó agené ekiénné Esòwò né gepú jíí. Egaré ji nnó ató muú fó ajye né Jopa, ákuú mende fó yi mabo mií amibo makamege Simun, ¹⁴ ne achwòge, agarege nyje ji ne ekwò wuu mekomejóó ayi aféregé nyje ebwó né efwyale gabo. ¹⁵ Ne nlo mangaré mekomejóó Esòwò, ndere njòge, Mendoó Ukpea echwó ebwó mmye wye nkane ebo nya mbe echwó eta esé. ¹⁶ Ngégé mbo, ntée genó eyi Atá Jisós abo ajoó ne esé nnó, ‘Jón abó fyé boó né nnyi yémbo Esòwò afyee nyje enyú né amu Mendoó Ukpea.’ ¹⁷ Ne mbòge Esòwò

achyé boó bimbo gefòge echye ewé ji abo achyé esé gébégé defyee matóó ne Ata Jisós Kras, me nlu waá mangbé ji nnó apyége geno yi gejeje ji metóó.”

¹⁸ Boó bina áwúgé mecho ewé, matóó akwené bwó ne áló mamféé Esòwò áke, “Mbo ewé etene nno Esòwò achyé boó abi alá pó boó Jus gébé nnó ákwòré matóó ne abó genwá.”

Mekomejóó Jisós aké akwóné né Antiók

¹⁹ Nḡere abó achyége boó abi ákamé ne Jisós efwyale gébégé áwáné Stefan, epye ebwó átyaá malomalo. Abifo áfé melo Fonisiya, abifo áfé melo Syaprós ne abifo áfé Antiók. Ajyegé mbo, ágarege abya Jisós wye mbaa boó Jus. ²⁰ Boó Jisós bifo átané né melo Syaprós ne Seren, áfé ntóó né Antiók. Akwónégé ewu, ágaré abya Jisós mbaa boó Grek. ²¹ Esòwò apoó bwó doó ne apye gejamégé boó áfyee matóó ne Jisós.

²² Ne echomele boó Jisós abi alu né Jerosale, áwuúgé abya yina, ató Banabas né melo Antiók. ²³ Banabas ajyegé ewu, agé nnó Esòwò aléré ebwó ulóó melu doó, metóó ego ji, afyé bwó ako eshye nnó, “Ágbarégé depòré Jisós metóó ema. ²⁴ Banabas yina alu muú yi awya gepò gelógeló, uto Mendoó Ukpea ujá ji mmye ne áfyee metóó ne Esòwò.” Gejamégé boó áma ákamé abya Jisós né melo Antiók ne echomele bwó ewéne eyje mbe.

²⁵ Ebélegé Banabas ajye kéle Sol né melo Tasós. ²⁶ Agégé Sol, ase ji, ebwó áfé né Antiók. Abelé eféé ñme kpogele ne echomele boó Kras, áléregé gejamégé boó depòré Esòwò. Elé né Antiók ne áló mankuú boó bi ákamé ne Jisós nnó *ánkwólé Kras.

²⁷ Né gébé eyigémbo boó ekpávé Esòwò fó átané Jerosale áshulé áfé né Antiók. ²⁸ Ne Mendoó Ukpea epye muú bwó ama ayi akamege

Agabos akwile ka, agaré nkane mesa akwéne nyé mme meko. Ne ebélégé mesa yimbo akwé gébégé Klodyos alu mfwa né Rom. ²⁹ Ndere bós Jisós abi álú né Antiok ábó áwuú mekomejóó yina, áke, “Yéndemuú áchwó ñká nkane ji awya, ebwó apóó aṅmé bi alu né mme Judiya.” ³⁰ Ebwó ánywérégé ñka yimbo, átó Banabas ne Sól nnó ájyé áchyé ákpákpá echomele bós Jisós né Jerosale.

12

Mfwa Herod apye bós Jisós ágé efwyalé dós

¹ Né gébé eyigémbo, mfwa Herod alo mankelé mati manchó geṅwágé bós bifó abi álú né echomele bós Jisós. ² Agaré nnó áwá Jemsi menjmé Jon ne aparaja. ³ Mfwa Herod, agéagé nnó ego bós Jus matós, agaré ntó nnó ápye Pita. Ne ápye ji né bii bi ánye epaá bred ayi álá mualé. ⁴ Apyege Pita, áfyé deno, ne ábélé bós bee matoó aneé nnó ábámé ji, yendé ntoó neluú bós ani. Herod abó ashu abelé nnó epaá kwyakwya defwe ekogé, asele Pita afé mbe ushu bós nnó ápa mechó wuú. ⁵ Ndere Pita alu né deno, echomele bós Jisós ánenemmye dós mbaá Esowó ne eshye yendégébé né getú ji.

Ekiénné Esowó eféré Pita né deno

⁶ Né utuú bi Herod abó ashuú nnó uyyage aférége Pita né deno, ápa mpa wuú, Pita abó abelege metós metós bós bee apea. Ebwó ábó awé ji amu ne bó mkpákwé apea. Bós bee bifó álú dafye ábáme gepúgé deno. ⁷ Wye né utuú bimbó ekiénné Esowó ekwó mmu gepúgé deno mbélépó, ne mbaá meko agené. Enyigé Pita né nenkós, Pita apée gejya, eké ne ji, “kwile ka wáwá”. Ténéténé yimbo bó mkpákwé átané Pita amu ákwé mme. ⁸ Ema jóó ne ji eké: “Fye mandeé jyé ne unó uká bye, ówé

ekanda ókwólé me.” ⁹ Pita akwólé ji ne ndere ebwó átanege dafye, ji akaá fó nnó geno eyige ekiénné Esowó epye eta wú gelú wáwálé wó, aferé nnó agéné mbo le gejya. ¹⁰ Pita ne ekiénné ewémbo ákoó ntoné bós bee eniné mbe, ama koó eniné nekwólege, ne áchwó kwone nana né menombi geṅká ewé elu gesegese, onenégé ewu ne ófé mbe melo. Menombi ewémbo enené ewu ambós, ne ebwó átané dafye. Akéagé gachye, ekiénné ewémbo elyaá Pita éfé.

¹¹ Ne Pita akérége né defóó ti aké: “Nkaá wáwálé nnó Ata Esowó átó ekiénné wuú nnó echwó féfé me né amu Herod ne uno bi bós Jus abó ashuú mampye me.”

¹² Ndere Pita akaá geno eyi gebó gepyé ji, afé né gepúgé Meri ayi alu mma Jon Makos ne gejamégé bós ábó áchomé eféé ánenemmye mbaá Esowó. ¹³ Adogé menombi, geṅka, mesó mendée yi apye utóó né gepú yimbo achwó gii ne ákamege Ruda. ¹⁴ Akaágé nnó gé meko Pita mbo, metós ego ji dós te ajinte manene menombi, abó ayye garé bós bimbó nnó Pita alu mbo dafye. ¹⁵ Ebwó aké ne ji, “Ómée gebwó.” Yémbo atome wye eshye ajóge nnó élé Pita. Ne ebwó ake: “Ndófo élé mekpéé wuú.” *

¹⁶ Ne Pita alu dó wye doó, ánené menombi ágéagé nnó élé Pita wáwálé mátye mawa ebwó meno. ¹⁷ Pita akpége mmu, afu ebwó ebwó nnó akwéné mejóó. Ne alo mangaré ebwó nkane Esowó aferé ji né deno. Anérége ake: “Agaré Jemsi ne bós Jisós bifó ntó.” Ne atané afé geba eyigé chá.

¹⁸ Bií uyyagé bós bee ábó mankelé Pita ne ágé ji wó, matós atyá bwó mmu ála yayaya ne ágige geme gebwó aké: “Nde gepye ne Pita?” ¹⁹ Mfwa Herod awúgé mbo, átó bós nnó ákélé ji ne ágé wó. Akuú bós bee bimbó, agii bwó bó ñkwe. Anérége

* **12:15** Elú wáwálé nnó: Ekiénné Esowó Pita.

ake ajye wá ebwó. Epyegé mbo Herod alyá gebagé Judiya afé kpé né melo Kaisaria.

Negboné Mfwa Herod

²⁰ Né gébé eyigémbó, mfwa Herod abo awamege ne bós Tiya ne Sidon. Bóó bimbó ácho, áchwó mangé ji. Achwógé abó mbe ágbaré Blastus dejeé. Blastus alu muú yi ágbárege dachi mfwa. Ne ebwó aké ji ane mfwa mmye, nnó ebwó abe né nesó, nendé menyéé atanenge le né melo mfwa.

²¹ Bii ebi Mfwa Herod abo akwye ukwonege, afye mandeé gefwa jíí, ajwólé né geluó, agare bós bimbó mekomejóó. ²² Ne ebwó áló mankalé aké: “Élé Esowó ne ajoge epófó mekwaá.” ²³ Ténéténé yimbó ekíénné Esowó echwó ñmé mfwa Herod nemée mmye gétúgé alá shuú enogé ewémbó mbaá Esowó wó. Bó dámmwólé ánye ji mbwi une, agbó.

²⁴ Ye nkane depó tire na depye, mekomejóó Esowó awene ajye mbembe, ne gejamégé bós áfyéé matóó ne Jis̄s.

²⁵ Ndere abó átómé Sól ne Banabas né Jerosale, ebwó anéré utóó bwó gébégé akerege né Antiok, áse Jon Makós afé ne ji.

13

Ató Banabas ne Sól

¹ Bós fó abó álú né echomele bós Jis̄s né Antiok, abi fó álú bós ekpavé Esowó ne abi fó álú anleré ebwó álú: Banabas, Simyon ayi ákuú ji Niger ne Lukios ayi atané melo Seren ne Manen ayi ebwó ne mfwa Herod áwéné mbaa ama ne Sól. ² Né gébé gefó bós Jis̄s bimbó ako álya menyéé kpékpé, áfégege Esowó. Ewyágé Mendoó Ukpea eké ne ebwó: “Férege Sól ne Banabas né geluage nyú ájyé pye utóó bi njyá ebwó nnó ápyé.”

³ Ne áwuúge mbó, áma lyaá menyéé kpékpé, áne mmye mbaá

Esowó. Anérégé, áneré ebwó amu mmye ne átó ebwó nnó ájyé.

Banabas ne Sól afé melo Syaprós

⁴ Ndere Mendoó Ukpea ebó etomé ebwó, átané afé né melo Selusha. Akwónégé, ákpe ékpe, áchyá afé melo Syaprós. ⁵ Ebwó ákwónégé melo Salamis, ályá ékpe bwó efeé, ákéne agarege mekomejóó Esowó né macha mmyemenene bós Jus. Jon Mak akene ne ebwó, apoge né utóó.

⁶ Ake kpaá áchyá ákwóné melo Pafós. Eféé ábané muú megya fó ayi ákuú ji Ba-Jis̄s. Alu muú Jus ne akene abyage gebyó nnó ji alu muú ekpávé Esowó. ⁷ Ne Ba-Jis̄s yina alu mejeé Segós Póós ayi alu gomena né gebagé mewaá eyimbó. Gomena yina abó alu muú yi awya defóó ne ákuú Banabas ne Sól getúgé akélege manwú mekomejóó Esowó. ⁸ Yémbó ebwó áchwógé muú megya yimbó, ayi ákuú ji Elimas né meko Grek, abo manye mbeé né mekomejóó bwó ne amyé mangbé nnó gomena yimbó afyegé fó metóó né deporé Jis̄s etiré ebwó ágárege ji. ⁹ Ne Mendoó Ukpea egbeé Sól metóó, ákuú ji ntó Pól, ape mende yimbó lu lu lu, ¹⁰ ne aké: “Wó maá danchomelo. Okii fó genó gelágeló ne defya degbeé wó une. Yendégébé omuame mambwólé deporé Esowó eti delu cho nnó délá gebyó. ¹¹ Gó ngaré wó nnó mfaánebuú akwene nye wó mmye. Nana obe nye ame nónómé ne agené nye se mbaá né mboó ndó.”

Ténéténé yimbó, gemua gekwé Elymas amé. Akene agyage, akelege muú yi ágbárege ji ebwó. ¹² Gomena yimbó agegé mechó ewé epye, áfyéé metóó ne Jis̄s, ne ekwóné ji metóó nkane agené uto bi ulú né mekomejóó Jis̄s.

Pól ne Banabas afé né Antiok ayi alu kwókwólé ne gebagé mewaá Pisidya

13 Pól ne bɔ́ɔ́ bií ákpe ékpe né melo Pafos áfé né melo Pega ewé elu né gebagé mewaá Pamfilya. Eféé ne Jón Mak álya ebwó, akéré né Jerosale. 14 Atánégé melo Pega, áke ákwone melo Antiok ewé elú kwókwólé ne gebagé mewaá Pisidiya. Bii uwyaá bɔ́ɔ́ Jus ukwónégé, ájye kpe mmu echa mmyemenene bɔ́ɔ́ Jus ajwólé. 15 Muú fɔ́ akuúgé malo ηwe né ηwe mabé Mosis ne abi bɔ́ɔ́ ekpávé Eṣṣṵwɔ́ ásamé, ákpakpa abi echa mmyemenene átó muú nnó ájyé jɔ́ ne ebwó nnó, “Aηmé, mbɔge enyu dewya majye manchyé esé chyége.”

16 Ne Pól akwile téné, afu ebwɔ́ nnó ákwéné mejɔ́, ne alɔ́ manjɔ́ aké: “Bɔ́ɔ́ Isrēli ne abi alá pɔ́ bɔ́ɔ́ Isrēli abi ánoge ntó Eṣṣṵwɔ́, ne nege matu dewu. 17 Eṣṣṵwɔ́ yi bɔ́ɔ́ Isrēli abó ajya ukwene ante esé ne apye ebwó aneá gébégé ábó alu ankéé né melo Ijip. Ne aféré ebwó né melo ewémbɔ́ ne gekpékpé gé eshye wuú, 18 ne abó achó wye metɔ́ ne gepɔge bwó né usaá aηme upéá gébégé ebwó álú né mashwone. 19 Ebwó ábó ákwónégé nyá né mme ayi akuú Kanaan, apye áwá bɔ́ɔ́ bi álú né malo ákéné ama né mme yimbɔ́. Ne achyé mme yimbɔ́ mbaá bɔ́ɔ́ Isrēli. 20 Elu nana (450) usaá aηme esaá meso usaá upea meso efya ayi Eṣṣṵwɔ́ ajyá ebwó. Afye bɔ́ɔ́ kpakpa gébé ne gébé nnó ápélé melo. Ape melo kpaá ekwone gébé eyigé Samuele, muú ekpávé Eṣṣṵwɔ́ alɔ́ ntó mampɛle melo. 21 Né gébé géfɔ́, ágii nnó áchyé ebwó mfwa. Ne Eṣṣṵwɔ́ ajya Sɔ́l, maá Kish nnó abe mfwa bwó. Atané ntoné Benjamin ne agbare melo né usaá aηme upea. 22 Ne Eṣṣṵwɔ́ aférégé ji né gefwa, áfyé Devid nnó ábé mfwa bwó. Gé genó eyigé Eṣṣṵwɔ́ abó ajɔ́ getúgé Devid na, ake:

Nge Devid maá Jesse, alu me metɔ́ chi chi chi. Apye nye unó uko ebi ngarege ji. 23 Ne nana

Eṣṣṵwɔ́ achyé esé bɔ́ɔ́ Isrēli Mpyáné mfwa Devid nnó ábéré Menchyé genjá ndere ji abó anyémeno. Ne muú yina élé Jisós. 24 Gemégé nnó Jisós eyina alɔ́ utɔ́ bii, Jón abó agarege mé mekomejɔ́ Eṣṣṵwɔ́ mbaá gejamégé bɔ́ɔ́ Isrēli nnó ákworé matɔ́ bwó ne ji awyaá ebwó manaá Eṣṣṵwɔ́. 25 Ne ndere Jón áchwɔ́ néré utɔ́ bii, agii ebwó ake, Enyú deféré nnó me nlu waá? Mpófɔ́ muú yi enyú degili nnó achwó. Yémbɔ́ kaáge nnó muú yi achwó nye me meso, nkwané fɔ́ muú yi nkaáge manyi unó uká bii wó.”

26 Pól ama kuú ebwó ake: “Aηmé ba, enyú bi delú upyáne Abraham ne enyú ako abi dénoge ntó Eṣṣṵwɔ́, Eṣṣṵwɔ́ abó átó élé esé mekomejɔ́ yina ayi akage fére esé né efwyale gabo. 27 Bɔ́ɔ́ Jerosale ne ákpakpa bwó ábó ákaá fɔ́ nnó Jisós alu menchyé genjá wó. Ye unó bɔ́ɔ́ ekpávé Eṣṣṵwɔ́ ebi ebwó ákuú yendé bií né uwyaá bwó, ákage ula. Ebwó ápyé gé mbɔ́, ásó mpa Jisós nno áwá ji ne ápye uno bi bɔ́ɔ́ ekpávé Eṣṣṵwɔ́ ásámé nnó ubé wáwálé. 28 Ye le ebwó ábó alá gé mechɔ́ ewé ji apye ewé ábó mangbó wó ákwɔ́ Palet mata nnó awá ji. 29 Ebwó anérégé unó uko bi ηwe Eṣṣṵwɔ́ bɔ́ ajɔ́ getúgé Jisós, aféré ji né gekwa, ájye bele ji né menome ewé áchomé né etaravé. 30 Yémbɔ́ Eṣṣṵwɔ́ apyéé ji akwilé né negbo. 31 Né gejamégé ndɔ́, aléré mmye jii mbaá bɔ́ɔ́ bi abó átané ne ji né Galilí, ájyé né Jerosale. Ebwó ne nana ágarege mekomejɔ́ wuú mbaá bɔ́ɔ́ Isrēli. 32 Ne esé dechwó nana mangaré enyu ntó abya melóméló yina. Abya yina élé unó bi Eṣṣṵwɔ́ abó anyémeno nnó apye mbaá ukwene ante sé. 33 Unó bina upye wáwálé né gébé eyigé esé bi delú upyáne bwó, nkane ji apyéé Jisós akwilé né

negbo. Abó ása ntó unó bi né ηwe makwa uba ηwe upéa nnó Esowa aké:

‘Wó olu maá wa, ne fina nla nte wye.’

³⁴ Ndere Esowa apyéé Jisós akwilé né negbo nnó amágé gbó se, Esowa jimboó aké: ‘Mpye nye enyú degé galógáló wye ndere mbó nyéémeno ne Devid.’ ³⁵ Abó ása ntó né melu ηwe makwa ayi fó nnó:

‘Olyágé nye fó Maá utáo wye yi apyéé utáo chánéné apwané mmu menome.’

³⁶ Né egbe ewé mfwá Devid, abó apye utáo ebi Esowa achyé ji né gébé jíí, agbó, ne aníí ji kwókwólé ne menóme ukwéne ante bii, ala eféé apwane. ³⁷ Yémbó muú yi Esowa apyéé ji akwilé né negbo, apwáné fó né menome wó. ³⁸ Ne aηmé ba, debó mankaá wáwálé nnó abya ayi enyú dewuú nnó Esowa ajigente gabo bós, élé getúgé Jisós yina. ³⁹ Ne muú yi afyegé metós ne Jisós apome nye né gabo wuú ayi mabé Mosis alá kage pye ji apó. ⁴⁰ Ne sége gébé nnó unó bi ásamé mmu bó ηwe bós ekpávé Esowa ékágé upyé eta nyú. Ásá eféé nno:

⁴¹ Enyú bi déjwáge Esowa, ‘Wuge.

Dela nye ame mekpo fuú, degbó.

Mpye nye geno fó né gébé nyú, enyú dewuúgé geji, dékámégé fó.’ ”

⁴² Ndere Pól ne Banabas áchwó táne né echa mmyemenene, bós bimbo ákwó bwó mata nnó ama chwó ágaré ebwó uno bifó né bii uwyáá bós Jus ebicha. ⁴³ Ndere bós átyage né echa mmyemenene, gejamégé bós Jus ne abifo bi aselé gepógé bós Jus ákwólege Pól ne Banabas. Ne Pól ne Banabas áfyé ebwó metós nnó ágbaré wye mekomejóó Esowa ndere Esowa ápoógé ebwó.

Pól ne Banabas ágaré mekomejóó Esowa mbaá bós bi alá pó bós Jus

⁴⁴ Bií uwyáá bós Jus ebifó ukwónégé, melo meko ejye chóme manwú mekomejóó Esowa. ⁴⁵ Ne

bós Jus abifo ágégé nkane gejamégé bós áchomé, matós ásó bwó, álo manjóó nnó mekomejóó Pól alu gebyó ne áshye ji. ⁴⁶ Yémbó Pól ne Banabas ágaré ebwó gbóhéné aké:

“Ese debó débó mbe degaré enyú bós Jus mekomejóó Esowa. Ne te enyú délá fyé makpo wó, dese geme nyú nnó dekwané fó manye geηwá eyi gélagé byéé, ne elu galógáló nnó esé debwólé ushu degare mekomejóó yina mbaá bós abi alá pó bós Jus. ⁴⁷ Gé genó eyigé Atá Esowa abó ajóó ne esé getúgé Jisós ake:

‘Mpye wó obé geηgbó mbaá bós abi alá pó bós Jus nnó apye bós mme ako átane né efwyale gabo’.”

⁴⁸ Bós abi alá pó bós Jus áwúge mbó, matós ágo ebwó ne aféé Esowa né mekomejóó wuú. Ne bós bi Esowa abó ájya nnó ánye geηwá eyi gélagé byé, ele abi ákamé ne Jisós.

⁴⁹ Ne mekomejóó Ata ake agyaá gebagé mewaá eyimbo geko. ⁵⁰ Yémbó bós Jus ájye fyé ákpakpa melo ne afwa andée abi ánoge Esowa mewe ula, ebwó ápye bós álo mankele mati manchó geηwagé Pól ne Banabas átané né gebagé mewaá bwó. ⁵¹ Ndere ebwó áchwó ájyé, ákwe uká nnó mpúpú eyi ebalé wye etané mambé nkane gepó eyi gelerege gabo ayi bós bimbo ápyéé. Ne áfé né melo Ikonyom. ⁵² Ne bós Jisós bimbo álagé meso, Mendoó Ukpea egbeé ebwó matós ne álú ne nechóchó.

14

Pól ne Banabas áfé melo Ikonyom

¹ Ndere Pól ne Banabas ájyé né melo Ikonyom, ápye wye nkane ábó ápyé né Antiok. Ebwó ájyé kpe mmu echa mmyemenene bós Jus, álo mangaré depóré Jisós né gefó eyi gepyé gejamégé bós Jus ne abi alá pó bós Jus ákamé ne Jisós. ² Yémbó bós Jus abi áshyá mekomejóó yimbo, áfyé abifo abi alá pó bós Jus mewe ula nnó ásóge

matóó né bóó bi ákamé ne Jisós. ³ Pól ne Banabas ábelé gejamégé ndó éféé, ágárege depóre Jisós gbḡḡéné nkane ji álérégé galógáló mbaá bóó. Jisós ne achye bwó uto ne, ápyé ufélekpa ebi uléré nnó depó eti ebwó agarege delu wáwálé. ⁴ Ndere ebwó ágarege mbó, bóó meló ewémbó ákaré malu afea. Abifo álú ne anḡbá Jisós, abifo álú ne bóó Jus abi áshyá mekomejóó yimbo.

⁵ Ebélegé bóó Jus ne abi alá pó bóó Jus chóncho ne ákpakpa bwó ajye só mala nnó áfwalé anḡbá Jisós ne áwá bwó ne mataá. ⁶⁻⁷ Ne anḡbá Jisós áwuúgé geju bwó, ábó áfé né gebagé mewaá Lykania, ákene né malo Lystra ne Debe ne malo ayifo ayi álú né geba yimbo, ágarege abya Eṣṣṣṣṣ melóméló ewu.

Pól ne Banabas ágaré mekomejóó Eṣṣṣṣṣ né Lystra ne Debe

⁸ Mende fó abó alu né meló Lystra, ayi te ábyené ji, alu mbwéré. ⁹ Bii fó ajwólé awuú mekomejóó Eṣṣṣṣṣ ayi Pól agarege. Pól agége nnó mende yina áfyéé metóó nnó Eṣṣṣṣṣ akage apye ji atóó, ¹⁰ ákuú ji ne eshye aké: “Kwile téné cho.” Ténéténé yimbo mende yina anyó atené, aló mankene agyage. ¹¹ Ne gejamégé bóó ágégé genó eyigé Pól apyé, ádo elulú, ájóó né mejóó bwó Lykania aké: “Aló ábwólé bóó áshulé, áchwó gé esé.” ¹² Ne ákuú Banabas nnó Seus, mabó meló bwó yi kpa, ákuú nto Pól nnó Hemes nende ji ne atené mbe ajóge mejóó. ¹³ Gepúge upe meló yi ákuú ji Seus gelu kwókwólé ne meló. Ne mampyéé upe wuú achwó ne bó mpó ne ukoó genóó. *

¹⁴ Pól ne Banabas ágégé genó eyigé bóó bimbo ákélege mampyé, ágyá mandeé mmye manleré nnó genó eyigé bóó bina achwó pye geló wó, ábó ájye kpe metóó metóó bwó

ákálege aké: ¹⁵ “Bóó bina, ndé genó enyú dépyé mbó? Eṣé delu wye akwaá nkane enyú. Eṣe dechwó fa mangaré enyú mekomejóó Eṣṣṣṣṣ nnó enyú delyaá aló abi enyú dénoge mbó, dékwólé Eṣṣṣṣṣ yi alu mebe. Ji akwye mfaa ne mme ne manyi ne unó uko bi ulú wye.

¹⁶ Mbe mbe Eṣṣṣṣṣ alyá bóó nnó apyegge uno bi ujii ebwó matóó. ¹⁷ Ye lé bóó ábó ápyembó, ji áchyége ebwó unó ulóuló mampyé ebwó akaá nnó ji alu mebe. Apye manaá akwene né gébé gelógeló mampyé uno nyú uwéné chancha. Achyegge enyú menyéé ne apye matóó ágó enyú.” ¹⁸ Ye nkane Pól ne Banabas ájoge mbó, elu eké ágbele manaá meso mekwalé, bóó bina átome wye eshye mampyé gepé eyigembó eta bwó.

¹⁹ Eké ewyage bóó Jus fó átané meló Antiok ne meló Ikḡnyḡm, ápye gejamégé bóó ákamé ne ebwó. Ne ebwó átó Pól ne mataá, ája ji mmemme, atané meló bwó, ályá ji áférége nnó agbó. ²⁰ Yémbó gébége bóó bi ákamé ne Jisós áchwó nó Pól mme, ewyágé akwili ka, akwóle ebwó akéré né meló ewémbó. Ujyagé Pól ne Banabas áfé né meló Debe.

²¹ Ne ebwó ágaré abya Eṣṣṣṣṣ melóméló né meló Debe, ápye gejamégé bóó ákame ne Jisós. Ebélegé mboó ndó, ebwó ákeré né meló Lystra ne Ikḡnyḡm ne Antiok ayi alu kwókwóle ne gebagé mewaá Písidya. ²² Ebwó ákéne, áfyé bóó Jisós eshye ne áchyegge ebwó majye nnó ákwólégé wye depóre Jisós chánéné ne akaá nnó abó mangé gejamégé efwyale ne ánye geḡwá gébége Eṣṣṣṣṣ ágbárege gefwa jí. ²³ Ebwó ájya bóó nnó ábó ákpakpa né echomele bóó Jisós né yendé meló, ánerenge ályage menyéé kpékpé, ánemmye ne áfyé

* **14:13** Elú wáwálé nnó: Seus ne Hemes elé mabó áló bóó Grek, Hemes alu meló dentoó ji ne gejamégé bóó áfé né meno geḡkage meló nnó áwá mampyé gepé mbaá Pól ne Banabas.

ebwó né amu Jis̄s ayi ebwó ákame ne ji.

Pól ne Banabas ákére meso né Antiok né gebage mewaá Syria

²⁴ Ne ebwó ákógé né gebagé mewaá Pisidiya, áfé né gebagé mewaá Pamfilya, ²⁵ efeé ágaré mekomejóó Eṣṣwá né melo Pēga. Anérégé efeé, áshulé áfé né melo Atalya. ²⁶ Atánégé melo ewémbó akpe ékpe, ákeré né melo Antiok, melo ewé ábó áfyé ebwó né amu Eṣṣwá nnó ápoógé ebwó, ajyé pyé utóó bi nana áneré.

²⁷ Ebwó ákwónégé né Antiok, ánywéré echomele b́ó Jis̄s melu ema ne ágaré ebwó nkane ebwó ákené ne nkane Eṣṣwá ab́ apóó ebwó, anené matóó b́ó abi alá ṕ b́ó Jus nnó áfyéé metóó ne Jis̄s. ²⁸ Ne Pól ne Banabas ánerégé manjóó depóó tí, ebwó ábelé ne b́ó Jis̄s abi alu efeé né gejamégé ndó.

15

Anḡbá Jis̄s ne Akpakpa echomele áchomé né Jerosale

¹ Ebelégé b́ó f́ó átané gebagé mewaá Judiya áchwó né melo Antiok, aló manlerege b́ó bi ákamé ne Jis̄s nnó, “Mbógé alá só muú nsó nkane ebé Mosis ejóó wó, Eṣṣwá akagé pye f́ó muú yimbó apó.” ² Pól ne Banabas anye mbeé ne b́ó bimbó, ye mekpo ne ula epó. Epwógé ebwó, áfyé ndó nnó Pól ne Banabas ne abifó ájyé né Jerosale, ágii mecho ewé chánéné mbaá anḡbá Jis̄s ne ákpakpa b́ó echomele Jis̄s.

³ Ne echomele b́ó Jis̄s átó ebwó. Ndere ebwó ajye, akoóge maló Fonisiya ne Samariya, ágarége b́ó bi ákamé ne Jis̄s nkane b́ó abi alá ṕ b́ó Jus ákamé mekomejóó Eṣṣwá. Abya yina apye matóó agó b́ó Jis̄s ako d́ó. ⁴ Ebwó ákwonege Jerosale, echomele b́ó Jis̄s ne anḡbá Jis̄s ne ákpakpa b́ó, áse ebwó amu apéa. Pól ne Banabas ágaré ebwó uno uko ebi Eṣṣwá abó apóó ebwó ápye. ⁵ Ne

b́ó Jis̄s f́ó abó alu efeé, ebwó alu ne ekwó b́ó Farasi, ebwó ákwile ka áké: “Abó mansó b́ó bi alá ṕ b́ó Jus nsó ne ágaré ebwó ábelé mabé Mosis ako.”

⁶ Ndere ebwó ábó ájóó b́ó, anḡbá Jis̄s ne ákpakpa b́ó echomele b́ó, ájwalé mampe mechó ewéna chánéné. ⁷ Ebwó ádóregé makpo áwyage, Pita akwile téne aké: “Anmé ba, enyu dekaa nnó me ne Eṣṣwá abó mbe ajya né metóó metóó esé nnó ngaré abya melóméló yina mbaá b́ó abi alá ṕ b́ó Jus nnó áwuúge ntó, áfyéé matóó ne Jis̄s. ⁸ Ne Eṣṣwá yi akaáge metóó yéndémuú, aleré nnó ebwó ntó álú b́ó bíí. Apye Mendoó Ukpea echwó ebwó mmye wye nkane ebó echwó esé mmye. ⁹ Ne aji ntó nte gabo b́ó gétúgé ebwó áfyéé metóó ne Jis̄s. Agya f́ó anḡya wó. ¹⁰ Ne nkane elúmbó, ulannó enyú déjyale b́ó bina ukpékpé matuú ayi ukwene ante ese ne ese ambóó delá kage kpa? Nkane depyembó dekane mbó le Eṣṣwá kane. ¹¹ Yémbó esé défyéé metóó nnó Eṣṣwá aférege ese né efwyale gabo gétúgé galógaló ayi Atá Jis̄s aleré ese, wyembó ntó ne b́ó bina átánege né efwyale gabo.”

¹² Pita anérége manjóó mbó, yendé mmu akwené mejóó, áwuú mekomejóó Pól ne Banabas. Ágaré ebwó nkane ebwó abó akené mbaá b́ó abi alá ṕ b́ó Jus ne Eṣṣwá achyé ebwó uto nnó apyegé ufélékpa ne ukpékpé unó. ¹³ Ne ebwó ánerége manjóó yendé genó, Jemsi aló manjóó ake: “Anmé ba, nenege matu dewú. ¹⁴ Simun Pita ágaré me nkane Eṣṣwá alóó manleré nnó agboó ne b́ó abi alá ṕ b́ó Jus ne ajya abifó nnó ábé b́ó bíí. ¹⁵ Ne ewéna eke etuú ne unó bi b́ó ekpávé Eṣṣwá abó ásamé nyá nnó: ¹⁶ Meso gébé mmage chwó téne nye gepúge Devid eyi gebó gekwené. Nkwýege nye unó bi uchó wye nnó ubé nkane ubó úlú. ¹⁷ Ne b́ó abi alá ṕ b́ó Jus ágegé nye ubi, ne ebwó áló

nyε ntó mankelé Ɛsɔwɔ. Ɛbé nyε élé bɔ́ɔ ako abi nkuú nnó ábe bɔ́ɔ ba ne ákélege nyε me.’¹⁸ Ge na ne Ɛsɔwɔ ajɔ́, ji ayi apye nnó bɔ́ɔ akaá unó bina te gachí.”

¹⁹ Ne Jεmsi aké: “Né metáɔ wa mferé nnó esé dechyege sé efwyale mbaá bɔ́ɔ abi alá pɔ́ bɔ́ɔ Jus abi akwlege meti Ɛsɔwɔ. ²⁰ Yémbɔ ese desá lé ebwɔ́ ηwe nnó ályá depɔre manáne, ányεge sé menyéé ayi ajélé maka wyε ye menyá ayi muú alá ke kele wɔ́, ne anyéḡé nto manoó menyá. ²¹ Desá ebwɔ́ mbɔ, nende áwuú me nkane bɔ́ɔ áḡarege mabé Mosis yina te gachí né malo mako. Ne álu áḡarege aji né macha mmyemenene yendé bií uwyáá bɔ́ɔ Jus.”

Ató ηwe mbaá bɔ́ɔ Jisós abi alá pɔ́ bɔ́ɔ Jus

²² Ne áḡbá Jisós ne ákpakpa echomele bɔ́ɔ Jisós ako, ákamé meko Jεmsi ne ájya bɔ́ɔ fɔ́ né geluage bwɔ́ nnó ájyé ne Banabas ne Pɔ́l né melo Antiok. Ebwɔ́ ájya Silas ne Judas ayi akuú ji ntó Basabas, ebwɔ́ bina apeá álú anɔ́ echomele bɔ́ɔ Jisós. ²³ Ásá ηwe awu aké: “Esé aḡmé nyú; áḡbá Jisós ne ákpakpa echomele bɔ́ɔ Jisós detamege enyú, aḡmé sé abi alá pɔ́ bɔ́ɔ Jus abi delú né meló Antiok ne abi malo Siriya ne Silisya. ²⁴ Esé debɔ́ dewu nnó bɔ́ɔ fɔ́ né geluage sé, áchwɔ́ chyé enyu efwyale né mejɔ́ ewé ebwɔ́ ájɔ́ ne epyé enyú dékwé tametame ayi esé delá tó ebwɔ́ wɔ́. ²⁵ Ne ese ako debɔ́ dechome, dejɔ́, deké: Déjya bɔ́ɔ fɔ́ detó eta nyú ne ebwɔ́ áchwɔ́ nyε ne Pɔ́l ne Banabas abi ese déḡbóo ne ebwɔ́ dɔ́, ²⁶ ebwɔ́ alú bɔ́ɔ bi ákamé negbo getúge mekomejɔ́ Ata Jisós Kras. ²⁷ Ne ese detame enyú Silas ne Judas, áchwɔ́ge, áḡarege nyε enyú wyε unó bi esé desámé né ηwe yina. ²⁸ Elé Mendoó Ukpea ne epye esé dekaá nnó debɔ́ fɔ́ mánjya enyu bi delá pɔ́ bɔ́ɔ Jus matuú ayicha wɔ́, ekose wyε uchancha uno bina:

²⁹ Enyú denyεḡé fɔ́ yendé menyéé upε, denyεḡé fɔ́ menyá ayi alá ke kele wɔ́ ne denyεḡé fɔ́ ntó manoó menyá, lyáḡe depɔré manáne. Mbagé delyagé unó bina, debe nyε chánéné. Bége pere!”

³⁰ Bɔ́ɔ bina áneréḡé mansá mbɔ, áchyε Pɔ́l ne ekwɔ́ wuu. Ɛbwɔ́ ákwónéḡé né Antiok, ánywéré echomele bɔ́ɔ Jisós áchyε ebwɔ́ ηwe yimbɔ. ³¹ Ne ebwɔ́ ákuúḡé ηwe yimbɔ matáɔ áḡɔ ebwɔ́ dɔ́ né eshyε ewé mekomejɔ́ yimbɔ afyé bwɔ́. ³² Judas ne Silas álú ntó bɔ́ɔ ekpávε Ɛsɔwɔ ne áma áḡarege ebwɔ́ gejaméḡé unó bifɔ́ manchyé bɔ́ɔ Jisós majyé ne áfyé ntó ebwɔ́ eshyε. ³³ Ebwɔ́ ábelé eféé dɔ́, ne bɔ́ɔ Jisós ajye tii ebwɔ́ nnó áke pere, ebwɔ́ ákére mbaá bɔ́ɔ bi ábɔ́ átɔmé ebwɔ́. ³⁴ [Yémbɔ eḡɔ Silas nnó ala né melo ewémbɔ.] ³⁵ Pɔ́l ne Banabas álú wyε né Antiok. Ebwɔ́ ne gejaméḡé bɔ́ɔ Jisós abifɔ́ áḡarege ne álerege bɔ́ɔ depɔré Jisós.

Pɔ́l ne Banabas áfa mbwa ne ate

³⁶ Ɛbeléḡé Pɔ́l ajɔ́ ne Banabas aké: “Dema deyyé malo mako ayi debɔ́ déḡaré mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ nnó deḡé bɔ́ɔ Jisós abi álú ewu ne nkane ebwɔ́ álú.” ³⁷ Ne Banabas abó akelege nnó Jɔ́n Makɔs ajye ne ebwɔ́, ³⁸ ne metáɔ eḡɔ Pɔ́l cháchá wɔ́ gétúḡé Jɔ́n Makɔs abó ábɔ́ me ebwɔ́ né gebagé mewaá Pamfilya ne abó anéré fɔ́ utáɔ ebi ebwɔ́ ajye mampye wɔ́. ³⁹ Pɔ́l ne Banabas anyε mbeé né mechɔ́ ewéna kpaá te áfa mbwa ne ate. Banabas ase Jɔ́n Makɔs ajyé kpé ékpe áfé né melo Syapros. ⁴⁰ Ne Pɔ́l ajya Silas, ne ndere ebwɔ́ áchwɔ́ jyε, bɔ́ɔ Jisós anemmyε, áfyé ebwɔ́ né amu Ɛsɔwɔ nnó ji ápoóḡé ebwɔ́. ⁴¹ Ne Pɔ́l ase Silas afé, akéne ajye gebagé mewaá Syria ne Silisya afyé bɔ́ɔ Jisós eshyε nnó átené chánéné.

16

Timoti acho né geluage Pɔ́l ne Silas

1 Ne Pól ajye kwone melo Debe, ewyage afé né melo Lystra. Mende fò abo alu eféé ayi ákamé ne Jisós, ákuú ji Timoti. Mma wuu alu muú Jus ne akamé ntó ne Jisós ne nte wuu alu muú Grek. 2 Ne Timoti alu ntó muú yi bóó Jisós né Lystra ne Ikonyom áfége ji. 3 Pól abo aklege nnó Timoti akené ne ebwó ewémbò epye ji Pól aso ji nso nkane gepoge bóó Jus gelú nendé bóó Jus ako né gebagé mewaá eyigé mbó ákaá chanéné nnó nte Timoti abo alu nya muú Grek. 4 Ne ebwó ályá ákéne malomalo ágarege bóó Jisós unó bi anḡbá Jisós ne ákpakpa echomele bóó Jisós ájwólé né Jerosale ájóó. Ne ágaré ebwó nnó ábelé ubi chanéné. 5 Ewéna epye echomele bóó Jisós ewé elu yendé melo áfyéé wye metóó ne Jisós dóó ne yendé bií gejaméégé bóó áchwó áchome ne ebwó.

Pól agé amé gejya né melo Truus

6 Pól ne bóó bií ákéne ájye, né gebégé áchwó kwone né gebagé mewaá Esya, Mendoó Ukpea ekamé fò nnó ji agare mekomejóó Esowó eféé wó. Ne ebwó ákoge né gebagé mewaá, Frigiya ne Galasiya, ajye. 7 Ndere áchwó kwone gebage mewaá Misiya, ábó ákelege mankré né gebagé mewaá Betinya, yémbò Mendoó Jisós ekamé wó. 8 Ne ebwó ákogé melo Misiya, áshúle áfé né melo Truus. 9 Wye bií bimbò ne utuú, Pól agé amé gejya nkane mende Masedonia fò atené egbe ebéé mega afu amu nnó Pól achya, ajye pòó ebwó. 10 Ndere abó agéné amé gejya yimbò, ese ne ebwó dekaá nnó Esowó akelege nnó debye degaré mekomejóó wuu né melo Masedonia. Ne esé dekpome mmye majye.*

Lydiya áfyéé metóó ne Jisós né melo Filippi

11 Ne esé dekré ékré né melo Truus, deke nnyinnyi dekwóné melo Samotras, bii uyyage, dekwóné melo Niapolis. 12 Détánégé eféé, deke mewaá mewaá dekwóné melo Filippi ewe elu melo kpa né gebage mewaá Masedonia ne elu ntó melo ewé gejaméégé bóó Rom abo ájwólege wye. Debelé mboó ndo wye. 13 Bií uwyaá bóó Jus ukwónégé, delya melo defé né mbale ebéé, esé debó deferé nnó eféé ne bóó Jus áchómege anenmmye. Dékwónégé ewu, degé andée fò áchomé ne esé dejwólé ka, dégaré ebwó mekomejóó Esowó. 14 Mendée fò abo alu eféé ayi ákuú ji Lydiya, apó muú Jus ne ánoge Esowó. Ji atané melo Tayatira ne akene gesege ufoó mandeé ayi ájamé nka dóó. Ndere awuu geno eyigé Pól ajoge, Esowó anené ji metóó nnó akame. 15 Awyage ji manaá Esowó ne ekwó wuu, ane esé mmye nnó debye debelé né gepú jíí mbógé esé dekamé wáwálé nnó ji áfyéé metóó ne Jisós. Ajoge mbò esé defé.

Afyé Pól ne Silas deno né melo Filippi

16 Bií fò, ndere ese debó debye né melu ewé anenmmye mbaá Esowó, detuú ne mesó mendée ayi alu memfwé. Abó awya melo nchye ayi apye ji agarege depó ti debye nye meso gébé. Bóó bi awya ji, ásele nka né depó etiré ji ágarege. 17 Mesó mendée yimbò agége Pól ne Ese aló mánkalé, akwólege ese ake: “Bóó bina álú bóó útóó Esowó Anyatá. Ebwó áchwó mangaré nkane Esowó áférege nye enyu né efwyale gabo.” 18 Ne mesó mendée yina apyé wyémbò né gejaméégé ndó. Ne bii uma metóó esó Pól, anyá meló nchye yimbò aké: “Ngarege wó mbaá mabó Jisós Kras, tané ji mmye.” Ne ténéténé yimbò atané.

* **16:10** Elú wáwálé nnó: 16:10 Lukase muú yi asame nwe yina achwó báne Pól né Troa, ne abo mankene ne ji.

19 Bóó bi awya maá memfwe yimbo, ágége nnó meti nka bwó ewé áneré metóó wye enó, ágbaré Pól ne Silas ája áfé né mbaá yi ákpakpa melo ápane mpa. 20 Ajyeye, ápye ebwó áténe mbé ushu ampane mpa abi alu bóó Rom aké: “Bóó bina alú bóó Jus, ne achyeye efwyale né melo esé. 21 Ebwó álerege uno bi ebé ese elá ekamé wó. Ese delu bóó Rom; desélé fò depò ebwó.”

22 Gejamégé bóó eyi gebó gelú efé, geshulé Pól ne Silas mmye ne ampané mpa ágyá ebwó mandé mmye, ne ágaré nnó ádo ebwó ne unóó. 23 Ne ádogé ebwó chánéné, ájye áfyé ebwó né deno ne ágaré membamé gepúge deno nnó, ábámé ebwó cháncha. 24 Membame yimbo awugembo, ase ebwó, ajye fyé né maá gepú ayi te mmu gepúge deno. Eféé ne afye ebwó ufwólé.

25 Ne metóó utuú, Pól ne Silas anemmye, ákwáne makwa, áfége Esowó ne bóó deno bi fò áwuú. 26 Aké ápéle, mme alo manyi ne gepúge deno genyi gekwóné né te mala dekwóre gepu. Manombi gepú yimbo ánené, ne bò nkpòkòve bimbo ásré ákwé mme. 27 Membame gepú yimbo apégé gejya, agé nkane manombi alaá fuú, aferé nnó bóó deno ako ábó. Ajú aparaja wuú nnó awá gеме jí. 28 Pól agégé mbó akalé kénké aké: “Ówágé gеме jyé, esé ako delu fa.”

29 Ne membamé gepúge deno ákuú muú fò nnó achwó ji ne mewé. Gébége áchwó ne ewú, ase, akpé mmu wáwá. Ató mano mme mbé ushu Pól ne Silas awere ne efó metóó. 30 Ne ase ebwó átané dafye, agií ebwó ake: “Ante ba, mpye nnó ne áféré me né efwyale gabo?”

31 Ebwó ashú ji meko aké: “Fyé metóó wye ne Jisós, Wó ne ula gepú bye detánege nyé né efwyale gabo.”

32 Ne ebwó ágaré ji ne bóó ako bi alu ji mmu depòré Jisós. 33 Wye ne utuú bimbo, mende yimbo ase

ebwó, ajye shwóne upa bwó. Wye ténéténé yimbo pól ne Silas áwyaá ji manaá Esowó ne bóó bií. 34 Ne ase ebwó áfé né gepú jíí achyeye ebwó menyéé. Ji ne bóó bi matóó ágo bwó dóó gétúgé áfyéé metóó ne Esowó.

35 Bií ujjage, ampané mpa abi Rom átó bóó bee nnó ájye garé membame gepúge deno nnó, “Lyáge andé bimbo ájyé.”

36 Ne mende yina awugembo, ajye garé Pól aké: “Ampané mpa átó bóó achwó gare me nnó nlya enyú deyye. Nana kége pere.”

37 Yémbó Pól ajóó ne bóó bee bimbo aké: “Atulé esé né mbé ushu bóó ayi alá lú dampa mpa esé yelé ábó áchyé esé ebwónyene nnó debe bóó Rom.”

38 Ne bóó bee bimbo ákére ájyé gare ámpané mpa genó eyigé Pól abó ajóó. Ebwó áwúgé nnó Pól ne Silas alú ntó bóó Rom mane magyalé ebwó. 39 Ne ebwó áchwó kwó Pól ne Silas mata né gyé ayi ebwó ápyéé, áféré ebwó ne aké álya melo bwó. 40 Pól ne Silas átanége gepú deno, áfé né gepúge Lydiya. Eféé ne ábané bóó bi ákamé ne Jisós. Achyeye ebwó majyé, ne álya ájye.

17

Efwyale Etané né melo Tessalonika

1 Pól ne Silas ákoóge melo Amfipolis ne melo Apolonia áchwó né melo Tessalonika mbaá ayi echa mmyemenene bóó Jus ewé fò elu.

2 Ne Pól ajye kpe né echa ewémbó nkane ji abó apyé mé, ne agare bóó depò etire delú mmu nje Esowó né mawyaá bóó Jus máléé. 3 Apye ebwó ákaá chánéné nnó Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa, ayi ebwó ábó ágili, abó mangé efwyale ne akwilé né negbo. Ne aké Jisós ayi ji agarege mbó ebwó, ji ne alu Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa. 4 Bóó bifó abi áwuú depòti, áse detí amu apeá ne ácho ne Pól ne Silas. Gejamégé bóó Grek abi ánoóge Esowó chóncho ne afwa andéé ácho ntó ne ebwó.

⁵ Ne bɔ́ɔ Jus abi ábɔ ashya mekomejɔ́ yi, agege mbɔ matɔ́ áśɔ ebwɔ́ ne Pɔl ne Silas. Ajye nywéré bɔ́ɔ bi alá pɔ́ ne genó mampye né metɔ́ melo, áchwɔ́ ne efwyale. Ebwɔ́ álo mamwyalé mejɔ́ ne ájyé do gepúgɛ́ mende fɔ́ ayi áku ji Jasɔn ágyá nnó ája Pɔl ne Silas átó dafye. ⁶ Nɔ́ɔre alá gé ebwɔ́ wɔ́, ája Jasɔn ne bɔ́ɔ Jisós abifɔ́ áfe mbɛ ushu ákpakpa melo, ákálege áké: “Bɔ́ɔ bina ákéne achyege efwyale malɔmalɔ́ ne náná áchwɔ́ ntó fa melo esé, ⁷ ne Jasɔn ase ebwɔ́, abelé nmu. Ebwɔ́ átyá mabé Mfwa Rom, ájógɛ áké mfwa ayicha alu ayi ákuú ji Jisós.” ⁸ Akpakpa melo ne bɔ́ɔ bi áchomé efeé áwúgɛ́ mbɔ, mewɛ etya ebwɔ́ unɛ. ⁹ Agbaré Jasɔn ne bɔ́ɔ Jisós nnó áchwɔ́ kwɔ́ ne amage pye sé gefɔ́ genó yimbɔ́ ndɔ́ yichá ne álya ebwɔ́ nnó ájyé.

Pɔl ne Silas áfe né melo Berya

¹⁰ Wyɛ né utuú ebimbɔ́, bɔ́ɔ Jisós ágaré Pɔl ne Silas nnó ájye né melo Berya. Ebwɔ́ ákwónégɛ́ ewu, ájye kpe né echa mmyemenene bɔ́ɔ Jus. ¹¹ Bɔ́ɔ Jus abi alu efeé awya defɔ́ apwɔ́ abi melo Tessalonika. Ebwɔ́ áfyé matɔ́ dɔ́ manwu genó eyi Pɔl ajoge. Ne yendé bií ebwɔ́ ágii mekomejɔ́ Eɔwɔ́ mangɛ mbɔge uno ebi Pɔl ajoge úlu wáwálé. ¹² Ewyágɛ́ gejamégɛ́ bɔ́ɔ áfyéé matɔ́ ne Jisós. Abi fɔ́ alu afwa andé bɔ́ɔ Grek ne gejamégɛ́ bɔ́ɔ Grek abi ande áfyéé ntó matɔ́ ne Jisós. ¹³ Ebelege bɔ́ɔ Jus abi alu né melo Tessalonika áwugɛ́ nnó Pɔl agarege mekomejɔ́ Eɔwɔ́ né melo Berya, áchwɔ́ nyi bɔ́ɔ matɔ́ nnó achwɔ́ ne efwyale. ¹⁴ Ne ténéténé yimbɔ́, bɔ́ɔ Jisós átó Pɔl né mbale ebeé mega. Bɔ́ɔ fɔ́ ntó ákwólé ji. Ne Silas ebwɔ́ ne Timɔti ála né Berya. ¹⁵ Bɔ́ɔ bi ájyé tí Pɔl, áfé kpaá ákwóné melo Atens. Gébégɛ́ ebwɔ́ ákérégɛ́ Pɔl alo ebwɔ́ meko nnó ágaré Silas ne Timɔti ábané ji wáwá.

Pɔl alu né melo Atens

¹⁶ Nɔ́ɔre Pɔl alu gili Silas ne Timɔti né melo Atens, metɔ́ ego ji wɔ́ gébégɛ́ agené nnó aló uka ájá né melo ewémbɔ. ¹⁷ Ne áfé né echa mmyemenene bɔ́ɔ Jus alo mando abya né mechɔ́ ewé ne ebwɔ́ ne abifɔ́ abi anóge nto Eɔwɔ́, nno ápye ebwɔ́ ákame ne ji. Ne yendé bií ajye ntó né ntóné gese, ajoge ne bɔ́ɔ bi ákoóge né melu ewé ji alu. ¹⁸ Anleré fɔ́ ágé ji, ebwɔ́ álú bɔ́ɔ bi álerege depɔ́ré Epikuryan ne etiré ákuú Stɔk. Ebwɔ́ áwuúgɛ́ nkane Pɔl alálege bɔ́ɔ depɔ́ré Jisós, ama garege nkane bɔ́ɔ akwilege nyɛ né negbo, álo manshyɛ ji ake: “Ndé menya yina adorege ne ubómeno?” Abi fɔ́ áké: “Elu eké akélege mangaré abya aló abi áké.” ¹⁹ Ne áse Pɔl áfé ne ji né echomele melo ewé ákuú nnó Aropagus ne bɔ́ɔ áké ne ji: Nana esé dekelege manwú chánéné unó uke ebi olerege. ²⁰ Unó bifo ebi olerege úlu chá ne esé dekelege mankaá nkane ubi úlu. ²¹ Ebwɔ́ ábɔ ajoge mbɔ néndé ebwɔ́ bɔ́ɔ Atens ne ankéé abi alu efeé, ágbó lé manjwólégɛ́ áwugɛ́ ne ágarégɛ́ unó uke ebi ebwɔ́ áwuú né abya.

²² Ne Pɔl atené mbɛ shuú echomele Aropagus ake: “Enyu bɔ́ɔ Atens, nge nnó depye ure mbaá aló dɔ́, ne demuame manogé Eɔwɔ́.” ²³ Nɔ́ɔre nkéne ngyágɛ́ melo nyú, mpele matóo ayi enyú depye ure, ngé ntoó nema eni ásámé nnó: “Mbaá Eɔwɔ́, ayi esé dela dekage ji.” Eɔwɔ́ ayi enyú depye ure ne delá kágé, ji ne nkelege mangaré enyú nana.

²⁴ “Eɔwɔ́ ne alu Ata ayi abo mfaá ne mme nende ji ne akwyé mme meko ne unó uko ebi úlu wyé. Yémbɔ́ ji ajwólégɛ́ fɔ́ né matoó ayi akwaá ákwyé ne amu. ²⁵ Ye mankele nnó mekwaá achye ji geno eke gefɔ́ geli ji. Ji mbɔ́ ne achyege akwaá genwá ne gejuli ne unó uko. ²⁶ Apye ufɔ́ bɔ́ɔ cháchá átané mbaá muú ama ayi ji akwyɛ né

ula uló. Akwye gébé gakené eyigé yéndé ufóó bós ábélege fa mme yina ne malu ayi ebwó ábéé. ²⁷ Ne ji apyemba nnó bós akelege ji, ne ndere ámuame mankéle jí ábéé ne uméé nnó ndó fó ákage gé jí. Yémbó Èsòwò apó fó tete ne esé. ²⁸ Elu wye ndere muú fó aké: ‘Né uto Èsòwò ne esé dégbége gejulé, delú abe, dekené.’ Mbántó ne muú denja nyú asámé aké: ‘Èsé ako ntó delu baá bíí.’

²⁹ “Té esé delu baá Èsòwò ekágé deféré nnó Èsòwò alu aló abi akwaá akwyege, ye akwye ne gese, ye ne ntaá, ye ne genóó, ji apófó mbó. ³⁰ Nyá mbe mbe Èsòwò afyé fó mekpó né unó bi bós abó apye ayi alá kagé jí. Ne nana agarege yéndemuú nnó alya unó ebimbo ébi ulá pó ne nsá. ³¹ Ji ajáge mbó gétúgé jí ábelé me bíí ébi bós akpéne unó mpa ne ásóó nye mpa bós ayi defya delá debé mmu. Ji abó ajya me muu yi ásóó nye mpa yimbo ne apye jí akwilé né negbo, mampye bós akaá nnó mechó ewéna epye nye wáwálé.”

³² Ebwó áwúgé nkane Pól ajóó nnó muú fó akwilé né negbó, ájwya jí. Ne abi fó aké, “Èsé dekelege manwú òdo esé abya yina ndó yicha.” ³³ Ne Pól alya ebwó, atané. ³⁴ Yémbó bós bi ákamé mekomejóó wuú ácho ne jí. Muú bwó ama akamege Dyonasos ayi alu ntó né echomele ewémbó ewe ákuú Aropagat. Ne ayifó alu mendée ayi ákuú jí Damaris ne bós bifó ntó.

18

Pól afé né melo Kórent

¹ Pól anérégé manjóó depoti né ujwólé Aropagos, Pól alya Atens afé né melo Kórent. ² Èféé abané muú Jus fó ayi ákuú jí Akwila, ábó ábyé jí né melo Póntus. Ebwó ne mendée wuú Prisila abó atané mbó lé gebagé mewaá Itali getúgé Klodyos, mfwa kpa abó abú bós Jus ako né Rom. Ne Pól ajye gé

ebwó ujjá. ³ Pól agégé nnó ebwó nto ákwýége mekó menya eyi akwéreye oto, eyi jí akwýége, ajwólé akwýége ne ebwó. ⁴ Ne yéndé bíí uwyaa bós Jus, ajye mmu echa mmyemenene, ne ajóóge ne bós Jus ne abi Grek abi áchwó eféé nnó jí ammye apye ebwó ákamé mekomejóó Jisós.

⁵ Ewyagé Silas ne Timóti atané melo Masedonia áchwó né melo Kórent, eféé ne Pól alya ebwó utóó ebimbo, ala agarege lé mekomejóó Èsòwò jiji. Apye mbó nnó bós Jus akaá chánéné nnó Jisós ne alu Muú yi Èsòwò akweré jí elá gefwa. ⁶ Èké ewyage ebwó áshya mekomejóó wuú ábó manshye jí. Ne Pól apea amu jíí ake, “Mbóge enyú depyege efwyale Èsòwò echwóge enyú mmye, me mpó wye. Ló nana ojye mbe, nla garé mekomejóó Èsòwò mbaa bós abi alá pó bós Jus.”

⁷ Pól alyage ebwó, atané nto né gepú eyigé jí abó ajwólege, ajye jwóle ne mende fó yi anoge Èsòwò ne alá pó muú Jus. Mende yina akamege Titiyos Justos ayi gepú jíí gelu kwókwólé ne echa mmyemenene bós Jus. ⁸ Ewyage Kripus ayi alu muú kpaá né echa mmyemenene ewémbó áfyéé metóó wuú ne Jisós chóncho ne bós ula gepú bíí ako. Ne Pól agarege wye abya Jisós ne bós Kórent ako abi áwuú, gejame ákamé ne ála wyembo áwyaá bwó manaá Èsòwò.

⁹ Bíí fó ne utuú, Pól agé ame gejya nkane Atá Jisós ake ne jí, “Ófógé fó, chó mbe ne mekomejóó wa, óbege bómbo. ¹⁰ Nlu ne wó yendégébé ne muú akágé pye wó geno. Gejamégé bós álu fa melo ewe abi alu aba.” ¹¹ Ne Pól ábelé né melo Kórent ñme ne geba alerege bós mekomejóó Èsòwò.

¹² Né gébé eyigé bós Rom abó áfyé Galyo nnó ábé góména né gebagé mewaá Akaya, bós Jus abi alu eféé, áso mala, ágbare Pól ájye ne jí né eso, ¹³ ajóó ne Galyo aké, “Mende

yina apye bós nnó ánoḡe Eṣṱwṱ né meti ewé ebé se elá garé wó.”

¹⁴ Wye ndere Pól abó alú manjós, Galyo ake ne ebwó. “Enyú bós Jus, mboge mechwṱ ewé ebó etá mabé melo mbṱ nse gébé manwu geno eyige dekεlege manjós. ¹⁵ Te mbaá enyú denyε lé mbeé né uchu mejós ne mabṱ ne mabe nyú, enyú ambós kage nkane dejoge. Nkpréné fṱ né depṱ nkane eti.” ¹⁶ Ajoge mbṱ, abú ebwó átané né echa εso. ¹⁷ Ne bós ako áḡbaré Sṱstenis ayi alu muú kpaá né echa mmyemenene álṱ mantulé ji, yémbṱ Galyo abós gébé wó.

Pól akéré né melo Antiok

¹⁸ Epyégé mbṱ, Pól ama bélé gejamégé ndṱ ne bós bi ákamé ne Jisós né melo Kṱrent, ne ale jye kpe ékpe manjye né melo Siriya. Ndere áchwṱ ajye, Prisila ne Akwila akwalé ji. Gébéḡe ebwó ákwṱné né Senkrea, melu ewé ákpréne ékpe, Pól akpalé mekpṱ gétúḡé depṱ etiré ji abṱ anyémeno mampye mbaá Eṣṱwṱ. ¹⁹ Ebwó ákwṱnéḡé né melo Efesṱs, Pól alya Akwila eféé. Ajye kpe mmu echa mmyemenene, manjós mejós ne bós Jus. ²⁰ Ne ebwó ákwṱ ji mata nnó ábélé gejamégé ndṱ ne ebwó, ashya. ²¹ Gébéḡe achwṱ jye, aké ne ebwó, “Mboge Eṣṱwṱ apyεge, mmage nchwṱ ḡe enyú.” Ajoge mbṱ, alya Efesṱs akpe ékpe, afé.

²² Pól akwṱnéḡé né melo Kaisaria, akwó afé né melo Jerosale manjye tame echomele bós Jisós abi alu eféé ne ale shule ajye né melo Antiok. ²³ Abéléḡé mboó ndṱ eféé, átane afé né malṱ ayi álú né gebage mewaá Galasiya ne Frigiya, afyé bós bi ákame ne Jisós eshyε.

Apolos agaré mekomejós Eṣṱwṱ né melo Efesṱs

²⁴ Ne muú Jus fṱ achwṱ né melo Efesṱs, ákuú ji Apolos ne ábṱ ábyé ji né melo Aleksandra. Alu muú yi mejós εḡṱ ji meno ne akaá mekomejós Eṣṱwṱ chanchá. ²⁵ Abó

ági ji depṱré Jisós ne agbaré deti metós ema, agarege depṱ etiré mbṱ chanchá. Yémbṱ abṱ akaá le unó bi Jṱn abṱ agaré ndere awyage bós manaá Eṣṱwṱ. ²⁶ Ndere áchwṱ né melo Efesṱs, agarege bós Jus depṱ etirena ḡbṱḡéné né echa mmyemenene. Akwila ne Prisila awuúḡe unó bi Apolos agarege, áse ji afé né gepú bwó ne agaré ji depṱré Eṣṱwṱ nana chánḡéné.

²⁷ Ebéléḡe Apolos afere nnó ji ajye né melo Akaya. Ne echomele bós Jisós apóḡ ji ásá ḡwe achye ji mbaá bós Jisós né melo Akaya nnó Apolos akwṱnege ewu, ebwó áse ji chánḡéné. Ne akwṱnéḡe eféé, apóḡ bós bi Eṣṱwṱ aléré ebwó ḡalḡálṱ ákamé ne Jisós dós abi Eṣṱwṱ apóḡ nnó áfyε matós ne Jisós. ²⁸ Abó anyéé mbeé ne bós Jus né depṱré Jisós ḡbṱḡṱṱ ne apwṱ wye ebwó ndere alerege ebwó chánḡéné né ḡwe Eṣṱwṱ nnó Jisós alu Muú yi Eṣṱwṱ akweré ji elá gefwa.

19

Pól agaré abya Jisós né melo Efesṱs

¹ Né gébé eyige Apolos abó álú né melo Kṱrent, Pól abṱ akene né malṱ ayi alu né gebage mewaá Eṣya. Akwṱnege melo Efesṱs, agé bós bi fṱ abi áfyε matós ne Jisós, ² ne agií ebwó aké, “Mendoó Ukpea echwṱ me enyú mmye gébéḡe dekame ne Jisós?” Ebwó áshuú meko áké, “Ese delu danwu nnó Mendoó Ukpea elu.”

³ Ne Pól ama gií ebwó aké, “Ndé gefoge manaá Eṣṱwṱ ami áwyaá enyú?” Ne ebwó aké, “Áwyaá le ese ami Jṱn.”

⁴ Ajogé mbṱ, Pól alo ye manḡaré ebwó aké, “Jṱn abṱ awyaá bós manaá Eṣṱwṱ manlre nnó ebwó álya gabo. Ne ji abṱ agaré bós Isrēli nnó muú fṱ achwṱṱ nyε ji meso ne ebwó abṱ mamfyε matós ne ji. Muú yimbo, ákuú ji Jisós.”

5 Ebwó áwúgembó, ákame mekomejó yina ne áwyaá bwó manaá Eṣowá né mabó Atá Jisós. 6 Ewyage, Pól anéré ebwó amu makpo ne Mendoó Ukpea echwá ebwó mmye ne álo manjó ufoó mejó, ama ágaregé mekomejó ayi ebwó awuú ne Eṣowá. 7 Bóó bina ako alu genóge makpo áfyanéápeá.

8 Ne Pól abelé né Efesós né amfaá aléé, akene né echa mmyemenene yendégébé, agarege ebwó mekomejó Eṣowá ayi alá pó ne efo metóó mampye ebwó akaá ndere gefwage Eṣowá gelu. 9 Yémbó bóó bifó áshyá mekomejó yina ne álo manjó depó debodebo né mbe ushu bóó né meti Jisós. Ne Pól ase bóó abi ákame áfé né gepúge ηwe eyigé Tiranós awya, alerege ebwó mekomejó Eṣowá yendé bíí. 10 Apye wyembó né aηmé apea ne bóó ako né gebagé mewaá Eṣya, bóó Jus ne bóó Grek áwuú mekomejó Ata Eṣowá.

Bóó bi fò áméé mmye ne Pól mamféré aló nchye

11 Ndere Pól abó alu lerege mbó, Eṣowá achye ji uto mampye ufélékpá ebi bóó ábó álú dangé. 12 Ye uno bi ji abó afye né mmye, upyé bóó mameé átoóge. Bóó ákelege mandeé utóó jíí ne bóó afyáfon áfé áneré bóó mameé mmye ne ápye ebwó atóó. Ne aló nchye nto atanege abifó mmye.

13 Bóó Jus fò abó álú eféé abi akene malómalo áférege aló nchye ayi achyege bóó efwyale. Ebwó amuame mankuú mabó Ata Jisós ne apye aló nchye átané bóó mmye. Muú bwó ajóge ne meló nchye aké, “Ngarege wá nnó átané né mabó Jisós ami Pól akuú.” 14 Ne bóó akeneama abi abó ápye depó ti, élé baá Skéva ayi alu etukpe amppe upe Eṣowá bóó Jus.

15 Ebwó ajóge mbó ne meló nchye ashuú ebwó meko gébé gefó aké,

“Me nkaáge Jisós, mma nkaáge Pól ne enyú delu ndé bóó?”

16 Mende ayi awya meló nchye akwile téné, ase ebwó ne matulé, apwá ebwó ne agya ebwó mandeé mmye, ábó átané gejógene ne upa mmye.

17 Bóó Efesós, ne bóó Jus ako ne bóó Grek abi alu eféé áwúgé abya yina efó ekwó ebwó matóó. Ne bóó álo manchyege enogé dóó né mabó Ata Jisós. 18 Ne gejamé gé bóó bi áfyéé matóó ne Jisós áchwó shu ekwu, ágaré depó etiré ebwó ábó ápyeé. 19 Bóó bifó abi abó ápyé mabu maka amu áchwó ne bóó ηwe maka, aló uka ne bóó ηkpáganéré ásó gbógónó. Unó bina uko, ne unó bi fò aferege ukáge beé meno ηka genóge usaá uba upea meso efya. 20 Ne mekomejó Eṣowá awene ajye mbe nkane gejamé gé bóó ákamege yendégébé.

Efwyale etane né melo Efesós

21 Depó tiré na depyage, Pól afere né metóó wuú mankoó né meló Masedonia ne meló Akaya manjye né Jerosale. Ne ama jóó aké, “Nkwónégé Jerosale, mbó manjye gé nto meló Rom.” 22 Ne ató Timóti ne Erastus nnó abó mbe né gebagé mewaá Masedonia ebwó álú bóó apea abi apoóge ji ne Pól jimbo alu belege mboó ndóó né gebagé mewaá Eṣya.

23 Wyé né gébé eyigémbó, efwyale echwá dóó né meló Efesós getúge bóó bi akwálege meti Jisós. 24 Muú ete fò abó álú eféé ayi ákuú ji Demetrós. Ji akwyage unó bi úlú eké gepúgé meló uka ayi ákuú Artemis. Utoó bina upye ji ne bóó ete bifó ágéne gejamé gé nsa. 25 Né gébé géfó akuú ate bóó ete ne bóó utóó abi gefóge utóó ebwó gelu gema aké, “Enyú kaáge nnó esé denéá mbó gefwa gétúge utóó bina. 26 Enyú ako déwuú ne dege geno eyigé Pól menya kwó yimbo apye fa meló Efesós ne gebagé mewaá Eṣya geko.

Akene malɔmalɔ ajɔge aké aló uka abi ákwýége ne amu, ápó yé aló uka chá chá. Ne apye gejaméḡé bɔ́ akwàre mataó. ²⁷ Ne ngé nnó apye nye gesege ese gekwé ne apye nye ntó nnó gepúḡé meló uka Artemis gebéḡé sé ne enogé. Mbɔḡé epyeḡe mbɔ, ebyennó mekpó unɔ́ ebe nye ne gekpékpéḡe melo uka yina ayi bɔ́ Eṣya ne mme meko ánogé.”

²⁸ Bɔ́ bimbɔ awugé geno eyige Demetrɔs ajó, mataó achó ebwó nmu ne alɔ mankále aké, “Artemis ayi bɔ́ Efesɔs alu gekpékpéḡé melo uka.” ²⁹ Ne melo meko ewugé makalé yina, ekwé tametame. Echwɔ cho melu ema, bɔ́ áḡbaré Gayɔs ne Aristakɔs ande bi Pɔl átané ne ebwó né melo Masedonia, ája áfé ne ebwó né echa uchome melo. ³⁰ Pɔl abó alu manjye jɔ́ mejɔ́ ne bɔ́ bimbɔ, yémbɔ bɔ́ Jisás áḡbé ji. ³¹ Akpakpa melo abifó abi alu ajeé Pɔl álɔ ntó ji meko nnó ekagé asá ushu né echa ewémbɔ. ³² Bɔ́ bimbɔ ákálege wye tametame. Abi ákálege eḡbé ewú ebwó ne abifó ákálege ewu bwó eḡbe, gejaméḡé bɔ́ ákaá fɔ́ genó eyi gepye ebwó áchomé efeé wó. ³³ Bɔ́ bi fɔ́ áḡéḡe nkane bɔ́ Jus átené Aleksanda mbe, áferé nnó ji ne alu ne mechɔ ewé. Ne Aleksanda afu ebwɔ nnó ebwó ákwéné mejɔ́ ne ji ashya geme jí. ³⁴ Ne ebwó ákaáḡe nnó ji alu muú Jus, ebwó ako ákálé meko ama aké, “Artemis ayi bɔ́ Efesɔs alu gekpékpéḡé melo uka.” Ne ákálege wyembɔ né nchwáneké epeá.

³⁵ Ewyagé muú ayi asáme depɔ́re melo, apye bɔ́ bimbɔ ákwéné mejɔ́ ne ajɔ́ ne ebwó aké, “Enyú bɔ́ Efesɔs, yéndémuú ákaá nnó melo Efesɔs ne ebelé gepúḡé gekpékpéḡé Artemis ne ema bélé ntaá meló uka wuú, enine nétané mfaánebuú nékwéné mme. ³⁶ Tɛ enyú dekaá nnó muú fɔ́ akaáḡé shya mechɔ ewéna, kwenegé nyamé, ekágé depye genó gefó

genchogencho. ³⁷ Enyú dechwɔ ne bɔ́ bina fa, abi alá jó genó gefó né matoó aló uka esé wó, ye mejɔ́ mebomebo mbaá megyéé meló uka esé ájɔ́ wó. ³⁸ Mbɔḡé Demetrɔs ne bɔ́ bií abó mechó ne bɔ́ bina, ákage kpa ewu áfé né eso né mbe ushu ámpané mpa nnó yéndé bɔ́ ágaré mechó ewé ebwó ápyéé ne ate. ³⁹ Ne mbɔḡé mechɔ ewé chá elu ewé epwó ewé, elu galógálɔ nnó ebwó áchwó né bií bi ákpakpa melo áchomeḡe. ⁴⁰ Njɔḡe mbɔ getúḡé mfó nnó bɔ́ Rom ashulege nye esé ndo nnó déchwɔ ne efwyale né melo. Ne epyeḡe mbɔ, muú fɔ́ ábeé nye ne meko ayi akereḡe.” ⁴¹ Anéréḡé manjɔ́ depɔ́ ti, aké, yéndémuú atyá.

20

Pɔl ama jye né Masedonia ne Akaya (Gresse)

¹ Efwyale ewémbɔ ebyeḡé, ebeléḡé mboó ndɔ, Pɔl akuú bɔ́ Jisás achye ebwó majye, atamé ebwó ne alyá afé né gebagé mewaá Masedonia. ² Akene né geba eyigémbɔ geko afyéé bɔ́ Jisás eshye ne ájyé né gebagé mewaá Gresse. ³ Akwónéḡé ewu, abelé amfaá aléé. Ne nkane abɔ́ alu mankpe ékpe ajye né gebagé mewaá Siriya, awu nnó bɔ́ Jus ásó mala manwá ji. Eféé ne ajya mankére meso, ne akoóḡe ne eḡbe Masedonia akére meso. ⁴ Ndere ajye bɔ́ abi álu gelua ne ji ele Sopata maá Pырhɔs ayi atané melo Beroa; Aristakɔs ne Sekundɔs abi átané melo Tessalonika ne Gayɔs ayi atané melo Debe, Timóti, Tikikɔs ne Trɔfimɔs abi átané gebagé mewaá Eṣya. ⁵ Ebwó abɔḡé mbe, ákwónéḡé né Truus áḡií esé. Eṣe dela né Filipi. Ne gébéḡé epaá bréd ayi alá muale ekóóḡé, ⁶ ese dekpɛ ékpe né Filipi mankwólé ebwó. Esé deke nnyinnyi né ndo eta. Débanéḡé ebwó né melo Truus, debelé efeé uwyaá kpogele.

Kwya kwya nekene Pól né Truus mangé bós Jisós

⁷ Bii mbé né uwyáá ukwánege, ese ne echomele bós Jisós déjwólé melu ema manye menyéé gejeé. Ndere Pól alu manjye dondo, aló mangaré mekomejós Eṣṣwá, ne ashii garégé garégé kpaá te metós utuú. ⁸ Abó álwé gejamégé mawe né maá gepu né mfaá eyōñ mbaá ayi esé debó déchome. ⁹ Gesagé muú ayi akuú ji Yutikás abó ajwólé né maá menombí. Ndere Pól agarege mekomejós Eṣṣwá ajoye mbe, maá yimbó aló mambelélé gejya. Abelé kpaá aloó mfaá manjós eyōñ aléé akwé mme. Aké ájye bwe ji, agbo mé. ¹⁰ Pól akwólé ebwó ajoye fyále gesagé muú yimbó mme ne aké ne abi atené, “Deligé sé, agbó wó, alu mebe!” ¹¹ Ne Pól akéré mfaá eyōñ anyéége menyéé gejeé, ama lo mangaré mekomejós Eṣṣwá kpaá te bii ujya ne ale ajoye. ¹² Ewyagé ebwó ágbaré gesagé muú yimbó áfé ne ji mmu mebe ne matós bwó ákwené.

Pól atané melo Truus afé né melo Miletus

¹³ Esé ako abi dekene ne Pól, deyye kpé ékpe, defé né melo Asos gétúgé Pól abó agaré esé nnó debó mbe, ji akene mewaá mewaá abané esé ewu. ¹⁴ Abánégé esé né Assós, ese dese ji dekre ékpe defe né melo Mitylen. ¹⁵ Bii uyyagé esé dema kpé ékpe deke nnyinnyi dekwóné kwókwólé ne Kias ne dékene wye deyye. Bii uyyagé dékwóné né Samós. Bii ebi fó uyyagé esé déke dekwóné Miletus. ¹⁶ Esé debó dékené mbó, dekoó Efesós koóge getúgé Pól abó akelege nnó deyye wáwá, déchóge sé gébé né Eṣya nnó ji akwóné Jerosale nsa nnó bii epáá Pentikos ukwáne.

Pól achye majyéé mbaá ákpakpa bós Echomele Jisós né Efesós

¹⁷ Ndere dekwóné Miletus, Pól aló meko né Efesós nnó ágaré ákpakpa echomele bós Jisós nnó áchwó ábané ji eféé. ¹⁸ Ebwó áchwóge, aló

manjós ne ebwó aké, “Enyú dekaá nkane esé delu mé chóncho, lo né bii mbé ebi nkwane né mme Eṣya kpaá te fi. ¹⁹ Mbó mpye utós ba nkane maá defwe Eṣṣwá ne mpó fó ne nepa, nlu ne gejamégé manse né ame. Ngé ntó gekpékpégé efwyale ne gébé gefó nlu ne manse né ame gétúgé gekpékpégé efwyale ewé bós Jus achyeye me. ²⁰ Enyú dekaá nkane mbó ngarege enyu mekomejós Eṣṣwá ne nkene upú, upú nlerege enyú ne mbi fó geno eyige gekage póo enyú wó. ²¹ Wye meko wu ama ne mbó ngaré bós Jus ne bós Grek nnó abó manlyá gabo, akéré mbaá Eṣṣwá ne áfyé matós ne Ata Jisós Kras esé. ²² Ne nana njye né Jerosale nkane Mendoó Ukpea egaré me ne nkaá fó genó eyi gepyé nye me ewu wó. ²³ Genó eyigé nkaá gelu nnó yéndé melo ewé nkwanégé, Mendoó Ukpea egarege me nnó áchyeye nye me efwyale ne áfyé nye me deno né Jerosale. ²⁴ Yémbó nse ye geme ya nnó nlu muú wó, nkelege le manéré utós ebi Ata Jisós afye me amu nnó ngaré abya melóméló nkane Eṣṣwá aleré bós galógáló nnó ebwó ápó.

²⁵ “Ne mbó nkene metós metós enyú ngarege nkane gefwage Eṣṣwá gelu, ne nkaá nnó enyú degené sé me. ²⁶ Góge me ngaré enyú nana nnó muú alagé meso, anogé né egbe ewé Eṣṣwá, ji mbó ne akaá, me mpó wye. ²⁷ Mbó ngaré me enyú yéndé genó eyigé Eṣṣwá akelege mampye ne mbi fó ye genó gema wó. ²⁸ Delagé meso. Bage geme nyú ne bós Eṣṣwá abi Mendoó Ukpea efye enyú né amu. Pege ebwó wye nkane membamé magōñme ápele magōñme jii, tege nnó Eṣṣwá akwó me gewugé echomelé bós Jisós ne manoó maá wuú nnó ábé bós bii. ²⁹ Njoge mbó nendé nkaá nnó ntigé nye meso, ukwala utanege nye dafye uchwó báne enyú ne uchwóge ulyágé fó magōñme yina. ³⁰ Ne bós fó átaneege nye ntó metós

metóó nyú nnó abwólé bós Jisós akwólé ébwó. ³¹ Sége gébé détégé nkane mbó nchyege yéndemuú majyé né anmé aláé utuú ne ñwámese ne manse.

³² “Ne náná ayi áfyéé enyú né amu Ésoᵂᵂ, nchyege enyú majyé nnó dewuge le mekomejóó wuú ayi álerege nkane ápye enyú debóó nye eshye, ne debó nye ntó mejé ewé Ésoᵂᵂ ábelé mbaá bós bíí ako. Enyú dekaá nkane genᵂᵂ ya gelu. ³³ Enyú dekaá nkane mbó nlu ne enyú, nnerenge fó mwóle né ñka muú ye mandeé jíí. ³⁴ Mbó mpye utóó ne amu ya ne ese ne bós ba degéne geno eyige dekelege. ³⁵ Unó uko ebi mbó mpye uléré nnó muú abó mampye utóó ne amu jíí nnó apóó bós bi alá pó ne eshye. Tege ntó nkane Ata Jisós abó ajóó nnó, ‘Méjé elu ne muú yi achyege echye epwó muú yi agile nnó áchyege jí chyege.’”

³⁶ Ne Pól anerege manjóó unó bi, ébwó ako ató mano mme, anemmye. ³⁷ Ne ébwó ako ala manli, átyaa jí ne átamé jí nnó aké pere! ³⁸ Ébwó ábó ásomege dós gétúgé Pól abó aké, Ébwó ámágé gé sé jí ne ébwó ájye tí jí ákwóné né mbaá ayi akpéne ékpe.

21

Pól afé né Jerosale

¹ Esé ako ne Pól delyage ébwó, dekpe ékpe defé cho né Kós. Ne újyágé dekwóné Rudis, detanege eféé deyye né Patara. ² Ne dekwóné eféé, degé ékpe ewécha ewé ejye melo Fonisiya. Dekpe ewu deke nnyinnyi. ³ Dékwónégé né melu ewé degéne melo Syaprós, delya ewu ne egbe ébwóbe, degya deyye né Siriya. Dékwónégé Tiya, ékpe etaré esé detané nende ge mbaá yi áférege metuú mbó. ⁴ Détánégé deyye kéle bós Jisós. Degéé ébwó, debelé ne ébwó né uyyaá kpogele. Mendoó Ukpea epye ébwó agaré Pól

nnó ayyeé fó né Jerosale. ⁵ Ndo eyi esé delu manjye ékwónégé, detane nnó deyye. Bós Jisós ako chóncho ne andée bwó ne baá bwó, ájye tí esé ákoó melo ákwóné mbále nnyi. Ne detó mano mme eféé denemmye. ⁶ Esé detamé ate ne esé deyye kpe ékpe, ébwó akéré meso mmu.

⁷ Délyágé melo Tiya, dekwóné melo Ptolemes ne dema táne né ékpe deyye tame bós Jisós abi alu eféé. Debélé ne ébwó dama. ⁸ Bíí újyágé deyye dekpe ékpe defé né melo Kaisaria. Dékwónégé ewu, dekpe né gepúge Filip, debelé ne jí. Alu muú yi akene agarege mekomejóó Ésoᵂᵂ, ne alu ntó muú ama né gelúagé bós utóó akénéama abi abó ajya né Jerosale. ⁹ Ji abó áwya baá andée ani ne apó fó ne anó, álu bós bi áwuú meko ayi atáne mbaá Ésoᵂᵂ ne ágarege.

¹⁰ Ndere esé delú eféé né gejamégé ndó, muú ekpavé Ésoᵂᵂ fó ayi akuú jí Agabos atané Judiya achwó. ¹¹ Achwogé agé esé, abó ekanda Pól awe uka ne amu jíí. Ne aké, “Mendoó Ukpea eké ge na ne bós Jus apye nye ne mbóó ekanda ewé né Jerosale ne afye nye jí né amu bós bi alá pó bós Jus.” ¹² Ne esé ako dewuúge mbó, dekwó Pól mata nnó ayyeé né Jerosale. ¹³ Pól ashuú esé meko ake, “Nde enyú delilí, defye me gepwa né metóó? Nkpome mé mmye manjye denó né Jerosale ye mangbo getúge Ata Jisós.”

¹⁴ Te ndere esé delá káge kwóre metóó wuú, delya yéndé geno nnó Ata Ésoᵂᵂ apye ndere ejí jí.

¹⁵ Ne ebélége mboó ndó, dénywéré unó sé dekwó déféé né Jerosale. ¹⁶ Ne bós Jisós fó abi atané Kaisaria áfé ntó ne esé ne áse esé ábelé né gepúge Mnasen mbaá ayi ábele nnó dejwólege. Mende yina atané melo Syaprós ne abó áfyéé metóó ne Jisós gébége depore Jisós delo lo.

Pól ajye ge Jemsi

¹⁷ Ndere esé dekwone né Jerosale, bós Jisós abi alu eféé áse esé chánjéné. ¹⁸ Bii újyage esé ako ne Pól deyye gé Jemsi ne ákpakpa bós echomele Jisós ako alu ntó eféé. ¹⁹ Ne Pól atámégé ebwó, ala mangaré unó gemagama ebi Esowó abo apyé metós metós bós abi alá pó bós Jus gébége ji agarege ebwó mekomejó Esowó. ²⁰ Ne ebwó áwuúge mbo, áféé Esowó ne ákuú Pól aké, “Menme, pé gejame bós Jus áfyéé matós ne Jisós. Ne kaá nnó ebwó álu kpáne gechyé né mabe Mosis. ²¹ Ebwó ama áwuú nnó akene ogarege bós Jus abi álu né malo bós abi alá pó bós Jus nnó ásogé sé baá bwó nso ne ye mankwólé gepoge bós Jus ákwólégé. ²² Esé dekaá nnó bós áwuú nye nnó ochwó fa, nana esé depye nnó? ²³ Nte pye ndere esé dekelege mangaré wó. Ande fò ani alu fa abi anerege mampye depó etire ebwó abo anyémeno mbaá Esowó. ²⁴ Chó ne ebwó enyú depye gepé mamféré efwyale ewe elu enyú mmye, ne chye unó uko ebi abó manchye né gepé eyigembó ne ákpalé ebwó makpo. Jpyege mbo bós ako ágéne nye nnó wó mbós obelege mabé Mosis. Ne bós ákage nye nnó unó bi bós ajós getu jyé úlú gebyó. ²⁵ Esé desá njwe detó mbaá bós Jisós abi alá pó bós Jus, nnó ábó fó manye menyéé ayi ápyéé upe wye wó, ne anyéégé manóó menya ne álya ntó manáné tametame.”

²⁶ Ne Pól ase bós bimbó, bii újyage ebwó ájye lo depó etire mamféré efwyalé ewé elu ebwó mmye. Ne Pól akpe mmu echa upe Esowó mangaré bii ebi depó etiré na debye nye, ne yéndémuú bwó achyege nye unó upe bi mbaá Esowó.

Apye Pól né echa upe Esowó

²⁷ Gepe eyigémbó gebélege ndó ekeneama, ne bii ebi ndó eyimbó echwó bye, bós Jus fò abi átané

gebagé mewaá Esya áge Pól né echa upe Esowó. Annyi gejamégé bós matós ne ápye ji. ²⁸ Akalege áké, “Bós Isréli chwóge depóó ese, depye mende yina. Ge mende yi akéne yendé mbaá ágarege bós nnó ábyágé melo esé, ne mabé Mosis ne echa upe Esowó ewéna. Ne nana akpe ne bós Grek né echa upe Esowó, nkane apyembó afye deba né melu ukpea ewe.” ²⁹ Ebwó ájoge mbo gétúgé abó ágené Pól akene ne Trófimós ayi atane Efesos né metós melo, ne áférege nnó Pól akpe ne ji né echa upe Esowó.

³⁰ Ndere ebwó akálé mbo, melo meko ekwé tametame, bós ako ábó áchwó chome mbaá ama. Agbaré Pól, ája ji átané né echa upe. Nderé ebwó ábó atane, bós ala téneténe ágbé manombi. ³¹ Ne bós bina álo mantule Pól ne ákélege manwá ji. Menó muú bós bee Rom awuúge nnó melo Jerosale meko elu né efwyale, ³² ala mbo ase bós bee ne ákpakpa bwó, álomé áchwó kpe metós metós gejamégé bós bimbó. Bós bina ágégé ndere ebwó áchwó, álya mantule Pól. ³³ Ne muú kpaá yimbó achwó gbaré Pól aké, “Áwé ji bó mkpákové apeá ne agii bós bimbó gefóógé muú ayi Pól alu ne genó eyige ji apyé.” ³⁴ Agige mbo, bós álo manwyale, abi ápáne ewé, abifó ápáne ewechá. Ápyé muú kpaá bós bee yimbó akwé tametame ye tógésé genó eyi gepye akaá wó, ne ajós ne bós bii nnó áse Pól ájye né dachi bós bee. ³⁵ Ndere ájye ákwónégé melo ewé akwóme mfaá gepú, bós bee abwe ji gétúgé bós bimbó áchwó ne ncha. ³⁶ Ebwó ako ákwólege Pól meso akálege nnó áwá ji.

Pól aymené gemé jii

³⁷ Ndere áchwó kpe ne Pól né dachi bós bee, Pól agii menó muú bós bee. “Nnó okaáge chye me gébé njóó genó fò ne wó?” Mende yimbó awuúge Pól ajóge Grek agii aké,

“Mbó ne ókaáge Grek?” ³⁸ “Mmye éké ópó fǵ muú Ijip ayi abó anǵmé umye fa gébé gefǵ ne apye bǵó dele ani abi áwáne bǵó ákwólé ji né mashwǵne?”

³⁹ Ne Pǵl ashuú ji meko aké, “Nlu muú Jus ne ntane melǵ Tasǵs né gebagé mewaá Silisya. Ne Tasǵs apó fǵ melǵ nsélé. Nte nkwa wǵ mata, chyé me éké gébé njǵó mejǵó ne bǵó bina.”

⁴⁰ Menǵ muú yimbǵ achyé gé ji gébé, Pǵl atene melu éwé ákwǵme ajye mfaá gepú afu amu nnó bǵó ákwéné mejǵó. Akwenege, Pǵl ajǵó ne bǵó bimbǵ né meko Hibru aké,

22

¹ “Ante ba ne anǵme ba, wuuǵe nkane nkélege manǵené mmye ya.” ² Ebwǵ áwuúǵe nkane ji ajǵó né mekómejǵó Hibru, ákpe kwéne mejǵó. Ne alo ye manǵǵó ne ebwǵ aké,

³ “Nlu muú Jus, ábyé me né Tasǵs né gebagé mewaá Silisya, ne nwé fa né melǵ Jerosale. Gamalya ne aléré me nǵwe, aléré me nnó mbélé mabé ukwéne ante sé chánéné, ne mbó nkpa gechyé né depǵre Ésowa wye nkane enyú delu mbó fi. ⁴ Mbó nkélege manǵo genwágé bǵó bi ákwólégé meti Jisós. Mpyene ebwǵ andée ne ande mfyé denǵ. ⁵ Etukpe ampye upe Ésowa ne uhome ákprakpa melǵ meko ákáge garé nnó mechó éwé menǵoge mbǵ na elu wáwálé. Ebwǵ ambǵó áchyé me nǵwe nnó njyge nchye mbaá bǵó Jus abi alu né Damaskǵs nnó mpyé bǵó bi ákwólege meti Jisós, nwé ebwǵ ne nchwǵ ne ebwǵ né Jerosale nnó achye ebwǵ éfwyale.

Pǵl agaré geno eyi gepye ne ji áfyéé metǵó ne Jisós

⁶ “Ndere njye, gebégé nchwǵ kwǵne Damaskǵs genógé metǵó nǵwǵmese, ténéténé yimbǵ gekpékpégé genǵbǵó getané mfaánebuú geshwané gegya me nme. ⁷ Épyégé mbǵ nkwe nme

ne nwuú meko muú fǵ akuú aké, ‘Sǵl, Sǵl ndé ókelege maníi me mbwe?’ ⁸ Ne ngíi nké, ‘Wǵ waá Ata?’ Ashuú me meko aké, ‘Élé me Jisós muú Nasaret ayi ókelege maníi ji mbwe’. ⁹ Bǵó bi abó ákene ne me ágé genǵbǵó eyigembǵ ne áwuú meko muú yi ajǵoge ne me wǵ. ¹⁰ Ne nma gíi nké, ‘Ata nana mpye nnó?’ Ashuú me meko aké, ‘Kwile ka, chǵó né Damaskǵs. Ókwónégé ewú ágarege nyé wǵ unǵ uko ébi Ésowa ábelé nnó apye.’ ¹¹ Ndere nkwire ka ngéné sé mbaá getúge genǵbǵó eyigembǵ gekpené me áme. Ne bǵó bi abó ákene ne me ágbaré me ebwǵ dekwǵné Damaskǵs.

¹² “Mende fǵ abó alu né melǵ éwémbǵ ákamege Ananya, anóge Ésowa dǵó ne abelege mabé Mosis ne bǵó Jus ako eféé áfége ji. ¹³ Achwǵ gé me atene me nenǵkuné mmye aké, ‘Menǵmé wa Sǵl, lo mangéne’. Wye né gébé eyigembǵ nlo mangéne mbaá ne ngé ji. ¹⁴ Ne ajǵó ne me aké, ‘Ésowa ayi ukwéne ante sé ajya wǵ nnó ókaá genǵ eyige Ésowa ákelege apye. Ne apyé nnó ógé muú utǵó wuú ayi wáwálé ne ówuú meko wuú. ¹⁵ Wǵ ógarege nyé bǵó ako nkane ji alu, óma ógarege ebwǵ unǵó bi ówuú ne ógené. ¹⁶ Ne nkane elúmbǵ, ógili nde nana. Kwile ka, áwyaá wǵ manaá Ésowa, ne kuúgé Ata Jisós nnó ashwǵné gabo wye’.

Pǵl agaré nkane Jisós atǵme ji mbaá bǵó bi álá pǵ Jus

¹⁷ “Nkerégé né Jerosale njye kpe né écha upe Ésowa ne ndere nnemmye, ngé ame gejya. ¹⁸ Ngé Jisós ne ajǵó ne me aké, ‘Kwile lyaá Jerosale wáwá nende bǵó abi alu fa áwuú nyé fǵ mekomeǵó ayi óchwǵ garé getú ya’. ¹⁹ Nshuú ji meko nké, ‘Ata ebwǵ ákaá chánéné nkane mbó nkéne né macha mpyemenéne, mpyéne bǵó bi áfyéé matǵó ne wǵ, ntulege. ²⁰ Ndere ábǵó áwáne Stéfén ayi apye bǵó nnó ákaá wǵ agarege bǵó depǵ tyé, mbǵ nlu wye nkamege

né bɔɔ bi áwáne ji, ne mbame mandeé bwó.’ ²¹ Ne Jisós ajóó ne me aké, ‘Kwile chɔ́, ntɔme nye wɔ tete né malɔ bɔɔ abi alá pɔ́ bɔɔ Jus.’ ”

²² Ndere bɔɔ bimbɔ́ áwuú nkane Pɔ́l ajóó genó eyigé na, mekomejóó yina atanegé ji meno, ébwó álo mando delúlu aké, “Wáge mende yina, akwane fɔ́ mambɛ fa mme wó.” ²³ Ndere ajóó mbɔ́, ákalege mbɔ́, áfú bɔ́ nku bwó ne áchwéle mpúpú atya mfaá. ²⁴ Menɔ́ muú bɔɔ bee yimbɔ́ agége mbɔ́, agaré bɔɔ bíi nnó áse Pɔ́l akpe né dachi bwó. Ajyegé aké atulé Pɔ́l, agaré geno eyigé bɔɔ Jus ákalege ji ula. ²⁵ Ne áwe ji. Ndere áchwó túlé ji, Pɔ́l agíi muú kpaá ama ayi abɔ́ atene efeé ake, “Nno ébé ese ekamé nnó átulé muú ayi áchye ji melu nnó ábé muú Rom, ayi alá ápa mpa wú wó?”

²⁶ Muú kpaá bɔɔ bee yimbɔ́ ajye bane menɔ́ muú bwó ne ake ne ji. “Se gébé nnó ekage akpaá mecho, mende yina alu muú Rom. Mende yina alu muú ayi áchye ji melu nnó ábé muú Rom.”

²⁷ Muú kpaá bwó yimbɔ́ awúgé achwó gií Pɔ́l aké, “Wáwálé nnó ɔ́lu muú yi achye ji uto nno ábé muú Rom?” Pɔ́l akame aké, “Eh.”

²⁸ Ne ama jóó ne Pɔ́l aké, “Ncho ŋka dɔ́ ne nlu mbɔ́ muú Rom.” Pɔ́l ashúú ji meko aké, “Nlu muú Rom ayi áchyeé ji uto nnó ábé muú Rom, te gébégé ábyené me.”

²⁹ Bɔɔ bee abi abɔ́ álú mantulé Pɔ́l nnó agarege genó eyigé ji apyé, áwugé mbɔ́ aja mmye meso. Ne efɔ́ ekwó ntó menɔ́ muú bwó yimbɔ́ metɔ́ gétúgé ábɔ́ áwéle Pɔ́l ne bɔ́ mkpokɔ́vé ayi Pɔ́l alu muú Rom.

³⁰ Yémbɔ́ menɔ́ muú bwó yimbɔ́ alu kelege mankaá genó eyigé Pɔ́l apye ne bɔɔ Jus akálege ji ula, ne bíi újyágé aferé Pɔ́l bɔ́ mkpokɔ́vé né amu ne akuú anɔ́ baá ne ákpakpa melɔ́ ako nnó áchomé. Achómégé áchwó ne Pɔ́l né mbɛ ushu bwó.

23

Pɔ́l atené mbɛ ushu ákpakpa melɔ́

¹ Pɔ́l atené mbɛ ushu echomele melɔ́, ape bɔɔ domeé ne aké, “Aŋmé ba nlu mé né mbɛ ushu Éɔwɔ́ yendégébé kpaá te fi, ne metɔ́ wa echyegé me éfwyale né genó gefɔ́.” ² Ne Ananya ayi alu etukpe ampye upe Éɔwɔ́ agaré bɔɔ bi áténé kwókwólé ne Pɔ́l nnó ádo ji gekwékwé meno. ³ Pɔ́l aké, “Éɔwɔ́ ado nye wɔ́ ntó gekwékwé. Wɔ́ ɔ́lu eké ekwɔ́ gepú ewé áwɔ́gé ne mbómé. Wɔ́ ɔ́jwɔ́le efeé nnó ɔ́pa mpa wa nkane ébé elu ne ɔ́ma kwé ébé nkane aké ádo me gekwékwé.”

⁴ Bɔɔ bi atené kwókwólé ne Pɔ́l agíi ji aké, “Mbɔ́ ne ɔ́shye etukpe ampye upe Éɔwɔ́?”

⁵ Ne Pɔ́l ashúú ébwó meko aké, “Aŋmé ba, nkaá fɔ́ nnó alu etukpe ampye upe Éɔwɔ́ wó. Nende nkaá nnó ŋwe Éɔwɔ́ aké, ‘Ekagé muú ashye muú kpaá melɔ́.’ ”

⁶ Pɔ́l aké agene nnó gentɔ́ge bɔɔ abifɔ́ álú bɔɔ Sadusi ne abifɔ́ álú bɔɔ Farasi ákale aké, “Aŋmé ba nlu muú Farasi ne ante ba álú bɔɔ Farasi. Ula bi nkpené unɔ́ mpa élé gétúgé nkame ne mbélé uméé nnó bɔɔ bi ágbɔ́ ákwilege nye né negbo.” ⁷ Pɔ́l ajóó mbɔ́, bɔɔ Sadusi ne abi Farasi álo manwamé ne ate, ne echomele ewémbɔ́ ékaré malu apea. ⁸ Ébwó áwámege mbɔ́ getúge bɔɔ Sadusi aké muú agbogé akwilege sé né negbo ne ákamé fɔ́ nnó ekiénné Éɔwɔ́ elu wó ye genó fɔ́ nkane Mendoó gepɔ́. Yémbɔ́ bɔɔ Farasi ákame nnó unɔ́ bi uko úlu. ⁹ Ne mawámé ama ja dɔ́. Ne anleré mabé Éɔwɔ́ abi álú geluáge bɔɔ Farasi ákwile ka ájoge ne eshye aké, “Esé dege fɔ́ gyé ayi mende yina apye wó. Ndɔ́fɔ́ ekiénné Éɔwɔ́ ye élé mendoó ne ejóó ne ji wáwálé.”

¹⁰ Gébégé mawáme yimbɔ́ aláa lé umyeyemye, muú kpaá bɔɔ bee afɔ́ nnó ágyale nye Pɔ́l ubauba, ne agaré bɔɔ bee nnó áféré Pɔ́l efeé akéré ne ji mmu dachi bɔɔ bee.

¹¹ Bií bimbó ne utuú Jisós achwó tene nenkuné mmye Pól ne ajóó ne ji aké, “Gbaré metáó wye, ndere ógarege nkane nlu né Jerosale mbantó ne ógarege nye bóó né Rom.”

Bóó fó ásó mala manwá Pól

¹² Bií ujjágé bóó Jus fó ásó mala ne áchó mmye nnó ébwó anyeé ne ányú genó gefó kpaá te áwáne Pól. ¹³ Ne bóó bi áchóó mmye ápwó usaá upea. ¹⁴ Ne ájye gé anóó baá bi apye ure Esówo ne ákpakpa meló áké, “Ésé dechó mmye nnó denyéé, denyú genó gefó kpaá te esé déwáne Pól. ¹⁵ Nkane elúmbó, enyu ákpakpa meló tóge meko mbaá menó muú bóó bee nnó ató Pól depye eké dékelege mamape mechó Pól chájéné ne esé dékpomé mmye manwá ji gemege nnó akwóné fa.”

¹⁶ Ne maá mende ayi merjme Pól yi mendée awú genó eyi ébwó abó ásó mala mampye, ajye garé Pól né dachi bóó bee. ¹⁷ Ne Pól akuú muú kpaá bóó bee ama aké, “Se nte mamane yi ójye mbaá menó muú enyú, awya geno fó mangaré ji.” ¹⁸ Ajyegé ne ji ewu aké, “Pól muú denó aké nchwó ne nte mamane yina eta wye, awya genóge fó mangaré wó.” ¹⁹ Menó muú yimbó ase nte manmané yimbó átené babá, agií ji ake, “Ndé mechó ókelege mangaré me?”

²⁰ Ashuú ji meko aké, “Bóó Jus fó ajóó ábélé nnó geyá ébwó ágaré wó óma chwó ne Pól né echomelé meló, ébwó ákelege mampye eké ámage pé mechó Pól chájéné. ²¹ Yémbó ébwó áchwóge, ókamege nende bóó ápwó usaá upea abi ábií né meti, ágile manwá Pól. Ébwó ácho mmye nnó anyeé ne anyú genóge fó kpaá te áwáne Pól. Ne nana ébwó ágile manwú genó eyige tanege wó meno.”

²² Ne menó muú yimbó aké ne maá yimbó, “Chó ne ekage ópye muú fó akaá nnó ógaré me mechó ewé.”

Ató Pól mbaá Felis ayi gómena

²³ Ewyagé menó muú bóó bee yimbó akuú bóó apea abi akwólege ji né dekpakpaá, aké ne ébwó, “Jyage usaá bóó bee ufya abi ákene ne uka ne usaá bóó bee uleé meso efya abi ákwóme mfaá ujujá ne jyage ntó usaá bóó bee ufya abi álú ne makó. Gárege ébwó ákpome mmye áse Pól ájyé né Kaisaria né kálánká eneneama ne utuú bi. ²⁴ Segé ujujá ebifó nnó Pól aké akene ákwómé mfaá. Tige ji ake pere akwóné né ushu Felis ayi gómena. ²⁵ Ajogé mbó, ásá ntó ηwe aké,

²⁶ “Me Klodyos Lysia ne nsame ηwe yina mbaá Ata Felis ayi gómna. Ntamé wó. ²⁷ Bóó Jus ábó apyé mende yina ne ákelege manwá ji. Nwuúgé nnó alu muú yi áchyeé ji melu nnó ábé muú Rom, me mfé ewu ne bóó bee ba ne mferé ji né amu ébwó. ²⁸ Te mbó nkelege mankaá gyé ayi ébwó aké mende yina apye, nse ji defé mbe ushu ákpakpa meló bwó. ²⁹ Agigé ji, nge fó nnó apye genó eyige ábó manwá ji wó ye mankpe denó. Ébwó ábó anyeé lé mbeé né mabé bwó. ³⁰ Ewyagé muú fó achwó garé me nnó bóó Jus ásó mala manwá mende yina. Ne ntó ji ténéténé eta wye. Ngaré ntó bóó bi áké ji apye gyé nnó áchwó garé wó genó eyige ji apye. Bé peré.”

³¹ Ne bóó bee bimbó ápye wye nkane menó muú bwó agaré ébwó. Ase Pól né utuú bimbó, áke kpaá ákwóné Antipatris. ³² Bií ujjágé bóó bee abi ákene ne uka áké né dachi bwó ne abi awya ujuja áse Pól áfé ne ji. ³³ Ébwó ákwónégé Kaisaria, áchye gómna ηwe yimbó ne áfyé Pól né amu jí. ³⁴ Akuúge ηwe yimbó, agií Pól aké, “Ótané ndé geba?” Pól ashuú ji meko aké, “Ntané gebagé mewaa Silisya.” ³⁵ Gómena awuúge mbó, aké ne ji, “Gó bóó bi aké ópye gyé áchwó ne nwuú mpa wye.” Ne ajóó aké

ájye bélé ji né echa ewé Mfwa Herōd abo atené ne aké bōó bee ábamé ji.

24

Felis apɛ mechɔ Pɔl

¹ Ndɔ eta ekoógé, Ananya ayi etukpe ampye upe Esɔwɔ ne ákpakpa bifo áchwɔ né Kaisaria ne Tetulus muú yi akaáge mabé bōó Rom. ² Akúgé Pɔl akpe mmu, ne Tetulus alɔ mangaré gyé yi Pɔl apyé aké,

“Ata Felis ɔpye bōó esé ábó neso né gejamégé gébé gétúgé ɔgbaré ebwɔ chájéné. Ne gejamégé unó bi wɔ ɔkwɔré, wɔ ɔpye melo ese enené. ³ Ne esé dese mechɔ ewé ne metɔ́ megómégó ne bōó áfɛge yendé mbaá gébé geko. ⁴ Nkélégé fɔ manchɔ wɔ gébé yémbɔ nnene wɔ mmye nnó ɔwuú mechɔ ewé me nkelege manjɔ́. ⁵ Esé degé nnó mende yina alu muú efwyale, akene malɔmalɔ apye bōó Jus ako ádorege makpo ne ate. Alu ntó menɔ mbe né mbaá bōó bi ákuú ebwɔ nnó ekwɔ Nasaren.

⁶ “Abó akelege ntó mamfyɛ deba né echa upe Esɔwɔ ne depyene ji [Esé debó delu mampa mpa wuú nkane ébé sé elu, ⁷ yémbɔ Lysia menɔ muú bōó bee achwɔ fɔ́ ji né amu sé, ⁸ ne aké dechwɔ depa mpa Pɔl né mbe ushu wye.] ɔgigé mende yina, ɔwuú nyɛ unó uko ebi esé dejoge mbɔ nnó apye.” ⁹ Tetulus ajogé mbɔ, bōó Jus ako abo álú efɛé ákame nnó elú wáwálé.

Pɔl anjéné mmye jít né mbe ushu Felis

¹⁰ Ne gɔmena yimbɔ afu Pɔl ebwɔ nnó ajɔ́, Pɔl alɔ ye manjɔ́ aké, “Nkaá nnó ɔpa mé mpa né melo ewé ne gejamégé anjmé, ne metɔ́ egɔ́ me manjéné mmye ya né mbe ushu wye. ¹¹ Mbɔgé ɔgigé, ɔwuú nyɛ nnó ndɔ elu dangbeé efyanɛpea eyi mbɔ njye né Jerosale manogé Esɔwɔ. ¹² Ne bōó Jus agé ye me nyéégé mbeé ne muú fɔ́ né echa upe Esɔwɔ wɔ́, ne ágé ye me mpyege

bōó Jus adorege makpo ne ate né macha mmyemenene ye né melu fɔ́ né melo wɔ́. ¹³ Ebwɔ ákagé lere fɔ́ nnó genó eyige ebwɔ aké mpye gelú wáwálé. ¹⁴ Ne nkamé genó gema eyige ebwɔ aké, ‘Nnoge Esɔwɔ ayi ukwene ante sé né meti ewé ebwɔ aké élmé fɔ́. Yémbɔ nkamé lé unó uko ebi mabé Mosis ajɔ́ ne ebi bōó ekpavé Esɔwɔ ásámé.’ ¹⁵ Ne nwyá uméé wye nkane ebwɔ ntó awya nnó Esɔwɔ apye nyɛ yéndémuú akwile né negbo ye apye galógáló, ye apye gabo. ¹⁶ Ne nmuame yendégébé nnó metɔ́ wa ébé pópó né mbe ushu Esɔwɔ ne mbe ushu akwaa ¹⁷ Ebéle mé dɔ́ ayi mbɔ nla jyɛ né Jerosale wɔ́ ne mfé nana ne nka mampoo bōó Jus ne mampye ntó upe mbaá Esɔwɔ. ¹⁸ Gé genó eyi gepye me njye né echa upe Esɔwɔ mbɔ ne ebwɔ ágené me wye. Mbɔ nnerege mampye upe bimbo nnó nshwóné mmye ya, gejamégé bōó abó ápó ne me, ne ye efwyale etane wɔ́. Ne bōó bi abo ágené me élé bōó Jus abi átané né gebagé mewaá Eɣya. ¹⁹ Mbɔgé ebwɔ ábó ágé nnó mpye gye, mbɔ áchwɔ gáre né mbe ushu wye. ²⁰ Elá pɔ́ mbɔ wɔ́, bōó bina ágaré gye ayi ebwɔ ágené gébége ákpakpa melo ápelé mechɔ wa. ²¹ Esé ne ebwɔ debó debó efwyale wye né genó gema. Élé genó eyi mbɔ njɔ́ né metɔ́ metɔ́ ebwɔ nké, ‘Mbɔ mpa ne enyú fina gétúgé mfyɛ metɔ́ nnó muú agboge akwilege nyɛ né negbo.’ ”

²² Felis awuúgé mbɔ, depɔ́ etire na deko, ndere akaá mé meti ewé Jisós chájéné, agbé mechɔ ewémbɔ aké, “Lysia menɔ muú bōó bee achwogé ne nsó mpa yina.” ²³ Ne agaré muú kpaá bōó bee ama nnó ábamé Pɔl yémbɔ álya ji ábé shushu ne alyage ntó ajeé bíí áchwɔ áchyege ji unó bi uli ji. Achɔ gébé ne mpa Pɔl né anjmé apea.

²⁴ Ebelegé Felis ne mendée wuú Drusila áchwɔ gé Pɔl. Mendée wuú abó alu muú Jisós. Ebwɔ ákuú ji

ne álo manwú ndere ji agárege ebwó nkane muú akage fyε metóó ne Kras Jisós. ²⁵ Ne agaré nkane muú akage be cho ne nkane muú abó mangbaré mmye ji né bií mpa Esowó ebi uchwóó nyε. Felis awuúge mbo, efóó ekwó ji metóó aké, “Cho kpé, ngegé gébé mmage kuú nyε wó.” ²⁶ Ajóó mbo, aferege nnó Pól achyεge nyε ji nka. Né getú eyina akuú Pól yendégébé ado abya ne ji.

²⁷ Epye wyembó kpaá aḡmé apea ákoó. Gébégé áchyε Poshós Festos geluógé Felis, Felis alya Pól né denó élé akélege mampye matóó agóó bóó Jus.

25

Pól aké áteé mechó wuú eyε mbaá mfwa Rom

¹ Ndó ekoóge eléé eyi Festos aselé gefwa né gebagé mewaá Judiya, atané né Kaisaria afé né Jerosale. ² Ne anóó baá bi apye upe Esowó ne ákpakpa meló áchwó ne mechó Pól né mbe ushu wuú, ákwó ji mata nnó, ³ apye ebwó genó eyigé na ndere ebwó ákelege, ató Pól achwó né Jerosale. Ebwó abó asóó mala nnó ájwolege meti, Pól achwógé ebwó áwá. ⁴ Festos ashúú ebwó meko aké, “Pól alu mmu denó né Kaisaria ne ela gachyε nkéré ewu. ⁵ Mbogé apye gye, garege anóó bóó nyú akwólé me deyye né Kaisaria ne akpa mechó ewémbó achwó mbe ushu wa.”

⁶ Ne Festos ama belé né Jerosale genógé ndó eneé eyyεgé ne efya ne akéré né Kaisaria, bií uyyagé ajwólé né echa eso ne ató nnó achwó ne Pól. ⁷ Achwó ne Pól, bóó Jus abi abó átané Jerosale áno ji mme ne álo mama ji ukpékpé depó mmye ayi álá kágé lere nnó genó eyigé ebwó ajóó gelu wáwálé. ⁸ Ne Pól aḡmene mmye ji aké, “Mpyé ye gyeé fóó né mabé bóó Jus wó, ye efwyale nchyé né echa upe Esowó wó, ne mpye fóó gyeé mbaá mfwa Rom wó.”

⁹ Yémbó Festos akélege mampye matóó agóó bóó Jus, nkaáwú ne agií Pól aké, “Póóyyé né Jerosale ápa mpa wyε né mbe ushu wuú?”

¹⁰ Ne Pól ashúú ji meko aké, “Ntené fa né echa eso mfwa Rom ne gé mbaá ayi abó mampa mechó wa na. Wó ókaá chánéné nnó mpye bóó Jus gyeé fóó wó. ¹¹ Mbogé nkwe ébé ewé abóó manwá me, mfó fóó negbo ne mbogé depó deko etiré ebwó ájóó ne me depó wáwálé, ókágé gbaré me óchyε ebwó. Nnene wó mmye nnó ótéé mechó wa eyyε mbaá mfwa Rom.”

¹² Ne Festos awuúge mbo, ajyε jóó ne bóó majyε bií, ewyagé ajóó ne Pól aké, “Te mbaá wó óké atee mechó wyε mbaá mfwa Rom, ewu ne óyye.”

Pól atené mbe ushu mfwa Agripa ne Benise

¹³ Ebélegé mfwa Agripa ne Benise áfé né Kaisaria mantamé Festos. ¹⁴ Abélegé eféé dóó bií fóó Festos achwó ne mechó Pól né mbe ushu mfwa yimbó aké, “Mende fóó alu fa ayi Felis alyá né denó gebégé ajyε. ¹⁵ Ne njyégé né Jerosale, anóó baá bi ápye upe Esowó ne ákpakpa bóó Jus ágaré me depó etiré ebwó aké Pól apye. Ne ebwó aké me nsó mpa nnó mende yina akwé ébé. ¹⁶ Ne ngaré ebwó nnó gepógé bóó Rom gepó fóó nnó ájóó nnó muú akwé ébé, ayi ji ne bóó mpa bií álá tene unóó mpa ne aḡmené mmye jii né depó deko etire aké ji apye wó. ¹⁷ Ebwó áchwógé fa ácho sé gébé wó, bií uyyagé nyε jwóle né echa eso, nké áchwó ne mende yina. ¹⁸ Bóó mawamé bií ákwilegé ka, ajóó ye nnó akwé ébé fóó nkane mbo mferé wó. ¹⁹ Ebwó abó anyeé le mbeé ne gefó eyigé ebwó ánogé Esowó ne ama anyeé mbée gétúgé muú fóó ayi ákuú Jisós, agbo me yémbó Pól alu jóge nnó alu mebe. ²⁰ Ndere nlá kágé se geno eyigé mpye, ngií Pól nnó ajyε né Jerosale ápa mechó wúu ewu. ²¹ Yémbó Pól aké élome lé nnó ályá ji né denó kpaá te mfwa Rom apáne

mpa wuú. Ne agaré aké ábamé ji kpaá te agene meti mantò ji mbaá mfwa Rom.”²² Ne Agripa awuúge mbò aké, “Me ntó nkelege manwu né menó mende yimbò.” Ne Festos aké ne ji, “Geya òwuú nyé”

²³ Bii ujayagé mfwa Agripa ne Benise áchwò ne gejamé gé bòó áno ge ebwò dòó ne mabeé, ebwò ákré ájwólé né echa eso. Ne anòó bòó bee ne anòó bòó abi alu melò. Ne Festos agaré áchwò ne Pòl,²⁴ ajòó aké, “Mfwa Agripa ne bòó ako abi alu fa, gege mende yi bòó Jus ako áchwò, ábánege me yendégébé ákpeage me nnó akwané sé mēbe mēbe wó. Abó ápye né Jerosale, ne ápye ntó fa né Kaisaria.”²⁵ Yémbò ngé fò genó eyige ji apyéé eyige ji abó mangbó wó. Ne te ji mbòó aké átéé mechò ewé ejye mbaá mfwa Rom, nkamé nnó ntene ji ajoyé ewu.²⁶ Yémbò mpó ne genó eyigé nsame nyé ntó mbaá mfwa yimbò gétúgé mende yina. Nkaáwú ne nchwò ne ji né mbe ushu enyú, titi né ushu mfwa Agripa nnó, enyú ntó dejòó mechò ewé ne nkaá genó eyigé nsame.²⁷ Me ngé nnó eló fò ntó nnó átò muú denò mbaá mfwa ayi nlá garé gyéé ayi ji apyé wó.”

26

Pòl aḡmene mmye jii né mbe ushu mfwa Agripa

¹ Agripa awuúge ne akuú Pòl aké, “Nana élé gébé jye manjòó mejòó nnó òshya wa òkame meko bwó.” Ne Pòl afu amu alò manjòó aḡmenege mmye jii aké,

² “Ata Agripa, ngé nnó nwyá éfwò manténé né mbe ushu wye fina manmené mmye ya né depò etiré bòó Jus ámalé me mmye”³ Njògé mbò, gétúgé nkaá nnó òkaáge gepòge bòó Jus chánéné ne unó bi ebwò anyéé mbeé ne ate. Mbò ne nkwo wò mata nnó òse gébé òwuú genó eyigé nkelege manjòó.

⁴ “Bòó Jus ako ákaá nkane geḡwá ya gelu te démbáné getúge nwe né né mpu bwó me né Jerosale ntó.

⁵ Ebwò ákaá me te gachí gefòge muú ayi mbò nlu. Mbògé ebwò ábò ágárege wáwálé, mbò ájòó nnó nlu muú né uchome Farasi ayi akwòlege mabe chere chere ne anóge Eṣòwò mpwò bòó ese ako.”⁶ Ne nkpe mbò unòó mpa fi getúge nneré metòó né unó bi Eṣòwò abó anyémeno ne ukwene ante ese.⁷ Ge wye menomenyéé ewé matòó ese áfyanéapeá ajwòle ágile ndere ebwò anóge Eṣòwò utuú ne ḡwòmese. Ata élé getúge nneré metòó ne nkpe mbò unòó mpa ne bòó Jus bina.”⁸ Gó me ngii enyú ako nnó, “Ulannó enyú deféré nnó epó kòkòge nnó Eṣòwò apyé bòó akwile né negbo?”

⁹ “Me Pòl gébé gefò mbò ntené ne eṣhye nnó mpye ndere eji me metòó manii mabò Jisós ayi Nasaret.”¹⁰ Na ne mbò mpyé né Jerosale. Anòó baá bi ápye ure Eṣòwò ábò áchye me ebwònye ne mfyé gejamé gé bòó Eṣòwò denò. Ne yendégébé eyigé ajòge nnó áwáne ebwò nkamege ntó.¹¹ Yendégébé nchyege ebwò efwyale né macha mmyemenene ese mako, mpye nnó ebwò áshya Jisós kpekpe, áféré matòó ne Ji. Nchye anywóné me mmu kpaá te nkwo ne malò mme bòó bicha manii ebwò mbwe ewu.

Pòl agaré nkane ji akwòré metòó wuú, akwólé Jisós

¹² “Èbelegé, mfé ntó né melò Damaskòs ne bò ḡwe abi alere nnó uto ba utané mbaá anòó baá bi ápye ure Eṣòwò.”¹³ Ata, ndere ngye ne metòó ḡwòmese, ngé gekpékpé gé geḡbò eyi gé géne gepwò ḡmèé getané né mfaánebuú, gechwò gene gegya me mme ne bòó abi abó akéne ne me.¹⁴ Ese ako dékwe mme, ne nwú meko muú fò ajòó né mejòó Hibru aké, ‘Sòl, Sòl ulannó òkelege manii me mbwé? ‘Chyege

geme jyε efwyale manténe ukalo ne me. Ɔchyege geme jyε nkane menya ayi aselé metaá adorege.’¹⁵ Ne ngiú nké, ‘Wá waá Ata?’ Ashuú me meko aké, ‘Elé me Jisas muú wá ɔkelege maníú ji mbwε.¹⁶ Kwile ka. Nkwó wá ushu nenmé nnó mpyε wá ɔbe muú utaó wa, ɔgarege nyε bɔó unó bi ɔgené fina ne unó bi fɔ ɛbi nlerenge nyε wá né meso gébé.¹⁷ Mférégé nyε wá né amu bɔó Jus ne mférégé nyε wá ntó né amu bɔó abi alá pɔ bɔó Jus, ne ntóme le wá eta bɔó bimbɔ.¹⁸ Ɔjyεgé εwú, néné εbwó ame, ne ɔférégé εbwó né gemua, ɔpyε εbwó áchwó né gengbó. Éwéna etené nnó ɔfereloge nyε εbwó né amú danchomelo, ɔchwó ne εbwó né égbé Éswá nnó áfyεé matáó ne me ne Éswá ajige nyε nte gabo εbwó, ne ábɔ nyε melu né geluage bɔó Éswá abi ji ajyá.’

Pól agaré utaó bií mbaá Agripa

¹⁹ “Ata Agripa nkane elúmbɔ, nshyá fɔ meko ayi atane mfaánebuú wá.²⁰ Nlɔ né Damaskɔs ngaré mekomejɔó wuú ne nle nchwó fa né Jérusalem. Nfé ntó yéndé mbaá né malɔ bɔó Jus ne ayi alá pɔ bɔó Jus. Mbó ne ngarege yéndémuú nnó ákwɔre metáó alyáá gabo wuú, ákéré mbaá Éswá ne ápyεge unó bi ulere nnó εbwó ákwɔre genwá bwó.²¹ Gé genó eyi gepyé bɔó Jus ápyéné me né mmu εcha upε Éswá ákelege manwá mbɔ.²² Yémbɔ Éswá apóó me yéndégébé kpaá te fi. Ne ntene ngarege mekomejɔó ayi áfyé me né εbwá mbaá bɔó ne ubyankwó bɔ. Ngarege le unó bi bɔó ekpávε Éswá ne Mosis ábɔ ájɔó te gachí nnó upyε nyε.²³ Ébwó ábɔ ájɔó nnó, “Muú yi Éswá akweré ji elá gefwa ábɔ mangbó ne ábε muú mbe yi akwile né negbo ne apyε bɔó Jus ne abi alá pɔ bɔó Jus ágé gengbó.”

Afwa melɔ ápyame manwú depɔ etiré dekene ne Jisas

²⁴ Ndere Pól alu ánménege geme jíú, Festos aweé ji aké, “Pól ɔméε

gebwó. Unó bi ɔgií dɔó upyε wá ɔle méε gebwó?”²⁵ Ne Pól ashuú ji meko aké, “Ata me mmée fɔ gebwó, njɔgé le unó bi ulú wáwálé.²⁶ Wáwálé alu nnó mfwa Agripa akaá depɔ ti deko, nkaáwune njɔgé mbɔ nlá pɔ ne εfɔ metáó, nende depɔ tire na depyé fɔ bibií wá.²⁷ Mfwa Agripa, pɔ ɔkamé ntó depɔ eti bɔó ekpávε Éswá ásamé? Me kaá nnó mfwa akamé.”²⁸ Éwyage mfwa Agripa agií Pól aké, “Wá ɔferé nnó ɔkage pyε me wyε tenétené nnó mbé menkwale Kras?”

²⁹ Ne Pól ashuú ji meko aké, “Yε εbé le nana, yε meso gébé, nne nemmye mbaá Éswá nnó wá ne bɔó ako abi awuú mbɔ me fi nnó debé éké me, yémbɔ epóóó nnó enyú dekpε denɔ nkane me nkpené.”

³⁰ Pól ajɔgé mbɔ, mfwa Agripa, gɔmena Festos, Benise ne bɔó bifɔ ákwilé ka.³¹ Ne ndere εbwó ájyé dafyε, ájɔge ne ate aké, “Mende yina apyé fɔ genó eyigé abɔ mangbó wá yε denɔ mankpε wá.”³² Mfwa Agripa ajɔó ne Festos aké, “Mbɔgé mende yina ábε danjyε ne mecho éwé mbaá mfwa Rom, mbó delyaá ji.”

27

Bɔó bee áfε ne Pól né Rom

¹ Nkane ákame nnó deyyε, eféé ne deyyε kpε esogeka, éwé ejyé melɔ Itali. Agbaré Pól ne bɔó denɔ abifɔ áchye muú kpaá bɔó bee ayi ákuú ji Julyɔs. Ji alu né geluage bɔó bee abi mfwa kpa bɔó Rom.² Ne esé ako dekpε esogeka éwé étané melɔ Adramatim éjyε malu yi makpé átárege né gebagé mewaa Ésyá [Aristakɔs ayi atané melɔ Tessalonika né gebagé mewaa Masedonia, alu ntó ne esé.]³ Bií ujjágé esé dekwóné né Sidɔn. Julyɔs alɔ melu ne Pól te alyá ji nnó ajyε gé ajeé bií nnó áchye ji genó eyigé geliú ji.⁴ Détánégé Sidɔn delɔ manjyε, ne gétúgé mbyo atané esé

mbɛ, degya defé egbe Syaprɔs melo ewé nnyi nenɔ́ ewu mme mbaá ayi mbyo alá pɔ́ dɔ́. ⁵ Esé déchyágé ebéé mega ewé é́lú toitoi ne Silisya ne ewe fɔ́ ewé é́lú toitoi ne Pamfilya, eféé ne déchwɔ́ kwóné né Mira né gebagé mewaá Lysha. ⁶ Muú kpaá bɔ́ bee yimbɔ́ age esogeka ewécha ewé etané né melo Aleksandra ejye melo Itali, eféé ne afye esé mmu.

⁷ Esé deke perepere né gejamégé ndɔ́, degé efwyale ne délé kwóné melo Snedus. Ndere mbyo alá kamé nnó esé déjye mbe wó, dekwɔ́ré defé égbé ewé *Kret melo ewé nnyi nenɔ́ ewú mme, dekoó nechye né Salmɔ́ne. ⁸ Dekene dejye mapeá mapeá, melo ewé nnyi nenɔ́ ewú ne mme démye kpaá dékwóné nechye eniné ákuú nnó nechye népere, kwókwólé ne melo Lasiya.*

⁹ Esé debó dechɔ́ mé gejamégé ndɔ́ ne bíí kpaá ebi ápyé gepɛ mashwóné ubéé ubi úkoó mé. † Ne Pɔ́l achye gejamégé bɔ́ majyéé abi alú mmu esogeka aké, ¹⁰ “Anmé ba, ngé nnó mbɔ́gé detogé eshye dejyége gejamé unó unóme nye chóncho ne esogeka ne bɔ́ ágbóo nye ntó.” ¹¹ Ye éle Pɔ́l ajɔ́ depɔ́ ti, muú kpaá bɔ́ bee afye yéé mekpo wó, akwólé le mekoyi menjamé ne mbɔ́ esogeka ájɔ́ge. ¹² Te ndere nechye eniné mbɔ́ nela nepó nechye neló neló eniné bɔ́ ájwɔ́lege gébégé gefwene, gejamégé bɔ́ akélege nnó esé dejye mbe kpaá te dekwónége nechye eniné ákuú nnó Fonis né melo Kret. Fonis alu mbaá ayi ebéé mega ekaré ufafa upea.

Mbyo nnyi akpa ésonjeka

¹³ Ewyagé mbyo atané nteé ebéé mega alɔ́ manchwó ne bɔ́ bi á́lú né esogeka áferége nnó efwó ekwólé ebwó. Ne ebwó áferé dánjmaa ésonjeka afyé mmu esogeka. Apyégembɔ́, á́lɔ́ manjye

mapea Kret melo ewé nnyi ne nɔ́ ewú né mme. ¹⁴ Ewyá ye wó, mbyo nnyi atané achwɔ́ esé mmye né egbe ebwɔ́nye, mbaá ayi njméé etanege né Kret. ¹⁵ Mbyo nnyi yimbɔ́ achwó ado esogeka ayi ánjamé alá kágé bwóle mekpo esogeka nnó ejye mewaá. Ebwó akpe lyaá nnó mbyo akpa ewú. ¹⁶ Ndere dejye dekoó maá melo fɔ́ ayi nnyi nenɔ́ ji mme, melo ewémbɔ́ ákuú nnó Koda. Ne ndere dekoge maá melo yimbɔ́ unó bi úlú wye ugbe mbyo nnyi nnó áchwógé ne eshye. Ne esé demye deja ékpée ewé áshíí né ula esogeka defye mmu. ¹⁷ Apyege mbɔ́, ábané ekpée ne esogeka áwe ne manyíí nnó ekagé ekpée egyale ne esé debó efɔ́ nnó esogeka eshulege nye efé kwókwóle ne Lybia ne efáage nye né manchwé usɔ́ ayi átánege né ebéé mega. Eféé ne ebwó anyaa ndeé nnó mbyo akpe mmu ákpa esogeka. ¹⁸ Ndere mbyo nnyi alú kóoge ne eshye, ne bíí újyágé ebwó áferége matuu ayi á́lú mmu esogeka áfómege nnyi nnó ewu efúú. ¹⁹ Bíí bimbɔ́ ukoóge ne dónɔ́, bɔ́ bi ájáme esogeka ákpa unó bi ápye utɔ́ né esogeka áfumé nnyi. ²⁰ Ne esé déla wyémbɔ́ né gejamégé ndɔ́ yéé njméé, yéé ambe dege wó ne mbyo nnyi akpane ésonjeka ejye egbe ewé ne ewé. Ndere mbyo nnyi apyembɔ́, mane magyále esé ne déferé nnó dechwɔ́ degbó.

²¹ Nkaáwú ne efɔ́ epyé bɔ́ álaá mesa né gejamégé ndɔ́. Ewyagé Pɔ́l akwilé ka aké ne ebwó, “Anmé ba, mbɔ́ge enyú debó dewú majyéé ma ne esé dela né Kret, mbɔ́ ekpée ne gejamégé unó uchɔ́ mbɔ́ wó. ²² Ne me nnene enyú mmye nnó dégbaré matɔ́. Ye muú ayi agbo nye apó wyeé esogeka ewú ewú ne énóme nye. ²³ Njoge mbɔ́ getúge Esɔ́wɔ́ ayi abɔ́ me ne Esɔ́wɔ́ yi me

* **27:8** Elú wáwálé nnó: Nana gé gébé eyige afofo achwó dɔ́ na. † **27:9** Elú wáwálé nnó: Bíí kpaá bina né bɔ́ njwe bifɔ́ ása nnó élé bíí bi ályage menyéé kpekpe.

nnóge ne atóme ekiénné wuú ne utuú ebi njuú. Echwógé etené me nekuné mmye, ²⁴ eké ne me, ‘Pól ófógé fò. Òtenege nye mbe ushu mfwá Rom. Né uló melu Esowò, ye muú nyú ama ayi agboó nye apó.’ ²⁵ Ndere ekiénné ewémbò echwó ne mekomejó yina, nkamé ne Esowò. Ngarege enyú nnó dégbaré matóó dépélé, Esowò apye nkane ji ajóó. ²⁶ Pól ama jóó aké, Mbyo ákpane nye esogeka atée né gebage mewaá eyige nnyi nenó mme.”

²⁷ Ne ndò ekwónégé efya ne eni, mbyo nnyi akpá esogeka echyá ebeé mega. Ebeé ewémbò ákuú nnó Adraya. Metóó utúú ékwónégé ánjamé esogeka áferége nnó esé delú kwókwólé ne mapea mewaá. ²⁸ Ne ebwó ábó menyíí áshíí né genó gefò eyi genóó, áhme mmu nnyi nnó ámeé ndere nnyi négomé. Amégé ágé nnó nelu usaá bò ratógé ukéné. Ewyagé ama meé ne ágé nnó nnyi néla nana usaá bò ratógé uní meso efya. ²⁹ Ngarege ebwó áfóó nnó mbyo nnyi atene nye esogeka efé edo né mataá ayi alú mmu nnyi, eféé ne áféré bò dánḡmáa esogeka aníí áhémé né mmu nnyi nnó esogeka etené. Apyege mbo, áshyáge nnó bíí ujjá wáwá. ³⁰ Elé ánjamé esogeka ákélege mambó ájye, eféé ne ápwyaá ékpée ashulé né nnyi ne áma aké, ebwó ájye ḡma genó fò né mbe esogeka. ³¹ Pól akaá ne ajóó ne bóó bee ne muú kpaá bwó aké, “Mbógé ánjamé esogeka átanégé, ebyennó muú ayi ápóme nye apó.” ³² Pól ajógé mbo, eféé ne bóó bee ajye sàré manyíí ayi áwelé ékpée wyé. Asórége manyíí yimbo, álya ékpée nnó eyjé.

³³ Wye ndere bíí uchwó jyaá, Pól ane bóó ako mmye nnó ánye menyéé, ajógé aké, “Ndo ele mbo efya ne eníí fi eyi degile nnó mbyo nnyi yina abyé nye, ne ye genó denyé wó. ³⁴ Ne nnene enyú mmye nnó denyéé eké genó nnó débó

eshye, ekage degbó. Ye muú yi mekpo emye nye ji apó.” ³⁵ Ajógé mbo abó nto bred, atamé Esowò, agya geba alo manyéé né mbe ushú ebwó ako. ³⁶ Ne ebwó ako agbaré matóó, abó nto bred ányeé. ³⁷ Mpa bóó ako abi álú mmu ékpée ewena, álú usaá ufya ne uléé meso nekuú ne ama (276). ³⁸ Yéndémuú anyé agbeé, ebwó ákpa menyéé yi álaá né mmu esogeka ágbé né nnyi nnó esogeka efuú.

Ngbannyi apye esogeka egyptalé

³⁹ Bíí ujjágé, ebwó ákaá fò geba eyíge ebwó álú wó yémbò ágé nechye né nnyi eni nelú gesó gesó. Eféé ne ebwó amuamé mampye esogeka ejye né mbále nechye eniné mbo. ⁴⁰ Ne ebwó ásàré manyíí ayi abó áshíí ne uno ebi áhḡmáá esogeka, ásàré ntó manyíí yi áwelé bò nsóm abi áhḡwólege mekpo esogeka ákwe né nnyi, ama te ndée eyi elú mbe ékpée mfa. Mbyo nnyi akpage ese eféé né delo manjye mapeá mewaá. ⁴¹ Ndere esogeka ejye, edo né nchwéné usó eni nelú nteé nnyi ne mekpo esogeka ejye kpe né gesó eféé ne esogeka ekwamé. Ndere elu eféé mgbannyi adóó esogeka ewémbò kpaá te egyptalé.

⁴² Ne bóó bee bimbo ákélege manwá bóó denó ako nnó ekágé ebwó áwó akwó mewaá ne ábó. ⁴³ Yémbò muú kpaá bwó abó akelege nnó ekage átá Pól ne agbé ebwó. Ne aké yéndémuú ayi akage wó nnyi, abó mbe awó áchya. ⁴⁴ Ne bóó abi fò abi ála káge wó ágbaré uba esogeka awó ákwólége ebwó. Wymbò ne yéndémuú ápyéé ne akwóné mapea mewaá chánéné.

28

Genó eyi gepyé Pól né melo Malta

¹ Ndere esé dekwone melo ewe nnyi nenó ewu mme, ápye esé dekaá nnó akuú ewú Malta. ² Bóó bi álú né mbále nnyi ágégé esé, meshwe apye ebwó ne áse esé

chánéné. Ebwó áséné mewε nnó esé déwyagé gétúgε manaá abó akwené ne gefwene gelú. ³Deweé etiré mbó desóógε deko, Pól anyweré mechýé deweé afýé mewε ne gelugé mewε gépye gétóó getané né deweé etiré mbó géchwó nó ji né ebwó génii wye. ⁴Bóó melo ewé ágégé nkane gétóó yimbó genií Pól né ebwó, álo manjmené ne ate áké, “Mende yina negbo nekoó ji amε né esogeka ne gabo wuú akámé nnó ji ábé mebe wó.” ⁵Ne Pól anyigé ebwó wuú gétóó yimbó gétané gékwé mmu mewε eyi gelá pyéé ji genó wó. ⁶Bóó bina apéle nnó Pól amuále nyε, akwe mme agbó. Ebwó ágégé nnó ye genó eyi gepye Pól gepó, akwóré mejóó meno áké, “Mende yina alu mbó elé meló.”

⁷Mfwa Publos ayi ágbare melo ewé, awya dachi ne makóó jii alú kwókwólé ne melo. Agégé esé ase esé chánchá ne debelé ndó eléé né dachi wuú. ⁸Ndεre delu eféé, Pól awú nnó nte Publos ameé gefwene ne efógékó. Akwilé ajye gé ji ne anere ji ebwó mmyε, anemmyε mbaá Esówo ne mende yimbó átoó. ⁹Bóó awúgε nnó Pól apye mende yimbó atóó, bóó mamée áchwó mbaá Pól ne apye ebwó átoóge. ¹⁰Ne bóó bimbó ánogé esé dóó. Achýé esé gejamégé unó ne gébégé esé déwúlege, ama chyé esé unó ebi upóge esé né neke eniné mbó.

Pól atané Malta afε Rom

¹¹Ne amfaá aléé ákoógε, esé deyye dekpe esogeka ewé etané meló Aleksandra ákuú éwú nnó * aló uka ufa. Esogeka ewémbó ebó elú né melu ewé nnyi nenóó éwú mme, egilé nnó genome gejjá. ¹²Ne esé dékwónégé né nechye né Sirakos eféé ne débélé wýé ndó eléé. ¹³Délyágé eféé, dekwóné nechye ne Regum, débélé wýé ndó ama. Bií újyagé mbyo atané esé meso nteé nnyi ne éké

ékwónεge ndó epea, dechwó né Putoli. † ¹⁴Eféé esé degé bóó Jisós fó abi ánené esé mmyε nnó débélé ne ebwó uwyaa uma. Ajógé mbó, esé dekamé, debélé ne délé jyε né Rom. ¹⁵Ndεre deyyé, bóó Jisós abi alú né Rom awúgε nnó dechwó, áchwóó gí esé. Débané abifo né ntoné gesegé Apius, débané ntó abifo né melu ewé ankeé ábélege mmu áchyege manka. Gébégé Pól agené ebwó aféé Esówo ne metóó wuú ntó ékwené. ¹⁶Ne esé dékwónégé né Rom, ályá Pól nnó ajyé belé mbaá ayi ji akélege, áchye muú bee nnó ábámé ji.

Pól akpe deno né Rom

¹⁷Ebélegé ndó éléé, Pól akuú ákpákpá bóó Jus. Achwóógé aké ne ebwó, “Anjé ba, nlu fá nkane muú deno; Apye me né Jerosale afýe né amú bóó Rom ayi nlá mpyé mechó fó mebo wó ewé áwane me. ¹⁸Bóó Rom ágigé me gejamégé bóó nkwe, ágé nnó nkwe fó ébé wó nkaáwú ne ábó ákélege manlyá me nyyé gétúgε nlá mpyé mechó fó mebo ewé áwane me wó. ¹⁹Yémbó bóó Jus áshya nnó aferege me, eféé ne nyyéé ne mpa wa nnó mfwa Rom ápá, yémbó epóófó nnó nchwó maáma bóó ba mechó mmyε. ²⁰Gé ula bi nkuú enyú nnó esé déjwólé déjóó mechó ewé. Manyíí ayi áwelé me na elé gétúgε muú yi esé bóó Isréli dégile.”

²¹Bóó bimbó áshuú ji meko áké, “Esé degé ye bóó njwé abi átané Judiya, yé meko mehomebo ayi akpane getugé jyε ne gabo ayi opye wó. ²²Yémbó esé dekelege manwú eta wýé. Genó gema eyigé esé dékaá gelu nnó yendé mbaá ayi bóó ájwólégé, ájoge gabo gétúgε echomele ewé wó ólú wýéé.”

²³Ajógé mbó, ákwýé bií ebi átuuge ne Pól. Bií bimbó úkwónégé, gejamégé bóó áchwó áchomé né

* **28:11** Elú wáwálé nnó: Aló uka ufa bimbó elé aló uka bóó Rom. Ebwó ákamege Kasto ne Pólos.

† **28:13** Elú wáwálé nnó: Putoli alu ntó meno nechye né gebagé mewaá eyigembo.

gepúge Pól ne álo mangaré ebwó mekomejóó Eṣṱwṱ né dondo kpaá te nkware. Agarege ebwó nkane gefwage Eṣṱwṱ gélu. Amuame mampye ebwó nnó ákworé gepoge bwó áfyε matóó ne Jisós nkane ájoge né ηwe Mosis ne abi bṱó ekpávε Eṣṱwṱ. ²⁴ Awúgé mbo, abifo ákamé ne abifo ákamé fṱ mekomejóó wuú wṱ, ²⁵ ne álo manyε mbeé ebwó ebwó. Gébégé ebwó áchwṱ jyé, Pól ama jṱó meko yimbṱ aké, “Mendoó Ukpea épye gechánchá genó mangaré wáwálé mbaá ukwéne ante nyú ndere Asaya muú ekpávε Eṣṱwṱ nnó asá nnó, ²⁶ ‘Chó garé bṱó bimbo nnó dewúu nyε lé wú ne dekágé ula, depelé nyé lé péle ne dégéné. ²⁷ Elúmbṱ gétúgé bṱó bina áηεá matóó dṱó. Ebwó ágbé ntó matu bwó ne áma mále amε. Apyεmbo nnó ebwó ágegé sé mbaá ne áwugé sé. Mbṱgé ebwó ákeregé meso etá Eṣṱwṱ, apyε nyé ebwó átoó.’” ²⁸ Ne Pól anere manjóó aké, “Enyú debó mankaá nnó abya melómélṱ yina alerege nkane Eṣṱwṱ aferege bṱó né efwyale gabo. Abya melómélṱ yina ajyε nana mbaá bṱó abi álá pṱ bṱó Jus ne áwú nyé ji.” ²⁹ [Pól ajógé mbo, bṱó Jus álo mantané dafyé, mbeé akwé ebwó ebwó.]

³⁰ Né aηmé ápea ayi Pól abelé né gepú eyigé ji achyεge ηka, asele yéndémuú ayi achwṱ gé ji. ³¹ Pól álú wyé éféé agarege bṱó nkane gefwage Eṣṱwṱ gélu ne alerege bṱó depṱ εtiré Ata Jisós Kras, ajoge depṱ gbógónṱ ayi álá pṱ ne εfo metóó ne ye muú ayi achyé ji efwyale apó.

Ŋwe ayi Pól ásamé mbaá εchomele bɔ́ Kras né Rom

*Pól atamege εchomele bɔ́ Kras
né Rom*

¹ Me Pól, maá defwe Jisɔs Kras, ne nsáme Ŋwe yina. Eɔwɔ ajya me nnó mbe ŋgbá Jisɔs ne achyɛ́ me utɔ́ nnó ngaregɛ abya melómélɔ́ wuú. ² Elé abya melómélɔ́ yina ne Eɔwɔ anyɛ́ nya meno te gachií gébégé ji apyɛ́ bɔ́ ekpávɛ́ bií ásamé né mmu Ŋwe wuú. ³ Abya melómélɔ́ yina átome ne Maá wuú, ji alu mpyáne mfwa Devid. Abyé ji ndere mekwaá. ⁴ Mendoó Ukpea aleré ne utó nnó Ji alú Maá Eɔwɔ gébégé apyɛ́ ji akwilé né negbo. Ji yimbɔ́ elé Jisɔs Kras. ⁵ Ne gétú ji, Eɔwɔ aleré me galógálɔ́, ne apye nnó me mbe ŋgbá Kras ngaregɛ bɔ́ né malɔ́ mme mako nnó áfyɛ́gɛ́ metɔ́ ne ji ne áwúgɛ́ ne ji, ⁶ chóncho ne enyú abi Eɔwɔ akuú nnó décho mmye ne Jisɔs Kras. ⁷ Getú eyigémbɔ́ ne nsáme Ŋwe yina eta nyú ako abi délu né Rom, enyú abi Eɔwɔ ágboó ne enyú dɔ́ ne akuú enyú nnó débɛ́ bɔ́ bií. Nnɛnɛmmye nnó Nte sé Eɔwɔ ne Ata Jisɔs Kras áléregɛ́ enyú galógálɔ́, ne ápye enyú débɛ́ né nesɔ́.

*Pól atamege Eɔwɔ gétúgɛ́ bɔ́
Eɔwɔ́ abi álú né Rom*

⁸ Me mbɔ́ kpe mbe, ntame Eɔwɔ́ wa gétúgɛ́ enyú ako né genó eyigé Jisɔs Kras apyɛ́ eta sé, né gétúgɛ́ bɔ́ ágaré abya metɔ́ ewé enyú défyɛ́ ne Eɔwɔ́. Abya yimbɔ́ ake akwóné malɔ́ mme mako. ⁹ Eɔwɔ́ muú me mpyɛ́ utɔ́ bií ne metɔ́ wa meko, mmye ké mangarégɛ́ abya melómélɔ́ Maá wuú, alu nte sé wa nnó me mfyɛ́ enyú né mmyemenɛne ya yéndégébé mpwaá fɔ́. ¹⁰ Nnɛnɛmmye nnó Eɔwɔ́ apye me mkpe nge meti

nana manchwɔ́ ge enyú, mbɔ́gɛ́ nnó mbɔ́ ne ji akélege. ¹¹ Me nshyagɛ́ manchwɔ́ nge enyú nnó mpye enyú débɔ́ εchyɛ́ ewé Mendoó Ukpea εchyɛ́gɛ́ nnó enyú débɔ́ εshye déwene né depɔ́ré Eɔwɔ́. ¹² Genó eyigé me njógɛ́ mbɔ́ gelú nnó esé ne enyú depoógɛ́ ate né metɔ́ ewé défyɛ́ ne Eɔwɔ́. Enyú dékágɛ́ poógɛ́ me né metɔ́ ewé défyɛ́ ne Eɔwɔ́ me ntó nkágɛ́ poógɛ́ enyú.

¹³ Anme ba, nkélege nnó enyú dékaá nnó me nshuú ndɔ́, ndɔ́ ne ndɔ́ manchwɔ́ gé enyú, nnó mpye bɔ́ abifɔ́ né melɔ́ nyú ntó afyɛ́ metɔ́ ne Jisɔs wye ndere mpyɛ́ né malɔ́ ayifɔ́ ayi bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus. Yémbɔ́ kpaá te nana nge fɔ́ meti manchwɔ́ nge enyú wɔ́. ¹⁴ Genó eyigé me mbɔ́ mampye gelú nnó me mbɔ́ mangaré abya melómélɔ́ mbaá bɔ́ abi ágɛne genjgbɔ́ ne abi álu ame gemua abi ákaá genó ne abi álá akágɛ́. ¹⁵ Ndere elúmbɔ́, nshyagɛ́ dɔ́ mangaré enyú abi délu né Rom abya melómélɔ́.

¹⁶ Néndé mmye egboó fɔ́ me mangaré abya melómélɔ́. Ji ne awyaá utó Eɔwɔ́ ebi uferegɛ́ yéndémuú ayi áfyɛ́ metɔ́ ne Jisɔs né εfwyale gabo. Elɔ́ mbe ne bɔ́ Jus ekwóné mbaá bɔ́ Grek. ¹⁷ Abya melómélɔ́ yina agaregɛ́ ndere Eɔwɔ́ apyɛ́ nnó esé debɛ́ cho. Eɔwɔ́ apyɛ́ mbɔ́, mbɔ́gɛ́ défyɛ́gɛ́ metɔ́ ne ji te ula ulɔ́ kpaá te kwyakwya, ndere asame né mmu Ŋwe Eɔwɔ́ nnó, “Muú ayi Eɔwɔ́ apyɛ́ ji abéé cho gétúgɛ́ áfyɛ́ metɔ́ ne ji abɔ́ genjwá.”

*Eɔwɔ́ achyɛ́ge nye εfwyale mbaá
bɔ́ abi ápyɛ́ nchye*

¹⁸ Eɔwɔ́ alere ndere metɔ́ esɔ́ ji né mfaánebuú ne bɔ́ abi ápye gabo ne nchye. Nchye ayi bɔ́ bina ápyɛ́ ágbéé nnó bɔ́ ákágɛ́ fɔ́ wáwálé ayi mekomejɔ́ Eɔwɔ́ alerégɛ́. ¹⁹ Eɔwɔ́ achyɛ́gɛ́ nye εbwɔ́ εfwyale néndé yéndégenó eyigé muú abɔ́ mankaá

né deporé Eṣṣwṓ, ebwṓ ákaá me geji. Eṣṣwṓ jimbṓṓ apyeé ebwṓ ákaá geji. ²⁰ Ebwṓ ákágé gá fṓ gemege bwṓ né mbaá gabo ayi ebwṓ apyeé, néndé te gébé eyigé Eṣṣwṓ akwyéé mfaá ne mme, bṓṓ ábṓ ákágé kaá gefṓgé muú ayi ji alú né mbaá unó bi ji akwyéé yé élé alá agené fṓ ji ne amε. Unó bina ne uleregé utó bií ebi ula ubyéé ne ulerege ntó nnó ji alú Eṣṣwṓ wáwálé. ²¹ Ebwṓ akaá Eṣṣwṓ, yémbṓ áchyege fṓ ji enógé ewé abṓṓ manchye ji. Yé mantamege ji atamegé fṓ. Yémbṓ ákwe kenékéné né uferé bwṓ né matṓṓ bwṓ ákwe kendeé eké gemua. ²² Ebwṓ aké awyaá défṓṓ, yémbṓ alú lé ukekené bṓṓ. ²³ Ebwṓ ályaá manógé Eṣṣwṓ muú alá gboó, alá nógé lé aló uka abi áfulé akwaá bṓṓ ágboó, dénywṓne, menya uká, ne eyi ekene uwya mme.

²⁴ Ndere elúmbṓ, Eṣṣwṓ alyage ebwṓ nnó apyege gekwekwe gepṓ ne nnó apyege unó bi uchyege mekpṓ unṓṓ né mbaá ate. ²⁵ Ebwṓ áshya mankame ne wáwálé ayi atome ne Eṣṣwṓ, alá ákame lé ne genó eyi gebyṓ. Ebwṓ ánógé ne áfegé lé unó bi Eṣṣwṓ akwyéé. Ashya manógé Eṣṣwṓ jimbṓṓ muú akwyéé unó bina. Ji alu muú ayi esé débṓṓ manógé te kwya kwyaá. Amen.

²⁶ Gétúgé ubobo unó bina ebi ebwṓ apyeé, Eṣṣwṓ alyage ebwṓ nnó abṓ nmwálé mampyege deporé ubele etiré dégboó mmye. Andée bwṓ ályaá gefṓgé ubelé ebi ábṓṓ mambelegé ne ande, alá belé lé ne ate andée. ²⁷ Wyembṓ ntó ne ande ályaá mambelege ne andée, alá belé élé ne ate ande. Ande apyeé ubobo unó bi ugboó mmye ne ate ande. Getu eyigémbṓ, ebwṓ ambṓṓ ákuú efwyale né gemege bwṓ ewé ebwṓ abṓṓ mange gétúgé gabo bwṓ.

²⁸ Te mbaá ebwṓ áshya mamfere genó eyi gelú chṓ eyi getome ne Eṣṣwṓ, Ji alyage nnó ebwṓ áferege lé unó ubobo apyege unó bi muú alá

bṓṓ mampyege wṓ. ²⁹ Matṓṓ bwṓ ag-beé ne nchye ufṓṓ ufṓṓ. Apyeé gabo, ányeé manwaá, apaá bṓṓ, áfyéé ame né unó bṓṓ bi cha, áwane bṓṓ, ámmyeé mampye, ábwólege bṓṓ, áteé wye lé gabo ne bṓṓ, ne ájógé bṓṓ mesomeso. ³⁰ Achṓṓ mabṓ ate, apaá Eṣṣwṓ, áwyaá neṣa, ábwēge mmye, ádoó ebwṓ ewṓme, ákwyege mati make ayi apyeé nchye, áwuú fṓ ne ante ne amma bwṓ. ³¹ Alú unkekené bṓṓ. Anyégémeno nnó apyeé genó, apyeé fṓ geji. Agené fṓ bṓṓ meshwe, ábálege matṓṓ ne bṓṓ. ³² Yé lé ebwṓ ákaá chanéné nnó ebé Eṣṣwṓ eké bṓṓ abi apyeé ufṓṓ unó bina abṓ mangbo, ebwṓ apye fṓ lé ubiubi, áfegé ntó bṓṓ abi apyeé ubi.

2

Eṣṣwṓ asṓṓ nye mpa yéndémuú

¹ Ngarege enyú abi désṓṓ mpa bṓṓ, dékágé gá fṓ gemegé nyú gébégé déke désṓṓ mpa, yé debe ndé ufṓṓ bṓṓ. Mbṓ ne elú wáwálé ne enyú ako néndé ndere enyú désṓṓ mpa yimbṓ, mbṓ ne enyú ambṓṓ ntó dékwene mpa gétúgé nnó enyú ambṓṓ abi délú ampane mpa dépyeé ntó wyeé ufṓṓ unó ebimbṓ. ² Esé dékaá nnó Eṣṣwṓ asṓṓ mpa wuú cho mbaá bṓṓ abi apyeé ufṓṓ unó bina. ³ Enyú déferé nnó déké déjógé nnó bṓṓ abi apyeé ufṓṓ unó bina ákwe mpa ne enyú ambṓṓ ntó déké dépyeé wyeé ubi dékágé bo unṓṓ mpa Eṣṣwṓ? ⁴ Waá enyú débyaá mbṓ élé galógál ayi Eṣṣwṓ alerege, dépṓ etiré ji abyaá ne metṓṓ ewé ji ákogé? Waá enyú dékaá fṓ nnó galógál ayi Eṣṣwṓ alerege alú nnó apye enyú dékworé matṓṓ nyú délyaá gabo wṓ? ⁵ Yémbṓ enyú denṓṓ matṓṓ ne détoó mekpṓ. Ndere elúmbṓ, enyú dépyembṓ lé nnó né bií bi Eṣṣwṓ alerege nye metṓṓ usṓṓ wuú mbaá bṓṓ abi apye gabo, ji áchyeé enyú efwyale ewé eṣṣe kpaá épwo. Ne ji asṓṓ nye mpa wuú cho. ⁶ Néndé Eṣṣwṓ achyege nye yéndémuú nsa ayi akwane ne

ji né unó bi ji apyéé. ⁷ Né mbaá bɔ́ɔ́ abi ákógé metɔ́ɔ́ ápyéé wye galógálɔ́ ne bɔ́ɔ́, ákelegé nnó Esɔ́wɔ́ achyéé ébwɔ́ ngɔ́, enógé ne genwá eyigé alá gbɔ́ɔ́, Esɔ́wɔ́ apye nye ébwɔ́ abɔ́ genwá eyi gélágé byé. ⁸ Yémbɔ́ mbaá bɔ́ɔ́ abifɔ́ abi atee lé gemεge bwɔ́, áshyá manwú genó eyi gelú cho ne ápye elé unó bi úlú gyéé, metɔ́ɔ́ esɔ́ɔ́ nye Esɔ́wɔ́ ne ébwɔ́, achyéé ébwɔ́ éfwyale. ⁹ Ne éfwyale ne ubalé ubéé nye dɔ́ɔ́ né mbaá yéndemuú ayi apyéé gabo, éɔ́ mbe né mbaá bɔ́ɔ́ Jus ekwɔ́né mbaá bɔ́ɔ́ Grek. ¹⁰ Yémbɔ́ yéndemuú ayi apye unó bi úlú cho, Esɔ́wɔ́ achyéé nye ji ngɔ́, enógé ne neso, éɔ́ né bɔ́ɔ́ Jus ekwɔ́né mbaá bɔ́ɔ́ Grek. ¹¹ Mbɔ́ ne elu néndé Esɔ́wɔ́ agyale fɔ́ angya ne muú fɔ́.

¹² Bɔ́ɔ́ abi alá kaá ebe Esɔ́wɔ́ wɔ́, ápyege gabo ánóme mme detu ndere bɔ́ɔ́ abi alá kaá ebe Esɔ́wɔ́ wɔ́. Ne bɔ́ɔ́ abi ákaá ebe Esɔ́wɔ́, ápyege gabo, Esɔ́wɔ́ áɔ́ɔ́ mpa bwɔ́ ndere ebe ejɔ́ɔ́. ¹³ Bɔ́ɔ́ abi áwuú lé ebe wuú ne alá pyéé fɔ́ genó eyigé ebe ejɔ́ɔ́, Esɔ́wɔ́ ágarege fɔ́ nnó álú cho né mbe ushu wuú. Yémbɔ́ bɔ́ɔ́ abi áwuú ebe ne ápyeé genó eyigé ejɔ́ɔ́, ébwɔ́ ne Esɔ́wɔ́ ágarege nnó álú cho né mbe ushu wuú. ¹⁴ Bɔ́ɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus, ákaá fɔ́ ebe Esɔ́wɔ́ wɔ́. Yémbɔ́ áké ápyeé genó eyigé ebe ejɔ́ɔ́ alá kágé, álerege nnó ákage genó eyi gelu cho ne eyi gelu gyéé, yé lé ébwɔ́ alá pɔ́ ne ebe. ¹⁵ Gepógé bwɔ́ gelere nnó genó eyigé ebe ekelegé, gelu né mmu matɔ́ɔ́ bwɔ́. Ne matɔ́ɔ́ bwɔ́ ntó ágarege nnó genó eyina gelu wáwálé, tε mbaá gébé eyifɔ́ ufere bwɔ́ ugarege ébwɔ́ nnó alu gyéé, gébé eyigé fɔ́ ugarege ébwɔ́ nnó álú cho, ¹⁶ mbɔ́ ne ebeé nye né bii bi Esɔ́wɔ́ apyéé nye Kras Jisɔ́s asɔ́ mpa bɔ́ɔ́ néndé ji akaá unó bi úlú bibii né ufere akwaá. Mbɔ́ ne abya melɔ́melɔ́ ayi me ngarege ájɔ́ɔ́.

Ndere bɔ́ɔ́ Jus álú ne ebe

¹⁷ Mbɔ́ge wɔ́ álú muú Jus, ne ɔ́lyii mmye ne ebe Mosis, ɔ́dɔ́ɔ́ ébwɔ́ éwame nnó álú muú Esɔ́wɔ́. ¹⁸ Nkaá

genó eyigé Esɔ́wɔ́ ákelege nnó wɔ́ ɔ́pyege, ɔ́kaá ntó genó eyi gelu cho ne eyi gelu gyéé gétúgé alere wɔ́ ebe. ¹⁹ Ne ɔ́kaá ntó nnó wɔ́ ne ɔ́jamé bɔ́ɔ́ amε nónómé meti ne álú eke genjgbɔ́ mbaá bɔ́ɔ́ abi alu né gemmua. ²⁰ Wɔ́ ɔ́fere nnó ɔ́kágé chyéé majye mbaá ukenkene bɔ́ɔ́ ne ɔ́lerege bɔ́ɔ́ abi alá ákage depɔ́ré Esɔ́wɔ́. Ne ɔ́fere nnó ebe ewé wɔ́ ɔ́kaá éwyaá defɔ́ɔ́ deko chóncho ne wáwálé meko. ²¹ Wɔ́ muú ɔ́jyeé bɔ́ɔ́ majyeé, wɔ́ ntó ɔ́chyege fɔ́ geme jyε majyeé? Wɔ́ ɔ́garege bɔ́ɔ́ nnó, ájogé fɔ́ ejo, yémbɔ́ wɔ́ mbɔ́ɔ́ ɔ́jɔ́ɔ́. ²² Wɔ́ áké bɔ́ɔ́ ákwege fɔ́ ulɔ́, wɔ́ mbɔ́ɔ́ ɔ́kwene. ɔ́paá aló uka yémbɔ́ ɔ́jɔ́ɔ́ ejo né matɔ́ɔ́ bwɔ́. ²³ Wɔ́ ɔ́dɔ́ɔ́ ébwɔ́ éwame nnó ɔ́kágé mabe Esɔ́wɔ́, yémbɔ́ ɔ́chyege Esɔ́wɔ́ mekpɔ́ unɔ́ɔ́ gétúgé ɔ́kwene mabe jii, ²⁴ néndé asá né mmu ηwe Esɔ́wɔ́ nnó, “Bɔ́ɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ɔ́ Jus, áchɔ́ɔ́ mabɔ́ Esɔ́wɔ́ gétúgé genó eyigé enyú bɔ́ɔ́ Jus dépyeé.”

²⁵ Mansɔ́ muú nso nnó abe muú Jus, alú genó gelógélɔ́ mbɔ́ge muú áké abelege mabe Esɔ́wɔ́. Yémbɔ́ mbɔ́ge ɔ́la ɔ́belege mabe Esɔ́wɔ́, álú wye eké muú ayi alá asɔ́ɔ́ ji nso wɔ́. ²⁶ Mbɔ́ge muú ayi alá asɔ́ɔ́ ji nso wɔ́ áké abelege mabe Esɔ́wɔ́, nnó Esɔ́wɔ́ asele fɔ́ ji nnó álú wye eké muú ayi asɔ́ɔ́ ji nso? ²⁷ Ndere elúmbɔ́, bɔ́ɔ́ abi alá asɔ́ɔ́ ébwɔ́ nso wɔ́, yémbɔ́ ábelegé mabe Esɔ́wɔ́, ébwɔ́ alerege nye enyú nnó dékwe mpa, néndé yé lé enyú déwyaá mabe Esɔ́wɔ́ né ηwe ne asɔ́ enyú nso dékwene áji. ²⁸ Muú ayi alu muú Jus wáwálé apɔ́ fɔ́ ayi awyaá geloge bɔ́ɔ́ Jus né meko menyammye. Yé nso ayi wáwálé apɔ́ fɔ́ genó eyigé afyeé muú né mmye bɔ́ɔ́ ágene. ²⁹ Muú ayi alú muú Jus wáwálé alú elé muú ayi asɔ́ɔ́ ji nso ayi metɔ́ɔ́, mmye eké Mendoó Esɔ́wɔ́ epyeé nnó ji akwɔ́re metɔ́ɔ́ wuú abe cho né mbe ushu Esɔ́wɔ́. Elé Mendoó Esɔ́wɔ́ ne epyeé utɔ́ bina epɔ́fɔ́ mabe ayi asame mme. Yéndemuú ayi akwɔ́ré né gefɔ́ɔ́ eyina, alu muú ayi Esɔ́wɔ́ ne

afegé ji, epófó wye lé akwaá.

3

¹ Ndere mecho ewéna elúmbò, ndé nsa ayi muú abóó mbógé abege muú Jus? Ne ndé galógáló ayi muú abóó mbógé asógé ji nso? ² Galógáló alu dóó mambé muú Jus. Genó eyigé mbe gelu nnó Esòwò afyé mekomejóó wuú né amu bóó Jus. ³ Ne mbógé ebwó ápyéé fó genó eyigé Esòwò akélege nnó ebwó apyége, nnó Esòwò apyéé fó genó eyigé ji anyémeno nnó apyéé? ⁴ Chacha. yé lé ekage be nnó yéndémuú alú muú gebyò, Esòwò ajógé wye wáwálé. Asá né mmu ñwe Esòwò nnó, “Bóó agené nyé nnó genó eyigé wò ójógé gelú cho ne ópagé mpa wyeé, ókwilege.”

⁵ Yémbò mbógé gabo ayi esé depyéé alere ndere Esòwò alu cho, ndé genó esé dékágé jóó? Nnó Esòwò apó fó cho manchyéé esé efwyale gétúgé gabo ayi esé dépyéé? (Ge mbò ne bóó abifó ajógé). ⁶ Ekágé be fó mbò! Mbógé nnó Esòwò apó fó cho, epyémbò nnó ne ji asò mpa bóó mme?

⁷ Muú fò ákágé nyegé wye mbeé aké, “Mbógé gebyò eyigé me mbyógé gepye nnó bóó age nnó Esòwò ajógé wáwálé, ne gepye ji abóó ñgò, ulannó ne Esòwò agarege nnó me nlú gyéé né gabo ayi mpyéé?” ⁸ Bóó abi áferege mbò áké, “Ndere dépyéé gabo, mbántó ne galógáló achwóó.” Bóó abifó áchóó me mabò áké ge mbò ne me ngarege. Esòwò achyége nyé ebwó efwyale ewé ekwane ne ebwó.

Ye muú ayi alu cho né mbe ushu Esòwò apó

⁹ Ne nana yé? Nnó esé bóó Jus dépwò bóó abi alá pó fó bóó Jus? Chacha. Me ngaré me nnó bóó mme yé bóó Jus ne bóó Grek gabo abò ebwó deba. ¹⁰ Elú wye ndere asame né mmu ñwe Esòwò nnó, “Yé muú ayi alú cho né mbe ushu Esòwò

apó, yé ama apó. ¹¹ Yé muú ama ayi akágé wáwálé ayi atome ne Esòwò apó ne yé ama ayi akélege mankwólege Esòwò apó. ¹² Bóó ako átí meso ne Esòwò, ebwó ako áfe gyéé, yé muú ama ayi apye galógáló apó ñgba yé ama apó. ¹³ Mejóó ewé etanege ebwó né meno elú eké gebe gebogebo eyi getanege né mmu menome. Manóme bwó agarege élé gebyò gejigeji. Mejóó ewé étanege ebwó né ubò meno elú eké nchye utó. ¹⁴ Mekomejóó ayi atanege ebwó meno agbeé ne ulwéne ne nchye. ¹⁵ Manwá muú alu ebwó wáwá. ¹⁶ Yéndé mbaá ayi ebwó ajyéé, áchóó bóó ne apyéé ebwó ágene efwyale. ¹⁷ Ebwó akágé fó ndere abeé né nesó. ¹⁸ Ebwó anógé fó Esòwò chacha.”

¹⁹ Nana dékaá nnó yéndégenó eyigé ebe ejógé etomé ne bóó abi ebe ewémbò egbarege ebwó, nnó egbége mano bóó abi akélege nnó agame gemége bwó ne nnó apyé yéndémuú akpe né unóó mpa Esòwò. ²⁰ Yé muú ayi abeé cho né mbe ushu Esòwò gétúgé apye genó eyigé ebe ejóó apó, néndé élé gétúgé dékaá ebe ne dékaá nnó dépyéé gabo.

Esòwò aleré esé meti ewé dékage tane né efwyale

²¹ Yémbò nana Esòwò alere esé meti ewé ji apyéé bóó ábeé cho né mbe ushu wuú. Ebóó fò mechò mampye ne ebe mambelé wó, yé élé genó eyigé ebe Mosis ne bóó ekpávé Esòwò abóó me mbe ajóó. ²² Esòwò apyéé bóó ábeé cho né mbe ushu wuú gébégé áfyegé metóó ne Jisòs Kras. Esòwò apyembò mbaá bóó ako abi áfyéé metóó ne Jisòs, ágyale fó áñgya. ²³ Néndé bóó ako ápye gabo, ne ákwone se mambò ñgò Esòwò wó. ²⁴ Yémbò né ulóó melu Esòwò, ji apye ebwó atene cho né mbe ushu wuú ndere echye ewé ji achyége gétúgé utó Kras Jisòs ebi úwené gemé gesé. ²⁵ Esòwò achyéé Jisòs ndere gepe. Ji apyembò nnó ase manóó mií apye nnó bóó áfyéé metóó ne Jisòs. Esòwò

apɣembɔ manleré nnó ji alú cho, néndé nya mɛmbɛ, ji ako metɔ́ abya gabo ayi bɔ́ abɣyé. ²⁶ Ɛsɔwɔ apɣembɔ manleré né gébé ɣyigé na nnó ji alu cho ne nnó bɔ́ abɣyége metɔ́ ne Jisɔs, ji apɣyé ɛbwɔ́ ábɛé cho né mɛ ushu wuú.

²⁷ Ne nana ndé genó ɣyigé ɛsé dékágé do ɛbwɔ́ ɛwɔme nnó dépyegé ne Ɛsɔwɔ apɣyé ɛsé delu cho? Yé genó gepɔ́, néndé mamferé muú né ɛfwyale apɔ́fɔ́ gétúgɛ galógáló ayi ji apɣyé, élé gétúgɛ áfyéé metɔ́ ne Kras Jisɔs. ²⁸ Ndere elúmbɔ, dékaá nnó muú abɛé cho né mɛ ushu Ɛsɔwɔ gétúgɛ áfyéé metɔ́ ne Jisɔs, ɛpɔ́fɔ́ gétúgɛ ábélege ɛɛ. ²⁹ Waá nnó, Ɛsɔwɔ alu lé ayi bɔ́ Jus ɛbwɔ́ ɛbwɔ́? Nnó ji apɔ́ fɔ́ ntó Ɛsɔwɔ ayi bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus? Wáwálé alu. ³⁰ Tɛ mbaá Ɛsɔwɔ alu ama, ji apɣɛ nyɛ bɔ́ abɛé cho né mɛ ushu wuú mbɔgɛ áfyége metɔ́ ne Jisɔs. Yé asɔ́ ɛbwɔ́ nɔ́, yé áɔ́ ɛbwɔ́ nɔ́ wɔ́. ³¹ Ndere elúmbɔ, élé défyéé metɔ́ ne Jisɔs, nnó déjɔ́ nnó ɛɛ ɛfu se yé genó wɔ́? Ngba wɔ́. Ɛɛ elú genó ne débɔ́ manógé ɛwu.

4

Déméé mechɔ́ ɛwéna ne gekwenege Nte sé Abraham

¹ Ndere mechɔ́ ɛwéna ɛwé ɛtome ne mambɛ cho né mɛ ushu Ɛsɔwɔ, ndé galógáló ayi ɛsé dékágé jɔ́ yé nnó ákwólé Abraham gekwenege nte sé ndere akwaá ákelege? ² Mbɔgɛ nnó Ɛsɔwɔ abɔ́ apɣyé ji abɛ cho né mɛ ushu wuú gétúgɛ utɔ́ ulúúló ɛbi ji apɣyé, mbɔ́ ji abɔ́ awyaá genó ɣyigé ji ákágé doó ɛbwɔ́ ɛwɔme. Yémbɔ́ ji apɔ́ ne genó ɣyigé ji ákágé doó ɛbwɔ́ ɛwɔme né mɛ ushu Ɛsɔwɔ. ³ Asa né mmu ηwe Ɛsɔwɔ nnó, “Abraham áfyéé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ, getú ɣyigémbɔ́ Ɛsɔwɔ ase nnó ji alu cho né mɛ ushu wuú.” ⁴ Muú apɣyége utɔ́ achyegɛ ji ηka, ɛji ɛpɔ́fɔ́ ndere ɛchye ɛwé achyegé muú detú. Elú élé genó ɣyigé ji abɔ́ manse gétúgɛ utɔ́ ɛbi ji apɣyé.

⁵ Yémbɔ́ muú ayi alá líí fɔ́ mmyɛ né utɔ́ ulúúló ɛbi apɣyé, ne áfyéé lé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ muú awyaá utɔ́ mampyɛé bɔ́ abi apɣyé gabo abɛ cho né mɛ ushu wuú, Ɛsɔwɔ asele nnó muú yimbɔ́ alu cho né mɛ ushu wuú gébége áfyéé metɔ́ ne ji. ⁶ Wyembɔ́ ntó ne mfwa Devid ájɔ́ aké, metɔ́ megɔ́megɔ́ ɛja nnó ne muú ayi Ɛsɔwɔ asele nnó alu cho né mɛ ushu wuú, yémbɔ́ ɛpɔ́ fɔ́ élé gétúgɛ utɔ́ ulúúló ɛbi ji apɣyé. ⁷ Ajɔ́ aké, “Metɔ́ megɔ́megɔ́ ɛɛ ne bɔ́ abi Ɛsɔwɔ ájinte gabo ayi ɛbwɔ́ apɣyé, ne ábɣáá ji. ⁸ Metɔ́ megɔ́megɔ́ ɛɛ ne muú ayi Ɛsɔwɔ asele nnó apɣyé fɔ́ gabo wɔ́.”

⁹ Ndere elúmbɔ, nnó metɔ́ megɔ́megɔ́ ɛwéna elú lé ne bɔ́ abi áɔ́ ɛbwɔ́ nɔ́ ɛbwɔ́ ɛbwɔ́, waá elú ntó ne abi alá áɔ́ ɛbwɔ́ nɔ́ wɔ́? Ɛsé déjɔ́gɛ me nnó Abraham áfyége metɔ́ Ɛsɔwɔ ase nnó ji alu cho né mɛ ushu wuú. ¹⁰ Ndé gébé mechɔ́ ɛwéna ɛpyɛ? Gemegé nnó asɔ́ nya Abraham nɔ́, waá gébége áɔ́ me ji nɔ́? Elé gemegɛ nnó asɔ́ ji nɔ́, ɛpɔ́fɔ́ gébége áɔ́ me ji nɔ́. ¹¹ Nɔ́ ayi áɔ́ Abraham alu élé gelo ɣyi gelere nnó Ɛsɔwɔ abɔ́ me mɛ ase nnó Abraham alu cho ndere áfyéé metɔ́ ne ji gemegɛ nnó áɔ́ ji nɔ́. Ɛpyembɔ́ nnó Abraham abɛ nte bɔ́ ako abi áfyéé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ ayi alá áɔ́ ɛbwɔ́ nɔ́ wɔ́. Ndere elúmbɔ, Ɛsɔwɔ asele ntó ɛbwɔ́ nnó alu cho né mɛ ushu wuú. ¹² Ne Abraham alu ntó gekwenege nte bɔ́ abi alá áɔ́ ɛbwɔ́ nɔ́ jiji wɔ́, yémbɔ́ áfyéé ntó metɔ́ ne Ɛsɔwɔ wye ndere gekwenege nte se Abraham áfyéé gemegé nnó asɔ́ ji nɔ́.

¹³ Ɛsɔwɔ anyé nya meno ne Abraham ne upyáne bíí, nnó mme yina abɛé nyɛ awu bwɔ́. Menomenyɛé ɛwéna ɛpɔ́fɔ́ gétúgɛ Abraham apɣyé genó ɣyigé ɛɛ ɛjɔ́, élé gétúgɛ Abraham áfyéé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ, ne ji asele nnó Abraham alu cho. ¹⁴ Mbɔgɛ ɛɛ nnó genó ɣyigé Ɛsɔwɔ anyémeno, achyegé lé mbaá

bɔɔ abi ábége ebe, mbo metɔɔ mamfyɛ ne Ɛsɔwɔ epɔ yé ne nsa, ne menomenyɛ Ɛsɔwɔ elú lé detú. ¹⁵ Gétúgɛ genó eyigé ebe ejɔɔ Ɛsɔwɔ alerege metɔɔ usɔɔ wuú mbaá bɔɔ abi alá ákwolege ewú. Ne mbɔgɛ ebe ela epɔ, muú ntó ákwene fɔ ebe.

¹⁶ Ndere elúmbɔ, genó eyigé Ɛsɔwɔ anyémɛno nnó apyɛé, gekene ne metɔɔ mamfyɛé ne ji. Ge mbo ne elú nnó, genó eyigémbɔ gepye gétúgɛ Ɛsɔwɔ alɛme melu. Ne ji alerege ulɔɔ melu mbaá baá Abraham ako. Ne baá Abraham ápó fɔ bɔɔ abi ábége ebe ewú ewú, álu ntó bɔɔ abi áfyɛé metɔɔ ne Ɛsɔwɔ ndere Abraham abɔ afyɛé nya. Gé mbo ne elú néndé Abraham alu nte mbaá esé ako abi défyɛé metɔɔ ne Ɛsɔwɔ. ¹⁷ Ne elú wye ndere ásame né mmu ηwe Ɛsɔwɔ nnó, “Me mpye nnó wɔ ɔbe nte gejamégé bɔɔ né gejamégé malo.” Ne Abraham alu nte se esé ako né mbe ushu Ɛsɔwɔ, muú yi Abraham áfyɛé metɔɔ ne ji. Ɛsɔwɔ muú apyɛé bɔɔ ákwilege né negbo, ajógé genó eyi gebɔ gela gepɔ gelu.

¹⁸ Ɛsɔwɔ ájógé mbo, Abraham akamé, ne anéré metɔɔ nnó genó eyigé Ɛsɔwɔ anyémɛno, gepye nye, yé élé elú eké epɔfɔ kɔkɔge nnó genó yimbɔ gepye. Ne Abraham alu nte gejamégé bɔɔ né gejamégé malo wye ndere Ɛsɔwɔ ajɔɔ nnó, “Upyáne byé ubéé nye gejamégejame eké ambe né mfaánebuú.” ¹⁹ Ne Ɛsɔwɔ ájógé mbo Abraham abɔɔ fɔ gepwa mamfyɛ metɔɔ ne ji wɔ, yé élé ji akaá nnó ákage bye se maá gétúgɛ ákwɔné usaá aηme uta, ne mendée wuú Sara ntó alu menkwɔ mendée. ²⁰ Abraham alyaá fɔ mamfyɛ metɔɔ ne Ɛsɔwɔ wɔ, ne apɔ ne dembyɔ né genó eyigé Ɛsɔwɔ anyémɛno nnó apyɛé. Yémbɔ metɔɔ ewé ji afyɛé ne Ɛsɔwɔ etoó wye toógé ne afege Ɛsɔwɔ, ²¹ néndé ji akaá chanéné nnó Ɛsɔwɔ apyɛé nye wye genó eyigé ji anyémɛno nnó apyɛé. ²² Gé ula bi Ɛsɔwɔ asele nnó Abraham alu

cho né mbe ushu wuú, gébégé ji áfyɛé metɔɔ ne ji. ²³ Mekomejɔɔ yina ayi ásame né mmu ηwe Ɛsɔwɔ nnó, “Ɛsɔwɔ ase nnó Abraham alu cho né mbe ushu wuú”, ása fɔ lé mampɔɔ Abraham jimbiú wɔ, ²⁴ ása ntó mampɔɔ esé abi Ɛsɔwɔ apyɛé nye nnó débɛ cho né mbe ushu wuú mbɔgɛ défyɛé metɔɔ ne ji muú apyɛé Ata sé Jisɔs akwilé né negbo. ²⁵ Ɛsɔwɔ achyɛé ji nnó agbo gétúgɛ gabo sé ne apyɛé ji akwilé né negbo nnó apyɛé esé débɛ cho né mbe ushu wuú.

5

Esé déwyaá nesɔ ne nechóchó gétúgɛ Ɛsɔwɔ apyɛé esé délu cho né mbe ushu wuú

¹ Te mbaá Ɛsɔwɔ apyɛé esé detene cho né mbe ushu wuú gébégé défyɛé metɔɔ ne Jisɔs, esé délu nesɔ ne ji gétúgɛ genó eyigé Ata sé Jisɔs Kras ápyɛé. ² Ne gétúgɛ esé défyɛé metɔɔ ne ji, Ɛsɔwɔ apyɛé esé dége meti ewé ji alerege esé galógáló ayi dégene mbo nana. Ndere elúmbɔ esé déwyaá metɔɔ megómégó gétúgɛ déneré metɔɔ nnó débɔɔ nye ntó ngɔ ayi Ɛsɔwɔ awyaá. ³ Genó eyigé fɔ ntó eyigé esé déwyaá metɔɔ megomégɔ wyeé gelu nnó, dégene efwyale yémbɔ dékaá nnó efwyale ewémbɔ ppyɛé élé nnó esé dékógé metɔɔ. ⁴ Metɔɔ mekogé ppyɛé esé débɛé ne gepɔ gelógéló. Gepɔ gelógéló gepyɛé esé dénerége metɔɔ nnó Ɛsɔwɔ achyɛge nye esé genó eyi ji anyémɛno. ⁵ Metɔɔ ewé dénerége ne Ɛsɔwɔ ebeé fɔ detu néndé Mendoó Ukpea ppyɛé gejegé Ɛsɔwɔ gegbeé esé né matɔɔ. Ne Mendoó Ukpea ewémbɔ élé echyɛ ewé Ɛsɔwɔ achyɛé esé.

⁶ Néndé né gébé eyigé esé déla dékágé pɔɔ fɔ gemege esé, Kras achwɔ wye né gébé eyigémbɔ eyigé Ɛsɔwɔ abɔ ajyaá, agbo mampɔɔ esé bɔɔ abo. ⁷ Eɟwɛge ne muú akame nnó agboó gétúgɛ muú ayi alu cho né mbe ushu Ɛsɔwɔ, yé élé muú

ayifo ákagé kame mamgbo gétúgé muú ayi awyaá gepo gelógéló. ⁸ Yémba Esowá alere nnó ji abo gejeé ne esé, néndé yé né gébé eyigé esé delu dépyéé wyéé gabo, Kras agbo gétúgé sé. ⁹ Esowá ake ne manóó Jisós mampye esé débe nana cho né mbe ushu wuu. Genó eyi gepwóó amu gelu nnó Esowá akene nye ne Jisós áfere esé né metáó usóó wuu. ¹⁰ Esé debó delú bóó máwámé Esowá, yémba gétúgé negbone maá wuu, ji apye esé dényéé nesó ne ji. Ne te mbaá esé dényéé nana nesó ne Esowá genó eyi gepwóó amu gelu nnó, aferege nye wye esé né efwyale gabo gétúgé Kras muú alu mebe. ¹¹ Ebyéé fó mbó wó, esé déwyaá ntó metáó megómégó ne Esowá gétúgé genó eyigé Ata Jisós Kras apyeé. Ji apyeé esé dema dényéé nesó ne Esowá.

Adam achwó ne negbo, Kras achwó ne gerwá

¹² Gabo achwó fa mme gétúgé muú ama. Ne gabo achwó ne negbo. Gétúgé gabo, negbo nesane mbaá meko néndé yéndémuú apyeé gabo. ¹³ Gemege nnó Esowá achyéé ebe mbaá Mosis, bóó ápyéé me gabo, yémba, Esowá áse fó nnó bóó ápye gabo wó néndé abo alu dafyéé ebe. ¹⁴ Yémba ólo né gébégé Adam ókwóné eyigé Mosis, bóó ako ágbo yé ebe lé bóó abi alá ápye gabo eké ayi Adam wó. Mmye ké ebwó áshya fó manwú ne genó eyi Esowá ajóó wó. Né mati ayifo Adam afu muú ayi achwóó nye. ¹⁵ Yémba echye ewé Esowá achyegé bóó detu epófó eké gabo ayi Adam apyeé. Wáwálé elú nnó gejamégé bóó ágbó gétúgé gabo ayi muú yimbo ama apyeé, yémba galógáló ayi Esowá alerege aja kpaá apwó amu. Ne wyembo ntó ne echye ewé ji achyegé gejamégé bóó detu gétúgé galógáló ayi muú yimbo ama alerege ejame dáó. Ne muú yimbo élé Jisós Kras. ¹⁶ Echye ewé Esowá

achyegé bóó detu elú cha ne gabo ayi muú ama apyeé. Ne gétúgé gabo yina, Esowá asó mpa nnó bóó ako ákwe. Yémba yé élé gabo ayi esé dépyéé ajame dáó, Esowá apyeé esé délu cho né mbe ushu wuu gétúgé galógáló ayi muú ama aleré. ¹⁷ Elú wáwálé nnó gétúgé gabo ayi muú ama Adam apyeé, bóó ako ágbo. Yémba genó eyi gepyeé gétúgé genó eyi muú ama, Jisós Kras apyeé gelo kpaá gepwó yéndegenó. Ne gelu nnó Esowá alerege nye gejamégé galógáló mbaá bóó ne apye nye ebwó átene cho né mbe ushu wuu. Ne bóó bimbo ako ábéé nye né gerwá eyi gepwóó amu.

¹⁸ Wye ndere gabo ayi Adam apyeé, apyeé bóó ako ákwene mpa, mbóntó ne galógáló ayi Jisós Kras aleré, apyeé Esowá agaré bóó nnó ákwe mpa wó achyéé ebwó gerwá eyi gélagé byé. ¹⁹ Néndé ndere muú ama alá awu ne Esowá wó apyeé gejamégé bóó ála bóó abi ápyéé gabo, mbóntó ne gétúgé muú ama yi áwuú ne Esowá, Esowá apyeé nye gejamégé bóó álaá cho né mbe ushu wuu.

²⁰ Ebe epye gabo ama aja lé dáó. Yémba yéndé mbaá ayi gabo ajame dáó, Esowá ntó alerege wye galógáló wuu gejamégejame. ²¹ Epyembo, nnó ndere gabo awyaá uto ebi achwóó ne negbo, galógáló ayi Esowá alerege apyeé nnó bóó ábé cho né mbe ushu Esowá abo gerwá eyi gélagé byé gétúgé genó eyigé Jisós Kras Ata sé apyeé.

6

Bóó abi áchome mmye ne Kras áwyaá gerwá

¹ Esé déjógé mbó nnó yé né mechó ewéna ewé mengaré mbó enyú. Nnó déjyegé wyeé mbe mampyegé gabo nnó Esowá alerege esé galógáló wuu gejamégejame? ² Cha oo! dékagé pye fó mbó. Né mechó gabo, esé degboó me debye ne ji. Epyémbo nnó ne démma déjyéé

wyε mβε mampyege gabo? ³ Enyú dékaá nnó áwyaá esé ako manaá Esɔwɔ nnó décho mmyε ne Kras Jisɔs. Manaá ami áwyaá mbɔ esé maléré nnó esé ntó dégbo uluá ne ji. ⁴ Ndere elúmbɔ, ániú esé ulua ne Kras gébégé áwyaá esé manaá Esɔwɔ ami maléré nnó esé degbo ulua ne ji. Epyembɔ nnó ndere Nte se Esɔwɔ asele uto bíí apyeé Jisɔs Kras akwilé né negbo esé ntó debe ne genwá eyi gekε. ⁵ Néndé, te mbaá esé déchomé mmyε ne ji né gefage negbo eníne na, elú wáwálé nnó esé ntó déchome nyε mmyε ne ji dékwilé né negbo ndere ji akwilé.

⁶ Dékaá nnó Esɔwɔ awɔ gekwe-nege gepɔ sé né mfaá gekwa ne Kras. Ji apyembɔ nnó áchɔ gekwe-nege gepɔ eyimbɔ eyi gebɔ gepyeé esé dépyéé gabo nnó débεge se áfwe mbaá gabo. ⁷ Néndé, muú ag-bogé, atane né defwere gabo. ⁸ Ne te mbaá esé dégboó ulua ne Kras, dékamé nnó dényε nyε genwá ne ji. ⁹ Esé dékaá nnó Kras akwilé né negbo, ndere elúmbɔ, ji amagé gbo sé, ne negbo ntó nepɔ sé ne uto né genwá jí. ¹⁰ Negbo eníne ji agboó, agbo damáa abyε ne gabo. Ne genwá eyigé ji awyaá nana alu choncho ne Esɔwɔ. ¹¹ Mbɔntó ne enyú débɔó mansεle gemεge nyú nnó degbo mε débyε ne gabo, ne nana déwyaá genwá, délu choncho ne Esɔwɔ gétúgé déchomé mmyε ne Kras Jisɔs.

¹² Ndere elúmbɔ, dékamege sé gabo abɔ enyú deba né geg-bogboge menyammyε nyú nnó apyε enyú dépyεge ubobo unó bi menyammyε akεlege nnó dépyεge. ¹³ Délyage fɔ nnó mmwólé mampye gabo esε uto gepage menyammyε fɔ nnó gebε genó eyigé enyú déselé dépyéé nchye. Chyεgé lé gemεge nyú mbaá Esɔwɔ ndere bɔó abi ji áfere εbwó né negbo nnó ákpe né genwá. Chyεgé yéndé gepage menyammyε nyú mbaá Esɔwɔ

nnó dépyεge elé unó bi úlú cho. ¹⁴ Néndé gabo apó sé ne uto né genwáge enyú gétúgé nnó depɔ sé né amu εbe, déla lé né amu galógáló ayi Esɔwɔ álerege.

Esé délu mampyege wyε unó bi úlú cho

¹⁵ Ndé genó esé debɔó mampyege yé? Nnó esé dépyεge wyε gabo elé déla depɔ sé né amu εbe, délaá né amu galógáló ayi Esɔwɔ alerege? Cha oo. ¹⁶ Dékaá fɔ nnó déchyεge gemεge nyú mbaá muú nnó déwúgé lé ne ji ndere áfwe, delú mbɔ lé afwe mbaá muú yimbɔ wó? Enyú débεgé fɔ áfwe manwúgé ne gabo, áchwɔó enyú ne negbo. Débεgé afwe manwúgé ne Esɔwɔ ji apyeé enyú débεé cho né mβε ushu wuú. ¹⁷ Yémbɔ matame mabε ne Esɔwɔ néndé nya mbεmbe enyú débɔ delu afwe mbaá gabo, nana enyú délé wúgé ne matɔó nyú mako wáwálé ayi áleré enyú. ¹⁸ Esɔwɔ aferé enyú né uto gabo ne nana déla áfwe mbaá Esɔwɔ mampyege lé genó eyi gelú cho. ¹⁹ Gógé me njɔó mechɔ εwéna ndere akwaá ájógé, néndé unó ujwerege enyú mankaá. Wyε ndere nya mbεmbe enyú déchyéé upɔó menyammyε nyú délaá áfwe mampyege gekwekwe gepɔ ne nchye gejamégejamé, mbɔntó ne nana débɔó manchyeé menyammyε nyú meko mbaá Esɔwɔ ndere áfwe mampyege unó bi úlú cho nnó debe bɔó ukpea.

²⁰ Gébégé enyú debɔ delu áfwe mbaá gabo, enyú debɔ debɔó yé gébé mampyege unó bi úlú cho. ²¹ Ndé nsa ayi enyú débɔ débɔó né ubobo unó bi enyú debɔ dépyéé né gébé eyigémbɔ, εbi nana upyeé nnó mekpo unɔó egbare enyú? Nsa ayi muú abɔó kwyakwya né unó bina elé negbo. ²² Yémbɔ nana Esɔwɔ afere enyú né gabo. Enyú dela lé áfwe mbaá Esɔwɔ, ne nsa ayi débɔó wyéé alu nnó enyú débεé bɔó ukpea ne kwyakwya enyú

déboó ntó genwá eyi gélagé byé,
 23 néndé nsa ayi muú abóó gétúgέ
 apyéé gabo elé negbo. Yémbó echye
 ewé Eσωω achyεge detu gétúgέ
 déchome mmye ne Ata se Kras Jisos
 elé genwá eyi gélagé byé.

7

Bóó Kras ápó sé né amu εβε Mosis

¹ Me njógé mecho ewéna ne enyú
 abi dékaá me εβε. Anme ba, enyú
 ako dékaá me εβε. Nnó dékaá fó
 nnó εβε εgbarege muú elé gébégé
 ji abεge meβε wó? ² Dékágé méé
 mecho ewéna ne mendée menó.
 Εβε εgarege nnó mendée menó abó
 mambε wyε ne menó wuú né gébé
 eyigé menó wuú abεé meβε. Ne
 mbógé menó wuú agbógé εβε ewé
 εchomé ji ne menó wuú elyage ji
 ala mmyεmmye jí. ³ Nδere elúmbó,
 mbógé menó wuú alu meβε ne
 alyaa ajyéé bele ne menó ayicha,
 ájógé nnó akwe uló. Yémbó mbógé
 menó wuú agbogé, εβε εmage
 gbaré sé ji ne abagé menó ayicha
 ájógé fó nnó akwe uló. ⁴ Anme
 ba, wyεmbó ntó ne epyéé ne enyú.
 Né mecho εβε enyú dégbo me
 débyε ne ewú néndé enyú delú
 upó menyammye Kras. Ne nana
 enyú délú bóó muú ayi akwilé né
 negbo, nnó délerege ulóó melu
 gétúgέ dépyéé utóó mbaá Eσωω.
⁵ Gébégé esé délú dépyéé unó ndere
 gekwenege gepó sé gékélégé, εβε
 εbwyéé mmwólé mampyεgέ gabo
 emmyéé amu ne menyammye sé
 nnó dépyεge ubobo unó bi uchwó
 esé ne negbo. ⁶ Ne nana Eσωω
 afere esé né amu εβε, néndé dégbo
 me débyε ne εβε, genó eyi gégbaré
 esé eké bóó denó. Epyεmbó nnó,
 dépyεge sé utóó Eσωω ndere ásame
 né gekwenege εβε, dépyεge elé né
 meti meke ndere Mendoo Ukpea
 εpogé esé nnó dépyεge.

*Εβε Eσωω elerege nnó esé dépyéé
 gabo*

⁷ Déjógé mbó nnó yé? Nnó εβε
 ewú ambóó elú lé gabo? Cha
 oo. Yémbó wáwálé alu nnó εβε
 ne epyéé me nkaá genó eyigé ákuú
 nnó gabo. Mbógé εβε, εbé danjóó
 nnó, “Ofyεge fó amε né genógé muú
 yicha,” mbó me mbó nkágé fó ndere
 afyéé amε né genógé muú yicha.
⁸ Yémbó elé gétúgέ εβε ewéna ne
 gabo agene meti abwéé me yéndé
 gepó eyigé nfyéé amε né unó bóó né
 yéndé meti ne mmwólé mampyεge
 ufóufóó uboubo unó. Εβε εbé
 dampó, mbó gabo alu elé gegbog-
 boge genó. ⁹ Me mbó mpó me
 ne εfwyale gébégé nla nlú dankaá
 genó eyigé εβε εkelege nnó pye.
 Yémbó gébégé nkaá genó eyigé εβε
 εkelege nnó me mpye nla muú ayi
 apyéé gabo. ¹⁰ Nδere elúmbó, me
 ngbo. Eσωω achyéé εβε nnó bóó
 abó genwá, yémbó echwó me lé ne
 negbo, ¹¹ néndé gabo age meti né
 εβε abwólé me, ne awá me.

¹² Nδere elúmbó, εβε ewu ambóó
 elé ukpea ne yéndégenó eyigé ewú
 εgarege gelú cho ne gelóme. ¹³ Nnó
 genó gelógéló gechwó me lé ne
 negbo? Cha oo! Elé gabo ne abó
 akene ne genó gelógéló achwó me
 ne negbo. Epyéémbó nnó dékaá
 gefóge genó eyigé gabo alu. Nδere
 elúmbó, εβε epye esé dékaá nnó
 gabo abó kpaá apwó amu.

Bóó Kras áwyá ummye mmummu

¹⁴ Esé dékaá nnó εβε elú genó
 gelógéló néndé etané mbaá men-
 doó Eσωω. Yémbó me nlú lé mek-
 waá. Me nlá eké mfwε mbaá
 gabo. ¹⁵ Me nkágé fó genó eyigé
 me mpyéé néndé genó eyigé me
 nkelege mampyε geji fó wó me
 mpyéé wó. Yémbó eyigé me mpaá
 geji ne me mpyéé. ¹⁶ Nana mbógé
 me nké mpyéé elé genó eyi me
 nla nkelege, εbyennó nkamé nnó
 εβε elóme. ¹⁷ Nδere elúmbó, epófó
 me mbóó ne mpye genó eyigémbó
 elé gabo ayi alú me né mmye ne
 apye geji. ¹⁸ Nkaá nnó yé genó
 gelógéló eyi getanege né metóó wa

gepɔ, mmye ké né gekwenege gepɔ ya. Me nwyaa metɔ́ mampye genó gelógélɔ́ yémbɔ́ nkágé pye fɔ́ geji. ¹⁹ Galógálɔ́ ayi me nkelege mampye, mpye fɔ́ ji yémbɔ́ me mpyeé gabo ayi me nla nkelege fɔ́ mampye. ²⁰ Ne mbɔ́gé me mpyeé elé genó eyi me nla nkélege fɔ́ mampye ebyennó me fɔ́ wɔ́ mpye geji wɔ́, elé gabo ayi alu me mmye ne apyeé geji.

²¹ Ndere elúmbɔ́, nge nnó elá me eké ebe fɔ́, nnó yéndégébé nké nkelege mampye genó eyi gélú cho, gabo akwɔ́ me ushu. ²² Né mmu metɔ́ wa, me ngboó mampyege elé genó eyi ebe Esɔ́wɔ́ ejɔ́. ²³ Yémbɔ́ nkaá nana nnó ebe ewé egbare menyammye wa elu cha ne ebe ewé egbare metɔ́ wa. Ne ebe ewémbɔ́ ewé egbare menyammye wa elé gegbogboge gepɔ́ ya. Emmyeé ne ebe Esɔ́wɔ́ ewé me ngboó ne ewú. Elé ewú ne etene me nnó mmpyege gabo. Ndere elúmbɔ́ me nla eké mefwe mbaá gegbogboge gepɔ́ ya. ²⁴ Eh, meshwe apyeé me ne geme ya. Ndé muú ákágé fere mbɔ́ nye me né menyammye yina ayi átene me né negbo? ²⁵ Ntamege Nte sé Esɔ́wɔ́ néndé elé ji mbií ne ákágé fere me né negbo eníné na gétúgé genó eyigé Jisɔ́s Kras Ata sé apyeé.

Ndere elúmbɔ́, né metɔ́ wa elu me nnó mpyege genó eyigé ebe Esɔ́wɔ́ ekelege. Yémbɔ́ gekwenege gepɔ́ ya gekelege elé nnó me mpyege genó eyi getené me né gabo.

8

Geɲwá eyigé Mendoó Ukpea echyege muú ayi afyeé metɔ́ ne Kras

¹ Nana bɔ́s abi áchomé mmye ne Kras Jisɔ́s ákwene fɔ́ mpa Esɔ́wɔ́, ² néndé gétúgé me nchome mmye ne Kras Jisɔ́s uto bi Mendoó Ukpea echyege, ufere me né uto gabo ne uto negbo nnó mbé mebe. ³ Ebe ékágé fere fɔ́ esé né uto gabo néndé esé depɔ́ ne eshye mambele

ewú. Yémbɔ́ Esɔ́wɔ́ abelé umaé mamfere esé né uto gabo. Atɔ́ Maá wuú fa mme ne menyammye ne gepɔ́ wye eké awese ne ji afu esé bɔ́s abi dépyeé gabo. Ne achyeé Maá wuú yina ndere gepɔ́ nnó anere ne gabo ayi esé dépyeé. ⁴ Esɔ́wɔ́ apyembɔ́ nnó, esé abi dela dépyeé fɔ́ unó ndere gekwenege gepɔ́ sé gekelege, dépyeé lé ndere Mendoó Ukpea echyege esé uto, dépyege unó bi ulú cho ndere ebe ekelege nnó dépyege. ⁵ Bɔ́s abi apyeé unó ndere gekwenege gepɔ́ bwɔ́ gekelege, anerege matɔ́ bwɔ́ né mbaá unó bi gekwenege gepɔ́ gekelege. Yémbɔ́ bɔ́s abi apyeé unó ndere Mendoó Ukpea ekelege, áneré matɔ́ mampyege lé unó bi Mendoó Ukpea ekelege. ⁶ Mampyege unó bi gekwenege gepɔ́ gekelege achwɔ́ ne negbo. Yémbɔ́ mampyege unó bi Mendoó Ukpea ekelege achwɔ́ ne geɲwá eyi gélágé byé ne nesɔ́. ⁷ Bɔ́s abi ápyeé unó bi gekwenege gepɔ́ gekelege átenege ukɔ́ ne Esɔ́wɔ́, ebwɔ́ ábélégé fɔ́ ebe Esɔ́wɔ́. Ne wáwálé alu nnó ebwɔ́ ákágé bele yé ewú. ⁸ Ewéna eleré nnó bɔ́s abi apyeé lé unó bi gekwenege gepɔ́ gekelege, ákágé pye fɔ́ metɔ́ ego Esɔ́wɔ́.

⁹ Yémbɔ́ enyú dépyeé fɔ́ unó bi gekwenege gepɔ́ gekelege. Dépyeé lé unó bi Mendoó Ukpea ekelege, te ndere Mendoó Esɔ́wɔ́ elú enyú né mmye. Ne yéndémuú ayi alá pɔ́ ne Mendoó Kras né mmye apɔ́ fɔ́ muú Kras. ¹⁰ Yémbɔ́, Kras abege ne nyu, yé elé menyammye nyú agboó nye gétúgé gabo ayi dépyeé, mandoó nyú ábéé abe gétúgé Esɔ́wɔ́ apyeé enyú délu cho né mbe ushu wuú. ¹¹ Mbɔ́gé Mendoó Esɔ́wɔ́ muú apyeé Jisɔ́s akwilé né negbo elú enyú mmye, ji muú apyeé Kras Jisɔ́s ákwilé né negbo achyege nye ntó menyammye nyú ayi ágboó geɲwá né uto mendoó wuú ewé elú enyú né mmye.

12 Ndere elúmbò, aṣme ba, esé déwyaá genó eyigé débòò mampye. Yémbò gepò fò nnó dépyegé unò bi gekwenege gepò gekelege nnó dépyegé, 13 néndé mbògé enyú deké dépyeé unò bi gekwenege gepò gekelege nnó dépyege, enyú dégboó nye. Yémbò Mendoó Esòwò epyege enyú délyagé ubobo unò bi menyammye akelege kanḡa, débòò genḡá eyi gela gebyeé. 14 Bòò ako abi Mendoó Esòwò elerege ebwò genó eyigé abòò mampye ne alu baá Esòwò, 15 néndé Mendoó ewé Esòwò achyee enyú, epyeé fò nnó enyú débe áfwe, dema defoge efo. Mendoó ewémbò epyeé lé nnó enyú debe baá Esòwò. Mendoó ewémbò ne epyeé nnó esé dékuú Esòwò nnó, “Nte! Nte!” 16 Mendoó Esòwò chóncho ne mandoó sé ágarege nnó esé delú baá Esòwò. 17 Te mbaá esé delú baá Esòwò, esé dényee nye yéndegenó eyigé ji anyémemo nnó achyegé bòò bií. Ne yéndegenó eyigé Esòwò ábélege mbaá Kras, esé déchome nye mbwa ne ji mambò ubi, néndé mbògé esé ntó dégene efwyale ndere ji, débòò nye ntó gefoge ḡḡo ayi ji abòò nye.

Ngò ayi bòò Esòwò ábòò nye mesò gèbe

18 Mfere nnó efwyale ewé esé dégene mbò nana, dékágé mee fò ewú ne ḡḡo ayi Esòwò alerege nye esé, 19 néndé yéndegenó eyigé Esòwò akwyee geshyage gegilé mange bií ebi Esòwò apyeé bòò ákaá gefòò eyigé baá bií alu. 20 Esòwò apye unò uko ebi ji akwyee uchoge, epòfò nnó ubi ambòò ne ukele nnó ébe mbò, elé Esòwò muú akwyee ubi ne apyeé nnó ébe mbò. Apye mbò ne umee nnó, 21 unò uko ebi ji akwyee, ji aferege nye ubi né amu unò bi uchòò ubi. Ne ula nye mmyemmye bwò né gefòò eyi gepwòò amu wye ndere baá Esòwò alaá nye. 22 Esé dékaá nnó kpaá te fina unò bi Esòwò akwyee uko

ukpee gétúgé ubale ebi ubi uwuú wye ndere mendee awuú ubale nebyeé. 23 Epòfò unò bi Esòwò akwyee ubiubi ne ukpee gétúgé ubale ebi ubi uwuú. Yé esé ntó abi Esòwò achyee Mendoó Ukpea ndere genó eyi ji abòò mbe achyee, dékpee ntó né mmu matòò sé ndere dégilé bií ebi Esòwò agarege nye gbòḡḡo nnó esé delú baá bií, awené gemége sé, afere menyammye sé meko né efwyale. 24 Néndé elé gétúgé déneré metòò ne Esòwò ne ji afere esé né efwyale gabo. Yémbò mbògé nnó esé debò me genó eyigé déneré metòò wyee, mbò metòò ewé esé déneré mbò, abò akuú sé nnó metòò menerege. Ndé muú sé ayi anerege metòò mange genó eyigé ji agene me? 25 Yémbò mbògé dénererege metòò mange genó eyigé dela delú danḡe, dékógé metòò dégilé mange geji.

26 Ndere dégilé, mbòntó ne Mendoó Ukpea epogé esé né mbaá genó eyigé esé dela depò ne eshye mampye. Esé dékágé fò ndere débòò manemmye, yémbò elé Mendoó Ukpea ne enene mmye gétúgé sé mbaá Esòwò, ekpee ne uchu mejòò ebi mekwaá alá ákágé jòò. 27 Esòwò muú akágé genó eyi gelú né matòò akwaá, ákágé genó eyi gelu Mendoó Ukpea né metòò néndé Mendoó Ukpea enene mmye gétúgé bòò Esòwò ako ndere Esòwò akelege.

28 Ne esé dékaá nnó yéndegenó eyi gepyeé, gepye utòò ulua manchòò ne galḡálò mbaá bòò abi ábòò gejeé ne Esòwò, ebwò abi ji akuú nnó ápyegé genó eyigé ji akelege. 29 Bòò abi Esòwò abò me mbe akaá nnó ábee nye abii ebwò ntó ne ji abòò me mbe ajya te gachii nnó ábè eké Maá wuú. Apye mbò nnó Maá wuú abe Maá mbe mbaá gejamége ate aṣme. 30 Ne bòò abi ji abòò me mbe ajyaá, ebwò ne ji akuú nnó abe bòò bií. Bòò abi ji akuú, ebwò ntó ne ji apye nnó átene

cho né mbe ushu wuú. Ne bɔ́ abí jì apyɛ́ átɛne cho né mbe ushu wuú, ɛbwɔ́ ntó ne jì apyɛ́ nnó ábó ñgɔ́.

Ɛsɔwɔ́ abɔgɛ́ fɔ́ gejeé ne ɛsé gétúgɛ́ Ata se Jisɔ́s gepɔ́.

9

Ɛsɔwɔ́ abɔ́ gejeé ne bɔ́ gétúgɛ́ Kras

³¹ Ndé genó cha ɛsé dékagɛ́ shuú né mechɔ́ ɛwéna? Mbɔgɛ́ Ɛsɔwɔ́ abege ne ɛsé, ndé muú ákágɛ́ pwɔ́ ɛsé? ³² Ɛsɔwɔ́ agbaré fɔ́ Maá wuú nnó achwɔgɛ́ wɔ́, yémbɔ́ achyɛ́ jì nnó achwɔ́ agbo gétúgɛ́ ɛsé ako. Tɛ ndere jì achyɛ́ ɛsé maá wuú, elú wáwálé nnó achyɛgɛ́ nyɛ ɛsé yéndégenó ɛyi dékelege nnó débe gefɔ́ ɛyi jì akelege nnó débe. ³³ Ndé muú ákágɛ́ shulé ndo mbaá bɔ́ abí Ɛsɔwɔ́ ájyaá nnó abɛ abí? Yé muú apó, néndé elé Ɛsɔwɔ́ jimbɔ́ ne apyɛ́ ɛbwɔ́ átɛne cho né mbe ushu wuú. ³⁴ Ne ndé muú yé ákágɛ́ garé nnó ɛsé dékwe mpa? Yé muú fɔ́ apó, elé Kras Jisɔ́s ne agboó gétúgɛ́ sé Ɛsɔwɔ́ apyɛ́ jì akwilé né negbo, ajwálé né melú ɛnógɛ́ né ɛgbe ɛbwɔ́nyɛ Ɛsɔwɔ́ anɛnemmyɛ gétúgɛ́ sé. ³⁵ Genóge fɔ́ gepɔ́ ɛyi gékágɛ́ kare ɛsé ne gejeé ɛyigɛ́ Kras abɔ́ ne ɛsé? Nnó elé ɛfwyale, waá ubalé, mammyɛ ayi bɔ́ ámmɛ́ amu ne ɛsé, waá mesa ayi déjwalege. Mandée ayi álíí ɛsé, waá manóó negbo ami dégene waá ɛfwyale ɛwé ɛtɛne ɛsé né negbo? ³⁶ Elú wye ndere ásámé né mmu ñwe Ɛsɔwɔ́ nnó, “Gétúgɛ́ ɛnyú ɛsé dégene manóó negbo yéndégébé, ne ásele ɛsé ɛké magɔñme ayi ábele manwa.” ³⁷ Ngba, yé elé unó bina upyɛ́ ɛsé, ɛsé démmɛ́ me dépwɔ́ né uto Kras muú abɔ́ gejeé ne ɛsé. ³⁸ Nkaá chanéné nnó yé genó gekage kare fɔ́ ɛsé ne Kras, yé ɛbelé negbo, yé genjwá, yé makiénné Ɛsɔwɔ́, yé álo nchye, yé unó bi upyɛ́ mbɔ́ nana, yé ɛbi upyɛ́ nyɛ meso gébé, yé álo áto áto, ³⁹ yé ɛbele unó bi ulú tɛ mfaánebuú, yé ɛbi ulú melo áwú bɔ́, yé genó gefɔ́ né unó bi Ɛsɔwɔ́ ákwyɛ́ ɛyi gekágɛ́ kare ɛsé né gejeege Ata se Kras Jisɔ́s nnó

Ɛsɔwɔ́ ájyaá bɔ́ bíí

¹ Me njógɛ́ wáwálé ndere muú ayi áhomé mmyɛ ne Kras mbyɔgɛ́ fɔ́ gebyɔ́. Mendoó Ukpea ɛpyɛ́ me nkaá né metɔ́ wa nnó genó ɛyigɛ́ njógɛ́ gelú wáwálé nnó, ² Me nwyá gejamégɛ́ mesome ne ubalé ɛbi ula ubyɛ́ né metɔ́ wa, ³ gétúgɛ́ bɔ́ ba. Ɛbɔ́ ɛbe yé nnó mfaánebuú abɔ́ ashulé lé me mmyɛ, mfa mbwa ne Kras gétúgɛ́ bɔ́ ba, aɱme ba abí détane melo ɛma, mbɔgɛ́ ɛwémbɔ́ ɛkágɛ́ pyɛ ɛbwɔ́ átané né ɛfwyale. ⁴ Ɛbwɔ́ álu bɔ́ Isrɛli. Ɛbwɔ́ ne Ɛsɔwɔ́ áselé nnó ábɛ baá bíí. Aléré ɛbwɔ́ ñgɔ́ wuú. Anyémeno menyɛ́ gejame ne ɛbwɔ́, achyɛ́ ɛbwɔ́ mabe jíí, aléré ɛbwɔ́ ndere ábɔ́ manógɛ́ jì, ne ashúú nnó apyɛ́ nyɛ ɛbwɔ́ gejame unó. ⁵ Ɛbwɔ́ alu upyáne ukwene antɛ bɔ́ Ɛsɔwɔ́ abí áwuú nya ɛbwɔ́ ñgɔ́. Kras ndere mekwaá alu muú melo bɔ́. Jì alu Ɛsɔwɔ́ ayi abɔ́ yéndégenó, défɛ́ jì tɛ kwyakwya Amen.

⁶ Yémbɔ́ ɛpɔ́fɔ́ nnó Ɛsɔwɔ́ apyɛ́ fɔ́ genó ɛyi jì anyémeno nnó apyɛ́ ne bɔ́ Isrɛli wɔ́ néndé ɛpɔ́fɔ́ yéndémuú ayi ábyɛné jì né melo Isrɛli ne alu muú Ɛsɔwɔ́ wáwálé. ⁷ Ne ɛpɔ́fɔ́ ntó bɔ́ ako abí alú upyáne Abraham ne alu bɔ́ Ɛsɔwɔ́. Ɛsɔwɔ́ ajɔ́ lé ne Abraham nnó, “Upyáne ɛbi menyɛ́ meno nnó nchyege nyɛ wɔ́ ukɛne nyɛ lé ne Asek.” ⁸ Ɛwéna ɛlere nnó ɛpɔ́fɔ́ bɔ́ abí ábyɛné ɛbwɔ́ ndere akwaá ábyɛne baá ne alu bɔ́ Ɛsɔwɔ́. Elé abí akɛne ne menomenyɛ́ ɛwé Ɛsɔwɔ́ anyɛ́ ne alu baá Abraham wáwálé. ⁹ Ge genó ɛyigɛ́ menomenyɛ́ ɛwémbɔ́ ɛjɔ́ na, ɛké, “Wye né gébé ɛyigɛ́ na ñme ɛníne cha me mmage kere fa, ne Sara abyɛne nyɛ maá mende.”

¹⁰ Ɛpɔ́ fɔ́ wye ɛwéna ɛwú ɛwú, Rebeka ntó abyɛ ufa ne muú ama. Muú yimbɔ́ alu nya lé gekwenege

nte sé Asek. ¹¹ Gemεge nnó ábyé baá bina apea yé gemεge nnó εbwó ápye genó gelógéló yé eyi gebogebo, Εσωω akaá me ula bi ji ajyaá bós bíí, épó fó gétúgέ utós ulóúló ebi bós ápyeé, elu elé ndere ji akuú bós bíí. ¹² Ne ji agaré Reβeka aké, “Maá wye ayi mβε akpane nye defwe mbaá ayi akwólegé ji.” ¹³ Elú wye ndere ásamé né mmu ηwe Εσωω nnó, “Me mbó gejeé ne Jakób, nkíí fó Esao.”

Εσωω άπό fó ne angya

¹⁴ Εwéna déjógé mbó nnó yé? Nnó Εσωω άpye fó genó eyigé gelu cho? Cha-o. ¹⁵ Εσωω ajós nya ne Mosis aké, “Me ngene nye meshwe ne bós abi nkelege mangε meshwe, ne nkerege nye ulós melu ne bós abi nkelege manleré.” ¹⁶ Ndere elúmbó, Εσωω ajyaá fó bós ndere akwaá ákelege wó, yé ebelé gétúgέ genó eyigé εbwó άpyeé. Ji ajyaá bós gétúgέ meshwe ayi ji agene bós. ¹⁷ Asá né mmu ηwe Εσωω nnó Εσωω ajós ne Fero aké, “Me mpye wó olu mfwa gétúgέ nkelege nnó nke ne wó nleré uto ba mbaá bós ne nnó, mpye ηgó wa ásané né maló mme meko.” ¹⁸ Ndere elúmbó, Εσωω agene meshwe ne yéndémuú ayi ji akelege ne achyege mekpo meto mbaá yéndémuú ayi ji akelege manchyeé.

¹⁹ Ndere njós mbó, enyú abifo dégígé nye me déké, “Eβεgé mbó ula nnó Εσωω ámágé shulé bós ndo né mbaá unó bi εbwó άpye? Nde muú ákágé tene ukoló ne Εσωω nnó άpyegé fó genó eyi ji akelege?” ²⁰ Yémbó wó mekwaá olu waá ayi oshugé Εσωω meko? Gejégé meseé eyigé muú akwyεge gekwilégé fó gegíí muú ayi akwyεé geji nnó, “Ulannó wó okwyεé me nnó mβε na?” ²¹ Yé ewú ema eβε nnó muú ayi akwyεgέ ubi awyaá uto manse nemé, akwyεé ujeé meseé upea, abelé gama nnó bíí kpaá ne afyeé menyéé wyeé, abelé eyi fó nnó ányégé menyéé wye yéndé bíí.

²² Gefógé genó eyina ntó ne Εσωω άpyeé. Ji abó ake aleré metós usós wuu ne bós abi άpye gabo ne nnó άpye ntó bós akaá uto bíí. Yémbó ji akóo metós dós ne bós bimbó abi ji alerege nye εbwó metós usós wuu. Εbwó bina álu bós abi elú me nno áchós nye εbwó chós. ²³ Εσωω άpyεmbó ntó gétúgέ ji abó alu manlere gekpekpegé ηgó wuu mbaá esé ako abi ji abelé me nnó agene esé meshwe. Esé bina ne délu bós abi ji abós me mβε ajyaá nnó débo ηgó, ²⁴ yé elé esé abi ji akuú. Epófós wye lé eta bós Jus εbwó εbwó, áku ntó bós abi alá pó bós Jus. ²⁵ Ne elú wye ndere ji ajós né mmu ηwe Hosya nnó, “Me nkuú nye bós abi abó alá άπό fó bós ba, nnó bós ba, ne bós abi me mbó nla mbós gejeé ne εbwó wó, nkuú nye εbwó nnó bós ba abi gejeé.” ²⁶ Ne wye né mbaá ayi ji abó ajós ne εbwó aké, “Enyú depó fó bós ba, Εσωω muú alu mβε akuú nye εbwó nnó baá ba.” ²⁷ Asaya ajós nya kenké atóo ne bós Isrelí aké, “Yé bós Isrelí ája ábε eké gesós mbalé eβεé mega, elé ukεke bós né gelu-age bwó ne átanεge nye né εfwyale gabo, ²⁸ néndé Εσωω asós nye mpa fa mme wáwá ne dama te kwyak-wya.” ²⁹ Elú wye ndere Asaya abó ajós ntó aké, “Mbógé Εσωω ayi ábós utó uko abε danlyáá esé mβεé upyáne εbifo, mbó bwyε esé ntó abó ánomé, eké meló Sodom ne meló Gomóra.”

Bós Isrelí ákámé fó abyá melóméló wó

³⁰ Déjógé mbó nnó né mechó ewéna yé? Nana déjósge nnó bós abi alá pó bós Jus, εbwó abi abó alá ámmye fó mambe cho né mβε ushu Εσωω wó, Εσωω άpye εbwó atene cho né mβε ushu wuu gébégé áfyéé metós ne ji, ³¹ ewé bós Isrelí bós abó ámmye nnó Εσωω άpye εbwó ábε cho né mβε ushu wuu gétúgέ ábélege eβε, áge fó meti mampye yéndégenó eyi eβε ejós wó. ³² Ulannó εbwó alá áge meti mambe

cho né mbe ushu Esɔwɔ wɔ? Elé gétúgɛ ébwɔ ammye mambɛ cho ewé alá fyéé fɔ metɔɔ ne ji wɔ. Ébwɔ áferé nnó ápyegé utɔɔ ulúúlú ákágé bɛé cho. Nɔɔre elúmbɔ, ébwɔ ákparé né mfaá “Ntaá eníne nepyɛé bɔɔ ákparege ákwene.”³³ Elú wye ndere asame né mmu ñwe Esɔwɔ nnó, “Gɛge me mbelege mbɔ ntaá né melɔ Sayɔn eníne nepyɛé nye ébwɔ ákparege, etarave ewé epyɛé nye bɔɔ ákwene. Yémbɔ yéndémuú ayi áfyéé metɔɔ ne ji akpane fɔ mekpɔ unɔɔ.”

10

¹ Anɔme ba, genó eyigé me nshyage ne metɔɔ wa meko ne mmyemenene ya mbaá Esɔwɔ gétúgɛ bɔɔ ba gelu nnó Esɔwɔ áferé ébwɔ né efwyale gabo. ² Me nkágé ngaré wáwálé nnó ébwɔ akpane gechyéé né depɔre Esɔwɔ yémbɔ ébwɔ akágé fɔ ndere ébwɔ ábɔɔ mampyɛge utɔɔ Esɔwɔ. ³ Ébwɔ ákágé fɔ meti ewé Esɔwɔ apyɛé bɔɔ abéé cho né mbe ushu wuú ne ammye elé mankwye ewé bwɔ meti mambɛ cho. Éwéna eléré nnó ákwɔlegé fɔ meti ewé Esɔwɔ apyɛé bɔɔ abéé cho. ⁴ Kras anere yéndégenó eyi getome ne ebe nnó, yéndémuú ayi áfyéé metɔɔ ne ji abe cho né mbe ushu Esɔwɔ.

*Yé muú fɔ apɔ ayi Esɔwɔ alá afer-
ege ji né efwyale*

⁵ Mosis asa ato ne meti ewe ebe epye bɔɔ abe cho aké, “Yéndémuú ayi ábélege mabe ako abɔɔ genhá.”

⁶ Yémbɔ ása né mmu ñwe Esɔwɔ átoó ne meti ewé Esɔwɔ apyɛé bɔɔ abi áfyéé metɔɔ ne ji abéé cho áké, wɔ áfyegé metɔɔ ne Esɔwɔ nnó apyɛé wɔ ábe cho né mbe ushu wuú, “Ógígé fɔ né metɔɔ wye nnó, Ndé muú akwámé mbɔ nye né mfaánebuú?” (Mmye ké mampyɛ Kras ashulé mme.) ⁷ “Yé mangii nnó, Ndé muú ajoyéé mbɔ nye né melɔ aló?” (Mmye ké mampyɛ Kras akwilé né negbo.) ⁸ Genó eyigé ñwe Esɔwɔ

ajógé gelu nnó, “Mekomejɔɔ Esɔwɔ alu kwákwólé ne wɔ, alu wɔ né ubɔ meno, alú ntó né mmu metɔɔ wyeé.” Mmye ké mekomejɔɔ yina ayi agaré ndere bɔɔ áfyéé metɔɔ ne Esɔwɔ, ayi esé dégaré nnó, ⁹ Wɔ ógarege ne meno wye nnó, “Jisɔs alu Ata,” ne okamege ne metɔɔ wye nnó Esɔwɔ apyɛé ji akwilé né negbo, otanege nye né efwyale gabo. ¹⁰ Néndé défyéé lé metɔɔ ne Esɔwɔ ne débɛé cho né mbe ushu wuú. Ne déshuúge eku ne mano sé ne détanegé né efwyale gabo. ¹¹ Asá né ñwe Esɔwɔ nnó, “Yéndémuú ayi áfyéé metɔɔ ne ji akpane fɔ mekpɔ unɔɔ.” ¹² Anɔya apɔ, ne muú Jus ne muú Grek. Esɔwɔ awu ama ne alu Ata ébwɔ ako. Ji achyegé gejamégé mejé mbaá bɔɔ ako abi ágige ji. ¹³ Asá né mmu ñwe Esɔwɔ nnó, “Yéndémuú ayi akuú mabɔ Ata nnó áferé ji né efwyale gabo, Ata áferége nye ji atane né efwyale gabo.”

¹⁴ Epyéémbɔ nnó ne bɔɔ ákuú muú fɔ nnó apɔɔ ébwɔ mbɔgɛ alá fyéé metɔɔ ne ji wɔ? Ne apyɛé mbɔ nnó ne afyɛé metɔɔ ne ji, mbɔgɛ alá au danwú muú fɔ agaré ébwɔ abya wuú? Ne apyɛémbɔ nnó ne awu abya yimbɔ mbɔgɛ muú fɔ alá agaré ébwɔ abya wuú wɔ? ¹⁵ Ne muú apyɛé mbɔ nnó ne agaré ébwɔ mbɔgɛ alá ato ji wɔ? Asá né mmu ñwe Esɔwɔ nnó, “Uka bɔɔ abi áchwɔɔ ne abya melómélɔ ulɔ kpaá upwɔ.” ¹⁶ Yémbɔ bɔɔ ako fɔ wɔ ákamé ne abya melómélɔ yina wɔ, néndé Asaya ajɔɔ aké, “Ata ndé muú akamé ne mekomejɔɔ ayi esé dégaré?” ¹⁷ Nɔɔre elúmbɔ, muú awuú elé abya melómélɔ ayi atome ne Kras, ne áfyéé metɔɔ ne ji ne muú awuú abya melómélɔ gébége muú fɔ aké agarege ji.

¹⁸ Yémbɔ gɔgɛ me ngii ñkwe, Nnó bɔɔ Jus awuú fɔ abya Kras wɔ? Nɔɔba, awu, néndé ása né ñwe Esɔwɔ nnó, “Bɔɔ mme meko awú mekomejɔɔ ayi ébwɔ agaré yéndé

mbaá fa mme.”¹⁹ Gógé mma ngíi ñkwe. Nnó bɔɔ Israeli ákaá fɔ ula mekomejɔɔ yina wɔ? Mosis jimbo abɔ mbe ajɔɔ aké, “Me mmpye nye enyú déshyage mambɛ eké bɔɔ abi debɔ déferé nnó ápó yé melo fɔ, mpyéé nye matɔɔ áɔɔ enyú ne bɔɔ abi alá ápó ne défɔɔ mankaá genó.”²⁰ Ewyage, Asaya ajɔɔ afɔ wɔ aké, “Bɔɔ abi abɔ alá akele me wɔ, áge me. Nlere mmye ya mbaá bɔɔ abi alá ágíi me wɔ.”²¹ Yémbɔ ajɔɔ ato ne bɔɔ Israeli aké, “Yéndé bi me nsame amu ya mankwyéé depɔ ne bɔɔ bina nnó ákere eta wa yémbɔ ebwɔ ákelege fɔ manwú me, apaá élé me paá.”

11

Esɔwɔ ashya fɔ bɔɔ Israeli wɔ

¹ Genó eyigé me ngigé gelú nnó, Nnó Esɔwɔ ashya bɔɔ bií? Chao! Me mbɔɔ nlú muú Israeli, mpyáne Abraham. Ntane né ntoné Benjamin. ² Esɔwɔ ashya fɔ bɔɔ bií abi ji abɔɔ ajyaa wɔ. Enyú delu danwú genó eyi mekomejɔɔ Esɔwɔ ajɔɔ atome ne Elija? Ji abɔ anemmye mbaá Esɔwɔ atene ukɔɔ ne bɔɔ Israeli áké, ³ “Ata, ebwɔ áwá bɔɔ ekpávɛ byéé, ámu ulú upɛ byéé, me nla membií ne, ákelege manwá me.” ⁴ Esɔwɔ ashuí ji meko aké ndé? Aké “Nwyaá dele bɔɔ ba akeneama abi alá ato mano anógé Bal wɔ.” ⁵ Wyembɔ ntó ne elu fina. Ukéé bɔɔ fɔ alu abi Esɔwɔ ajyaa né ulɔɔ melu bií. ⁶ Mbɔgé élé gétúgɛ ulɔɔ melu bií ne ji ajyaa bɔɔ nnó ábɛ abíi, ebyennó utɔɔ ulɔ́ulɔ́ fɔ wɔ upyɛé Esɔwɔ ajyaa bɔɔ wɔ. Mbɔgé ebɔ ebɛ lé gétúgɛ utɔɔ ulɔ́ulɔ́, ulɔɔ melu bií ufulé sé genó.

⁷ Ge na ne mechɔ ewéna elú. Genó eyigé bɔɔ Israeli ákele ne éfófo age geji wɔ. Bɔɔ abi Esɔwɔ ajyaa ne agene geji. Ne abi álaá lu danje élé bɔɔ abi átoó makpo. Akelegé fɔ manwú Esɔwɔ agaré ebwɔ genó eyigé ji akelege nnó ebwɔ ápye. ⁸ Elú wye ndere ásamé né mmu ñwe Esɔwɔ nnó, “Esɔwɔ apyɛé matɔɔ bwɔ

ákwe genje kpaá te fina. Achye ebwɔ amɛ ayi alá ákágé ge genó ne matu ayi alá awuú mbaá.”⁹ Devid ajɔɔ ntó gefogé genó eyina aké, “Echye menyéé ayi ebwɔ ányéé gébége epaá ábwólé mataa ayi ebwɔ ámbɔɔ ákwene wyéé ne ntaá eniné ebwɔ ákparege wyéé ákwe áge efwyale.”¹⁰ Echye amé agilé ebwɔ ágegé sé mbaá, meso áɔɔ ebwɔ, ne efwyale ewé ebwɔ ágene ebɛ te kwyakwya.”

¹¹ Me mmagé gíi ñkwe ayifo. Gébégé bɔɔ Israeli ákparé, nnó ákwe, nnó nekwe eníne mbɔ nelu eniné ebwɔ alá ákágé kwilé sé téné? Chao! Epó fɔ mbɔ néndé gabo ayi ebwɔ ápyéé, ápóɔ lé nnó bɔɔ abi alá pɔ bɔɔ Jus áge meti ewé Esɔwɔ aferege ebwɔ né efwyale gabo, nnó epyége mbɔ bɔɔ Israeli áshyágé mambɛ ntó eké ebwɔ. ¹² Te mbaá gabo ayi bɔɔ Israeli ápyéé áchwɔ ne mejé mbaá bɔɔ mme, ne mankparé ayi ebwɔ ákparé áchwɔ ne gejamégé mejé mbaá bɔɔ abi alá pɔ bɔɔ Jus, ferege yé gejamégé mejé ewé echwɔɔ nye gébége bɔɔ Jus abi álaá, áchogé nye ne bɔɔ ako abi áfyɛ metɔɔ ne Kras.

Esɔwɔ aferege bɔɔ abi alá pɔ bɔɔ Jus né efwyale gabo

¹³ Me njógé ne enyú abi dela depɔ bɔɔ Jus. Te mbaá me nlú ngbá Kras eta nyú, nkaá nnó utɔɔ bi Esɔwɔ achyɛé me nnó mpye unjea geme, ¹⁴ mampye nnó me nge meti mpye bɔɔ ba bɔɔ Jus, áshyágé mambɔ unó ulɔ́ulɔ́ ebɛ enyú déwyaá, nnó ndɔ fɔ mpyege mbɔ Esɔwɔ aferege nye abifo né efwyale gabo. ¹⁵ Néndé gébége Esɔwɔ áshyá bɔɔ Jus, apye bɔɔ mme meko abɛ né nesɔ ne ji. Ndere elúmbɔ, gébége Esɔwɔ asege nye bɔɔ Jus nnó abɛ nesɔ ne ji, ebéé mbɔ nye nnó? Ebéé eké ebwɔ abɔ ágboó ne ákere né genwá.

¹⁶ Mbɔgé maá gebage brɛd eyi mbe alu genóge ukpea, ebyennó nto brɛd meko alu genóge ukpea.

Ne mbogé maka genós álu genóge ukpea, ebyennó mata genós eyigé mbantó álu élé genóge ukpea. ¹⁷ Yémbó mbogé mata genós olif eyigé apene mata ayifó ákós ákwe, élú éké bós Jus ne mbogé áse mata genóge olif ayi alá ápéé wó ába né genós eyigé ápené, élú éké enyú abi déla pó bós Jus. Ndere mata yimbó ako ányuú manaá ami matanege né genage olif eyigé ápene pene, mbantó ne Eṣṳwá achyegge mejé mbaá bós bií ako. ¹⁸ Ékágé enyú abi délu éké mataá genós áyi ábalé bále débyage bós abi álu éké mataá genós áyi ákós ákwene. Depó ne ula bi dédóó ébwó éwóme. Enyú fó wó dégbare makaka genós eyina wó, élé makaka jíí ne ágbaré enyú.

¹⁹ Muú nyú fó ákágé jó aké, “Mataá genós yimbó ákós ákwe nnó me nge meti ncho mmye ne genós eyimbó.” ²⁰ Elú wáwálé, yémbó, kaá nnó ébwó ákós ákwe gétúgé alá áfyéé metós ne Jisós wó ne enyú décho mmye ne geji gétúgé défyéé metós ne Kras. Ndere elúmbó, ékágé dépyegé neja begé élé ne éfó metós, ²¹ néndé mbogé Eṣṳwá ageé nya fó meshwe mbaá bós Jus abi alu éké mata genós yimbó ajiambós wó, défere nnó délyagé mamfyé metós ne Kras, ji agene enyú meshwe? ²² Ndere elúmbó, tege ulós melú Eṣṳwá, ne chúchú ayi ji alerege bós abi ákwene. Yémbó ji alerege enyú galógáló mbogé enyú déké défyéé wye metós nnó ji alerege enyú galógáló. Yémbó mbogé enyú dela défyéé sé metós mbó, ji akorege enyú áfomé. ²³ Ne yé bós Isréli abifó ályaágé manshyagé nnó áfyéé fó metós ne Kras, Eṣṳwá amagé se nye ébwó ába né malu ayi ébwó ábó alu mbembe néndé Eṣṳwá awyaá uto mamba ébwó wyeé. ²⁴ Mbogé enyú bós abi alá pó bós Jus, enyú abi delu éké mata genós olif eyigé alá apéé wó, áso enyú ába né genós olif eyigé apene pene, né gefós eyigé

akwaá alá alu danje, ndere Eṣṳwá apyembó, élú wáwálé nnó asele nye bós Isréli abi alu éké mata genós eyigémbó geji ambós ákere ába né genós eyigémbó?

Eṣṳwá aferege nye bós Isréli ako né efwyale

²⁵ Anme ba, genó gefó gelu bibií eyigé me nkelege nnó enyú dékaá nnó enyú déferege sé nnó dékaá dós. Genó eyina gelu nnó bós Isréli abi átoó mekpo, átoó nye fó te kwyakwya. Ébwó átoó nye wye mekpo kpaá te bós abi alá pó bós Jus, abi Eṣṳwá ajyaá ákamege ne meti ewé Eṣṳwá apyéé bós átenege cho né mbé ushu wuú. ²⁶ Na ne Eṣṳwá aferege nye bós Isréli ako né efwyale, ndere ásamé né nwe Eṣṳwá nnó, “Muú ayi afergege bós né efwyale atanege nye né Sayon, apye upyáne Jakób ulyáá nchye mampyegge.” ²⁷ Asá ntó nnó Ata aké, “Ge menomenyéé ewé me nyéé nye ne ébwó na gébége njige nte gabo bwó.” ²⁸ Né egbe ewé abya melóméló, bós Isréli alu bós mawámé Eṣṳwá gétúgé áshyá ji né galógáló áwe nyú. Né egbe ewé manjya bós, Eṣṳwá ajya ébwó néndé ji abó gejeé ne ébwó dós gétúgé genó eyigé anyéméno nnó apyéé ne ukwene ante bwó. ²⁹ Mbó ne élú néndé Eṣṳwá akúgé muú, ne ájegé ji, genó gefó gepó eyi gekágé mankworé metós Eṣṳwá. ³⁰ Né egbe ewé nyú, mbembe enyú debó déwuú fó ne Eṣṳwá yémbó nana ji agené enyú meshwe gétúgé bós Isréli alá áwuú fó ji. ³¹ Wye né meti ewu gétúgé meshwe ayi Eṣṳwá agene enyú, nana bós Isréli ákelege fó manwú ne Eṣṳwá. Epyembó nnó Eṣṳwá ntó agene nye ébwó meshwe. ³² Eṣṳwá apye ébwó ako ábélégé fó mabe jíí, ébwó álu éké bós denó abi meti éla epó manlyáá gepugé denó. Ji apyembó nnó ji agene bós ako meshwe.

Ngo Esɔwɔ apwɔ amu bɔɔ akágé kaá

³³ Eɛh Esɔwɔ sé alɔ melu ne bɔɔ ako. Denja tíí ne defɔɔ ɛtiré ji awyaá dépwɔ amu. Ndé muú akágé garé ula bi depɔ desɔgé ji meno? Ndé muú akágé ndere ji apyéé depɔ tíí? ³⁴ Elú wye ndere ásamé né ηwe Esɔwɔ nnó, “Ndé muú akágé uferé Esɔwɔ? Ne ndé muú akaá dɔɔ mambɛ muú ayi achyɛge ji majyéé? ³⁵ Ndé muú achyɛé me ji echyɛ nnó Esɔwɔ ntó ashúú ji?” ³⁶ Esɔwɔ ne akwyéé yéndégenó ne élé jíí ne apyéé nnó yéndégenó gekene, ne élé getu jíí ne yéndégenó gelu. Ngo abɛ ne ji te kwyakwya ne kwyakwya Amen.

12

Chyɛge genwáge nyú mbaá Esɔwɔ ndere gepɛ eyigé gelu gebɛ

¹ Anɛ ba, ndere unó bi ngarege enyú ulú wáwálé, mkpeage enyú nnó gétúgɛ galógáló ayi Esɔwɔ alerege, déchyɛé gemɛge nyú mbaá Esɔwɔ ndere genógɛ gepɛ eyi gelu gebɛ, eyigé débele ndere genóge ukpea mbaá Esɔwɔ, eyi gepyéé metɔɔ egɔɔ ji. Ge meti ewé enyú débɔɔ manogé Esɔwɔ wáwálé na. ² Ekágé dema dépyɛge unó eké bɔɔ mme. Gógɛ Esɔwɔ akwɔré genwáge nyú, achyɛé enyú matɔɔ ayi make. Ebege mbɔ enyú dékágé nye genó eyigé Esɔwɔ akelege nnó enyú dépyɛge, eyigé gelɔme, eyigé gegɔɔ ji metɔɔ ne gekwane.

³ Ne gétúgɛ echyɛ ewé Esɔwɔ achyɛé me né ulɔɔ melu bíí, mkpeage enyú nnó ekágé muú nyú fɔ áferege nnó ji anɛa gemɛ apwɔ ndere ji alu. Muú aké aferege genó eyi getome ne jimboɔ, áférégɛ né meti ewé elu cho ndere ji áfyéé metɔɔ ne Jisɔs. ⁴ Menyammye sé álu ama ne awyaá gejamégɛ upɔ, yéndé gepɔ gewyaá ebi utɔɔ. ⁵ Mbɔntó ne esé yé élé esé delu gejamɛ, dékwe eké menyammye

ama gétúgɛ déchomé mmyɛ ne Kras, ne yéndémuú sé alige mmyɛ ne nte. ⁶ Esɔwɔ né ulɔɔ melu bíí achyɛé yéndémuú sé ewuú echyɛ. Yéndémuú agbaré echyɛ wuú chanɛné. Mbɔgɛ achyɛé wɔ echyɛ ewé ɔgarege mekomejɔɔ wuú, garege ndere ɔfyéé metɔɔ ne ji, ⁷ mbɔgɛ elú lé mampyɛge utɔɔ bíí, pyɛge chanɛné, mbɔgɛ elú lé manlere, lerege chanɛné, ⁸ mbɔgɛ elú lé mamfyɛ bɔɔ eshyɛ, fyɛge ebwɔ eshyɛ chanɛné, mbɔgɛ elú lé echyɛ manchyɛge, achyɛge byagebyage, mbɔgɛ elú lé mampógɛ bɔɔ, pooge ne metɔɔ wye meko, muú ayi agɛne bɔɔ meshwɛ, agɛne ne metɔɔ megɔmege.

⁹ Bógɛ gejeé eyigé wáwálé ne atɛ, paágɛ unó nchyɛ, gbarege unó ulúúlú ne eshyɛ. ¹⁰ Bógɛ gejeé ne atɛ anɛ ndere débɔɔ ne bɔɔ ula gepú nyú, kpagé gechyɛé manógɛ atɛ. ¹¹ Pyɛgɛ utɔɔ nyú débɛgɛ ne gepwa, pyɛgɛ utɔɔ Ata ne matɔɔ nyú mako. ¹² Bɛgɛ ne nechóchó né genó eyigé enyú déneré metɔɔ wye. Kógɛ metɔɔ né efwyale ewé enyú dégene. Nɛgɛ wye mmyɛ yéndégebé. ¹³ Chyɛgɛ unó ebifɔ ebi enyú déwyaá mbaá atɛ bɔɔ Esɔwɔ abi alu mbya. Nenegé manombi nyú mbaá anɛkɛé.

¹⁴ Nɛgemmyɛ nnó Esɔwɔ ájɛ bɔɔ abi ámmyéé amu ne enyú. Dénɛge fɔ nnó Esɔwɔ alere ebwɔ utonkwa, nege lé nnó Esɔwɔ ájɛ bwɔ jéle. ¹⁵ Bɛge metɔɔ megómégɔ ne bɔɔ abi awyaá metɔɔ megómégɔ. Bɛge ne mesome metɔɔ ne bɔɔ abi awyaá mesome. ¹⁶ Bɛge nesɔ ne atɛ. Ekágé débwege mmyɛ, chogé mmyɛ ne bɔɔ abi áshulege gemɛge bwɔ mme. Ekágé déferege nnó dékaá dɔɔ.

¹⁷ Muú apyɛgɛ enyú gabo, ekágé déshúú ji. Pyɛgɛ lé unó bi yéndémuú aselé nnó ulú cho. ¹⁸ Ebege kɔkɔgɛ, né egbe ewé nyú mmyɛge nnó débe nesɔ ne yéndémuú. ¹⁹ Anɛ ba, muú apyɛgɛ enyú genó gebo, déshugé

fó amu. Lyagé Eṣṱwṱ ne ashuú muú yimbṱ amu néndé áśá né mmu ḡwe Eṣṱwṱ nnó, “Ata aké amu mashugé elé aya, ne me nshugé nye amu.”²⁰ Yémbṱ pyegé ndere asamé né mmu ḡwe Eṣṱwṱ nnó, “Mbṱgé mesa aké ammyéé bṱṱ mawámé nyú, chyegé ebwṱ menyéé, mmwṱlé manaá eké epyéé ebwṱ, chyegé ebwṱ genó eyigé anyuú. Déké dépyéé mbṱ, elú eké dénege bwṱ ujéje mewε né mekpṱ ne mmyε egboó nye ebwṱ.”²¹ Dékamege nchye ase enyú uto, mmyεge nnó galógáló nyú ase uto nchye.

13

Bṱṱ áwúgé ne ákpakpa bwṱ

¹ Yéndemuú awúgé ne bṱṱ kpakpa abi ḡṱṱmna áchyeé ebwṱ utó, néndé muú ákágé be fṱ muú kpaá bṱṱ ayi Eṣṱwṱ alá ákame wṱ. Ne Eṣṱwṱ ne afyéé ákpakpa melṱ ako. ² Ndere elúmbṱ, yéndemuú ayi átenege ukṱṱ ne ákpakpa melṱ, átenege mbṱ lé ukṱṱ ne bṱṱ abi Eṣṱwṱ áfyéé nnó ábé. Ne yéndemuú ayi átenege ukṱṱ, ákuú mbṱ elé unṱṱ mpa ne gemε jii. ³ Bṱṱ kpakpa áfelegé fṱ amε mbaá bṱṱ abi ápyε unṱṱ bi úlú cho, áfelegé elé mbaá abi ápyε gabo. Ndere elúmbṱ, pyεge yé genó eyigé ebwṱ ákelege ne ebwṱ áfεge nye wṱ. ⁴ Néndé ebwṱ álú elé bṱṱ utṱṱ Eṣṱwṱ, ápyéé utṱṱ né galógáló nyú. Ne mbṱgé wṱ ṱpyεge gye, ṱbṱ mamṱgé ebwṱ néndé utó bi Eṣṱwṱ achyeé ebwṱ upṱ fṱ detu. Ebwṱ alu bṱṱ utṱṱ Eṣṱwṱ ne áchyege éfwyale ndere Eṣṱwṱ ákelege mbaá bṱṱ abi ápyéé gabo. ⁵ Ndere elúmbṱ, débṱ manwúgé ne ákpakpa melṱ, epṱfṱ gétúgé dékelege mambo éfwyale ewú ewú wṱ, elé gétúgé dékelege ntó mampyεgé genó eyigé matṱṱ nyú ágarege nnó gelu cho.

⁶ Getú eyigémbṱ ntó ne enyú déchyege ḡkamakpo, néndé ákpakpa melṱ álú lé bṱṱ utṱṱ Eṣṱwṱ ndere ápyéé unṱṱ bí ebwṱ ábṱṱ

mampyε. ⁷ Chyegé ebwṱ unṱṱ bi úlú ebi bwṱ. Mbṱgé elé ḡka makpo ne ebwṱ ákelege chyεge ebwṱ. Mbṱgé elé ḡka matu yé eyi unṱṱ bi enyú déwyaá ne ebwṱ ákelege nnó déchyeé, chyεge ebwṱ. Mbṱgé ákelege nnó déwúgé ne ebwṱ, wúgé ne ebwṱ. Mbṱgé énogé ne ebwṱ ákelege, nógé ebwṱ.

Ndere muú abṱṱ mambε ne nte menjme

⁸ Yéndemuú nyú ákwṱ ujwṱṱ bií uko. Ne ujwṱṱ ebi débṱṱ mankwṱ elé mambṱ gejeé ne ate aḡmε. Muú ayi abṱṱ gejeé ne ate aḡmε, apyéé mbṱ elé genó eyigé ebe ejṱṱ. ⁹ Ebe ewé eké, “Muú akwege fṱ ulṱ, muú awágé fṱ nte muú, muú ájogé fṱ ejṱ, muú áfyεge amε né genóge nte,” ne mabe ayi fṱ mako, ácho aji né ebe ema, ewé eké, “Gbógé ne nte menjme wyéé ndere ṱgboó ne gemε jyéé.”¹⁰ Muú abṱṱ gejeé ne nte menjme, apyéé fṱ ji gabo. Ndere elúmbṱ, muú aké abṱṱ gejeé ne nte menjme apyéé mbṱ lé yéndégenó eyigé ebe ejṱṱ.

¹¹ Debṱ mampyεge wyεmbṱ néndé dékaá gefṱge gébé eyigé esé délu mbṱ wyε. Gébé gekwane eyi débṱ mampeé geja, néndé gébé eyigé esé détanegé né éfwyale gabo gela kwṱkwṱlé gepwṱ ndere gebo gelu mbεmbe ayi défyéé metṱṱ ne Jisṱs fyéé. ¹² Elá gáchyεé utuú ubye. Elá gáchyεé bií ujaá. Délyaá unṱṱ bi bṱṱ ápyéé né gemua, défyε unṱṱ ummyε ebi Eṣṱwṱ achyεge démmmyε ummyε bií gbṱṱ. ¹³ Dépyεgé unṱṱ chanéné ndere bṱṱ abi ápyε unṱṱ bií gbṱṱ. Lyagé mapaá mabomabo, dényúgé fṱ mmṱṱ dékwene. Lyagé unṱṱ bi ugboó mmyε. Déwaméggé fṱ ne ate, désṱgé fṱ metṱṱ nnó bṱṱ abṱṱ unṱṱ ápwṱ enyú. ¹⁴ Chyegé gemεge nyú geko mbaá Ata Jisṱs Kras, délyaá manfεrege ndere dépyε mmyε ekwilegé enyu mampyε ubobo unṱṱ bi menyammyε ákelege.

14

Muú ayi abené né deporé Esowá, ne ayi alá abené wó

¹ Ségé muú ayi alá bene né deporé Esowá wó, dényéégé fí mbeé ne ji né genó eyi ji áférege, yé gelú cho yé gelú gyéé. ² Muú ayi fó, metáó ewé ji afyéé ne Esowá egarége ji nnó anyégé yéndégenó. Yémba muú ayi alá bené né deporé Esowá wó, metáó ewuú egarége ji nnó anyégé lé ulá. ³ Ne ékágé muú ayi anyéé yéndégenó, ábyágé ayi alá anyéé. Ne ékágé muú ayi alá anyéé yéndégenó ajógé nnó ayi anyéé yéndégenó alu gyéé, néndé Esowá ase ji ntó nnó alú muú wuú. ⁴ Wó olú waá ayi ójógé nnó maá utáó muú yicha alu gyéé? Muú ayi abáó maá utáó yimba ne ákágé garé mbógé alu gyéé yé alu cho. Ne abéé nye cho néndé Esowá apye nye ji atene cho.

⁵ Bóó abifó áférege nnó bíí uma ujea geme upwá ebifó ne abifó áférege nnó yé bíí bi ujea geme upwá nte upó. Yéndémuú abó mamferé né metáó wuú akaá genó eyi gelú cho. ⁶ Bóó abi áferé nnó bíí uma ujea geme upwá ebifó, ápyembó manógé Ata. Bóó abi anyéé yéndégenó, apyéé mbó manógé Ata néndé ébwá achyége matame mbaá Esowá gétúgé menyéé yimba ne anyé. Bóó abi áshyá manyé ufáó menyéé ebifó, ápyembó manógé Ata ne achyége ntó Esowá matame. ⁷ Yé muú sé fó apó mebe, mampyege élé unó bi ji akelege. Ne yé muú sé fó ntó ayi akelege nnó agboó néndé mbó ne ji akelege apó. ⁸ Yé mbógé esé débégé abe elú élé nnó dénógé Ata. Ne yé mbógé dégbo lé gboó elú lé nnó dénógé Ata. Ndere elúmbó, yé délu abe yé dégbó délu lé bóó Esowá. ⁹ Né gétú eyigémbó Kras agbó, ne akwilé né negbo nnó ji abe Ata mbaá bóó abi álu abe ne abi agboó. ¹⁰ Ulannó yé ne wó ogarége nte menjme nnó alu gyéé?

Yé wó ntó ulannó ne wó óbyaá nte menjme wyeé? Esé ako détenege nye né mbe ushu Esowá, asó mpa sé. ¹¹ Asá né njwe Esowá nnó, “Ata aké te mbaá me nlú wáwálé, yéndémuú atome nye mano né mbe ushu wa, ne yéndémuú agarége nye ne meno wuú nnó, me nlú Esowá.” ¹² Nderé elúmbó, yéndémuú sé jimboó agarége nye Esowá ama mpa ndere ji apyéé ne genjwá jíí.

¹³ Gétú eyigémbó, débó manlyáá mangarege nnó muú yina alu cho ayina alu gyéé. Yémba tóge eshye mange nnó ékágé dépye genó eyi gépyéé nte menjme yifó akparé yé nnó ákpé né gabo. ¹⁴ Me, ndere muú ayi nchomé mmye ne Ata Jisós, nkaá nnó yé menyéé fó ayi alu, ála apó fó pópó apó. Yémba muú ákamege nnó gefoge menyéé ayifó apó fó pópó, ebyennó apó fó pópó né eta wuú. ¹⁵ Ne mbógé genó eyigé wó ónyéé gepyéé aje me abifó ábáó efwyale né metáó, ebyennó wó ólerege fó gejeé. Ékágé gétúgé genó eyigé wó ónyéé ócho nte menjme wyeé muú Kras agboó ntó gétú jíí. ¹⁶ Ékágé ópyéé genó eyigé óferé nnó gelú cho, mbógé gepye nnó nte menjme wye apye gabo. Ópyege mbó bóó ákage chóó mabo nyú bóó Esowá, ¹⁷ néndé gefwa eyigé Esowá ágbárege, gebóó fó genó mampye ne manyégé ne manyúgé wó. Élé mampye unó bi ulú cho, mambe nesó ne bóó, ne mambe ne metáó megómega, unó bi Mendoó Ukpea echyége. ¹⁸ Ne muú aké apyéé utáó Kras né gefóó eyi, apyéé metáó egáó Esowá ne bóó ntó áfége nye ji.

¹⁹ Ndere elúmbó, débó mafye mekpo mampyegé lé unó bi uchwáó ne nesó ne démmye nnó esé défyegé ate aje me eshye né deporé Esowá. ²⁰ Ékágé gétúgé menyéé ócho unó bi Esowá apyéé. Yéndé genó eyigé ányéé gelú pópó. Yémba elú gyéé manyé yéndégenó eyi gepye nte menjme yifó akwe

né gabo. ²¹ Elú galógál nnó wɔ ɔlyáá manyéǵe menya, manyúǵe nnnóó yé mampyeǵe yéndéǵenó eyi gékáǵe pye nte menjme wye akwe né gabo. ²² Ndere elúmbɔ, ékáǵe ɔlyáá nnó muú fɔ akaá genó eyigé wɔ ɔkamé né mechɔ ewéna, yémbɔ wye lé enyú ne Esɔwɔ ne dékage kaá geji. Metɔ́ megamegɔ ebe ne muú ayi alá shulege fɔ ndo né geme ji gétúǵe apye genó eyigé ji akaá nnó gelú cho. ²³ Yémbɔ muú abegé ne dembý né unó bi ji anyéé, Esɔwɔ agaré nnó akwe mpa, gétúǵe ányé unó bi mbɔ ayi alá kamé fɔ nnó elú cho nnó ji anyé ubi wó. Ne yéndéǵenó eyigé muú apyéé ayi alá kamé nnó gelu cho elé gabo.

15

Bɔ́ Kras ápyeǵé lé unó bi ugɔ́ ate aɲme metɔ́

¹ Esé abi débené né depɔ́ré Esɔwɔ, debɔ mampóǵe abi alá béné wó né unó bi ebwɔ ápye gyéé, ebi ujwerege ebwɔ mankaá. Dépyeǵé fɔ lé unó bi ugɔ́ esé ambɔ́ metɔ́. ² Yéndémuú sé apyege genó eyi gegɔ́ ate aɲme metɔ́ nnó ebwɔ ábené né depɔ́ré Esɔwɔ né galógál bwɔ nnó ebwɔ áwe. ³ Néndé yé Kras apyéé fɔ unó bi ugɔ́ lé jimɔ́ metɔ́ wó. Yémbɔ, ndere ásamé né ηwe Esɔwɔ nnó, “Mashye ayi bɔ́ áshyéé wɔ áshulé me né mmye.” ⁴ Yéndé genó eyigé ásamé nya né mmu ηwe Esɔwɔ, ása geji nnó gechyéé esé majyéé, nnó ndere mekomejɔ́ Esɔwɔ apyéé nnó esé dékóǵe metɔ́, ne nnó esé détenege ne eshye né depɔ́ré Esɔwɔ. Esé dénegege metɔ́ nnó Esɔwɔ apye nye unó bi ji anyémeno. ⁵ Nnenemmye nnó Esɔwɔ muú apyéé enyú dékóǵe metɔ́ ne détenege ne eshye né depɔ́ etií, apó enyú débe meko ama ne ate ndere dékwalege gekáǵe neke Kras Jisɔs, ⁶ nnó enyú ako chóncho né meko ama défegé nye Esɔwɔ muú alu nte Ata sé Jisɔs Kras.

Abya melóméló alu ayi bɔ́ Jus ne bɔ́ abi alá apó bɔ́ Jus

⁷ Ségé yé ate, ndere Kras asele enyú. Dépyeǵe mbɔ, bɔ́ áfegé nye Esɔwɔ. ⁸ Me ngarege enyú nnó Kras achwɔ́ pɔ́ esé bɔ́ Jus, manlere nnó Esɔwɔ apyéé genó eyigé ajɔ́ nnó apyéé, nnó genó eyigé ji anyémeno ne ukwene ante se getane wáwálé, ⁹ nnó bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus, áfegé Esɔwɔ né meshwe ayi ji agene ebwɔ. Elú wye ndere ásamé né mmu ηwe Esɔwɔ nnó, “Ndere elúmbɔ me nfegé nye wɔ né geluage bɔ́ abi alá apó bɔ́ Jus, nkwane nye makwa nféé wó.” ¹⁰ Ama ása ntó nnó, “Enyú abi dela depɔ́ bɔ́ Jus, bege ne nechóchó chóncho ne bɔ́ Esɔwɔ.” ¹¹ Ama ása ntó nnó, “Enyú bɔ́ abi dela pɔ́ bɔ́ Jus, fegé Ata. Bɔ́ ako aféé jí.” ¹² Ne Asaya ajɔ́ ntó aké, “Mpyáne Jesse achwɔ́ nye, ne abéé nye mfwa mbaá bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus, ne ebwɔ ánegege nye metɔ́ ne jí.”

¹³ Nnenemmye nnó Esɔwɔ muú apyéé enyú dénegege metɔ́ ne ji, apye enyú débe ne nechóchó ge-jamegejame ne nesɔ ndere défyéé metɔ́ ne ji ne nnó utó Mendoó Ukpea apye metɔ́ ewé déneré mbɔ ewéné.

Pɔ́l agaré ula bi ji dsáme ηwe yina

¹⁴ Aɲme ba, me mbɔ́ nkaá chánéné nnó enyú ambɔ́ delɔme melu dɔ́. Nkaá ntó nnó enyú dewyaá defɔ́ ne yéndémuú nyú ákáǵe chyéé nte majyéé. ¹⁵ Yémbɔ né mmu ηwe yina, nsa enyú unó fɔ mpɔ ne efɔ nnó mpye enyú détege ubi. Me mbɔ nsa mpɔ ne efɔ gétúǵe galógál ayi Esɔwɔ álére me, ¹⁶ me nsame unó bina néndé Esɔwɔ apye nnó me mbe muú utɔ́ Kras Jisɔs mbaá bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus. Me mpyeé utɔ́ eba ndere mempye upé, mangarege abyá melóméló ayi atane mbaá Esɔwɔ né mbaá bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus, nnó ebwɔ ábé ndere echyé ewé Esɔwɔ akame mansé, ewé Mendoó

Ukpea epyéé nnó ebe genógé ukpea mbaá Eṣṱwṱ. ¹⁷ Me nwyáá gepṱge né utṱṱ bi me mpyéé mbaá Eṣṱwṱ gétúgέ nchomé mmye ne Kras Jisṱs. ¹⁸ Nkágé do fṱ ebwṱ ewṱme né genó eyigé cha ekósé nnó Kras apóṱ me nnó gétúgέ mekomejṱṱ ayi mengaré ne unó bi mpyéé, bṱṱ abi alá pṱ bṱṱ Jus áwuú ne Eṣṱwṱ nana, ¹⁹ né utṱ gepṱge ufelekpa ne utṱ Mendoṱ Ukpea. Nṱere elúmbṱ, ṱṱ né Jerosale ṱkwṱné né gebágé mewaá Ilirikum, nke me nnere mangaré abya melómélṱ Kras ewu. ²⁰ Elú me me metṱṱ nnó me ngarege abya melómélṱ Kras né mbaá ayi yé muú fṱ alá lú dangaré, nnó ekágé ebé eké ntenege gepú mfaá nebṱmé eníne muú ayicha afyéé. ²¹ Elú wye nṱere ásámé né mmu ḡwe Eṣṱwṱ nnó, “Bṱṱ abi alá alu dangaré ebwṱ abya wuú agne nye ji, ne abi alá alu danwú depṱ eti détomé ne ji, ákaágé nye.” ²² Gége genó eyi gegbeé me gejame ndṱ nla chwṱ fṱ nge enyú wṱ.

Pṱl ashuú manjye ge bṱṱ Eṣṱwṱ né melṱ Rom

²³ Yémbṱ nana ayi nnere utṱṱ ba né uba mewaá bina ne te mbaá me nshyage me né gejamégé aḡme manchwṱ ge enyú, ²⁴ nferé nnó ntenege nye efeé nge enyú gébégé nké njyéé Spen nnó mbṱ ne enyú mboṱ ndṱṱ, enyú dépoṱ me njye mbṱ ne neke na. ²⁵ Yémbṱ nana njyéé kpe Jerosale manjye chyéé ehye mbaá bṱṱ Eṣṱwṱ abi alu ewú. ²⁶ Néndé metṱṱ egṱ bṱṱ Eṣṱwṱ né ubaá mewaá Masedonia ne Akaya, achwṱ ḡka mampoṱ ubya bṱṱ né geluage bṱṱ Eṣṱwṱ né Jerosale. ²⁷ Metṱṱ egṱ ebwṱ mampye mbṱ. Elú eké ujwṱṱ ne ebwṱ anyyé bṱṱ Jus néndé te mbaá bṱṱ Jus ápyéé ebwṱ abṱṱ mejé ewé abya melómélṱ achwṱṱ ne ewú, ebwṱ ntṱṱ age nnó elú galógálṱ mampoṱ ebwṱ ne ḡka. ²⁸ Ne gébégé me nnerege nye mansṱ ḡka yina eyi ate aḡme

achwṱṱ ne nchyege mbaá ubya bṱṱ bimbṱ, nkoógé nye manjye Spen ne ntenege nye efeé né Rom. ²⁹ Nkaá nnó me nchwṱge ge nyú, nchwṱṱ nye ne gekpekepegé méjé ewé Kras achyege enyú.

³⁰ Aḡme ba, gétúgέ metṱṱ ewé esé défyéé ne Ata Jisṱs Kras ne gétúgέ Mendoṱ Ukpea epye esé débṱṱ gejeé ne ate, nkpeage enyú nnó décho mbwa ne me dénnenémmye mbaá Eṣṱwṱ gétú ya. ³¹ Negé mmye nnó mbṱgé bṱṱ abi alá fyéé metṱṱ ne Ata né Judiya wṱ apyṱge me, Ata afere me né amu bwṱṱ ne nnó bṱṱ Eṣṱwṱ né melṱ Jerosale ákame mansṱ ehye ewé me nchwṱṱ ebwṱ ne ewú. ³² Dépyége mbṱ, mbṱgé Eṣṱwṱ ákamege, me nchwṱṱ ewú ne nechóchṱ, me ne enyú chóncho défyṱ nye ate eshye. ³³ Nnānemmye nnó Eṣṱwṱ muú apyṱé esé débṱṱ né nesṱ abṱ ne enyú. Amen.

16

Pṱl alá matame mbaá bṱṱ Eṣṱwṱ né Rom

¹ Nkelege mampye enyú dékaá nnó Fobe, meḡme sé ayi mendée awyaá gepṱ gelógélṱ. Ji alu mampoṱ né echomelé bṱṱ Jisṱs né melṱ Senkrea. ² Nṱere ji achwṱṱ ewu sege ji nṱere bṱṱ Jisṱs ásele nte meḡme. Pógé ji né yéndégenṱ eyigé ji akelegé néndé ji apóṱ me gejamégé bṱṱ yé me ntṱṱ.

³ Tamegé Priska ebwṱ ne Akwila. Ebwṱ ácho mbwa ne me dépyéé utṱṱ Kras Jisṱs. ⁴ Ela dachyéé mbṱ áchye gemṱge bwṱ getú ya. Me ntame ebwṱ yé machomélé bṱṱ Jisṱs ayi álu né gebagé mewaá bṱṱ abi alá pṱ bṱṱ Jus átame ntṱṱ ebwṱ. ⁵ Tamage ntṱṱ echomelé bṱṱ Jisṱs abi anywerege né gepúge ebwṱ.

Tamegé ntṱṱ Epenetus mejeé wa ayi ngbṱṱ ne ji. Ji alu muú mbṱ ayi akame ne Kras né gebagé mewaá Esya. ⁶ Tamege Meri muú apyṱ utṱṱ ne eshye né galógálṱ nyú. ⁷ Tamegé Andronikos ne Junias ate bṱṱ melṱ

wa. Ebwó abó alú né denó chóncho ne me. Ebwó ábó me mbe ácho mmye ne Kras gemegé nnó me ncho. Ebwó álú bós abi áwyaá enógé né geluage áhgbá Kras.

⁸ Tamegé Amplatós nte menjme ayi ngbóo ne ji dós gétúgé déchomé mmye ne Ata. ⁹ Tamegé Ubanós nte menjme ayi apye utós Kras chóncho ne esé ne Stakys mejeé wa ngbóo ne ji. ¹⁰ Tamegé Apelis muú aleré wáwálé nnó ji alú muú Kras. Tamegé ntó ula gepúgé Aristobolos. ¹¹ Tamegé Heródyón muú melo wa. Tamegé ntó abi álu bós Jisós né ula gepúgé Nasisós.

¹² Tamegé Trifana ne Trifósa. Andée bina ápyeé utós Ata ne eshye. Tamegé Pesis, mejeé wa ayi gejeé. Mendée ayina apye utós Ata ne eshye. ¹³ Tamegé Rufós muú Ata ajyaá. Tamegé ntó mma awuú muú aselé me ndere maá awuú. ¹⁴ Tamegé Asinkritós ne Filégon, ne Hemes ne Patrobás ne Hemas ne ayme abifó abi álu ne ebwó. ¹⁵ Tamegé Filologós ne Julya ne Nerós ne menjmo wuú ayi mendée ne Olymfás ne bós Esówa ako abi alu ne ebwó.

¹⁶ Tyagé ate ne gejeé. Machomele bós Kras ako áyi álú wé ábó enyú matamé.

Pól achyéé bós Kras né Rom kwyakwya majyéé

¹⁷ Ayme ba, nnene enyú mmye nnó dese gébé ne bós abi áchwós ne áhgya, ne ábúlége matós bós abi áfyé metós ne Kras. Ebwó álerége unó bi cha ebi ula upó fó unó bi bós Kras. Bege tete ne ebwó. ¹⁸ Ufós bós bina ápye fó utós Ata sé Kras. Apye lé unó bi ebwó áwuú chanéné. Áselé gelóge mejós ne mejós dembwólé ánywaá bós abi matós bwó álu dada. ¹⁹ Yéndémuú Kras akaá nnó enyú dépye unó bi abya melóméló áké enyú dépyege. Gétú eyigémbó metós egós me ne enyú. Yémbó nkelege nnó enyú débé ne dénnga

nnó dépyege unó ulóúló, ne nkelege ntó nnó débé chinj ékágé dépyege unó nchye. ²⁰ Ela dachyéé, Esówa muú apyéé esé débéé nesó ne ate apye nye enyú dépwós danchomeló, ji ala eké déjyaré ne uka.

Nnenemmye nnó Ata sé Jisós Kras aleré enyú galógáló.

²¹ Timóti nte muú ayi mpyeé utós uluá ne ji atamegé enyú. Lukíós ne Jasón ne Sósipata ate bós melo wa ábó ntó enyú matame.

²² Me Tetiyós muú mpógé Pól mansa nwe ayina, nlós enyú matamé ndere muú ayi áchomé mmye ne Ata.

²³ Gayós muú ábelé me, ne echomele bós Jisós abi anywerege né gepú ji ábó enyú matame. Erastus muú ábélege nka melo ne menjme sé Kwatós ábó enyú matame. ²⁴ [Nnenemmye nnó Ata Jisós Kras alerege enyú galógáló.]

Pól afegé Esówa né kwyakwya maló nwe yina

²⁵ Déchye Esówa ngó. Ji akaagé pye enyú détené ne eshye né metós ewé enyú défyéé ne Jisós Kras ndere me ngaré enyú depóre Kras né abya melóméló. Ne abya melóméló yina alu lé genó eyigé Esówa ábelé nya bibíi te gachíi. ²⁶ Yémbó nana Esówa aleré gbóhónó unó bi ji abó abelé bibíi. Esówa muú alá agboó fó ajós nnó dégaré unó bi bós ekpávé bíi ábó ásamé mbaá bós mme meko nnó áfyéé metós ne Esówa ne áwúgé ne ji.

²⁷ Ngó abe ne Esówa te kwyakwya. Ji mbíi ne awyaá dénnga deko. Ebe mbó, gétúgé genó eyigé Jisós Kras apyéé. Amen.

**ŊWE mbe ayi Pól ásamé
mbaá εchomele bɔ́ɔ
Kras né
Kōrent**

*Pól atamege bɔ́ɔ Jisɔs né mela
Kōrent*

¹ Me Pól ne meŋme sé Sostenis ne désamé ηwe ayina. Eɔwɔ akú me ndere ji akélege nnó me mbe ηgbá Kras Jisɔs.

² Detɔme ηwe ayina eta enyú εchomele bɔ́ɔ Jisɔs né Kōrent. Enyú ako abi Eɔwɔ akuú nnó débé bɔ́ɔ bií, apye mé enyú déla bɔ́ɔ ukpea ndere déchome mmye ne Kras Jisɔs. Wyembɔ ntó ne ji apyéé chóncho ne bɔ́ɔ ako abi álú yéndé mbaá ánogé Ata esé Jisɔs Kras. Ji alú Ata awese ne awu bwó.

³ Eɔe dénenemmye nnó Nte sé Eɔwɔ ne Ata Jisɔs Kras álrégé enyú galógáló, ne ápye enyú débé ne nesɔ.

*Bɔ́ɔ Kras áwyaá mejéé ndere
áchome mmye ne ji*

⁴ Ne yéndégébé me nké nnenemmye gétúgé enyú, ntamege Eɔwɔ muú me nnógé néndé alere enyú galógáló wuú ndere dechomé mmye ne Kras Jisɔs. ⁵ Elé gétú ji ne Eɔwɔ ajélé enyú né mati mako, apye enyú débó denjáré mejɔ́ matimatí ne nnó dékágé ntó depɔ etií matimati. ⁶ Ewéna eléré nnó abya melóméló Kras ayi Me ngaré enyú akpe enyú mmye wáwálé.

⁷ Ndere elúmbɔ, enyú déwya mé yéndé echye ewé Mendoó Ukpea echyegé bɔ́ɔ Eɔwɔ ndere débelé amé meti dégilé nnó dége Ata Jisɔs Kras sé akéré meso fa mme. ⁸ Eɔwɔ apye nye ntó enyú détené chánchá té kwyakwya, ne muú fɔ ashúlégé fɔ enyú ndo né bií bí Ata sé Jisɔs Kras akérege fa mme nnó enyú dépye gyéé. ⁹ Eɔwɔ muú ajógé genó apyéé, elé ji ne akuú enyú nnó décho mbwa ne Maá wuú Jisɔs Kras ayi alú Ata esé.

Anɔya ákpe né εchomele bɔ́ɔ Kras

¹⁰ Anmé ba, nnene enyú mmye né mabɔ Ata sé Jisɔs Kras nnó déwamegé sé, bége meko ama. Débégé mbo, anɔya abéé fɔ né metɔ́ metɔ́ nyú. Bége chónchó ne ate, né uféré nyú ne metɔ́ ema. ¹¹ Njógé mbo néndé, bɔ́ɔ fɔ né gepúgé Kleo ágaré me nnó enyú déwamege ne ate. ¹² Genó eyigé njógé mbo géluú nnó, bɔ́ɔ abifɔ ajógé áké ebwó álú bɔ́ɔ Pól, abifɔ áké ebwó álú bɔ́ɔ Apolos, abifɔ áké ebwó álú bɔ́ɔ Sefas, ne abifɔ ntó áké ebwó álú bɔ́ɔ Kras. ¹³ Enyú dékaré Kras malumalu, eló mbo? Nnó me Pól ne áwɔmé né gekwa gétúgé enyú? Wa áwyaá enyú manaá Eɔwɔ né mabɔ ma?

¹⁴ Ntamege Eɔwɔ nnó, né gelúage enyú yeé muú ayi cha ayi nwyaa ji manaá Eɔwɔ apó, ekosé Kripus ebwó ne Gayɔs. ¹⁵ Ne muú nyú fɔ akaágé jɔ́ nnó me nwyaa ji manaá Eɔwɔ né mabɔ ma. ¹⁶ (Eh mente, nnó nwyaa ntó Stefanas manaá Eɔwɔ ne bɔ́ɔ abi alu né gepú jí, nferé nnó me mma nwyaa sé muú ayichá manaá Eɔwɔ wó ekosé bina) ¹⁷ Jisɔs Kras ató fɔ me nnó nchwó nwyágé bɔ́ɔ manaá Eɔwɔ wó, ató lé me nnó nchwó ngárégé bɔ́ɔ abya melóméló. Nchwó fɔ mankwáné denyaré mejɔ́ né denjá eta ngárege bɔ́ɔ wó. Mbó mpye mbo, mbo abya melóméló ayi agarege ndere Jisɔs agboó ne gekwa abéé sé ne uto ne me mpyé fɔ mbo wó.

Kras ne alú uto ne denjáré Eɔwɔ

¹⁸ Bɔ́ɔ abi ánomé mme detu, áse nnó abya melóméló yina, ayi esé dégárege ndere Jisɔs agboó né gekwa alu genkenegé genó. Yémbɔ né esé abi Eɔwɔ áwénege gemége sé, dékaá nnó alú lé uto Eɔwɔ. ¹⁹ Genó eyigé njɔ́ mbo, mbo ne ásamé ntó mmu ηwe Eɔwɔ nnó Eɔwɔ aké, “Me mpye nye defaré bɔ́ɔ denjá déno mme detú, ne mmpye nye ano denyaré mejɔ́ bɔ́ɔ abi ákaá dɔ́ akwé tametame.”

²⁰ Ndere elúmbò, ebéε nye nnó ne bɔ́ denǵá? Ebéε nye nnó ne abi akaá nwe? Ebéε nye nnó ne bɔ́ abi akaá denyaré mejɔ́? Mbò ne Eṣòwò apye denǵaré bɔ́ mme delá ukenkéné unó. ²¹ Eṣòwò ase denǵá etií, apye nnó ebégé fɔ́ kòkòge mbaá bɔ́ mme nnó akaá ji né denǵa etiré bwó. Yémbò, ase abya melóméló ayi esé déǵarege, ayi bɔ́ áselé nnó alú gekenkenégé genó, áwéné gemége bɔ́ abi áfyéé metɔ́ ne ji. ²² Bɔ́ Jus ákélege mangé lé ufélékpá ne ákame nnó genó eyigé muú ajóge gelu wáwálé. Abi bɔ́ Grek ákélege mangé lé denǵá ne ákame nnó genó eyigé déjóge gelu wáwálé. ²³ Esé déǵarege lé ndere áwámé né gekwa Muú yi Eṣòwò akweré ji elá gefwa. Abya yina ne apyéé matɔ́ anywónége bɔ́ Jus né mmu ne bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus ásele nnó alú lé gekenkenégé genó. ²⁴ Yémbò bɔ́ Jus abifó, ne bɔ́ Grek, abi Eṣòwò ákuú nnó ábé bɔ́ bií, akaá nnó Kras alu uto Eṣòwò ne denǵaré Eṣòwò. ²⁵ Unó Eṣòwò ebi akwaá áferé nnó úlú lé ukenkéné unó, denǵá delú wye dépwò denǵaré bwó. Ne unó Eṣòwò ebi akwaá áselé ntó nnó úlú jɔ́, uwyaá eshye upwò eshye ewé bwó.

²⁶ Anmé ba, tégé nkane enyú débó delú gébégé Eṣòwò ákuú enyú nnó débé bɔ́ bií. Né amé gejamége bɔ́, áselé nnó enyú dépɔ́ fɔ́ ne genó eyigé ebwó akaá nnó elé denǵá, gejamége enyú débó depɔ́ anɔ́ bɔ́, ne gejamége enyú détané fɔ́ né mala upú kpakpa wó. ²⁷ Yémbò Eṣòwò ajoyá bɔ́ abi bɔ́ mme áferé nnó álú ukenkéné bɔ́ nnó mekpò unɔ́ egbaré bɔ́ denǵá. Ne ajya ntó bɔ́ abi bɔ́ mme aferé nnó anjeá gеме wó, nnó mekpò unɔ́ egbaré anɔ́ bɔ́. ²⁸ Bɔ́ abi alá atané né mala upú kpakpa wó, abi bɔ́ mme ábyaá, ebwó abi bɔ́ mme áselé nnó anjeá gеме wó, ebwó ne Eṣòwò ajoyá nnó ábé bɔ́ bií. Eṣòwò apyembo nnó, atyaá unó bi bɔ́ mme aferé

nnó unjeá gеме. ²⁹ Ndere elúmbò, yé muú ayi akáge do ebwò ewómé né mbe ushu Eṣòwò nnó, Eṣòwò ajoyá me gétúge me njea gеме ápɔ́. ³⁰ Ngba, ewómé mendóo epó, elé Eṣòwò jimboó ne apye nnó enyú dechó mmye ne Kras Jisòs. Jisòs yina ne alú denǵá etiré Eṣòwò. Ji apye esé delú cho né mbe ushu Eṣòwò, apye ntó esé delá bɔ́ ukpea Eṣòwò, ne awené gemége sé né yéndé gabo. ³¹ Ndere elúmbò, dépyé ndere ásamé né mmu nje Eṣòwò, nnó “Muú aké adóo ebwò ewómé, ádoóge gétúge genó eyigé Ata Eṣòwò apye.”

2

Pɔ́l agárege abya ayi Kras agboó né gekwa

¹ Anmé ba, gébégé me nchwó nyá eta nyú, mangaré mekomejɔ́ Eṣòwò nkpa fɔ́ anɔ́ denya ne denǵá eta ne ngárege enyú mekomejɔ́ yimbò wó. ² Ndere mbó nlú ne enyú, njɔ́ né metɔ́ wa nnó, mpye sé genó eyigé cha ekosé mangaré abya Jisòs Kras ne nkane agboó né gekwa. ³ Nchwó eta nyú ne gepwa né mmye, nweré jaja ne efɔ́ metɔ́. ⁴ Mejɔ́ ewé me njɔ́, ne unó bi me nleré enyú, uléré fɔ́ nnó me nwyáá anɔ́ denya ne denǵaré mejɔ́ mampye enyú dékámé ne genó eyigé me njɔ́ wó. Yémbò elé uto Mendóo Ukpea ne upyéé nnó enyú dékaá nnó unó bi me njɔ́ ne ebi nleré úlú wáwálé, ⁵ nnó enyú défyéé metɔ́ ne Eṣòwò gétúge uto bií. Me nkélége fɔ́ nnó dénéré metɔ́ né denǵaré akwaá.

Mendóo Ukpea epye bɔ́ akaá denǵaré Eṣòwò

⁶ Né egbe ewé denǵá etiré delú wáwálé, déselé déti dedóo abya ne bɔ́ abi ábené né depɔ́ré Eṣòwò. Denǵá etiré na, dépɔ́fɔ́ etiré bɔ́ mme, yeé ebélé etire afwa mme néndé ela gachyeé gefwagé bwó gebyéé. ⁷ Ne esé déǵarege

mekomejós ne denḡáré Eṣᵱwᵱ etiré té nyá muú fᵱ alá akaá wᵱ, néndé Eṣᵱwᵱ abó apye nnó muú fᵱ ákágé fᵱ deti. Gémégé nnó mme yina aló, Eṣᵱwᵱ abó abelé mé denḡá etiré na, nnó gébégé ake apye genó eyigé gelu ji metᵱᵱ, esé débᵱ ḡḡᵱ wuú. ⁸Yé mfwa mme yina ama, ayi akaá denḡá etiré na apó. Abó akaá, mbᵱ áwᵱ fᵱ Jisᵱs Kras, Ata ayi apwᵱᵱ amu né gekwa wᵱ. ⁹Yémbᵱ genó eyigé Eṣᵱwᵱ apye gelu wye ndere ásamé né mmu ḡwe Eṣᵱwᵱ nnó, “Unó bi yé muú alá lu danḡe, ebi muú alá lu danwú, yé ebi muú ntó alá lu danfere, ubi ne Eṣᵱwᵱ akwye ábelé mbaá bᵱᵱ abi ágboó ne ji.”

¹⁰Né egbé ewesé, Eṣᵱwᵱ apye esé dékaá unó bina, ndere atᵱmé Mendoó Ukpea wuú nnó apye esé dékaá ubi. Mendoó Ukpea Eṣᵱwᵱ egéne yéndégenó chánchá, yé anᵱ unó bi Eṣᵱwᵱ alá lú dampye muú fᵱ abó mbe akaá. ¹¹Kágé nnó yé muú ayi ákágé uféré bi úlú muú yichá né metᵱᵱ ápó, ekosé muú yimbᵱ jimbᵱᵱ. Wye mbᵱ ntó ne muú alá kágé uféré ebi úlú Eṣᵱwᵱ metᵱᵱ, ekosé Mendoó Eṣᵱwᵱ jimbᵱᵱ. ¹²Nana esé bᵱᵱ Eṣᵱwᵱ dékaá nnó achye fᵱ sé mendoó bᵱᵱ mme wᵱ, achye elé esé Mendoó wuú nnó apye esé dékaáge unó bi ji achyege esé.

¹³Nkaáwú ne déḡarege unó bina, delá déḡarégé fᵱ ne denḡáré akwaá. Déḡaré lé ndere Mendoó alerégé esé, mmye ké déselé uchuú ebi Mendoó alérége déḡarege depᵱré Eṣᵱwᵱ. ¹⁴Yémbᵱ muú ayi alá pᵱ ne Mendoó Eṣᵱwᵱ akélegé fᵱ mankamé ne unó bi Mendoó Eṣᵱwᵱ alérége. Aselé ubi nnó úlú lé ukenḡéné unó eta wuú, néndé elé Mendoó Eṣᵱwᵱ ne apye nnó muú ákaá ubi. Ndere elúmbᵱ, ji akágé kaá fᵱ ubi. ¹⁵Ne muú ayi Mendoó Eṣᵱwᵱ alú ji mmye, acherege depᵱ déko ne akaá yéndégenó. Yémbᵱ, ákágé chere fᵱ ji, akaá gefᵱgé muú ayi ji alu. ¹⁶Genó eyigé me njᵱᵱ

mbᵱ gélú wáwálé wye ndere ásamé né mmu ḡwe Eṣᵱwᵱ nnó, “Yé muú akágé genó eyigé Eṣᵱwᵱ aférege. Yé muú akágé chyéé Eṣᵱwᵱ majyéé. Yémbᵱ esé abi déwyaá Mendoó Eṣᵱwᵱ ne dékágé genó eyigé Kras aférege.”

3

Bᵱᵱ abi ábené né depᵱré Kras áchwᵱ fᵱ ne anḡya

¹Anmé ba, gébégé nlú ne enyú, nḡaré fᵱ enyú mekomejós ndere bᵱᵱ abi Mendoó Eṣᵱwᵱ elú ebwᵱ né mmye wᵱ. Nḡaré enyú ndere bᵱᵱ abi álu ákwᵱlege unó mme yina ne bᵱᵱ abi álu ambane né depᵱré Kras. ²Me nleré enyú unó bi ulá utoó, wye ndere muú achyegé mamáné kᵱ némbᵱ alá aságé chyéé ji menyéé metometo. Me nleré fᵱ enyú unó bi utoó wᵱ, néndé enyú delú dambéne mankaá ubi. Yé nana delú dambéne. ³Me njᵱgé mbᵱ, néndé enyú delú pyéé unó mme yina ndere mataᵱ nyú ákélege, demmye demboó, déwamege ne ate, ewéna eléré nnó enyú delú wye eké bᵱᵱ mme, delú pyéé wyé unó bi ebwᵱ ápyéé, ⁴néndé, mbᵱgé muú nyú ajᵱgé nnó, “Me nlú muú Pᵱl,” ayifᵱ aké, “Me nlú muú Apolos,” enyú depᵱ fᵱ chá ne bᵱᵱ mme.

⁵Gárege me, enyú déferé nnó esé ne Apolos delú chá? Esé delú lé bᵱᵱ utoó Eṣᵱwᵱ abi ji ajyaá nnó dépye enyú défyéé mataᵱ ne ji. Yéndémuú sé apyéé utoó bií ndere Eṣᵱwᵱ achye ji nnó ápye. ⁶Utoó bina, úlú nnó, me mpe mbwé, Apolos agbe manaá wye. Yémbᵱ Eṣᵱwᵱ apye mbwé yimbᵱ awené. ⁷Ndere elúmbᵱ, muú ayi apéne mbwé ne ayi agbéle manaá wye, áfu yé genó wᵱ, Eṣᵱwᵱ muú apye mbwé yimbᵱ áwené ne anḡeá geme. ⁸Muú ayi apéne ne ayi agbéle manaá wye alú wye janja. Ne Eṣᵱwᵱ achyege yéndémuú nsá ndere ji apyéé utoó bií. ⁹Esé ne Apolos décho amu dépye utoó Eṣᵱwᵱ

uluá. Ne enyú délú mekṵṵ Ἐσωῶ εῠῆ ese dépye utṵṵ wyé, enyú délú ntó gepú eyigé Ἐσωῶ aténege.

¹⁰ Né galógáló ayi Ἐσωῶ abó áléré me, nló mampye utṵṵ bií eta nyú. Mpye utṵṵ ndere mentené gepú melóméló ayi afyé nébómé gepú chánéné ne bṵṵ abifo áló manténégé gepú mfaá néni. Ne yéndemuú ayi áténege mfaá nébómé eniné mbṵ, asé gébé. ¹¹ Ἐσωῶ abelé mé Jisṵṵ Kras ndere nébómé eniné mbṵ. Ne yeé nébómé eniné chá eniné muú fṵ amáge fyé népó sé. ¹² Bṵṵ abifo, ásele nye unó ulúúl ébi ákuú nnó gul, seleba, ne mataá malómáló, atené gepú né mfaá nébómé eniné mbṵ. Ne abifo ntó ásele nye unó bi ula utṵṵ manchṵṵ ndere deweé, mancha ne nchu átene gepú né mfaá nébómé eniné mbṵ. ¹³ Ne bií uma ébi Jisṵṵ apane nye mpa bṵṵ, yéndé gefṵgé utṵṵ ébi muú apyé ugénege nye gbṵgṵnṵ. Néndé né bií bimbṵ, Ἐσωῶ aselé nye mewé, afwṵré utṵṵ ébi yéndemuú apye, mangé nnó úlú ulúúl wa uboubṵ. ¹⁴ Mbṵgé gepú eyigé muú atené mfaá nébómé gepú eniné mbṵ gélá gésṵṵ wṵ, mbṵṵ yimbṵ abṵṵ nye nsá. ¹⁵ Ne mbṵgé gésṵgé ebyennṵ mbṵṵ yimbṵ atané amu. Yémbṵ jimbṵṵ atanega nye né efwyale gabo eké muú ayi áboṵ atané né mmu gepú eyigé gésṵgé.

¹⁶ Dékaá fṵ nnó enyú délú melú ujwṵlé Ἐσωῶ ne nnó Mendoṵ Ἐσωῶ elú enyú mmye wṵ? ¹⁷ Ne muú achṵgé melú ujwṵlé Ἐσωῶ, Ἐσωῶ ntó áchṵṵ genwá jí. Melú ujwṵlé Ἐσωῶ ewémbṵ, elú melu ukpea ne enyú ne délú melú ujwṵlé ewémbṵ.

¹⁸ Débwalégé gemεge nyú. Mbṵgé muú nyú aférégé nnó awyaá denjá ndere bṵṵ mme awyaá, nchyege jí majyé nnó ábwṵlé álá gefṵgé muú ayi bṵṵ mme ákuú nnó kekenkénége muú, nnó ábṵ denjáré Ἐσωῶ. ¹⁹ Me njṵṵ mbṵ néndé, unó bi bṵṵ mme áselé nnó

úlú denjá, úlú lé ukenkéné unó mbaá Ἐσωῶ. Elú wyémbṵ néndé ásá né mmu ηwe Ἐσωῶ nnó, “Bṵṵ abifo aférege nnó ebwṵ áwyaá denjá, yémbṵ Ἐσωῶ ápyene ebwṵ né denjá bwṵ.” ²⁰ Ne ama ásá né mmu ηwe Ἐσωῶ nnó, “Ata akaá nnó uféré ébi muú denjá aférege upó yeé genṵ.” ²¹ Ndere elúmbṵ, ékágé muú nyú ádogé ebwṵ ewṵmé gétúgé genṵ eyigé ákwaá ápyéé, ajṵgé nnó me nkwṵlege ayina, me nkwṵlegé fṵ ayina, kágé nnó yéndégenṵ gelú mé eyigé nyú. ²² Yé Pṵl, yeé Apolos, yélé Pita, yeé mme yina meko, yeé genwá, yeé negbo, unó bi úlú mbṵ nana ne ébi uchwṵṵ meso gébé, Ἐσωῶ apye nnó unó bina uko, úlú ébi enyú. ²³ Ne enyú ako delu bṵṵ Kras, ne Kras atane mbaá Ἐσωῶ.

4

Pṵl ateé bṵṵ Kras né Kōrent ndere genwáge ηgbá Kras gébṵṵ mambe

¹ Ndere elúmbṵ, sége nnó esé delu lé baá utṵṵ Kras ne bṵṵ abi Ἐσωῶ afyé né amu sé unó bií ébi ubṵ úlú bíbí nnó dépye bṵṵ ákaá. ² Ne muú ayi áfyéé jí utṵṵ bií né amu, genṵ eyigé muú apéle mangé eta wuú gélu nnó ápye utṵṵ bií ne metṵṵ wuú mmu εma. ³ Yé ebélé enyú, yé lé bṵṵ abi chá ne ashúlégé me ndo nnó nlu gyéé né utṵṵ eba, ewémbṵ efú me yeé genṵ wṵ. Me mbṵṵ ntó nkágé sṵ fṵ mpa yimbṵ nchye geme ya nnó utṵṵ ba úlú cho. ⁴ Né metṵṵ wa, nferé nnó utṵṵ bi Ἐσωῶ achye me, mpyéé ubi chánéné. Yémbṵ ewéna eléré fṵ nnó me nlu cho wṵ. Elé Ἐσωῶ ne asṵṵ mpa wa. ⁵ Gétú eyigémbṵ, déwegé fṵ mmye deshúlégé muú ndo nnó ápyé fṵ utṵṵ ébi Ἐσωῶ achye ebwṵ chánéné, néndé gébé gelú dankwáne mampa depṵ etiré na. Gíge bií bi Ata akérege meso fá mme, achwṵgé apye nye yéndégenṵ eyigé akwaá ápyéé bíbí gégené gbṵgṵnṵ, apye bṵṵ ákaá uféré ébi úlú ate bṵṵ né matṵṵ.

Bií bimbō élé Èσωω ne afegε nye yéndemuú ndere apyε utóó bií.

⁶ Anmé ba, né gétúgέ enyú nse gemε ya ne Apolos nmεé ne unó bi me njóó mbō nnó mpyε enyú dékaá ula mekomejós ayi ji ajóó nnó, “Èkágé enyú délyaaá mankwólé majyε ami ásame né mmu ηwe Èσωω.” Néndé mbógé dékwólégé mamí chánéné, déselé fó muú fó nnó aneá gemε apwō ayifó, débwεge fó mpyε nnó nlú muú yina epófó ayina. ⁷ Yé muú nyú ayi aneá gemε apwōó nte ayifó apó. Unó uko ebi enyú déwyaá Èσωω ne áchyéé enyú, epó mbó? Ne mbógé achyε enyú unó bina chyége, ulannó muú nyú adóo εbwō εwómé nnó, “Mbóó unó bi né uto bá?”

⁸ Wóó òh! Enyú bós Kōrent déferé nnó déwyaá mé unó uko. Dékwé mé gefwa, ne délú afwa ewé esé délá depó. Èeh! Èbé yé nnó enyú délú afwa wáwálé nnó esé ntó débáné enyú dégbaré gefwa chóncho. ⁹ Né metóó wa, nferé nnó Èσωω abelé esé àngbá Kras né melú ewé elá epó ne enógé. Esé délú eké bós abi ásoó mé mpa nnó áwáne, néndé elú eké ákpá esé ábelé gbónónó né mbaá ayi mme meko chóncho ne makiénné Èσωω ágéne. ¹⁰ Nnó esé délú ukenkéné bós gétúgέ délú bós utóó Kras? Yémbō enyú dése gemεge nyú nnó dékaá unó uko gétúgέ déchomé mpyε ne Kras. Bós mme áselé nnó esé délú jóó, yémbō enyú déselé gemεge enyú nnó déwyaá eshyε. Bós ánógé enyú yémbō ábyaa esé. ¹¹ Kpaá té gébé eyigé na, gébé geko fó wó esé dégéne menyé manyé ne manaá manyú wó. Défyé lé uchálé mandeé. Gébé eyigé fó, bós áchyégé esé εfwyale. Ne gébé geko fó wó dégéne malu mambélé wó. ¹² Esé depyε utóó ne eshyε ne dégéne genó eyigé dényéé. Muú ajógé mejóó mebo ne esé, dénenémmyε nnó Èσωω ájé ji. Bós áké achyεge esé εfwyale, dékoge wyε matóó. ¹³ Bós

áké áchóó esé mabó, déshugé εbwó meko melóméló. Aséle esé nnó délú umpwapwané unó ne ujwaá ebi bós ájyále ne uká.

¹⁴ Nsámé fó unó bina nnó mpyε mekpo unóó εgbaré enyú, nchyεge lé enyú majyεé, néndé delú baá ba ne ngbóo ne enyú dós. ¹⁵ Ne yé enyú débé lé ne gejamégé bós abi ájame enyú né metí Kras, tége nnó déwyaá lé muú ama ayi alú nte nyú. Me muú mpyéé enyú déchome mpyε ne Kras ne nlú nte nyú, néndé me ne mbóó mbε ngaré enyú abya melóméló Kras. ¹⁶ Gétú eyigémbō nkpeáge enyú nnó dése gekágé neke ena. ¹⁷ Gégé ula bi me ntóme Timóti eta enyú mbó. Ji alú maá wa, ne ngbóo ne ji dós. Ji alu muú ayi dékage líí mpyε ne ji né deparé Ata Jisós. Achwógé, atée nye enyú unó bi me mpyε ndere menkwólé Kras. Unó bina ne nlérege yéndé mbaá né machomele bós Kras.

¹⁸ Enyú abifó, mmu agbeé enyú néndé déferé nnó me nchwó sé ewú. ¹⁹ Yémbō Ata akamégé nchwó ewú nana. Nchwógé nkágé nye mbógé utó Èσωω ulú ne bós gempógé bina, wa apyéε lé meno detú. ²⁰ Genó eyigé gélérege nnó Èσωω alú mfwa muú gepófó denyaré mejóó élé uto bi Mendoó Ukpea echyégé ji nnó abe ne genwá eyigé Èσωω akelege. ²¹ Ndé genó enyú dékélege? Dekworege gepógé nyú, nnó me nké nchwóó eta nyú, nchwó pere manleré nnó me mbóó gejeé ne enyú, waá dékwórégé fó, me nké nchwóó, nchwó ne maá echyé? Nchyéé enyú εfwyale?

5

Ubélé tametame né εchomele bós Jisós

¹ Ubé òh, nwú nnó bós ábélege ubélé tametame né geluáge nyú. Agaré me nnó muú nyú ama abelege ne mendéε nte wuú. Gebobogé mechó ewé yéé bós abi

álá pò bɔ́ Jus alá ápyéé fɔ́. ² Ne enyú débwege mankɔ́ mfaá bwége né gefɔ́gé mechó ewé na? Pó gefɔ́gé mechó ewé enyú débɔ mamfyé gepúgé negbo na? Ferege muú ayi apyéé gefɔ́gé mechó ewéna wáwá né geluáge nyú. ³ Yé elé me nlá mpó ewú mbɔ, mendoó wa elú ne enyú, ne nsó mé mpa muú ayi apyéé gefɔ́gé mechó ewé na nkane mbó mbéagé ewú mpyéé, né mabɔ Jisɔs. ⁴ Nkélege nnó enyú dékú echomele déchoméagé mbaá ama, mendoó wa ebéé ne enyú ne uto Ata Jisɔs ntó ubéé ne enyú, ⁵ défyéé muú ubé yimbɔ né amu Danchomeló nnó áwa menyammye wuu, nnó Esɔwɔ áféréé ji né efwyale gabo né bíí bi Jisɔs Kras akerege meso mansɔ mpa bɔ́.

⁶ Mmye mebwége elómé fɔ́. Enyú dékaá fɔ́ nnó nekú némá ne nechɔ́ ebá, wye ndere ekéké yist gachyéé epyéé gejaméagé flawa amuale wɔ́? ⁷ Débɔ mamferé muú yimbɔ ayi apye gabo né geluage nyú. Ji alu eké yist ayi achɔ́ bréd. Depyéagé mbɔ debéé nye pópó eké bréd ayi alá pò ne yist. Ndere njóge mbɔ, nkaá me nnó enyú delú bréd meke néndé áwá mé Kras muú alú maá egóhme gepé ayi epaá koó upú. * ⁸ Ndere dényé epaá ewéna, dényé ewú ne bréd meke ayi alá apó ne yist. Mmye ké débé ne matɔ́ pópó ne dégarege wáwálé. Dényéagé fɔ́ ewú ne gekwénege bréd ayi awyaá yist. Mmye ké débége fɔ́ ne gabo ne nchye ayi esé débɔ déwyaá.

⁹ Né hwe ayi me mbɔ́ mbe ntómé enyú, ngaré enyú nnó défa mbwa ne bɔ́ abi ábélege ubélé ne bɔ́ tametame. ¹⁰ Me njóge mbɔ, ntómé fɔ́ ne bɔ́ abi alá kágé Esɔwɔ. Ebwɔ́ abi ábélege ubélé ne bɔ́ tametame. Abi áséé use, abi ánógé aló uka, ne abi ájóó ejó. Njóge mbɔ ebyennó

nké enyú délyaa mme yina kánká. Yémbɔ njɔ́ fɔ́ mbɔ wɔ́. ¹¹ Me nsá lé nnó enyú défa mbwa ne yéndémuú nyú ayi aké alú menjmé né echomele bɔ́ Esɔwɔ ne ábélege ubélé ne bɔ́ tametame. Yéé ayi aséé use, ayi anógé aló uka, ayi alwérege ulwéré, ayi anyuú mmɔ́ akwene yéé ayi alú menjó. Dényéagé yéé menyéé ne ufɔ́ bɔ́ bimbɔ.

¹²⁻¹³ Me mbɔ́ fɔ́ mansó mpa bɔ́ abi alá pò bɔ́ Esɔwɔ wɔ́. Elé Esɔwɔ ne asɔ́ mpa bwɔ́. Bɔ́ abi esé débɔ́ mansó mpa bwɔ́, elé ate anjme abi álú né echomele bɔ́ Jisɔs. Ndere elúmbɔ, pyege ndere ásámé né mmu hwe Esɔwɔ nnó, “Búge muú ubé yimbɔ atáné né geluáge nyú.”

6

Bɔ́ Jisɔs ájyéé fɔ́ ne ate né eso

¹ Ulannó muú nyú abɔ́gé mpa ne nte menjmé, ajyéé ne ji né eso, nnó bɔ́ abi alá afyéé metɔ́ ne Jisɔs wɔ́ ne ápa? Ulánnó déla jyéfɔ́ né mbaá ate bɔ́ Jisɔs nnó ákwyé enyú. ² Dékaá fɔ́ nnó bɔ́ Jisɔs ne ápáne nye mpa bɔ́ mme wɔ́, Ne mbɔ́gé enyú ne desɔ́ mpa bɔ́ mme, ulannó enyú déla kaágé kwyé ukéké dépɔ́ né metɔ́ metɔ́ nyú? ³ Enyú dékaá nnó esé ne dépáne nye mpa makiénné Esɔwɔ, pò mbɔ́? Mbɔ́gé dékaá mbɔ, ebyennó esé dékágé kwyéé ukéké dépɔ́ fa né mme. ⁴ Ndere elúmbɔ, mechó ekwéagé nnó déjye né mbaá bɔ́ abi echomele bɔ́ Jisɔs ala sé nnó ebwɔ́ alú genó wɔ́, nnó asó mpa nyú? ⁵ Me njóge mbɔ́ nnó mpyé mmye egbó enyú. Nnó yé muú ama apó né geluáge nyú ayi awyaá denja mankwyéé dépɔ́ ne ate anjme nyú? ⁶ Elómé fɔ́ nnó nte menjme abɔ́gé mechó ne nte, akpá ji ajyéé né eso kpaá te aténéagé né mbe ushu bɔ́

* 5:7 Elú wáwálé nnó: Né Ijip, Esɔwɔ agaré bɔ́ Isreli nnó, yéndé ula gepú áwa maá egóhme áse manoo míí áta manombi nnó ekiénné negbo echwɔ́gé ekoo úpú bwɔ́ koóge. Wye gébé eyigémbɔ ntó, Esɔwɔ agaré ebwɔ́ nnó bréd ayi ebwɔ́ átyege áfyéé fɔ́ yist (uka ebi upyéé bréd amualé) nnó ebwɔ́ ályá melo Ijip wáwá.

abi álá áfyéé metós ne Jisós wó nnó asó mpa bwó.

⁷ Ndere enyú dékpane ate déjye né echa eso, élere nnó enyú dékwe mé dédo uwya mme. Ulánnó muú akelage enyú mpa délá dékógé matós? Ulánnó muú ányégé enyú upwós délá dékógé matós? ⁸ Yémbó, nnó enyú délyaa bós ákélégé enyú mpa, ányégé enyú upwós, dékélégé bós mpa, dényéé bós upwós cháchá ne até aημε nyú. ⁹ Kágé nnó bós ube ányéé fó gefwage Esoᵱᵱ. Ekágé muú ábwólé enyú, elú wáwálé nnó bós abi ábélege ubele ne bós támetáme, abi ánogé áló uka, abi ákwene maló, ate andé abi ábélege ne ate, ¹⁰ yé bós abi ájóó ejó, abi ásee use, abi ányuú mmós akwéné, abi álwerege úlwéré, ne bós abi áfage unó bós. Ufós bós bina ako ányéé fó gefwage Esoᵱᵱ. ¹¹ Mbó ntó ne enyú abifo débo délu. Yémbó Esoᵱᵱ áshwóné enyú né gabo ayi dépye délá bós ukpea. Ase enyú nnó delú cho né mbe ushu wuú. Apyembó, gétúgέ utós bi Ata Jisós Kras apye ne utóó Mendoó Esoᵱᵱ.

Se menyammye wye nógé Esoᵱᵱ

¹² Muú fó ákágé jóó nnó, “Nkágé pyé yéndégenó eyi gejií me.” Wáwálé, yémbó kaá nnó unó ukouko fó wó uchwós né gelógáló wó. “Nkágé pyé yéndégenó eyi gejií me.” Yémbó nkágé lyaá fó nnó genó gefó gebós me deba, nla eké mefwe mbaá geji. ¹³ Muú ayifo ákágé jóó aké, “Esoᵱᵱ akwyéé menyé nnó akpene né une ne akwyéé une nnó menyé akpene wye.” Wáwálé, ne kágé nnó bíí uma Esoᵱᵱ achós nye une chónchó ne menyéé. Yémbó Esoᵱᵱ achyéé fó mekwaá menyammye nnó abelege ubele támetáme ne bós wó, achyéé mekwaá menyammye nnó asé menyammye yimbó anógé Ata Jisós. Ne élé Ata Jisós ne áchérege

menyammye mekwaá. ¹⁴ Ne ndere Esoᵱᵱ asele uto bíí apye Ata akwile né negbo, mbó ntó ne ásélé nye utó bíí apye esé dékwile né negbo.

¹⁵ Enyú dékaá chánéné nnó menyammye nyú alú lé upó menyammye Kras. Nnó élómbó, nnó muú asé gepógé menyammye Kras acho ne menyammye mendée eno? Ube! Ekágé be fó mbó. ¹⁶ Enyú débó mankaá nnó mende achogé mmye ne mendée eno, ebwó ne mendée eno yimbó ákwé eké muú ama, wye ndere ásamé né mmu ηwe Esoᵱᵱ nnó, “Ebwó apeá ákwé eké muú ama.” ¹⁷ Ne muú ayi áchómé mmye ne Ata, ebwó ne ji ábeé metós ema.

¹⁸ Lyágé mámbélegé ubélé ne bós támetáme. Yéndé gabo chá ayi muú apyéé, áchós fó menyammye wuú, yémbó muú ayi ábelégé ubelé ne bós támetáme, achós bo lé menyammye awuú jimboó. ¹⁹ Enyú dékaá fó nnó menyammye nyú alú lé melú ujwólé Mendoó Ukpea wó? Elé Esoᵱᵱ ne afye enyú Mendoó Ukpea ewéna né mmye. Enyú ambós fó wó débós gemége nyú wó. ²⁰ Esoᵱᵱ ana enyú ne genó eyigé gejeá geme dós mamferé enyú né efwyale. Ndere elúmbó, ségé menyammye nyú dénógé Esoᵱᵱ.

7

Dépre neba

¹ Góge me nshuú enyú meko né dépó etiré enyú désamé me.

Elú galógáló nnó mende achogé yé mmye ne mendée. * ² Yémbó, té mbaá bós ábélege ubelé támetáme dós, élóme nnó yéndé mende ábá awuú mendée ne yéndé mendée ntó ábá awuú menó. ³ Ne mende abó fó manshya mendée wuú ubelé wó, ne mendée ntó abó fó manshya menó wuú ubelé wó. ⁴ Menyammye mendée apó fó awuú

* **7:1** Elú wáwálé nnó: Né gébége Pól, bós abifo né Kōrent áse nnó mamba neba álómé fó néndé muú ábagé neba ábós fó gébé eyigé ákuú ηwe, ne mangigé gejamége unó.

jimbɔ́, alú lé ayi menɔ́ wuú. Ne menyammye mende apó ntó awuú jimbɔ́, alú lé ayi mendée wuú. ⁵ Ndere elúmbɔ, ékágé nte ashya nte ubelé, ekosé nnó ébwɔ́ ákámége meko amá nnó alyaá kpé ate né mboó gébé nnó anemmye mbaá Éswɔ́. Ne gébé eyigémbɔ gékógé, ébwɔ́ abó mankeré chónchó nnó ékágé danchomeló apye ébwɔ́ akpé né mmuameno gétúgέ alá akágé gbaré mmye bwɔ́.

⁶ Me njógé mbɔ, epófɔ́ nnó ηmerege muú fɔ́ mekpɔ mme nnó abá neba, yémbɔ nchyege lé enyú majyé. ⁷ Metɔ́ ébɔ́ egɔ́ me nnó yéndémuú abe ukwa eké me. Yémbɔ yéndémuú awyaá ewuú echye ewé Éswɔ́ achyéé ji. Achyéé bɔ́ abifɔ́ eshye mampye géfógé genó eyigé na, achye abifɔ́ mampye eyigé na.

⁸ Mbaá bɔ́ abi alú ukwa, ne akwi andée, ngárége ébwɔ́ nnó, elómé nnó ébwɔ́ ábagé fɔ́ neba, abe ukwa nkane me nlú. ⁹ Yémbɔ, mbógé ébwɔ́ ákágé gbaré fɔ́ menyammye bwɔ́, abá neba. Néndé elú galógáló nnó ébwɔ́ abá neba ne nnó ájwyegé mmye.

¹⁰ Né mbaá bɔ́ abi abané neba, nkpeage ébwɔ́ nnó, mendée abagé menɔ, ékágé alyaá menɔ wuú neba. Mejɔ́ ewé menjɔ́ mbɔ na, epófɔ́ me, elé Ata jimbɔ́ ne ajɔ́; ¹¹ yémbɔ, mbógé mendée alyagé menɔ wuú neba; ábagé sé menɔ ayicha elé epɔ́ mbɔ wɔ, akéré mbaá menɔ wuú ébwɔ́ akwyéé depɔ́. Ne ékágé menɔ ntó ábú mendée wuú né neba.

¹² Ne mbaá abifɔ́ abi abané bɔ́ abi alá áfyéé matsɔ́ ne Kras wɔ, ngárége ébwɔ́ nnó yéndé menjme ayi abané mendée ayi alá áfyéé metɔ́ ne Kras wɔ, mendée yimbɔ akámégé nnó ajwólégé ne ji, ékágé alyaá ji neba. Mejɔ́ ewé menjɔ́ mbɔ, étané membɔ́ né metɔ́ étané fɔ́ mbaá Ata wɔ. ¹³ Wyémbɔ ntó, ne menjme ayi abané menɔ ayi alá fyéé metɔ́ ne Kras wɔ alá abɔ́ fɔ́

manlyaá ji neba wɔ, mbógé menɔ yimbɔ akámégé nnó ajwólégé ne ji. ¹⁴ Me njógé mbɔ néndé, Éswɔ́ ajéé menɔ ayi alá fyéé metɔ́ ne Kras wɔ gétúgέ mendée wuú áfyéé metɔ́ ne Kras. Ne ajéé ntó mendée ayi alá fyéé metɔ́ ne Kras wɔ gétúgέ menɔ wuú áfyéé metɔ́ ne Kras. Mbógé elé pɔ́ mbɔ wɔ, Éswɔ́ aselé baá bwɔ́ eké baá bɔ́ abi alá kágé Éswɔ́. Ne ndere elúmbɔ, Éswɔ́ asé baá bwɔ́ ndere bɔ́ bií. ¹⁵ Yémbɔ mbógé muú ayi alá fyéé metɔ́ ne Kras wɔ, aké akélege manlyaá neba ne muú ayi áfyéé metɔ́ ne Kras, ago ji ajye, néndé ébé epɔ́ ewé egbárége muú ayi áfyéé metɔ́ ne Kras nnó épye nnó alyaá ji neba. Éswɔ́ akú esé nnó débé né neso. ¹⁶ Wɔ́ mendée menɔ ayi ófyéé metɔ́ ne Kras kaá nnó getú jyéé ndɔ́fɔ́ menɔ wye akágé fyéé metɔ́ ne Kras. Ne wɔ́ menɔ ayi ɔfyéé metɔ́ ne Kras kaá ntó nnó getú jyéé, ndɔ́fɔ́ mendée wye akágé fyéé metɔ́ ne Kras.

Yéndémuú abéé wye ndere ji abɔ́ alu gemégé nnó Éswɔ́ akúú ji

¹⁷ Yéndémuú abe wye ndere ji abɔ́ alú gébége Éswɔ́ akúú ji. Gé genó eyigé menlerégé né yéndé echomelé bɔ́ Jisɔ́ nnó apyégé mbɔ. ¹⁸ Mbógé asó mé muú nsó ne Éswɔ́ alé ku ji nnó abe muú awuú, ékágé ámuá mambi nnó asó ji nsó. Ne mbógé ntó nnó alú dansɔ́ wɔ nsɔ́ gébége Éswɔ́ akúú wɔ nnó ɔbe muú awuú ómmyégé fɔ́ nnó asó wɔ nsó. ¹⁹ Yé ásó wɔ nsó, yé asó wɔ, ewémbɔ epye mechó wɔ. Genó eyigé genéá gepwɔ́ gelú elé nnó ónógé mabe Éswɔ́. ²⁰ Ndere elúmbɔ, yéndémuú abe wye ndere ji alú gébége Éswɔ́ akúú ji. ²¹ Nnó óbɔ́ ɔlú memfwé gébége Éswɔ́ akúú wɔ nnó ɔbe muú wuú? Ékágé ɔchyéé geme jye éfwyale getú eyigémbɔ. Yémbɔ, mbógé ógégé meti nnó ɔferégé geme jyéé nnó óbégé sé memfwé pyembo. ²² Kaágé nnó yé muú abó alú lé

memfwé ne Eσωω akuú ji nnó ábé muú wuú, né egbe ewé Ata apó mefwé. Elú ntó nnó muú ayi abó álá pó mefwé gébégé Eσωω akuú ji nnó abe muú awuú, alú mefwé mbaá Kras. ²³ Tégé nnó, Eσωω ana enyú ne genó eyigé genjá geme mamferé enyú né efwyale. Débege fə afwé mbaá akwaá. ²⁴ Ndere elúmbə, yéndemuú abe wye ne Eσωω ndere ji abó alu, gemegé nnó Eσωω akuú ji.

Andée abi alá ba ana wə ne akwi

²⁵ Ne gógé menjəó depərə bəó abi alú ubwene. Genó eyigé me njógé mbə Jisəs jimboó fə wə agáre me wə, yémbə ngáregé enyú ndere muú ayi Ata ágéne me meshwe apye me nlú muú ayi enyú dékágé néré metəó ne ji.

²⁶ Né úféré ba, elú galógáló nnó yéndemuú ábé wye ndere ji alú néndé efwyale eja nana dəó. ²⁷ Muú ayi ábáne mendée ékágé alyaa mendée wuú neba. Ne muú ayi alá alú dambá mendée, ékágé akélé mendée mamba. ²⁸ Yé élé njógé mbə, mbógé muú abagé mendée apye fə gabo wə ne yé mesə mendée abagé menə apye fə gabo wə. Yémbə bəó abi ábane neba, ágəó efwyale. Ne nkélégé nnó mpye ékágé enyú dékpé né efwyale ewé ebwə ágéné.

²⁹ Anme ba, góge mengáre enyú nnó gébé eyigé Eσωω achyéé elá gachyéé gebye. Né getú eyigémbə, bəó abi ábáné andée abe eké bəó abi alá bá andée wə. ³⁰ Bəó abi áwyaá mesome, ábe eké bəó abi alá pə ne mesome. Bəó abi áwyaá nechóchó ábé eké bəó abi alá pə ne nechóchó. Ne bəó abi ákene gese ábé eké bəó abi alá pə ne unó gese. ³¹ Muú ayi awyaá utəó mampye fa mme abe ndere muú ayi ala nere metəó ne unó mme wə.

³² Ne nkélégé fə nnó genó gechyege enyú efwyale né metəó. Muú ayi alá bá mendée wə, afyéé metəó wuú mampye utəó Ata Jisəs,

ne akelege nnó apyéé utəó bimbo gefəó eyigé metəó egəó ji. ³³ Yémbə muú ayi ábané mendée anerege metəó né unó mme, akélégé élé nnó ápye unó bi metəó egəó mendée wuú. ³⁴ Ne getú eyigémbə úféré biú ukwéné tyátyá. Wyémbə ntó ne mendée ayi ábané menə anerege metəó né unó mme gétúgé akelege mampye genó eyigé metəó egəó menə wuú. Yémbə mendée ayi alá lú dambá menə, afyéé lé metəó mampye utəó Eσωω, ne achyege geme jiú geko mbaá Ata Jisəs.

³⁵ Unó bi me njógé mbə na, ulú élé mampoó enyú, epófə nnó nshyaá nnó enyú depýege fə ubi wə, nkélégé élé nnó depýege unó né meti ewé elu cho, défyé mekpo né depərə Ata.

³⁶ Muú akpégé gébwénégé mendée mambá, ne agégé nnó gébé eyigé ji alú mambá mendée yimbə gelegé koó, ne ji akágé gbaré fə mmye né depərə ubelé, apye ndere ji akelege abá mendée yimbə. Gabo apə mmu. ³⁷ Yémbə muú ajógé mé né metəó wuú nnó ji ábáné fə mandée ayi ji abó alú mambá, ne yé genógé fə gepə eyi géténé ji nnó abá mendée yimbə, mbógé ji akágé gbaré mmye jiú né depərə ubelé, ashyagé nnó ábáné fə mendée yimbə apye mechó melóméló. ³⁸ Ndere elúmbə, muú ayi ábáne gembwénégé mendée ayi ji akpené mambá apye mechó melóméló. Ne muú ayi alá bá wə, apye mechó ewé elómé kpaá epwə amu.

³⁹ Mendée abəó fə manlyaa menə wuú neba, abá menə yicha ewé menə wuú alú membe wə, ekosé nnó menə wuú agbogé ne ji akágé ba menə yicha ndere ji akélégé. Ne menə yimbə abó mambe muú ayi afyéé metəó ne Kras. ⁴⁰ Ne yé lé menə wuú agbogé ji akágé ba ayicha, né metəó wa nferé nnó éló nnó yé menə ayicha ábagé sé. Ne nferé nnó Mendoó Eσωω ne

εχχυέγε me majye ami menchyεge mb̄o.

8

Men̄o gen̄o né gep̄oge b̄ō Jis̄s elé gejeé ep̄f̄o def̄ō

¹ Gógé me nj̄ō dep̄oré menyéé ayi b̄ō apye upe mbaá aló uka. Yéndemuú ajógé aké, “Esé déwyaá def̄ō.” Ndere ajógé mb̄o, ab̄o mankaá nn̄o déf̄ō dékágé pye muú abwεge mmye. Gen̄o eyi gépye b̄ō áwene né dep̄oré Es̄w̄o elé gejeé. ² Muú ayi aféré nn̄o ji akaá me yéndegen̄o chánchá, alú dankaa yé gen̄o ndere ji ab̄o alú mankaá. ³ Yémb̄o muú ayi agbōo ne Es̄w̄o ji ne Es̄w̄o akaá ndere muú wuu.

⁴ Ndere elúmb̄o, déké déjógé mech̄o manyé menyéé ayi apyεé upe mbaá aló uka, esé dékaá nn̄o aló uka, áp̄o yé gen̄o, ne nn̄o Es̄w̄o alú lé ama. ⁵ Yé lé un̄o úlú né mfaánebuú ne fá mme, ebi b̄ō áséle nn̄o úlú b̄ō es̄w̄o abi bw̄o ne yé elé b̄ō Es̄w̄o ne b̄ō ata ájamé d̄ō, ⁶ esé dékaá nn̄o Es̄w̄o alú lé ama. Ji alú Nte sé muú akwye un̄o uko ne akwye esé nn̄o dénógé ji. Ne déwyaá lé Ata ama ayi alú Jis̄s Kras muú un̄o uko ebi Es̄w̄o akwyeé ukené ne ji. Ne ji ne achyεgé esé gen̄wá.

⁷ Yémb̄o b̄ō Jis̄s ako f̄ō w̄o ákaá nn̄o aló uka ap̄o yé gen̄o w̄o. B̄ō abif̄ō ab̄ō ánógé aló uka kpaá te nn̄o mbógé ebw̄o ányéégé menyéé ayi ápye upe mbaá aló uka, mat̄ō bw̄o ágárégé ebw̄o nn̄o alú nóge aló uka. Ne elé mat̄ō bw̄o ala bene w̄o, agare ebw̄o nn̄o apye gye. ⁸ Ep̄f̄ō gef̄ógé menyéé ayi esé dényéé ne ápye esé débéé kw̄okwólé ne Es̄w̄o. Delá dényé ji w̄o yé gen̄o gef̄ō eyi genome esé gep̄o, yé dényé ji apógé f̄ō esé né meti f̄ō.

⁹ Yémb̄o, ségé yé gébé nn̄o ékágé désé ebw̄onye ewé Es̄w̄o achyεenyú nn̄o dényé yéndé gef̄ógé menyéé,

dépye aηme abi alá ábené né dep̄oré Es̄w̄o w̄o ákpare ákwe. ¹⁰ Néndé muú ayi alá ábené né dep̄oré Es̄w̄o w̄o, agégé ndere w̄o ayi ókaá gen̄o, olú né ntoné aló uka ónyéé menyéé, ji ntó ab̄ō geji manyé menyéé ayi áchyéé mbaá aló uka. ^{*} ¹¹ Ne mbógé anyéégé menyéé yimb̄o ebyenn̄o w̄o muú ayi ókaá gen̄o ócho gen̄wáge men̄me wye ayi alá bené né dep̄oré Es̄w̄o w̄o, muú Kras agbōo ntó getú jii. ¹² Ópyége nte men̄me wye ayi alá ábené né dep̄oré Es̄w̄o w̄o, apyégé gabo né gen̄o eyigé met̄ō wuu egaré ji nn̄o gélú gyéé, ebyenn̄o ópyé ntó gabo mbaá Kras. ¹³ Ndere elúmb̄o, mbógé menyéé ayi me nyéé akágé pye men̄me wa apye gabo, nyéé sé ji kánká nn̄o ékágé mpye men̄me wa apye gabo.

9

Un̄o bi aηgbá Jis̄s dwyaá ebw̄onye mampye

¹ Me nwyaa ebw̄onye mampye yéndegen̄o eyigé gelu cho. Me nlú ηgbá Jis̄s Kras, nkpa ame yá nge Ata sé Jis̄s wáwálé, ne enyú delu ut̄ō bá bi mpyéé ndere Ata achyεgé me eshye. ² Yé b̄ō abif̄ō alá ákaá nn̄o me nlú ηgbá Kras w̄o, enyú amb̄ō dékaá wáwálé nn̄o me nlú ηgbá Jis̄s. Enyú delu gelo eyigé gelere nn̄o me nlú ηgbá Jis̄s Kras.

³ Gená, ne menshúgé meko mbaá b̄ō abi ákelégé manj̄ō nn̄o me mp̄f̄ō ηgbá Kras. ⁴ Esé dékwané mansε menyéé ayi dényé mbaá b̄ō né ut̄ō ebí esé dépye. ⁵ Nn̄o esé dékwané f̄ō mamba andée dékene ne ebw̄o ndere Pita ne aηgbá Jis̄s abif̄ō, ne aηme Ata Jis̄s ápye w̄o? ⁶ Waá nn̄o wylé esé ne Banabas ne déb̄ō mampye ut̄ō ne amu sé gené dégé menyéé ayi dényéé? ⁷ Ndé muú be, ayi apye ut̄ō, anyéé né mmu gebagé nkú jii? Muú ayi apene

* **8:10** Elú wáwálé nn̄o: Né gep̄oge b̄ō Kōrent, melu ewé ájéle nya aló uka elé gekpékpégé gep̄u eyi gewyaá gejamégé baá upú. Baá upú abif̄ō elé abi b̄ō ájwolegé ányéé menyéé ne yéndemuú akage kpe mmu anye menyéé wyeé.

genóó eyi géwóme umpome abó manyé umpomé bi genóó eyigémbo gewóme, wa mbó fó wó? Ne muú ayi ábame mpó, abó manyú nebene mpó wa mbó fó wó?

⁸ Enyú déférégé fó nnó unó bi menjóó mbó, utané lé né metóó mekwaá. Mabé ayi Esówo achye Mosis agárege wye mbántó. ⁹ Mabé ayi Esówo achyéé Mosis aké, “Muú áwégé fó meno mpó ayi apyéé utóó né mekóó gébégé aké apyéé utóó né mmu mekóó.” Ekágé esé déféré nnó Esówo abó ajóó mbó atóó lé ne mpó ejieji. ¹⁰ Nnó genó eyigé Esówo ajóó mbó getóó ne esé wó? Getóó ne esé wáwálé néndé muú ayi apené mbwé né mekóó ne ayi aferege mbwé ebwó ako ánerégé matóó nnó mbóó mekóó achyege nye awuú bwó mbwé. ¹¹ Esé depé depóre Esówo né matóó nyú wye eké mbwé ayi muú apené né mekóó, nnó elú mecho mebo ndere enyú depóge esé ne unó bi menyammye sé ákelegé? ¹² Mbógé enyú déchyege unó mbaá ate bóó abifó bóó abi áwyaá ntó ebwónyene mansé ubi, nnó esé ntó dékwané fó mansé unó eta nyú ebi ujamé upwóó yé ebi bwó wó?

Yémbó, esé défyé fó eshye mangii enyú ubi, yé lé délú cho mangii. Esé dégígé fó unó bina dékógé lé metóó nnó ékágé dépye genó eyi gégbéé nnó bóó awúgé fó abya Kras. ¹³ Enyú dékaá wáwálé nnó bóó abi ápye utóó né mmu echa upe Esówo, áwú bwó menyéé átánégé lé eféé. Ne ampye upe abi apye upe né geluógé upéé Esówo, awú bwó menyéé ntó átánégé né menyéé upe ayi bóó áchyege. ¹⁴ Wyembó ntó ne Kras Jisós agaré nnó bóó abi ágárege abya melóméló, awú bwó menyéé abó mantanege lé né mbaá bóó abi áwúú abya melóméló.

¹⁵ Yémbó, nlú danse ebwónyene ewena mpyeé unó bi ulú cho mampye. Yé elé nsame mbó, nsamé fó nnó enyú déchye me ubi. Elú

galógaló nnó me nkpe ngbo lé mbya ayi ngarege abya melóméló nla nselé fó genó. ¹⁶ Me nke ngárege abya melóméló ewémbo epyéé fó nnó me ndogé ebwó ewóme, néndé élé utóó bá ebi me mbóó mámpye. Ne mbógé nla ngaré abya melóméló yina wó, ebóó nye ne me. ¹⁷ Ebe nnó me mbóó ne mbó nnyaá geme ya nnó ngarege bóó abya melóméló, me mbó nkelege nsa. Yémbó me mbóó fó wó nnyaá geme ya wó, élé Esówo ne ajyaá me ne áfyéé me utóó bií né amu nnó mpyeégé. ¹⁸ Ne nsá wa alú nnó, né utóó bina? Ekosé metóó megómégó ewé menwyaá gétúgé ngarege bóó abya melóméló detú. Ngárege bóó abya melóméló ngige fó nnó achyéé me genó ndere muú ayi agarégé abya melóméló ábóó mangii.

¹⁹ Me mpó yé mefwé mbaá muú fó, yémbó nse geme ya nkane mefwé mbaá bóó ako nnó mpye gejamégé bóó áfyé matóó ne Kras. ²⁰ Me njyégé mbaá ayi bóó Jus alú, nkwe eké muú Jus nnó mpye ebwó áfyé metóó ne Kras. Ne njyégé ntó né mbaá ayi bóó abi ákwólege mabe Mosis alú, nkwe eké muú ayi ákwólege mabe Mosis nnó mpye ebwó áfyé metóó ne Kras, yé élé me nlá pó fó muú ayi ákwólégé mabe Mosis. ²¹ Njyégé mbaá bóó abi alá kágé mabe Mosis, nkwe eké muú bwó nnó mpye ebwó áfyéé metóó ne Kras. Ne yé élé nlá nkwlólegé mabe Mosis epóóó nnó nkwlólegé fó mabe Esówo, nkwalé, néndé nkwlólegé mabe Kras. ²² Njyégé mbaá bóó abi alá lú dambene né depóre Esówo, nkwe eké muú bwó nnó mpye ebwó ábené né depóre Esówo. Me mbwólége yéndé gefóge muú né mati mako nnó ebege kókógé mmye mpye yé abifó áfyé metóó ne Kras.

²³ Memyeé unó bina uko nnó abya melóméló ajyégé mbe nnó meso gébé me ntó mbó mejeé ewé abya melóméló achwóó ne

ewú mbaá bɔɔ abi áfyéé matɔɔ ne ji. ²⁴ Enyú dékaá nnó mankwólé Eɔwɔ alú eké metú gátélé. Bɔɔ abi ákpene wye ako álómege, yémbɔ, elé muú ama ne abɔɔ nsa. Gétú eyigémbɔ, kwólégé Eɔwɔ chánéné nnó meso gébé débɔ nsa wye nkane muú ayi álómege gátélé abɔɔ nsa. ²⁵ Yéndemuú ayi akpene né metu gátélé, aselé gébé, akpomé mmye né mati mako. Apye mbɔ nnó abɔ nsa, ne nsa yimbɔ alú ayi áchɔge. Yémbɔ nsa ayi esé bɔɔ Eɔwɔ débɔɔ nye alú lé nsa ayi alá chégé fɔ te kwyakwya. ²⁶ Gétú eyigémbɔ, ne me nlá nlómégé fɔ eké muú ayi alá pɔ ne genó eyigé anérégé metɔɔ wye mambɔ. Me mmye fɔ eké muú ayi amyéé umyéé adoó ukwekwε né mme detú. ²⁷ Mpye menyammye wa awuú ubalé nnó áwúgέ ne me. Mpyeé mbɔ nnó ékágé me ngarége bɔɔ mekomejɔɔ Eɔwɔ ebwɔ ábɔ nsa, membɔɔ nnó detu.

10

Pɔl akwelé mbeé mbaá bɔɔ Kōrent nnó ékágé apye genó eyigé bɔɔ Israeli apye nya ágene efwyale

¹ Añme ba, nkelege nnó enyú détégé genó eyi gépye nya ne ukwene ante sé gébégé ebwɔ ákene ne Mosis né mashwɔné. Ndere ebwɔ akene ájyeé geko gebame ebwɔ ako ne ebwɔ ako áchyaá ebeé mega megélé né mme. ² Ndere gekó gébamé ebwɔ, ne mánychyáa ayi ebwɔ áchyaá ebeé mega ewémbɔ, elúmbɔ lé manaá Eɔwɔ ne ebwɔ áwɔɔ. Ne gefógé manaá ami ebwɔ áwɔɔ mbɔ, mánléré nnó ebwɔ álú añkwólé Mosis. ³ Ebwɔ ako ányé gefógé menyéé ama ayi Eɔwɔ achyεé ebwɔ. ⁴ Ne ebwɔ áko ányú ntó manaá ami Eɔwɔ achyεé ebwɔ. Manaá mimbɔ matanege né etaravé ewé ekene ne ebwɔ, ne etaravé ewémbɔ ebɔ elu lé Kras. * ⁵ Yé elé Eɔwɔ álere ebwɔ galógál

mbɔ, gejamégé ebwɔ apye unó bi metɔɔ enywɔnege Eɔwɔ. Gétú eyigémbɔ, Eɔwɔ awá ebwɔ, ne unkwɔ bwɔ ulá né mashwɔné tyátyá.

⁶ Unó bi upyé mbɔ na, ulú elé manchyéé esé majyéé nnó ékágé esé débógé gejeé mampyege gabo ndere ukwene ante sé ábɔ apyéé.

⁷ Dénógé fɔ aló uka ndere ebwɔ abifo ábɔ apyéé. Asá né mmu ηwe Eɔwɔ nnó, “Ebwɔ ájwólé, ányéé, ányuú ne ákwilé mme aló mámbéné mabée né mbe ushu meló uka.” ⁸ Ékágé esé ntó débélégé ubélé ne bɔɔ tamétamé ndere ebwɔ abifo ábɔ apyéé. Gétúgé eyigémbɔ, Eɔwɔ apyéé delé bɔɔ esaá meso eléé ágbo né bií uma. ⁹ Ékágé dékpélé Kras ndere ebwɔ abifo ábɔ ákpélé ji, gétú eyigémbɔ Eɔwɔ ató mmye enó ebwɔ ágbo. ¹⁰ Ne déñmenégé fɔ Eɔwɔ meso humm humm ndere ebwɔ abifo ábɔ apyéé ne ekiénné Eɔwɔ ewé ewáné bɔɔ echwɔ wá ebwɔ.

¹¹ Unó bina uko ebi upye nyá ne ebwɔ ulú lé mánkwélé bɔɔ mbée nnó ase gébé. Ne asá ubi né mme nnó achyεé esé majyéé, esé abi delú mbɔ né gébé eyigé na, eyi elá gachyεé mme abyε.

¹² Ndere elúmbɔ, yéndemuú ayi aféré nnó aténé chánéné, ase gébé nnó ékágé akwé gébégé mmuámeno áchwógé eta wuú.

¹³ Kaágé nnó, yé mmuameno ayi achwɔɔ eta nyú ayi alá lú gachwɔ mbaá ate bɔɔ ápɔ. Eɔwɔ alu muú ayi dékage líí mmye ne ji. Déliíge mmye ne ji alyaágé fɔ nnó enyú dékpe né mmuámeno ayi apwɔɔ eshyéé nyú. Yémbɔ, mmuámeno achwógé eta nyú, Eɔwɔ achyεge enyú eshyε ewé dékoge metɔɔ dépwɔɔ mmuámeno yimbɔ.

¹⁴ Añme ba, ndere elúmbɔ, boóge délya aló uka manógé. ¹⁵ Enyú delú bɔɔ abi dékágé genó, fεrege, dégené nno, mechó ewé me njɔɔ mbɔ elú

* **10:4** Elú wáwálé nnó: Etáravé ewé ebɔ ekene nya ne bɔɔ Jus, elé Kras Jimbɔ ne ákene ne ebwɔ.

wáwálé. ¹⁶ Esé déké déteé negbóné Kras chónchó, détamégé Esɔwɔ né mmɔ́ ami. Ndere dépyéé mbɔ́, déchome mmye, dékarege amo manoo Kras. Ne déké denyee ntó brɛd ayi agyálé ubauba délerege nnó déchomé mbɔ́ntó mmye, dékarege menyammye Kras. ¹⁷ Yé élé esé abi denyee ntó brɛd yimbɔ́ déjamé, ntó brɛd yimbɔ́ alú lé ama. Ewéna éléré nnó esé ako décho mmye déla muú ama.

¹⁸ Tégé gepogé bɔ́ó Israeli, ebwɔ́ abi ányee menyee upe ayi ápye upe né mfaá geluógé upe, áchónege mmye ne Esɔwɔ muú ebwɔ́ ánógé. ¹⁹ Ndé genó me njógé mbɔ́ fa? Nnó me njógé mbɔ́ lé nnó aló uka álú genó? Waá menyé ayi ápyee upe mbaá aló uka ne álú genó? ²⁰ Ngba, me njógé fɔ́ mbɔ́, njógé lé nnó upe ebii bɔ́ó abi alá pɔ́ bɔ́ó Jus ápyee mbaá aló uka, ápyee mbɔ́ lé mbaá aló nchye apyee fɔ́ mbaá Esɔwɔ. Ne me nkelégé fɔ́ nnó enyú déchome mmye ne aló nchye. ²¹ Muú ákágé nyú fɔ́ mmɔ́ né amo Ata, ne ama anyúgé ntó mmɔ́ né amo aló nchye. Muú ákágé nyé fɔ́ ntó menyee Ata ne gébé gema anyégé menyee aló nchye. ²² Ekágé esé dépye genó eyigé Esɔwɔ ammye deboó. Nnó esé déwyaá eshye dépwɔ́ ji?

²³ Muú fɔ́ ákágé jógé aké, “Me nkáge pye yéndégenó eyi gejigé me metɔ́.” Elú wáwálé, yémbɔ́, kaágé nnó, unó uko fɔ́ wɔ́ upogé wɔ́. “Me nkáge pye yéndégenó eyi gejige me metɔ́.” Yémbɔ́ kaá nnó unó uko fɔ́ wɔ́ upye muú awené wɔ́. ²⁴ Yéndémuú aferégé mampye genó eyi gepogé ate aɲme, epófó eyi gepogé jimbiú wɔ́.

²⁵ Nyégé yéndé menya ayi akpoó né gese. Dégigé fɔ́ mbaá ayi menya yimbɔ́ atané. ²⁶ Néndé ásá né ɲwe Esɔwɔ nnó, “Esɔwɔ ne abɔ́ mme ne yéndégenó eyi gelú né mme.”

²⁷ Mbógé muú ayi alá afyee metɔ́

ne Kras wɔ́, akúgé enyú menyee déjyegé, nyégé yéndégenó eyigé ji achyegé enyú. Dégigé fɔ́ mbaá ayi menya yimbɔ́ atané nnó ékágé matɔ́ nyú áchye enyú efwyale. ²⁸ Yémbɔ́ muú agáregé enyú nnó, “Menyee yina élé ayi apyee upe mbaá aló uka”, dényégé fɔ́ ji, nnó ékágé muú fɔ́ abɔ́ efwyale né metɔ́ ásé nnó enyú dépye gabo. ²⁹ Me njógé mbɔ́, épófó nnó nké enyú délyaá menyee yimbɔ́ gétúgé dényégé débɔ́ efwyale né metɔ́. Njógé lé nnó delyaa manyé menyee yimbɔ́ gétúgé dényégé muú yimbɔ́ abɔ́ efwyale né metɔ́ wuú. “Ulánnó me nlyáge genó eyigé me mbɔ́ manyé gétúgé muú ayifɔ́ aferé nnó, ‘Muú anyégé alú gyeé’.” ³⁰ Mbógé me nchyege matame mbaá Esɔwɔ gétúgé menyé ayi me nyee, ulánnó muú áchɔ́ me mabɔ́ gétúgé menyee ayi mbɔ́ me mbe ntamé Esɔwɔ ne me nlé nyé?”

³¹ Yémbɔ́ kaá nnó yéndégenó eyigé wɔ́ apyee, yé wɔ́ anyee, yé anyuú bɔ́ mampye geji ndere gepyee bɔ́ áfegé Esɔwɔ. ³² Se gébé nnó ékágé apye genó eyi gepyee bɔ́ apyee gabo, yé bɔ́ Jus, yé bɔ́ Grek, yé echomele bɔ́ Esɔwɔ. ³³ Wyembɔ́ ne me mmyee nnó mpyee metɔ́ egógé yéndémuú né yéndégenó eyigé me mpye. Me nkelégé fɔ́ mampye genó eyi gepogé lé me mbiú. Me mpye eyi gepogé bɔ́ ndere Esɔwɔ akágé feré ebwɔ́ né efwyale gabo.

11

¹ Ndere elúmbɔ́, kwólégé ntó gekágé neke ya wye ndere me nkwalége eyige Kras.

Gefɔ́ eyigé andee abɔ́ mambɛ né echomele bɔ́ Kras

² Me nfége enyú néndé déteé me né yéndégenó ne dépye unó wyye ndere me mbɔ́ nleré enyú.

³ Yémbɔ́ nkelégé mampye enyú dékaá chánéné nnó Kras ne alú

mekpo mbaá ande ako, mende ne alú mekpo mbaá mendée. Ne Eṣṓwṓ alu ndere mekpo mbaá Kras. ⁴ Yéndé mende aké anenémmye né echomele bṓṓ Kras, yé aké agarege mekomejṓṓ ayi atane mbaá Mendooṓ Eṣṓwṓ, akweregé mekpo wuú ebyennó achyegé mbṓ lé mekpo unṓṓ mbaá muú kpaá wuú. ⁵ Ne yéndé mendée aké anenemmye, yé aké agarege mekomejṓṓ ayi atane mbaá Eṣṓwṓ alá akwere mekpo wuú wṓ, achyegé mbṓ elé mekpo unṓṓ mbaá muú ayi alu ndere mekpo wuú. Alú wye eké akpalé ji mekpo. ⁶ Ndere elúmbṓ, mbṓgé mendée akelégé fṓ mankwere mekpo wuú, ákpe ákpale mekpo wuú. Yémbṓ, mbṓgé ji akaá nnó elú elé mekpo unṓṓ eta wuú mankpale mekpo akweregé mekpo wuú. ⁷ Ne mende abó fṓ mankwere mekpo gébégé aké anenemmye wṓ. Néndé Eṣṓwṓ akwyéé mende nnó ábé eké jimṓṓ, achyegé Ji ṅṅṓ. Yémbṓ mendée afyéé lé mende ṅṅṓ mmye. ⁸ Néndé Eṣṓwṓ ase fṓ membea mendée ne akwyéé mende wṓ, asé lé ayi mende ne akwyéé mendée. ⁹ Elú wye ndere Eṣṓwṓ alá akwyéé fṓ mende gétúgé mendée wṓ. Akwyéé mendée gétúgé mende. ¹⁰ Gégé ula bi mendée abṓṓ mankweré mekpo wuú, manlerege nnó mende ne abṓṓ uto né eta wuú. Apyegemṓṓ matṓṓ asṓṓ fṓ makiénné Eṣṓwṓ. ¹¹ Yé ndere elúmbṓ, esé abi défyéé matṓṓ ne Kras, mendée abó fṓ mantene ushu ushu bií wṓ. Abó mantene ne mende. Ne mende ntó abṓṓ fṓ mante ushu ushu bií wṓ. Abó mantene ne mendée. ¹² Yé lé asele membea mende ne akwyéé mendée, yé mende fṓ, apó fa mme ayi mendée alá byéé ji wṓ. Ne elé Eṣṓwṓ ne akwyéé unó uko.

¹³ Enyú ambṓṓ déferege dégené nnó elṓmé fṓ nnó mendée anenemmye eta Eṣṓwṓ ewé alá we gebugendeé né mekpo wṓ. Elṓmbṓ? ¹⁴ Né mme yina, dége mbṓ nnó mende abege ne mejwe

metyemetye, achyegé mbṓ lé mekpo unṓṓ né gemε jíí, ¹⁵ ne nnó mendée abege ne mejwe metyemetye, efyε ji ulṓṓ né mmye. Néndé Eṣṓwṓ achyε mendée mejwe ewémbṓ nnó eβε ndere genó eyi gekweregé ji mekpo. ¹⁶ Ne mbṓgé muú fṓ aké akεlege manyéé mbee né mechṓ ewe, mengarege ji nnó esé anḡba Kras depó sé ne gepṓ eyigé cha manleré ndere anógé Eṣṓwṓ yé machomele bṓṓ Kras apó ne geji.

Bṓṓ echomele Kras né Kōrent ányéé menyéé Ata né meti ewé elápó cho

¹⁷ Né mechṓ ewé me nchwṓṓ ngaré enyú, nfege fṓ enyú, néndé enyú dechwṓgé chónchó ndere bṓṓ Jisṓs, déchwṓ fṓ né galógál, déchwṓṓ manchṓ depó chṓṓ. ¹⁸ Ne genóge mbe gélu nnó, agaré me nnó enyú déchwṓge chónchó né echomele nyú manógé Ata, déjwolege matooṓ matooṓ ne anḡya. Ekágé be wáwálé. ¹⁹ Anḡya ábṓ mambe metṓṓ metṓṓ nyú. Abegé mbṓ, akágé nyε muú ayi akwṓlege Jisṓs wáwálé. ²⁰ Mengε mbṓ nnó gébégé enyú déchwṓge chónchó nnó dényéé menyéé Ata, yémbṓ ji fṓ wṓ enyú déchwṓṓ manyéé wṓ. ²¹ Genó eyigé enyú dépyéé gelu nnó, yéndemuú awenege manye menyéé awuú, atéé fṓ ate anḡme abifṓ. Ndere dépyemṓṓ, abifṓ anyéé, anyuú akwene, abifṓ agboó mesa. ²² Chaá! Nnó enyú depó ne upú ebi enyú dékágé nyεge menyéé, dényuú mṓṓṓ wyéé? Ne ulánnó enyú débyaá echomele bṓṓ Eṣṓwṓ, déchyεge mekpo unṓṓ mbaá abi alá pó ne genó. Enyú dékelege nnó me mpyéé nnó ne enyú? Dékelege memfée enyú né gefógé mechṓ ewé? Nḡba, nkágé pyε fṓ mbṓ.

Menyéé Ata Jisṓs

(Mat 26:26-30; Mak 14:22-26; Luk 22:14-20)

²³ Unó bi Ata alere me, ubi ne menlere enyú, nnó né utuú bi

achyεé Ata Jis̄s man̄kwaá, ab̄o nt̄o br̄ed, ²⁴ áchyεgé matame mbaá Ε̄s̄w̄o, agyá nt̄o br̄ed yimb̄o ubauba, aj̄oó aké, “Gége menyammye wa na, me nchyége né gétúgé enyú yéndégébé déké dényε ji, pyé gé wyé na manté gé negbo na.” ²⁵ Wyémb̄o nt̄o ne gébé gé anere menyéé manye, ab̄o amo ne mm̄oó mmu aj̄oó aké, “Amo yina alú gep̄o eyi gelere menomenyεé meke ewé Ε̄s̄w̄o anyéé ne enyú. Menomenyεé ewéna eké ne manoó ama. Ne yéndégébé déké dényuú mami, pyé gé wyémb̄o manté gé negbo na.” ²⁶ Ne yéndégébé enyú déké dényεé br̄ed yina, dényuú mm̄oó ami malú né mmu amo yina, dégarage mb̄o lé negbone Ata kpaá te ji achw̄o.

²⁷ Né gétú eyigé na, yéndémuú ayi anyéé br̄ed yina, anyuú mm̄oó ami na né meti ewé elá echyεge enógé mbaá Ata, akwe mpa né met̄oó wuú néndé ábyaá mb̄o lé menyammye ne manoó Ata. ²⁸ Ndere elúmb̄o yéndémuú ab̄o mbe áchére met̄oó wuú, ne anyéé br̄ed, anyuú mm̄oó ami malu né mmu amo. ²⁹ Néndé muú ayi anyéé br̄ed yina, anyuú mm̄oó mina alá kágé, fere nn̄o un̄o bina utené né menyammye Ata, akélege mb̄o lé efwyale né gemε jíí. ³⁰ Gé ulá bí gejamé gé b̄oó né met̄oó met̄oó nyú améé, abif̄o áwyaá gepwa ne abif̄o nt̄o agboó. ³¹ Yémb̄o esé débogé mbe décherege mat̄oó se chánéné, Ata achyεge f̄o esé efwyale. ³² Ε̄s̄w̄o acherege dep̄o etiré sé, agege nn̄o délu gyéé, apyéé menyammye sé awuú ubale nn̄o né bíí bi ji as̄oó mpa, achyεge f̄o esé efwyale chónchó ne b̄oó abif̄o.

³³ Né gétú eyigémb̄o, aηme ba, yéndégébé déchw̄ogé chónchó manye menyéé Ata, deb̄o mangile ate. ³⁴ Mbogé mesa aké ammye muú, ab̄o mbe anyéé menyéé né gepú jíí, nn̄o gébé gé enyú

dechw̄ogé chónchó ékágé dépye genó eyigé Ε̄s̄w̄o achyεgé enyú efwyale. Ne dep̄o etiré délaá, memb̄oó nchw̄ogé ngarege nyε enyú.

12

Echyε ewé Mendoó Ukpea echyεge

¹ Aηme ba, nana nkelege mampye enyú dékaá chánéné dep̄oré un̄o bi Mendoó Ukpea echyεge b̄oó uto nn̄o ápyé gé. ² Enyú dékaá nn̄o gébé gé enyú dela delú danfyε mat̄oó ne Jis̄s, anyua enyú denó mewaá, dela nó gé lé aló uka, un̄o bi ula uj̄ogé mej̄oó. ³ Ndere elúmb̄o, nkelege mampye enyú dékaá nn̄o yéndémuú ayi Mendoó Ε̄s̄w̄o elú ne ji aj̄ogé f̄o nn̄o, “Jis̄s ab̄oó wyéé.” Ne ye muú f̄o nt̄o ákágé j̄oó f̄o nn̄o, “Jis̄s ne alú Ata”, mbogé Mendoó Ukpea elá ep̄o ne ji.

⁴ Kaagé nt̄o nn̄o un̄o bi Mendoó Ukpea echyεge b̄oó uto nn̄o ápyεge ulú uf̄oó uf̄oó. Yémb̄o wyε lé Mendoó Ukpea ewú ema ne echyεge ebw̄o uto mampye un̄o bina uko. ⁵ Mat̄oó ami esé dépyéé mbaá Ata malu uf̄oó uf̄oó, yémb̄o wyε lé Ata wu ama ne esé ako dépyéé ut̄oó bíí. ⁶ Mati ayi esé dépye ut̄oó mbaá Ε̄s̄w̄o álú uf̄oó uf̄oó yémb̄o wyε lé Ε̄s̄w̄o wu ama ne apyε ut̄oó né genwáge yéndémuú sé. ⁷ Mendoó Ukpea echyεge uto mbaá yéndémuú sé nn̄o dése ubi dépyεge ut̄oó ebi upogé b̄oó ako. ⁸ Mendoó Ukpea echyεge muú ayif̄o uto manj̄oó mej̄oó Ε̄s̄w̄o ne den̄ga. Muú ayif̄o echyεge ji uto manlere un̄o bi Ε̄s̄w̄o apyε ji akaá. Wyε lé Mendoó Ukpea ewú ema ne echyεge ebw̄o ut̄o mampye ut̄oó bina. ⁹ Mendoó Ukpea wú ema, echyεge muú ayif̄o ut̄o mamfyε met̄oó ne Ε̄s̄w̄o kpaá te ápyéé genó eyigé ji ágige. Muú ayif̄o echyεge ji ut̄o mampye b̄oó abi améé uf̄oó uf̄oó mameé átoógé. ¹⁰ Mendoó Ukpea echyεge muú ayif̄o ut̄o mampye

ufélekpa, muú ayifó echyēge ji utó mangarege genó eyigé getané mbaá Mendoó Eṣṓwṓ. Ayifó echyēge ji utó mankaá unó bi utanege mbaá Mendoó Eṣṓwṓ ne ebi ulá utanege fṓ mbaá Mendoó Eṣṓwṓ. Ayifó echyēge ji utó manjṓṓ ufṓṓ mejṓṓ ebi yé jimbṓṓ alá kágé fṓ. Ne ayifó ntó echyēge utó mangare ulaá ufṓṓ mejṓṓ ebimbṓ. ¹¹ Unó bina uko elé wye Mendoó Ukpea wú ema ne echyēge esé utó nnó depyēge ubi. Ne echyēge yéndémuú ebíí utó cha ndere ewú ekélege.

Ankwōle Jisṓs álú eké upṓ menyammye uchaucha né menyammye ama

¹² Dékaá nnó menyammye mekwaá awyaá upṓ uchaucha. Ne yé elé upṓ menyammye ujame dṓṓ, ucho upye lé menyammye ama. Mbantó ne Kras álú. ¹³ Eṣé abifó délú bṓṓ Jus, abifó bṓṓ Grek. Bṓṓ abifó álú áfwe abifó ápó. Yémbṓ gebégé awyaá esé manaá né utó Mendoó Ukpea ewémbṓ ema, esé ako dékwe eké menyammye ama ne Eṣṓwṓ apye esé ako désé Mendoó ema.

¹⁴ Ne dépege menyammye mekwaá apó fṓ lé ne gepṓge menyammye gema, awyaá upṓ gejame. ¹⁵ Désé nnó geke geke, “Me mpó fṓ gepṓge menyammye néndé me mpó fṓ ebwṓ” ewémbṓ epye fṓ nnó geji gebēge fṓ gepṓge menyammye, waá epyéé? ¹⁶ Ne mbṓgé etu eké, “Me mpó fṓ gepṓge menyammye néndé me mpó fṓ dambṓnyi, ewémbṓ epye fṓ nnó ewu ebege gepṓge menyammye, waá epyéé?” ¹⁷ Ne mbṓgé menyammye meko abe lé dambṓnyi jiji, mekwaá abṓ awuú mbṓ mbaá ne ndé? Ne mbṓgé menyammye meko ntó abe elé etu ewu ewu mekwaá abṓ awuú mbṓ, gebē ne ndé? ¹⁸ Ndere elúmbṓ, Eṣṓwṓ akwyéé menyammye mekwaá né upṓupṓ, ne abelé yéndé gepṓ ndere ji akélege. ¹⁹ Ne mbṓgé upṓ bina uko ubṓ ube lé gepṓ gema,

menyammye abṓ abeé fṓ. ²⁰ Ndere elúmbṓ, menyammye mekwaá awyaá upṓ gejame, yéle upṓ ujame menyammye álú elé ama.

²¹ Gétú eyigémbṓ dambṓnyi ákágé jṓṓ fṓ ne ebwṓ nnó, “Ókágé poó fṓ me.” Yé mekpo ékágé jṓṓ fṓ ne uka nnó “Ókágé poó fṓ me.”

²² Yémbṓ wáwálé álú nnó, upṓ menyammye ebifó ebi esé déferé nnó upṓ ne eshyéé dékágé jwólé fṓ ewé ubi ula pṓ. ²³ Ne upṓ menyammye ebi esé déséle nnó upṓ ne énogé, ubi ne esé dénógé dṓṓ. Ne ebi esé déla kelé nnó ubi ube fuú ne esé dékwerege chájnéné,

²⁴ ewé déla dépye fṓ mba, ne upṓ ebi ulṓme dṓṓ. Yémbṓ Eṣṓwṓ achoné upṓ menyammye bina mbaá ama, ne achyéé énogé mbaá ebi ula upṓ ne énogé, ²⁵ nnó upṓ menyammye ubegé fṓ ne aṅgya, ucherege lé ate. ²⁶ Mbṓgé gepṓgé menyammye gema geké gegene efwyale, ebifó uko ntó ugene efwyale chónchó ne geji. Mbṓgé gepṓ gema gebēge ne énogé ebifó uko ntó ubeé ne nechóchó chónchó ne geji.

²⁷ Wyémbṓ ntó ne menyammye Kras álú. Ne yéndémuú nyú álú gepṓge menyammye wuú. ²⁸ Ne Eṣṓwṓ achyéé yéndémuú gefṓgé utṓṓ bíí né echomele bṓṓ Kras. Ntoó eníné mbe elé aṅgbá Jisṓs, matoó apea elé bṓṓ ekpávé Eṣṓwṓ, matoó uléé elé, anlere mekomejṓṓ Eṣṓwṓ. Ne abi akwōlege elé bṓṓ abi apyéé ufelekpa, abi apyéé bṓṓ mameé atoóge, abi apogé bṓṓ, abi ápele ndere utṓṓ Eṣṓwṓ ukene, ne abi ajṓgé ufṓṓ mejṓṓ ufṓṓ ufṓṓ ebi ebwṓ ambṓṓ alá kágé. ²⁹ Nnó bṓṓ ako ne álú aṅgbá Kras? Ngba! Nnó bṓṓ ako ne álú bṓṓ ekpave Eṣṓwṓ? Ngba! Nnó bṓṓ ako ne álú anlere mekomejṓṓ Eṣṓwṓ? Ngba! Nnó bṓṓ ako ne apyéé ufelekpa? Ngba! ³⁰ Nnó bṓṓ ako ne apyéé bṓṓ mameé atoóge? Ngba! Nnó bṓṓ ako ne ajṓgé ufṓṓ mejṓṓ ufṓṓ ufṓṓ? Ngba! Waá nnó bṓṓ ako ne ágarege ula

ufóó mejóó bina? Ngba! ³¹ Yémbó, genó eyigé débóó manere mataó wye dóó gelú nnó Esówo achye enyú unó bi ulóme dóó upwáó ebifó.

Gógé me ngáre enyú meti ewé elóme epwáó mati ako.

13

Gejeé gejeá gepwá unó uko

¹ Mbógé ébégé nnó me nkágé jóó ufaó mejóó mme meko ne ewé makiénné Esówo, ne nlá mbóó gejeé ne bóó wó, mmpye lé mejóó détú eké kálánká yé eké ubyaubya. ² Yé ebe lé nnó Esówo achye me utó mangarege bóó mekomejóó ayi atane eta wuú, ne yé nkaá unó Esówo uko chónchó ne ebi ulú bibíí, ne yé mfyé lé metóó wa ne Esówo dóó ndere ékágé pye me njóó ne makwe nnó ákwilé malu bwó ájye né mbá yicha, ne nla mbóó gejeé ne bóó wó, mpó yé genó. ³ Ne yé nkpa lé unó bi me nwyáá uko nkáre mbaá ubya bó ne yé nchye ntó lé gеме ya mbaá bóó nnó ásó né mewе гétúgé depóre Esówo, ne nla mbóó gejeé ne bóó wó mbóó yé nsa fó.

⁴ Muú ayi abóó gejeé ne bóó ágbárege metóó, ne apye galógáló ne bóó ammye fó demboó, apó fó ne nepa, ne abwégé fó mmye.

⁵ Apyéé fó neja. Apye fó genó eyi gepoge lé jimbií, asóó fó metóó wáwá, ábélégé fó depó debodebo né metóó. ⁶ Gefógé muú yina, abéé fó ne nechóchó gébégé bóó aké apyéé gabo. Abéé ne nechóchó gébégé bóó aké apyéé genó eyi gelú cho wáwá. ⁷ Muú ayi abóó gejeé ne bóó, abyaá depó debodebo deko etiré bóó ápyéé, akamege nnó bóó apye nye galógáló, anerege metóó nnó ebwó akwórégé nye gepógé bwó ne akoge metóó né unó bi ebwó apye yéndégébé.

⁸ Muú ayi abóó gejeé ne bóó, agboó ne ebwó yéndégébé. Gébé gechwó nye eyigé uto ebi bóó ágárege genó eyigé getane mbaá

Mendoó Esówo ubyéé, uto bi bóó ajógé ufaó mejóó ebi alá kágé ubyéé, uto bi bóó ákage unó Esówo uko ubyéé nye. ⁹ Néndé unó bi esé dékaá, dékaá dénerе wó, ne mekomejóó Esówo ayi dégárege, dégarege fó ji dénerе, ¹⁰ yémbó, gébé gékwónene nye eyigé Esówo apye nye esé dékaá unó bina uko. Ne unó bi déla dékaá denere wó, ubyéé nye.

¹¹ Gébégé me nlú mamane, njógé mejóó eké mamane kóó, nferеge depó eké mamane kóó ne mpyéé unó eké mamane kóó. Ne nana ayi nlé mmye muú, nlyáá depore dembane. ¹² Esé dégene unó nana mmye bomebome eké muú ayi apele unó né eféé ewé elá egnege cháñéné. Yémbó gébé gechwó nye eyigé esé détuúge ame dégene unó uko cháñéné. Nana me nkaá fó unó uko nnere wó, yémbó gébé gebéé nye eyigé nkágé unó uko kpa, wye ndere Esówo akaá me.

¹³ Mankwya mejóó ewé na alu nnó, unó ulú uléé ebi ula ubyéé te kwyakwya. Unó bina élé metóó mamfyе ne Esówo, manéré metóó ne Jíí ne mambó gejeé. Yémbó genó eyi gejeá né unó bina uléé élé gejeé.

14

Echye ewé Mendoó Ukpea echyеge

¹ Mmyege mambó gejeé ne ate, ne mamkpane ntó gechyéé nnó debó echyе ewé Mendoó Ukpea echyеge cháchá echyéé ewé epye muú agarege genó eyigé getane mbaá Mendoó Esówo. ² Néndé muú ayi ajógé mejóó ewé jí alá kágé, ajógé lé ne Esówo ajógé fó ne akwaá, yé muú fó akágé yé genó eyigé jí ajógé, néndé ajógé lé unó Esówo ebi ulú bibíí ndere Mendoó Ukpea echyеge jí eshyéé. ³ Ne yéndémuú ayi agarege mekomejóó ayi atanеge mbaá Mendoó Esówo, ajógé genó eyigé akwaá áwú, ne mejóó wuú epóge bóó efyéé ebwó eshye ne ekwenege ebwó matóó. ⁴ Muú ayi

ájógé mejóó ewé ji alá kágé, apógé lé gēme jíí, ne muú ayi agarege mekomejóó ayi atane mbaá Ešōwō apógé echomele bōó Kras.

⁵ Ebo elōme nnó enyú ako déjógé mejóó ufóó ufóó ewé delá dékágé, yémbō menkelege nnó enyú dégarégé lé mekomejóó ayi atane mbaá Mendoó Ešōwō. Muú ayi agarege mekomejóó ayi atane mbaá Mendoó Ešōwō aŋea gēme apwóó ayi ajógé ufóó mejóó ebi ji alá ákágé. Ekosé nnó muú abege ayi agarege ulaá mejóó ewémbō nnó apogé bōó echomele Jisōs. ⁶ Aŋme ba, mbógé me nchwōge mbō mantame enyú, ne nké njógé lé ufóó mejóó ebi nla nkágé, ewémbō epóge mbō enyú nnó? Yémbō ngarege enyú, unó uke ebi Ešōwō alere me, yé ebi ji apye me nkaá, yé mekomejóó ayi atane eta wuú, yé ebelé manlere enyú mekomejóó Ešōwō ewémbō ne elú genó eyi gepogé enyú.

⁷ Wyémbō ntó ne elú ne unó mabéé nkane embya ne nenke unó bi ulá upó ne genwá. Muú aké afōmege embya, byōgebyōge yé aké akwele élé nenke byōgebyōge muú apyēmbō nnó ne akaá genó eyigé ji akwele? ⁸ Mbōntó ne mbá bee alú. Mbógé muú afōmege ji byōgebyōge, ndé muú akpomege mmye manjye bee? ⁹ Mbōntó ne elú ne enyú ambōó. Mbógé enyú deké dégarēge mekomejóó né mejóó ewé delá dékágé ula, epyémbō nnó ne bōó ákaá genó eyigé enyú dejóógé? Déké dépyéé mbō dechōó gejulé nyú mme detu. ¹⁰ Elú wáwálé nnó ufóó mejóó uja fa mme ne yé ewé bōó ajógé élá epó ne ula epó. ¹¹ Yémbō, mbógé me nkágé fō ulaá mejóó ewé muú ajógé muú yimbō abéé menkéé menkéé eta wa ne mentó mbéé menkéé menkéé eta wuú. ¹² Ndere elúmbō, tee mbaá enyú dékpane gechyeé mambō echye ewé Mendoó Ukpēa echyeégé mmyeégé nnó debō élé echye ewé echyeégé

enyú uto mampógé echomele bōó Jisōs ewēné.

¹³ Gétú eyigémbō, muú aké ajógé gefógé mejóó ewé ji alá ákágé ula, anemmye mbaá Ešōwō nnó achyēé ji echyēé ewé echyēégé ji uto mangāre ulaá gefógé mejóó ewémbō. ¹⁴ Néndé, mbógé me nke nnemmye né ufóó mejóó ebi nla nkágé ula, nnene chónchó ne mendoó wá. Yémbō né metóó wa nkágé yé genó eyigé me njógé. ¹⁵ Ndere elúmbō, mēmpye mbō nnó? Nane mpyeé, menene nye mmye ne mejóó ewé me nla nkágé ula yémbō nnene ntó mmye ne mejóó ewé menkágé. Nkwane makwa né mejóó ewé menla nkágé ula nkwane ntó ne mejóó ewé nkágé. ¹⁶ Ne mbógé muú aké anemmye choncho ne mendoó wuú afege Ešōwō né mejóó ewé ji alá kágé ula, epyēmbō nnó ne muú ayi alá kágé depōré Ešōwō akame aké, “Amēn” te mbaá ji alá wuú fō geno eyigé ájoge. ¹⁷ Ékágé be nnó wó atamege Ešōwō chánéné yémbō epogé fō muú yifō cháchá.

¹⁸ Ntamege Ešōwō nnó membōó njógé mejóó ewé nla nkágé mpwóó enyú ako. ¹⁹ Yémbō mbēge né mmu echomele bōó Jisōs, nkelége nnó njóó lé uchu uta ebí bōó ákágé ne nnó njógé uchu delé ufya ebi bōó alá ákágé ula.

²⁰ Aŋme ba, déferege sé unó eké ambane. Bégé kenékéné eké ambane abi alá kágé pye gabo, ne ferege unó eké bōó abi ábēné. ²¹ Asa né mmu ŋwe Ešōwō nnó Ešōwō aké, “Nsele nye bōó malō ayicha abi ájógé ufóó mejóó ebichá, njóó mejóó ne bōó ba. Yémbō bōó ba áwuú fō genó eyigé me njógé ne ebwó.”

²² Ndere elúmbō, manjógé menjóó ewé muú alá kágé ula, alú élé gepō eyigé Ešōwō alerege utoó bií mbaá bōó abi alá lu dafyēé metóó ne Jisōs Kras épó fō abi áfyēé metóó ne ji. Mangarēge mekomejóó ayi atanege mbaá Ešōwō, alú lé gepō eyigé Ešōwō

alerege utoó bi mbaá bós abi áfyéé metós ne Kras Jisós épós fós mbaá abi alá fyéé metós ne ji wós.

²³ Ndere elúmbó, mbógé echomele bós Kras achwógé mbaá ama, yéndemuú aké ajógé élé mejós ewé muú alá akágé, ne muú ayi alá akágé deporé Esówa, yé ebelé muú ayi alá afyéé metós ne Esówa wó achwógé efeé, ajógé fós nnó enyú ako delú bós ubwós? ²⁴ Yémbó, yéndemuú nyú aké agarége mekomejós ayi atane mbaá Esówa, ne muú ayi alá akágé fós depore Esówa yé ayi alá afyéé metós ne Esówa wó achwóge efeé gébé eyigémbó, jimbós akágé chánéné nno ji alú pye gabo né mbaá unó uko ebi jimbós awuú enyú déjógé. Ne unó bi ji awuú upye nye ji akaá nnó akpene nye né unós mpa Esówa. ²⁵ Mekomejós Esówa ápye nye yéndegenó eyigé gelu bibíí né metós wuú gelá gbogónó. Epyegembó ji atome nye mano mme anógé Esówa ajoge aké, “Elú wáwálé nnó Esówa alú metós metós nyú.”

Echomele bós Kras énogé Esówa né meti melómél

²⁶ Anme ba, mechó ewéna elúmbó nnó? Elú nnó dechwógé chónchó né echomele bós Kras yéndemuú akpome mmye mampye genó eyigé Esówa achye ji utó nnó apye. Muú ayi akágé ekwó mankwáá akwáá, ayi akágé manlere bós mekomejós Esówa álere. Ne ayi akaá genó eyigé Mendoó Esówa elaré ji né ame gejya agaré. Muú ayi akaá manjós mejós ewé ji alá kaágé ajós, ne ayi akaá mangaré ula mejós ewémbó agare. Pyegé unó bina uko manpoógé echomele bós Kras. ²⁷ Enyú déchwógé né echomele bós Kras, déké ajógé mejós ewé muú alá kágé ula, déjógé fós bós ako, bós apea yé aléé ne akáge jós. Ne elo nnó muú ama ajógé ne nte ayi fós ajós. Ne gébégé aké ajógé, muú yifo ntó agarege ulaá mejós ewémbó nnó

bós ako akáge genó eyigé ji ajósge. ²⁸ Ne mbógé muú apó ayi agarege ulaá mejós ewémbó, bós abi ajógé mejós ewéna ákwene bómbo né echomele bós Kras. Ajógé lé mejós ewémbó né metós bwós ne mbaá Esówa. ²⁹ Yé bós ekpávé Esówa, aké ágarege genó eyigé mekomejós ayi atane mbaá Mendoó Esówa, elome nnó bós apea yé aléé ne ágarege. Ne aké ágarege bós abifó áfwórege genó eyigé ebwó ágarege manchere mbógé nnó getane mbaá Mendoó Esówa. ³⁰ Yémbó mbógé muú aké agarége genó eyigé Mendoó Esówa élere ji ne Esówa amágé lere genó eyigé fós mbaá nte menme, ayi alu téné achyéé gébé nnó ayi ajwólé ka ajós. ³¹ Néndé enyú ako dékágé gare mekomejós ayi átane mbaá Esówa, nte agarege ne nte agare ne yéndemuú nyú akágé nyé genó eyigé Esówa agaré enyú ne enyú ako défyéé nye ate eshyéé. ³² Kaágé nnó bós ekpávé Esówa awyaá eshye magbare mmye bwó, ágile téé gébé gekwanege ne ágare genó eyi getane mbaá Mendoó Esówa. ³³ Esówa achyéé ebwó eshye nnó ápyé mbó néndé ji ákelege fós nnó dédorégé makpo ne ate, yémbó ákelege lé nnó débé nesó ne ate.

Wye ndere machomele bós Kras mako álu, ³⁴ andeé abó mambe nyameé né echomele bós Kras, néndé elome fós nnó ebwó ábéné mano apwó ande. Abó manshule lé mmye bwó mme áwuú lé depó wuú ndere ásamé né ebe. ³⁵ Ne mbógé ebwó ákelege mankaá genó ágií anó bwó né mmu upú, néndé elú élé mekpo unós mbaá andeé manjógé mejós né echomele bós Kras.

³⁶ Wó, óh! Enyú défere nnó mekomejós Esówa aló lé ne enyú? Waá wye lé enyú ambií ne déwuú mekomejós Esówa? ³⁷ Mbógé muú aférege nnó ji alú muú ekpávé Esówa, yé nnó Mendoó Esówa ne echyeye ji eshye, abó mankaá nnó unó bi me nsame mbó eta nyú, élé

Ata Jis̄s Jimb̄o ne aj̄óó. ³⁸ Ne muú álá áwuú ne genó eyigé menj̄óó mb̄o na wó, Es̄w̄o ntó akaáge wuú f̄o genó eyigé ji aj̄óógé.

³⁹ An̄me ba, ndere elúmb̄o, kpagé gechyéé mangarege mekomej̄óó ayi atane mbaá Es̄w̄o, ne dégb̄ege f̄óó b̄óó manj̄óó uf̄óó mej̄óó ebi álá kágé. ⁴⁰ Yémb̄o yéndégenó eyigé enyú dépyéé, pyegé geji chán̄éné, né meti ewé elú cho.

15

Abya melómél̄ ayi an̄ea geme d̄óó alú nnó Jis̄s Kras agbo ne akwilé né negbo

¹ An̄me ba, gógé mente enyú mech̄o abyá melómél̄ yi me ngare nya enyú. Abya melómél̄ yina ne enyú déwuú défyéé mat̄óó wyéé, dégb̄are ji ne eshyéé. ² Elé gétúgé abyá melómél̄ yina, ne Es̄w̄o áférege nye enyú né efwyale gabo, mb̄ogé déké dégb̄arege ji chán̄éné. Ela epó mb̄o wó, ebyennó met̄óó ewé enyú défyé ne Kras enó detú.

³ Unó bi agaré me, ubi ne me ngare enyú, ne menó genó né unó bina alú nnó Kras agbo gétúgé gabo ayi esé dépyéé wye ndere ab̄o asame né mmu ηwe Es̄w̄o nnó muú ayi Es̄w̄o akwere ji ela gefwa agbo nye. ⁴ Agbógé anii ji, ne nd̄o eléé ekwón̄ege akwilé né negbo wye ndere ab̄o asame né mmu ηwe Es̄w̄o. ⁵ Akwilégé né negbo, ab̄o mbe alere mmye mbaá Pita, alere ntó mmye mbaá an̄gba bií áfyanéápeá. ⁶ Ewyagé ama alere mmye mbaá an̄kw̄ole bií gébé gema. An̄kw̄olé bií bina ája ápw̄o gelome mesóó usaá uta (500). Gejamé né geluage bwó álu abe te fina yé elé abif̄o ntó ágb̄o me ⁷ Gébé eyigé f̄óó alere ntó mmye mbaá J̄emsi ama alere ntó mbaá an̄gbá bií ako.

⁸ Me ne nlú kwyakwya muú ayi ji alere mmye eta wuú. Ndere áleré

mmye né eta wa mb̄o, me nlú eké maá ayi ábyené ji mb̄elepo. ^{*} ⁹ Me nj̄óó mb̄o néndé né geluage an̄gbá Jis̄s me mp̄o yé muú f̄ó. Nfuú yé muú ayi b̄óó ákuú me nnó ngbá Jis̄s wó. Néndé nchyéé echomele b̄óó Es̄w̄o efwyale d̄óó. ¹⁰ Yémb̄o gétúgé galógál̄ ayi Es̄w̄o ab̄o áleré me, apyé me nlú gefógé muú ayi me nlú mb̄o fina. Ne galógál̄ yimbo áno mme detú wó néndé mpye ut̄óó mpw̄óó an̄gbá Jis̄s abif̄o ako. Ut̄óó bi mempye mb̄o, ep̄f̄óó lé né ut̄óó ba, ngba. Elé gétúgé galógál̄ wuú ne ji achyēge me ut̄óó mampyēge ut̄óó bina. ¹¹ Ndere elúmb̄o, yé ebe lé nnó me ne ngare enyú abyá melómél̄ yé elé an̄gba Jis̄s abif̄o ne agarege, efwyale ep̄ó né mmu néndé esé ako dégarage lé genó gemaá. Ne genó geji ne enyú défyéé mat̄óó wyéé.

Elú wáwálé nnó Es̄w̄o apye nye b̄óó abi ágboó akwilé né negbo

¹² Abya melómél̄ ayi esé dégarage enyú, alú nnó Es̄w̄o apye Kras akwilé né negbo. Ne mb̄ogé esé déké dégarage enyú mb̄o, ulannó enyú abif̄o déj̄ógé nnó b̄óó abi ágboó ákwilege f̄ó né negbo? ¹³ Mb̄ogé ebe nnó b̄óó abi ágboó ákwilege f̄ó né negbo, ebyennó yé Kras ntó akwilé f̄ó né negbo wó. ¹⁴ Ne mb̄ogé ebe ntó nnó Ji ákwile né negbo wó, ebyennó abyá melómél̄ ayi esé dégarage enyú alú detú ne yé met̄óó ewé enyú défyéé ne Kras elú ntó detú. ¹⁵ Ne ebeé ntó nnó esé delú b̄óó ntesé gebyo mbaá Es̄w̄o néndé esé dégarage b̄óó nnó Es̄w̄o apye Kras akwilé né negbo. Yémb̄o, mb̄ogé b̄óó abi ágboó ákwilege f̄ó né negbo ebyennó Es̄w̄o apye f̄ó Kras akwilé né negbo wó. ¹⁶ Ne mb̄ogé b̄óó abi ágboó ákwilege nye f̄ó né negbo, ebyennó yé ebelé Es̄w̄o apyēé f̄ó Kras akwile né negbo wó. ¹⁷ Ne mb̄ogé Es̄w̄o apye f̄ó Kras akwilé

* **15:8** Elú wáwálé nnó: Né melu ηwe ewéna, Pol alerége b̄óó ákaá nnó, ji apó f̄ó né geluágé an̄gbá abi Jis̄s ab̄o aj̄yaá gébége alú fa mme.

né negbo wó, ebyennó metóó ewé enyú défyéé ne Kras elú detú ne Eṣṣṣṣ alu danjinte gabo nyú. ¹⁸ Ne ebeé ntó nnó bṣṣṣ abi áfyé matóó ne Kras ne alé gbo, áno mme detú. ¹⁹ Ne mbṣṣṣ gṣṣ déneré elé metóó nnó Kras apógé nyé eṣé wyé le né genwáge se fa mme, mmyéké eṣé delú bṣṣṣ abi meshwé awese ájame apwṣṣ ayi yéndemuú.

²⁰ Yémbṣṣ, Eṣṣṣṣ apyṣṣ Kras akwilé né negbo wáwálé. Né gégluágé bṣṣṣ abi agboó, Kras ne alú muú mbe ayi Eṣṣṣṣ apyṣṣé ji akwile né negbo, manlere nnó Eṣṣṣṣ apyṣṣé nyé bṣṣṣ abi ágboó ákwilé né negbo. ²¹ Muú ama ne apyṣṣ negbo nekpene fa mme, wyembṣṣ ntó ne muú ama apyṣṣ nnó bṣṣṣ ákwilé né negbo. ²² Bṣṣṣ ágboó gétúgé álú upyáne Adam, wyembṣṣ ntó ne Eṣṣṣṣ achyégé nyé genwá eyi geké mbaá bṣṣṣ gétúgé áchomé mmyṣṣ ne Kras. ²³ Yémbṣṣ unó bina uko upyé nyé, yé eyigé ndé né eji gébé: Kras ne alú muú ayi abṣṣṣ mbe akwilé né negbo, ne gébégé ji akerege nyé meso fa mme, bṣṣṣ abi áchome mmyṣṣ ne ji ákwilé né negbo. ²⁴ Unó bina uko ukóge, mme abyéé nyé, gébégé Kras ammyégé me apwṣṣ unó uko ebi uwyáá uto fa mme ne ebí mfaánebuú. Ne aselé nyé gefwa geko áchyéé mbaá Nte wuú Eṣṣṣṣ. ²⁵ Nana Kras agbarege wyé gefwa jí kpaá té ji ammyṣṣ nyé apwṣṣ bṣṣṣ máwámé bíí ako. ²⁶ Kwyakwya muú máwámé ayi áchṣṣ nyé elé negbo. ²⁷ Wyé ndere ásame né mmu ḡwe Eṣṣṣṣ nnó, “Eṣṣṣṣ afyṣṣ unó uko né amu jíí.” Ajógé nnó, “Afyṣṣ unó uko né amu jíí”, elere gbṣṣṣ nnó Eṣṣṣṣ jimṣṣṣ apófṣṣ né geluage “unó uko” ebi ji afyṣṣé né amu Jisṣṣ. ²⁸ Gébégé Eṣṣṣṣ afyṣṣge unó uko né amu Kras, Ji Maá Eṣṣṣṣ, afyṣṣ nyé ntó gemé jíí né amu Eṣṣṣṣ muú abṣṣṣ afyṣṣé unó uko né amu jíí nnó Eṣṣṣṣ mbií ne

ágbárege gefwa, muú ayicha ábege sé eke Ji.

²⁹ Mbṣṣṣ gṣṣ abi ágboó ákwilé né negbo, ula bi áwyage bṣṣṣ manaá Eṣṣṣṣ gétúgé bwṣṣ utene nnó? Mbṣṣṣ gṣṣ abi ágboó ákwilé né negbo, chacha, abi áwyaá bwṣṣ manaá gétúgé bwṣṣ áferé nnó? ³⁰ Ne ulannó ne eṣé défyéé gemége se ne efwyale yéndégébé? ³¹ Anme ba, me ngéne manoó negbo yéndégébé. Genó eyi gepyṣṣ menjṣṣ mbṣṣ elé gempṣṣge eyi nwyáá nnó utṣṣ bi mpyṣṣé eta nyú upyṣṣ enyú décho mmyṣṣ ne Ata sé Kras Jisṣṣ. ³² Gébégé me nlú né gebagé mewaá Eṣṣṣṣ bṣṣṣ áchyé me gejamége efwyale. Elú eké me mmyṣṣ elé ne menya mewaá. Mbṣṣṣ mṣṣerege ndere akwaá áferege, awa nsa ayi mbṣṣṣ né ummyṣṣ bina alú efṣṣ? Ne mbṣṣṣ gṣṣ ákwilé né negbo, “Gṣṣṣge dényégé, dényúgé ela gachyéé dégbo.”

³³ Dékamege muú fṣṣ abwṣṣlé enyú. Déchoge gekagé neke ne bṣṣṣ abi áwyaá gepṣṣ gebogebo, enyú ntó débéé nyé ne gepṣṣ gebogebo. † ³⁴ Kerége né défṣṣ nyú, dépyṣṣgé sé gabo. Ngembṣṣ nnó enyú abifṣṣ dékage fṣṣ Eṣṣṣṣ cháchá. Menjṣṣgé mbṣṣṣ nnó mpyṣṣ mekpṣṣ unṣṣ egbaré enyú.

Gefṣṣgé menyammyṣṣ ayi bṣṣṣ abi ákwilé né negbo dbéé ne ji

³⁵ Muú fṣṣ ákage jíí aké, “Eṣṣṣṣ apyṣṣé mbṣṣṣ bṣṣṣ abi agboó ákwilé né negbo nnó? Ndé gefṣṣgé menyammyṣṣ ayi ebwṣṣ ákwilege ne jíí?” ³⁶ Muú ayi agige gefṣṣge nkwe yina alú genkekenégé muú. Dékaá fṣṣ nnó ápége mbwe né mme ábṣṣṣ kpe mbe apwane ne achíí wṣṣ? ³⁷ Genó eyigé muú apene né mme, gebéé cha ne eyi gewene mé. Ekágé be mbeé nchi yélé mbeé mbwe ayicha. ³⁸ Ne Eṣṣṣṣ achyṣṣge yéndé mbeé mbwe gekwṣṣgé menyammyṣṣ

† 15:33 Elú wáwálé nnó: Melu ḡwe ewena etané né mmu ḡwe Isaiah.

ndere ji akelege. Ne yéndé mbee mbwε awya gefógé menyammyε wuú.

³⁹ Unó bi uwyaá genwá ubεé f� ne gefóge menyammyε gemaá. Akwaá áwya gefógé menyammyε áwú bwó cha, menya áwú bwó cha, meshuú εwyaá gefóge menyammyε awé bwó cha ne dénywone déwya gefóge menyammyε áwé bwó cha.

⁴⁰ Menyammyε unó bi úlú né mfaánebuú álú ufóó ufóó ne ayi unó bi úlú fa mme alú ntó ufóó ufóó. Ulóó unó bi mfaánebuú úlú cha ne ulóó unó bi fa mme. ⁴¹ Nméé εwyaá ebi gefóge ulóó cha, mfaá awya ebi gefógé ulóó cha, ambe ntó áwyaá εyigé bwó gefógé ulóó cha ne yéndé membe awya wye ebi gefógé ulóó cha.

⁴² Mbəntó ne εβεé ne bəó abi εσωω άpyεé nye bwó ákwilé né negbo. Anígé muú, menyammyε wuú apwanεge, ne gébégé εσωω apyεge ji akwilége né negbo menyammyε yimbə apwanεge sé té kwyakwya. ⁴³ Anígé ji alome sé mampε amε wye ne apó f� ne uto. Yémbə, gébégé εσωω apyεge ji akwilége né negbo abεé melóméló ne uto. ⁴⁴ Anígé ji ndere genóge mme yina, yémbə gébégé εσωω apyεge ji akwilége né negbo abεé genó εyigé melu εwé εσωω alu. Mbəgé menyammyε ayi mme yina alu, εbyennó ayi melu εwé εσωω ntó alu. ⁴⁵ Elu wye ndere asame né mmu ηwe εσωω nnó, “εσωω akwye Adam muú mbe, achyεé ji genwá”; yémbə Adam ayi kwyakwya alú Mendoó εwé εchyεge genwá. Adam yina elé Kras. ⁴⁶ Gefóge menyammyε ayi melu εσωω f� wó εsé débəó mbe dewyaá wó, elé ayi mme yina. Ne ayi débe nye ne ji elé ayi melu εσωω. ⁴⁷ εσωω akwye Adam muú mbe ne usóó ne ayi kwyakwya atane né mfaánebuú. † ⁴⁸ Bəó mme

meko álú wye eké muú mbe ayi εσωω akwye ne usóó. Wyεmbə ntó ne bəó abi ájyεé mfaánebuú áβεé nye ne menyammyε eké ayi muú ayi atané mfaánebuú. ⁴⁹ Nana menyammyε sé alú wye eké ayi Adam muú ákwye ji ne usóó, ne bií umaá débεé nye eké Kras muú atane mfaánebuú.

⁵⁰ Anηme ba, ngarege enyú nnó gefóge menyammyε ayi εsé déwyaá mbə nana ákwane f� mambε né melu εwé εσωω ágbarége gefwa ji wó. Ne genó εyi gegboó gekágé nyeé f� geteé genó εyi geláge gboó.

⁵¹ Gógé me ngare enyú genó εyigé enyú délá délú dankaá. Esé ako dégboó nye f�, εσωω akwərege nye εsé ako, achyεé εsé menyammyε meke. ⁵² Gébégé áfomege mbá εσωω, εσωω akwərege nye εsé mbélépó, gemεge nnó muú ábyə amε ánéné. Afomege mbá yimbə bəó εchomele εσωω abi ágboó ákwilége nye né negbo, ne εbwó ámagé gboó sé. Gébé εyigémbə ne εsé ako dékwərege. ⁵³ Ne menyammyε sé ayi áchóge ábó mankwəre ála ayi álá chəge ne menyammyε ayi ágboó ábó mankwəré ála ayi álá gboó. ⁵⁴ Ne gébégé menyammyε se yina ayi áchóge, álagé ayi álá chəge f�, ne menyammyε sé yina ayi ágboó álagé ayi álá ágboó sé: genó εyigé asame né mmu ηwe εσωω gebεé wáwálé ndere asame nnó, “εσωω apwə negbo, utoó negbo ubyεé.”

⁵⁵ “Wóó əh negbo, uto bye ebi əwáne bəó ulε? Wóó əh negbo uto ebi wə əpyε bəó awuú ubalé ulε?”

⁵⁶ Negbo newáne εsé gétúgé gabo ayi εsé dépyεé. Ne elé mabe ayi εσωω achyεé ne ápyεé εsé dékaá genó εyigé gabo yimbə alu, ne gabo afwánege εsé. ⁵⁷ Yémbə matame mabe ne εσωω muú achyεgé εsé uto nnó démmye dépwə gabo ne

† 15:47 Elú wáwálé nnó: Adam ayi ájógé mbə elé Jisəs.

negbo gétúgέ défyεέ matóó ne Ata Jisós Kras.

⁵⁸ Nδere elúmbα, aημε ba ténege ne εshye, dékamege genóge fó genyíge enyú matóó, pyεge wye utóó Ata ne matóó nyú mako néndé dékaá nnó utóó bi dépyεέ né mabo ata únómé fó mme detú.

16

Echye ewé áchyege mampoó εchomele bóó Kras né Jerosale

¹ Góge meshuú enyú meko né mechα ηka eyi enyú déchwóó mampoó bóó Εσωω né gebage mewaá Judiya. Me nkεlege nnó enyú ntó dépyε wye ndere me mbó ngaré εchomele bóó Kras né meló Galasiya nnó apye. ² Yéndé bií uwyaá, yéndemuú nyú afere ékéke ηka né eyi ji áwyaá, ákwyεέ ábelé chánchá, ékágé gébégé menchwóge ne bóó ammyεge manchwóge unó. ³ Ne gébégé menchwógé nsame nye ηwe nchyeé ne bóó abi enyú déjyaá nnó ákpa εchye nyú ájye ne ewú né Jerosale. ⁴ Ne mbógé εb nnó mentó njyeé, εbwó ákwóle me déjyé ulua.

Pol aso mala neke

⁵ Ne menké nchwó gé enyú, nkogé né gebagé mewaá Masedonia, néndé mbele uméé ba nnó nkóge kpe ewúmbα ne nkwóne eta nyú. ⁶ Nchwóge mbelege nye mboó ndα ne enyú ndαfα nshwαne yina abyéé nye me ewúmbα nnó enyú dépoó me, njyeé mbaá ayi nkεlege manjyeé. ⁷ Nkεlege fó nnó me nchwóge mangé enyú nkóge tenéténé. Mbelé uméé nnó Ata akamege nchwóge mbelé mboó ndα ne enyú.

⁸ Nδere elúmbα, mbelege fa né Εφεσς kpaá te gébé eyigé ányεé epaá ewé Pentikos εbáné me. ⁹ Néndé Ata anene me meti fuú nnó mpyε gekpekepegé utóó fana. Yémbα gejamégé bóó mawame amuame mangbe me meti.

¹⁰ Mbógé Timóti achwóge bane enyú, sége ji chánéné ékágé ji abe ne εfα né metóó metóó nyú, néndé ji ntó apye utóó Εσωω wye ndere me. ¹¹ Nδere elúmbα, ékágé muú fó abyα ji, poóge ji akε chánéné, áchwα age me néndé ame aya alú meti mange ji ne aημε abifα.

¹² Εgbe ewé Apolos nkpea ji ndαndα ne ndα nnó akε ne aημε abifα achwó age enyú, yémbα elú éké ekwane fα ji manchwó nana wó. Agege meti achwóó nye.

Kwyakwya mejóó

¹³ Bége ame mekpo fuú, tenege ne εshye né unó Kras εbi enyú dékame ne ubi. Yéndégenó eyigé enyú dépyεé, fyεge wye metóó ne Kras, défoge yé genó, ne tenegege ne εshye. ¹⁴ Ne yéndégeno eyigé depyeé, bóge gejeé né mmu matóó nyú.

¹⁵ Ne aημε ba, dékaá nnó gébégé me ngare mekomejóó né Akaya, Stefanas ne bóó abi alu né gepú jii ne abóó mbe afyeé metóó ne Kras ne achyeé ntó gemé gebwα geko mampoógé bóó Εσωω. ¹⁶ Ne nchyege enyú majyeé nnó déwúgέ ne ufóó bóó bina, dépyεé utóó ne εbwó ne yéndemuú ayi apyeé utóó ndere εbwó apyeé.

¹⁷ Metóó εgóó mme gétúgέ Stefanas εbwó ne Fotunatos ne Akaikos áchwóó fa. Εbwó ápoó me wye ndere mbógé enyú débα débe fa dépoge me. ¹⁸ Εbwó áfyε me εshye wye ndere áfyεé enyú ntó εshye. Chyege enógé mbaá ufóó bóó bina.

¹⁹ Machomele bóó Kras ayi álú né gebage mewaá Εsya álóó enyú matame. Akwila ne Priska chónchó ne εchomele bóó Kras ewé elú né gepúgέ bwó aké me ntame enyú bóó Ata chánéné. ²⁰ Aημε bi álú wéna ako álóó enyú matame. Yéndemuú nyú átame nte, atyaá ji.

²¹ Me Pol ne nsame matame mina ne εbwó wa me mboó.

²² Mbəgé muú abó fó gejeé
ne Ata Jisəs Kras, ube ube ne ji.
Nnənemmye nnó Ata se Jisəs Kras
achwó wáwá.

²³ Nnənemmye nnó Ata Jisəs alere
enyú galógáló.

²⁴ Me mbó gejeé ne enyú ako
néndé esé ako décho mmye ne Kras
Jisəs. Amén.

**Νῶε ayi agbeé ηῶε epeá
eyi Pól ásamé mbaá
εchomele bṓṓ Kras né
Kōrent**

*Pól atamege Εσωῶ ne anenemmye
gétúgέ εchomele bṓṓ Jisṓs né Kōrent*

¹ Me Pól muú Εσωῶ ajyaá nnó mbe ηgbá Kras Jisṓs ndere ji akelege, ne nsamé ηῶε yina. Εσέ ne menme sé Timṓti délṓṓ enyú matame. Ntṓmé ηῶε yina eta nyú εchomelé bṓṓ Jisṓs né melṓ Kōrent ne bṓṓ Εσωῶ ako abi álú né gebagé mewaá Akaya. ² Nnenemmye nnó Nte sé Εσωῶ ne Ata Jisṓs Kras álérégé enyú galógálṓ ne ápye enyú débε nesṓ ne atε.

*Εσωῶ afyéé bṓṓ metṓṓ né mati
mako áyi ágene εfwyale*

³ Détamégé Εσωῶ muú alu Εσωῶ ne nte Ata sé Jisṓs Kras. Ji alú nte ayi ágené bṓṓ meshwε, ne Εσωῶ muú afyéé bṓṓ metṓṓ matimati. ⁴ Ji afyéé esé metṓṓ né yéndé εfwyale ewé esé dégene nnó esé ntó dékaá ndere défyéé bṓṓ abi ágené εfwyale metṓṓ. Déké défyéé ebwṓ metṓṓ, défyégé ebwṓ metṓṓ wye ndere Εσωῶ afyéé esé. ⁵ Wye ndere esé dégené εfwyale dṓṓ gétúgέ déchome mmye ne Kras, mbṓntṓ ne Εσωῶ afyéé esé metṓṓ gbene gétúgέ déchome mmye ne Kras. ⁶ Ndere elúmbṓ, mbṓgέ esé déké dégené εfwyale, elú lé nnó Εσωῶ afyéé lé enyú metṓṓ ne nnó aferé enyú né εfwyale gabo. Ne mbṓgέ Εσωῶ afyéé esé metṓṓ elú lé nnó esé ntó défyégé enyú metṓṓ ne nnó enyú debṓ εshye dékógé metṓṓ dégene gefṓgέ εfwyale ewé esé dégené. ⁷ Metṓṓ ewé esé déneré ne enyú enyigé fṓ néndé dékaá nnó ndere enyú dégené εfwyale ne esé chóncho, Εσωῶ afyéé nye ntó enyú metṓṓ wye ndere áfyéé esé.

⁸ Anme sé, dékelegé enyú dékaá gefṓgέ εfwyale ewé esé dégené né gebagé mewaá Εsya. Εσέ dékpe né εfwyale ewé epwṓṓ esé mamkpa ne epye esé debṓ defere metṓṓ nnó débεé sé abε. ⁹ Ebṓ elú wye eké lé mpa ne asṓṓ nnó ábṓ manwa esé. Yémbṓ ewena epye nnó ekágé esé déliígé mmye ne gemεge sé ambṓṓ, déligé elé mmye ne Εσωῶ muú apye bṓṓ ákwilegέ né negbo. ¹⁰ Ji aferé esé né manoó negbo. Ji aferεge nye wye esé né εfwyale. Ne esé déneré metṓṓ ne ji nnó aferεge nye wye esé né εfwyale ferεge. ¹¹ Enyú ntó pógé dénenemmye gétúgέ sé. Dépyégé mbṓ, gejamégé bṓṓ ánené nye mmye gétúgέ esé ne Εσωῶ awuú nye mmyemenene eyi mbṓ aleré esé galógálṓ ne gejamégé bṓṓ átamege nye ji gétúgέ galógálṓ ayi ji áleré esé.

*Ula bi Pól ákwṓre ndṓ nekε nít dlá
ma jyε sé né Kōrent wṓ*

¹² Genó eyigé esé dedoó ebwṓ ewṓme gelú nnó, matṓṓ sé ágarege esé nnó délú pópó né yéndégenó eyigé esé dépyéé fa mme, chacha gébégέ délú ne enyú, ne déjógé wye wáwálé. Εσέ déliú fṓ mmye né dénjaré ákwaá wṓ, déliú lé mmye né utó bi utanegé né galógálṓ ayi Εσωῶ álerege esé. ¹³ Genó eyigé esé désame né eta enyú elé genó eyi gelú esé metṓṓ débiú genó wṓ. Yé elé enyú dela dékaá gefoge bṓṓ abi esé délú chanéné wṓ, esé déneré metṓṓ nnó biú uma enyú dékágé nye esé chánéné. ¹⁴ Ne né biú bi Ata sé Jisṓs Kras achwṓṓ, dedoó nye ebwṓ ewṓmé gétúgέ sé wye ndere esé ntó dedoó nye ebwṓ ewṓme gétúgέ nyú.

¹⁵ Ndere nwya umε bina né metṓṓ, me mbṓ nshuú me nnó nchwṓṓ nge enyú, nnó enyú debṓ mejé magbε apea. ¹⁶ Me mbṓ nshuú mange enyú gébégέ nké jyε Masedonia ne gébégέ me nké nkeregé meso nnó enyú dépoó me njye né gebágé mewaá Judiya.

17 Ndere me nshuú mbò nla chwò sé wò, nnó me mbó ndoó mbò lé manaá ndoó maweeé? Waá nnó me nlú mbò élé eké muú mme, muú ákámeege “Eeh! Eeh” ne “Ngbal Ngbal” gébé gemaá? 18 Te mbaá Eṣṣwò agarege wáwálé mekomejòó ayi esé dégare enyú ápó nya fò “Eeh ne ngba.” 19 Jisṣ Kras Maá Eṣṣwò muú Sibas, Timōti ne me dégaré enyú abya wuú apó fò muú ayi ajógé eeh ne ngba gébé gemaá. Ji alú lé “Eeh” ayi Eṣṣwò. 20 Jisṣ ne alu muú ayi alerége nnó Eṣṣwò akame nnó, “Eeh” né mbaá yéndégenó eyi ji anyémeno. Ge ula bi esé déjógé nnó, “Amen” né mabò Jisṣ ne déchyege ngò mbaá Eṣṣwò mbò. 21 Eṣṣwò Jimbòó ne apye esé ne enyú chóncho détené ne eshye ndere déchome mmye ne Kras. Ji ne afyee esé nnó debe bòó bií, 22 ndere afyee esé Mendoó Ukpea né matòó nkane gelo jíí. Mendoó wuú ewémbò elerége nnó esé déséle nye unò bi Eṣṣwò achyege bòó bií.

23 Me nkuú Eṣṣwò ndere nte sé wa, nnó genó eyigé me njógé gelú wáwálé. Ula bi me nla mma kere sé ewú mbò né Kōrent wó úlú nnó ékágé metòó usòó wa epye enyú débò efwyale. 24 Esé démmye fò nnó déma degaré enyú genó eyigé débò mamfyé metòó wye, néndé enyú détene me ne eshye né genó eyigé défyee metòó wye. Esé dékelege lé nnó décho mbwa ne enyú dépyege utòó ulua nnó enyú débè ne nechòchó.

2

1 Getú eyigémbò, ne me mkpe jòó nnó mmagé keré sé eta nyú néndé nchwógé mpyee nye enyú déla ne mesome. 2 Me pyegé matòó ásgé enyú, ndé bòó cha abéé abi ápye metòó egòó me? Wye lé enyú abi mpye déla ne mesome ne débéé. 3 Ge ula bi me nsame gefógé nwe yimbò eta nyú mbò nnó ékágé nchwógé ewú, bòó abi álu mampye nnó metòó egòó me, ápye metòó

esógé lé me sòó. Ne nkaá chánéné nnó metòó eké egòó me egòó ntó enyú ako. 4 Nsa enyú nwe yina ne ubalé ne mesome né metòó ne manse né ame. Ula bi me nsame ji upó fò nnó mpye matòó asò enyú, úlú élé nnó mpye enyú dékaá gejamégé gejeé eyigé me mbòó ne enyú.

Menjme ayi ápye gabo débò manjii ji nte

5 Mbógé muú fò né geluage nyú achwò ne efwyale, apye fò me nwú ubalé ndere enyú ako déwuú wó. Me njógé mbò ékágé ebe nnó me mma jòó ewu dòó wó. 6 Ndó ayi enyú geame déshulé muú yimbò akwané. 7 Ndere elúmbò, jigénté gyeé ayi ji apyee, défyé ji metòó nnó ékágé ji ála meshwemeshwe abò gepwa. 8 Ne nnene enyú mmye nnó dema délere ji nnó délú gboó wye ne ji. 9 Ula bi me nsame enyú nwe yimbò úlú nnó mfworé enyú mbógé dépye yéndégenó eyigé me ngaré enyú nnó dépye. 10 Yéndémuú ayi enyú déjigénte gye ayi ji apye, me ntó njigé ji nte. Me njigénte gabo muú chacha mbógé mechò ebege nnó me njii ji nté né galógáló nyú. Ne mpye mbò né mbe ushu Kras, 11 nnó ékágé danchòmeló abò esé déndó néndé dékaá me nkyaá ayi alu ji metòó.

Utòó Kras ebi esé dépye ulú eké gebe gelógéló né eta Eṣṣwò

12 Gébége me nkwané né melò Truus, Ata apye me nge meti mangaré abya melóméló Kras. 13 Yémbò metòó wa echyee me efwyale néndé mengé fò menjme sé Titos wye wó. Ndere elúmbò, nlyá kpe ebwó nfe né melò Masedonia.

14 Yémbò matame mabe ne Eṣṣwò, Ji ammye apwò ne ase esé bòó denò bií dékène déjye ne ji gétúgé déchome mmye ne Kras. Ji aselé esé apye bòó ákage depòré Kras né yéndé mbaá ayi déjyee ne depò etiré mbò désanage déjyee eké gebe gelógéló. 15 Genwáge esé gelú eké

gebégé elu ewé ásóó né mewε Kras achyεgέ mbaá Εσωω. Βóó abi Εσωω áwené gemége bwó áwuú geji cha ne abi ánome mme detú áwuú geji cha. ¹⁶ Né mbaá bóó abi ánome mme detú esé delú eta bwó eké geboboge gebε eyi gechwóó ne negboó. Né mbaá bóó abi Εσωω awené gemεge bwó delú eta bwó eké gebε gelóglól eyi gechwóó ne geηwá. Nðere elúmbó, ndé muú akwane mampye gefogé utóó bina? ¹⁷ Esé depó fó bóó abi ágbarege meko mejóó Εσωω byabya eké genó gesé ndere bóó abifó ápyεé. Yémbó gétúgέ Εσωω atóme esé, esé dégarege ji ne matóó sé mmu pópó né mbε ushu wuú ndere baá utóó Kras. Εσωω alu nteεε esé.

3

Menomenyεé meke epwó ewé gekwene

¹ Nnó esé démagé lóó mbó elé mamfεge gemεgέ sé? Waá nnó esé dékelege nnó muú fó asá ηwe ayi afεge esé ató eta nyú, yé ayi nnó enyú désa défεgέ esé ndere bóó ne ate ánlere abifó ápyεé? ² Ngba, enyú ambóó delú eké bó ηwe abi áfεgέ esé. Geηwáge nyú gelú eké bó ηwe abi asamé né mmu matóó se, yéndémuú ákagέ kú abi akaá utóó ulóólóó bi esé dépyεé. ³ Enyú délere nnó delú eké ηwe ayi Kras asamé atóme esé déchwóó ne ji. Asá fó ηwe yina ne genógé ηwe wó, ásá lé ne Mendoó Εσωω muú alú mebe. Asá fó ji né ubaré mataa wó, ásá lé né mmu matóó akwaá.

⁴ Esé dékage jóó unó bina ndere déneré metóó ne Εσωω gétúgέ genó eyigé Kras apye. ⁵ Epófó nnó esé dékwané mampye genó fó né mmyεmmyε sé, elé Εσωω ne apye esé dékwanεge mampyεé yéndégenó. ⁶ Ji ne apye esé dékwane mambε baá utóó bií né menomenyεé meke. Menomenyεé ewéna epófó ebe ewé ásamé, elú lé Mendoó Εσωω. Ebe ewémbó

etené bóó né negbó, yémbó Mendoó echyεge bóó geηwá.

⁷ Ne mbógé nnó utóó eβε Mosis ewé ásame né ubare mataa, ewú ewé eténe bóó né negbo, echwó ne gengbó eyi gepyεé bóó Isrēli alá kágé pε fó Mosis né ushu chó gétúgέ ushu bií uge nege dóó yé elé gengbó eyigé gegboó gelú gejyεé, ⁸ nnó utóó Mendoó Εσωω muú achwóó ne geηwá uchwóó nyε fó ne gengbó eyi gepwóó eyina? ⁹ Mbógé nnó utóó eβε ewéna ewé etené bóó né negbó, ewyá gefogé gengbó eyina, fεrege ndere gengbó eyigé utóó Mendoó Εσωω muú apyεé nnó debe cho né mbe ushu wuú gebεé. ¹⁰ Wáwálé né mechó ewéna alú nnó, genó eyi gebó gewyaá gengbó mbεmbe gepó sé ne gengbó chacha néndé gengbó geke eyi gechwóó gégénégé gepwó geji. ¹¹ Ne mbógé genó eyigé nya gebó gegboó gelú gewyaá gengbó, ebyennó eyi gela te etém gewyaá gengbó gepwóó.

¹² Te mbaá esé débelé umεé chánéné nnó mbó ne elu, esé depyεé unó ne metóó mende. ¹³ Esé debó fó mampye eke Mosis muú akwεre ushu bií nnó ekage bóó Isrēli age ndere gengbó eyigémbó gegboó gelú. ¹⁴ Yémbó matóó bóó bimbo alu wyεé sésélé akaá ye genó wó. Mbó ne alu kpaá te fina. Ye akúgέ gekwεnege meno menyεε ákagέ fó ula. Elú eké genó eyimbo gelú ebwó né matóó kwekwere. Genó eyi gekágé pyε nnó afere ebwó genó eyina né metóó, elé mbógé ebwó afyεge metóó ne Kras. ¹⁵ Wáwálé alú nnó, te fina elú eké genó eyigémbó gelú ebwó né matóó kwekwere néndé yé akú eβε Mosis ebwó ákagέ fó ula. ¹⁶ Yémbó, muu akwεregé metóó akwεlegé Ata, Εσωω aferege genó eyi gekwεre mbó ji ushu. ¹⁷ Nana Ata ayi me njógé mbó akene ne Mendoó Εσωω ne apyεé unó bina. Ne yéndé mbaá ayi Mendoó Ata eβεε, epyε bóó álaá mmyεmmyε bwó genó gefó

gewele sé ebwó. ¹⁸ Ne esé abi genó gefo gela gekwere esé mató wó, dégene genjbagé Ata eyi gegenege ese mmye eke ημεε nnó dékworege wye kworege debé eke ji. Ndere dékworege dégenege wye genege, elé Ata muú akene ne Mendoó Ukpea ne apyεε nnó ebe mbo.

4

Unó mabó né mmu ujemesé

¹ Te mbaá Esowó né galógáló wuú, achyεε esé utó bina nnó dépye, ese depó fó ne gepwyaá mampye ubi. ² Esé délyaa depóré défyá ne unó bi uchwó ne mekpó unó. Esé débwólégé fó bóó, ne débwólégé fó amu ne mekomejóó Esowó. Esé dégaregé lé bóó wáwálé ayi atome ne Esowó né gefóó eyi yéndemuú agene nnó esé dégarege wáwálé né mbe ushu Esowó ne bóó abi agaregé wáwálé akaá nnó mbo ne elú. ³ Ye mbógé abya melóméló ayi esé dégarege alú lé bibií, ebyennó alú lé bibií mbaá bóó abi ánome né mme detu. ⁴ Danchómeló muú alu Esowó bóó mme, aníí me ame bóó abi alá fyéé metóó ne Kras wó. Ndere elúmbó, ebwó ákágé gé fó ndere genjbo eyi getanege né abya melóméló gegenege. Ebwó ákágé fó ula abya melóméló yimbo ayi atome ne ηgó Kras. Ji Kras alu mekpεé Esowó. ⁵ Néndé ndere dégarege abya melóméló déselé fó ji nnó dépye bóó áge esé, dégarege ji nnó bóó áse Jisós Kras nnó ji alu Ata. Ne esé ambóó delú lé baá utóó nyú gétúgé Jisós. ⁶ Esowó muú ajóó nnó, “Genjbo gegene né mmu gemua,” ji apye genjbo jii gegene né mmu matóó sé mampye esé dékaa genjbagé. Esowó eyi gegenege né ushu Jisós Kras.

⁷ Ndere Esowó apye esé dékaa mbo esé delú lé eké ujeé meseé ebi áfyéé genóge mabó né mmu. Mechó ewéna elúmbó, manlere nnó utóó bi upwóó amu, ebi esé déwyaá utane lé né mbaá Esowó epóófó eta

esé ambóó. ⁸ Efwyale efinegé esé matimati yémbó dégbegé wye gejulé. Gébé eyigé fó dékwene tametame yémbó délyage fó utóó sé. ⁹ Bóó ámmye amu ne esé yémbó Esowó alyagé fó esé shushuú. Atulege esé yémbó ákágé cho fó genwáge esé. ¹⁰ Efwyale ewé esé dégene mbo yéndégébé, elú wye eké negbo né Jisós ne esé dékpane mbo né menyammye sé dékene. Epyembo nnó bóó ágene nnó genwáge Jisós gelú né menyammye sé. ¹¹ Né genwágé sé geko fa mme, delú wye né mmu efwyale ewé echwóó ne negbo gétúgé dékwólégé Jisós Kras. Epyembo nnó bóó ágene genwágé Jisós né menyammye sé ayi alá abeé fó te kwyakwya. ¹² Ewéna eléré nnó, esé dékame negbo nnó enyú debo genwá eyi gélagé byé.

¹³ Muú fó ajóó né ηwe Esowó aké, “Me mfyε metóó ne Esowó gétú eyigémbó ne njóó.” Esé ntó delu mendoó ema ne ji, ewé epye esé défyéé metóó ne Esowó getú eyigémbó ne déjóó. ¹⁴ Esé dékaa nnó Esowó muú apye Jisós Kras akwilé né negbo, apye nye ntó esé dékwilé né negbo chónchó ne Jisós, ase esé chónchó ne enyú déchwó détene né mbe ushu wuú jimboó. ¹⁵ Efwyale ewéna meko elú lé né galógáló nyú. Ndere elúmbó, Esowó alerege nye galógáló wuú mbaá bóó gejamé gejamé. Ewémbo epye nye ebwó atamege ji, ne ji abóó nye ηgó.

Esé depwad fó néndé défyéé wye metóó ne Esowó

¹⁶ Ndere unó bina ulú mbo, esé débéé fó ne gepwa. Ye elé menyammye esé akwóó ajyεé, Esowó achyεgé mandoó sé utó yéndé bíí. ¹⁷ Efwyale ewé esé dégene mbo nana elú lé gachyεé ne ebelege ye, yémbó echwóó lé esé ne gekpekpεgé ηgó ayi apwóó amu ne abeé te kwyakwya. ¹⁸ Esé défyéé fó ame né unó bi dégene, défyε lé ame né unó bi dela dékágé gé ubi. Ula

úlú nnó unó bi esé dégené ubeé lé né mboó gébé. Yémbó ebi esé délá dégené ubi ne ubeé te kwyakwya.

5

Menyammye meke asele nye melu ayi gekwene

¹ Menyammye sé fa mme alú eké maá geto ayi déjwolege wyeé. Dékaá nnó mbógé amugé maá gepú yina, Esowó achyegé esé ayicha né mfaánebuú déjwolé wyeé. Akwaá fó wó átenege ji wó, élé Esowó jimbóó ne átenege ne gebéé wyeé te kwyakwya. ² Esé déshwaá meshwa né genwágé sé yina nana, ne déshyage nnó Esowó afye esé menyammye sé ayi meke ayi atanegé né mfaánebuú ndere afyee muú ndeé meke. ³ Gétúgέ nnó yé dégbo lé gboó afyegé esé menyammye yimbó ayi mfaánebuú, esé débée fó gejógéné. ⁴ Ndere esé delú né menyammye yina ayi alu eké maá geto, déshwaá meshwa gétúgέ déwuú ubale, deshwaá fó nnó dékelege mangbo. Dékelege élé nnó Esowó achyee esé menyammye ayi abee te kwyakwya nnó áse melú ayi ágboó. ⁵ Esowó jimbóó ne akpome esé mmye né mechó ewéna, ne achyee esé Mendoó Ukpea ndere genó eyigé ji áchoó utó né mbaá genó eyi gechwó.

⁶ Ndere elúmbó, esé dékaá wáwálé nnó Esowó achyegé nye esé menyammye ayi meke, néndé te mbaá esé delú mebe né menya sé yina, neke neshya esé dóó mambe né mbe ushu Ata. ⁷ Ndere esé delú fa mme, delú mamfyege metóó ne ji, epófó mangene ji ne ame. ⁸ Esé débóó eshye né metóó ne dékelege nnó délyaa menyammye yina, déjye né meló sé débé ewú ne Ata Jisós. ⁹ Ndere elúmbó, yé delú né menyammye yina, yé ayi né, esé demuame lé nnó dépye metóó egógé ji. ¹⁰ Néndé esé ako debo

mantene unóó mpa né mbe ushu Kras. Ji ajwolege nye né geluogé mpa, asó mpa yéndemuú. Ne yéndemuú abóó nye nsa né galógáló yé gabogabo ayi apyee gébége ji alú né menyammye yina fa mme.

Kras apye bóó akerege né nesó ne Esowó

¹¹ Te mbaá esé dékaá nnó Ata ne alú muú ayi esé débóó mamfógé, dékpeage bóó mbó nnó ákame ne abya melóméló Kras. Esowó akaá ufóó bóó abi esé delú ne mbelé umee nnó yé enyú ntó dékaá chánéné né mmu matóó nyú. ¹² Esé démmye fó nnó déma défége geme gese eta nyú. Demmye élé nnó enyú debe ne ula bi dékágé dógé ebwó ewóme gétúgέ sé, nnó enyú débé ne meko manshuú mbaá bóó abi ábwegé mmye gétúgέ dékprakpa ate bó epófó gétúgέ ayyaa gepó gelógéló. ¹³ Elú eké enyú déferege nnó mekpo epó esé chánéné. Yé makpo ápó esé chánéné, elú lé gétúgέ dékelege nnó dépye Esowó abó ngó. Yé makpo alu esé chánéné elú lé né galógáló nyú. ¹⁴ Gejeé eyigé Kras abóó ne esé ne getene esé dépyee yéndegenó, néndé esé dékaá nnó ji agbo gétúgέ bóó ako. Ndere elúmbó, esé ako dégbo chóncho ne ji. ¹⁵ Kras agbo gétúgέ bóó ako nnó bóó abó genwá eyigé ji achyege, ábegé fó abe mampyegé élé unó bi ugóó ebwó metóó, ápyege lé unó bi ugóó ji metóó. Ji ne agboó ne akwilé né negbó gétúgέ bwó.

¹⁶ Ndere elúmbó, eló nana eyyegé mbe esé dépele sé bóó né mashu ndere bóó mme ápyee. Mbó ne dépele nya Kras ne nana dépelé sé ji mbó. ¹⁷ Ewéna etene nnó muú achogé mmye ne Kras, alaa muú meke. Genwá eyi gekwene gekoó me, gège yé eyi geke gechwó. ¹⁸ Unó bina uko élé Esowó ne apyee ubi. Ji muú apyee esé dékeré né nesó ne ji gétúgέ genó eyi Kras apyee, ne achyee esé utóó bi dépyee

boó akerege né nesò ne Èsòwò. ¹⁹ Mekomejóó ayi esé dégarage alú nnó, Èsòwò ake ne Kras apyéé boó áge meti ákere né nesò ne ji. Ji ágbáregé sé ebwò nnó alú gyéé né gabo ayi ebwò ápyéé. Elé mekomejóó yina ne ji afyéé esé né amu nnó dégarage boó ndere ji apyéé boó akerege né nesò ne ji.

²⁰ Getú eyigémbò ne esé delú boó dentó Kras. Ne esé dekpeage enyú né unó bina wye ndere Èsòwò jimboó abò ajóge ne enyú. Ne dékpane enyú geke gétúgè Kras nnó dékeré né nesò ne Èsòwò. ²¹ Gétúgè esé, Èsòwò apyéé Kras muú ayi alá pyéé yé gabo wó ala muú mebo nnó esé déke ne ji, débe cho né mbe ushu Èsòwò wye ndere ji Èsòwò alú.

6

Pol agaré fwyale ewé ji ágene ndere apyéé utó Èsòwò

¹ Ne ndere ate boó abi apyéé utó chónchó ne Èsòwò, esé dekpeage enyú nnó ékágé dépye genó eyi gepyéé galógáló ayi Èsòwò alerege enyú ano mme detú. ² Èsòwò ajóó nya wye ndere ásamé né mmu ñwe wuú nnó “Bíí bi me nlú manleré enyú galógáló ukwónégé, me nwú mmyemenene nyú, bíí bi me nlú mawené gemége nyú ukwónégé, mpoó enyú.” Wúgè, gébé eyigé Èsòwò alerege boó galógáló gekwòne. Wúgè nana élé gébé eyigé Èsòwò awenege gemége boó.

³ Esé dépyéé fò genó eyi gegbéé muú fò meti manchwó mbaá Èsòwò nnó ékágé genó fò gebe gyéé né utóó bi esé dépye. ⁴ Yémbò yéndégenó eyi gepyéé eta sé, esé délerege wye nnó delú baá utóó Èsòwò. Dekoge metóó né ubale ebi déwuú, degene efwyale ufóó ufóó, unó ulíí esé mange, ne gébé eyigé fò efwyale ebanegé esé. ⁵ Atulé esé, áfyé esé denò, áchwóó esé ne mammye, dépyéé matóó ami mapwóó eshye

esé, débelege mpe, débelege mesa, yémbò dékogé wyeé metóó. ⁶ Débéle genwáge sé pópó, dékágé deporé Èsòwò chánéné, dékogé metóó, délerege boó galógáló, Mendoó Ukpea egbeé esé mmye ne délerege boó gejeé wáwálé. ⁷ Esé dégarage boó genó eyi gelú wáwálé, dépye unó né utóó bi Èsòwò achyegé esé. Unó bi esé dépye cho né mbe ushu Èsòwò ulú eké unó ummye ebi esé déselé dénmeé umye ne ebi dégbéé menyammye sé né deporé Èsòwò. ⁸ Esé dépyéé wye utóó Èsòwò yé élé boó abifo anógé esé, abifo ábyaá esé. Boó abifo áfegé esé, abifo achóó esé mabò. Boó abifo ájógé nnó esé délú boó gebyò yémbò esé dégarage wye wáwálé. ⁹ Boó abifo ájógé áké esé delú kpe bò waá yémbò boó ákaá esé yéndé mbaá. Dekoge né manóó negbo yémbò delú wyeé abe. Achyegé esé efwyale yémbò áwa fò esé wó. ¹⁰ Yé élé boó ápye nnó esé debe ne mesome, delu wyeé ne nechóchó yéndégébé, elú eké delú mbya yémbò dépyéé gejamége boó abóó gefwa. Elú eké depò yé ne genó gefò yémbò dewyaá unó uko.

¹¹ Anme ba boó Kōrent, esé dégaré enyú yéndégenó eyi gelú esé né uné. Esé denene matóó se fuú eta nyú. ¹² Esé fò wó délyaá manleré enyú gejeé wó, élé enyú ne délyaá manleré esé gejeé. ¹³ Me njógé ne enyú nana ndere baá ba. Nenege matóó nyú eta sé ndere esé ntó dénené ne eta enyú.

Dékege fò gekage neke gemaá ne boó abi alá fyéé metóó ne Kras wó

¹⁴ Dékege fò geke neke gemaá ne boó abi alá áfyéé metóó ne Kras wò. Genó eyi gelu cho genyéé mbò dejeé ne genó eyi gelu gyéé nnó? Waá genjgbò gebeé mbò mbaá ama ne gemua nnó? ¹⁵ Kras ne danchòmeló abeé mbò meko ama nnó? Muú ayi afyéé metóó ne Kras ne muú ayi alá áfyéé metóó ne Kras wó áchome mbò mbwa nnó? ¹⁶ Echa

Εἰσωὼ εἰδέε mbo meko ama ne aló uka nnó? Néndé esé delú εcha Εἰσωὼ muú alú mebe. Εἰú wye ndere Εἰσωὼ jimbó ajó aké, “Me njwólege nye ne εbwó, nkene ne εbwó, me mbeé nye Εἰσωὼ bwó, ne εbwó ábeé nye bó ba.” 17 Ndere elúmbó Ata aké, “Tanega né geluage bwó, défa mbwa ne εbwó. Détagé fí genó eyi geywaá deba. Dépyegé mbo, me nselé nye enyú. 18 Me mbeé nye Nte nyú ne enyú débeé nye baá ba abi andeé ne abi ande. Mbó ne Ata Muú Apwóó amu ajóó.”

7

1 Añme ba, te mbaá Εἰσωὼ anyémeno nnó apye unó bina eta sé, shwonege amu né yéndégenó eyi gepyeé nnó menyammye ne matóó sé áβεγέ fí pópo. Dénógé Εἰσωὼ, dépye genwágé sé gebe pópo gekwane ndere Ji akelege.

Pol alu ne nechóchó gétúgé εchomele bóó Jisós né Kōrent ákwóré matóó bwó

2 Nenegé matóó nyú eta sé, esé dépyeé fí muú fí gabo wó. Esé déchóó fí muú fí mekpo wó. Ne esé dényeé fí muú fí upwóó wó. 3 Me njógé mbo, epófó nnó me nké enyú delu gyeε, néndé me mbo me mbe ngaré enyú nnó enyú delu esé metóó chi chi chi. Yé dégboó ye delú mebe, esé ne enyú delu wye ulua. 4 Me nfyε metóó ne enyú gbane, ne nwyaa gempoge gétúgé nyú. Enyú défyε me metóó, yé élé esé dégené εfwyale me nwyaa nechóchó dáó.

5 Yé gébégé esé dékwone meló Masedonia, yé mmye dégbeé cháchá wó. Bóó áchwó esé ne εfwyale matimati. Wena bóó áwamege ne esé, né mmu matóó se déwyaá εfó. 6 Yémbó Εἰσωὼ muú afyeé bóó abi awyaá gepwa metóó εshye, afyeé esé εshye ndere Titós achwóó. 7 Esé débóó fí εshye wye élé gébégé ji achwóó wó, debó ntó gébégé ji agaré esé ndere enyú ntó défyεé ji εshye. Agaré esé ndere

enyú déshyagé mangε me, ne ndere enyú désomege dáó né gyeé ayi dépyeé. Agaré ntó esé ndere enyú dékpome mmye manga me. Nwúgé mbo metóó εgó me ne enyú dáó.

8 Yé εbe élé nnó ñwe ayi me mbo nsame enyú, apyeé enyú débó mesome, me nsome fí ndere nsame ji wó. Me mbo nlú ne mesome gébégé ngene nnó ñwe yémbó apye enyú debó mesome né mboó gébé.

9 Nana metóó εgó me, epófó gétúgé me mpyeé enyú debó mesome élú lé gétúgé mesome εwémbó epyeé enyú dékworé. Gé gefógé mesome εwé Εἰσωὼ akelege mbo. Ndere elúmbó, esé dépye fí enyú debó únómé wó.

10 Mesome εwé Εἰσωὼ akelege epye lé nnó Εἰσωὼ áwene gemége muú. Gefógé mesome εwéna εchwóó fí ne achye me. Yémbó mesome εwé bóó mme εchwóó ne negbo. 11 Gεgé yé gefógé utóó ebi mesome εwé εgóó Εἰσωὼ metóó epyeé eta nyú. Epye enyú dese mechó εwéna ne εshye, epye enyú déwyaá metóó manleré nnó enyú depó ne εbwó né mechó εwémbó. Epye metóó εsá enyú ne majya abwólé enyú mme, epye enyú déshage nnó debe meko ama ne me, epye enyú dékpane gechyeé mampye genó eyi gelú cho. Epye enyú dékpome mmye manchyeé εfwyale mbaá muú ayi apye gyeé. Epye enyú déleré né yéndé meti nnó enyú depó ne εbwó né mechó εwéna.

12 Ndere elúmbó, yé élé me nsame ñwe yina, nsa fí gétúgé muú ayi apyeé gabo yina wó. Yé εbe lé gétúgé muú ayi agene εfwyale gétúgé gabo yimbó. Nsa lé nnó mpye enyú dékaá né mbe ushu Εἰσωὼ gefóó eyigé dékpane gechyeé mampoó esé. 13 Getú eyigémbó, enyú défyεé esé εshye.

Ne genó eyigé fí eyi gepyeé metóó εgóó esé élé gétúgé metóó megómege εwé Titós abóó gétúgé enyú ako dépye metóó ekwene ji mmu. 14 Me mbo ngaré Titós gefóó eyigé me

nwyaá gempogé gétúgέ nyú. Enyú déchye ne mekpo unáó wó. Ne wye ndere geno eyigé me ngaregέ enyú yéndégébé gelú wáwálé, mbántó ne unó bi esé dédoó ébwá éwáme gétúgέ nyú né mbe ushu Titás úlú wáwálé. ¹⁵ Titás ama abó gejeé ne enyú ako dáó ndere ji até gefóó eyigé enyú debó déwuú ne ji, ne ndere enyú déselé ji déweré ne éfó metáó. ¹⁶ Ne nana metáó egáó me ne enyú gétúgέ me nndere metáó wa meko ne enyú né mbaá yéndégenó eyigé dépyeé.

8

Gefáó eyigé báó Ésowá áchyegeé echye

¹ Anme sé, esé dékelege mampye enyú dékaá gefó eyigé machomelé báó Jisús né Masedonia áleré galgálá Ésowá né geñwá gebwó. ² Efwyale ewé ébwá ágene eja dáó éte ébwó né mmuameno yémbó áwyaá wye metáó megómégó gbene ewé épyeé ébwó áchyeé echye byagebyage ye lé ébwá álu gekpo. ³ Ébwó áchyeé echye ndere ébwó áwyaá, ne nkágé garé nnó eja kpaá épwáó amu, ne áchyeé yé muú akpea ébwó wó. ⁴ Ashíí nene esé mmye nnó dépye ébwó ntó ágé meti mampógé báó Ésowá. ⁵ Genó eyigé ébwó ápye, gepwá ndere esé debó défere. Ébwó abó kpe mbe áchyeé gemenge bwó mbaá Ata Ésowá ne áwyaá metáó mampye genó eyigé Ésowá akelege, áchyeé gemenge bwó eta sé. ⁶ Titás ne aláó ula manse echye ewéna né geluagé nyú nnó dépoó ubya bó né Jerosalem. Getú eyigémbó, esé dékpea ji nno akéré áchwá apóó enyú déneré mampye gecháchágé utáó bina. ⁷ Enyú délú menó mbe né yéndé meti mamfyé metáó ne Ésowá ne eshye, mangaregέ deporé Ésowá chánéné, mankágé wáwálé ayi alu wyéé chánéné, manchyeé gemenge nyú geko mampye utáó Ésowá, mamboge gejeé ne esé dáó,

esé ntó dékelege nnó enyú ntó débe menó mbe né mecho manchyege echye ewéna ne metáó nyú mako.

⁸ Me njógé mbó, epófó nnó ημερεge enyú mekpo mme nnó débó mampyegeé mbó. Me ngarége lé enyú nno báó abifó ákpane géchyeé apóógé ate. Ne nkelege nnó nkaá ndere enyú ntó débáó gejeé wáwálé ne báó abifó. ⁹ Enyú ambáó dékaá galgálá ayi Ata sé Jisús Kras alere. Ji abó awyaá gefwa, yémbó akwe gekpo né galgálá nyú, nnó gétúgέ gekpo eyigé ji akwene enyú débe ne gefwa.

¹⁰ Né mecho ηκα yina manchwá, majyeé ami me nchyegeé enyú malu nnó elú galgálá nnó enyú déneré genó eyigé délóó mampye ημε ενiné nju. Enyú ne débáó mbe mampye genó né mecho ewéna ne enyú ntó ne debó delu yé báó mbe abi áwyaá metáó mampyegeé geji, ¹¹ nnó déneré mampye utáó bina ne gefógé metáó ewé enyú délóó ula. Ne nerege ubi ne genó eyi déwyaá né amu. ¹² Ne mbógé muú awyaá metáó machyeé, Ésowá aselé genó eyi muú awyaá manchyeé epófó eyigé ji alá pó ne geji.

¹³ Me njógé mbó epófó nnó mpyeé mmye épwýágé báó abifó, enyú déwuúgέ ubale. Nkelege lé nnó yéndégenó gebe janja eta enyú ako. ¹⁴ Ne nana ayi enyú déwyaá gejame, kárégé ne báó abi alá pó ne genó nnó ébwó ábége ne gejame, meso gébé enyú dela depó ntó ne genó ébwó apóó enyú. Dépyegeé mbó enyú ako débe janja. ¹⁵ Asá né mmu ηwe Ésowá nnó, “Muú yi anywere gejamége menyéé, ábó fó menyéé ayi ajame apwáó ji wó, ne ayi anywere lé gachyeé, abó ayi akwané ne ji kwanegé.”

Pól atá bó Titás nnó ájye áse echye Ésowá getú jíí

¹⁶ Yémbó matame mabe ne Ésowá ndere apye Titás awyaá gefógé metáó ewé esé déwyaá mampóó

enyú. ¹⁷ Ερῶς wye lé getugé esé dékpea ji ne ji achwṓ eta nyú wṓ. Ji mbṓ abṓ awyaá me metṓ manchwṓ poó enyú, getú eyigémbṓ ne jimbṓ abṓ ashuu mé manchwṓ gé enyú. ¹⁸ Esé détṓme mbṓ ji ne nte menṓme ayifo. Nte menṓme yina alu muú ayi bṓṓ afeége utṓṓ bií né machomele bṓṓ Jisṓs ako néndé ji agaregé abya melómélṓ chánchá. ¹⁹ Menṓ genó ayi fṓ alu nnó machomele bṓṓ Jisṓs ntó áyaa ji nnó esé dékene ne ji ulua dépyege utṓṓ ulṓúlṓ bina. Ndere dépyeé mbṓ uchwṓṓ ne enógé mbaá Ata, ne ulerege ntó nnó esé déwyaá metṓṓ mampógé bṓṓ.

²⁰ Ndere dépyeé utṓṓ bina ulua, ewémbṓ epyennó ekágé muú fṓ aferé nnó défyá delu mmu, défyéé eshye mange nnó ekágé genó fṓ gebe gyeé né gekpekepege echye ewéna, ewé bṓṓ áchyege byage-byage. ²¹ Gétú eyigémbṓ ne esé démmye nnó dépye lé genó eyi gewyaá enógé né mbe ushu Ata jimbíi, dékelegé mampye ntó genó eyi gewyaá enógé né mbe ushu yéndemuú.

²² Ne esé détṓme menṓme sé fṓ ama nnó achwṓ ne ebwṓ. Esé démuá me ji ndṓndṓ ne ndṓ, ji aleré nnó akpane gechyeé mampye utṓṓ Esṓwṓ. Ýé nana ji awyaá metṓṓ mampoó enyú néndé ji afyeé metṓṓ ne enyú dṓṓ. ²³ Ne ushuú cháchá Titṓs, ji alu lé nte menṓme ayi ápyeé utṓṓ ulua ne me nnó dépoóge enyú. Ne ate aṓme abifo na, álú lé bṓṓ déntṓṓ abi átané né machomele bṓṓ Jisṓs ayifo. Utṓṓ bwṓ uchwṓṓ ne enógé mbaá Kras. ²⁴ Ndere elúmbṓ, pyege ndere njṓṓ mbṓ, mampye machomelé bṓṓ Jisṓs ayifo ákaá nnó enyú débṓ gejeé ne bṓṓ ne nnó ebwṓ ákaá nnó esé délú cho mambṓ ne gempṓgé gétúgé nyú.

9

Elú genó gelógélṓ mampógé bṓṓ Esṓwṓ

¹ Me mpṓ sé ne genó eyigé mmagé sa enyú né mechwṓ echye ewéna mbaá bṓṓ Esṓwṓ. ² Me nkaá nnó enyú déwyaá metṓṓ manchyeé echye ewéna. Getú eyigémbṓ ne me nwyaa gempṓgé gétúgé nyú né mbe ushu echomelé bṓṓ Jisṓs né Masedonia nnó enyú echomelé bṓṓ Jisṓs né gebagé mewaá Akaya déwyaá me metṓṓ machyeé echye ewéna te ṓme eniné njú. Ne gechyeé eyigé enyú dékpane machyeé, gepye gejamégé ebwṓ abifo ábṓ metṓṓ machyege ntó. ³ Ne nte aṓme bina eta nyú nnó ekágé gempṓgé eyigé esé déwyaá gétúgé nyú gebe lé meno detu. Ebe lé nnó enyú dékpome mmye ne echye nyú ndere me njṓṓ nnó dépyeé nye. ⁴ Mbṓgé bṓṓ fṓ átanege mbṓ né Masedonia áchwṓgé ne me ewú, ne ágegé nnó enyú dékpome fṓ mmye mantṓ eyi nyú ṓka wṓ, mekpṓ unṓṓ ewé ebeé nye ne esé ne enyú ejame nye dṓṓ néndé me ngaré me ebwṓ dṓṓ ndere enyú dékpome me mmye manchyeé. ⁵ Ndere elúmbṓ, me nferé nnó elṓ nnó mkpea aṓme bina abṓ mbe achwṓ apye enyú dékpome mmye ne echye ewéna, ewé enyú dényémeno manchyeé, nnó ebe lé genó eyigé enyú ambṓṓ déwyaá me metṓṓ manchyeé. Ebegeé fṓ eyigé aṓmerege enyú mekpṓ mme nnó déchyeé echye.

⁶ Tege nnó, muú ayi apené mbwe gachyeé, abṓṓ ntó mbwe gachyeé, ne muú ayi apene mbwe gejame abṓṓ ntó mbwe gejame. ⁷ Muú aké achyege echye, achyeé ndere ji aferé né metṓṓ wuu nnó achyege. Achyegeé fṓ ne manse ame eké aṓmerege ji mekpṓ né mme. Néndé Esṓwṓ abṓṓ gejeé ne muú ayi achyege echye ne metṓṓ megṓmegṓ. ⁸ Ne Esṓwṓ akágé chyeé enyú unṓ bi ujame upwṓṓ yé ndere dékelegé nnó yéndégébe debe ne yéndégenó gejame nnó délerege ulṓṓ melu matimati. ⁹ Wye ndere asamé né

mmu ηwe εσωωω nnό, “Ji achyεgέ echyε byagebyage mbaá ubya bο ne ulό melu ebi ji alerege, áteé ubi τε kwyakwya.”¹⁰ Εσωωω ne achyεgέ bόό mbwε ayi ápené ne menyéé ayi εbwό ányéé, ji áchyεgέ nye enyú mbwε ayi dékelegé ne apyεé nye ji áwε áfyε gejamégé mbwε ayi atanegε né ulό melu ebi enyú délérεge bόό.¹¹ Εσωωω apyε nye enyú débο gefwa né yéndé meti nnό déchyεgέ echyε byagebyage yéndégébé, nnό εsé dékpagé echyε nyú déchyεgέ bόό, gejamε bόό atamege Εσωωω né genό eyige enyú dépyéé.¹² Néndé echyε ewé enyú déchyéé epyε fό wye lé nnό bόό Εσωωω ágené unό bi ubο uliú εbwό wό, epyε ntό nnό εbwό áchyεgέ gejamégé matame mbaá Εσωωω.¹³ Gétúgέ enyú déchyε gefógé echyε ewéna, elere bόό ufό bόό abi enyú délú, ne εbwό átamege nye Εσωωω gétúgέ enyú dépyéé genό eyigé abya melóméló Kras ayi enyú défyéé metό wye ákelege. Ne átamege nye ji ntό gétúgέ echyε ewé enyú déchyεgέ εbwό ne bόό abifo byagebyage.¹⁴ Εbwό ánene nye mmyε gétúgέ déléré galógáló Εσωωω né genwáge enyú.¹⁵ Détamege Εσωωω gétúgέ echyε wuú ewé ji achyéé εsé ewé dela dékágé nkane démege.

10

Εσωωω ne ayaá Pól nnό abε ηgba Jisós Kras ne achyéé ji utó

¹ Me Pól nkpané enyú geká. Bόό ajógé áké gébégé me mbεgέ ne enyú nfόó ame nyú njógé depο pere ne εfo, nlá mpο ne enyú nfόó fό ne nsame enyú bο ηwe áto áto. Me nnane enyú mmyε né mabο Jisós Kras muú alú nyame ne pere nnό,² ékágé enyú dépyε me njόó mejόó ne meko metometo gébégé nchwógé ewú. Me nkágé jόó mejόó ne meko metometo mbogé me nkelege manjόó ne bόό abi ajógé

nnό εsé dépyéé utόó bina ndere bόό mme ápyéé.³ Elú wáwálé nnό εsé delú fa mme yina, ne yé elé delú fa mme, démmyéé fό be ebi bόό mme ámmyε.⁴ Néndé unό ummyε ebi εsé démmyéé be ne ubi upό fό eké ebi akwaá. Yémbο εsé démmyε be ne unό be utό utό bi Εσωωω achyεgέ εsé, ne détyaá malu ujwólé atό atό ayi bόό mawáme sé ábige.⁵ Détyaá ntό yéndégenό eyi géchwόó ne mbeé manyεge, ne eyi getenege ukόbο gegbεé nnό bόό ákagé fό meti Εσωωω. Dépyεne yéndégenό eyigé bόό áferege, dépyéé εbwό áwuú ne Kras.⁶ Mbogé enyú délérεgέ nnό déwuú ne Kras ne matόó nyú mako, εfembο ne εsé dékpomege mmyε manleré chuchu mbaá bόό abi álá wuú fό ne Kras.

⁷ Enyú dépelé unό bi utome ne me elé né mfaá mfaá. Mbogé muú aferegέ nnό ji alú muú Kras, abο mamfere chánéné ákaá nnό εsé ntό delú bόό Kras ndere ji.⁸ Yé me mbe elé ne gempogé gachyéé mpwο ndere mbο nlú mambε gétúgέ utο bi Ata achyéé εsé, mmyε egboό fό me, néndé ji achyéé εsé utο bina nnό dénywerege enyú nywerege epófó mantya enyú tyaa.⁹ Me nkelege fό nnό ebe eké bο ηwe abi me nsame enyú ápyéé mbο lé nnό enyú debο εfo metόó.¹⁰ Me njógé mbο gétúgέ bόό ajógé aké, “Bο ηwe abi me nsame εta nyú, mejόó ewé elú wyéé etoό dόó ne εtaá bόό metόó.” Aké, “Gébégé mbεgέ ne enyú nkwenε gebwa, mejόó wa ekpene fό bόό matu.”¹¹ Bόό bimbo abο mankaá nnό unό bi εsé désame εta nyú gébégé dela depο ewú, wye elé ubi ne εsé débεgέ nye ewú ne enyú dépyéé.

¹² Yé bíí ummaá εsé demεge fό mmyε ne bόό abi aké εbwό anεa gemε. Εbwό ámεge lé utό bwό ne ate manleré nnό anεa gemε. Εwéna eléré nnό εbwό álú ukenkené bόό.¹³ Né εta sé, εsé débεé fό ne gempogé depwο ndere delú

mambɛ. Gempɔgé sé gekwɔyage lé né mbaá utɔ́ ɛbi Ɛsɔwɔ achyɛ́ ɛsɛ nnó depyɛ́gé ɛnyú ntó delu né geluage utɔ́ bina. ¹⁴ Tɛ mbaá ɛnyú ntó delú né utɔ́ bina, ɛsɛ débɛ́ ɔ́ ne gempɔ́gé dépwɔ ndɛre delu mambɛ gétúgé nyú, néndé ɛsɛ ne debɔ́ mbɛ déchwɔ́ kpa tɛ ɛta nyú dégare ɛnyú abya melóméló Kras. ¹⁵ Ɛsɛ débɛ́ ɔ́ ne gempɔ́ge dépwɔ ndɛre débɔ́ mambɛ. Débɛ́ ɔ́ ntó ne gempɔ́ge gétúgé utɔ́ ɛbi bɔ́ abi cha ápyɛ́. Umɛ́ sé úlú lé nnó metɔ́ ɛwé ɛnyú défyɛ́ né Kras ɛwɛne ɛjyɛge mbɛmbɛ ne nnó utɔ́ bi ɛsɛ ntó dépyɛ́ né geluagɛ nyú uwɛne ndɛre Ɛsɔwɔ akelege, ¹⁶ nnó ɛsɛ ntó dékɛne dégarege abya melóméló né malɔ́ yifɔ́ ayi alú tɛtɛ ne ɛnyú. Néndé ɛsɛ dékɛlege ɔ́ nnó débɛ ne gempɔ́gé gétúgé utɔ́ bi muú yicha apyɛ́ né melu utɔ́ wuú.

¹⁷ Asa né mmu ɛwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Muú aké abɛ́ ne gempɔ́gé abɛ ne geji gétúgé genó ɛyi Ata apyɛ́.” ¹⁸ Muú ayi abɛ́ muú melóméló wáwálé, élé ayi Ata asele nnó apyɛ́ chanjéné, ɛpɔ́fɔ́ ayi jimbɔ́ ásele gemɛ ji nnó apyɛ́ chanjéné.

11

Pol aké utɔ́ bií upɔ́ ɔ́ genó gema ne ɛbi ángbá gebyɔ

¹ Nɛne ɛnyú mmyɛ nnó deko metɔ́ dewú gekékénege mejɔ́ ɛwé me njógé. Tagé matu déwú. ² Metɔ́ ɛwé me nwyaá ne ɛnyú ɛmmyɛ́ ɔ́ demboó ndɛre ɛwé Ɛsɔwɔ awyaá. Ɛnyú delú ɛké maá mendée ayi me nshuú mantu ji neba né mbaá menɔ́ ama, ndɛre maá mendée ayi alá kaá mende wó, ne menɔ́ yimbɔ́ élé Jisɔs Kras. ³ Ndɛre elúmbɔ́, me nwyaá ɛfɔ́ metɔ́ nnó bɔ́ ábwɔ́lege nyɛ ɛnyú ndɛre danchoméló akpané défyɔ abwɔ́lé Ife, ápyɛ ɛnyú délyaá depɔ́ré Kras ɛtiré ɛnyú dékwɔ́legé chánchá ne matɔ́ ɛnyú mako. ⁴ Me njógé mbɔ́ néndé ngɛ nnó ɛnyú dékamege

yéndégenó kamegé. Yé muú achwɔ́ ne agaré ɛnyú mechwɔ́ Jisɔs ayicha ayi ɛsɛ dela dégaré ɛnyú wó, yé agaré lé ɛnyú mechwɔ́ mendoó ɛwécha ɛwé alá ɔ́ ɔ́ fɔ́ Mendoó Ukpea ɛwé ɛchwɔ́ ɛnyú mmyɛ yé ama achwɔ́ ne gefágé abya ayicha ayi alá ɔ́ ɔ́ abya melóméló ɛnyú dékame ne ji, ɛnyú dékamege ɔ́ wɛ kamege, désɛle ubi amu apea.

⁵ Me nferé ɔ́ nnó bɔ́ abi désɛle nnó alú ángbá Jisɔs abi ápwɔ́ amu, ápwɔ́ me wó. ⁶ Yé ɛbɛ lé nnó me ngi ɔ́ ndɛre ajógé mejɔ́ chánjéné wó, me nkáge genó ɛyigé me njógé, dépyɛ me ɛnyú dékaa mbɔ́ mati-mati.

⁷ Me nshulé mmyɛ ya mme nnó ɛnyú dékwɔ́ ɛngɔ́, ngaré ɛnyú abya melóméló detu, nnó me mpyɛ mbɔ́ lé gabo? ⁸ Me mpyɛ utɔ́ né geluagɛ nyú, machomele bɔ́ Jisɔs né malɔ́ yicha achyɛ́gé me ɛka mfaá. Ndɛre mpyɛmbɔ́ elú wɛ ɛké ɛjɔ́ ne njɔ́ mbɔ́ ɛta bwɔ́ nnó me mpoó ɛnyú. ⁹ Gébége me nlú ne ɛnyú, genó geké gelií me, nchɛyɛ́ ɔ́ ɔ́ nyú ɔ́ ɛfwyale nnó achyɛ́gé me geji. Elé aɛme sé abi atane né gebagé mewaá Masedonia ne achwɔ́ me ne yéndégenó ɛyi gelií me. Né gébé ɛyi gekoó me nchɛ́ ɔ́ ɔ́ ɛfwyale nnó dépoó me wó ne yé nana me nchɛ́ge ɔ́ ɔ́ ɛfwyale né meti ɔ́. ¹⁰ Me ngarege wáwálé ndɛre muú Kras ne gempɔ́gé nnó nse manka nyú wó. Ne yé muú akage gbɛ nnó mbɛgé ɔ́ gebagé mewaá Akaya geko. ¹¹ Ulannó me nla ngigé ɔ́ nnó ɛnyú depogé me? Nnó elú lé nnó me mbɔ́ ɔ́ gejeé ne ɛnyú wó? Ɛsɔwɔ jimbíí akaá nnó me mbɔ́ gejeé ne ɛnyú.

¹² Me njyɛ wɛ mbɛ mampyɛge genó ɛyi mpyɛ́ mbɔ́ nnó ngbɛ ɛkágé bɔ́ abi ásele gemɛgé bwɔ́ nnó alú ángbá Kras ajyɛ́gé wɛ ɛ mbɛ mandógé ɛbwɔ́ ɛwɔme nnó ápyɛ wɛ unó gefɔ́ ɛyi me mpyɛ́. ¹³ Ufɔ́ bɔ́ bina ápɔ́ ɔ́ ángbá Kras bogébogé. Ábwɔ́lege lé ɛnyú

bwōlegé. Akene agilege bōó ame nnó ebwó álu ángbá Jis̄s Kras. ¹⁴ Mechō ewéna ékágé pye f̄ó muú alá menó mekpo fuú néndé gébé eyigé f̄ó danchōmeló abwōlégé agilege bōó ame nnó ji alu ekíénné Esōwō ewé echwōó ne gen̄gbō. ¹⁵ Ne ep̄f̄ó genó geké mbōgé baá utōó bií ntó agilege bōó ame nnó álu baá utōó Esōwō. Ne efwyale ewé ebwó agené nye ekwanegé nye ne utōó bwó kwanegé.

Pól awyaá gempōgé né efwyale ewé ji agene

¹⁶ Ne mmagé nyuaré ngaré enyú nnó ékágé muú f̄ó aferé nnó me n̄lú gekékénegé muú. Mbōgé muú aferege nnó me n̄lú gekékénegé muú gōgé me njōó mejōó ne gempōgé ndere gekékénegé muú gejōgé nnó me ntó mbe ne ekeke gempōgé. ¹⁷ Mejōó ewé me njōgé ne gempōgé ep̄f̄ó Ata ne aké me njōgé mbō. Me nké mpyéé gempōgé njōgé mejōó eké gekékénegé muú. ¹⁸ Ne te mbaá gejamégé bōó ápyéé gempōgé ne unó bi akwaá ásele nnó un̄jea geme fa mme, me ntó mpyéé. ¹⁹ Enyú abi déké déwyaá défōó dōó, matōó ágōó enyú dékōgé metōó né unó bi ukékéné bō ajōgé. ²⁰ Enyú dékōgé metōó mbōgé bōó ásége enyú ndere afwe yé ányéége enyú upwōó, yé ájyarege enyú mme, yé aké ábyaá enyú, yé ádoó enyú maka né ushu. ²¹ Wō oh, me mbō nwyaaá gepwa ndere nla mpyéé ufōó unó bina eta nyú, jige me nte.

Ne me n̄jyéé mbe manjōgé mejōó eké gekékénegé muú. Yéndé genó eyigé muú abéé ne gempōgé wyeé me ntó nkage mbéé ne gempōgé wyeé. ²² Yé ebwó abe lé bōó Hibru, me ntó n̄lu. Yé ábé lé bōó Isrēli, me ntó n̄lú. Yé ábe lé upyáne Abraham me ntó n̄lú. ²³ Yé ábé élé bōó utōó Jis̄s Kras, me njōgé eké muú gebwōó me mpwō ebwó. Eba utōó upwō ebi bwó. Me nkpe denō ndōndō ne ndō mpwō ebwó ako.

Atulé me ápwō ebwó ako, ne negbo nekoó me ame ndōndō ne ndō. ²⁴ Bōó Jus ádo me utó esaá meso nekuú ne eni manjáne ata. ²⁵ Bōó Rom ádo me ne baá unōó ndō eléé. Bōó áto me ne mataá ndō gamaá, makpe ágbelé esé né ebéé mega ndō eléé. Gébé eyifō me nchō bií kpogelé utuú ne n̄wōmese manwōgé nnyi. ²⁶ Né neke eniné me nkene, nkoó né manōó negbo. Nnyi neké nekpa me. Anjo aké ájo me unó, ngé efwyale né amu áte bōó Jus, nge chuchu né amu bōó abi alá p̄ó bōó Jus. Nge efwyale né malō kpakpa, ne malú ayi bōó alá ájwōlegé f̄ó wyeé. Ngé efwyale né ebeé mega, nge efwyale né amu bōó abi an̄maá amu nnó alu bōó Jis̄s. ²⁷ Me mpyéé utōó utouto mpwaaá. Gébé eyigé f̄ó yé geja mbelegé. Gébé eyigé f̄ó mbéé mesa ne mmwōlé manaá éwane. Gébé eyigé f̄ó ntó njwōlegé uwyaaá mesa nyúu gefwene, gébé eyi f̄ó mbéé f̄ó ne mandeé makwerege mmye. ²⁸ Yé ndere unó bina upyéé me yéndé bií, ufere ebi me nferege ndere machomele bōó Jis̄s abōó mankéné ulú eké élé gekp̄ekp̄egé metuú ne nkpane enōó me. ²⁹ Ndé muú ayi abege ne gepwa né meti Esōwō f̄ó byō ula ukōrege me? Ndé muú ayi bōó apyégé ji apyégé gabo metōó éla esōó f̄ó me ne ebwó?

³⁰ Mbōgé nnó me mbō mampye gempōge, mpyéé né unó bi ulere ndere me nwyaaá gepwa. ³¹ Esōwō nte Ata sé Jis̄s muú débōó mamfēge te kwyakwya, akaá nnó me mbyōgé f̄ó gebya. ³² Gébégé n̄lú né melō Damaskōs, gōmena muú apye utōó né nteé gefwagé Aretas, atō bōó bō nku ábáme menombi gebamé nnó ánō melō ápye me. ³³ Yémbō bōó f̄ó áfyē me né mmu gesa, áshii manyii wye ate me né empo ápwyaá manyii nshulé mme mbó.

12

Ame geja ayi Pól agené ne nemeé eniné nekwene ji mmye

1 Me jyεε wye mbe mambe ne gempogε, yε elε nsa f3 alά p3 wyeε, ne ngarege wye eny3 ame geja ayi Ata alere me ne dep3 etirε ji apyeε me nkaά. 2 Me nkaά mu3 Kras f3 ayi aηme ale afyaneani, akpanε ji ajyeε nε mfaánebu3 eninε mfaά mfaά. Wa akpa ji afe nε menyammye wu3, wa afe lε nε mendo3 wu3, me nkaά w3, Eσw3 ne άkaά. 3 Nkaά nn3 akpa ji afe nε mel3 genwά. Wa afe lε nε menyammye wu3, waά lε nε mendo3 wu3, me nkaά w3, Eσw3 ne άkaά. 4 Ji akw3nεgε wye, awu uchu eb3 mu3 alά kάgε garε, ne akame f3 nt3 nn3 aj33 ubi w3. 5 Me nwyaa gempogε gεt3gε gef3gε mu3 yina. Me mp3 f3 ne gempogε gεt3 ya memb33. Ne gen3 eyi gekάge pye nn3 me mbe ne gempogε ekosε un3 bi uleregε gepwa ya w3. 6 Yε mb3gε me nkelegε mampye gempogε, epyεε f3 me mbe ekε genkekenεgε mu3, nεndε me nkε mpye gempoge ngaregε lε un3 bi ul3 wάwάle. Yεmb3, me nshya nn3 mpyεε f3 gempogε nεndε nkelege f3 nn3 mu3 ny3 f3 afεrε nn3 me ηea geme d33, mpw3 un3 bi me mpye ne ebi me nj3gε.

7 Ne mampye nn3 ekάgε me mbwegε mmye gεt3gε ukpekpe un3 bi Eσw3 apyeε me nkaά, ji alyaa nn3 efwyale ekwe me nε mmye. Ekε lε meshii ne afyeε me mmye. Efwyale ewεmb3 el3 ekε lε mu3 dent33 danchomel3 ayi ji at3me nn3 achw3 apye ekάgε me mbwegε mmye. 8 Me nnεmmye manjáne aleε mbaά Eσw3 nε mech3 ewεna nn3 afεε me efwyale ewεna nε mmye. 9 Yεmb3 ji aj33 ne me akε, “Gal3gal3 wa ayi me nlerεgε b33, akwane ne w3 nεndε gεbεgε mu3 abεgε ne gepwa ne me nlerεge uto ba chājεnε nε genwά jii.” Get3 eyigεmb3, met33 eg33 me d33 mambe wye ne gempogε gεt3gε gepwa ya nn3 uto Kras upyeε ut33 nε genwά ya. 10 Met33 eg33 me

mb3gε me mbεgε ne gepwa b33 akε aju3 me mashye mmye, ne apyeε nn3 un3 ubalegε me mmye, ammyεε amu ne me, ne achyεgε me efwyale gεt3gε Kras. Nεndε gεbεgε me mbεgε ne gepwa gεbε eyigεmb3 ne me nto3 chājεnε.

Mech3 echomele b33 Jis3s nε Kōrent eta P3l met33

11 Me mb3 nkwe ekε gekekenεgε mu3 nε mej33 wa. Yεmb3 eny3 ne dεpyεε me nl3 mb3 nεndε eny3 ne dεb3 del3 mamfεε me nε mbe ushu b33 gεt3gε ut33 bi me mpyεε. Nεndε ye lε me nla nfu ye gen3 w3, b33 abi eny3 dekε al3 aηgbά Kras, apw33 yε me nε meti f3 w3. 12 Gεbεgε me nl3 ne eny3 nlerε nn3 me nl3 ηgbά Kras wάwάle. Nko met33 me mpye ufelekpa nε gelu-age ny3 ne ukpekpe un3 bi upye b33 alaa mano mekpo fu3. 13 Ndε gen3 me mpyεε mbaά machomelε b33 Jis3s ayif3 nla mpyεε eta ny3 w3? Gen3 eyigε me nla mpyεε eta ny3 w3 gel3 nn3 me ngii f3 eny3 nn3 dεchyεε me un3 bi me nkelege w3. Nε egbe ewεmb3, mpye gyεε jigε me ntε.

14 Nana me nkelege manchw3 nge eny3 nε manjáne ayi agbeε aleε. Yεmb3 nkelegε f3 nn3 eny3 dεchyεε me gen3 gef3, nkelege lε eny3 amb33 ep3f3 un3 bi eny3 dεwyaά. Nεndε baά mel3 f3 w3 apye un3 abele mbaά ante ne amma bw3 w3, elε ante ne amma ne apye abele mbaά baά mel3. 15 Met33 eg33 me manch3 yεndεgen3 eyigε me nwyaa gεt3gε ny3 choncho ne geme ya. Ndere me nlerεge eny3 gejeε d33 nn3 dεkelege manlerεge me lε gachyεε?

16 Eny3 amb33 dεkagε nn3 me ngii f3 eny3 nn3 dεchyεε me un3 bi me nkelegε w3. Yεmb3 b33 abif3 nε geluagε ny3 aj3gε akε, Me P3l nl3 mu3 dεfyaa, mbw3legε eny3 nselε un3 mmye dεfyā defya. 17 Me mbw3lε mb3 eny3 nn3? Nn3 me nt3 me mu3 nn3 achw3 abw3lε eny3

ase unó? ¹⁸ Gébégé me nkpea Titās nnó achwó eta nyú ebwó ne nte menme se ayifo, nnó ji achwógé abwólé enyú ase unó nyú detú? Ngba, esé ne ji déferegé wyéé genó gemaá ne déwyaá ntó wyéé gepo gemma.

¹⁹ Ndó fɔ enyú déferegé nnó esé déjógé mbɔ mejóó ewéna elé gétúgé dékelegé manja gemegé se né mbe ushu nyú. Mbɔ fɔ wó, esé déjógé ndere Kras achyegé esé eshye nnó déjóó né mbe ushu Esɔwɔ. Anme sé abi gejeé, yéndégenó eyigé esé dépyéé gelú lé nnó dépoó enyú déwene né deporé Esɔwɔ. ²⁰ Néndé nwyaá efɔ né metóó nnó nchwógé ewú mbanegé fɔ enyú ndere nkelege nnó enyú debe. Ne enyú ntó dégené fɔ me gefóó eyigé enyú dékelege nnó me mbe. Nfóó nnó ndófɔ nchwógé nye, mbanege enyú ndere déwamege mawame, défyéé ame né unó ate, désóó matóó ne ate, déseé use, déjógé ate mesomeso, déchóó mabɔ ate, dépyéé neɲa ne dépyéé unó mmye bulébulé. ²¹ Me nwyaá efɔ né metóó nnó nchwógé Ata Esɔwɔ wa apyéé nye me nkpa mekpɔ unóó gétúgé nyú, ne me nsomege nye ne manse ame gétúgé gejamégé bɔó abi ápye gabo alá kwaré matóó bwó alyaa gabo yimbo wó. Apyéé wyé depɔ debodebo, ánane manane tametame, ne áwyaá metóó mampyegé wyé unó ebimbo.

13

Pal akwele mbeé mbaá echomele bɔó Jisɔs né Kōrent

¹ Ge nénjáne eni negbeé manjáne aléé ayi me nchwóó mange enyú na. Nchwógé nsóó nye mpa wa. Ne ebéé nye wyé ndere ásame né mmu ηwe Esɔwɔ nnó, “Bɔ ntesε abɔ mambe apea yé aléé abi ágaregé nnó ákpa áme áge ndere muú yimbo apyéé gabo.” ² Né nénjáne eniné negbeé manjáne apea ayi me nchwó nge enyú, nkwele enyu mbeé mbaá

bɔó abi apyε gabo. Nkwele enyu ntó mbeé mbaá bɔó ako ne nana ayi me nlú tetε mmagé nyuare ewú nnó gébégé me mmagé chwó ewú, nlyagé fɔ ebwó ájye detú. ³ Te mbaá enyú dékelege mankaá mbógé Kras ne apyéé me njógé unó bina, nchwógé ewú mpye nye enyú dékaá mbɔ. Kras agbaré fɔ enyú ne gepwa wɔ. Ji apyéé lé utóó né geluagé nyú ne eshye. ⁴ Gébégé áwómé ji né gekwa, eléré nnó awyaá gepwa yémbɔ utó Esɔwɔ upye ji alu mbe. Esé ntó déwyaá gepwa ndere déchome mmye ne ji. Ne ndere esé ntó dégbarege enyú mbɔ, utó Esɔwɔ upyéé nye ntó esé delú abε chóncho ne ji.

⁵ Cherege mmye nyú chánéné dége mbógé genó eyigé dékamé ne geji gelú ndere Kras akεlege. Fworege gemεge nyú. Dékaá fɔ nnó Jisɔs Kras alu ne enyú wó? Mbógé dela dékaá wó εbyennó enyú dekwe nemua. ⁶ Nferé nnó enyú dékaá nnó esé dékwe wó. ⁷ Yémbɔ, esé dénene lé mmye eta Esɔwɔ nnó ékágé enyú dépye gyéé. Ndere dénéné mbɔ, epófɔ nnó dékelege bɔó áge ndere esé délu cho, élú lé nnó enyú dépyege genó eyi gelú cho. Yé εbe elé nnó bɔó áse nnó esé dékwe. ⁸ Yé εma εbe nnó esé déchwoge dékagé pye fɔ genó eyi gégbéé wáwálé ayi abya melóméló agaregé. Dépyéé elé genó eyi gepyéé wáwálé yimbo asanega. ⁹ Getú eyigémbɔ, mbógé enyú débégé ne eshye né deporé Esɔwɔ, yé esé déwyaá lé gepwa, matóó agóó esé. Dénene lé mmye nnó Esɔwɔ apyε enyú débene dékwane. ¹⁰ Me mbɔ mbe nsa enyú ηwe yina nnó ékágé me nchwógé ewú nse uto bi Ata achyéé me njóó mejóó metómetó ne enyú. Ata achyéé me uto bina nnó nywerege enyú nywerege epófɔ nnó ntyagé enyú tyaá.

Kwyakwya majyéé ne matame

11 Né kwyakwya aημε ba,
 jwólégé chánéné, mmyege
 dénywóle mati ayi ájyεέ gyεέ. Wúgέ
 majyεέ ma. Bεgέ meko ama. Bεgέ
 nesó ne ate. Dépyεgέ mbó Eσówó
 muú abóó gejeé ne bóó, ne apyεέ
 nnó bóó abε né nesó, abεέ nyε ne
 enyú.

12 Tamege ate ndere bóó Eσówó.

13 Bóó Jisós abi alu we alóó enyú
 matame. 14 Nnεnemmyε nnó
 galógáló Ata Jisós Kras ne gejeé
 eyigé Eσówó gebe ne enyú ne nnó
 Mendoó Ukpea epye enyú débe
 meko ama.

ŊWE ayi Pəl ásamé mbaá εchomele bɔ́ɔ Kras né Galasiya

*Pəl alɔ́ matame ne achyεge
mmyemenene*

¹ Me Pəl ne nsame ηwe yina. Nlú ηgbá Jisɔs Kras. Akwaá fɔ́ wɔ́ ájya me nnó mpyεge utɔ́ bi wɔ́, ne yé muú fɔ́ ntó átó me wɔ́. Elé Jisɔs Kras ne Εσωω Nte se, muú apyεé ji akwilé né negbo ne átóme me. ² Bɔ́ɔ εchomele Jisɔs abi álú wé ne me, ácho geká ne me alɔ́ enyú bɔ́ɔ εchomele Jisɔs né gebage mewaa Galasiya matame.

³ Nnɛnemmye nnó Nte sé Εσωω ne Ata sé Jisɔs Kras álérégé enyú galógál, ne apyε enyú débé né neso.

⁴ Ji, Jisɔs Kras ne achyεé geme jíí, agboó gétúgé gabo se ndere nte se Εσωω akelege nnó afere εsé né utó mme gabo yina. ⁵ Ngɔ́ abe ne Εσωω τε kwyakwya ne kwyakwya Amen.

Abya melóméló alu lé ama

⁶ Unó bi enyú dépyéé, upye me nlá meno mekpo fuú. Εσωω akú enyú nnó debé bɔ́ɔ bii gétúgé galógál ayi Jisɔs Kras alérégé enyú. Yémbɔ́ wye né maá mboó gébé gachyε dekwɔ́ré metɔ́ nyú délyage muú ayi akuú enyú, déwuú abya melóméló ayi meke. ⁷ Wáwálé alú nnó, yé abya melóméló ayicha apó sé, εkosé ayi enyú débɔ́ déwuú me. Yémbɔ́, bɔ́ɔ alú abi apyεé nnó enyú dékwe tametame, ne ammyéé mámbúlé abya melóméló Kras. ⁸ Mfaánebuú ashulé yéndémuú mmye ayi agarege enyú abya melóméló ayicha ayi alá pɔ́ fɔ́ ayi εsé débɔ́ dégaré me enyú, yé εbe lé εsé ambɔ́ɔ, yé εbe lé ekiénné Εσωω εwé etanege né mfaánebuú! ⁹ Njógé ne enyú nana wye ndere εsé débɔ́ɔ nya mbe déjɔ́ nnó, mfaánebuú ashulege yéndémuú

mmye, ayi agarege enyú abya melóméló ayicha, ayi ala pɔ́ fɔ́ ayi enyú débɔ́ɔ mbé déwuú ne dékámé wye.

¹⁰ Nnó mejɔ́ wa epyéé nnó enyú déférégé nnó nkelege akwaá áfégé me? Chao! Wa nnó nkelege lé nnó Εσωω ne áfégé me? Nnó mmye mbɔ́ lé mampye matɔ́ agógé akwaá? Mbɔ́gé εbe nnó nkelege mampye le nnó matɔ́ agógé akwaá, εbyénnó me mpɔ́ fɔ́ maá utɔ́ Kras wáwálé.

*Gefɔ́ eyigé Εσωω akuú Pəl nnó
abe ηgba*

¹¹ Anme ba, gógé me mpye enyú dékaá nnó, abya melóméló ayi mbɔ́ ngare enyú apó fɔ́ genó eyi akwaá ákwyéé agarege. ¹² Yé mekwaá fɔ́ ayi achyεé me abya melóméló yina apó. Yé muú ayi alere me ji apó. Jisɔs Kras jimboó ne ápyéé me nkaá ji.

¹³ Enyú dékaá géfógé muú ayi me mbɔ́ nlú nya gébége nkwɔ́lege gepɔ́ eyigé bɔ́ɔ Jus bɔ́ɔ ba ákwɔ́lege Εσωω. Né gébé eyigémbɔ́ me nyu amu ne εchomele bɔ́ɔ Jisɔs, awuú ubalé dɔ́. Mmye ne εshye nnó ntya εchomele bɔ́ɔ Jisɔs. ¹⁴ Nwɛné nya né geluage ate genkɔ́ ba mpwɔ́ yéndémuú né gepɔ́ge bɔ́ɔ Jus eyigémbɔ́, néndé mbɔ́ mpkane nya gechyéé dɔ́ mankwɔ́lege gepɔ́ge ukwene ante sé.

¹⁵ Yémbɔ́, gemege nnó ábyé me, Εσωω abɔ́ me mbe ajya me né ulɔ́ melu bíí, akú me nnó mbe muú utɔ́ wuú. ¹⁶ Gébé jíí gekwónégé apye me nkaá maá wuú. Apye mbɔ́ nnó ngarege abya melóméló maá wuú yina mbaá bɔ́ɔ abi alá pɔ́ bɔ́ɔ Jus. Epyégé mbɔ́ yé muú ayi njyεé báné nnó achyε me majyεé apó. ¹⁷ Yé né Jerosale, nkwó yé njye nnó nge bɔ́ɔ abi ábɔ́ mbe ne me álú áηgbá Jisɔs Kras wɔ́. Mfe lé né gebage mewaa Arabya. Ewyage nkeré mesɔ́ né melɔ́ Damaskɔs. ¹⁸ Anme áléé ákoógé mfe né Jerosale nnó ngé Pita. Njyεgé mbélé ne ji ndɔ́ nekuú.

19 Ngé yé ngbá Jisṣs fṵ ama wṵ. Ngé lé Jemsi menjmo Ata sé.

20 Eṣṵwṵ alú ntése wa nnó genó eyigé me nsame mbṵ mbyogé fṵ gebyṵ. 21 Ewyage ntané Jerosale mfe né gebagé mewaá Siriya né gebagé mewaá Silisya. 22 Né gébé eyigémbṵ, machomele bṵṵ Kras abi álú né gebagé mewaá Judiya ábṵ álú dankaa me. 23 Abṵ áwuú le wuú nnó, “Muú ayi abṵ ammye nya amu ne esé bṵṵ echomele Jisṣs alé gare ntó depṵré Jisṣs etiré ji abṵ amuamé máncṵ!” 24 Ne áfégé Eṣṵwṵ ndere akwṵre genjwá ya.

2

Aṅbá Jisṣs ase Pṵl amu apeá

1 Aṅmésé afyaneani ákógé, esé ne Banabas déma dékwṵ défe né Jerosale. Gébégé njyées nse Titṵs afé ne esé chónchó. 2 Mfe né Jerosale gétúgé Eṣṵwṵ aleré me nnó njye. Njyegé mbané lé bṵṵ abi ájyaá nnó álú ákpakpa echomelé bṵṵ Jisṣs déjwṵlé esé esé, ne ngaré ebwṵ abya melómélṵ ayi me ngaré bṵṵ abi álá pṵ bṵṵ Jus. Mpyembṵ nnó ékágé utṵṵ bi me mpye me ne ebi mmagé pye nyé uno mme detu. 3 Akame genó eyigé ngaré ebwṵ. Ye elé Titṵs muú ajyées ne esé alu muú Grek, áṅmere fṵ ji mekpṵ mme nnó ábṵ mansṵ ji nsṵ wṵ. 4 Yémbṵ bṵṵ fṵ abi ábyṵge gebyṵ nnó áfyé metṵṵ ne Jisṣs, abwées mechṵ nsṵ ewéna. Abṵ áwa rendoó akpe né geluage echomele bṵṵ Jisṣs. Apye mbṵ nnó ase défyaa akaá ndere esé délaá mmyemmye sé gétúgé dechome mmye ne Kras Jisṣs ne nnó áfwyáné esé dékwé eké afwé né mabe bṵṵ Jus. 5 Ne dékame yé ebwṵ ájye mbe ne mejṵṵ ewéna chachá wṵ, nnó ékágé ebwṵ áchṵ wáwálé ayi abya melómélṵ ágaregṵ nnó enyú déjyegṵ mbe ne ji.

6 Yé ebé lé bṵṵ abi álú mmye eké ákpakpa bṵṵ ákwṵré yé genó gefṵ né unṵ bi me ngarege wṵ. Ne yé ebwṵ abe lé ákpakpa, ewémbṵ

epyeé yé me genó wṵ, néndé bṵṵ ako álú janja né mbe ushu Eṣṵwṵ.

7 Yémbṵ, nnó ebwṵ agaré me genó eyigé mbṵṵ mampyegé, áge lé nnó Eṣṵwṵ afye me utṵṵ né amu mangare abya melómélṵ mbaá bṵṵ abi álá pṵ fṵ bṵṵ Jus wyé ndere áfyéé ji né amu Pita nnó agarege bṵṵ Jus. 8 Mmye eké Eṣṵwṵ muú achye Pita uto nnó abe ngbá mangarege abya melómélṵ mbaá bṵṵ Jus wyé ji ntó ne achye me utṵṵ nnó mbé ngbá ngarege abya melómélṵ mbaá bṵṵ abi álá pṵ bṵṵ Jus. 9 Pita ne Jemsi ne Jṵn bṵṵ alu nkane ukwa né echomele bṵṵ Jisṣs, ágegṵ nnó Eṣṵwṵ achye me echye né gefogé utṵṵ bina, áfyé esé ne Banabas amu manleré nnó esé dépyéé utṵṵ uma ne ebwṵ. Esé ako dékámé meko ama nnó me ne Banabas déjyṵ dégarege abya melómélṵ mbaá bṵṵ abi álá pṵ bṵṵ Jus, ebwṵ ágáregṵ mbaá bṵṵ Jus. 10 Majyées ami achye esé malu nnó détégé mampógṵ ubya bṵ. Ne ge wyé genó eyigé gebṵ gelu me metṵṵ mampyṵ mbṵ.

Pṵl ashulé Pita ndo nnó alu kwṵlegé gepógṵ bṵṵ Jus

11 Ne gébégé Pita achwṵṵ né Antiok nshya genó eyigé ji apyées né mbe ushu bṵṵ ako néndé, genó eyigé ji apyées gepṵ fṵ cho. 12 Ge mechṵ ewé epyées. Gemegṵ nnó bṵṵ abi Jemsi atṵme áchwṵ, Pita abṵ acho me mbwa menyées ne bṵṵ abi álá pṵ bṵṵ Jus. Ne gébégé bṵṵ bimṵṵ áchwṵṵ, Pita aja mmye meso alyaa manyege menyées ne bṵṵ abi álá pṵ bṵṵ Jus. Apyembṵ elé afṵṵ ekwṵ bṵṵ abi ajógṵ nnó abṵ mansṵ bṵṵ abi álá pṵ bṵṵ Jus nsṵ ne ácho mbwa ne bṵṵ Jisṣs. 13 Bṵṵ Jus abi afyées metṵṵ ne Jisṣs ágyeré genó eyigé Pita apyées. Yé ebe lé Banabas acho ntṵ mbwa né dembwṵlé bwṵ. 14 Ne ngegṵ nnó genó eyigé ebwṵ apyées gepṵ fṵ ndere abya melómélṵ agarege, njṵṵ ne Pita né mbe ushu ebwṵ ako, nshulé ji ndo, nke wṵ alu muú Jus, yémbṵ

akwalege sé gepogé bɔɔ Jus, ulannɔ akpeage bɔɔ abi alá pɔ bɔɔ Jus nnɔ akwalege gepogé bɔɔ Jus?

Bɔɔ Jus ne bɔɔ abi alá pɔ bɔɔ Jus apome mbogé áfyege metɔɔ ne Kras

¹⁵ Esé ne wɔ delú bɔɔ Jus tágetágé abi ákwalegé ebe. “Depó fɔ ankéé bɔɔ abi alá bɔɔ ubeé.” ¹⁶ Yémbɔ esé dékaa nnó muú abeé fɔ cho né mbe ushu Esɔwɔ gétúgέ akwalege ebe Mosis. Muú abeé cho né mbe ushu Esɔwɔ mbogé áfyéé metɔɔ ne Jisɔs Kras. Esé ntó défyéé metɔɔ ne Kras Jisɔs nnó debe cho né mbe ushu Esɔwɔ gétúgέ défyéé metɔɔ ne Kras. Epófɔ gétúgέ dékwalege genó eyigé ebe Mosis ejɔɔ. Néndé muú aké akwalege ebe, abeé fɔ cho né mbe ushu Esɔwɔ. ¹⁷ Ne muú ákage jógé nnó esé abi démmye nnó défyéé metɔɔ ne Kras nnó debe cho né mbe ushu Esɔwɔ delú bɔɔ ubeé gétúgέ déla débélégé ebe. Muú ajógé mbɔ, ebyennɔ ajógé mbɔ elé nnó Kras apyéé esé dépyéé gabo? Epófɔ mbɔ! ¹⁸ Elú lé nnó mbogé mmagé kwale mabe Mosis ayi mbɔ, nshyaá nnó álɔme, ebyennɔ ndere nnó nlú muú ayi akwene mabe. ¹⁹ Genó eyi gelú wye gelú nnó, nlyaa mambelege mabe Mosis néndé áji ne áwáné me. Epyembɔ nnó mpyege lé genó eyigé Esɔwɔ akelege. ²⁰ Ne ngbo ne Kras gébégé awome ji né gekwa. Me mpó sé mebe, elé Kras ne alu né genwá ya. Né genwá eyigé me nlú mbɔ né menyamnye nana, mfyéé lé metɔɔ wa ne Maá Esɔwɔ muú abɔɔ gejeé ne me, achye geme jíí getú ya. ²¹ Me nselé fɔ ulɔɔ melu Esɔwɔ bina eké ufuú yé genó wɔ. Mbogé elú wáwálé nnó muú abe cho né mbe ushu Esɔwɔ gétúgέ ábélege mabe Mosis ebyennɔ Kras agbo detu.

3

Mamfyé metɔɔ ne Esɔwɔ alɔ apwɔ mambele mabe

¹ E é enyú ukekene bɔɔ Galasiya, ndé nefoo nenyéé enyú matoó? Enyú

abi ápye dékaa chanéné nnó áwɔ Jisɔs Kras né gekwa agbo gétúgέ nyú! ² Gogé me ngii enyú genó gema. Esɔwɔ apye nya Mendoó Ukpea echwɔ enyú nmye gétúgέ débelege mabe waá gétúgέ déwuú abya melómélɔ défyéé metɔɔ ne Kras? ³ Enyú dékenegé nnó? Delɔ genwáge nyú né utó Mendoó Ukpea, nnó dékelege manere geji né utó bi akwaá? ⁴ Enyú dége gejamégé efwyale gétúgέ défyéé metɔɔ ne Kras, nnó dége efwyale detu? Epófɔ detu! ⁵ Gogé me mma ngii enyú genó eyigé fɔ. Nnó Esɔwɔ achyegé enyú Mendoó Ukpea, ápye ufelekpa né metɔɔ matoó nyú, elé gétúgέ débelege mabe Mosis waá gétúgέ déwuú abya melómélɔ défyéé metɔɔ ne Kras?

⁶ Dépe muú ndere Abraham. Asá né mmu nwe Esɔwɔ nnó, “Ji áfyé metɔɔ ne Esɔwɔ gétú eyigémbɔ, Esɔwɔ ase nnó ji alá cho né mbe ushu wuu.” ⁷ Ewéna elerege esé nnó elé bɔɔ abi áfyéé metɔɔ ne Esɔwɔ ne alu upyáne Abraham wáwálé. ⁸ Muú akage kuú né mekomejɔɔ Esɔwɔ age nnó abɔ agaré me nya nnó meso gébé Esɔwɔ apye nye bɔɔ abi alá pɔ bɔɔ Jus atene cho né mbe ushu wuu ndere áfyéé metɔɔ ne ji. Dékaa mechɔ ewéna te gébé eyigé Esɔwɔ abɔ me mbe agare abya melómélɔ Abraham nnó, “Gétú jye matoó bɔɔ mme meko agene nye galógál wa.” ⁹ Gégé ye nnó, bɔɔ ako abi áfyéé metɔɔ ne Kras ágene nye galógál ndere Abraham afyéé metɔɔ agene.

¹⁰ Né mbaá bɔɔ abi áfere nnó ebwɔ ábelegé mabe Mosis ne abeé cho né mbe ushu Esɔwɔ, utonkwa ulú ne ebwɔ wye ndere ásámé né mmu nwe Esɔwɔ nnó, “Yéndémuú ayi alá bélégé yéndé ebe ewé asame né mmu nwe mabe utonkwa ubeé ne jí!” ¹¹ Egege yé ntó ndere elú mme gbɔɔnɔ nnó “Muú abeé fɔ cho né mbe ushu Esɔwɔ gétúgέ

abelege mabe Mosis. Néndé ása né mmu ηwe Εσωω nnó muú ayi Εσωω apyee ji abeé cho né mbe ushu wuú, gétúgέ áfyee metóó ne ji abóó genwá.”¹² Muú aké abelege mabe, epóó nnó áfyee metóó ne Εσωω. Ekágé be elé ndere asame né mmu ηwe Εσωω nnó, “Muú aké apyee yéndegenó eyigé ebe ejoó, abóó genwá gétúgέ ábelege mabe aji ako.”

¹³ Ndere elúmbó utonkwa úlú ne esé ako néndé débele fó mabe Mosis mako wó. Yémbó elé Kras ne áwené gemége esé né utonkwa bina. Ji akpa utonkwa bina né mmye jii age efwyale gétúgέ esé. Epye wye ndere asame né mmu ηwe Εσωω nnó, “Utonkwa úlú ne yéndemuú ayi awome ji né genóó.”¹⁴ Kras apyembó nnó galógaló ayi Εσωω alere Abraham abe ntó ayi bóó abi álá pó bóó Jus, ndere ebwó áfyee metóó ne Kras Jisós. Ne nnó esé abi défyee metóó ne ji debó ntó Mendooó Ukpea ewé Εσωω anyéméno nnó achyegé esé.

Ebe ekworege fó menomenye Εσωω

¹⁵ Anjme ba, gógé me nse genó eyi gepyee yéndé bií ngaré enyú genó gefó. Mbógé bóó apea anyegéméno nnó ápye genó, ne asanege bó ηwe, ye genó eyi gekworege menomenyee ewémbó gepó. Ne ye genó amage gbée sé wye.¹⁶ Wyembó ntó ne elú ne menomenyee ewé Εσωω anyee ne Abraham ebwó ne mpyáne bií. Mekomejoó Εσωω ajoó fó nnó Εσωω anyéméno mampye unó bina mbaá Abraham ne “upyáne” bií wó, ewé etene nnó gejamégé bóó. Ajoó lé nnó ne “mpyáne” wuú mmye ke muú ama. Ne muú yimbo elé Kras Jisós.¹⁷ Genó eyigé me nkelege nnó enyú dékaá gelú nnó Εσωω abó anyéméno ne Abraham, ne aso mbeé nnó abelege ewú. Menomenyee ewémbó ebele anjme 430 ne Εσωω alé chyee mabe mbaá

Mosis. Ne ndere elúmbó, ebe ekágé tya fó menomenyee ewémbó ne eferenge fó mbeé ayi Εσωω ásoó.¹⁸ Ne mbógé ebo ebe lé gétúgέ mabe ayi bóó ábelege ne Εσωω akarége unó bi ji anyéméno, mbó ebyennó menomenyee ewé Εσωω anyee epó yé genó. Ndere elúmbó, elé gétúgέ menomenyee ewé Εσωω anyé ne Abraham ne achye ji unó bi.

¹⁹ Ne ulannó Εσωω abó agbee mabe? Agbee mabe mampye bóó ákaá genó eyigé gabo alu. Ne mabe yina abó alú mambe kpaá te mpyáne Abraham ayi Εσωω abó anyéméno getú jii achwóó. Εσωω apye makiénné jii achyee mabe yimbo mbaá muú ama ayi atene metóómetóó ákwaá ne Εσωω.²⁰ Muú ayi atenege metóómetóó mampye mecho etene, atenege fó gétúgέ muú ama, atenege gétúgέ bóó apea yémbó Εσωω atene wye jimbií.

Ula bi dfyee ebe

²¹ Nnó ewéna etene mbó lé nnó ebe epóó meko ama ne menomenyee ewé Εσωω anyee? Chao! Ne mbógé ebe fó ébé ewé muú abelege abóó genwá, mbó muú akage beé cho né mbe ushu Εσωω wáwálé gétúgέ abelege mabe.²² Yémbó ása né mmu ηwe Εσωω nnó, “Gabo afwyané yéndegenó fa mme.” Ndere elúmbó, wye ndere bóó áfyee metóó ne Jisós Kras ne Εσωω achyege ebwó genó eyigé ji anyéméno nnó achyegé bóó abi áfyee metóó ne Ji.

²³ Ne gemege nnó dékaá meti ewé áfyee metóó ne Jisós, mabe áfe esé ábelé eké bóó deno kpaá te Εσωω alere esé meti ewémbó ewé défyee metóó ne Jisós.²⁴ Ndere elúmbó, mabe abó alu elé nnó ábámé esé kpaá te Kras áchwóó, nnó esé défyegé metóó ne ji, Εσωω apye sé debe cho né mbe ushu wuú.²⁵ Ne nana ayi esé défyee metóó ne Kras, mabe ábáme sé esé.

²⁶ Ndere elúmbò, enyú ako delu baá Èsòwò gétúgè défyéé metóó ne Kras Jisòs. ²⁷ Enyú ako abi awyaá enyú manaá Èsòwò manlere nnó decho mmye ne Kras, dese gepoge Kras. ²⁸ Né mbe ushu Èsòwò, angya apò sé. Yé òlú muú Jus, yé òlu muú Grek. Yé òlu mefwè yé òpò, yé òlu mendée yé mende, esé ako delu muú ama ndere dechome mmye ne Kras Jisòs. ²⁹ Ne mbògè enyú delu bòó Kras ebyennó delu upyáne Abraham, ne dényéé nye unò bi Èsòwò ányémèno nnó achyège Abraham ne upyáne bií.

4

Detane né défwè dela ányéé getee

¹ Gógè me nti enyú matu né mecho ewéna. Mbògè maá ayi anye nye genó eyigé nte wuú anyémèno nnó achyège ji álú mamáné, alu wye eké mefwè yé élé genó eyigémbò gelu ejíí. ² Né gébé eyigémbò, bòó abéé wye abi ábáme ji ne apele ntó unò bi nte wuú anyémèno nnó achyège ji. Apyéé wyembò kpaá te maá yimbò awene akwòne gébé eyigé nte wuú ake ji ase unò ebimbò. ³ Mbòntó ne élú ne esé. Gébégé debò delu dambene né depòré Èsòwò, dekwe afwe mbaá aló abi agbare mme. ⁴ Ne gébé eyigémbò titi gekwònege, Èsòwò atò maá wuú achwó. Mendée abyè ji ndere ábyéne yéndémuú. Ji ntó abò alu né amu mabe bòó Jus. ⁵ Ji achwò né gefóó eyi mbò, nnó áféré esé né défwère mabe, nnó Èsòwò apye esé debè nkane baá bií.

⁶ Ne gétúgè ese délu nana baá bií, atò Mendoó Maá wuú echwò kpe esé metóó, epye esé dékuú Èsòwò nnó, “Nte! Nte!” ⁷ Ndere elúmbò, Èsòwò apye nnó wò òbège sé mefwè, òbè lé maá wuú. Ne ndere wò òlu maá wuú, ònye nye ntó genó eyigé ji anyémèno nnó achyègé baá bií.

Mechò bòó Galasiya eta Pòl metóó

⁸ Mbembè ayi enyú déla dékaá Èsòwò wó, delu afwe mbaá unò bi ula pò yé aló uka. ⁹ Ne nana ayi enyú dékaá Èsòwò yé njóó lé nnó Èsòwò ne akaá enyú, ndé genó gepyè enyú dékelege mankeré meso né mbaá ubya nkwo aló bina abi alá pò yé ne eshyè. Dekelege mama kpane defwè eta ebwó? ¹⁰ Enyú déchyège enógé mbaá ndò eyifò, ámfáá abifò, gébé eyifò ne ayme ayi fò. ¹¹ Ndere dépyéé mbò me nwyáá efò metóó nnó ndò fò utóó ba ebi mpyéé eta nyú unome nye mme detu.

¹² Ayme ba, nne ne enyú mmye nnó défómé deparé ebe debè ndere me néndé me nla ndere enyú déla pò sé né amu ebe. Enyú délu dampye me gabo chacha wó. ¹³ Dékaá nnó mbembè ayi ngare enyú abya melóméló, élé nemeé ne nepye me mbòó gébé njwòle ngare ji eta nyú. ¹⁴ Ne yé élé nemeé na nebò nelú eké mmuamèno eta nyú, enyú delyáá fò me wó. Ne dese fò me ndere gebyanjkwage muú wó. Dese me eké ekiénné Èsòwò. Dese me wáwálé ndere debò desele Kras Jisòs jimboó. ¹⁵ Gébé eyigémbò, metóó megòmegò nyú eja kpaá epwò. Mbògè ebo ebe kòkòge nnó enyú défere ame nyú déchyéé me, mbò dépyéé mbò. Ne nana metóó megòmegò ewémbò élé? ¹⁶ Nnó me nla muú mawame nyú élé ngarege genó eyi gelu wáwálé?

¹⁷ Bòó efwyale bimbò, ákpane élé gechyéé nnó apye enyú dégbógé ne ebwó. Ebwó apyembò, epòfò nnó awyaá nkyaá melóméló né metóó, apye élé nnó afyéé angya né metóó metóó sé nnó enyú débòge élé gejee ne ebwó. ¹⁸ Èlòme nnó muú akpane gechyéé mampye genó mbògè awyaá nkyaá melóméló né metóó, apyège wyembò yéndégébé epòfò wye lé gébégé me mbege ne enyú. ¹⁹ Baá ba, ngboó ne enyú dóó. Ne me nlu gene efwyale gétúgè nyú wye ndere mendée agene efwyale gébégé nebyéé nemmye ji. Ne me

ngene nyε wye εfwyale mbɔ kpaα te enyú desele gepɔge Kras geko. ²⁰ Me nkage sé ndere mpyε gétúgέ enyú. Mbɔgέ εbe nnó me nlu εwumbɔ ne enyú nana mbɔ nkage enya mejɔ́ εwé ngarege enyú.

Abya maá Sara ne maá Haga

²¹ Enyú abi dékεlege mankwεlege mabe Mosis nnó dékaα genó eyigé ásame né ηwe mabe yimbɔ atome ne Sara εbwɔ́ ne Haggai? ²² Asa wye aké Abraham abɔ awyaá baá ande apea. Abyε ama ne mendée ayi alu mefwε ne abyε ayifɔ́ ne mendée wuú ayi álá ápó mefwε. ²³ Ne maá ayi mendée ayi mefwε ábyéné, abyε lé ji ndere akwaá aké εbe. Ne maá ayi mendée ayi álá ápó mefwε ábyéné, abyε ji ndere εsɔwɔ́ abɔ anyéméno ne Abraham. ²⁴ Mechɔ εwéna elúmbɔ elé eké nekanemejɔ́. Ne andée bina makpo apea atene mbaá ufɔ́ menomenyεé upea. Haga atene mbaá menomenyεé εwé εsɔwɔ́ anyé ne bɔ́ Isréli gébégé ji achyεé Mosis mabe né mekwε Sinay. Ne bɔ́ abi ábyéné εbwɔ́ né amu εbe alu afwé ndere baá Haga. ²⁵ Haga yina atene mbaá mekwε Sinay εwé elú né melɔ́ Arabya. Ji atene ntó mbaá melɔ́ Jerosale εwé elúmbɔ nana néndé ji ne bɔ́ bíi ako alu afwé mbaá mabe. ²⁶ Ne Jerosale ayi alu né mfaánebuú, bɔ́ bíi ápó fɔ́ afwé. Ji yimbɔ ne alu mma awese. ²⁷ Ji alu ndere mma se Sarah. Elú wye ndere asame né ηwe εsɔwɔ́ nnó, “Wɔ́ meηkwɔ́ mendée be ne metɔ́ megómégó. Wɔ́ muú ɔ́la ɔ́lu dankaa ndere nebyε nemmyεé mendée nyoge ɔ́choge ne metɔ́ megómégó néndé mendée ayi menɔ́ wuú atene ji neba, abεé nyε ne gejamégé baá apwɔ́ ayi meno wuú álá atene ji wɔ́.” ²⁸ Anηε ba, depɔ́ εtiré na délere nnó enyú delu baá menomenyεé εsɔwɔ́ wye ndere Asek.

²⁹ Elú ntó ndere elú nya nnó, maá ayi ábyéné ji ndere akwaá akelege,

ammyε amu ne ayi ábyéné ji ndere Mendoó Ukpea epyε nnó ábyé ji, wyεmbɔ ne elú ye nana. ³⁰ Yémbɔ ndé genó eyigé mekomejɔ́ εsɔwɔ́ ajɔ́? Ajɔ́ aké, “Bú mendée ayi alu mefwε choncho ne maá wuú ájyε. Maá yimbɔ anyεé fɔ́ getege ntε wuú choncho ne maá ayi mma awuú álá ápó mefwε.” ³¹ Anηε ba, dékage jɔ́ nnó εsé depɔ́ fɔ́ baá mendée ayi alú mefwε. Delu lé baá mendée ayi álá pó fɔ́ mefwε.

5

Deβεge sé afwε mbaá mabe

¹ Kras apyε nnó εsé detene mmyεmmyε sé. Elɔ́me nnó debe mmyεmmyε εsé nnó ekágé dema dékere né défwere mabe.

² Wúgέ, me Pɔ́l ngarege enyú nnó dekamege nnó asɔ́ enyú nsɔ́, ebyennó genó eyigé Kras apyε gepɔ́ yé enyú ne nsa fɔ́ chacha. ³ Ne mmage ngare enyú nnó yéndémuú ayi akamege nnó asɔ́ ji nsɔ́, ebyennó abɔ mambele mabe Mosis mako. ⁴ Enyú abi démmyε nnó debe cho né mbe ushu εsɔwɔ́ gétúgέ débelege mabe, kágé nnó défa mbwa ne Kras. Ndere dépyεémbɔ, dépɔ́ sé né amu galógáló ayi εsɔwɔ́ alerege. ⁵ Né eta sé, Mendoó εsɔwɔ́ epyε lé nnó εsé déneré metɔ́, dégilé nnó εsɔwɔ́ apyε nyε εsé détene cho né mbe ushu wuú gétúgέ défyεé metɔ́ ne Kras. ⁶ Ne muú achogé mmyε ne Kras Jisɔs, yé asɔ́ ji nsɔ́, yé asɔ́ wɔ́ εwémbɔ epyε fɔ́ mechɔ chacha wɔ́. Genó eyi geηεá geme dɔ́ gelu lé mamfyεé metɔ́ ne Kras. Éwéna elerége né gejeé eyigé debɔ́ ne ate.

⁷ Enyú debɔ́ dépyεé unó chanjéné né geηwáge nyú ne εsɔwɔ́, ndé muú cha ama agbe enyú nnó dékwεlege se mekomejɔ́ ayi alu wáwálé. ⁸ Muú ayi apelege enyú nnó dépyεmbɔ ápó fɔ́ εsɔwɔ́ muú akuú enyú. ⁹ Neku nema ne nechɔ́ éba. ¹⁰ Me nlu nwyaá wyεé metɔ́ εwémbɔ nnó te mbaá

enyú déchome mmye ne Ata, enyú déferege unó ndere me nferege. Ne yéndémuú ayi apye nnó enyú dékwé tametame, yé alu ndé gefogé muú, Esowó achyegé nye ji efwyale.

¹¹ Añme ba, mbogé me mbo ngarege bós nnó ásoagé muú nso ne abe cho né mbe ushu Esowó, mbó bós Jus abo ammye sé amu ne me. Ne mbogé ebo ebe nnó mbo ne me ngarege, mbó matós ásoó sé bós Jus nnó me ngarege nnó élé gétúgé Kras agboó né mfaá gekwa ne Esowó ápyeé bós ábeé cho né mbe ushu wuú. ¹² Mbo nkelege nnó bós abi abwólége mbo enyú metós né mechó nso mansó, ebwó abi áshige wye amu né mechó ewé, akpe ajye yé mbe ápe mmye ebwó ebwó ambós.

¹³ Ne enyú añme ba, Esowó akú enyú nnó débe mmyemmye nyú. Yémbó ekágé dése nnó élé délu mmyemmye nyú, dékágé pyegé yéndégenó eyigé menyammye nyú akelege. Bogé lé gejeé ne ate añme dékpane ate defwe. ¹⁴ Néndé ebe ewé egbare mabe Mosis mako élé ebe ewé ejós nnó, “Boge gejeé ne nte menjme ndere obós ne gemé jyéé.” ¹⁵ Mbogé enyú déké démmye ne ate eké menya mewaá eyi enóme ne enyee ate. Segé gébé, mbogé mbo fó wó déwane nye ate.

Kwolege lé genó eyigé Mendoó Ukpea elerege epófo gepoge akwad

¹⁶ Genó eyigé me ngarege enyú gelu nnó, lyage Mendoó Ukpea eléré enyú genó eyi débós mampye, déké dépyembó dépye fó genó eyigé menyammye nyú akelege. ¹⁷ Genó eyigé menyammye akelege gekelege fó genó eyi Mendoó Esowó ekelege. Ne genó eyigé Mendoó Esowó ekelege gekene fó ne genó eyigé menyammye akelege. Ndere élúmbó, unó bina upea ummye ne ate. Ge ula bi enyú dela dékágé pye unó bi enyú dékelege mbo. ¹⁸ Ne mbogé enyú déké dépyeé genó

eyi Mendoó Esowó elerege enyú, ebyennó mabe apó sé ne eshye né genwáge nyú.

¹⁹ Uboubo unó bi menyammye mekwaá akelege nnó bós apyegé ulú mme gbajónó. Ne unó bina élé: Ubele ne bós tametame, ufere uboubo, eñménéméne. ²⁰ Manjele áló uka, mafoó, mampage bós, mawámé, mansoge metós ne bós gétúgé apwós wó, metós usós, use, aňgya, mbwa mamfa, ²¹ mamfyege ame né unó bós, manyugé mmós mampyene bós, mankene mapaá mabomabo, ne unó bi fó eké bina. Ne me nkwelege enyú mbeé ndere mbo nkwele mbembe, nnó bós abi ápye ufós unó bina ányeé fó gefwa eyigé Esowó ágbárege.

²² Gepó eyigé Mendoó Ukpea echyege muú élé gejeé ne ate añme, nechóchó, neso, metós mekoge, ulós melu, gepó gelógéló ne mampyege genó eyigé ji anyémeno nnó apyee, ²³ mansela depó peré, ne mágbárege mmye. Muú aké apyee unó bina, yé ebe ewé ji akwene epó. ²⁴ Bós abi álu unó Kras Jisós áferege amu né unó bi menyammye ákelege, álá eké bós abi áwome menyammye bwó ayi ákelege unó ebimbó né mfaá gekwa. ²⁵ Ne te mbaá Mendoó Ukpea echyee esé genwá, elome nnó esé ntó débe wye mankwolege genó eyigé ewu elerege. ²⁶ Ekágé débwége mmye. Ekágé déjwáge ate ne ekágé désoge matós gétúgé bós apwós enyú.

6

Pyege galógáló mbaá bós ako

¹ Añme ba, mbogé dégege nnó muú nyú fó apye yéndé gefoge gabo, enyú abi délu dépyeé genó eyigé Mendoó Esowó elerege, segé ewú pere dépoó ji átáné né gabo yimbó. Ndere dépyembó, sege gébé nnó ekágé muú nyú ntó akwe né mmuameno. ² Pogé ate añme né matuú kpakpa ayi ebwó akpané.

Déké dépyéé mbò, dépyéé genó eyigé ebe Kras eké enyú dépyéé. ³ Muú afelege nnó ajea geme dód, ayi alá akágé pòó nte muú ayi genó geliú ji, abwólége elé geme jíí. Apó yé muú fó. ⁴ Yéndémuú acheré lé geme jíí, mbógé apyéé genó eyigé ji abód mampye chancha ne akágé do ebwó ewóme ewé alá mege fó mmye ne nte menme. ⁵ Néndé yéndémuú abò mampye ebií utód bi Esòwò achyéé ji.

⁶ Muú ayi ágíí mekomejóó Esòwò, abò mankarege unó ulóúú ebi ji awya uko achyége ntó menlere wúú.

⁷ Débwólégé fò gemége nyú, kágé nnó yé muú akágé jwyaá fó Esòwò. Genó eyigé muú apene, geji ntó ne ji ágoógé. ⁸ Muú apege genó eyigé menyammye akelege, mbwe ayi ji abód wye elé negbo. Ne muú apege genó eyigé Mendoó Ukpea ekelege, mbwe ayi ji abód wye elé genwá eyi gélagé byéé. ⁹ Esé débége fó ne gepwa mampyéé galógáló. Bii uchwód nyé ebi débód mbwe ayi atanegé wye ebege dela detò né meti wó. ¹⁰ Ndere elúmbò, yéndégébé dégege meti dépye galógáló mbaá bód ako. Chacha ne ajea abi áfyéé metód ne Kras.

Pol achyéé kwyakwya majyéé

¹¹ Pege ukpe kpe malò ñwe ayi me nsele ebwò wa membód nsame enyú matame mina. ¹² Bód abi ajeerege enyú mekpo mme nnó asò enyú nsò, ábwége lé mmye né mbaá unó bi ebwó apyéé nnó bód age ebwó. Ebwó apyémbò nnó ekágé bód ámmýege amu ne ebwó gétúgé ágare nnó Esòwò áwenege gemége bód wye elé gétúgé ákame nnó Kras ágboó né gekwa. ¹³ Yé bód abi asód ebwó nsò akwólege yé mabe mako. Yémbò akelege nnó asógé enyú nsò, ákene ábwége mmye nnó enyú délu bód bwó. ¹⁴ Né eta wa, me ndoó fó ebwó ewóme né genó gefó. Genó eyi gepye me ndoó ebwó ewóme elé

negbo eniné Ata sé Kras Jisòs agboó né mfaá gekwa. Gétúgé negbo eníí né gekwa ne unó mme ula upó sé me eké genó, ne me ntó mpò sé eké genó mbaá unó mme. ¹⁵ Yé asò muú nsò yé asód wó, ewémbò epó yé eké genó. Menò geno ayi ajea geme apwód alú nnó Esòwò apye nnó enyú debe bód ake. ¹⁶ Nnenemmye nnó Esòwò apye bód abi akwólege unó ebi menjóó mbò, ábé neso, alerege ebwó ulód melu bíí nnó ebwó abe bód Esòwò ndere bód Isrèli.

¹⁷ Ne kwyakwya me njógé nnó ékágé muú fò ama achyéé me efwýale néndé mabóme upa ayi alu me mmye alerege nnó me nlú muú utód Jisòs.

¹⁸ Ajea ba, nnenemmye nnó Ata sé Jisòs Kras álerégé enyú galógáló. Amen.

Ἡῤῥῆ ἄγι Πῶλ ἁσἄμέ ἦῤῥῆ ἄγι ἔχῡῃῃ ἔχῡῃῃ ἔχῡῃῃ ἔχῡῃῃ ἔχῡῃῃ ἔχῡῃῃ

Matame

¹ Me Πῶλ ne nsámé ἦῤῥῆ yina. Me nlú ἦḡbá Kras Jisṣṣ ndere ἔσῶῶ akelé nnó mbε.

Ntṣṣṣ ἦῤῥῆ yina eta nyú bṓṓ Kras né melṓ ἔφῆσṣ, enyú abi délíí mmye ne déchome mmye ne Jisṣṣ Kras.

² Nnēnemmye nnó nte sé ἔσῶῶ ne Ata Jisṣṣ Kras álérégé enyú galógál, ne apye enyú débé né nesṓ.

ἔσῶῶ alerege esé ulṓ melu gétúgέ déchome mmye ne Kras

³ Déféé ἔσῶῶ. Jí alu ἔσῶῶ ne Nte Ata sé Jisṣṣ Kras muú gétúgέ déchome mmye ne Kras, jí ajéle esé ne yéndé gefṓgέ méjé wuú ewé elú né malu ujwále ἔσῶῶ ayi mfaánebuú. ⁴ Gemεge nnó ἔσῶῶ akwyéé mme yina, jí abṓ me mbε ajya esé nnó débε bṓṓ bíí, gébégé déchome mmye ne Kras. Jí apyembṓ nnó esé débε bṓṓ ukpea abi muú álá kágé shulé ebwṓ ndo né mbε ushu wuú.

Né gétúgέ gejeé jíí eyigé na, ⁵ jí abṓṓ me mbε ashuú nnó jí apye nye nnó esé débε baá bíí ndere ákene né genṓ eyigé Jisṣṣ Kras apyeé nye. Ge genṓ eyige gebṓ gelú jí metṓṓ mampye mbṓ. Ne geji ne jí akelege mampye. ⁶ Getú eyigémbṓ ne débṓṓ mamfεge jí né gekpekpegé galógál wuú ayi jí alerege esé detú, ndere déchome mmye ne Maá wuú ayi jí abṓṓ gejeé ne jí dṓṓ. ⁷ ἔσῶῶ ake ne manṓṓ Maá wuú ami machyεé mme gébégé jí agboṓ, awené gemεge esé, mmye eké ἔσῶῶ ajinte gabo se, gétúgέ gekpekpegε galógál wuú ⁸ ayi jí alerege esé gejamé gejamé. ἔσῶῶ né denḡa etií deko ne defṓṓ etií, ⁹ apye esé dékaá genṓ eyigé gebṓ gelú bíbí, eyigé jí akelege mampye.

Apye ntṓ esé dékaá genṓ eyigé gebṓ gelú jí metṓṓ mampye ndere jí ashuú me te gachií ábelé nnó Kras apye, ¹⁰ ndere jí ashuú nnó gebé eyigémbṓ gekwonege jí ányweré unṓ uko choncho, ebi jí akwyε, ebi úlú né mfaánebuú ne ebi úlú fa mme nnó Kras abε mfwa bwṓ.

¹¹ Yéndé genṓ gekene wyε ndere ἔσῶῶ abṓ ashuú me nnó ebε. Jí ajya esé nnó débε bṓṓ bíí ndere déchome mmye ne Kras gétúgέ genṓ eyigé gebṓ gelu jí metṓṓ mampye ndere jí aké ebε te gachií. ¹² Jí ajyaá ntṓ esé abi débṓṓ mbε déneré metṓṓ ne Kras nnó débε défεεge jí gétúgέ ἦḡṓ wuú.

¹³ Ne enyú déwú ntṓ mekomejṓṓ ayi alu wáwále. Mekomejṓṓ yimbṓ elé abya melómélṓ ayi ἔσῶῶ aferεge nye enyú né efwyale gabo. Gébégé enyú défyεé metṓṓ ne Kras ne ἔσῶῶ achyεé enyú Mendoṓ Ukpea, ndere gelo eyigé gélerege nnó enyú delu bṓṓ bíí wyε ndere jí anyé me meno nnó achyεge. ¹⁴ Mendoṓ Ukpea elú ndere genṓ eyigé ἔσῶῶ áchoṓ utṓ nnó jí apye nye eta esé yéndégenṓ eyige jí anyémeno nnó ápye mbaá bṓṓ bíí. Jí awené gemεge sé nnó esé débε bṓṓ bíí nnó défεge jí gétúgέ ἦḡṓ wuú.

Πῶλ anenemmye mbaá ἔσῶῶ gétúgέ echomelé bṓṓ Kras né ἔφῆσṣ

¹⁵ Te gébé eyigé me nwuú nnó enyú défyεé metṓṓ ne Ata Jisṣṣ, ne nnó débṓ gejeé ne ate bṓṓ ἔσῶῶ, ¹⁶ me nlú danlyaaá mantamege ἔσῶῶ gétúgέ nyú. Nteé enyú né mmyemenene. ¹⁷ Me ἦḡigé nnó ἔσῶῶ Ata sé Jisṣṣ Kras, Nte ayi apwṓṓ amu, achyεé enyu Mendoṓ wuú nnó epye enyú débε ne denḡa ne nnó eti enyú ame ndere dékágé jí. ¹⁸ Nnēne ntṓ mmye nnó ἔσῶῶ apye ḡḡḡṓ jíí gegené né mmu matṓṓ nyú, nnó dékaá genṓ eyigé jí akuú enyú nnó déneré metṓṓ wyε. Ne mma nnēnemmye nnó enyú dékaá gekpekpegé mejé ewé ἔσῶῶ awyaaá né mfaánebuú ewé

ji anyémeno nnó achyεge bɔ́ bii. ¹⁹ Nnεne ntó mmyε nnó ji apyε enyú dékaá gekpekpege uto bií ebi upógé esé abi défyéé metɔ́ ne ji. Uto bina ebi upógé esé, élé wye gekpekpegé uto bi, ²⁰ ne Esɔwɔ asεle apyε Kras akwilé né negbo ne apyε ji ajwólé né εgbe εbwɔnyε wuú né malu ujwɔle Esɔwɔ né mfaánebuú. ²¹ Kras awyaá uto εwuú ebi upwɔ́ yéndé gefwa eyi gelu fa mme, yé né mfaá. Ebi upwɔ́ ntó uto ákwaá, yé εbe lé ebi aló nchyε. Ne ye muú ama ayi awyaá gefágé gefwa eyigé na apó, yé né mme yina ne ayi achwɔ́. ²² Ne Esɔwɔ afyε yéndégenó né amu ji ne apyε nnó ji abe muú kpaá mbaá unó né εchomele bɔ́ Kras. ²³ Echomele bɔ́ Kras elú menyammyε wuú. Ewú εgbeé ne uto Kras ne Ji apyε yéndégenó né yéndé mbaá gebe ndere gebɔ́ mambε.

2

Esɔwɔ achyεé esé genwá ndere déchome mmyε ne Kras

¹ Mbεmbe enyú débɔ dégbɔ né depɔré Esɔwɔ gétúgέ déla débelege mabe Esɔwɔ ne debó dépyε nto gabo. ² Né gébé eyigémbɔ enyú débɔ dépyε lé ubobo unó bi bɔ́ mme ápyε. Dékwɔlege lé unó bi mfwá áló nchyε abi mfaá akεlege nnó enyú dépyεge. Ji yimbɔ ne anyuú matɔ́ bɔ́ abi alá kεlege manwú ne Esɔwɔ. ³ Wyεmbɔ ntó ne esé ako debɔ delu, dépyε nya lé ubobo unó bi menyammyε akεlege. Dépyε lé unó bi menyammyε ne matɔ́ sé akεlege. Abyé esé ako ne gepɔ gebogεbo. Getú eyigémbɔ, Esɔwɔ abɔ alu manlεre esé metɔ́ usɔ́ wuú ndere ji alεrege nye yéndémuú.

⁴ Yémbɔ meshwε ayi Esɔwɔ agene esé aja dɔ́, ne gejeé eyigé ji abɔ́ ne esé gepwɔ amu. ⁵ Ye gébégé esé débɔ dégbɔ́ gétúgέ gabo se, Esɔwɔ apyε esé dékere né genwá chóncho ne Kras. Ne élé gétúgέ uló

melu Esɔwɔ ne ji áwené gemége nyú. ⁶ Ndere esé déchomé mmyε ne Kras Jisɔs, Esɔwɔ apyε esé dékwilé né negbo ne ji, ne abwéé esé nnó dégbare gefwa ne ji né malu ujwɔle Esɔwɔ né mfaánebuú. ⁷ Esɔwɔ apyεmbɔ nnó né gejamégé anme ayi achwɔ́ né mbe, ji apyε bɔ́ ako akaá gekpekpege uló melu ebi ujame dɔ́, ebi ji alεre né gejeé gétúgέ genó eyigé Kras Jisɔs apyε. ⁸ Gétúgέ uló melu Esɔwɔ, ji afere enyú né εfwyale gabo gébégé défyéé metɔ́ ne Kras, épó fɔ́ né uto bi nyú ne ji afere enyú né εfwyale gabo. Elé εchyε ewé Esɔwɔ achyεgé. ⁹ Épó fɔ́ gétúgέ utɔ́ ulɔ́ ulɔ́ ebi enyú dépyε. Ndere elúmbɔ, ékágé muú fɔ́ adogé εbwɔ εwɔme. ¹⁰ Néndé esé délu élé amu utɔ́ Esɔwɔ. Ji akwyéé esé ne apyε décho mmyε ne Kras Jisɔs nnó délεrege galógálɔ́ mbaá bɔ́ ndere ji akwyε me te gachií ábelé nnó dépyεgé.

Esé ako delú muú ama ndere Esɔwɔ apyε esé déchome mmyε ne Kras

¹¹ Tege nnó mbεmbe bɔ́ Jus bɔ́ akuú gemεge bwɔ́ nnó, “Bɔ́ abi áɔ́ɔ́ εbwɔ́ nɔ́,” abɔ́ ákuú enyú abi délá dépɔ́ bɔ́ Jus nnó, “Bɔ́ unyi gada.” Mmyéké genó ayi akwaá apyεé ne amu né menyammyε. ¹² Tege ndere enyú debɔ delu. Né gébé eyigémbɔ enyú depɔ́ mbwa ama ne Kras, enyú debɔ delu lé anké né geluagé bɔ́ abi Esɔwɔ abɔ́ ajyaá nnó abe abii. Menomenyεé gejame ewé Esɔwɔ anyéé ne bɔ́ bii, menomenyεé ewémbɔ́ épófɔ́ ewé nyú. Apyεmbɔ, gétúgέ geno eyigé ji abɔ́ anyémeno nnó apyεé, yémbɔ ji anyé fɔ́ meno ne enyú wɔ́. Depɔ́ ye ntó ne genó gefɔ́ fa né mme eyigé enyú dénεrege metɔ́ wyéé. Ne débɔ́ depɔ́ fɔ́ mbwa ama ne Esɔwɔ. ¹³ Yémbɔ nana Esɔwɔ apyε enyú déchome mmyε ne Kras Jisɔs, ji aja enyú abi délu nya tεte ne ji, délá kwókwólé ne jí gétúgέ manó

3

Kras amí machyεé mme gébégé ji gboó né gekwa. ¹⁴ Kras jimbóó ne apyεé εsé délu né nesó ne ate, néndé ji apye bóó Jus ne bóó abi alá pó bóó Jus ákwé eké muú ama. Ndere ji apyεmbó, Kras amu ekwó gepú ewé εbo ekare bóó Jus ne abi alá pó fó bóó Jus ne εpye εbwó abóó mawáme ne ate. ¹⁵ Kras agboge atyaá mabe bóó Jus ako ayi apye bóó Jus afaá mbwa ne bóó abi alá pó fó bóó Jus. Ji apyεmbó nnó ji ase bóó Jus ne abi alá pó bóó Jus ácho εbwó alá muú meke, ácho ntó mmye ne ji nnó εpyεgé mbó εbwó abε nesó ne ate. ¹⁶ Ndere ji apyεmbó, aja bóó Jus ne abi alá pó fó bóó Jus nnó anyé nesó ne Εσωωwó ála ndere muú ama gétúgé negbo ενίνé ji agboó né gekwa ne mawámé bwó ábyeé. ¹⁷ Ne Kras achwó, agaré abya melóméló ayi achwóó ne nesó eta nyú bóó abi debó delu tete ne Εσωωwó ne mbaá bóó abi abó álú kwókwólé ne Εσωωwó. ¹⁸ Ne elé gétúgé genó εyigé Kras apyε ne εsé ako dégene meti mantene né mbe ushu nte sé Εσωωwó dénεnemmye né uto Mendoó Ukpea εwú εma.

¹⁹ Ndere elúmbó, εnyú bóó abi alá pó bóó Jus dépó sé ankéé bó, bóó abi áchwó elé manjwólé né mbaá jwólege. Εnyú délá ambóó meló, dékwe gelua gema ne bóó abi Εσωωwó ajyaá nnó abε abíí. Ne dela ntó bóó ula gepu Εσωωwó. ²⁰ Εnyú délu εgbe gepú εyigé Εσωωwó atenege. Abelé εnyú né nebome gepú ενίνé ángbá Jisós ne bóó ekpave Εσωωwó áfyεé. Kras Jisós jimbóó ne alu ntaá ενίνε né gbarege ekwó gepú. ²¹ Kras ne agbare gepú εyina geko mbaá ama. Ne apyε nnó gejaméagé bóó áchwóó né mmu nnó geji géwíné gebε εcha ukpea mbaá Ata. ²² Ndere Εσωωwó apyε εnyú déchome mmye ne Kras, apyε ntó εnyú détene chóncho ne ate anme abifó ako déla eké melu ewé Εσωωwó ajwólege wye né Mendoó wuú.

Utóó bi Pól apye mbaá bóó abi dlá pó bóó Jus

¹ Ne gétúgé Εσωωwó apyε bóó Jus ne abi alá pó bóó Jus ála muú ama, ne me Pól muú nkpeene denó elé ngarege abya Kras Jisós eta nyú bóó abi alá pó bóó Jus, nnεnemmye gétúgé nyú εchomele bóó Kras né Εφεσós. ² Mferé nnó εnyú déwú me nnó gétúgé ulóó melu ebi Εσωωwó εlerege, ji achyεé me utóó bina nno mpyεge né galógáló nyú. ³ Ne Εσωωwó apyε me nkaá genó εyi gebó gelu ji metóó bibíí, wye ndere me mbó mbóó me mbe nsame geji gachyεé eta nyú. ⁴ Ne mbógé εnyú dékúgé genó εyigé me nsame eta nyú, dékágé nye ndere εpye ne nkaá depóre Kras εtiré délu nya bibíí. ⁵ Mbe mbe akwaá ábó ákaá fó depó εtiré na wó, yémbó nana Mendoó Εσωωwó εpye ángbá Jisós ne bóó ekpávε Εσωωwó, bóó ukpea bíí ákaá deti. ⁶ Genó εyigé Εσωωwó ábelé bibíí gelú nnó ji áke ne abya melóméló ápye bóó abi alá pó bóó Jus ácho mmye ne bóó Jus ála ndere upó né menyammye ama ne nnó εbwó ako ábó mejeé Εσωωwó ne genó εyigé Εσωωwó anyémeno nnó achyεge nye bóó bíí. Kras Jisós ne apyε nnó menomenye εwémbó εbe wáwálé.

⁷ Εσωωwó ajya me né ulóó melu bíí nnó mbe muú utóó wuú, ngarege abya melóméló Kras né gekpekpεgé uto bíí. ⁸ Né geluage bóó Εσωωwó ako, me ne nlú mamané kó. Yémbó Εσωωwó achyεé me gechachage εchye εwéna nnó ngarege abya melóméló mbaá bóó abi alá pó bóó Jus. Ne abya melóméló yimbó atome ne uchacha unó bi muú alá kagé méé ebi Kras achyεge. ⁹ Utóó ba ntó úlú nnó me mpye bóó ako akaá genó εyigé Εσωωwó muú akwyεé unó uko ashúú mampye né genó εyigé ábelé bibíí te ula ulóó mme. ¹⁰ Εσωωwó abó apyεmbó nnó gébé sé εyigé na gekwónege, εchomele bóó Jisós εpye

yéndé gefwage álo nchye eyigé gelu mfaá, ne uto aló nchye uko ukaa nnó Esowó awyaá denḡa dḡó né yéndé meti. ¹¹ Ji ake ne Ata se Kras Jisḡs apye mechḡ ewéna epye wye ndere ji Esowó abḡ ajḡḡ me nnó ebe. ¹² Ndere Esowó apye esé déchome mmye ne Kras, ne ndere défyéé metḡḡ ne ji, esé dékágé tene né mbe ushu Esowó tágetágé débéé fḡ ne efḡ metḡḡ. ¹³ Ndere elumbḡ, nnene enyú mmye nnó débēge fḡ ne gepwa metḡḡ élé me nḡene efwyale gétúgḡ nyú. Me nḡene efwyale ewéna né galḡgálḡ nyú.

Pol anenmmye gétúgḡ echomele bḡḡ Kras né Efesḡs

¹⁴ Gétúge Esowó apye unó ulḡḡḡḡḡ bina, ne me ntome mano mme nnenemmye mbaá nte sé Esowó, ¹⁵ muú afyēé mabḡ mbaá mala upú mako né mfaánebuú ne mme. ¹⁶ Nnenemmye mbaá Esowó muú awyaá gekpekpe mejeé né mfaánebuú nnó ji apye Mendoó wuú echyēé enyú eshye nnó matḡḡ nyú ábéné, ¹⁷ ne nnó Kras ájwálé né mmu matḡḡ nyú ndere défyēé metḡḡ ne ji. Nnenemmye nnó gejeé eyigé enyú débḡḡ ne Esowó ne ate aḡme gepye enyú détene ne eshye. ¹⁸ Nnene ntó mmye nnó Esowó apye enyú chóncho ne bḡḡ Esowó abifḡ ako débḡ uto mankaá nnó gejeé eyigé Kras Jisḡs abḡḡ ne enyú ako, gepwḡḡ yéndégenó eyigé muú akágé meé, ¹⁹ ne nnó enyú dékaá nnó gejeé Kras eyigémbḡ geja kpaá gepwḡ amu, muú akágé kaá fḡ geji anere. Ndere unó bi uko ulú mbḡ, débēé ne gepḡgḡ Esowó geko.

²⁰ Déféé Esowó muú apogé esé ne uto bií ebi ulú esé mmye. Ji akágé pye gejamégé ukpekpe unó bi upwḡḡ ebi esé dégigé ji, yé ebi déferege. ²¹ Esé ako abi délu echomele bḡḡ Jisḡs, abi déchome mmye ne Kras Jisḡs yéndémuú

anogé Esowó yéndégébé te kwyakwya ne kwyakwya Amen.

4

Bḡḡ echomele Kras dlú muú ama
¹ Me muú nkpe ne denḡ gétúgḡ mpye utḡḡ Ata, nkpeage enyú nnó dépye geḡwáge nyú gébe ndere Esowó muú akuú enyú akelege nnó gébe. ² Shulege mmye nyú mme yéndégébé, sege depḡré nyú pere, koge metḡḡ mbaá yéndégenó. Bḡge gejeé ne ate, dépyegé mbḡ, dépye fḡ unó bi ubalege ate mmye. ³ Myege nnó débē meko ama ndere Mendoó Ukpea epye nnó enyú décho mmye ne ate débē né nesḡ. ⁴ Esé bḡḡ echomele Jisḡs délu wye ndere upḡ menyammye ama. Ne élé wye Mendoó Ukpea ewú ema ne elú esé ako né mmye, wye ndere genó gelú lé gema eyigé Esowó akuú esé nnó dénererege matḡḡ wye. ⁵ Esé ako déwyaá wye Ata awu ama, ne wye lé depḡré Jisḡs déti dema ne esé ako dékwálege. Awyaá esé ako gefage manaá Esowó mami mamaá. ⁶ Esowó esé awú dénógé alú élé ama, ji ne alú Nte esé esé ako. Ji ne alú mfwa esé ako, ji achyēge esé utḡḡ ebi débḡḡ mampye ndere ji akelege. Ne mendoó wuú ejwálege né mmu matḡḡ bḡḡ bií ako.

⁷ Yémbḡ Kras achyēé yéndémuú sé ewuú echyē ndere ji ame nnó ekwane ne yéndémuú. ⁸ Elú wye ndere asame né mmu ḡwe Esowó nnó, “Gébége Kras akwḡme ajeé né melu ewé mfaá, aja gejamégé bḡḡ denḡ ákwḡle ji, ne achyēé akwaá ufḡḡ ufḡḡ echyē.” ⁹ Asa wye aké, “Akwḡ afe né mfaá”, ewéna etene nnó gemēge nnó Kras akwḡ né mfaá abḡ me mbe ashulé achwḡ fa mme. * ¹⁰ Wye lé ji awú muú ashulé achwḡḡ fa mme ne akwḡme ajeé né malu ayi álú te mfaá mfaá. Ji apyēmbḡ nnó ji apye yéndégenó né yéndé mbaá gébe gelḡgélḡ ndere ji akelege nnó gebē. ¹¹ Ji achyēé

* **4:9** Elú wáwálé nnó: Gejamégé bḡḡ ḡwe áwyaá nnó Jisḡs ashulé afe né melo álo.

bɔɔ abifo echiye nnó ábé ángbá Kras. Achye abifo echiye nnó ábé abɔɔ ekpave Eṣoṣo, achye abifo nnó ágáregé abya melómélí, abifo, achye ebwɔ nnó ábé ambame ne anlere mekomejɔ Eṣoṣo. ¹² Kras apyembɔ nnó ji akpome bɔɔ Eṣoṣo ako mmye nnó ápyege utɔɔ bií ne nnó ji apye echomele bɔɔ bií ewé elú menyammye wuú ewéne, ¹³ kpaá te esé débéé ndere muú ama né matɔɔ sé ayi défyéé ne Maá Eṣoṣo ne dékágé ji chánéné. Debɔ mambɛ bɔɔ abi ábené né deparé Eṣoṣo, kpaá te débéé ndere Kras jimboɔ né gepɔ ji geko, ¹⁴ nnó esé débége sé eké ambane abi anlere gebyɔ ásele mati défyá ne gebyɔ ábwólege amu ne ebwɔ. Ambáné álú eké baá makpe ayi mmyo nnyi atene ájyéé we na ne we. Yéndé mbaá ayi mbyó ajyéé ne aji ajye ntó, mbɔ ne pye ne bɔɔ abi ánléré gebyɔ álerégé. Anlere gebyɔ awyaá défyá mabwólége bɔɔ akame ne genó eyi gelú gebyɔ. ¹⁵ Déjógé lé genó eyi gelú wáwálé, ne déboge gejeé ne bɔɔ abi déjoge ne ebwɔ. Déké dépyembɔ, débenege nye né deparé Eṣoṣo, né yéndé meti wye eké Kras muú alú muú kpaá né echomele bɔɔ bií. ¹⁶ Kras ne afyéé yéndé gepoge menyammye né melu ewuú, yéndé gefére ne gepyéé nnó menyammye meko áchómé mbaá ama. Ndere elúmbɔ yéndé gepoge menyammye geké gepye utɔɔ bií chánéné, menyammye meko awene abenege gétúgέ upɔ bina upogé ate né gejeé.

Jisɔs Kras achyege genwá geké

¹⁷ Me nkwelege enyú mbeé né uto Ata nnó ékágé débɛ eké bɔɔ mme abi alá pɔ bɔɔ Jus. Ufere bwɔ upɔ ne mekpɔ ne ula. ¹⁸ Uféré bwɔ úlú kendeé. Ebwɔ apɔ fɔ ne genwá eyigé Eṣoṣo achyege, néndé ebwɔ ákágé yé genó ne ajea matɔɔ. ¹⁹ Yé ebwɔ ápye genó eyigé gela gelómé fɔ, mmye egboɔ fɔ ebwɔ. Achyéé

gemége bwɔ né unó bi ugbɔ mmye ne ápwyáá fɔ mampye úkwékwé unó.

²⁰ Unó Kras ebi alere enyú dégii na fɔ wɔ. ²¹ Nféré nnó enyú déwú genó eyigé getome ne Jisɔs, ne áleré enyú ankwále bií, né mekomejɔ ayi wáwálé. Mekomejɔ yimbɔ élé abya melómélí ayi atome ne Jisɔs. ²² Lyagé gekwenege gepɔ eyigé gepye enyú debɔ dépye uboubo unó. Gekwenege gepɔ eyigé enyú debɔ déwyaá gechɔɔ lé enyú chɔɔ ndere gébwálé enyú mambɛ ne metɔɔ mampye uboubo unó. ²³ Kworege matɔɔ nyú ne gefɔɔ eyigé enyú déferege unó gebe genó geké. ²⁴ Enyú debɔ mambɛ ne gepɔ geké ndere bɔɔ abi Eṣoṣo akwyéé nnó afu ji. Gepɔ geké eyigé na, gelú lé gepɔ eyi gelú cho, ne pópó né mbe ushu Eṣoṣo.

²⁵ Ndere elúmbɔ, lyage gebyɔ dégarege lé wáwálé mbaá ate anme, néndé esé ako décho mmye delú ndere upɔ né menyammye Kras. ²⁶ Metɔɔ esogé muú nyú, ékágé akame metɔɔ usɔɔ eté ji apye gabo. Ne ékágé alá ne metɔɔ usɔɔ né bií kpogele. ²⁷ Ne ékágé déchiye danchómélí meti ewé ji anjmaá amu wye. ²⁸ Mbogé muú abɔ ajoɔ ejo, abɔ manlyáá ejo apyege utɔɔ ne amu jí jimboɔ nnó abɔ unó bi ji ákágé kare ne bɔɔ abi alá pɔ ne ubi. ²⁹ Muú nyú ajógé fɔ mejɔɔ mebomebo, ajógé lé mekomejɔ melómélí ayi apógé ate, ne akwánege né gébé eyigémbɔ, nnó mejɔɔ nyú ebe mejɔɔ ewé efyéé bɔɔ eshye ne echwɔɔ ne galógálí mbaá bɔɔ abi awuú enyú.

³⁰ Ékágé enyú dépye Mendoó Ukpea ebe meshwemeshwe né unó bi enyú dépye. Eṣoṣo afye enyú Mendoó Ukpea wuú né mmye nnó ebe ndere gelo eyi gelerege nnó enyú delú bɔɔ bií, ne nnó bií uma ji awenege nye gemége nyú. ³¹ Ndere elúmbɔ, débégé fɔ ne ufere uboubo ne ate: Debálégé fɔ matɔɔ, desoge fɔ matɔɔ ne ate, debége fɔ ne genyane ne

ate, déchogé fɔ ate mabɔ, dépyege fɔ nchye, déferege fɔ gabo ne ate né yéndé meti. ³² Lerege elé ulɔ́ melu ne ate, gege ate meshwe, jigé nte gabo ayi ate aɲme apye ndere Esɔwɔ ajinte gabo ayi enyú dépye gétúgέ genó eyigé Kras apyεε.

5

Bεgέ bɔ́ genjgbɔ́

¹ Te mbaá Esɔwɔ abɔ́ gejeé ne enyú baá bií, mmyegé nnó débε ndere ji. ² Gɔgέ genwáge nyú gelere nnó déwyaá gejeé ne ate wye ndere Kras abɔ́ gejeé ne εsé kpaá te áchyéé genwá jíí né galógáló sé. Nkane ji ápyεmbɔ, elú wye ndere gepε eyi genóme gebé gelógéló né mbe ushu Esɔwɔ.

³ Ndere elúmbɔ, dékamegέ muú fɔ awú yé né geluage nyú eɲmeɲmené ubεle tametame yé gekwekwégé gepɔ, yé ame mamfyε né genó eyigé muú. Ne demmyege fɔ nnó enyú ne debε ne unó uko, néndé gefɔgέ genwá eyigémbɔ gekwané fɔ mambε ne bɔ́ Esɔwɔ wɔ. ⁴ Dekamege fɔ mejɔ́ éwé echwɔ́ ne mekpo unɔ́ ne gekekenegé mejɔ́ ne gekwekwégé abya andée utanege enyú né meno néndé ekwane wɔ. Genó eyigé enyú debɔ́ mampye elé mantamege Esɔwɔ né unó bi ji apye né geluage nyú. ⁵ Kágé nnó muú ayi abεlege ubεle tametame, ayi awyaá gekwekwégé gepɔ, ye ayi afye ame né unó bɔ́ (alú mbɔ́ lé muú ayi ánógé unó bina éké εsɔwɔ ayifɔ). Ji anyé fɔ gefwa eyigé Kras ne Esɔwɔ agbarége.

⁶ Dékamege muú fɔ abwólé enyú ne mejɔ́ éwé εla épɔ́ ne mekpo ne ula. Elé gétúgέ unó bina ne Esɔwɔ asɔ́ nye metɔ́ ne bɔ́ abi alá wuú fɔ ji. ⁷ Ndere elúmbɔ, déchogé fɔ mmyε ne ufɔ́ bɔ́ bimbɔ, ⁸ néndé mbεmbε enyú débɔ́ délu né mmu gemua, nana enyú délu né mmu genjgbɔ́ gétúgέ Esɔwɔ apye enyú déchome mmyε ne Kras. Ndere

elúmbɔ, gɔgέ genwáge nyú gεε ndere bɔ́ abi álú né genjgbɔ. ⁹ Elé genjgbɔ eyigé na, ne gepye nnó εsé dépyegé unó ulɔ́ulɔ́, ne εbi úlú cho ne nnó dégarege wáwálé. ¹⁰ Myegé mankaá genó eyigé dépyege metɔ́ εgɔ́ Ata. ¹¹ Déchoge fɔ amu depyege ubobo unó bi bɔ́ abi álú né mmu gemua ápyεé, dyáge lé εbwɔ́ malá. ¹² Elu lé mekpo unɔ́ manjɔ́ depɔ́ εtiré εbwɔ́ apye bibií. ¹³ Genjgbɔ gegεnégέ né genó, bɔ́ ágεne ndere geji gelu ne ákágé ndere geji gelu wáwálé. ¹⁴ Mbɔ́ ne elú néndé yéndégenó eyi genjgbɔ gegεnege wye, gébwólege gela genjgbɔ. Ge ula bi ajjɔ́ aké, “Peé wɔ ayi abεlege gejya, kwilé né negbo, ne Kras apye nye genjgbɔ jíí gegεnege εta wye.”

¹⁵ Ndere elúmbɔ, sege gébé nnó dépyege genó eyigé gelu cho. Dépyege fɔ unó éké uɲkekene bɔ́, pyege ndere bɔ́ abi áwyaá defɔ́. ¹⁶ Dégege meti mampye genó gelógéló, pyegé geji chánéné neíndé bɔ́ apye gabo né gébé eyigé na dɔ́. ¹⁷ Ékágé debε éké uɲkekene bɔ́, mmyegé elé mmyε nnó dékaá genó eyigé Ata akelege nnó enyú dépyege.

¹⁸ Dényúgέ fɔ mmɔ́ dékwene néndé mmɔ́ matene muú né genwá gebogebo. Gɔgέ elé Mendoó Ukpea εgbeé enyú né matɔ́. ¹⁹ Mendoó Ukpea εgbege enyú né metɔ́, epye enyú dékwane makwa ayi átánege né bɔ́ ɲwe Esɔwɔ, défyεge ate matɔ́ ne makwa ayi atome ne Kras ne ayi Mendoó Ukpea alerege. Kwagé makwa yina ne matɔ́ nyú mako défεge Ata. ²⁰ Né yéndégenó eyi gepye, tamege nte sé Esɔwɔ yéndégébé gétúgέ genó eyigé Ata Jisɔs Kras apye εta εsé.

Pɔl achyεge majye mbaad andeé ne anɔ́

²¹ Yéndémuú nyú awúgέ ne nte nnó dénógé Kras.

22 Enyú andeé anṵ, wúgέ ne anṵ nyú wyε ndere déwú ne Ata.

23 Menṵ alu muú kpaá mbaá mendée wyéé ndere Kras alú muú kpaá mbaá echomele bṵṵ bíí ewé elú menyammyε wuú. Ne Kras jimboṵ alu Mempoṵ echomele wuú.

24 Ndere echomele bṵṵ Kras ewuú ne ji, mbṵntó ne enyú andeé anṵ débṵṵ manwúgέ ne anṵ nyú né yéndé meti.

25 Enyú anṵ, bṵgέ gejeé ne andeé nyú wyε ndere Kras abṵṵ gejeé ne echomele wuú kpaá tε achyεé geme jíí né galógálṵ wuú. 26 Ji apyembṵ nnó ji afyεé ewú né amu Eṣṵwṵ ndere genógέ ukpea gébégέ ji ashwṵnége ewú ne manaá ne mekomejṵṵ wuú. 27 Apyembṵ ntó nnó echomele bṵṵ bíí εtεne né mbε ushuú wuú jimbo ne geṵwá geke eyi gelṵme gepwṵṵ amu ne nnó εβεge fṵ ne deba yé gebágé dekoṵ né mmyε, εβε lé echomele ukpea ewé muú álá kágé shulé ebwṵ ndo né meti fṵ. 28 Anṵ abṵ mambṵge gejeé ne andeé bwṵ wyε ndere ebwṵ abṵṵ ne menyammyε bwṵ ambṵṵ, néndé mende ayi abṵṵ gejeé ne mendée wuú εbyennó abṵ gejeé ne menyammyε awú ntó. 29 Yé muú sé fṵ ayi apaá menyammyε wuú apṵ. Déchyεge menyammyε sé menyéé, décherege ji, wyε ndere Kras apyε ne echomele bṵṵ bíí.

30 Ji apyembṵ yéndégébé néndé εsé delu upṵ né menyammyε wuú. 31 Ge ula bi ásamé né mmu ṵwe Eṣṵwṵ nnó, “Getú eyigémbṵ mende abṵ manlyaa gepúgέ nte wuú ne mma wuú acho mmyε ne mendée wuú ebwṵ apea ála muú ama.”

32 Mekomejṵṵ Eṣṵwṵ ayina apyε εsé dékaá menṵ genó ayi abṵ alu bíbí. Genó eyigémbṵ getome ne Kras ne echomele bṵṵ bíí. 33 Yémbṵ enyú abi débane neba dékágé pyεge ntó geji. Genó eyigémbṵ gelu nnó yéndé menṵ abṵ mambṵ gejeé ne mendée wuú wyε ndere ji abṵṵ gejeé ne geme jíí. Ne yéndé mendée menṵ

abṵ manógέ menṵ wuú.

6

Na ne baá ne ante ne ama ábṵṵ mambε

1 Enyú baá melṵ wúgέ ne amma nyú ne ante nyú, gétúgέ déchome mmyε ne Ata, néndé ge genó eyi gélu cho mampyε mbṵ. 2 “Nógέ amma nyú ne ante nyú.” Ge ndṵ mbε ayi Eṣṵwṵ anyémene gébégέ achyεé εβε aké, 3 “Dépyεge mbṵ, dégέne nye galógálṵ ne dényé neki fa mme.”

4 Enyú ante ékágé débε ne gepṵ eyi gepyε matṵṵ asṵṵ baá nyú. Wyεge lé ebwṵ né meti ewé délerege ebwṵ unó ndere abṵṵ mampyε, déchyεge ebwṵ majyεé ndere Ata akelege.

Na ne áfwε ne ante abi abṵṵ ebwṵ ábεé

5 Enyú áfwε, wúgέ ne bṵṵ abi abṵṵ enyú ne εfṵ metṵṵ, déchyεge ebwṵ énogé ne matṵṵ nyu mako wyε ndere εbṵ εβε lé Kras, enyú dépyε ne jíí. 6 Pyεge utṵṵ enyú chanéné. Dépyεge fṵ wyε lé gébégέ ebwṵ abεge aké agene enyú gétúgέ dékelege nnó ebwṵ áfεge enyú. Ndere baá utṵṵ Kras, pyεgέ élé genó eyigé Eṣṵwṵ akelege ne matṵṵ nyú mako. 7 Pyεgέ utṵṵ ne metṵṵ megṵmegṵ wyε eké enyú dépyε mbaá Ata, épṵ fṵ élé mbaá mekwaá. 8 Kaágé nnó yé muú alú mεfwε ye ápṵ, élé Ata ne achyεge εsé ako nsa né utṵṵ ulṵlṵ ébi εsé dépyεé.

9 Enyú ante wyembṵ ntó ne débṵṵ mampyεge ne áfwε nyú. Déchyεge sé ebwṵ genyane. Kaágé nnó Ata ayi abṵṵ enyú chóncho ne ebwṵ alú né mfaánebuú. Ne ji asṵṵ mpa yéndémuú alεrege fṵ anṵya.

Pṵl ajógέ ndere bṵṵ kras abṵṵ matεne ummyε ne danchomelṵ

10 Kwyakwya genó eyigé, me nkelege mangare enyú gelu nnó, bṵgέ εshyε ndere déchome mmyε ne Ata. Ne gṵgέ ji asε gekpεkpege utó bíí apyε enyú détoṵ. 11 Fyεgέ

unó ummye uko ebi Esōwō achyēé enyú nnó détene ummye ne mati défya ayi danchōmeló apenege. ¹² Néndé bee bina upó fō ne ate akwaá. Démmye lé ne yéndé gefwage aló nchye eyigé gelu né mfaá, ne uto aló nchye uko. Démmye ne áló nchye ako abi ágbarege gefwa né malu ayi mfaá, ne abi áwyaá utó fa né mme yina ayi alú melu gemua. ¹³ Ndere elúmbō, bōgé unó ummye uko ebi Esōwō achyēé enyú nnó yéndégébé danchōmeló achwōgé ne efwyale démmye ékágé ji apwō enyú ne démmyegé né kwyakwya détenege nyē chanjéné.

¹⁴ Ndere elúmbō, kpomege mmye. Ndere muú bee áwéle ékandá mamkpome mmye né utó bíí, mbō ne enyú débōó mangarege wáwálé. Pyege genó eyi gelu chó né mbē ushu Esōwō, éwéna ébé nyē ndere genóge ummye eyigé muú bee akwere éwōme wuú nnó ékágé nekō né kpe ne ta ji. ¹⁵ Ndere muú bee afyē unó uka utouto nnó ékágé ji áseré ákwe gébégé aké alomege, mbōntó ne enyú débōó mangarege abya melóméló ayi apye bōó ábéé nesō ne Esōwō. ¹⁶ Genó eyigé fō eyigé débōó mampye gelú nnó, gbarege metōó éwé enyú défyēé ne Esōwō ébe enyú né mbē. Éwéna ébe nyē eta nyú ndere genogé ummye eyi gegbéé nnó ámbeé danchōmeló ako ayi achwōó éké mewē akwōnege fō enyú mmye. ¹⁷ Ségé mamfere ayi Esōwō áferé enyú né efwyale gabo ábé ndere ela ummye ewe ekwerege mekpō muú bee, nnó ékágé ji akpa gepa. Sege ntó mekomejōó Esōwō ndere aparanja ayi Mendoó Ukpea echye enyú nnó démmyegé ummye ne ji. ¹⁸ Gígé Esōwō nnó apógé enyú yéndégébé né mmyemenene. Nēgemmye né yéndégenó eyigé enyú dékelege. Pyege mbō ndere Mendoó Ukpea elerege enyú meti

yéndégébé. Ndere elúmbō, bēgé peé né yéndégenó eyigé gepye, dékogé metōó gbene. Nēge ntó mmye yéndégébé mbaá bōó Esōwō ako. ¹⁹ Nēge ntó mmye getú ya, nnó yéndégébé nké nkēlege mangare abya melóméló, Esōwō achye me mekomejōó nnó ngare, mmbēgé fō ne éfō metōó mampye bōó akaá depōré abya melóméló étiré debō delu bibíí. ²⁰ Elé gétúgé abya melóméló yina ne Kras atōme me, ne nana nlú né denō gétúgé mbō ngarege abya melóméló wuú. Nēgemmye nnó Ata apōó me mbēgé ne éfō metōó mangare abya melóméló yina ndere me mbōó manjōó.

Kwyakwya matame

²¹ Menjme sé Tikikōs ayi mbōó gejeé ne ji dōó, ne nte muú ayi dékágé líí mmye ne ji ndere apye utóó Ata achwōgé, agarege nyē enyú yéndégenó eyi getome ne me, ne enyú dékágé nyē ndere depō dekene ne me wéna. ²² Elé wyē getú eyigé na ne me ntōme ji eta nyú nnó ji apye enyú dékaá ndere esé délu wéna, ne nnó afyē enyú eshye.

²³ Nēnemmye nnó Nte sé Esōwō ne Ata Jisōs Kras apye enyú añme sé debe nesō ne ate, débō gejeé ne ate, ne nnó défyēge wyē metōó ne Esōwō. ²⁴ Mma nnēnemmye nnó Esōwō alerege galógáló mbaá bōó ako abi abōó gejeé eyi gela gebyēé ne Ata Jisōs Kras te kwyakwya.

Ŋwe ayi Pɔl ásamé mbaá εchomele bɔ́ɔ Kras né Filipi

Pɔl atamege bɔ́ɔ Εσωω né melo Filipi

¹ Me Pɔl ne Timɔti ne désamé ηwe yina. Εsé delú baá defwé Kras Jisɔs. Detɔme ηwe yina εta enyú ako abi delú bɔ́ɔ Εσωω né melo Filipi gétúgέ defyεé metɔ́ɔ ne Kras Jisɔs, ushuú mbɔgέ ákpakpa ne bɔ́ɔ abi ápóoge mampye utɔ́ɔ né gepúgέ Εσωω.

² Nnɛnemmye nnó Nte sé Εσωω ne Ata Jisɔs Kras álérégé enyú galɔ́gálɔ́, apye enyú débé ne nesɔ.

Pɔl atamege Εσωω ne anɛnemmye gétúgέ bɔ́ɔ Εσωω abi dlú né Filipi

³ Yéndégébé me ntegé enyú, ntamege Εσωω ayi nnógé, ⁴ ne yéndégébé me nké nnɛnemmye gétúgέ enyú ako mbéε ne nechóchó né metɔ́ɔ. ⁵ Me nnɛnemmye ne nechóchó néndé te ula ulɔ ebi enyú defyεé metɔ́ɔ ne Εσωω kpaá te fina, enyú decho amu ne me nnó dégáré abya melómélɔ́ ajyéégé mbe. ⁶ Ne nkaá wáwálé nnó Εσωω alɔ́ mampye utɔ́ɔ ulóúúú bina né genwáge nyú. Ne nkaá ntó nnó aje nye wyε mbe ne ubi kpaá te ánérege bií bí Jisɔs Kras akerege nye fa mme. ⁷ Nɛre nnɛnemmye ne nechóchó gétúgέ enyú, elú galɔ́gálɔ́ nnó me ntégé enyú mbo, néndé delú me metɔ́ɔ chi chi chi. Enyú ako decho amu ne me né εshye εwé Εσωω achye εsé mangaré abya melómélɔ́ ajyéégé mbe. Gébé eyigé me nlá nlu dankpé denɔ ne nana yina ayi nlu né denɔ, mmye nnó mpye bɔ́ɔ akaá nnó abya melómélɔ́ alu wáwálé. ⁸ Me nshyáge mmye mangé enyú ne geje eyigé Kras Jisɔs abɔ́ɔ ne enyú. Mechó εwé menjɔ́ mbo, Εσωω ne akaá nnó elú wáwálé.

⁹ Ne nnɛnemmye mbaá Εσωω nnó gejeé eyigé enyú débɔ́ɔ ne ate géwéné géjyégé mɛmbe, ne nnó enyú dékágé Εσωω chánéné, εféé ne dékágé nye genó eyi gélú cho ne eyi gélú gyéé. ¹⁰ Mbɔntó ne dékage nye mampye genó gelógélɔ́. Ne debéε nye matɔ́ɔ mmu pópó ne muú ashúlégé fɔ́ enyú ndó nnó dépye gyéé kpaá te bií bí Kras Jisɔs akerege meso. ¹¹ Nlú nnɛnemmye nnó Jisɔs Kras ápyé enyú débó gepɔ́ gelógélɔ́ mampye unó ulóúúú. Bɔ́ɔ ágege unó ulóúúú ebi enyú depyéε, ánoge nye Εσωω ne áfege ntó ji né gétúgέ nyú.

Pɔl alu ne nechóchó nnó yeé elé ji akpɛné denɔ mekomejɔ́ Εσωω aje mbe

¹² Anmé ba, nkelege mampye enyú dékaá nnó εfwyale εwé me ngéne mbo, epye nnó abya melómélɔ́ ajyéégé mɛmbe. ¹³ Ne gétú eyigémbo, bɔ́ɔ bee ako abi ábáme dachi mfwa Rom, chóncho ne bɔ́ɔ abifo ako abi álú wéna ákaá nnó me nkpe denɔ gétúgέ nlú muú utɔ́ɔ Kras. ¹⁴ Ebye fɔ́ mbo wó. Gétúgέ denɔ εtiré me nkpené, gejamégé anmé ábɔ́ εshye né mabɔ́ Ata apwɔ ndere mɛmbe. Agárege wyε mekomejɔ́ Εσωω gárege. Yeé εfɔ́ epɔ́ ebwɔ́ matɔ́ɔ.

¹⁵ Yeé elé elúmbɔ́, anmé abifo abi ágárege abya Kras, ágege me matɔ́ɔ ákiúge ebwɔ́ mmu ne ákélege nnó ebwɔ́ aneá geme apwɔ me. Yémbɔ́ abifo ágárege abya Kras ne matɔ́ɔ bwɔ́ mmu pópó. ¹⁶ Bɔ́ɔ abi ágárege ne matɔ́ɔ pópó, ábɔ́ gejeé ne me, ne ákaá nnó Εσωω ne ajyaá me nnó mbe fa né mmu gepúgέ denɔ. Ulannó me nlú fa? Elé gétúgέ mmye nnó mpye bɔ́ɔ ákaá nnó abya melómélɔ́ alu wáwálé. ¹⁷ Abi ákelege maneá geme ápwɔ me ágárege abya Kras ne matɔ́ɔ mabomabo. Ebwɔ́ akelege nnó apye me ngé εfwyale fa né gepúgέ denɔ.

¹⁸ Yémbɔ́, yeé ememe ewémbɔ́ εme me wó. Genó eyi genεá dɔ́ɔ

gélú nnó ebwó ágarege wye élé abya Kras né mati mako. Yéé ágáre ne matóó pópó yéé lé ne matóó mabomabo, metóó egóó wye me góó. ¹⁹ Metóó egóó wye me né mmyemenene nyú ne Mendoó Jisós Kras ewé epóge me. Gétú eyigémbó, nkaá nnó Esówó aferege nye me né efwyale gabo ne mbóó nye genwá. ²⁰ Ndere elúmbó, me mbelé uméé né metóó wa nnó me Pól ngarege wye abya Kras gárege, nlá ngaré wó mkpane mekpo unó. Yéé me nkili yéé mgbóó mpye bóó ánógé Kras. ²¹ Néndé me nferé nnó mbegé mebe mpyéé wye utóó Kras pyéé ne mgbogé élé gekpékpégé nsá né egbé wa. ²² Ne mbegé mebe ebyennó mpyéé nye wye utóó Kras pyéé. Ndere elúmbó, nkágé fó ámé ayi mbóó. Wálé negbo ah wálé neki ah nkágé. ²³ Nkwé mantélé. Mati yina apeá. Mbóó mbó ewé ndé? Ébó élú me galógáló nnó nlyaaá mme yina nnyé mbé ne Kras. Epwó nnó me mbé mebe. ²⁴ Né egbé ewefó, élú galógáló nnó me mbé mebe gétúgé nyú, epwó nnó nnye mbé ne Kras. ²⁵ Nkaá wáwálé nnó Esówó apye nye me nnó mbé mebe gétúgé enyú nnó mpóogé enyú déwéné déjyégé mebe né utóó bíí ne nnó débé ne néchóchó né deporé Jisós. ²⁶ Ula bi me njóoge depó etiré na ulú nnó mmagé kéré meso eta nyú, débéé nye ne gempóge gétúgé genó eyigé Kras Jisós apye eta wa.

²⁷ Genó géma gélú nnó gepóge nyú gélerégé nnó enyú dekaá abya melóméló Kras. Ne yéé nchwó ewú, yéé nchwó sé wó, nkelege manwúgé lé nnó enyú détené chánéné, metóó ema, meko ama, démmye chónchó nnó abya melóméló ayi enyú dékwalege né deporé Jisós ájyégé mbembe. ²⁸ Nkelege ntó manwúgé lé nnó, defóó fó yé genó, cháchá eyigé bóó abi ápáa enyú ápyéé ne enyú. Depyegémbó, ewéna ébé nye ndere gepó eyi gélerége nye ebwó nnó Esówó awane nye ebwó, ne

apyeé nye enyú demye dépwó. ²⁹ Me njoge mbó gétúgé nnó, élé enyú ne Esówó apyeé nnó défyegé fó lé metóó ewuewu ne Kras Jisós. Apye ntó nnó dégéné efwyale gétú ji. ³⁰ Ne esé ako décho amu démmye ummye bina nkane enyú débó dégéne me mmyéé ne nkane déwúu mbó nana nnó nlú mmye wye mmye.

2

Ankwólé Jisós áshulé gemége bwó mme ndere gepóge Jisós géleré

¹ Me nkaá chánéné nnó enyú délu bóó ama ne Kras, ne afyéé enyú eshye. Ne gejeé eyigé ji abóó ne enyú, gépye mmye efyóó enyú mmu. Ne dénye denjme ne ate ne Mendoó Ukpea, délu ne matóó malómáló ne ate, dégéné ate meshwé. ² Ndere elúmbó, nkpa enyú geka nnó déneré mampye metóó egógé me. Nkelege nnó enyú débé metóó ema, débó gejeé ne ate, debe meko ama, ne déférégé genó géma. ³ Délerégé fó nnó denjáa gemé depwó ate, ne débwéégé fó mmye nnó enyú ne depwó amu. Yémbó, sége gemége nyú nnó dépó yéé eké genó, dépélé ate abifó nnó anjáa gemé apwó enyú. ⁴ Muú abóge genó mampye, apyégé fó ndere gépoge lé jimbií, apye ndere gépogé ntó bóó abifó ako. ⁵ Ne gepóge nyú ntó gébé nkane eyigé Kras Jisós gébó gelú.

⁶ Yéé élé Jisós alú eké Esówó né mati mako, agbare fó amu wye kenké nnó alu janja ne Esówó wó. ⁷ Yémbó, ashulé mmye jii mme alá eké maá defwé. Ase gepóge mekwaá, ábyé ji alu eke mekwaá. ⁸ Ndere alu mekwaá wáwálé, ase gemé ji nnó apó yéé genó. Awú wye majyéé Esówó kpaá te akame negboné mekpo unóó né mfaá gekwa. ⁹ Gétú eyigémbó Esówó abwéé ji mfaá, abelé né melu enógé ewé epwó malu mako. Achye ji mabó ami mawya ncha mapwó mabó mako. ¹⁰ Esówó apyembó nnó,

bɔɔ abi álú né mfaá ne abi álú fa mme ne melo áwuú bɔɔ, áwugé mabo Jisɔs, yéndégébé, átóme mánó mme. ¹¹ Ne yéndémuú ajɔgé nye aké, Jisɔs Kras alu Anya Ata ayi ápwɔɔ amu. Ajɔgé mbɔ, achyεge mbɔ lé enógé mbaá Nte sé Eɔwɔ.

¹² Anme ba, wye ndere enyú débɔ déwuú mé majyéé ma gébége me nlú ne enyú, ne ushuú nana ayi me nlá mpó sé ne enyú, nkelege nnó déwúgé majyéé ma depwɔ yéé ndere mbembe. Kwólege wye majye amimbɔ ne matɔɔ nyú mako, démmyé gé ne efɔ né metɔɔ, mampye unó bi ulérege nnó Eɔwɔ aferege enyú né efwyale gabo. ¹³ Enyú dekage pye unó bina ne metɔɔ ema, néndé elé Eɔwɔ jimbɔɔ ne achyεge enyú eshye. Ji apyéé enyú debɔɔ metɔɔ mampye unó bi ji akélege. Ne alerege enyú meti ewe dépyéé ubi.

¹⁴ Ne yéndégenó eyigé dépyéé, pyége géjí, déshulégé ate ndo yé mawáme déwamégé fɔ ne ate. ¹⁵ Dépyé gé mbɔ débéé matɔɔ mmu pópó, muú fɔ ashulégé fɔ enyú ndo nnó dépye gyéé. Ne enyú baá Eɔwɔ, yéé elé délú né mpu bɔɔ ube, bége ne gepɔ gelógélɔ, gégénégé eké ambe ágénege ne utuú né mfaá. ¹⁶ Gbárege abya melómélɔ ayi achyεge bɔɔ genwá eyi gélagé byé ne metɔɔ ema. Depyé gé mbɔ, bíí ebi Kras Jisɔs akérege meso fa mme, me ndoó nye ebwɔ ewómé nnó mpye utɔɔ mbɔ nsá, nломé gatelé mpwɔ.

¹⁷ Mbε ne metɔɔ megɔmegɔ ne nechóchɔ ne enyú ako, yéé ebe lé nnó manoó ma magbélé mme eké mmɔɔ gepε né gepε eyigé nyú ndere dégene efwyale gétúgé matɔɔ ayi défyéé ne Kras. ¹⁸ Gétú eyigémbɔ, bége ntó ne metɔɔ megɔmegɔ ne nechóchɔ eké me.

Pol akelege mantɔ Timɔti ne Epafrudyɔs né Filipi

¹⁹ Mbɔ wya umeé mantɔ Timɔti eta nyú mbɔgé Ata Jisɔs achyεgé eshye. Akerégé eta wa, agarege me ndere enyú délú ewumbɔ, metɔɔ ntó egɔɔ me. ²⁰ Yéé muú yichá ayi enyú ntó délú ji metɔɔ eké Timɔti apɔ. Ji asomege ntó nnó waá depɔ dékene mbɔ chancha né enyú ewu, waá dékéné ah? ²¹ Néndé, bɔɔ abifɔ ako apyé lé unó bi ebwɔ akélege, ápyé fɔ ndere Jisɔs Kras akélege. ²² Yémbɔ enyú dékaá me ndere Timɔti aleré nnó ji awya gepɔ gelógélɔ. Néndé, ndere maá ábéé ne nte wuú, wyembɔ ne Timɔti apyé utɔɔ ne me nnó dégarégé abya melómélɔ ajyεge mbe. ²³ Gétú eyigémbɔ ne ji alu maá ayi nneré metɔɔ nnó ntɔme achwɔ eta nyú ténéténé mbɔgé ngegé ndere mpa wa ábéé. ²⁴ Ne nkamé ntó wáwálé nnó Ata apyé gé, mbélagé fɔ dɔɔ, nchwɔ ngé enyú.

²⁵ Ngé nnó elú galógálɔ nnó ntó kpé menjmé sé Epafrudyɔs akéré meso eta nyú. Ji alu ntó muú ayi ese ne ji dépyéé utɔɔ choncho ne ammye ntó choncho ne me eké muú bee mampye nnó abya melómélɔ ajyεge mbe. Elé ji ntó ne alu muú dentɔɔ ayi enyú déɔme nnó achwɔ apóo me ne unó bi nkélege. ²⁶ Nkélege nnó ji akéré eta nyú néndé, ashyage mmye dɔɔ mangé enyú, cháchá gébége ji akaá nnó enyú déwú nnó ji améé. ²⁷ Abɔ amée wáwálé, ela gachyéé mbɔ agbɔ. Yémbɔ Eɔwɔ agé ji meshwe apye ji atóo, agbo wɔ, ne agé me meshwe ntó nnó ekagé efwyale ewéchá ema echo ne ewé menwya mé. ²⁸ Gé ula ubi me nkelege mantɔ ji nnó akéré meso wáwá mbɔ, nnó enyú degé gé ji débε ne nechóchɔ. Ne efwyale wa ejámé sé dɔɔ. ²⁹ Achwɔgé, sége ji ne nechóchɔ. Ji ntó alu menjmé nyú né mabo Ata. Ne chyεge ufɔɔ bɔɔ bina enógé. ³⁰ Néndé, ase fɔ genwá jíí eke genó wɔ, gétúgé utɔɔ Kras.

Ela gachyεέ mbó agbó ndere achwáó mampoo me né unó bi enyú délá gé meti manchwá pye wó.

3

Muú afyεgé metáó ne Kras, Esowá apye ji atené cho né mbe ushu wuu

¹ Anmé ba, bégé ne nechóchó né mabó Ata. Me mbeé fó ne gepwa manyuaré nsá depó etiré mbó ngaré mé enyú, néndé depoge nye enyú. ² Ségé gébé ne bóó abi ápye utáó unómé, álú eké bó mamye, néndé ebwó átome wye eshye nnó ásó unó ande ne ábé ankwólé Jisós. ³ Esé ne délú bóó Esowá. Wáwálé esé ne asáó esé nsó ayi wáwálé epófó ebwó, néndé esé denoge ji né eshye ewé Mendooó Ukpya echyεgé esé. Esé dewya gempóge gétúgé genó eyigé Kras Jisós apye eta sé. Ne dépélé fó lé unó bi akwaá apye né gepoge akwaá, ndere mansó nsó. ⁴ Yéé elé me nkage mpye uno ebi me mbó mpye mé né mekó menyammye. Mbógé muú aferégé nnó abóó nsá né unó bi ji apye né gepógé akwaá, me nlu menó mbe. ⁵ Néndé ábyégé me, mbelé ndó enéé, ásó me nsó. Me nlu muú Hibru tágetágé, ntané ntoné Benjamén né meló Israeli. Me mbelé mabé ukwene ante sé chánéné néndé me nlu muú ekwó bóó Farasi. ⁶ Ne gétúgé mabé yimbó, me nkpa gechyéé, mpye echomele bóó Jisós ágé efwyale. Ne me mbóó mbelé mabé yimbó ako yéé ema nkwe wó. Gétú eyigémbó mbó nlu cho, muú ákágé shulé fó me ndo. ⁷ Yémbó yéndé unó bi me mbó mferé nnó mpyεgé mbóó nsá, nse nnó úlú lé únómé, upó sé me eké genó gétúgé genó eyigé Kras apye eta wá. ⁸ Genó eyi gefó gélú nnó unó uko ebi mbó nwyá, nse ubi uko nnó elé unómé. Nkelege lé nnó nkaá Kras Jisós, Ata ayi me nnóge. Ji ne apwóó amu né genwá

ya. Né gétú jíí me nlyaa unó uko uno, nse ubi eké debi nnó nkaá ji chánéné ne nno ⁹ mbe metáó ema ne ji. Nkélégé fó mantené cho né mbe ushu Esowá né mmu eshye wa, mmyéké mambélégé mabé sé bóó Jus. Me nkelege mambé cho né ushu Esowá, anenege me meti gétúgé me mfyéé metáó wa ne Kras. ¹⁰ Genó géma eyigé me mfyéé ame wye gélú nnó, me nkaá Kras Jisós ne utó Esowá ebi upye ji akwilé né negbó. Nkelege ntó nnó ncho amu ne ji ngéné efwyale ndere ji agené, ngbó ntó nkane ji akamé negbo agboó. ¹¹ Nnó yé ema ébé nnó gébégé ngbogé Esowá apye me nkwilé né negbo.

Pól agarege ankwólé Jisós nnó dse gekágé neke jii

¹² Epófó nnó me mbó mé unó bina ne epófó ntó nnó me nlu mé cho né mbe ushu Esowá. Yémbó me nlu mmye manjye wye mbe jye. Nnó mbó genó eyigé Kras Jisós abó abelé mé eta wa. * ¹³ Anmé ba, ndooó fó ebwá ewáme nnó mgbaré mé unó bina né amu ya. Genó géma eyigé mpyéé gélú nnó, me njigé nte unó bi ukoó mé né meso, mmyéégé mambó ebi úlú né mbe. † ¹⁴ Me ntome wye eshye nnó njyégé mbe né gebá eyigé nkwanégé wye mbóó nsá né mfaánebuú mbaá ayi Esowá akuú me nnó jye wye gétúgé genó eyigé Kras Jisós apye eta wa. ¹⁵ Esé ako abi défyéé matáó ne Esowá ne débéné né depó etíí, débé wye ne gefágé uféré ebimbó. Mbógé muú awya ebií uféré chá, Esowá apye nye ji akaá nnó alu gyéé. ¹⁶ Menó genó alu nnó esé dejye wye mbe dépyégé ndere Esowá aléré mé esé. ¹⁷ Anmé ba, choge ne ate désé gekágé neke na, ne pege ntó anmé abi áwyaá gepógé gelógéló ndere esé déleré, dékwólégé ebwá. ¹⁸ Néndé, mechó ewé me nchwá gáre mbó enyú, me

* **3:12** Elú wáwálé nnó: Unó ande elé mansó nsá. † **3:13** Elú wáwálé nnó: Unó bi Pól alyaa meso elé ebi 3:5-6.

ngaré mé enyú ndāndā ne ndā ne nana ngarege enyú ne mansé né ame nnó gejamégé bōó áké ále lé aṅkwólé Kras. Yémbō, gepogé bwó gélérege nnó álú bōó abi alá kii abya ayi agárege nkane Jisōs agboó né mfaá gekwa. ¹⁹ Ne meso gébé, ágbogé Eṣōwō afyēé ebwó mmu ntoné mewē, néndé áse mmwólé unó unyēé ula Eṣōwō ayi ebwó anogé. Yé apyēé gabo mmye egbōó sé ebwó, ábé lé ne nepá, áneré matōó bwó né unó mme. ²⁰ Yémbō melō ewesé elú né mfaánebuú. Eṣé dégilé Ata Jisōs Kras muú alu Menchyé geṅwá nnó atané wye achwó fa mme. ²¹ Achwogé asele nye gekpékpégé eshye ewé ji ábwólege yéndégenó gela nteé gefwa jii; akwōré menyammye esé yina ayi alú mbōntó usōó, achyē esé ayi meké ayi ashwánege eké awuú gébégé ji akwilé né negbó.

4

¹ Aṅmé ba, gétúgé unó uko ebi me ngaré mé enyú, me mbō gejeé ne enyú dōó ne nshyage mangé enyú. Enyú depyēé metōó egōó me, ne delu nsá utōó eba. Aṅmé ba, ténege yé ne eshye né mabō Ata.

*Pól agaré bōó Eṣōwō abi dlú né Fil-
ipi ndere ábéé ne nesō né mmu metōó*

² Me nkpane Yudya ne Sintiche geká nnó ákwyē depōré bwó ábé meko ama né mabō Ata Jisōs Kras. ³ Ne wō nte menṁme ayi depyēé utōó uluá, ngarege wō wáwálé nnó, opóó andée bina ábé nesō ne ate. Ebwó apeá ammye ne me nnó dépyēé bōó áwuú abya melóméló Kras. Chóncho ntó ne Klemēn ne bōó abifō ábó ápyēé utōó ne me. Eṣōwō asá mé mabō bwó né mmu ṅwe bōó abi ábōó nye geṅwá eyi gélágé byé.

⁴ Ngarege enyú ako nnó yéndégébé débé ne nechóchó, mma ṅmere nké bégé ne nechóchó néndé enyú délu bōó Ata Jisōs.

⁵ Gōógé bōó ako ágé nnó enyú delōme melu. Tégé nnó ela gachyēé Ata Jisōs achwōó. ⁶ Dékamégé genó gefō géchyéé enyú efwyale né metōó. Genó géké gékelege manchyé enyú efwyale, nége lé mmye défyēé géjí né amu Eṣōwō. Ne yéndégébé déké dénenmmye déjigé fō nte mantámégé Eṣōwō né unó bi ji apyēé me eta nyú. ⁷ Dépyégé mbō, Eṣōwō achyēge enyú nesō né metōó. Ne nesō eninémbo nepwō amu, nēni nepye nye nnó matōó ákwénégé enyú ne débéé fō ne efō né yéndégenó eyi géchyége enyú efwyale, néndé enyú défyēé matōó ne Kras Jisōs.

⁸ Aṅmé ba, gégé unó bi menkelege enyú défyégé ame wye na: Ferege uno bi úlú wáwálé ne ebi bōó ánoge. Ne yéndégenó eyigé Eṣōwō aselé nnó gélú gélógéló ne cho, ne eyi gabo alá pó wye. Yéndé genó eyigé bōó ábōó gejeé ne géjí ne mamferege dōó unó bi upyēé muú ábéé ne mabō malómáló. Wáwálé fyége mekpo né unó bina, yéndégenó eyi gélómé dōó ne yéndégenó eyigé bōó áfége. ⁹ Ne pyége unó bi me nleré enyú ne ebi dégíi eta wa. Pyége unó bi déwú me ngaré ne ebi dégené me mpyēé. Ne dépyégé mbō, Eṣōwō muú achyēgé nesō né metōó, abéé nye ne enyú.

*Pól atame bōó Jisōs abi dlú né
Filipi né eshye ewé achyēé ji*

¹⁰ Metōó egōó me dōó, ne ntamege Ata nnó yéé elé ebelé mé dōó, enyú déma téé me né eshye ewé enyú détómé me. Yé élé njōó mbō nkaá nnó enyú détéé wye me, ne elú lé nnó dégé fō meti mampōó me wó. ¹¹ Njōge mbō, epófō nnó me nlu gekpo ne nkōó fō ṅka. Elú lé nnó yéé nwya genó yéé mpó ne géjí mbeá mé manjwólé chánéné. ¹² Nkaá ndere mbeé gébégé mbégé amuamu ne nkaá ntó ndere mbéé gébégé mbégé ne unó gejamé. Mbeá ndere njwólege chánéné yéndégébé, yé nyé mgbege yé nlu lé

mesa, yéé wya unó dṵ́ yéé mpṵ́ ne ubí. ¹³ Me nkage nténe yéndégébé mampye yéndé geno né eshye ewé Kras achyegé me.

¹⁴ Yémbṵ́ elí ndere enyú déchomé amu dépoógé me né efwyaale wa. ¹⁵ Ne enyú bṵ́ Kras né Filipi, dékaá mé nnó elé wye enyú ne déchyéé me unó ebí me nkélegé gébégé débṵ́ mbe déwuú abya melóméló. Te gégébé me nlyaa enyú né gebagé mewaá Masedonia, yéé bṵ́ Jisṵ́ abi chá abi ápoó me ápo ekosé wye enyú. ¹⁶ Néndé yéé gébégé mbṵ́ nlú né Tessalonika wye né gebagé mewaá Masadonia, mbṵ́ mpṵ́ ne genó, enyú dépoó me ndṵ́ndṵ́ ne ndṵ́. ¹⁷ Me njóge mbṵ́, epṵ́fṵ́ nnó nkélege echyé ewé chá, nkelege lé nnó galógáló ayi enyú dépye agbéé ne ayi enyú dépyeé me nnó Esṵ́wṵ́ akaá. ¹⁸ Nkelege mampye enyú dékaá nnó unó ebí déṵ́mé Epafrudytus nnó achwṵ́ achye me, me ngé. Ne újá kpaá upwṵ́ ndere membṵ́ nkélege. Unó bimbṵ́ ulú me eké echye Esṵ́wṵ́ ewé enomé gebé gelógéló. Ulu ntó eké gepegé Esṵ́wṵ́ eyigé ásgé né mewé achyegé ji metṵ́ egṵ́ ji. ¹⁹ Ne Esṵ́wṵ́ muú me nóge awya gefwa eyi gepwṵ́ amu. Ne gétúgé genó eyigé Kras Jisṵ́ apye eta enyú, Esṵ́wṵ́ achyegé nye enyú unó uko ebí dékélege. ²⁰ Déchyégé enógé mbaá Nte sé Esṵ́wṵ́ muú alú mfaánebuú te kwyakwya. Amen.

Kwyakwya matame ami Pṵ́l ne bṵ́́ abi álú ne ji átamé bṵ́́ Esṵ́wṵ́ né Filípi

²¹ Támege bṵ́́ Esṵ́wṵ́ ako ewú gétúgé álú bṵ́́ Kras Jisṵ́. Anmé abi álú fa ne me álṵ́ enyú matame. ²² Bṵ́́ Esṵ́wṵ́ ako abi álú ntó wé álṵ́ enyú matame. Cháchá abi álú né dachi Sesa mfwa Rom alṵ́ enyú matame. ²³ Nnenemmye nnó Ata Jisṵ́ Kras aléré enyú ako galógáló. Amen.

ŊWE ayi Pól ásamé mbaá εchomele bɔ́ɔ Kras né Kolosiya

Matame

¹ Me Pól muú Εσωω apye nnó mbe ηgbá Kras Jisós ne nsáme ηwe yina. Nlú fa choncho ne meηme se Timóti.

² Esé détome ηwe yina eta nyú bɔ́ɔ Εσωω né melɔ́ Kolosiya. Enyú abi delu aηme se abi déchome mmye ne Jisós Kras ne dékwɔlege ji ne metɔ́ɔ ema. Dénemmye nnó Nte se Εσωω εbɔ́ɔ ne Ata se Jisós Kras alere enyú galógálɔ́, ápye enyú debe ne neso.

Pól anemmye mbaá Εσωω gétúgέ bɔ́ɔ Kolosiya

³ Esé deke dénemmye yéndégébé gétúgέ nyú, détamege Εσωω Nte Ata sé Jisós Kras. ⁴ Esé détamege Εσωω gétúgέ dewuú nnó enyú défyéé metɔ́ɔ ne Kras Jisós, ne deboó nto gejeé ne ate bɔ́ɔ Εσωω ako. ⁵ Enyú dépyeé mbɔ́ gétúgέ déneré metɔ́ɔ né unó bi Εσωω ákwyε me ábelé eta nyú né mfaánebuú. Genó eyi gepye enyú déneré metɔ́ɔ né unó bimbo élé wáwálé ayi atanege né abya melómélɔ́ ayi enyú deboó mbe dewuú. ⁶ Abya melómélɔ́ yimbo ásanenge ajye yéndé mbaá fa né mme, apye bɔ́ɔ ákwɔrege gepɔge bwɔ́. Ne gejamégé bɔ́ɔ áfyéé metɔ́ɔ ne ji, wyε ndere abɔ́ apye nya ne nyú te gébé eyigé enyú dewuú ji. Ne dékaá wáwálé ndere Εσωω alerege ulɔ́ melu bií mbaá bɔ́ɔ ako. ⁷ Elé Epafras ne apye enyú dékaá abya melómélɔ́ yina. Esé débɔ́ gejeé ne ji dɔ́. Ji alu nte muú utɔ́ ayi apye utɔ́ dɔ́ ne esé chocho. Ji alu maá utɔ́ ayi apye utɔ́ Kras gétúgέ ese ne metɔ́ɔ wuú ema. ⁸ Ji ntó ne agare ese gefɔ́ eyigé enyú deboó gejeé ne

ate bɔ́ɔ Εσωω. Elé Mendoó Ukpea ne epye enyú deboó gejeé eyigémbɔ́.

⁹ Getú eyigémbɔ́, ne te bií bi ese dewuú abya nyú, dela depwyaá fɔ́ manemmye gétúgέ nyú. Ese dénemmye degígé Εσωω nnó apye enyú dékaá chanéné genó eyigé ji ashuú mampye mbaá bɔ́ɔ bií. Ne nnó achye enyú defɔ́ deko etire Mendoó wuú εchyege. ¹⁰ Enyú débégé ne defɔ́ etire mbɔ́, débéé nyε ne genwá eyige Ata akelege ne dépye nyε yéndégenó eyi gegɔ́ ji metɔ́ɔ. Ne délerege nyε ulɔ́ melú matimati ne dékágé nyε depɔre Εσωω déjye mbembe.

¹¹ Dénemmye ntó nnó Εσωω ase utó bií uko ebi upwɔ́ amu, apye enyú détene ne εshye nnó yéndégenó eyi gepye, enyú dékóge wyε metɔ́ɔ kógé déjyege mbe ne nechóchɔ́, ¹² déchyege matame mbaá nte se muú apye enyú dekwane mambɔ́ unó ebi nyú, ebi Εσωω akarége mbaá bɔ́ɔ bií, ebi ji akwyε abelé né melu εwe gengbɔ́ jii gégenege. ¹³ Ji ne afere esé né uto muú ayi ágbáregé gefwa jii né melu gemua, ase esé défe né melu gefwagé maá wuu ayi ji abɔ́ gejeé ne ji dɔ́. ¹⁴ Elé gétúgέ maá wuú yina ne ji áwené gemége esé, ewéna eleré nnó ji ajinte gabo se.

Gefɔ́ge muú ayi Kras alú ne utɔ́ ebi ji apyé

¹⁵ Maá wuú yina ne alu muú ayi esé dégéné, ne ji ne alu mekpéé Εσωω muú esé dela dégéné fɔ́. Ne wyε nkane maá mbe awyaá uto né ulaá gepú, mbɔntó ne Kras awyaá uto bi upwɔ́ unó uko ebi Εσωω ákwyéé ¹⁶ néndé unó uko ebi Εσωω akwyéé né mfaánebuú ne fa mme uke ne ji. Yé ebe lé ebi dégéné ne ebi delá dégene, chóncho ne aló yé ebelé ákpakpa ne afwa ne yéndé gefɔ́ge uto bi úlú. Yéndé genó eyigé Εσωω akwyéé geke ne ji ne úlú élé nnó uchyege ji ηga. ¹⁷ Gemege nnó yéndégenó gebe, ji alu me. Ne ji ne

apye unó uko ulú né malu bwó. ¹⁸ Ji ne alu muú kpaá echomele bós bíí ewé elú menyamme wuú. Ne ji ne aló ula echomele ewéna. Ji ne alú muú mbe mankwilé né negbo, ála máge agboó se. Ewéna epyémbó nnó ji ne abe menó mbe né mbaá unó uko, ¹⁹ nénde Esówa jimbós ne egós ji nnó Kras abe ne gepó jii geko, ²⁰ nnó bós aké ne Kras akeré eta wuú. Gétúgé manoó maá wuú ami machye mme gébégé ji agboó né mfaá gekwa, Esówa apye nnó yéndé genó eyi gelu fa mme ne ebi mfaánebuú ube né nesó ne ji. ²¹ Ne enyú dekaá nnó, mbembe enyú ambós debó defa mbwa ne Esówa, dela bós mawame bíí gétúgé ubobo unó bi enyú déferere ne dépye. ²² Yémbó nana ji aja enyú déchwó ji mmye gétúgé negbo eníné maá wuú agboó ndere mekwaá nnó ji apye enyú détene né mbe ushu wuú ndere bós ukpea, bós abi ála pó ne deba né mmye, abi Esówa ála garege fó nnó ákwe mpa. ²³ Enyú debó mamfyege wye metós ne Kras detene ne eshye. Délyage fó manéré metós né unó bi enyú déwuú né abya melóméló. Abya melóméló yina ne bós ágáregé né yéndé mbaá fa mme, ne Esówa ajya me Pól nnó mbe méngaré abya melóméló yina ntó.

Utós bi Pól apyéé né echomele bós Kras

²⁴ Ne nana metós egós me né efwyale ewe ngene gétúgé nyú. Me ngene efwyale ewéna né menyamme nnó me nnere mange efwyale ewé bós echomele Jisós álu mange wye ndere Kras abó agene gétúgé menyamme wuú ayi alu echomele bós bíí. ²⁵ Esówa ajya me nnó mbe muú utós wuú né echomele bós bíí ewéna. Ne utós ebi ji afyee me né amu ulú nnó me nnere mampye enyú dekaá meko mejós wuú chanéné. ²⁶ Abya melóméló yina ne Esówa ábelé nya bíbí mbaá bós abi nya mbembe ako.

Nana apye bós bíí akaá ji gbógónó. ²⁷ Bós bíí bina ne ji ájyaá nnó apye ebwó ákaá nnó genó eyige ji ábelé nya bíbí mbaá bós bíí geló kpaá gepwó amu. Ne genó eyigémbó élé Kras muu ajwólege ne enyú bós abi ála pó bós Jus. Ewémbó etene nnó enyú ntó déneré metós wáwálé nnó dénye nye gekpékpégé gefwa jii ulua ne Kras. ²⁸ Ndere elúmbó, esé degarege bós abya Kras. Dekwelege ebwó mbeé ne délerege ebwó abya Kras ne dennga deko. Depyémbo nnó gébégé yéndémuú ayi áchóme mmye ne Kras atenege né mbe ushu Esówa, abe ndere muú ayi ábené né deparé Esówa. ²⁹ Elé gétúgé unó bina ne me mfyéé eshye wa meko nnó mpye utós bina, ebi ulerege gekpékpége eshye ewé Kras achyege me.

2

¹ Me nkelegé enyú dekaá ndere me mmye ne eshye mampyege utós gétúgé nyú ne bós Esówa abi alú né Laodisha chóncho ne gejamégé abi me nla nlú dantuú ntó ame ne ebwó. ² Me mpye mbó nnó mfyéé enyú ako eshye nnó gejeé eyigé enyú debós ne ate genywere enyú. Ne nkelege enyú déneré mankaá genó eyigé Esówa ábelé nya bíbí, nnó enyú débé ne gefógé metós ewé ela enyigé fó. Ne genó eyigémbó élé Kras Jimbós. ³ Elé Kras ne apyéé nnó esé debe ne defós ne dennga dékágé unó. Unó bina ne uchwós ne gefwa eyi gepwós ámu, eyigé Esówa ábó ábelé nya bíbí.

⁴ Me njógé mbó nnó ékágé enyú delyaá muú fó akpa géloge mejó abwalé enyú. ⁵ Kágé nnó ye élé me nla mpó ne enyú ewú mbó, metós wa elú ne enyú yéndégébé. Ne metós egós me ndéré nwuú nnó enyú défyé metós ne Kras ne nnó decho mmye ne ate dégbarege yéndégenó chanéné.

Belege genwáge nyú ndere bós abi áchome mmye ne Kras

⁶ Ne te mbaá enyú dekame nnó Kras Jisós abe Ata nyu, belege genwáge nyú ndere bós abi áchome mmye ne ji. ⁷ Pérégé wyε uka nyú mme chánéné ndéré déchomé mmye ne Kras, débé eke genós eyi gefyεé maka ajyε te mme. Gbarege uno ebi álere enyu dékame ne ubi chánéné. Ne tamege wyε Eṣṱwṱ gétúgέ unó uko ebi ji apyεé.

⁸ Sege gebé nnó ekágé muú fṱ abó geloge mejós ne dengaré akwaá abwólé enyú dekwe eké afwε mbaá unó ebi ébwṱ alérégé. Unó bi ébwṱ alérégé utanege fṱ mbaá Kras utanege élé mbaá gépógé akwaá ne aló nchye abi ágbarege gefwa fa mme. ⁹ Dékámégé fṱ ábwólé enyú néndé élé Kras ne áchwṱ ndere mekwaa ne áwyaá gépógé Eṣṱwṱ geko. ¹⁰ Ne ndéré enyú ntó dechome mmye ne Kras, ye geno fṱ eyi gelii enyu né depṱre Eṣṱwṱ gepṱ, nendé Kras ne apwṱ unó uko bi ugbarege gefwa ne ebi uwyaa utó né mfaá ne mme.

¹¹ Ndéré enyú dechome mmye né Kras, elu eké nsṱ ne asṱ enyú. Épṱ fṱ nsṱ ayi akwaá asṱ ne amu. Ne nsṱ yimbṱ alú nnó Kras afere né menyammye nyu gepṱge mekwaa eyi gétene ji apyε gabo. ¹² Gébégé áwyaá enyú manaá Eṣṱwṱ, genó eyi gepyεé gelu nnó, anii ntó enyú ne Kras. Né gébé eyigé mbṱntó, Eṣṱwṱ apyε enyú dekwilé né negbo ne Kras gétúgέ dekame ne uto Eṣṱwṱ ébimbṱ, nnó apyεé Kras akwilé né negbo. ¹³ Mbε mbe enyu debṱ depyεé gabo gétúgέ alá lu dansṱ enyú nsṱ áyi átome ne Kras. Ndere elúmbṱ, enyú debṱ degbo né depṱré Eṣṱwṱ. Yémbṱ Eṣṱwṱ ajinte gabo se meko ne apyε ese debṱ genwá choncho ne Kras. ¹⁴ Ati amma mpa né mmú ηwε ayi alerege nnó esé dekwe mpa, choncho ne mabe ayi atome ne ama mpa yimbṱ. Achṱ ji kanṱa ndere áwámé ji né mfaá gekwa. ¹⁵ Né mfaá gekwa

eyigémbṱ, Kras áwá gelúgέ aló nchye ako abi ágbárégé gefwa ne abi áwyaá uto. Ne achyεé ébwṱ mekpo unós né mbe ushu bós ako ndere ji apwṱ ébwṱ gébégé ji agboó mfaá gekwa.

¹⁶ Ndere elúmbṱ, déwúgέ fṱ mejós ewé bós ajógé nnó enyú delu gye gétúgέ unó abi enyú denyε ne ebi denyúú. Ne gétúgέ delá denyεé fṱ ufós mapaá ayifṱ ndéré epaá ηme neke, mfaá meke ne epaá bíi uwyua. ¹⁷ Unó nkane bina ulú lé dendoré unó bi uchwṱ nyε. Ne torjése genó eyigé unó bina ulérégé élé Kras. ¹⁸ Ndere elúmbṱ, dekámgé fṱ ne bós abi áshyíi wyε nnó muú nyú abṱ mánshule gemε jii mme ne nnó debṱ manoge wyε makiénné Eṣṱwṱ ndéré ébwṱ ápyε. Ébwṱ ábwólege enyú nnó dépyége unó bina. Agaré nnó Eṣṱwṱ alere ébwṱ unó né amε gejya. Yémbṱ unó bina utanégé ébwṱ né metṱ ne upyεé ébwṱ ábwεge mmye. Ne wáwálé alu nnó unó bi ébwṱ alérégé ulú lé ubyanṱkwṱ unó. ¹⁹ Ne ébwṱ áfa mbwa ne Kras muú alu ndere mekpo né mbaá menyammye. Elé Kras ne apyε nnó menyammye akene chánéné ne ji ne apyεé nnó upṱ menyammye uko ucho mbaá ama. Anós mali ne ufere ne ápyεé nnó upṱ menyammye uko uchome mbaá ama nnó menyammye awene ndere Eṣṱwṱ aké ébé.

Ula nnó enyú delú nóge ubyanṱkwṱ mabe

²⁰ Te mbaá enyú degboó ne Kras, ewena eléré nnó Eṣṱwṱ afere enyú né uto aló nchye. Aló nchye apṱ sé ne utó bi ápyεé enyú dewuú ne ébwṱ. Ndere elúmbṱ, ula nnó enyú delu depyεé depṱ eke bós abi alú bós mme? Ula nnó enyú delu nóge mabe ayi bós áfyεé nnó: ²¹ “Dégbárégé gefógé geno eyigé na. Dényégé eyi ne détagé eyigé na?”

22 Ufɔ́ mabɛ yina alú le mabɛ ak-wáa ne unó bi ebwó alérégɛ. Aji átome le ne unó mme ɛbi muú apyɛgɛ mɛ ubi ula ubyanƙwá unó. 23 Mabɛ yina ápyɛ eke áfyɛé muú defɔ́, néndé alérégɛ bɔ́ nnó ábó gejeé mampyégɛ unó bi uléré nnó ebwó álu bɔ́ Ɛsɔwɔ, álerégɛ bɔ́ nnó abwɛge fɔ́ mmyɛ. Apyɛ bɔ́ atulege mmyɛ detu, yémbɔ mabɛ yina apó ne uto mangbɛ muú nnó abɔ́gɛ fɔ́ gejeé mampyɛge gabo.

3

1 Geɗwá geke ɛyigé Ɛsɔwɔ achyɛ enyú gelu wye ɛké ji apyɛ enyú dekeré né geɗwá ne Kras. Ndere elúmbɔ, nerege matɔ́ nyú né mbaá unó bi úlú né mfaánebuú né mbaá ayi Kras ajwale né ɛgbɛ ebwɔnyɛ Ɛsɔwɔ. 2 Belegé wye ufere nyú né depɔ́ré mfaánebuú, debélegé fɔ́ mbaá depɔ́ré mme. 3 Kage nno enyu debɔ degbo mɛ ne geɗwáge nyu gélú né amu Kras muú alu chóncho ne Ɛsɔwɔ. 4 Ne gébégɛ Kras muú achyɛge enyu geɗwá ɛyigé na amage kere meso fa mme, enyú ntó debeé nyɛ wyɛɛ ne gekpekpege ŋɔ wuú.

Geɗwá gekwene ne ɛyi geke

5 Nderé elúmbɔ, ferege amu ƙanƙa né yéndégenó ɛyi gebó getome ne gekwenege geɗwá ɛyigé enyú debɔ dewyaá fa mme. Dekwalege se depɔ́ré manane tametame ne yéndé gepɔ ɛyi gegboó mmyɛ. Déferégɛ fɔ́ gabo mampyɛ, ne débégɛ fɔ́ ne mmwólé né gefwa. Deke depyɛ mbɔ dechyɛge geji enóggɛ ɛwé debɔ manchyɛé Ɛsɔwɔ. 6 Elé gétúgɛ unó bina ne Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ ɛfwyale mbaá bɔ́ abi álá nogé ji. 7 Mbɔ ne geɗwáge nyu gebɔ gelu nya gébégɛ enyu depyɛé ufɔ́ uno bina.

8 Yémbɔ, nana depyɛge se ufɔ́ unó bina. Desɔge se metɔ́ ne atɛ, debálégɛ se metɔ́, depyɛge fɔ́ nchyɛ. Déchoge bɔ́ mabɔ. Ne

dékámégɛ fɔ́ mejɔ́ mebomebo ɛtanegɛ enyú né meno. 9 Ɛkágɛ debɔge geɗwá mbaá atɛ, néndé defere mɛ gekwenege geɗwá nyu ne gekwenege gepɔ ɛyi debɔ déwyaá défómé ndere muu áfomege gekwenege nkú. 10 Ne nana enyú defyɛ gepɔ geke ndere muu áfyɛé nkú meke. Ele gepɔ ɛyigé na ne Ɛsɔwɔ muú ákwyyéggɛ geji áchyɛge enyu nnó enyu débɛ eke ji, nnó ápyɛé enyú dekaá ji chánéné. 11 Né geɗwá geke ɛyigé na, aɗgya apɔ se né géluágɛ bɔ́ Ɛsɔwɔ. Yé wɔ ɔlú lé muú jus yɛ muú ayi ála pɔ muú jus, yé aso wɔ nso yɛ aso wɔ, yɛ ɔlú lé chogéchogé, yé ɔlú mefwe, yé ɔlú mmyɛmmyɛ jyɛ, ɛwémbɔ ɛpyɛ yɛ genó wɔ. Genó ɛyi geɗwá geme gepwɔ́ elé Kras, ne ji alu né mmu matɔ́ ufɔ́ bɔ́ bina ako.

12 Te mbaá Ɛsɔwɔ ajyaá enyú nnó debe bɔ́ bíi, enyú delu bɔ́ ukpea ne ji agboó ne enyú dɔ́. Ndéré elúmbɔ, bɛge ne gepɔ ɛyi gelérégɛ nnó enyú dégene atɛ meshwɛ, delome melu, débɔwɛge fɔ́ mmyɛ, désele depɔ́ré nyu peré, ne dekoge metɔ́ né uno bi bɔ́ ápyɛé. 13 Debɔ mambyage ntó depɔ ɛtire atɛ aɗmɛ apyɛ. Nte menɗmɛ apyɛge genó ɛyi gesɔ́ enyú metɔ́, jige ji nte. Enyú debɔ man-jigé nte gabo ayi atɛ aɗmɛ apyɛ ne enyú, wye ndere Ata Jisɔs ajinte gabo awe nyu. 14 Menɔ́ genó ayi enyú debɔ́ mampyɛ, ayi apwɔ́ unó bina uko alu nnó enyú debɔ gejeé ne atɛ, néndé gejeé ne gepyɛ bɔ́ áchóme mmyɛ ne atɛ chánéné. 15 Pyɛge wye unó gefɔ́ ɛyige nesɔ ɛniné Kras áchyɛge nebeé né muú matɔ́ nyu néndé élé gétúgɛ Ɛsɔwɔ akelégɛ nnó enyú debé né nesɔ, ne ji akuú enyú. Choge mmyɛ ne atɛ, debe ndere upɔ menyammyɛ ucheme né menyammyɛ ama, nnó detámégɛ ji né unó bi ji apyɛɛ. 16 Gɔge abya Kras abɛ enyú né matɔ́ gbene. Lérégɛ ji mbaá atɛ ne chyɛge atɛ majyɛ né denja deko.

Kwage makwa ayi atanege né bə ηηε Εσωω ne ayi atomé ne Kras ne ayi Mendoó Ukpea ελερεge. Kwage áji ne metóó megómegeó né mbaa Εσωω. ¹⁷ Ne yéndégenó eyigé enyú dépyeé, ye déjógé lé mejóó, yé depyé lé unó, pyege ubi ukó gefóó eyi gelérege nnó enyú delu bóó Ata Jisós. Deke ne ji detamégé nte se Εσωω yéndégébé.

Pól achyege majye mbaá mala upú bóó Εσωω

¹⁸ Enyú andeé anó wúgé ne anó nyú yéndégébé, mbó ne andeé abi áfyéé metóó ne Ata ápyeé.

¹⁹ Enyú anó, yéndémuú nyu abóge gejeé ne mendée wuú. Ékágé achyege ji genyane.

²⁰ Enyú baá, wúgé ne ama ne ante nyú yéndégébé néndé ge genó eyigé gepyéé metóó egóó Ata mbó.

²¹ Enyú ante, ékágé depyege matóó asóge baá nyú, deke depye mbó defyéé ébwó gebwa mmye ne apye se genó gelógeló.

²² Enyú afwe yéndégébé wugé né bóó abi abóó enyú fa mme. Deke depyeé utóó nyú, ékágé dépyege lé nnó ébwó agéné utóó bi enyú depyé ne áfége enyú. Pyége utóó nyú metóó ema gétúgé denóge Ata. ²³ Yéndé utóó bi achyege enyú nnó depye, pyege ubi chánéné ne metóó ema, ndere bóó abi apye lé utóó Ata, épó fó lé mbaá akwaá. ²⁴ Ne kágé nnó Ata achyege nye enyú nsa. Ne nsa yimbó élé unó bi ji ákwyéé ábelé mbaá bóó bií. Ne yende utóó ebi enyu depyeé, depyeé mbó élé mbaa Kras muú abóó enyú. ²⁵ Yéndémuú ayi apye gabo agene nye éfwyale ndéré ji apye gabo néndé Εσωω asóó mpa yéndémuú alerégé fə angya.

4

Majye ami Pól ama chyéé

¹ Enyú bóó abi dewyaá afwe, pyege galógaló ne ébwó ne unó bi

úlú cho. Tégé ntó nnó enyú dewyaá muú ayi abóó enyú né mfaánebuú.

² Débégé fó ne gepwa manemmye mbaá Εσωω. Ne fyege ame nyú né mbaá unó bi enyú denemmye, chyege ntó matáme mbaá Εσωω.

³ Deke denénémmye fyege ese ntó né mmyemenene nyú, dégigé Εσωω nnó apyeé esé dege meti délérégé bóó mekomejóó Kras ayi ji ábelé nya bibií. Ne élé gétúgé abya melóméló yina ne me nkpe ne né deno. ⁴ Nagemmye nnó me ngaré mekomejóó yina gefóó eyigé bóó akage ji chánéné ndéré mbóó mangare.

⁵ Bege ne denge né gefóó eyigé enyú dekene né gelúagé bóó abi álá fyε metóó ne Jisós wó. Yéndé meti ewé enyú dégege, déchóge fó gébé mangaré ébwó mekomejóó.

⁶ Bege ne dengare mejóó melóméló né meno nnó ébwó áké awuú genó eyigé enyú dejógé, matóó ágógé ébwó. Deke depye mbó dekage nye mashuú meko mbaá yéndégenó eyigé ébwó agige enyú.

Kwyakwya matame ami Pól atamege ébwó

⁷ Menme se Tikikós achwóge, agárégé nye enyú genó eyi gepyéé ne me. Esé débó gejeé ne ji dóó, ne alú nte menme ayi apyeé utóó ne esé chóncho ne apyeé utóó Ata ne metóó wuú ema. ⁸ Ula bi me ntóme ji eta nyú úlú nnó achwóge, agaré enyú ndéré depó dekene wena ne esé nnó afye enyú eshye. ⁹ Ébwó ne menme se Jnesimus muú meló nyú ne áchwóó. Esé debó gejeé ne Jnesimus dóó. Ne ji ntó apyeé utóó Ata chánéné. Ébwó áchwóge agárégé nye enyú yéndégenó eyi gepyéé ne ese wena.

¹⁰ Aristakós nte menme se ayi delu fa né deno ne me alóó enyú matame. Makós ayi alu mbeé Banabas atamege ntó enyu. Ji alu muú ayi me ngaré me enyú nnó mbóge ji achwóge sege ji amu apea. ¹¹ Jisós

ayi akuú ji ntó nnó Justos aló enyú matame. Né géluágé bós ako abi ápye utó ne me elé bós bina alé ne álu bós Jus. Ebwó bina ne ábane me nnó dégárégé abya gefwage Esowó. Ebwó ápoó me kpaá ápwó.

¹² Epafras muú melo nyú aló nto enyú matame. Ji alu maá utó Kras Jisós. Ji anenemmye yéndégébé gétúgé nyú apwyaá fó. Anenemmye nnó Esowó apye enyú déténe ne eshye ndére bós abi ábené né dépó etií, ne nnó debe ne gefage metó ewe elá enyige fó mankaá genó eyigé Esowó akelégé nnó enyú depyegé. ¹³ Ne me ngárégé enyú ndére ntesé wuú nnó ji apyéé utó ne eshye nnó apóó enyú ne bós Esowó abi álu né Laodisha ne abi Hirapolis. ¹⁴ Menme se Lukase mempye mamee ayi debó gejeé ne ji dós, ebwó ne Damas átamege enyú.

¹⁵ Tamege ayme se abi alú né melo Laodisha. Tamege ntó Nyfa menme se ayi mendée choncho ne bós echomele Jisós abi anywerege né gepu jí. ¹⁶ Dejógé ηwe yina dewúgé, mmyege mmye ájós ntó ji mbaá echomele bós Jisós abi álu né Laodisha. Ne enyú ntó jógé ηwe ayi me nsame abi Laodisha. ¹⁷ Gárege Akipus nnó ammye mmye anéré utó ebi Ata achyéé ji nnó apye.

¹⁸ Membós Pól ne nsame kwyakwya matame amina ne ebwó wa. Tege nnó me nlú né gépúgé denó. Nnenemmye nnó Esowó alérégé enyú galógáló.

N̄WE mbε ayi P̄al ásamé mbaá εchomele b̄óó Kras né Tessalonika

Matame

¹ Me P̄al ne nsame ηwe yina. Silvanos εbw̄ó ne Tim̄oti choncho ne me dél̄óó enyú matame. Me nt̄ome ηwe yina eta nyú b̄óó εchomele Jis̄os né mel̄o Tessalonika, enyú abi dél̄u b̄óó Nte sé Εσω̄ω ne Ata Jis̄os Kras. N̄nenemmye nn̄ó Nte sé Εσω̄ω ne Ata Jis̄os Kras álérégé enyú gal̄ógál̄ó, apye enyú débε né nes̄ó.

Gef̄óó eyigé b̄óó Tessalonika abi áfyéé met̄óó ne Kras d̄ebele ger̄wá gebw̄ó

² Yéndégébé esé deké dén̄enemmye, détamegé Εσω̄ω gétúgé enyú ako, ne défyéé enyú né mmyemenene sé. ³ Ndere dén̄enemmye mbaá Εσω̄ω Nte se esé ako, détée un̄ó ul̄úúl̄ó εbi enyú dépye gétúgé défyéé met̄óó ne ji. Détée ut̄óó εbi enyú dépyé ne εshye gétúgé déb̄óó gejeé ne ji. Détée nt̄ó ndere enyú dékoge met̄óó gétúgé dén̄eré met̄óó ne Ata sé Jis̄os Kras. ⁴ An̄me sé, esé dékaá nn̄ó Εσω̄ω ab̄ó gejeé ne enyú, ne ajya enyú nn̄ó débε b̄óó bií. ⁵ Néndé gébégé esé déchw̄óó ne abya mel̄ómél̄ó eta nyú, déchw̄óó f̄ó ne mekomej̄óó jiji w̄ó, déchw̄óó nt̄ó ne εshye ewé Mendoó Ukpea εchyege. Ne esé dékaá chánéné nn̄ó abya mel̄ómél̄ó yimb̄ó alu wáwálé. Enyú dékaá nt̄ó gef̄ógé gep̄ó eyigé esé déwyaá gébégé délú ne enyú, ne dél̄u nya mb̄ó né gal̄ógál̄ó nyú. ⁶ Enyú nt̄ó dékw̄ale wye gekagé neke ne sé ne eyigé Ata. Yé élé b̄óó achyéé enyú εfwyale gétúgé abya mel̄ómél̄ó, enyú dékame wye ne ji ne nech̄óch̄ó. Ne élé Mendoó Ukpea ne εchyege enyú nech̄óch̄ó eniné na. ⁷ Ndere enyú dépyéé mb̄ó, dél̄á b̄óó abi an̄mé ako abi áfyéé met̄óó ne

Kras né gebage mewaá Masedonia ne Akaya ab̄óó mankw̄ale gekage nekene bw̄ó. ⁸ Enyú dépyé f̄ó mekomej̄óó Ata asane wye élé né gebage mewaá Masedonia ne Akaya gejigeji w̄ó, yéndé mbaá b̄óó akaá gef̄ógé met̄óó ewé enyú défyéé ne Εσω̄ω. Getu eyigémb̄ó esé deb̄óó sé mangaré εbw̄ó gen̄ó w̄ó, ⁹ néndé εbw̄ó amb̄óó ágarege gef̄óó eyigé enyú désele esé gébégé déchw̄óó l̄o mangaré abya mel̄ómél̄ó eta nyú. Agárege nt̄ó ndere enyú délyaa aló uka, dénógé lé Εσω̄ω. Nana enyú dénógé Εσω̄ω ayi mb̄óó, muú alú mebe. ¹⁰ Agárege nt̄ó ndere enyú dégilé Maá wuú nn̄ó atanenge nye mfaánebuú achw̄ó fa mme. Maá wuú yimb̄ó élé Jis̄os, muú ji apye akwilé né negboó. Elé Jis̄os ne aferege esé né met̄óó us̄óó ewé Εσω̄ω alerege nye gébégé aké as̄óó mpa.

2

Ut̄óó P̄al né Tessalonika

¹ An̄mé sé, enyú amb̄óó dékaá nn̄ó neke eniné esé déchw̄óó eta nyú neno f̄ó mme detu w̄ó.

² Gemegé nn̄ó esé déchw̄óó ewú déb̄ó dél̄u né mel̄o Filipi. Enyú dékaá ndere b̄óó abi éwú áchyeé esé εfwyale ne mashye ami εbw̄ó áshyeé esé. Yémb̄ó Εσω̄ω afye esé εshye nn̄ó déchw̄óó dégare enyú abya mel̄ómél̄ó ayi ji áchyeé, ye élé b̄óó átene ukpene ne esé. ³ Gegé ye nn̄ó gen̄ó eyigé esé dégaré enyú gelú wáwálé. Uferé uboubo up̄ó mmu, ye démbw̄alé nt̄ó dep̄ó mmu. ⁴ Esé dégarege lé gen̄ó eyigé Εσω̄ω akelege nn̄ó esé dégarégé. Ji achere esé, agé nn̄ó esé dékwane mambe b̄óó abi ji áfyéé εbw̄ó abya mel̄ómél̄ó né amu nn̄ó dégarégé. Ne esé démmye f̄ó nn̄ó dépye gen̄ó eyi geḡóó ákwaá met̄óó, dépyéé élé gen̄ó eyi geḡóó Εσω̄ω muú áchérege mat̄óó se. ⁵ Enyú dékaá chánéné nn̄ó esé déchw̄óó f̄ó eta nyú ne gelógé mej̄óó w̄ó, yé ebe élé manje

enyú gemuá ame nnó désé unó nyú. Eṣṣṵwṵ alu ntése nnó njṵgṵ wáwálé. ⁶ Eṣé debṵ démmye fṵ nnó bṵṵ áfṵge eṣé. Ye ebe elé enyú, yé bṵṵ abi cha eṣé dékelege fṵ. ⁷ Eṣé ndere áṅgbá Kras, débṵ delú cho mangiú nnó enyú déchyege eṣé unó bi dékelege, yembṵ eṣé dépye fṵ mbṵ wṵ, delú pere ne enyú, dégbare enyú chánéné ndere mmabu ágbarege baá bií. ⁸ Gétúgṵ gejeé eyigé eṣé débṵṵ ne enyú dṵṵ, dépye fṵ nnó enyú dékaá lé abya melómélṵ Eṣṵwṵ jiji wṵ, dékpome mmye manchyeé geṅwá gesé nnó dépoṵ enyú néndé eṣé débṵ gejeé ne enyú dṵṵ. ⁹ Aṅme ba, nfere nnó enyú delú teé utṵṵ ebi eṣé ambṵṵ dépyeé désṵṵ njújú. Dépye utṵṵ utuú ne ṅwṵmesé nnó ékágé déneré muú fṵ metuú mmye ndere dégarege enyú abya melómélṵ ayi Eṣṵwṵ achyeé. ¹⁰ Enyú degṵ ndere gepṵgṵ sé gelu, ne Eṣṵwṵ ntó akaá ndere eṣé délere gepṵ gelṵgélṵ ne enyú abi défyéé metṵṵ ne Kras. Eṣé debṵ delú pṵpṵ ne cho né mbe ushu Eṣṵwṵ ne dépyeé fṵ genṵ eyigé bṵṵ ákage shulege eṣé ndo wṵ. ¹¹ Ne dékaá ntó nnó unó bi eṣé dépye nya ne enyú, ulú wye ndere nte apye ne baá bií. ¹² Eṣé défyéé enyú eṣhye, dépyeé matṵṵ ákwenege enyú né mmu, ne dékpeage enyú nnó débṵ ne geṅwá eyigé Eṣṵwṵ akélege. Eṣṵwṵ ne akuú enyú nnó dénye gefwa jíí ne nnó débṵ ntó gekpekepegé ṅṵṵ wuú.

¹³ Ne eṣé déramege ntó Eṣṵwṵ yéndégébé néndé, gébégé enyú déwuú mekomejṵṵ Eṣṵwṵ ayi eṣé dégare enyú, dese fṵ ji eké mekomejṵṵ ákwaá wṵ. Dése ji ndere mekomejṵṵ Eṣṵwṵ, ne mbṵ ne ji alu wáwálé. Ne mekomejṵṵ yimbṵ alú pyeé utṵṵ né geṅwáge nyú abi défyéé metṵṵ ne Eṣṵwṵ. ¹⁴ Aṅmé eṣé, me njṵgṵ mbṵ néndé, genṵ eyi gepye ne enyú, gepye ntó ne machomele bṵṵ Eṣṵwṵ abi

áfye metṵṵ ne Kras Jisṵs né gebagé mewaá Judiya. Bṵṵ melṵ nyú ápye enyú dége efwyale wye ndere bṵṵ Jus abi alu né gebagé mewaá Judiya ápyeé aṅme abi álu ewu ágene. ¹⁵ Elé bṵṵ Jus ne ápye áwáne Atá Jisṵs ne bṵṵ ekpávṵ Eṣṵwṵ fṵ, wye elé bṵṵ Jus ne ábuú eṣé né malu ayi dégarege meko mejṵṵ Eṣṵwṵ wye. Metṵṵ eṣṵṵ Eṣṵwṵ ne ebwṵ. Ne ebwṵ álu bṵṵ mawáme mbaá bṵṵ ako. ¹⁶ Ammye mamgbṵge eṣé nnó ékágé dégaré bṵṵ abi alá pṵ bṵṵ Jus mekomejṵṵ Eṣṵwṵ ayi ákage pye Eṣṵwṵ áferé ebwṵ né efwyale gabo. Ndere ápyeé mbṵ, ágbége gabo bwṵ mfaá gabo kpaá te akwṵnegé ndere Eṣṵwṵ akélege nnó akwane. Ne nana metṵṵ eṣṵ Eṣṵwṵ. Ela gachyeé achyeé ebwṵ efwyale.

Pṵl akélege ma manjye gé áṅmé né Tessalonika

¹⁷ Aṅmé eṣé, bṵṵ ábú eṣé délyaa enyú meshwemeshwe. Ne yé elé bṵṵ ápyeé eṣé délyaa enyú né mboṵ gébé, delú teé wye enyú yéndégébé. Ne te ndere eṣé débṵṵ gejeé ne enyú dṵṵ, demmye ne eṣhye nnó déchwṵ détuú mashu ne ate. ¹⁸ Wáwálé eṣé débṵ delu ma manchwṵ tuú mashu ne enyú. Me mbṵṵ Pṵl mmua me ndṵndṵ ne ndṵ manchwṵ yembṵ danchṵmelṵ agbe eṣé meti. ¹⁹ Eṣé debṵ delú ma manchwṵ tuú mashu ne enyú néndé elé enyú ne eṣé déneré metṵṵ chánéné nnó défyé metṵṵ ne Jisṵs chánéné. Enyú ne dépyeé nnó eṣé debe ne nechóchṵ. Ne né bií ebi Jisṵs Kras akerege meso fá mme, enyú ne depye nye eṣé débṵé ne gempṵge né mbe ushu Ata Jisṵs nnó dépye utṵṵ se chánéné. ²⁰ Eṵu wáwálé nnó enyú ne dépyeé nnó eṣé débṵ ṅṵṵ ne nnó debe ne nechóchṵ.

3

¹ Ne ndere eṣé dékelege nnó déma détuú mashu ne enyú, dégégé nnó dékagé ko sé metṵṵ ndere delá dépṵṵ ne enyú, défere

nnó elú galálgál nnó esé ne Silas dékpe delá né melo Atens, ² déts menjme sé Timoti eta nyú. Ji apye utóo Esowó choncho ne esé ne apóge esé mangare abya melóméló Kras. Esé déto ji nnó achwó afye enyú eshye, ápyé metóo ewé enyú défyéé ne Kras ébéné, ³ nnó ékágé muú nyú fə abo gepwa né metóo gétúgé gefogé efwyale ewé bəo ápye enyú dégene. Enyú ambəo dékaá me nnó mbəo ne Esowó akелеge nnó epye ne bəo bií. ⁴ Ye gébége esé delu ne enyú, débəo me mbəe dégere enyú nnó esé ako dégene nyé efwyale. Ne wye mbəo ntó ne epyeé, enyú ambəo dékaá chánéné. ⁵ Getúgé me nla nkage ko sé metóo ne ntəme Timoti nnó achwó ape mbəgé enyú delú défyéé wye metóo ne Kras waá défyéé fə. Me mpyembó gétúgé nnó mbó efə nnó ndə fə danchəmeló muú achwóo bəo ne mmuameno, apye enyú délyaá mamfyé metóo ne Jisəs. Ne nnó ndə fə utóo ebi dépye eta nyú uno mme detu.

⁶ Ne nana ayi Timoti atane eta nyú achwóo, achwó esé ne abya melóméló nnó enyú delú défyéé wye metóo ne Kras ne débəo wye gejeé ne ate. Agare ntó esé ndere esé delú enyú metóo chí chí chí ne nnó enyú debəo gejeé déo mangé esé wye ndere esé ntó débəo gejeé mangé enyú. ⁷ Anjme sé, gétú eyigémbəo, yé élé bəo ápye esé déwuú ubalé dégene efwyale, matóo ákwene esé mmu néndé enyú delú défyéé wye metóo ne Kras. ⁸ Ne nana amba apwya esé mmu ndere enyú détene ne eshye défyéé metóo ne Ata. ⁹ Esé dékage yé ndere détamenge Esowó né mpyemenene gétúgé genó eyi ji apye né genwáge nyú, ne nechóhó eníné esé déwyaá né mbəe ushu Nte sé Esowó. ¹⁰ Esé dénemmye mbaá Esowó ne matóo sé ako, utuú ne njəmese nnó ji ápye esé dema detuú mashu ne ate, nnó délere enyú

unó bi enyú débəo mankaá, ebi upyeé nnó metóo ewé enyú défyéé ne Kras ebene chánéné.

¹¹ Dénemmye nnó Nte esé Esowó jimboó ne Ata sé Jisəs apye esé degé meti déchwó detuú mashu ne enyú. ¹² Dénemmye nnó Ata apye gejeé eyigé enyú débəo ne ate choncho ne bəo ako geja eké eyigé esé débəo ne enyú. ¹³ Déké dépyeé mbəo, Ata apyeé matóo nyú ábénege, apye enyú débéé fə gyéé né meti fə, ne apye enyú débéé bəo ukpea gébége détenege né mbəe ushu Nte sé Esowó né bií bi Kras akerege meso fa mme ne bəo ukpea bií ako.

4

Bege ne gepə eyi gepye metóo egəo Esowó

¹ Anjme sé, genó eyigé fə, eyigé esé dékelege mangaré enyú gelú nnó, esé délere me enyú gefóo eyigé enyú débəo mambele genwáge nyú nnó metóo egogé Esowó. Wye mbəo ntó ne enyú dépye me. Ne nana esé dékpane enyú geke né mabəo Ata Jisəs ne dékpeage enyú nnó dépyeé wye mbəo déjyege mbembe. ² Enyú dékaá unó bi esé dégere enyú nnó dépyege. Ne élé Ata Jisəs ne achyéé esé uto nnó dégere enyú nnó dépyege mbəo. ³ Genó eyigé Esowó akelege gelú nnó enyú debe bəo ukpea défere amu né manane tamtame. ⁴ Yéndemuú nyú akaá ndere ágbárege menyammye wuú né depəré ubele, apyege mbəo abéé muú ukpea ne abəo enógé. ⁵ Débége fə bəo abi ashyage ubele eké bəo mme abi alá kágé Esowó. ⁶ Né mechó ewéna, ékágé muú fə apye nte gabo yé nnó anye ji upwóo né meti fə chacha. Esé dégaré me enyú mechó ewéna, ne dekwele enyú mbeé nnó Ata achyege nyé efwyale mbaá bəo abi ápye unó bina uko. ⁷ Esowó akuú fə esé nnó depyege ukwenkwe unó wó, akuú lé

* 4:4 Elú wáwálé nnó: Bə njwe abifə ása nnó “ágbárege mendée wuú.”

esé nnó débéé bɔ́ ukpea. ⁸ Nɔ̀ere elúmbɔ́, muú ayi abyaá majye ami esé déchyéé mbɔ́ na, abyaá fɔ́ lé ákwaá wɔ́, abyaá lé Ɛsɔ̀wɔ́ muú achyéé enyú Mendoó Ukpea wuú.

⁹ Né mechó gejeé mambɔ́ ne atɛ, nge sé ula bi démage sa dégaré enyú wɔ́, Ɛsɔ̀wɔ́ alere me enyú ambɔ́ ndere débɔ́ magbóge ne atɛ. ¹⁰ Ne wáwálé enyú débɔ́ me gejeé ne atɛ aɲme ako né gebage mewaá Masedonia. Nɔ̀ere elúmbɔ́, aɲme sé, esé dékpeage enyú nnó debɔ́ge wye gejeé ne atɛ déjyege mbeɲbe. ¹¹ Ne dékpeage ntó enyú nnó démmye mabele geɲwáge nyú gefɔ́ eyi dela débɔ́ fɔ́ efwyale ne muú fɔ́, défyege fɔ́ meno né depɔ̀ré bɔ́ abi chacha, ne enyú ambɔ́ pyegé utɔ́ ebi upógé enyú wye ndere esé dégaré me enyú. ¹² Déké dépyembɔ́, bɔ́ abi alá áfyéé metɔ́ ne Ɛsɔ̀wɔ́ wɔ́, áchyege enyú enógé ne dégilé fɔ́ muú fɔ́ nnó achyege enyú unó bi ulii enyú.

Genó eyi gepye nye gemege nnó Ata akerege fa mme

¹³ Aɲme sé, esé dékelege nnó enyú dékaá wáwálé genó eyi gepye nye ne bɔ́ abi ágbó, nnó ékáge enyú déla meshwemeshwe eké bɔ́ abi alá áneré fɔ́ metɔ́ nnó ágboge Ɛsɔ̀wɔ́ apyéé nye ebwɔ́ ákwilé né negbo wɔ́. ¹⁴ Tɛ mbaá esé dékamé nnó Jisɔ́s agbo ne akwilé né negbo, dékamé ntó nnó Ɛsɔ̀wɔ́ apye nye bɔ́ abi áfyéé metɔ́ ne Jisɔ́s ne ale gbo ákere né geɲwá ne ji.

¹⁵ Genó eyigé Ata Jisɔ́s jimɔ́bɔ́ agaré, geji ne esé ntó dégaré enyú nana, nnó né bií bi ji ake ashulege fa mme, esé abi débéé abɛ kpaá tɛ bií ebi mbɔ́, débɔ́ fɔ́ mbe detuú ne ji ne bɔ́ abi áfyéé metɔ́ ne ji ne ale gbo. ¹⁶ Ata jimɔ́bɔ́ atanege nye né mfaánebuú ashulege fa mme, akuú nye bɔ́ ne meko metometo, bɔ́ áwuú nye ntó meko mfwa makiénné Ɛsɔ̀wɔ́ ne meko mbá Ɛsɔ̀wɔ́. Bɔ́ abi áfyéé metɔ́ ne

Kras ne ale gbo ne abɔ́ nye mbe akwilé né negbo. ¹⁷ Ɛsɔ̀wɔ́ apye nye ebwɔ́ ako choncho ne esé abi délu mbɔ́ abɛ nana detuú ne atɛ né mbaá ayi geko gelu, nnó débáné Ata ne débéé ne ji tɛ kwyakwya. ¹⁸ Nɔ̀ere elúmbɔ́, fyege atɛ metɔ́ né depɔ́ etiré esé déjoge mbɔ́ na.

5

Kpomege mmye dégilé bií ebi Ata áchwɔ́

¹ Aɲme sé, nge sé ula bi esé désame dégaré enyú gébé eyigé unó bina upyéé nye wɔ́. ² Esé déjógé mbɔ́ néndé, enyú ambɔ́ dékaá chanéné nnó bií bi Ata Jisɔ́s amage chwɔ́, uchwɔ́ nye mbelepo wye ndere ménjɔ́ achwɔ́ ne utuú. ³ Bɔ́ aké ájógé nye nnó, “Yéndégenó gelú chanéné, ne yé efwyale fɔ́ epɔ́,” gébé eyigémbɔ́ ne depɔ́ déchoge nye ebwɔ́ wye ndere nebyeé nelɔ́ mendée. Ne yé muú ayi ákáge bo apó. ⁴ Yémbɔ́ aɲme sé, enyú depɔ́ fɔ́ né mmu gemua, getú eyigémbɔ́ bií bimɔ́ uchwɔ́ fɔ́ enyú mbelepo ndere ménjɔ́. ⁵ Enyú ako delú bɔ́ abi álu né geɲgbɔ́ ápye unó bií gbɔ́. Esé bɔ́ Ɛsɔ̀wɔ́, depɔ́ fɔ́ bɔ́ abi álu né mmu gemua ápye unó eké bɔ́ abi utuú ugilé ebwɔ́. ⁶ Nɔ̀ere elúmbɔ́, ékáge esé débalege gejya eké bɔ́ abi alá teé fɔ́ nnó Jisɔ́s amage kere nye fa mme. Debɛ peé, dégilé bií bi Jisɔ́s akerege ne dégbarege mmye sé. ⁷ Elé ne utuú ne bɔ́ abelege gejya ne elé ne utuú ntó ne bɔ́ anyuú mmɔ́ mámpyene ebwɔ́. ⁸ Yémbɔ́ esé delu bɔ́ abi álu né gegbɔ́. Debɔ́ mamgbárege mmye sé. Défyégé wye metɔ́ ne Jisɔ́s, ne debɔ́ge wye gejeé ne atɛ aɲme. Ɛwéna ebeé nye nkane genó eyi gekwerege nnó ékáge genó gepye esé wye ndere gekúge ummye gekwerege muú bee né ɛwɔ́me. Ne dénérégé wye metɔ́ ne Jisɔ́s nnó aferege nye esé né efwyale gabo, ɛwéna ekwerege nye ntó esé ndere ɛla ummye ewé muú bee akwerege

né mekpo. ⁹ Εσωω ajyaá f3 esé nnó degε εfwyale εwé ji alerege nye b33 w3. Ajyaá lé esé nnó ji afere esé né εfwyale gabo gétúgέ genó eyigé Ata sé Jis3s Kras apyeé. ¹⁰ Jis3s agbo gétúgέ esé. Ji apyεmb3 nnó yé esé debε abε, yé dégbo, bií bi ji achw3gέ esé debε ne ji τε kwyakwya. ¹¹ Ndere elúmb3, fyεge ate met33, dépogé ate nnó défyε met33 ne Jis3s wyε ndere enyú dépyε mε.

Kwyakwya majye ami P3l achyεé

¹² Aηmé sé, dékpeage enyú nnó défεge b33 abi apye ut33 Ata Jis3s ch3néné né geluage nyú. Εbw3 ne álu b33 kpakpa nyú, ne εbw3 ne áchyεge enyú majye. ¹³ Chyεge εbw3 en3gέ d33, ne b3gέ nt3 gejeé ne εbw3 gétúgέ ut33 bi εbw3 apyeé. Bege nes3 ne ate.

¹⁴ Aηmé se, dékpeage enyú nnó, dékpeage b33 abi álá kelege mampye ut33 nnó apyεge mat33, fyεge abi af33 εf3 met33, póge abi álá p3 ne εshye, ne bege pere ne yéndémuú. ¹⁵ Σεgέ géb3 nnó ék3gέ nte f3 ashuú nte gabo, lεrege ul33 melu ne ate choncho ne b33 ako.

¹⁶ Bege ne nech3ch3 yéndégébé.

¹⁷ Nege wyε mmyε nne. ¹⁸ Tamege wyε Εσωω né yéndégen3 eyi gepye enyú. Gege gen3 eyigé Εσωω akεlege nn3 enyú abi dechome mmyε ne Kras Jis3s dépyεmb3.

¹⁹ Εk3gέ dépyε Mendo3 Ukpea elyaá mampye ut33 bií né geluage nyú. ²⁰ Débyage f3 mekomej33 ayi atane mbaá Εσωω. ²¹ Yémb3 chεrege yéndégen3 ch3néné mb3gέ nn3 gelú gen3 gel3gél3, kamege ne geji. ²² Ne yéndégen3 eyi gela gel3me dékamege f3 ne geji chacha.

P3l anemmyε nn3 ábelé geηwáge bw3 póp3

²³ Nneemmyε nn3 Εσωω jimbo muú áchyége nes3, ápyε enyú débε b33 ukpea ne nn3 ápyε enyú débele geηwáge nyú geko póp3 gef33 eyigé

muú álá ákagέ shulé enyú ndo kpaá τε bií bi Ata sé Jis3s Kras akerege meso fa mme. ²⁴ Εσωω muú akuú enyú anyεgέmeno nn3 apyεé gen3 apye geji. Ndere elúmb3, ji apye nye nn3 enyú débε b33 ukpea.

²⁵ Aηme sé, nege nt3 mmyε mbaá Εσωω gétúgέ esé.

²⁶ Tamege ate aηme ako ne gejeé ndere b33 Εσωω.

²⁷ Nkpeage enyú né mab3 Ata Jis3s nn3 dékú ηwe yina aηme ako awu.

²⁸ Nneemmyε nn3 Ata sé Jis3s Kras álérégé enyú gal3gal3.

NWE ayi agbeé nwe epea, eyi Pól ásamé mbaá echomele bɔ́ Kras né Tessalonika

Matame

¹ Me Pól ne nsamé nwe yina. Silvanos ebwɔ́ ne Timoti choncho ne me delɔ́ enyú matame. Me ntɔme nwe yina eta nyú echomele bɔ́ Eɔwɔ́ né melɔ́ Tessalonika, enyú abi délu bɔ́ Nte sé Eɔwɔ́ né Ata Jisɔs Kras.

² Esé dénenemmye nnó Nte sé Eɔwɔ́ ebwɔ́ ne Ata Jisɔs Kras álerege enyú galógáló ne apye enyú débɛ ne nesɔ.

Gefɔ́ éyigé Kras asɔ́ nwe mpa gébégé akerege fa mme

³ Anme sé, esé débɔ́ mantamege Eɔwɔ́ yéndégébé gétúgé enyú. Elú cho mampyege mbɔ́, néndé enyú défyé wye metɔ́ ne Kras déjye mbembɛ ne débɔ́ wye ntó gejeé ne ate déjye mbembɛ. ⁴ Getú éyigémbɔ́, esé déjógé né gempógé, dégarage machomele bɔ́ Eɔwɔ́ ndere enyú dékogé metɔ́, né efwyale ewé bɔ́ áchyege enyú apyeé enyú déwuú ubale ne défyé wye metɔ́ ne Kras.

⁵ Ndere enyú défyé wye metɔ́ ne Kras mbɔ́, elerege gbɔ́gɔ́ nnó Eɔwɔ́ asɔ́ nwe mpa yéndémuú chánéné. Ji apye nwe enyú dékwane mambɛ bɔ́ abi dékpene né gefwa jí. Elé gétúgé gefwa eyina ne enyú dégene efwyale. ⁶ Eɔwɔ́ asɔ́ mpa wuú chánéné. Ndere elúmbɔ́, ji ashuge nwe amu achye efwyale mbaá bɔ́ abi áchyege enyú efwyale. ⁷ Ji apye nwe mmye ekwene enyú abi bɔ́ áchyege mbɔ́ enyú efwyale ne apye ntó mmye ekwene esé. Ji apye nwe unó bina gébégé Ata Jisɔs atanenge mfaánebuú achwáge ne ukpekpe makiénné jí né mmu manɔme mewɛ ewé elúlé. ⁸ manchyéé efwyale mbaá bɔ́ abi

álá kage Eɔwɔ́. Ebwɔ́ ne ashyaá manwú ne abya melóméló Ata se Jisɔs. ⁹ Ebwɔ́ ágene nwe efwyale ewé áchɔ́ geɔwáge bwɔ́ te kwyakwya, ábɛé fɔ́ né melu ewé ebwɔ́ ágene nwe wuú ayi uto bií ulerege. ¹⁰ Unó bina upye nwe né bií bi Ata Jisɔs achwáge mansɛ nwe mbaá bɔ́ ukpea bií. Ne bɔ́ abi áfyéé metɔ́ ne ji mano álaá ebwɔ́ mekpo fuú. Enyú ntó débɛé nwe né geluage bɔ́ bina néndé enyú dékamé ne mekomejɔ́ ayi esé dégarage enyú.

¹¹ Gege ula bi yéndégébé esé dénenemmye gétúgé nyú mbɔ́. Dénenemmye nnó Eɔwɔ́ sé apye enyú débɛle geɔwáge nyú chánéné ndere bɔ́ abi áwyaá gefɔ́ge geɔwá eyigé ji akuú enyú nnó débɛ ne geji. Déne ne ntó mmye nnó, ji apó enyú né uto bií dépye unó ulúlú ébi enyú dékelege mampye uko, ne nnó dénére utɔ́ bi débɔ́ mampye gétúgé défyéé metɔ́ ne Jisɔs. ¹² Ndere elúmbɔ́, bɔ́ áfage Ata Jisɔs gétúgé gefɔ́ genó eyigé enyú débɛle geɔwáge nyú ne eyigé ji apyeé eta nyú. Ne afage nwe enyú gétúgé déchome mmye ne ji né galógáló ayi Nte sé Eɔwɔ́ ne Ata Jisɔs Kras alerege.

2

Muu nchye

¹ Anme sé, esé dékelege mangaré enyú genó eyi gepye nwe gemage nnó Ata Jisɔs Kras akerege nwe fa mme, ne ndere Eɔwɔ́ anyw-erege nwe esé détuú ne ji. Né mechɔ́ ewéna, esé dékpeage enyú nnó ² ékágé dékwe tametame, ne ékágé matɔ́ ányigé enyú né mmu gétúgé genó eyi bɔ́ ájoge. Bɔ́ abifɔ́ ájógé nnó bií ébi Ata Jisɔs akerege meso fa mme uchwɔ́ me. Abifɔ́ ájógé áké elé Mendoó Eɔwɔ́ ne epye agaré nnó bií ébi Ata akerege meso uchwɔ́. Abifɔ́ áké esé desá né mmu nwe ne átome. ³ Ekágé muú fɔ́ abwɔ́lé enyú né meti fɔ́.

Gemεge nnό Ata Jisσs akere meso, gέbέ gebεé nye eyigé gejamégé bόό átoó nye mekpo ne Eσσωω dόó. Gέbέ eyigέmbα gekwonege muú nchye fα alerege nye mmye. Ji muú Eσσωω abόó maneré ne ji. ⁴ Ji atenege nye ukóló ne Eσσωω ne yéndégenó eyigé bόó anógé ne ásele nnό élé bα Eσσωω bwó. Asele nye gemε jii nnό anea gemε apwα ebwό ako. Ne ajye jwale nye né echa upε Eσσωω ajógé aké jimbόó ne alu Eσσωω.

⁵ Enyú déteé fα nnό gέbégé me nlú ne enyú, mbό ngaré me enyú unό bina? ⁶ Enyú dékaá genó eyi gegbεé muú nchye yimbα nnό achwógé fα nana. Ji abό manchwα lé né gέbέ eyigé Eσσωω akεlege nnό ji achwó. ⁷ Ne uto bi upye bόó álá belegé sé mabe Eσσωω ulb me mampye utόó bibii. Ne muú fα agbεé utό ebimbα ne agbεé nye wye ubi mbα kpaá te Eσσωω aferege ji né meti. ⁸ Eσσωω aferege muú yimbα né meti ne muú nchye yimbα aleré gemε jii. Ne gέbégé Ata Jisσs achwógé awane nye muú nchye yimbα ne gejulé eyi getanege ji né meno. Ne anerege nye ji kanka ne geηgbα eyi gegenege gέbégé ji aké achwόó. ⁹ Muú nchye yina ayi achwόó, danchαmelό achyege nye ji utό ebií ji apye ukpekpe ufelekpa mambwεlege bόó, ne gejamégé unό bi upye nye bόó álá mano mekpo fuú. ¹⁰ Asele nye yéndé gefógé mejόó dembwólé abwólé bόó abi ánóme nye mme detu. Ebwό bina ánóme nye mme detú gétúgέ áshyá mambα gejeé ne wáwálé ayi mekomejόó Eσσωω agaré nnό apye ebwό atané né efwyale gabo. ¹¹ Gétú eyigέmbα, Eσσωω apye ebwό ákwe tametame ákamé ne genó eyi gelu gebyα. ¹² Nderé elúmbα, yéndémuú ayi álá kamé ne wáwálé ayi mekomejόó Eσσωω agarege wó, gétúgέ gabo ágόó ji mampye, Eσσωω ajoge nye nnό akwe mpa, abα mangε efwyale.

Eσσωω ajyad enyú nnό áfere enyú né efwyale

¹³ Anmε sé, esé debα mantamege Eσσωω yéndégébé gétúgέ enyú bόó Ata ábόó gejeé ne enyú, néndé Eσσωω ajya mé enyú te ula ulόó nnό apye enyú detane né efwyale gabo. Enyú detane né efwyale εwéna ndere Mendoó Ukpea epyeé nnό enyú debe bόó ukpea Eσσωω ne ndere dékamé ne wáwálé ayi mekomejόó Eσσωω agarege. ¹⁴ Eσσωω akuú enyú nnό ji apye enyú détane né efwyale gέbégé enyú dékamé ne abya melóméló ayi esé dégare enyú. Ji akuú enyú nnό ji achyεé enyú gefoge enógé εwé Ata sé Jisσs Kras abόó. ¹⁵ Nderε elúmbα, anmε sé, tenege chánéné, dékwεlege unό bi esé délere enyú yé ebi dégare gέbégé dégarege mekomejόó Eσσωω, ne ebi désame enyú né bα ηwe.

¹⁶ Ata sé Jisσs Kras ne Nte sé Eσσωω alere esé galógáló. Abό gejeé ne esé, áfyεé esé metόó εwé ela ebyeé, apye esé dénegege metόó chánéné né unό uko ebi Eσσωω anyémeno nnό achyege ne Jisσs Kras. ¹⁷ Nnenemmye nnό ji áfyεé enyú metόó, apye enyú debα eshye dépyege ne déjógé élé unό bi úlú cho yéndégébé.

3

Nεgemmye gétúgέ esé

¹ Anmε esé, genó eyigé fα eyigé me nkεlege mangaré enyú gelu nnό, enyú dénemmye gétúgέ esé. Nεgemmye nnό mekomejόó Ata asane wáwá akpe né yéndé mbaá ne nnό bόó ase ji ne enógé wye ndere akpene nya eta nyú. ² Nege ntό mmye nnό Eσσωω akamege fα esé dékpe né amu bόó ube ne bόó nchye. Néndé bόó ako fα wó ákamé ne mekomejόó Ata wó.

³ Yémbα esé dékage líi mmye ne Ata. Nderε elúmbα, ji apye nye enyú débene né depóré Eσσωω ne

ábáme nye enyú nnó ékágé muú nchye yimbá apye enyú dekpé né gabo. ⁴ Esé dékaá chanéné nnó Ata apoóge enyú dépyéé unó bi esé délere enyú, ne nnó enyú déjye nye wye mbe mampyege ubi.

⁵ Nnēnemmye nnó Ata apye enyú dékaá chánéné gejeé eyigé Esowó abóó ne enyú ne nnó apye ntó enyú dékaá gefoge metóó mekoge ewé Kras alere nya gébégé agene efwyale.

Débo mampyege utóó débégé fóó ámbwá

⁶ Anme sé, né uto bi Ata sé Jisós Kras achye esé, dékpeage enyú nnó defa mbwa ne yéndé menme ayi alá kelege mampye utóó, ébwó abi alá pyéé fó unó ndere esé dégare enyú nnó dépyege. ⁷ Néndé enyú ámbóó dékaá me nnó debó mankwolege gekage nekene sé. Esé déwé nya fó amu déjwólé gébégé delu ne nyú wó. ⁸ Yé me nyéé muú fó ayi dényéé dela dechyge nka wó apó. Esé dépye utóó ne eshye utuú ne nwómese nnó ékágé esé déneré muú nyú fó metuú ndere dégarege abya melóméló. ⁹ Esé dépye nya mbó, épó fó nnó esé dépó fó ne uto makpea enyú nnó déchyge esé unó bi dékelege. Esé dépye nya mbó nnó délere enyú gepó eyigé débóó mankwolegé. ¹⁰ Yé gébégé esé delu ne enyú, dégarege enyú nnó, “Muú ashyage mampye utóó, ékágé afere nnó muú fó achyege nye ji menyéé.”

¹¹ Esé déjógé mbó unó bina élé gétúgé déwuú nnó bóó fó alú né geluage nyú abi alu ámbwá. Akélege fó mampye utóó, ákene afyéé élé meno né depóré bó. ¹² Né uto bi Ata Jisós Kras achyege esé, dégarege ne dékpeage ufóó bóó bina nnó akwóré gepó, ase gébé ápyege matóó nnó agene nka eyi ébwó áname menyéé.

¹³ Ne enyú anme sé, ékágé muú nyú fó abe ne gepwa mampyege genó eyi gelu cho. ¹⁴ Ne mbogé muú

fó ashyage mankwolege majyéé mi esé déchyé mbó enyú né nwe yina, fyége ji amē mmye defa mbwa ne ji. Dépyeégé mbó akpane nye mekpó unóó. ¹⁵ Yémbó ékágé dése ji ndere muú mawáme, chyége lé ji majyé ndere nte menme ayi áfyé nto metóó ne Kras.

Kwyakwya mejóó

¹⁶ Nnēnemmye nnó Ata se Jisós Kras muú apye bóó abeé né neso, jimbóó apye enyú debe né neso yéndégébé, né mati mako. Ata abe ne enyú ako.

¹⁷ Membóó Pól ne nsame nwe yina ne amu ya. Ge na ne me nnerenge mansa bóó nwe ba, nnó mpye bóó akaá nnó me ne nsame.

¹⁸ Nnēnemmye nnó Ata sé Jisós Kras álerégé enyú ako galógáló.

N̄wε mbε ayi P̄l ásamé mbaá Timōti

¹ Me P̄l ne nsame ηwε yina. Me n̄lú ηgbá Kras Jis̄s. Ε̄s̄w̄o Menchyé genwá sé ne Kras Jis̄s muú ε̄sé déneré met̄oó ne ji nnó achyεge ε̄sé yéndegenó ne áj̄oó nnó me mbε ηgbá. ² Nt̄ame ηwε yina eta wyéé Timōti. W̄o olú eké maá wa wáwálé gétúgέ ε̄sé ne w̄o défyéé met̄oó né dep̄oré Jis̄s. N̄nenemmye nnó Nt̄e sé Ε̄s̄w̄o ne Ata Kras Jis̄s alerege w̄o galógál̄, agene w̄o meshwε, ne apyε nes̄o ne bw̄o ne bε ne w̄o.

Sεge gébé ne ánlere gebyó

³ Nkane mb̄o nkpea nya w̄o gébégé nyjyé Masedonia, jw̄ole né mel̄o Ε̄f̄es̄s, nnó ogbεge b̄oó bi alérege mb̄o unó bi úlú cha, ebi ula up̄o f̄o ndere ebi enyú déb̄oó mbε déwuú eta Ε̄s̄w̄o. ⁴ Gare εbw̄o nnó ách̄oge sé gébé mankúgέ mab̄o ukwene ante, ájame ubi né b̄o abyá abi átome ne εbw̄o. Gef̄ogé b̄o abyá bina abi álá kwyagé, achw̄o élé ne mbeé manyεge ne áleregé f̄o b̄oó unó bi b̄oó ákamé ne ubi, ebi Ε̄s̄w̄o akélege. ⁵ Men̄o genó ayi me ngarege w̄o né mech̄o εwéna alú nnó, w̄o ogare lé εbw̄o nnó ab̄ogé gejeé ne ate. Gejeé eyigé na getanege né met̄oó ewe elu p̄óp̄o, ewé ekaá nnó epyéé muú f̄o gabo w̄o, ne ekame wáwálé ne unó Ε̄s̄w̄o. ⁶ B̄oó abif̄o ályaá mampyεge mb̄o, álá j̄oó lé unó bi ula up̄o ne nsa. ⁷ Εbw̄o akélege mambε ánlere mabe Ε̄s̄w̄o yémb̄o ákage yé unó bi εbw̄o amb̄oó álerege, ne yé ebelé unó bi εbw̄o áferé nnó ákaá d̄oó ákágé yé ubi.

⁸ Ε̄sé dekaá nnó εbé εb̄o yémb̄o élé gébégé dégbaregé εwu chánéné ne εl̄omé. ⁹ Kaá nnó mabé yina ap̄o f̄o mbaá b̄oó bi álá kwéné mabe, alu lé mbaá b̄oó bi ákwene áji, átoó mekpo, abi álá nógé f̄o Ε̄s̄w̄o ne

abi ápyéé gabo, abi álá selé dep̄oré Ε̄s̄w̄o eké genó, áj̄ogé gabo ne Ε̄s̄w̄o, abi áwáné ama ne ante bw̄o, abi ut̄oó bw̄o úlú lé manwáné b̄oó. ¹⁰ Abi ánane manané tametame, ande abi ánané ate. Abi ák̄ene gesεge mmyε b̄o, abi ábȳoge gebȳo ne yé abi átenege nt̄ese gebȳo ne abi apyε yéndegenó cha eyi gela gekene ne unó bi ε̄sé dégaré enyú. ¹¹ Unó bina ne úlú unó bi úlú né mmu abyá mel̄ómél̄o ayi Ε̄s̄w̄o muú apw̄oó amu áfyéé me né amu nnó ngarege.

P̄l atame Ε̄s̄w̄o gétúgέ ágene ji meshwε

¹² Ntamege Ata sé Kras Jis̄s muú achyε me utó nnó mpyε ut̄oó bina. Gétúgέ ji agené nnó akage nere met̄oó ne me ne afyéé me ut̄oó bina né amu nnó mpyε. ¹³ Yε élé mbεmbε nj̄ogé mej̄oó mebomebo ne ji, nchyεge b̄oó bií efwyale, mma nlu muú neja, yémb̄o ji age wyε me meshwε gétúgέ mpyε nya unó bina né mmu uken̄kene. Né gébé eyigémb̄o nlá nlú dan̄kame ne ji. ¹⁴ Yémb̄o Ata alere me ul̄oó melu bi gejamégejamé, apyε me nfyé met̄oó ne ji, ne mb̄o gejeé ne b̄oó gétúgέ nchome mmyε ne ji.

¹⁵ Kras Jis̄s áchw̄o fa mme nnó áwéné gemége b̄oó abi ápyéé gabo. Mech̄o εwéna elú wáwálé ne yéndémuú ab̄o manere met̄oó wyéé. Ne né geluage b̄oó abi ápyε gabo, me mb̄o mpw̄o amu. ¹⁶ Yémb̄o getú yina ne Ε̄s̄w̄o agene me meshwε, manlere me nkane Jis̄s Kras akoge met̄oó wuú yé ebe élé ne b̄oó abi ápyéé gabo ayi apw̄oó amu. Nkelege manj̄oó nnó né meti ewéna ne yéndémuú afyεgé met̄oó ne Jis̄s akage b̄o genwá eyi gélagé byé. ¹⁷ Déchyε ηḡo ne matame mbaá Ε̄s̄w̄o muú alu mfwa tε kwyakwya ne kwyakwya. Ji agboó f̄o, ágene f̄o ji ne amε, ji mbií ne alu Ε̄s̄w̄o, Amen.

Ut̄oó bi Timōti ab̄oó mampyε

18 Maá wa Timōti, genó eyigé me nkelege mangaré wá nnó òpyege, geké meko ama ne mejóó ewé nya bóó ekpave Eṣṣwá ajóó atome ne wá. Sè mekomejóó yina òmmyege ummye ulúlúú mangame deporé Eṣṣwá etiré esé défyé metóó wye. 19 Ne gbare metóó wye ewé òfyé ne Eṣṣwá chancha, òpyege genó eyigé wá ákaá nnó gelú chó. Bóó bifó alya mampyege genó eyigé ákaá nnó gelú chó, gétu eyigémbó deporé Eṣṣwá etiré ebwó áfyéé metóó wyeé déno nnyi. 20 Né geluage bóó bimbo Aleksanda ebwó ne Hēmenās alu bóó abi ne fyé ebwó né amu danchóméló nnó ebwó ákaá nnó elóme fó manchógé mabó Eṣṣwá.

2

Majye ndere bóó Eṣṣwá ábóó manenémmye

1 Menó genó ayi me mkpeage enyú nnó dépyege alu nnó, enyú dénēnemmye mbaá Eṣṣwá gétúgé bóó ako, dékpane ji geka nnó agene ebwó meshwé. Nege ji mmye nnó achyege ebwó unó bi ebwó ákelege, ne chyége ji matame né unó bi ji apyéé mbaá bóó ako. 2 Negémmye ntó mbaá Eṣṣwá gétúgé afwa ne ákprakpa meló abi áwyaá uto né amu bwó nnó ápye esé débe né genwá eyi gelú pere, débe neso ne ate. Débége né genwá eyi na délerege nnó dénógé Eṣṣwá ne nnó déwyaá gepó galógáló ne bóó ako. 3 Enyú déké dépyembó eló ne metóó egóó Eṣṣwá Menchyé genwá sé. 4 Ji akelege nnó áwené gemége yéndémuú, ákaá wáwálé ayi alu né abya melóméló. 5 Wáwálé yimbo alu nnó, Eṣṣwá alu ama ne muú alu ama ayi áchóme akwaá ushu ne Eṣṣwá. Muú yimbo elé Kras Jisós. 6 Ji achye geme jii nnó áwené gemége yéndémuú. Ne Jisós apyembó né gébé eyigé Eṣṣwá ákwyéé me ábelé manlere nnó Eṣṣwá aklege nnó

yéndémuú abóó genwá. 7 Getú eyigé na ne Eṣṣwá atome me nnó mbe ṅgbá Jisós ne ménlere mbaá bóó abi alá pó bóó Jus. Njógé mbó mbyógé fó gebyó. Ji ató me nnó ngarege bóó nkane áfyéé metóó ne Eṣṣwá ne nnó ákaá wáwálé ayi atome ne ji.

Majyé mbaá andée ne ande né echomele bóó Kras

8 Nkelege nnó yéndé mbaá ande anenemmye. Ebwó abó mambé ne metóó mmu pópó, ábwége amu mfaá ánenémmye mbaá Eṣṣwá ewé alá ápó ne metóó usóó, ne ányégé fó mbeé.

9 Ne nkelege nnó andée áfyége unó bi ukwanene né ebwó kwanege, ébi upyéé ebwó ábeé ne énogé. Epófó mamfyége densó né manjwe bwó dóó, ye ebele mamfyége mboó unó eyi egenege ne bó ṅkpaganere ne mandeé ayi ajame ṅka dóó, 10 ábé lé ne gepó gelógéló. Gé mbó ne andée abi áké ánogé Eṣṣwá abóó mampyege.

11 Andée ágigé mekomejóó Eṣṣwá nyame ne áwúgé ne ande abi álerege ebwó. 12 Nkele fó nnó andée álerege mekomejóó Eṣṣwá yé nnó áwyaá uto ápwo ánde wá. Abé nyame áwuúge genó eyigé ande álerege. 13 Mbó ne ebóó mambé néndé, Eṣṣwá abó mbe akwye Adam ne ale kwye Ife. 14 Ne danchóméló abó abwólé nyá fó lé Adam wó, abwólé elé Ife ne Ife apye gabo. 15 Yémbó Eṣṣwá abame nyé mendée gébégé nebyéé kpaá te aferege ji né efwyale mbógé aké áfyéé wyeé metóó ne Eṣṣwá, agboó ne ate bó, apyéé unó ne metóó mmu pópó, ne mbógé abege ne gepó eyi gekwane ne ji kwanege. Meló ṅwe ewéna ékágé tene ntó nnó: *

3

Gepó eyigé muú kpaá né gepugé Eṣṣwá abe ne geji

* 2:15 Elú wáwálé nnó: Bóó abifó aké, elé mendée ábyéne nebyéé ne Eṣṣwá awenege nyé geme jii.

¹ Ajɔɔ wáwálé aké, “Mbɔge muú akelege mambé muú kpaá né εchomele bɔɔ Εσωω, εbyennó akelege melu utɔɔ melómélɔ.”

² Muú kpaá né εchomele bɔɔ Εσωω abó mambé ne gepɔ eyígé muú alá shúlégé ji ndo, abó mambé muú ayi ábané lé mendée ama, muú ayi asele depɔ tíí pere, muú yi awya defɔɔ, enógé, muú yi ánenémanε, ne akágé leré bɔɔ deparé Εσωω.

³ Abɔɔ fɔ mambé menyúú mmɔɔ, ábéé fɔ ntó muú εfwyale, abó mambé pere né gepwá jíí, abéé fɔ muú yi agboó ne mawáme, abéé fɔ muú yi agboó ne ηka. ⁴ Abó mambé muú yi ágbárege ula gepú bíí chacha, muú ayi akage gbare baá bíí chanchá nnó áwugé ji ne áchyege ji enógé. ⁵ Mbɔgé muú alá káge gbare ulá gepú bíí chancha, apyεmbɔ nnó ne agbare εchomele bɔɔ Εσωω? ⁶ Abε fɔ ntó muú yi afyéé metɔɔ gakegake ne Εσωω. Abεgé mbɔ, akágé bε ne nepa, Εσωω afyéé ji né εfwyale wye ndere afyéé dánchɔmeló né εfwyale gétúgé nepa. ⁷ Abó mambé muú ayi yéndémuú anógé. Mbɔgé mbɔ fɔ wɔ akagé kwe né metaá dánchɔmeló, akpa mekpɔ genɔɔ.

Gepɔgé bɔɔ abi apoógé né εchomele Εσωω

⁸ Bɔɔ abi apoógé né εchomele Εσωω ntó abó mambé bɔɔ abi ájógé meɔɔ nenɔme nemaá, áwyaá gepɔ gelógélɔ, ányuú fɔ mmɔɔ dɔdɔ. Abεgé fɔ bɔɔ bi ábɔɔ gejeé ne ηka. ⁹ Abó mambé bɔɔ bi ágbárege depɔré Jisɔs chánéné εtiré mbεmbe bɔɔ alá akagé, ne nana Εσωω apye εsé dékaá ne défyéé metɔɔ wyeé ne dékwɔlegé dé tíí ne metɔɔ εwé εkaá nnó dépyéé genó eyi gelú cho. ¹⁰ Gemεge nnó ásé εbwɔ nnó ábé bɔɔ abi apoógé né gepúge Εσωω, abó mamua εbwɔ, ágege nnó ákwane mampye utɔɔ bimbɔ ne áse εbwɔ.

¹¹ Andée abi ápye gefóge utɔɔ bina ntó, abó mambé andée ne gepɔ

gelógélɔ, ábé andée bi alá achɔɔ fɔ bɔɔ mabɔ, andée abi ágbaregé menyammyε bwɔ chánéné, abi alá bwεgemmyε, ándée abi muú akágé nere metɔɔ ne εbwɔ né yéndé meti.

¹² Muú ayi apoge né εchomele Εσωω abó mamba le mendée ama, abó mangbaré baá bíí, ne ula gepú bi chánéné. ¹³ Bɔɔ abi apoógé chánéné né εchomele bɔɔ Jisɔs ábɔɔ enógé ne akágé jɔɔ meɔɔ tágétágé gétúgé depɔré εtiré detome ne Kras Jisɔs.

Gekpekegé genó eyi apye εsé dékaá

¹⁴ Mbele mbɔ umεé manchwɔ ngé wɔ mboó ndɔ yi. Yémbɔ nsame mbɔ ηwe yina εta wyeé, ¹⁵ nnó nla chwɔ wáwá wɔ, wɔ okáá nkane bɔɔ abɔɔ mampyege né ula gepúgé Εσωω. Elé gepú eyígé na ne gelú εchomele bɔɔ Εσωω muú álu mebe. Εwú ntó ne elú gekwa ne nebɔme ení negbaré wáwálé Εσωω meko. ¹⁶ Elú mme gbɔgónɔ nnó unó bi Εσωω apye εsé dékaá ne dékwɔlege ulú gekpekegé genó.

Kras achwɔ fa mme nkane mekwáá,
Mendoó Ukpea εleré nnó ji ápye gabo wɔ.

Makiénné Εσωω ntó ágé ji.

Bɔɔ ágaré mekomeɔɔ wuú fa mme. Gejamegé bɔɔ áfyéé matɔɔ ne ji.

Εσωω ase ji afé mfaá né melu ηgo.

4

Sεge gébé ne ánlere gebyɔ

¹ Nana, Mendoó Εσωω εgarege gbɔgɔnɔ nnó meso gébé bɔɔ bifɔ ályage nye depɔré abya melómélɔ. Akwɔlege nye lé mandoó gebyɔ ne unó bi aló nchye álerege. ² Bɔɔ abifɔ áselé nye unó bina áleregé eké εbwɔ ágarege unó bi ulú wáwálé, yémbɔ εbwɔ ambɔɔ ákaá nnó elé gebyɔ. Ndere εbwɔ ápyεmbɔ, matɔɔ bwɔ ákwe kénde, akágé sé genó eyi gelú gyéé ne eyi gelú chɔ. ³ Εbwɔ agarege nnó bɔɔ ábagé fɔ neba, ne nnó ányége fɔ ufɔɔ menyéé ebifɔ ebi

Ἐσῶω ακωυεέ nnó bṓó áchyege ji matame ányegé ndere ákamé ne ji ne ákage wáwálé ayi atome ne ji.

⁴ Yénde genó eyigé Ἐσῶω ακωυεέ gela, muú ashyaḡe fṓ genó mbṓgé aké áselé geji achyege matame mbaá Ἐσῶω. ⁵ Néndé mekomejṓ Ἐσῶω ne mmyemenene ápyé geji gela pópó.

Be maá utṓó melómélṓ mbaá Kras

⁶ Ne mbṓgé ṓgaregé áḡme unó bina, ṓbéé nye maá utṓó melómélṓ mbaá Kras Jisṓs ne ṓbṓó nsa né depṓré Jisṓs etiré delu mmu abya melómélṓ ayi alere wṓ ṓkwṓlegé.

⁷ Ṗfyegé fṓ mekpṓ mandoge ukenkene abya abi ála pogé fṓ bṓó ákwṓlege Ἐσῶω. Pye menyammye wye awúgé ne mampyḡe unó bi Ἐσῶω akélege. ⁸ Muú aké apyεé menyammye wuú abenege nnó apyḡe metu elṓme, yémbṓ muú aké apyε menyammye wuú abenege né mampyε genó eyigé Ἐσῶω akélege, elṓme epwṓó néndé abéé ne nsa né geḡwá eyigé nana ne eyi gechwṓ meso gébé.

⁹ Genó eyigé njṓó mbṓ gelú wáwálé ne yéndemuú anere metṓó wyeé. ¹⁰ Ge ula bi esé démmye dépye utṓó ne eshye mbṓ. Esé déneré metṓó ne Ἐσῶω muú álu mebe. Ji ne alu Menchyé geḡwá mbaá esé ako, chacha bṓó abi ákamé ne ji.

¹¹ Gé unó bi ṓbṓó manlere na ne fye eshye nnó ápyḡege ubi. ¹² Ekágé ṓpye genó eyigé bṓó áselé wṓ fuú né dembane tyε, leré lé gepṓ gelṓgélṓ mbaá bṓó ako abi áfyεé metṓó ne Ἐσῶω, né mejṓó wye, né geḡwá jyε, né gejeé eyigé ṓbṓó ne bṓó, né metṓó ewé ṓfyεé ne Ἐσῶω, ne né metṓó wye ewé elú pópó. ¹³ Chyεé gébé jyεé ṓkúgé mekomejṓ Ἐσῶω né echomele bṓó Ἐσῶω, ṓfyḡege bṓó eshye ne ṓlere ebwṓ mekomejṓ kpaá tε me nchwṓó. ¹⁴ Ekamegé ṓfeé mekpṓo né echyε ewé wṓ ṓwyaá. Ἐσῶω achyεé wṓ echyε ewémbṓ gébégé ekwṓ bṓó kpakpa echomele

Ἐσῶω ánere wṓ amu mmye. Ἐσῶω apyεé ebwṓ ágaré echyε ewé Ἐσῶω achyε wṓ.

¹⁵ Chyε geme jyε ṓpyḡé unó bina yéndégébé nnó bṓó áḡene nkane utṓó byε uwene. ¹⁶ Sé gébé ne geḡwá jyε ne unó bi wṓ ṓlerege. Pyḡe wye unó bina néndé ṓke ṓpyε mbṓ ṓwenegé nye geme jyε ne eyigé bṓó bíi áwuú wṓ.

5

Majyεé ndere ṓgbaregé akwi andée

¹ Ṗjṓgé fṓ mejṓó metometo ne mekoó mende, chyḡege lé ji majyε ndere nte wye. Chyḡege njyε usa majyεé ndere aḡmo byε. ² Chyḡege akoó andée majyεé ndere amma byε, chyḡé ntó ansṓ ándée majyεé ndere aḡmo byε abi ándée, pyḡé mbṓ né ebwṓ ne metṓó wye mmu pópó.

³ Chyḡege enoge mbaá ándée bi alu ákwi ándée wáwálé. ⁴ Yémbṓ mbṓgé mekwí mendée awyaá baá, yele upyáne, genóge mbe eyigé ebwṓ abṓó mangi gelú nnó, abṓ apṓógé mala upú bwṓ ndere bṓó echomele Ἐσῶω ábṓó mampyε ne áshuge ntó ulṓó melu ebi ama bwṓ ne ante ábṓ ápyε. Aké apyεmbṓ, metṓó ntó egṓó Ἐσῶω. ⁵ Ne mendée ayi alu mekwí mendée wáwálé, élé ayi álá pṓ fṓ ne muú ayi apógé ji, aneregé metṓó wuú ne Ἐσῶω ne anenemmye mbaá Ἐσῶω utuú ne ḡwṓmese nnó Ἐσῶω apṓó ji. ⁶ Ne mekwí mendée ayi achyḡege geme jí manyegé geḡwáge mme, agbo me ye élé álu mebe. ⁷ Gárege aḡme unó bina, nnó ékágé muú fṓ agé meti ewé ashulé ebwṓ ndo. ⁸ Ne muú ála pele aḡme bíi, ushuú chacha ula gepú bíi jimṓ ebyennó ashya makwálé depṓré Jisṓs etiré défyε metṓó wyeé ne abṓ apwṓ muú yi álá fye metṓó ne Ἐσῶω wṓ.

⁹ Mekwí mendée akwṓnege usaá aḡme uléε ne ṓgbéé mabṓ míi né geluage akwi abi echomele

Εσωω επογε εβω. Ne abó mambé mendée ayi abó ábané elé menó ama. ¹⁰ Όβó mangé nnó alu mendée ayi bós afege galógáló yi ji apye, awéé baá chancha, anene ankéé, ashwonege uka bós Εσωω, apoóge bós abi ágene εfwyale, achyéé gemé ji mampyεge galógáló né yende meti.

¹¹ Όfyégé fó akwi andée abi alu ambane né geluage abi abó mamπόό εβωó nénde gejeé eyigé εβωó áwyaá né ubele gekulege né matóó bωó, getogé gepwogé metóó ewé εβωó áwyaá makwólé meti Kras, ákelege nnó ama ábá ánó bicha. ¹² Ndere ápyεmbó, áchó mashu ne Kras gétúgέ álá bele menomenyéé ewe εβωó ányε ne ji wó. ¹³ Né εgbe ewé fó ala ambwa, ákene upú upú. Ewé ekpe chós elu nnó, ábeé fó lé ámbwá abiabi, ájógε ntó bós mesomeso, ama áfyéé mano né depóre bó, ájógé depó etiré déla déta εβωó wó. ¹⁴ Ndere elúmbó, majyéé ma malu nnó, áso andée abi álú akwi ama ábá anó, ábyé baá, ápele upú bwó, nnó ékágé áchyε muú mawame se meti áchóógé esé mabó. ¹⁵ Nénde ákwi ándée abifó ano me mewaa, ákwólé danchómeló.

¹⁶ Ne yénde mendée ayi ákamé ne Jisós, abege mekwí mendée ula gepú bíí abó mampógé ji nnó metuú ewémbó ebégé sé ewé εchomele bós Εσωω nnó εgené meti mampógé lé akwí abi álá pó ne bós abi apoóge εβωó.

Gefós eyigé agbarege akpakpa né εchomele Εσωω

¹⁷ Ne ákpakpa abi ápyε utós Εσωω chancha, ábó manchyε εβωó gekpekpεge enógé, ushuú chacha abi áfyéé εshyε mangarege ne manlerege mekomejós Εσωω. ¹⁸ Nénde asa né mekomejós Εσωω aké, “Όwegé fó meno mpó nnó ányége fó menyé gébége aké apye utós ne ji mando erise.” Asa ntó nnó, “Muú ayi apye utós abó mansé

nsa utós bíí.” ¹⁹ Ékágε ówuú ndó yi bós ashulege muú kpaá εchomele Εσωω, εκosé nnó bó ntese ábege apea ye áléé abi ágarege nnó ji alu gye. ²⁰ Bós áké ápyε wye gabo shulege εβωó ndo gbηηno né εchomele bós Εσωω nnó bós abifó ábógé εfóó.

²¹ Εσωω, ne Kras Jisós choncho ne makiénné ayi Εσωω ajyaá álú bó ntesé ba, ndere me ngarege wó ne metóó wa meko nnó wó óbele majyε mi me nchyéé mbó wó na. Όké apyéé genó mbaá bós óleregé fó angya, se nnó bós ako álu wye janja.

²² Όwege mmyε manere muú amu mekpo manje ji nnó abe muú utós né εchomele Εσωω, ákpégé fó mbwa ne gabo yi bós bicha ápyéé. Bele genwá jyε pópó.

²³ Gétúgέ une ebi ummyε wó yéndégébé, ómage nyú se le manaá mamímamí. Selé ntó ekεke mmós ónyúgέ, apyεge mbó ómyéé sé yéndégébé.

²⁴ Gabo yi bós bifó apyéé alu wáwá mangε ne alerege nnó εβωó ákpene nyε né unós mpa, yémbó ayi bós bifó ágenege nyε gébé geji. ²⁵ Wyεmbó ntó ne elú né galógáló ayi bós apye. Galógáló ayi bós apye alu wáwá mangε, yémbó, yé ebe elé ayi álá ágené fó kókoge, akágé la fó bibíí.

6

Majyéé mbaá áfwε

¹ Bós ako abi alu áfwε ábó mangε nnó áchyεge enógé gbene mbaá bós abi ábó εβωó. Garé εβωó ápyéé wyεmbó nnó ékágé muú fó achós mabó Εσωω yé elé unó bi ese délerege. ² Afwé abi bós bi ábós εβωó, áfyéé metóó ne Kras, ékágé ábyágé bós abi ábós εβωó, elé εβωó ako álu baá Εσωω. Εβωó ábós mampyε lé utós bwó chancha ápwó ndere abó ápyε mbεmbe néndé bós abi ágené nsa né utós bi εβωó apyéé, elé bós Εσωω abi εβωó áfwé ábós

gejeé ne ebwó. Lere ebwó unó bina, ofyeye ebwó eshye nnó ápyeye ubi.

Majyéé mi matomé ne anleré gebyo ne mmwólé ηka

³ Ne muú aké alerege unó bi cha ebi ulá kwane ne mekomejóo Ata sé Jisós Kras, ayi álu wáwálé ne ulá ukene ntó ne unó bi áleré esé ndere dékwolege meti Esowó, ⁴ alu muú ayi mmu agbeé ji ne nepa, ne akáge ye genó ne afye lé mekpo manyége mbeé né ukeke uchu ebi ulú né ηwe Esowó. Unó bina ne upyeyé bóó aké ábóó unó matóó ásoó abifo, ábóó mawáme, áchóó bóó mabo, ⁵ ne mbeé ayi ála byéé. Elé bóó abi uferé ebwó ula pó sé mmu cho ne akágé sé ntó genó eyi gelú wáwálé ne áfere nnó meti Esowó elú lé mampye ebwó abo gefwa. Ekágé ogya ye mbaá yi ufóó bóó bina ulú.

⁶ Elú wáwálé nnó mankwólé Esowó achwóó ne nsa, mbógé unó bi déwyaá ukwane esé metóó. ⁷ Néndé, ye genó eyigé ese déchwó ne geji né mme yina gepó, ne elú ntó wáwálé nnó ye genó eyigé dékpane fa mme déjye ne geji gepó. ⁸ Ndere elúmbó, mbógé débége ne mandeé ne genó eyigé dénye unó bina úkwáné ne ese. ⁹ Bóó bi ákelege mambé ne gefwa ákpene né mmuameno, ákwene né mmu metaá gejamégé unjekenége uno ne usóó depó tire defyeyé ebwó né mmu efwyale ewe echóó genwáge ebwó. ¹⁰ Néndé gejegé ηka ne gepye bóó ápye yéndé gefógé gabo. Bóó bifó ályaa mankwólé deporé Jisós etiré esé defye metóó wye gétúgé ákelege mambó gejamégé ηka. Ndere ápyeyé mbó áwáne gemege bwó ne gejame mesome ewé kpaá.

Genó eyige Pól aklege nnó Timōti dkaá

¹¹ Ne wó, muú Esowó, boó unó bina, mmyege mampyege genó eyigé gelú cho, nóge wye lé ji, fyeye metóó ne ji, bóge gejeé ne bóó, koóge

metóó, selé depó pere. ¹² Myeumye ululó ndere muú ayi áfyeyé metóó ne Kras, nneré metóó mambó genwá eyi gélagé byé. Elé gétúgé genwá eyigé na né Esowó ákuú wó, otene né mbe ushu gejamégé bó ntese ogaré nya gbəŋəŋə nnó ofye metóó ne Kras. ¹³ Me ngarege wó unó bina uko né mbe ushu Esowó muú achyege genwá mbaá yéndé genó ne né mbe ushu Ata se Kras Jisós muú atene né mbe ushu Pəntyos Palet agaré wáwálé ayi atome ne jimbo. ¹⁴ Me ngarege wó nnó obó mampyege unó bina uko, aké opyeyé mbó muú fə áshúlégé wó ndo. Ne pyege wyembo kpáte Ata sé Jisós Kras amagé chwó. ¹⁵ Kras achwóó nye wye né gébé eyi gekwané Esowó metóó. Ji Esowó mbií ne abóó bóó ako. Ji alu mfwa bó afwa ne Ata yi bó áta, ¹⁶ ji mbií ne ála gboó ne ajwolege né mmu genjbo eyigé yé muú alá kágé jyé kwókwólé wye. Yé muú alu danje ji ne yé muú akágé ge ji. Enóge ne uto ube ebií te kwyakwya. Amen.

¹⁷ Garé bóó abi awya gefwa fa mme yina nnó ékágé ebwó ábwége mmye. Garé ebwó nnó ékágé áneré matóó bwó né gefwa genó eyigé déla dékage mbógé gebéé te kwyakwya, áneré lé metóó ne Esowó muú achyegé esé yéndégenó detú nnó dényége ne nechóchó. ¹⁸ Gare ebwó nnó, ápyeye galógaló, nnó utóó ululó ne ube gefwage bwó, ánenege amu áchyege echye, apógé ate bóó. ¹⁹ Aké ápyembo, ánywérege gefwáge bwó, ne ákwyegé mbó elé nebómé nelónél né genwá bwó eyi gechwó meso gébé. Ge mbó ne abóó mampye nnó abóó genwá eyi gélu genwá wáwálé.

²⁰ Timōti gbare unó bi Esowó afye wó né amu chancha, okpegé né mejóó ewé ela epó ne nsá. Jnyégé fó mbeé ne bóó gétúgé depó etiré bóó aké délu denja ewé délá depó. ²¹ Bóó abifo áferé nnó áwyaá gefógé

denḡa etiré na, gétúgέ eyigémbɔ
áno mewaá, ákwɔlegé sé depɔré
abya melóméló etiré ebwó áfyéé
metó wye. Nnenemmye nnó Eṣɔwɔ
alere wɔ galógál.

N̄WE ayi agbeé η̄WE epea eyi P̄l ásamé mbaá Timōti

¹ Me P̄l muú Eṣṵwṵ ajsyáá nnó mbe η̄gbá Kras Jisṵs ndere ji akelege, ngárégé depṵ eti détime ne geṅwá eyi gélágé byé eyi ji anyémeno nnó achyege bṵṵ ndere áchome mmye ne Kras Jisṵs.

² Nsamé η̄WE yina mbaá Timōti, maá yi mbṵṵ gejeé ne ji dṵṵ. Nn̄enemmye nnó, galógál, meshwe, ne nesṵ eni nétánege mbaá Nte se Eṣṵwṵ, ne Ata se Kras Jisṵs né b́é ne wṵ.

P̄l afyéé Timōti eshye

³ Timōti me ntamégé Eṣṵwṵ muú me mpye utṵṵ bíí ne metṵṵ wa mmu p̄p̄ó ndere ante ba ábṵ ápyéé, mentée wṵ yendégébé né mmyemenene. ⁴ Ndere nteé manse jyé gébégé delyagé atéé, mmwólé epye me utuú ne η̄wṵmésé, mángé wṵ nnó metṵṵ wa egbéé ne nechóchó. ⁵ Me nlu nteé nkane ṵfyéé metṵṵ wye meko ne Jisṵs, wye nkane Lois mma wye ayi muú kpaá ne Yunis mma ayi ábyené wṵ abṵ apyéé nya. Ne nana menkaá wáwálé nnó wṵ ṵwya ntó gefoge metṵṵ wembṵ. ⁶ Gétú eyina ne ngarege wṵ nnó ṵnyaá ehye ewe Eṣṵwṵ achye wṵ gébégé menere nya wṵ ebwṵ mekpo, élúli eké mewe. ⁷ Néndé Eṣṵwṵ achyé fṵ esé mendóo wuú nnó epye esé defoge efṵṵ wṵ, achye le esé mendóo wuú nnó ehyege esé uto epye esé deboge gejeé ne bṵṵ ne mágbárege menyammye.

⁸ Ne ékágé mmye egboge wṵ gébégé ṵke ṵgarege bṵṵ dep̄r̄é Ata. Ékágé mmye egboge wṵ gétúgé me yi nk̄pene denṵṵ getu jíí. Yémbṵ kame mangé ewye efwyale gétúgé abya melómélṵ ndere Eṣṵwṵ achyege wṵ uto. ⁹ Eṣṵwṵ aferé sé né

efwyale gabo ne akuú esé nnó débe bṵṵ bíí. Ep̄fṵ gétúgé utṵṵ ulṵulṵ ebi ese dépye, ele gétúgé ji abṵ afere me te nya mampye ndere ji akelege né ulṵṵ melu bíí ebi ukene ne Kras Jisṵs. ¹⁰ Ne nana apye ese dékaá ulṵṵ melu bíí ndere Menchyé geṅwá sé Kras Jisṵs achwṵ. Kras awá uto negbo. Ne alere ese meti geṅwá eyi gélágé byé ne abya melómélṵ wuú.

¹¹ Gétúgé abya melómélṵ yina, Eṣṵwṵ ajsya me nnó mbe η̄gbá, muú ayi agarege, ne menlere abya melómélṵ wuú. ¹² Gétu eyigémbṵ, ne me n̄gene mbṵ efwyale. Yémbṵ mmyé égbṵṵ fṵ me n̄ende me nkaá muú yi mfyéé metṵṵ wa ne ji. Ne nkaá nnó akáge gbare unó bi ji afye né amu ya kpaá té bíí bimṵṵ ukwṵnege.

¹³ Kwṵlege majye malómálṵ ami me nchye mbṵ wṵ cháncha. Ṷké ṵpyembṵ fyegé wye metṵṵ ne Jisṵs, bṵge gejeé ne bṵṵ wye ndere ese bi déchome mmye ne Kras Jisṵs dépyéé. ¹⁴ Bélege wáwálé yina ayi Eṣṵwṵ afye wṵ né amu chacha. Ji afye wṵ wáwálé yina né amu né uto Mendoó Ukpea ewe ejwṵlege ese mmye.

¹⁵ Kaá ntó nnó aṅme bi átane né gebage mewaá Eṣya ako chóncho ne Figelṵs ebwṵ ne Hemogenes ábṵ me.

¹⁶ Nn̄enemmye nnó mejé Eṣṵwṵ ebe ne ula gepú Ṷnesiforus, n̄ende afyéé me eshye metṵṵ yendegébé, mmye egbo fṵ ji nnó me nlu né gepúge denṵṵ. ¹⁷ Gébége ji akwṵne né melṵ Rom akete me ne efofoge kpaá te agene me. ¹⁸ Nn̄enemmye nnó Eṣṵwṵ alere ji galógálṵ bíí unṵṵ mpa. Ne wṵ mbṵṵ ṵkaá me nkane ji apóo me né melṵ Efesṵs.

2

Timōti menkwólé melómélṵ mbaá Kras

¹ Timōti maá wa, b́éé ne eshye ewé etanege né galógálṵ ayi Kras Jisṵs muú alerege ne ese abi déchome

mmye ne ji. ² Unó bi ówuú me nlere né mbe ushu gejamégé bós, lere ntó ubi mbaá bós bií muú ákage neré metós ne ébwó.

³ Ndere muú bee melóméló mbaá Kras Jisós abo makpome mmye mange éfwyale ewe bós abi áfyé matós ne Jisós ágene. ⁴ Muú bee ayi apyéé utós bií ne metós wuú mmu ema nnó metós egó muú kpaá ayi asele ji utós, aferege amu né depó etiré bós meló ápyéé. ⁵ Wyembó ntó ne menlome gatele ne ate bós ala aselé nsá mboge alá lome ndere mabe gatele mako akelege wó. ⁶ Ele mampye makós ayi áfyé eshye mampye utós né mekós wuú ne akwane mambé muú yi anyé mbwe yi mbe. ⁷ Fere unó bi menjós mbó, ne Ata apoge nye wó ókaá ubi uko.

⁸ Jjige fó nte nnó Jisós Kras akwilé nya né negbo. Jjigé fó nte nnó ji alu mpyáne mfwa Devid ndere elu mmu abya melómelo ayi me ngare. * ⁹ Abya melóméló ayi me ngarege ne ngene éfwyale. Awéle me ne bó mkpokove eke me kwene ébe, yémbó muú ákage we fó mekomejós Esówa ne bó mkpokove. ¹⁰ Ne me nkame mange éfwyale we, gétúgé bós abi Esówa ajya, nnó ébwó ntó átáné né éfwyale gabo gétúgé áchomé mmye ne Kras Jisós abo ntó ngó ayi alá byéé. ¹¹ Mejós wena elu wáwálé ewé ejós nnó:

“Mboge esé dégbo ne ji,
debéé nye ntó né genwá déjwole
ne ji.

¹² Mbogé esé dekoge metós gétúgé éfwyale ewé dégne,
déjwolege nye ntó né geluoge
enoge ne ji.

Mbogé esé déshyage nnó dékage fó
ji,
ji ntó ashya nye nnó ákagé fó
esé.

¹³ Mbogé esé delá dépye fó unó sé
wáwálé,

ji apyéé wyeé unó bi wáwálé
gétúgé nnó ji akage kwóré fó
abe muú ayi ji alá pó.”

Muú utós ayi Esówa ágboó ne ji

¹⁴ Tegé ébwó unó bina, ókwele ébwó mbeé né mbe ushu Esówa nnó ékágé ébwó anyege mbeé né ucho mejós. Gefógé mbeé yina ayi alá póge ye né meti fó, atyaá bós lé makpo abi áwuú ji. ¹⁵ Mmye lé mangi mekomejós Esówa nnó abe ne mabó malómáló né mbe ushu wuú, nkane muú utós ayi mmye éla gboó ji. Ji alerege mekomejós Esówa ayi átome ne unó bi úlú wáwálé ne alerege ubi chancha. ¹⁶ Jfyege fó mmye ne bós abi ajógé depó tire dela tanege fó né mekomejós Esówa, nénde dépye bós ajye wye mbe mampyege unó bi Esówa alá akelege. ¹⁷ Unó bi ébwó álerege úlú eke etukwe gepa eyi genyé muú menyammye geláge gboó. Né gelu- age bós bina Hemenos ébwó ne Filetós alu wye. ¹⁸ Ébwó ályaá meti ewe álerege wáwálé, ála leré le nnó Esówa apye me bós ákwilé né negbo. Nkane ápyembó, áfyé gepwa mbaá bós bifó abi abó áfyéé me metós ne Esówa. ¹⁹ Yémbó, mekomejós Esówa atene wáwálé eke nebame gepú enine átene né étarave ye genó gekáge nyige ji. Asa wye áké, “Ata akaá bós bi álu abi.” Asa ntó wye aké, “Yéndémuú yi aké alu muú Ata abo manlyaá gabo mampyege.”

²⁰ Yéndé gepú eyigé mfwa, uchwere menyé ube wye, ébi ákwye ne gul ne seleba ubeé wye, mamba, uku, ne bó asele ntó abe wye. Ebifó úlú ébi uwya enoge, alá nyé menyéé wye tametame ne ebifó úlú ébi ula pó ne enoge, anyé menyéé wye gébé geko. ²¹ Wyembó ne yéndémuú ayi alyaáge gabo nnó abe pópó né mbe ushu Esówa, abeé. Alu nkane uchwere menyéé ébi uwya enoge. Abelege geme jíí nnó akpome

* 2:8 Elú wáwálé nnó: Dékage nnó Jisós alu mpyáne Devid ewena eleré nnó ji alu Muú yi Esówa akweré ji alá gefwa, ayi Esówa anyémemo nnó achwós.

menyammye wuu nnó mbóó gepú asele ji ápyege utóó ulóól wyeé.

²² Né getu eyina, bo ólyaa gepo gebogebo eyi njeusa ne aso abifo áwyaá. Fye lé mekpo wye mampye genó eyi gelú cho. Fye metóó wye ne Eσωω. Bó gejeé ne ate aηme. Be ne nesó nkane okene ne ate aηme abi ákuú mabó Ata ne matóó bwó mmu pópó. ²³ Ochoge mbwa ne bóó abi ányé ukenkene mbeé nende, wó okaa nnó gefóge mbeé yina áchwóó bóó ne mawáme. ²⁴ Ne muú utóó Eσωω abóó fó mambε menwáme mawáme, abó mambε muú nesó mbaá bóó ako. Abó mambε menlere melómelo ne metóó ela sóó ji wáwá. ²⁵ Ajóge mejóó ne nesó ne achye majye mbaá bóó abi alá káme ne ji wó nnó ákaa mbaá ayi ebwó alu gyeé. Nkane opyembo, Eσωω akáge néne ebwó meti akwore metóó bwó ákaa wáwálé ayi atome ne ji. ²⁶ Ne nnó ndófo akage kere né defore débwoó átané né mataá danchómelo muú abó apyene ebwó alá wuu lé ne Ji.

3

Gepo eyigé bóó abéé nye ne geji né kwyakwya gébé

¹ Ne kaá nnó gébé eyigé mme ake alé chwó kwya, efwyale ejame nye dáó. ² Gébé eyigémbo ákwaá abóó nye lé gejeé ne gemεge bwó ambóó, abó nye geje ne ηka, abwεge mmye, áchyegé nye sé ate enoge, áshye ate, áwuu nye sé majye ámmá ne ante bwó, ye oma pye bwó ndé, matóó ágóó fó ebwó, ábéé nye sé pópó né mbe ushu Eσωω. ³ Alómé nye sé melu, agene nye sé meshwe ne ate ákwaá, áchwóó nyé ate mabó, ábálege matóó, ápyéé efo, ákíí nye sé genó gelógéló. ⁴ Achyεge ate ájeé mankwaá, aláá nye bóó gebyó, ápye unó tametame, ágbéεge nye ne gempage, abó gejeé manyé genwá, abóó fó gejeé ne Eσωω. ⁵ Gébé eyigé mbántó abéé nye eke bóó abi ákwólege deporé Eσωω, yémbo

áshyá nye utó bi ulú wyeé. Ochoge fó mbwa ne ufóó bóó bina.

⁶ Né geluage bwó, abifo ákpene né úpu bó alá ajeé mbaá andée abi apwa ebwó mmye. Andée bimbo álu abi gabo ayi ebwó ápye ne ákwólege, áchyεge ebwó efwyale né metóó. ⁷ Andée bina áwya gejeé mangi yéndé gefóge genó eyi matóó bwó ágarege, yémbo akágé, kwone fó mbaá ayi ákaáge genó eyi gelu wáwálé. ⁸ Ne ndere Jens ebwó ne Jambras átene nya ukpene ne Mo-sis wyembo ntó ne bóó bina ala kámege ne genó eyi gelú wáwálé. Ebwó alú bóó abi matóó bwó alá ferege sé depó chánéné, ábyó gebyó nnó áfyé matóó ne Eσωω. ⁹ Yémbo ájye nye ye teté ne unó bwó ebimbo nénde, ela gachye bóó ákaa nnó ebwó álu unkenkene bóó. Ndere ebo epye nya ne Jannes ebwó ne mejeé wuu Jambres.

Pól achye Timōti kwyakwya majye

¹⁰ Ne nana wó Timōti, okaa unó bi me nlerεge, okaa gepo ya, ne genó eyigé me mferege mampye né genwá ya, okaa nkane me mfyéé metóó ne Jisós, nkóge metóó, gejeé eyi me mbóó ne ate bóó. ¹¹ Ne okaa nkane ntene janja né gejamégé efwyale ewé ekwólege me, okaa ndere bóó ámmye amu ne me, okaa efwyale ewe me ngene, depó tiré dépye ne me né melo Antiok, Ikanyóm, ne melo Lystra. Okaa ntó ndere ámmye me amu ne me nkogé metóó, yémbo Eσωω apóó me ntane wye ye jya gegoó me mmye wó. ¹² Elú wáwálé nnó yéndémuú ayi áhomé mmye ne Kras Jisós ne abóó gejeé mambele genwá jíí ndere Eσωω akélege, ate bóó ágóó fó manchyε ji efwyale. ¹³ Bóó abo, ne bóó gebyó bina, gabo ayi ebwó ápyéé, ábéé nye ndere muú, abóó nye debele akwe nnyi. Abwólege nye bóó ne bóó ntó ábwólege nye ebwó. ¹⁴ Yémbo wó Timōti cho

wyε mβε ne unó bi áleré wó, ne fyεé metó wyε chancha. Wó ókaá chánéné ufóó bóó abi áleré wó unó bina. ¹⁵ Ne wó ókaá mé mekomejóó Éσωω τε dembane ayi achyε wó denja etiré depyε wó ótané né efwyale gabo gétúgέ ofyεé metóó ne Kras Jisós. ¹⁶ Unó uko bi úlú mmu ηwe Éσωω utane lé né uferé Éσωω jimbo. Unó bina upoge manlerege εse unó bi úlú wáwálé, unyane bóó bi ápyε gabo, unyage εse mati yi dela kwále chancha wó, ne alerege εse nkane débóó mambelé genwáge sé cho ndere Éσωω akélege, ¹⁷ nnó yéndémuú ayi apyεé utóó Éσωω abe ne denja deko, akwane mampyε yéndé utóó ulóól.

4

¹ Me njógé unó bina ngarege wó ne eshye né mβε ushu Éσωω ne Kras Jisós muú achwógé nyε mangbáre gefwa jii ne mansó mpa bóó abi agboó ne abi álu abε, nkpeage wó nnó, ² ógarege bóó mekomejóó yina yendégébé ópwage. Ye né gébé gelógéló ye gébé gebogebo. Pyεgέ bóó ákaá mati ayi ápyε gyεé, nyane εbwó nnó ályaa gabo. Fyεge εbwó eshye, koógé metóó ne ólerege εbwó unó bina. ³ Néndé gébé géchwó nyε eyi bóó ála ákií nyε se manwú wáwálé ayi bóó alerege, ála aferé nyε le unó bi εbwó ákelege ne ákelege nyε le anlere abi álerege εbwó unó bi ulóme εbwó metóó. ⁴ Ne ályage nyε manwú genó eyi gelú wáwálé ála ákwále lé ukwene bó abya. ⁵ Ne wó Timōti ye εma εbe nnó gbarege wyε mmyε jyεé. Ye ógene efwyale nnó, koóge wyε metóó, pyε utóó byε ndere mengaré abya melóméló. Pyεgέ utóó byε ebi Éσωω achyε wó uko.

⁶ Mbógé né getu ya, nla me meti gewúle. Ela gachyεé manoó ma magbele mme nkane mmóó gepe. ⁷ Me mmyε ummyε ulóól, nlome gatele wa abyé. Ngbare deporé

Kras chancha kpa τε nnére. ⁸ Ne nana nsa wa agile me. Nsa yimbo élé éla genwá εwé muú ayi abεé cho né mβε ushu Éσωω abóó. Muú yi achyεge nyε me éla εwéna né bíí bi mbó élé Ata. Ji asóó nyε mpa yéndémuú chancha né bíí mpa. Achyεge nyε fó le me mbií, achyεge nyε ntó bóó abi ágilé ji ne gejeé nnó ji achwóó.

Mechó ewé etomé Pól jimboó

⁹ Ne kele meti óchwó óbane me wáwá. ¹⁰ Néndé Damas alyaa me afε né melo Tessalonika gétúgέ abóó gejeé ne unó mme. Kresens ntó afé melo Galasiya ne Titós afé Dalmatya. ¹¹ Wyε le Lukase jimbií ne ala fa ne me. Óke óchwóó se Makós enyú ne ji dechwó, néndé ji apóoge me né utóó dóó. ¹² Ntó mbó Tikikós né melo Éfesós. ¹³ Óke óchwóó se nku gefwene wa ayi nlyaa mbaá menme se Kapus né melo Truus, ne bó ηwe ba óchwóó ne εbwó, ushu chancha uchancha bó ηwe ba bimbo ójigé fó nte.

¹⁴ Aleksanda mampyε utóó εte, apyε me gabo ayi apwóó amu. Ata Éσωω achyεge nyε ji nsa né genó eyi ji apyεmbo me. ¹⁵ Wó mbóó, kaá nkane ofyε mmyε ne ji, néndé atene ukpene ne mekomejóó ayi εsé délerege.

¹⁶ Bíí bi me nkpe ne unó mpa bi mβε mashyaa mmyε ya né depo tire ámále me mmyε, ye muú ama ayi achwó nya wyε nnó apóo me apó. Ébwó ako abo me, nene le mmyε nnó Éσωω asógé metóó ne εbwó. ¹⁷ Yémbó Ata abó alu ne me ne achyε me utó nnó ngare mekomejóó wuú gbene nnó bóó bi álá pó bóó Jus áwuú. Ne ji afere me né meno genyanya. ¹⁸ Ata Éσωω aferege nyε wyε me né yéndé efwyale gabo ewé mkpe ne, ne apóge nyε me mkpe né gefwa ji, eyi gelu né mfaánebuú. Matame mabé ne ji τε kwyakwya ne kwyakwya. Amen.

Kwyakwya matame

¹⁹ Tame Priska, ebwó ne Akwila
 ne ula gepú Onesiforus. ²⁰ Erastus
 ala né melo Kōrent, Trōfimōs ntó
 améé nlyáá ji né melo Melitos.
²¹ Mmye achwó gemege nnó neba
 nekwone. Yubolos, Pudens, Linos,
 Klodya ne aḡme abi álu we ako áké
 ntame wə.
²² Nnennemye nnó Ata abe
 ne wə, ne nnó álerégé enyú ako
 galógáló.

N̄we ayi P̄l ásamé mbaá Titos

Matame

¹ Elé me P̄l maá utó Ës̄w̄o ne ñgbá Jis̄s Kras ne nsamé ñwe yina. Ës̄w̄o achyéé me utó bina gétúgé b̄ó bi ji ayaá nnó ábé abíí, nnó mpyé ebw̄ó áfyegé wye metó ne Ës̄w̄o ne nnó mpye ebw̄ó ákaá wáwálé ayi ápogé ebw̄ó ákw̄olege dep̄ré Ës̄w̄o chánéné. ² Ewéna epóge nnó ebw̄ó áneré metó mamb̄o genwá eyi gélagé byé eyi Ës̄w̄o muú ayi alá abyogé gebyo ányéé me meno te ukwene nnó achyegé. ³ Ne gébé eyigé ji ayaá gekw̄onégé, ji apye genwá eyina gegéné né mekomejó wuú. Elé mekomejó yina ne Ës̄w̄o Mempoó sé áfyéé me né amu nnó ngaregé. Ne wye nkane Ës̄w̄o achyéé me majyéé, mb̄ontó ne mpyéé utó bíí.

⁴ Me ntóme ñwe yina mbaá Titos. Me ngboó ne ji ndere esé ako défyéé metó ne Jis̄s.

Me nn̄nemmye nnó Nte sé Ës̄w̄o ne Kras Jis̄s Muú áwene gemége sé alere w̄o galógáló, apye ntó w̄o ðe né nes̄o.

Gep̄o eyigé muú kpaá echomele b̄ó Jis̄s ab̄ó mamb̄e ne geji

⁵ Ula bi me ntómé w̄o né meló Kret úlú nnó w̄o óneré mampye unó bi ulaá, ne nnó ojya ákpákpá né mmú gepúgé Ës̄w̄o ndere me mbó ngare mé w̄o nnó apye né yéndé melo. ⁶ Muú ayi abéé muú kpaá né gepúgé Ës̄w̄o, ab̄o mamb̄e muú ayi genwá jí gela gep̄o ne dembyó, ábané ele mendéé ama. Baá bíí ntó ab̄o mankame ne Jis̄s, ábéé ne gep̄o gelógéló, áchyege enógé mba b̄ó kpakpa. ⁷ Muú kpaá né mmu echomelé b̄ó Ës̄w̄o alu muú ayi apelé ndere utó Ës̄w̄o ukene. Ndere elúmb̄o, ab̄o mamb̄e muú ayi alá ákágé shulé ji ndo, ab̄ó f̄o mamb̄e muú nen̄ga, muú

ayi awyaá gefere, menyuu mmó, abéé f̄o memmye mammye, ne abéé f̄o muú ayi aselegé ebw̄o. ⁸ Ab̄o mamb̄e muú ayi anene an̄kéé, agboó ne genó gelógéló, muú ayi akagé gbaré mmye jíí, ajógé mejó wuú gbógónó, abéé cho né mbe ushu Ës̄w̄o ne apyéé genó eyi ji ab̄ó mampye. ⁹ Ab̄o ntó mamb̄e muú ayi agbaré mekomejó Ës̄w̄o ayi alere ji chancha, nnó ji ntó akaá ndere aleregé unó bi b̄ó Ës̄w̄o akw̄olegé, nnó áleré b̄ó abi álerege unó ebicha nnó álu gyéé.

Weége anleré gebyo yéndégébé

¹⁰ Njógé m̄b̄o mecho ewéna gétúgé gejamégé b̄ó abi átene ukpene ne mekomejó Ës̄w̄o yina. Ebw̄o alú b̄ó meno ne b̄ó dembw̄olé chacha ekw̄o abi átomé wyeé eshye nnó áb̄o mans̄o muú ns̄o ne atene cho né mbe ushu Ës̄w̄o. ¹¹ Ekamegé w̄o olyaá ufó b̄ó bina ajye mbe ne dep̄oti né mmu gepúge Ës̄w̄o. Ebw̄o ápye me gejamégé mala upú ákwe tametame ndere aleregé unó bi ebw̄ó amb̄ó ne ab̄ó nsa, ewé alá áb̄ó f̄o manleré ubi w̄o. ¹² Muú ekpávé bw̄ó ama ayi alu muú melo Kret ewéna ajó ntó ato ne b̄ó bíí aké, “B̄ó Kret alu b̄ó gebyo, b̄ó nchye ne ambwa abi ányéé gen̄o.” ¹³ Mecho ewéna elu wáwálé ne ðb̄o manshulegé ebw̄ó ndo, ðwegé ebw̄ó yéndégébé nnó ebw̄ó ákeré ákamé ne genó eyi gelú cho eyi getome ne dep̄ré Jis̄s. ¹⁴ Amágé wu ne nye se ubi ebi b̄ó Jus ajame yé. ¹⁵ Yéndégenó gelú pópó mbaá b̄ó abi alá ap̄o ne uferé uboub̄o né mmu metó. Yémb̄o abi alú ne uferé uboub̄o, ebw̄ó bi alá áfyéé metó ne Ës̄w̄o w̄o, yé genó gef̄o eyi gelú ebw̄ó pópó gep̄o. Deba etiré dégbeé ebw̄ó mats̄ó dépye uferé bw̄ó úlú wyeé nchyenchye. ¹⁶ Aké ebw̄ó ákage Ës̄w̄o, yémb̄o gep̄ogé bw̄ó geleré nnó áshya ji. Ebw̄ó álu b̄ó abi muú alá ákágé b̄o gejeé ne ebw̄ó ne áwú f̄o Ës̄w̄o. Ye

galógáló ayi ebwó ákágé pye ne bós ápó.

2

Majye ami Titos abós manchye bós echomele Jisas

¹ Ne wó Titos, óbó manleregé elé unó bi ulú cho ndere mekomejós Esowó agarege. ² Chyegé bós kpakpa né mmu gepúge Esowó majyéé nnó abe pere ne bós, ápyegé utó ne eshye, ákágé genó eyigé ebwó ápye, ákágé ndere ágbaregé mmye bws, átene chánéné né metós ewé áfyéé ne Jisas, abógé gejeé ne bós. Akogé wye metós chánéné gébége mmuameno achwógé.

³ Wye ndere ólere ákpakpa abi ande, mbántó ne óbós manlere abi andée, nnó ebwó ábé ne gepó eyi gechwós ne enógé, áchóge fí bós mabó, áchygé fí gemege bwó né mmós manyúgé. Aleregé elé genó eyi gelu cho, ⁴ nnó ebwó ápye áso andée ábó gejeé ne áno bwó ne baá bwó. ⁵ Gare ntó ebwó nnó ákágé genó eyi ebwó ápyéé, ábé bós abi áno bwó, ebwó ebwó ne ákaá désóré bwó. Pye ntó ebwó ákaá nnó abó mampyegé utó né upú bwó. Aleregé ntó ulós melu áwugé áno bwó nnó ékágé mekomejós Esowó abe ne gembya.

⁶ Wyembó ntó ne óbós manleré ngyeé usa nnó ákaá ndere ágbaregé mmye bwó. ⁷ Ne wó Titos óbó manlere gepó gelógéló né yéndégenó eyi wó ópyéé, ókwilegé manleré ebwó genó, leré ne metós wye mmu pópó, ópyegé nselé. ⁸ Mekomejós ayi atanega wó meno, abe ayi muú awúgé alá ákágé shulé wó ndo, nnó muú mawámé wyeé awugé meno egbe ji akpa mekpo unós.

⁹ Chyegé afwe majyéé nnó ábó manwúgé ne ante abi ábós ebwó né yéndégenó, ápyege elé genó eyigé ebwó ákelegé. Ekágé átene ukóló ne ebwó, ¹⁰ yé unó bwó ntó ájogé fí. Ebwó ábé elé bós abi ante bwó ákágé

neré metós ne ebwó nnó yéndégenó eyigé ebwó ápyéé gelerege elé ndere mekomejós Esowó Muú áwene gemége sé alome.

¹¹ Esowó aleré bós ako galógáló wuú ayi ji áwenege gemége bó. ¹² Ne galógáló yimbó achyegé esé majyéé nnó déféré amu né depó etí delá déchwós fí ne enógé mbaá Esowó, etí delu elé depóré mmwólé unó mme, nnó dégbarege mmye, debe ne gerwá eyi gelu cho ne nnó dépye genó eyigé Esowó akelégé fa né mme yina, ¹³ ndere dégilé gekpekepegé genó eyigé esé déneré metós wyeé gelu nnó Esowó sé ayi apwós amu alerege mmye ne utó gefwa jíí. Esowó yina elé Jisas Kras Mewené gemége sé. ¹⁴ Jisas yina ne achye geme ji gétúgé se nnó áwéné esé né yéndé gefógé gabo, ashwóne esé nnó débé bós bíí abi akpané gechyéé mampye galógáló.

¹⁵ Titos óbó manleregé bós unó bina, fyegé ebwó eshye ne weége ebwó ne uto ebi Esowó achyéé wó. Ne ókamegé muú abya wó ndere óleregé ubi.

3

Bege ne gepó gelógéló

¹ Titos, tége bós byeé nnó áshúlégé mmye bwó mme mbaá ákpakpa ne bós abi ábós uto né meló. Awugé ne ebwó, ábé ntó téné mampye genó eyi gechwós ne galógáló mbaá bós ako. ² Ekágé áchógé mabó muú fó, ályaa mawámé, áselé depó peré, ne nnó abe chancha ne bós ako.

³ Néndé mbembe esé débo deke-nege ntó wye ndere ebwó, déwuú nya fí ne Esowó dépyeé nya gyeé. Dékwe nya eké afwe ndere dépyeé unó bi menyammye sé ákelegé ne ebi ugós esé metós. Déchós nya gébé se mambalegé matós ne ate. Bós abifó áké ábós unó matós ásoó esé. Bós abifó ápaá esé, esé ntó dépaá ate. ⁴ Yémbó gébége Esowó Muú áwene gemége sé áleré esé galógáló

ne gejeé eyigé ji abóó ne esé, ⁵ aferé esé né efwiyale gabo. Epófó gétúgέ galógáló ayi esé dépyeé, ji age lé esé meshwe ne áwene geme gesé. Ji ashwóné matóó sé nnó débó genwá eyi gekε ne Mendoó Ukpea epye esé déla bóó ake. ⁶ Esówo afyé esé Mendoó Ukpea ewéna egbeé esé né mmye ndere Jisós Kras Mempoó sé achye geme jí gétúgέ sé, ⁷ nnó gétúgέ galógáló wuú, esé détené cho né mbe ushu Esówo degilé mambó ntó genwá eyi gélágé byé. ⁸ Mejóó wena elu wáwálé, ne nkelegé wó otome eshye manleregé ewu, nnó yéndémuú ayi áfyéé metóó ne Esówo ágbaré menyammye wuú chanéné, nnó ápyegé galógáló yéndégébé. Unó bina ebi me ngaré mbó wó, uló ne upogé yéndémuú.

⁹ Ne ekamege wó ocho mbwa ne bóó abi anyeé genkekenégé mbee yé mbeé mankógé mabó ukwene ante ne mammyege gétúgέ ebe. Unó bina upó ne nsa ne ulú élé ubyankwó unó. ¹⁰ Yéndémuú ayi ógene nnó agboó ne mawámé ne mbeé manyegé, chyε ji majyeé dama, ekogé ndó epea alá awuú fó, fa mbwa ne ji, ¹¹ néndé ókaá nnó gefógé muú eyigé na, alu muú ayi anyeé utuú ne gabo ayi ji apyeé aléré nnó jimbóó achó mabó mú.

Kwyakwya mejóó

¹² Me nkelegé mbó mantó Atemas ewú, nla ntó ji wó, ebyennó ntómé nye lé Tikikós, ne yéndémuú bwó achwógé ewú, mmye nnó wó óchwó óbane me wena né meló Nikapolis néndé nkelegé nnó neba nebye me ewú. ¹³ Anme se bina apea, Senas muú ebe ne Apolos ájyeé nye neke, áké ájyeé chyéé ebwó yéndégenó eyigé ebwó ákelegé ókamegé ebwó ájye amuamu. ¹⁴ Gare bóó se ewúmbó né meló Krete nnó ági manleregé ulóó melu. Aké ápyeé mbó, ágene unó manchyéé mbaá bóó abi unó ulíí ebwó. Garege ebwó nnó ékágé ábe ambwa.

¹⁵ Anmé sé ako abi álu ne me álóó enyú matame. Tame ntó ájeé se abi ágboó ne esé ne áfyéé matóó ne Esówo. Nnenemmye nnó Esówo áléregé enyú ako galógáló.

Nwe ayi Pól ásamé mbaá Filemōn

Matame

¹ Me Pól muú nkpe ne deno gétúgé utó Kras Jisós ne nsame ηwe ayina. Nlú fa chónchó ne menme sé Timōti. Ntome ηwe ayina eta wye Filemōn. Wó olú mejeé sé ayi débóó gejeé ne wó dóó ne nte muú utó ayi dépyéé utó esowó chónchó.

² Esé délóó matame mbaá Apfia menme sé ayi mendée ne Akípus nte menme ayi démmye dépye utó Kras chóncho eké bóó bee. Délóó ntó matame mbaá echomele bóó Esowó ewe enywérege né gepú jyé.

³ Nnenemmye nnó Nte sé Esowó ne Ata Jisós Kras álérégé enyú galgáló, ne apye enyú débé né nseó.

Pól aféé Filemōn

⁴ Menme wa, yéndégébé me nké nnenemmye mfyéé wó ntó né mmyemenene, ne ntagege Esowó wa, ⁵ gétúgé nwuú nnó ofyéé metóó ne Kras ne bóó gejeé ne ate bóó Esowó ako. ⁶ Nnenemmye nnó mmye eyi ese déchome ndere bóó abi ákame ne Jisós, epye wó akaá chánéné genó eyi getome ne mejé ewé ese déwyaá ndere bóó Jisós Kras. ⁷ Menme wa, gefó gejeé eyigé bóó ne bóó Esowó gepyéé metóó egóó me, ne gema fyéé me eshye ndere bóó gejeé ne ebwó mbo epyéé matóó ákwenege ebwó mmu.

Pól anene Filemōn mmye nnó ase Jnesimós

⁸ Ndere me nlú muú dentoó Jisós Kras nkage garé wó ne utó ba nnó wó pye genó eyigé bóó mampye, yémbó mpyéé fó mbo. ⁹ Ndere elúmbó, nnene elé wó mmye né gejeé eyigé débóó ne ate. Me Pól nnene wó mmye ndere muú kpaá wye ne muú ayi akpene deno

gétúgé Kras Jisós. ¹⁰ Nnene wó mmye nnó wó ogé meshwe ne maá wa Jnesimus. Nge ji ndere maá wa gétúgé mpye ji afyéé metóó ne Kras gébégé nlú né gepúgé deno. * ¹¹ Mbe mbe ji abó alú gebyanjkwogé muú né eta wyeé. Ne nana alu muú melóméló né eta wye ne eta wa.

¹² Me ntome ji nnó akere eta wye. Elú me eké mbwii metóó wa ne ntome mbo eta wyeé. ¹³ Mbo nké mbele ji abe fa ne me, ase melu wye mampógé me ndere nlú né deno gétúgé abya melóméló. ¹⁴ Yémbó nkelegé fó mampye genó gefó eyigé wó ola mbóó mbe akame wó. Mpyembó, nnó yé aké apye genó mampóó me, apye ndere metóó wyeé egarege, ékágé ebe nnó me ne ηmárege wó mekpo mme.

¹⁵ Ndófo Jnesimus alyaá wó né mboó gébé nnó ji amage kere eta wyeé enyú debe ne ate teé kwyakwya. ¹⁶ Mbe mbe ji abó alú mefwé wye, yémbó nana aηea geme apwó mefwé néndé alá nte menme wye gétúgé ji ntó afyéé metóó ne Kras. Me mbóó gejeé ne ji dóó, yémbó ushuú gejeé eyigé bóó nye ne ji gejamé kpaá gepwó amu néndé ji alú nte mekwaá ne nte menme wye ayi afyéé ntó metóó ne Ata.

¹⁷ Ndere elúmbó, mbógé ose me ndere nte muú utó Ata, achwógé, se ji amu apea wye ndere me mbo nchwógé osele me. ¹⁸ Yé apye wó genó gefó gebo, yé anye elé wó ujwóó, gií me. ¹⁹ Elé me mbóó Pól ne nsamé ne ebwó wa ngarege wó nnó nkwalé wó ujwóó bimbó. Mmáge fó nnó yé wó mbóó ogbarege me ujwóó né gejwá jyé. ²⁰ Ndere elúmbó, menme wa, né gétúgé mabó Ata pye me galgáló. Pye metóó egó me ndere nte menme ayi afyéé metóó ne Kras.

²¹ Ne me nkaá wáwálé nnó ndere me nsame ηwe yina apye nye wye ndere me njóó. Ne apyéé nye yé

* **1:10** Elú wáwálé nnó: Mabo Jnesimus matene nnó muú yi áchwóó ne nsa.

genó eyi gepwṓs eyigé me ngii.
²² Genó eyigé cha eyigé me mmagé
 gbéé gelú nnó, ṓkwyε melu né maá
 gepúgé aṅkéé bele εta wa. Me
 nnere metṓs nnó Ata awuú nyε
 mmyεmenεne nyú, apyε me ntané
 denṓ nkeré εta nyú.

²³ Epafras nte muú ayi akpene
 denṓ gétúgé Kras Jisṓs alṓs enyú
 matame. ²⁴ Wyεmbṓ ntó ne Makṓs,
 Aristakṓs ne Damas ne Lukase álṓs
 enyú matame. Ebwṓ álú áte aṅme
 abi ápyεé utṓs Ata.

²⁵ Nnenemmyε nnó Ata Jisṓs Kras
 álééréé enyú galógáló.

NWE ayi ásamé mbaá bɔɔ Hibrus

Mekomejɔɔ ayi Esɔwɔ apye maá wuú agaré

¹ Nyá mbembe Esɔwɔ apye bɔɔ ekpavé bií agaré ukwené ante sé mekomejɔɔ wuú ndɔ, ndɔ ne ndɔ né mati ufɔɔ ufɔɔ. ² Ne nana ayi mme achwɔ bye, Esɔwɔ apye maá wuú agaré esé mekomejɔɔ wuú. Maá wuú yina ntó ne ebwɔ ne ji akwyéé yéndégenó fa mme chóncho. Ji ne Esɔwɔ ábélé nnó abe menyéé geteé unó uko ebi ji awyaá. ³ Elé maá yina ne apyéé gekpékpégé ηgɔ Esɔwɔ ágenege. Ndere ji alú, mbɔntó ne Esɔwɔ alu né mati mako. Mekomejɔɔ wuú awyaá utó ne élé mekomejɔɔ wuú yina ne apyéé nnó yéndégenó eyigé akwyéé gekene chánéné. Ji anerege mampye genó eyi gépyeé Esɔwɔ ashwónége gabo ayi bɔɔ ápyeé, afé mfaánebuú, ne ajwólé né melú énogé né egbe ebwónye Esɔwɔ Muú ajeá Apwɔɔ amu.

Maá Esɔwɔ ajeá gemé apwɔ makiénné Esɔwɔ

⁴ Ndere elúmbɔ, Esɔwɔ apye maá wuú ajea gemé apwɔ makiénné jíi wye ndere mabɔ ami Esɔwɔ achyéé ji málómé mapwɔ ami bwɔ. ⁵ Esé dékaá mbɔ néndé Esɔwɔ ajɔɔ fɔ ne ekiénné fɔ nnó, “Wɔ olú Maá wa, fina nla Nte wye.” Esɔwɔ ajɔɔ yé ntó ató ne ekiénné fɔ nnó, “Me mbeé nye Nte wuú ne ji abeé nye Maá wa.” ⁶ Ne gébége Esɔwɔ atóme maá mbe wuú fa mme ama jɔɔ aké, “Gógé makiénné ya ánogé ji.” ⁷ Ge genó eyigé ajɔɔ atómé ne makiénné Esɔwɔ aké, “Esɔwɔ apyéé makiénné jíi álu eké mbyo ne apye baá utɔɔ bimbɔ álu eké manómé mewé.” ⁸ Yémbɔ ajɔɔ ató ne Maá wuú aké, “É é Esɔwɔ, gefwa jye gebéé te kwyakwya ne kwyakwya, ogbarege nye gefwa jye né meti ewé

elú cho ne melóméló. ⁹ Wɔ ogboó ne genó eyi gelú cho ne apáá gepɔgé bɔɔ abi alá ábelegé mabe Esɔwɔ. Ge ula bi me Esɔwɔ, muú nlú Esɔwɔ wye njyaá wɔ nnó abe ne ηgɔ yi apye metɔɔ egɔɔ wɔ epwɔɔ ate ájeé byéé.” ¹⁰ Ama jɔɔ ntó ne maá wuú aké, “Wɔ, Ata, né ula ulɔɔ akwyéé mme, ne akwyéé yéndégenó eyi gelú né mfaánebuú ne ammu jye. ¹¹ Unó bina uchogé nye né meso gébé, ne wɔ mbɔɔ abeé nye te kwyakwya. Ubi uko ugboó nye manaá eké ukwene mandeé, ¹² ne wɔ akɔɔ nye ubi ntó eké gekwenege nkú ne akwórégé nye ubi eké muú akwórégé ukwene mandeé ne ayi make. Yémbɔ, wɔ mbɔɔ akwórégé fɔ ne genwá jye gebyeé fɔ te kwyakwya.” ¹³ Esɔwɔ ajɔɔ fɔ ne ekiénné wuú fɔ genó eyigé ji ajɔɔ ne maá wuú nnó, “Jwólé fa né egbe ebwónye wa, kpaá te mpyeé bɔɔ mawáme byeé akwene eké gelu eyigé onérege uká byeé mfaá.”

¹⁴ Ne makiénné Esɔwɔ ako ulú le mandoó ayi ápyeé utɔɔ. Esɔwɔ atómé nnó ápoogé bɔɔ abi Esɔwɔ áwenege nye gemége bwɔ.

2

Fyegé mekpo né wáwálé ayi déwuú

¹ Te ndere esé dekaá unó bina debɔ mamfyege mekpo né ubi chánéné nnó ékágé deno mewaa. ² Esé dékaá nnó mekomejɔɔ Esɔwɔ ayi makiénné jíi agaré ukwene ante sé alu wáwálé, ne bɔɔ abi alá bélé ji wɔ ne abi ató ntó mekpo, agé wye efwyale ewé ekwane ne ebwɔ. ³ Ndere elúmbɔ, mbogé esé abi déwuú gekpékpége mekomejɔɔ Esɔwɔ ayi áwenege gemége bɔɔ, debyage ji, dépyeé mbɔ nnó ne esé débo efwyale? Ata jimboó ne abɔɔ mbe ágáre bɔɔ mekomejɔɔ yina, ne bɔɔ abi áwuú ndere ji ágárege apye esé dékaá nnó alu wáwálé. ⁴ Ne Esɔwɔ alere ntó esé chánéné nnó mekomejɔɔ yina alu wáwálé né gepɔgé ufelekpa ebi upyeé bɔɔ alá

mano mekpo fuú ne unó ebifó ufóó ufó ebi ulerege utó bií. Ne achyée ntó ufóó ufóó echyε ewé etanege mbaá Mendoó Ukpea mbaá bóó bií ndere ji ákélé.

Elé Jisás ne awenege gemεge sé

⁵ Γε, genó eyigé esé déjógé détome ne geji gelu nnó: Makiénné Esówa fó wó Esówa ábelé nnó ágbare gefwa né mme meke ayi achwó wó ⁶ Né mbaá melu fó né mmu ηwe Esówa ása lé nnó, “E é Ata Esówa mekwaá alú kpe ndé genó ayi otee ji, gebyankwógé nte mekwaá ayi wó akpege alu waá? ⁷ Né mboó gébé, apye fó ji anea yé gemε dóó eké makiénné jyε wó, yémbó ofwa ji ne ηgó ne enógé eké mfwa. ⁸ Wó ofyε yéndégenó né amu jíí. Ása né mmu ηwe Esówa nnó, Esówa afyε yéndégenó né ammu jíí.” Ebyennó yé genó eyigé cha eyi gelaá gepó. Yémbó esé delú dange mbó nnó yéndégenó gelu né amu jíí. ⁹ Yémbó elé Jisás ne esé dégene. Né mboó gébé, Esówa ábelé ji né melu ewé ela enea yé gemε eké ewé makiénné jíí wó. Esówa apyεmbó nnó gétúgé galógáló ayi ji alerege, Jisás ágéé fwyale agbo gétúgé bóó ako. Gétúgé fwyale ewé Jisás agene ne negbo eniné ji agboó, ne Esówa afwa ji ne ηgó ne enógé ndere mfwa. ¹⁰ Esówa ne akwyε unó uko ne ji ne agbaré ubi nnó ukene chánéné. Ndere ji apye nnó gejamégé bóó ábé baá bií abo ηgó, elú galógáló nnó ji apye muú ayi ánenege ebwó meti áwené gemεge bwó, ágé fwyale nnó akwane né yéndé meti mambε muú ayi ákágé pyε ebwó ábó genwá.

¹¹ Jisás muú apye nnó bóó abe pópó chóncho ne bóó abi ji apye ebwó álu me pópó, ebwó ako alu baá Nte ama. Γε ula bi mmyε ela gboó fó ji mankú ebwó nnó anme bií. ¹² Ajóóge aké, “Mpyε nye anme ba akaá gekpékpégé muú ayi wó olu. Mfεge nye wó né echomele bóó

byée.” ¹³ Ama jóó aké, “Elé Esówa ne nliige mmyε ne jí,” ne ama jóó ntó aké, “Gé me na ne baá abi Esówa achyε me.”

¹⁴ Tε mbaá baá bií bimbo, ebwó ako alu akwaá, getú eyigémbó, Jisás jimboó abwolé mekwaá álá eké ebwó nnó ji agbo akε ne negbo nni áchó utó muú ayi apyée nnó bóó ágbó. Ne muú yimbo elé danchomeló. ¹⁵ Ndere ápyεmbó, ápyε nnó bóó áfóógé sé negbo né genwáge bwó geko, elé ebwó abó álu afwe mbaá negbo gétúgé abó afóó néni. ¹⁶ Esé ako dékaá chánéné nnó Jisás achwó lé nnó apoo upyáne Abraham, achwó fó mampoo makiénné Esówa wó. ¹⁷ Γε genó eyigé gepyε ji abwolé ntó mekwaá álá eké anme bií né yéndé meti mbó, nnó abe etukpe ampyée upe Esówa, ewé εgene bóó meshwe, ne muú ákágé neré metóó ne ji nnó ji achyée gepe gétúgé gabo ayi bóó ápyée. ¹⁸ Ji ákágé wené gemεge bóó abi mmuameno ábánege ebwó nana néndé mmuameno abó abané me jimboó ne age fwyale.

3

Jisás aneá gemε apwó Mosis

¹ Anme ba, abi ukpea, muú ayi alu né mfaánebuú akú ntó enyú. Ndere elúmbó, pεge gefógé muú ayi Jisás alú, ji alú ηgba ne etukpe né deporé Esówa etiré esé défyée metóó wyε ne déjógé. ² Ji apyε utóó bi Esówa achyε ji metóó ema wyε ndere Mosis ntó apyée né gepúgé Esówa. ³ Yémbó, Jisás akwané mambó enógé apwó Mosis wyε ndere bóó ánógé muú ayi áténé gepú apwóó gepú eyigé ji áténé. ⁴ Elú wáwálé nnó yéndé gepú muú ne atenege geji, yémbó, muú ayi apyε yéndégenó elé Esówa. ⁵ Mosis apyε utóó bií uko né gepugé Esówa metóó ema, ndere maá utóó Esówa. Utóó bií bimbo utene mbaá unó bi Esówa apyée nye nnó bóó ákaá né meso gébé. ⁶ Yémbó Kras apyε nya

utóó bíi uko né gepugé Eṣṣwá metáó emá ndere Maá Eṣṣwá. Eṣé delú báó gepu eyigémbá mbagé dégbarege metáó sé chanéné ne dénererege ntó wye metáó tágetágé te kwyakwya né unó bi débáó nye.

Déneáge fṣ matáó

⁷ Ge ula bi Mendoó Ukpea ejógé eké, “Fina mbáógé enyú déwúgέ meko Eṣṣwá ⁸ détogé fṣ mekpo ndere ukwene ante nyú abó ápyeé ne Eṣṣwá. Ashya mampye genó eyigé ji ajóó, gébégé ebwó ákene né mashwáne, ákpa mekpo metoó bwó áfworé ji. ⁹ Ewú né mashwáne, ukwene ante nyú ákpélé me, ágé unó bi me mpyeé né usáá aḡme upea. ¹⁰ Gé ula bi metáó eṣáó me ne nje eniné mbá, ne njóó nké, ‘Matáó bwó áférégé fṣ unó choó yéndégébé ne ákágé fṣ genó eyi me nkélege nnó ebwó ápye’. ¹¹ Ne ndere metáó eṣáó me ne ebwó mbá, nkélé nké, ‘Ebwó ákpéné fṣ né melu ugbeé mmye wa.’”

¹² Aḡme ba, ségé gébé nnó, ékágé muú fṣ abe né geluage nyú ayi awya gebobogé metáó ewé ji ashya mamfye metáó ne Eṣṣwá, ati meso ne Eṣṣwá muú alu mebe. ¹³ Genó eyigé enyú debáó mampye gelu nnó, enyú déchyege ate majyéé yéndé bíi pyege wyemba te mbaá delu kuú bíi ebifó nnó fina nnó ékágé yé gabo fṣ ábwólé enyú détogé mekpo ne Eṣṣwá. ¹⁴ Kágé nnó eṣé ne Jisós Kras delú muú ama, mbáógé dégbaré metáó ewé débáó mbe défyne ne ji ne eshye kpaá te dékwónégé kwyakwya. ¹⁵ Wye ndere dékuú nye me, déjigé fṣ nte genó eyigé ajóó nnó, “Fina mbáógé déwúgέ meko Eṣṣwá, détogé fṣ mekpo, ndere ukwene ante nyú apye gébégé átoó mekpo ne ji.”

¹⁶ Ndé bṣ abó áwuú meko Eṣṣwá ne áshyá mampye genó eyi ji ajóó? Elé bṣ ako abi Mosis abá áferé nya ebwó né melo Ijip. ¹⁷ Ndé bṣ abi metáó eṣáó nya Eṣṣwá ne ebwó né

usa aḡme upea? Elé bṣ bi ápyeé nya gabo ágboó né mashwáne. ¹⁸ Ndé bṣ Eṣṣwá abá kélé nnó ebwó ákpéné fṣ né melu ugbeé mmye wuú? Elé bṣ bi alá ákamé nya mampye genó eyi ji ajóó wó. ¹⁹ Mbá ne eṣé dégéné nnó, ebwó ákágé kpe fṣ né melu ugbeé mmye gétúgέ alá áfyne metáó ne Eṣṣwá wó.

4

Eṣṣwá anyémeno nnó achyege bṣ bíi ugbeé mmye

¹ Menomenye ewé Eṣṣwá anyé nya ne eṣé bi dékpene nye né melu ugbeé mmye wuú élú. Ndere elúmbá, ségé gébé nnó ékágé muú nyú fṣ akwe meti, áṣá mpa wuú nnó ákágé nkpe fṣ né melu ugbeé mmye ewémbá. ² Eṣé ntó déwuú abya melóméló wye ndere ebwó abi nya áwuú. Yémbá, eṣé dége nnó mekomejóó Eṣṣwá ayi ebwó áwuú apoo ebwó wó, néndé ndere ebwó áwuú ji ákamé fṣ genó eyigé Eṣṣwá ágaré bwó wó. ³ Elé eṣé bi défyéé metáó ne Eṣṣwá ne dékpene né melú ugbeé mmye epóṣṣ abi alá fye metáó ne ji wó, néndé Eṣṣwá ajóó aké, “Nkelé né metáó usáó wa nnó, ‘Ebwó akpene fṣ né melú ugbeé mmye wa kanka.’” Yélé ji ajóó mbá, abá annere me utáó bíi ne akwyéé melú ugbeé mmye te gébégé ji akwyé mme. ⁴ Eṣé dékaá nnó, melú ugbeé mmye elú wye néndé né melú fṣ né ḡwe Eṣṣwá ájóó ato ne ndá yi agbeé ekeneama nnó, “Eṣṣwá annerege utáó mme mankwye agbeé mmye né utáó bíi uko né ndá ayi agbeé ekeneama.” ⁵ Né melo ḡwe ewé dékuú nye ajóó wye áké, “Ebwó ákpéné fṣ né melu ugbeé mmye wa.” ⁶ Ndere elúmbá, elú wye mme fuú, nnó bṣo bíi ákpene nye né melu ugbeé mmye ewémbá. Yémbá bṣo bi ábáó mbe áwuú abya melóméló yina ákpéé wye wó gétúgέ alá ápyeé genó eyi Eṣṣwá ajóó. ⁷ Getú eyigémbá, Eṣṣwá ábélé bíi bi fṣ,

ne ákuú bíí ebi mbò nnó fina. Ne te nya, Eṣṱwṱ apye Devid agáre mekomejṱó ndere débṱó me mbe déwuú né mekomejṱó yimbṱó nnó, “Fina, mbṱgé enyú déwuúgé meko Eṣṱwṱ détógé mekpṱ.”

⁸ Mbṱgé bṱó bi Joshua abṱ áselé ákpene melṱ Kanáan abṱ nyá ugbeé mmye wáwálé mbṱ Eṣṱwṱ ámá jṱó se ató ne bíí ebicha wṱ. ⁹ Ewéna eléré nnó, bíí ugbeé mmye ebifṱ úlú gilí wye bṱó Eṣṱwṱ. ¹⁰ Yéndémuú ayi akpene né ugbeé mmye Eṣṱwṱ agbégé ntó mmye né utṱó bíí wye ndere Eṣṱwṱ agbeé mmye gébégé annere mankwé mme. ¹¹ Ndere elúmbṱ, démmye ne eshye mankpe né melú ugbeé mmye ewémbṱ nnó ekágé muú se fṱ atóó mekpṱó ne Eṣṱwṱ ndere bṱó Isrelí áto mekpṱó ákwéne nyá.

¹² Mekomejṱó Eṣṱwṱ alú mebe ne awyaá uto. Achyaá apwṱ yéndé aparanja magbe apea ne akpene kpaá akwṱne mbaá genwáge mekwaá géchónene ne mendṱó wuú. Akwṱnege mbaá yi ufere ne défṱó dechonege. Alerege unó bi úlú cho ne ebi úlú gyeé, ebi mekwaá aferege né metṱó wuú ne ebi ji akelege mampyege. ¹³ Ye genṱ gefṱ eyigé Eṣṱwṱ akwe eyigé gelu bibíí né ame Eṣṱwṱ gepṱ. Eṣṱwṱ agene yéndégenṱ chánjéné ne élé eta wuú ne esé dégarége nye yéndégenṱ eyigé esé dépyeé.

Jisṱs alu gekpékpége étukpe Eṣṱwṱ

¹⁴ Esé déwyaá gekpékpége étukpe muú ajye koó né mfaánebuú ájyeé né mbaá ayi Eṣṱwṱ alu. Étukpe ewémbṱ élé Jisṱs, Maá Eṣṱwṱ. Ndere elúmbṱ, dégbaré unó bi esé défyé metṱó wye ne eshye. ¹⁵ Étukpe Eṣṱwṱ sé epṱfṱ muú yi alá ákágé gé fṱ esé meshwe gébégé genṱ geké géjwerege esé mampye ne ji alu muú ayi akpene né yéndé gefṱgé mmuameno eké esé, yémbṱ ji apye gabo wṱ. ¹⁶ Ndere elúmbṱ, déjye tágétágé kwṱkwólé ne geluṱ eyigé

Eṣṱwṱ ajwṱlege wye alerege bṱó galṱgalṱ nnó ji age esé meshwe ne alerege esé galṱgalṱ yéndégebé eyigé genṱ geké gelíí esé.

5

¹ Ajyaá yéndé étukpe Eṣṱwṱ né geluage ákwaá nnó ji atene mbe né depṱré Eṣṱwṱ. Achyegé echye ne nnó apyege ure mbaá Eṣṱwṱ gétúgé gabo yi ebwṱ ápyeé. ² Akágé ndere aselé depṱ peré ne bṱó abi alá kágé ye genṱ abi anome mewaa né depṱré Eṣṱwṱ néndé jimboṱ ntó, unó ebifṱ ujwerege ji mampye. ³ Gé ula bi ji abṱ mampyege ure mbaá Eṣṱwṱ gétúgé gabo awuú jimboṱ ne ayi bṱó ntó. ⁴ Muú ákágé jya fṱ geme jíí nnó abe étukpe Eṣṱwṱ gétúgé akelege mambṱ énogé étukpe. Elé Eṣṱwṱ ne abṱ manjya ji né utṱó bina wye ndere ajyaá nya Eron.

⁵ Wye mbṱ ntó ne elú, epṱfṱ Kras jimboṱ ne aselé ngṱ afye né geme jíí nnó abe étukpe wṱ. Elé Eṣṱwṱ ne ajṱó ne ji aké, “Wṱ olu Maá wa, fina me nla Nte wye.” ⁶ Ajṱó ntó né melu ewé fṱ aké, “Olu mempye ure Eṣṱwṱ te kwyakwya wye ndere ajṱó atome ne Melkisédék.”

⁷ Gébégé Jisṱs alu fa mme, annemmye. Akpa Eṣṱwṱ geka, alilé ne akalege mansé ashulege nnó Eṣṱwṱ muú ákágé fere ji né negbo apṱó ji. Eṣṱwṱ awuú mmyemenene jíí néndé Jisṱs ashulege geme mme anógé ji. ⁸ Ye élé Jisṱs alú Maá Eṣṱwṱ agi wye manwuúgé ne Eṣṱwṱ né efwyale ewé ji agéné. ⁹ Eṣṱwṱ ápyége ji ákwanége mambe étukpe wuú, ji alá muú yi apye bṱó bi áwuú ne ji ábṱó genwá eyigé gela gebye. ¹⁰ Ne Eṣṱwṱ afye ji nnó abe étukpe wuú gefṱó eyigé Melkisédék alú.

Ekágé délya mamfyege metṱó ne Kras

¹¹ Esé déwyaá gejámege unó bi debṱó mangaré enyú gétúgé mecho ewé, yémbṱ ejwerege esé mampye enyú dékaa néndé enyú dékágé

fó genó wáwá. ¹² Né gébé eyigé na, enyú debóó delú mambé anleré mbaá bóó abifó, yémbó elu wye eké bóó fó ábó manlerégé wye enyú unó lerégé, ébi muú abóó mbe ágíí né mekomejóó Eṣṱwṱ. Enyú delu eké bóó abi álu nyuú elé némbé depó ndere bóó abi ákwane manyé menyéé mbóó. ¹³ Yéndémuú ayi alú nyuú lé némbé apó ne défóó mankaá genó eyi gelú cho ne eyi gelu gyé. ¹⁴ Menyéé mbóó alu mbaá ákprakpa néndé ébwó ági ne ákaágé genó eyi gelu cho ne eyi gelú gyé.

6

¹ Getu eyigembó, délyáá yé mampélé lé unó bi debóó me mbe dékaá né deporé Kras, déjye mbe nnó débéné mankaágé unó chanéné. Débóó sé manselé gébé déjógé unó bi débóó me mbe dékaá né deporé Eṣṱwṱ etire défyéé metóó wye ne etire détome nnó muú abó mankwore metóó wuú alya unó bi uchwóó lé ne negbo. Déké dépyéé mbó, elú wye eké demágé fyé mbó lé nebóme gepú enine débó défyéé me. ² Dekaa me ndere awyage bóó manaá Eṣṱwṱ ne ndere annerege muú amu mekpo ajé ji. Dekaa nnó Eṣṱwṱ apyéé bóó akwilé né negbo ne ndere Eṣṱwṱ asóó mpa bóó déma te kwyakwya. Délyáá unó bina dépele mbe, mbe. ³ Mbógé Eṣṱwṱ apógé, esé depye nyé wyembó.

⁴ Ula bi debóó manjye mbe ulú nnó, epófó kókógé nnó dépye bóó abi átíí meso ne Eṣṱwṱ ama kworé matóó bwó. Ufó bóó bina ame abó ákaá me ébwó né deporé Eṣṱwṱ ne áfworé me echye ewé Eṣṱwṱ achyége, Mendoó Ukpea ntó echwó ébwó mmye. ⁵ Ne age nnó mekomejóó Eṣṱwṱ alóme, ébwó ákaá ntó utó bi Eṣṱwṱ alerege nyé né mme meke yi achwóó. ⁶ Mbógé ufóó bóó bina átigé meso ne Eṣṱwṱ epófó kókógé nnó apye ébwó ama kwore matóó bwó néndé elú wye eké ébwó álú wóme wye Maá Eṣṱwṱ né

gekwa ne áchyége ji mekpo unóó né mbe ushu bóó ako ne áwane mbó lé gemege bwó.

⁷ Manaá akwégé, ne melu mme ényúgé manaá dóó ne mbwe ayi apéné wye awene chánéné mbaá muú yi apye utóó wye. Ebyennó Eṣṱwṱ ajé lé nyé melu mme ewémbó. ⁸ Ne mbógé melu mme ewémbó ewéne lé byabya ne meshíí, ebyennó elóme fó ne elá gachye Eṣṱwṱ achó ewu ne kwyakwya asóó ewú né mewé.

⁹ Anme sé, ye elé dejógé mbó, esé dekaá wáwálé nnó enyú dékéné chánéné né unó bi dépye ndere bóó abi áwene gemege bwó. ¹⁰ Eṣṱwṱ alú cho yéndégébé. Ajigé fó enyú nté né utóó ébi enyú dépyéé. Delere nnó enyú dégbóó ne ji ndere enyú depóó ate anme nyú ne delu pye wyembó. ¹¹ Esé dékelege nnó yéndémuú nyú ámmuámé mampyége utóó bíí ne eshye ne akpane gechye wyembó kpa te kwyakwya. Déké dépyéé mbó, dékágé unó bi enyú dénegege metóó wye degilé. ¹² Dékelege fó nnó enyú debwalé ébwá. Ségé lé gekágé nékéné bóó abi áfyéé metóó ne Eṣṱwṱ, akógé ntó metóó ne áselé genó eyigé Eṣṱwṱ anyémeno nnó achyége ébwó.

Menomenye Eṣṱwṱ epyéé esé dénegege metóó né unó bi ji anyémeno

¹³ Ne gébégé Eṣṱwṱ anyéé nya meno ne Abraham akélé geme ji nnó ji apye genó eyigé ji anyémeno nnó apyéé gétúgé muú ayicha alá pó sé ayi anjea geme apwóó ji ayi ji akage kelé ji. ¹⁴ Eṣṱwṱ anyémeno ne Abraham aké, “Wáwálé, njéle nyé wá nchye wá ntó gejamégé upyáne.” ¹⁵ Mbó ne Abraham akógé metóó agilé kpa te agene unó bi Eṣṱwṱ anyémeno nnó achyége ji. ¹⁶ Bóó áke akélégé, áselé mabó muú ayi anjea geme apwó ébwó né akélé. Akelege mbó, yéndé mbeé

ayi ebwó anye asógé ne akamé nnó mechó ewémbó elú wáwálé, ¹⁷Esówá ntó akélege nnó ji apyéé bós abi ásélé nye unó bi ji anyémeno manchye ebwó ákaá chanéné nnó wáwálé ji akworege fó metós wuú. Ge ulá bi ji akélé lé mabó amií jimbó manlere nnó, ji apye nye genó eyigé ji anyémeno nnó apyéé. ¹⁸Mbó ne elú, dewyaá unó upea. Unó bina ulú nnó Esówá anyémeno ne akélé. Unó bina ukworege fó ne ji akáge byó fó gebyó. Ubi upye matós sé ábénége nno, esé bi deboé efwyale débií ne Esówá, dégbarege matós sé, dénérégé matós né unó bi esé dekaá nnó degene nye né meso gébé. ¹⁹Unó bi esé dénege metós wye ugbarege genwáge sé mbaá ama ndere mkpókóve ágbárege ekpe, nnó dépere uka sé nme chánéné. Unó bina ujame esé nnó dekoó ekat dékpe né melu makilé Esówá. ²⁰Jisós jimbó abó me mbe afé ewuú né gétúgé sé gébégé ji alá me etukpe sé te kwyakwya gefós eyigé Melkisedek alu.

7

Depó etire Melkisedek alu mempye upe Esówá

¹ Melkisedek yina alu nya mfwa meló Salem, ne mempye upe Esówá ayi ahea apwó amu. Ne gébégé Abraham atane mewá bee, mbaá awané gejamégé afwa, ndere akerege meso atuú ne Melkisedek. Atuge ne ji Melkisedek ajé ji. ² Ne Abraham akaré unó uko ebi ji afós né mewaá bee né malu afya, achyéé ji melu ema. Unó ulú upea ebi utome ne Melkisedek. Eyigé mbe gelú nnó, mabó mií matené nnó, “Mfwa ayi apye depó etiré delu cho.” Eyigé gepyé unó upea gelu nnó, “Alú mfwa Salem,” ewé éténe nnó, “Mfwa ayi achwós né neso.” ³ Né mmu nwe Esówá, mbaá fó apó ayi ásámé mabó nte wuú ne mabó nma wuú, yé lé ami ukwene ante bií. Bií bi ábyené ji ne ebi ji agbo,

ye muú fó akaá wó. Ji alú eké Maá Esówá ne ji alá wye mempye upe Esówá te kwyakwya.

⁴ Gege yé gefó eyigé Melkisedek ahea gema. Abraham muú abó alú gekwenege nte bós Isréli, achyéé Melkisedek melu unó ewéna ema. ⁵ Né mbaá upyáne Levi ebwó abi alú amppe upe Esówá, ebe Mosis ejoó nnó, ábó mansé melú unó ewémbó mbaá bós Isréli. Ewéna etene nnó, áse unó bina mbaá bós meló bwó, yelé elú wáwálé nnó, ebwó ako alu upyáne Abraham. ⁶ Melkisedek apó fó muú ntoné Levi, yémbó Abraham jimbó akaré unó bií achyéé ji melu ema. Melkisedek ntó ajé ji, muú Esówá anyémeno ne ji. ⁷ Elú wáwálé nnó muú ayi ajéle nte muú yifo ahea gema apwó muú ayi ji ajéle. ⁸ Né mechó amppe upe Esówá abi alú upyáne Levi, abi ásélé melu ema né malu afya, alú lé akwaá abi agbo. Yémbó, né mechó Melkisedek muú asélé melu ema né malu afya, ji alú muú yi alá gbó fó, wye ndere nwe Esówá aleré. ⁹ Ndere Abraham achyéé nya melu unó ema né malu afya mbaá Melkisedek. Esé dékágé joó nnó Levi ntó ne achyéé ewú. ¹⁰ Esé dekáge joó mbó, néndé, gébégé Melkisedek atuú ne Abraham, Levi alú né mmu manóó Abraham, gekwenege nte wuú.

Jisós alú wye eké Melkisedek

¹¹ Gébégé Esówá ajyaá Levi ne upyáne bií nnó abe amppe upe ne ale chye ebe ewé ekene ne utós amppe upe. Ne, mbógé ebo ebe nnó utós bwó ukágé pye nnó akwaá akwane ndere Esówá akélege, mbó Esówá ama kelesé mempye upe ayi cha ayi alú gefós eyigé Melkisedek wó. Yémbó Esówá ajya gefóge mempye upe yi cha ayi alá tané fó né ula gepú Erón, mpyáne Levi wó. ¹² Ne ákwóregé ntóné amppeé upe Esówá, abó mankworé ntó ebe. ¹³ Muú yi déjógé unó bina détómé ne ji, atané né ntoó

eniné cha. Yé muú fò né ntoó enif álu dambe mempye upe Esòwò ayi apyèé upe né geluó. ¹⁴ Esé dékaá chanchá nnó Ata sé atané né ntoné Juda. Mosis ajóó yé genó gefó átó nnó ampnyéé upe Esòwò atanege né ntoó eniné mbò wó.

¹⁵ Genó eyi gepye gema gepye esé dégene chanchá nnó ebe ekwòré lé manchá ayi mempye upe Esòwò ayicha ayi alú gefóó eyigé Melkisedek achwó nana. ¹⁶ Ji alú mempyéé upe, epófó ndere ebe ewé etome ne ntoné ampnyéé upe Esòwò ejóó. Ji alú mempyéé upe Esòwò gétúgè utó genwá jii eyigé muú alá kagé chò geji. ¹⁷ Wye ndere ajóó atome ne Jisòs aké, “Wò òlú Memye upe te kwyakwya gefóó eyigé Melkisedek alú.” ¹⁸ Até gekwenege ebé elá bábá neíndé elú jóó ne epófó ne ncha. ¹⁹ Ebe ewémbò ékágé pye fò bòó akwane ndere Esòwò akelege. Nana genó eyi gelome gepwóó gechwó. Geji ne esé dénerege metóó wye, ne gejame esé dejye kwókwólé ne Esòwò

²⁰ Genó eyigé fò eyi dégbeye mfaá gelu nnó, gébégé Esòwò apye Jisòs alaá mempyéé upe, akelé mempye upe yicha apó sé ayi Esòwò akelé. ²¹ Yémbò Jisòs alú mempye upe Esòwò gétúgè Esòwò akélé ajóó ne ji nnó, “Ata annyemeno wáwálé ne akwené fò menomenyéé wuú, ‘Wò òlu mempyéé upé Esòwò te kwyakwya.’” ²² Ne gétúgè Esòwò akélé mbò, Jisòs ne aténé ndere muú ayi alerege nnó menomenyéé meke elóme epwóó gétúgè elú te kwyakwya.

²³ Genó eyigé fò gelú nnó, ampnyéé upe abi atané né ulaá gepú Levi ája nya dóó neíndé negbo nesóó nya ebwó, ábéé sé wye mampyege utóó bwó. ²⁴ Yémbò gétúgè nnó Jisòs agboó fò, ji apyèé utóó ndere mempye upe Esòwò te kwyakwya. ²⁵ Ndere elúmbò, Jisòs awyaá utó nana mamferé bòó ako né efwyale

gabo dámáa te kwyakwya abi akoógé né amu jii ne achwóó mbaá Esòwò. Ji alu mebe te kwyakwya manenemmye mbaá Esòwò gétúgè bwó.

²⁶ Ji alú gefógé etukpe Esòwò ayi esé dékelege. Ji alú muú ukpea, muú akágé shulé fò ji ndo. Apó fò ne gabo né mmye. Ji afa mbwa ne bóó ubeé, ji alu né melu enógé né mfaánebuú eniné mfaá mfaá. ²⁷ Jisòs abóó fò mampye upe mbaá Esòwò yéndé bii ndere matúkpe ampnyéé upe apyèé wó. Ebwó abóó mbe apye upe gétúgè gabo bwó ne apye ntó gétúgè ayi bóó bifó. Yémbò Jisòs apye gepe ejii mbaá Esòwò damaá mechò ebye gébégé ji achyèé geme ji agboó. ²⁸ Ebe Mosis ejya lé akwaá, abi akágé pye gye nnó abe matúkpe Esòwò. Yémbò mekomejóó ayi Esòwò akele, akele gébégé áfyéé me ebe Mosis. Mekomejóó yimbo ne ájyaá Maá nnó akwane te kwyakwya mambe etukpe ampnye upe.

8

Jisòs ne alu etukpe menomenyéé meke

¹ Memma mechò ewé déjógé mbò elú nnó: Esé déwyaá gefógé etukpe ewéna. Ji ajwólé né melu enógé né egbe ebwònye Esòwò Muú ajea Apwóó amu né mfaánebuú. ² Eféé ne ji apyèé utóó bii né mmu mákilé Esòwò né mmu maá geto ayi wáwálé. Ata ne akwyéé maá geto wú epófó akwaá.

³ Afyéé yéndé etukpe nnó achyégé echye, apyeye ntó upe mbaá Esòwò. Mbantó ne etukpe ewé sé abóó mambe ne genó eyigé ji achyégé mbaá Esòwò. ⁴ Mbógé ji ábò ábe fa mme, mbò ji abò abéé yé mempyéé upe Esòwò chácha néndé ampnyéé upe álu me abi áchyégé echye mbaá Esòwò ndere ebe ekelege. ⁵ Utóó ebi ebwó ápyéé né melu ewémbò úlú élé dendore unó bi apye né mákilé Esòwò né mfaánebuú. Esé dékaá mbò néndé gébégé Mosis

alú mantene maá gepúge Ἐσωω, Ἐσωω ajóó ne ji aké, “Se gébé nnó opyéé yéndégenó gebe wye gefóó eyigé me nleré wá ne mfaá mekwe.” ⁶ Yémbó utóó Jisós unjea geme upwóó ebi ukwene ampyéé upe, wye ndere menomenyéé meke wuú ewé echome bóó mashu ne Ἐσωω eláme epwóó ewé gekwene. Gétúgé etene mbaá unó ulúlú ebi Ἐσωω achyége nye.

⁷ Mbógé gekwenege menomenyéé ékage pye nnó bóó ákwane ndere Ἐσωω akelage, mbó amágé kele sé ewé chá. ⁸ Yémbó Ἐσωω ágegé nnó bóó bíí ápyéé gyeé, getú eyigémbó ne ji ajóó aké, “Ata aké, gébé gechwóó nye eyigé me nnyéé nye menomenyéé meke ne bóó Isreli ne abi Juda. ⁹ Menomenyéé ewémbó ebeé sé ndere ewé me mbóó nnyéé ne ukwene ante bwóó né bíí bi me nsele ebwóó ne amu átané né melo Ijip. Ne ndere ebwóó alá pye sé genó eyigé me nnyémeno ne ebwóó, me ntó nti meso ne ebwóó, me Ata ne njóógé mbó. ¹⁰ Ge menomenyéé ewé me nnye nye ne ntoné Isreli na. Né gébé eyigémbó, me nfyéé nye mabe ya né makpo bwóó, nsa áji né mmu matóó bwóó. Me mbeé nye Ἐσωω bwóó ne ebwóó ntó abeé nye bóó ba. ¹¹ Ne ye muú bwóó amágé lere sé nte menjme wuú, ye muú ula gepú bíí ajóógé sé nnó, ‘Kaágé Ata’ néndé yéndémuú manlo ne bóó abi alá njea geme wó, ákwone mbaá abi anjea geme akaáge nye me. ¹² Ne me nge ne nye ebwóó meshwe né gabo ayi ebwóó ápyéé ne mmágé te sé gyeé ayi ebwóó apyéé cháchá.” ¹³ Ndere Ἐσωω ajóó atome ne menomenyéé meke, ebyennó ji ase nnó ewé gekwene egbo gelu. Ne yéndégenó eyi gegboó gelu, gekwóó ukoó, abelege geji baba.

9

Gekwenege meti ewé débó dénogé Ἐσωω

¹ Menomenyéé mbe ewé Ἐσωω anyéé nya ne bóó, ewyaá mabe ayi álerégé ndere ánogé Ἐσωω. Ne bóó ntó ákwyéé maá geto ayi ánogé Ἐσωω wyeé fa mme. Akare maá geto yimbó malú apea ne makat apea. ² Né meso ekat ewé mbe akuú ewu nnó melu ukpea. Né melu ewéna geluógé etuleka gelu wyeé ne ekpokpogele. Né mfaá ekpokpogele ewémbó áneré ntoó bred eyi achyéé mbaá Ἐσωω. ³ Né meso ekat ewé mmu élé melu ewé akuú nnó melu ukpea ewé epwóó malu ukpea ako. ⁴ Ne melu ewémbó, geluó eyigé asóó elu mbaá Ἐσωω gelu wyeé. Akwyéé geji ne gul. Mekwa menomenyéé Ἐσωω elu ntó wyeé, afyale ewú ne gul. Né mmu mekwa ewéna maá nkwo ayi akwyéé ne gul alu wyeé. Afyé menyéé yimbó ayi ákuú nnó manaá né mmu. Meto Ἐron ewé echíi nya bya elú ntó wyeé ne ubare mataá ebi Ἐσωω asame mabe jíi wyeé. ⁵ Unó fó upea eké makiénné Ἐσωω ulú né mfaá mekwa ewémbó, ákuú ubi nnó bóó charubim. Ubagele bwóó ukwere mbaá ayi Ἐσωω ajige nté gabo bóó. Yémbó dékage pye bóó akaá unó bina uko nana.

⁶ Akwyéégé unó bina ábelégé mbó, ampyéé upe Ἐσωω akpene né mmu maá gepú ayi mbe yéndé bíí ápyéé utóó bwóó. ⁷ Yémbó ekosé etukpe ampyéé upe ne ekpene né maá gepú ayi mmu. Ne ji akpene wye damaá né nje. Ji aké akpene wyeé abó mamkpa manóó menya mampye upe mbaá Ἐσωω nnó Ἐσωω ajinte gabo awuú jimbóó ne ayi bóó ápyéé dankaa. ⁸ Ndere epyémbó, Mendoó Ukpea ebó elerege mbó lé nnó, te ndere maá gepú yimbó ayi mbe alú wyeé ne menombi ntó wye gbege, ye meti epóóó ewé bóó ákágé kpe né mmu maá gepú ukpea ayi apwóó malu ukpea ako. ⁹ Unó bi ulumbó élé gepó eyi gelerege njene esé eniné nnó echye ewé bóó áchyégé ne upe ebi bóó apye mbaá Ἐσωω ukágé pye

fó nnó bɔ́ɔ́ abi ánoḡé Ɛsɔwɔ́ ábɛ́ ne ufere ebi ukwane ndere Ɛsɔwɔ́ akélege. ¹⁰ Unó bina utome élé ne depɔ́ré manyéḡé ne manyúḡé ne ndere muú ashwɔ́nege mmye nnó abe pópó né mbe ushu Ɛsɔwɔ́. Ubi úlú élé mabe ayi atome ne depɔ́ré menyammye ne ubyéé nye gébéḡé Ɛsɔwɔ́ apyegé yéndégenó gelage geké.

Meti meke ewe debɔ́ manóḡe Ɛsɔwɔ́

¹¹ Yémbɔ́ Kras achwó me. Ji alu etukpe Ɛsɔwɔ́ ayi achwɔ́ɔ́ ne unó ulúlú ebi úlú mbɔ́ esé né gébé eyigé na. Ji apyéé utɔ́ɔ́ né melu melóméló mbaá ayi akwane apwɔ́ɔ́ maá geto ayi ampyéé upe abó apyéé nya utɔ́ɔ́ wyeé. Akwaá fɔ́ wɔ́ átene ji wɔ́, mmyeke apó fɔ́ né geluage unó bi úlú fa mme. ¹² Kras akpe né melu ukpea ewé epwɔ́ɔ́ malu ukpea ako dama te kwyakwya. Gébéḡé ji ákpené wye, ákpa fɔ́ lé manoó menya ndere ηme yé ami mpɔ́ ne ákpe né mmu wɔ́, ji ákpa lé manoó mií jimbɔ́ ne ákpené wyeé. Akpeḡé ana gемеḡe sé nnó detane né efwyale te kwyakwya. ¹³ Né menomenyéé ewé gekwene, muú álá pɔ́ fɔ́ pópó aselé élé manoó ηme ne ami menɔ́ mpɔ́ ne matwɔ́ maá mpɔ́ ayi asɔ́ɔ́ né mewé améé ji né mmye nnó abe pópó ndere Ɛsɔwɔ́ akélege. ¹⁴ Ne mbɔḡé manoó amií ufɔ́ɔ́ menya eyina mawyaá uto na, ebyennó ami Kras mawyaá uto kpaá mampwɔ́ amu. Né uto Mendóɔ́ Ukpea, muú alú te kwyakwya, Kras achyéé geme jíí mbaá Ɛsɔwɔ́ gétúḡé sé. Ji apyembɔ́ nnó ashwɔ́né ufere sé ékáḡé dépyegé upwyap- wyané unó ne nnó esé dépyege élé utɔ́ɔ́ Ɛsɔwɔ́ muú alú mebe.

¹⁵ Getú eyigémbɔ́ ne Kras ala muú ayi áchómé bɔ́ɔ́ mashu ne Ɛsɔwɔ́ né menomenyéé meke ewé Ɛsɔwɔ́ anyéé ne bɔ́ɔ́ bií. Ji apyembɔ́ nnó bɔ́ɔ́ abi Ɛsɔwɔ́ akuú, abɔ́ mejé ewé elá ebyéé fɔ́ te kwyakwya ewé ji anyémeno. Mbɔ́ ne elú néndé

negbo níí eniné mbɔ́ ne nepyéé nnó áféré bɔ́ɔ́ né gabo ayi nya ɛbwɔ́ ápyé gébéḡé gekwenege menomenyéé.

¹⁶ Nwe geteé alu wye eké menomenyéé. Muú asáḡé nwe geteé ágáḡéḡé ndere ji agbogé akarege unó bií, alyage ubi kpaá te ji agbogé ne akaré ubi. ¹⁷ Gefɔḡé nwe yimbɔ́ awyaá uto mbɔḡé muú ayi asamé ji agbo. Mbɔḡé muú ayi asame ji álá agboó wɔ́, nwe yimbɔ́ afulé yé genó. ¹⁸ Getú eyigémbɔ́ ne manoó malá magbele mme wɔ́, nnó menomenyéé ewé mbembe ebefo ne uto. ¹⁹ Mosis agaréḡé bɔ́ɔ́ mabe Ɛsɔwɔ́ ako, ase manoó anɔ́ mpɔ́ ne ami ηme áchwaré ne manaá, abó eta maá genɔ́ɔ́ ayi akuú nnó hisɔp ne néwú negelé anyua né mmu, améé né nwe mabe Ɛsɔwɔ́ ne menyammye bɔ́ɔ́ ako ntó. ²⁰ Ameéḡé mbɔ́ ajɔ́ɔ́ aké, “Géḡé manoó ami magbaré menomenyéé ewé Ɛsɔwɔ́ anyéé ne enyú, agaré nnó debele na.” ²¹ Wyembɔ́ ntó ne Mosis améé manoó mimbɔ́ né maá geto ne yéndégenó eyigé asele anóḡé Ɛsɔwɔ́ wyeé. ²² Ndere mabe yimbɔ́ alerege, elu wáwálé nnó aselé lé manoó ne apye nnó yéndégenó gebe pópó né mbe ushu Ɛsɔwɔ́. Ne mbɔḡé manoó mala machyéé mme wɔ́, ajigé fɔ́ nte gabo.

Gepe eyigé Kras apyéé géféreḡe bɔ́ɔ́ gabo mmye

²³ Ge ula bi, asele lé manoó menya ne apye nnó unó bi úlú lé dendoré unó bi úlú né mfaánebuú ube pópó. Yémbɔ́ abɔ́ manse lé gonge upe eyi gelɔme kpaá gepwɔ́ɔ́ manoó menya ne apye nnó unó bi mbɔ́ né mfaánebuú ube pópó. ²⁴ Kras akpe fɔ́ élé né maá geto ayi akwaá akwyéé ne apye ejíí gepe wɔ́. Melú ewémbɔ́ elú élé dendoré melu ukpea ewé elú né mfaánebuú. Ji akpe élé né mfaánebuú neni ambɔ́ɔ́, atene mbe ushu Ɛsɔwɔ́ gétúḡé esé. ²⁵ Ji akpe fɔ́ né mfaánebuú nnó apye gepe jíí ndɔ́ndɔ́ ne ndɔ́ ndere

etukpe akpene yéndé ñme né melú ukpea ewé epwó malu ukpea ako manchyéé manó ami mala mapó fó ami jimbóó né mbaá Esòwò wó. ²⁶ Mbógé ebe nnó mbò ne ji abóó apyéé, mbò ji agé efwyale ndòndò ne ndò te ula ulóó mme. Ndere elúmbò, ji achwó ndò gamaá né gébé eyi mme achwóó kwyaa ne achyéé gеме jíí nnó áneré ne gabo. ²⁷ Elú me nnó yéndémuú abò magbó demaá, agbogé mbò agilé unóó mpa ayi Esòwò apane. ²⁸ Wyembò ntó ne Kras agboó ndere gepе nnó aferé gejamégé bóó né gabo. Ne ji amagé chwó nye ndò yifo. Né gébé eyigémbò achwóó sé né gétúgέ gabo sé, achwóó elé nnó awene gемеge bóó abi agilé ji alá mmyemmye bwó.

10

Gepе eyi Kras gelú lé damad te kwyakwya

¹ Ebe Mosis elú lé dendore unó ulúuló ebi ulú manchwó, epófó unó bimbo ubi ambóó. Getú eyigé mbó bóó aké achwóó mbaá Esòwò upе ebi ebwó anyuarege apyéé yéndé ñme, upyéé fó kánka nnó ebwó akwane chánéné ndere Esòwò akelege. ² Mbógé ebe ebe nnó gefógé upе bina upyéé nnó bóó akwane chánéné ndere Esòwò akelege, mbò bóó ntó amagé téе sé mechó gabo ne abò amagé pye sé upе bimbo. ³ Yémbò upе bina ebi bóó anyuarege apye yéndé ñme, upyéé lé nnó bóó átégé gabo ayi ebwó apyéé. ⁴ Néndé manóó anò mpò ne ñme makágé fere fó bóó gabo né mmye cháchá.

⁵ Ge ula bi gébégέ Kras alu manchwó fa mme ajóó ne Esòwò nnó, “Wó ókelegé sé upе ebi bóó ápyéé eta wyeé ne echye ewé bóó áchyegé. Wó ókwyéé lé menyammye ayi ókwyéé óbelé nnó me nse mpye upе wye. ⁶ Menya eyi bóó asóó kpógelé né geluógé upе ne echye ewé ebwó áchyegé gétúgέ gabo ayi ebwó ápyéé ukwane fó wó metóó wó. ⁷ Ne njóó nké, ‘Esòwò gé

me na nchwó mampye genó eyi wó ókelege nnó me mpye wye ndere asamé né mmu ñwe atomé ne me nnó mbò mampye.’” ⁸ Kras abò mbe ajóó ne Esòwò aké, “Ufóó upе bi bóó ápyéé ndere ebi apyéé ne menya, yé ebi ápyéé ne umpomé yé ebe lé ebi bóó ásoó né geluógé upе mampye upе eta wye ne unó bi bóó achyegé gétúgέ gabo bwó ukwané fó wó metóó wó.” (Yé elé ebe Mosis eké ápyegé mbò.) ⁹ Ne ama ajóó aké, “Ge me na, nchwó mampye genó eyigé wó ókelege nnó mpye.” Ndere elúmbò, Esòwò aferé upе bi ukwene nnó apye gepе eyigé Kras gesе malu bwó. ¹⁰ Ne gétúgέ Jisòs Kras apyéé genó eyigé Esòwò akelege, achyéé menyammye wuu ndere gepе te kwyakwya. Getú eyigémbò esé dela bóó ukpea né mbe ushu Esòwò.

¹¹ Né gekwenege menomenyéé ampyéé upе Esòwò ápyéé utóó bwó yéndé bíí. Anyuarege upе bimbo manané manané, yémbò upе bimbo ukágé fere fó bóó gabo né mmye. ¹² Ne Kras awesé mempyéé upе, apye lé gepе gema eyi gekwane te kwyakwya, manshwané gabo sé. Ápyegémbò ajwólé né melu enógé né egbe ebwònye Esòwò. ¹³ Ne ji ajwòle wye agilé kpaá te Esòwò apye bóó mawámé bíí álaá eké geluó eyi ji anerege uka mfaá. ¹⁴ Mbò ne elú nnó Kras apye elé gepе gemaá nnó bóó abi ji ashwònegé ákwane chánéné ndere Esòwò akelege te kwyakwya.

¹⁵ Mendoó Ukpea ntó egaré esé genó eyina. Abó mbe ajóó aké, ¹⁶ Ata aké, “Gébé gekwónégé, ge menomenyéé ewé me nnyéé nye ne ebwó na. Me mfyéé nye mabe ya né mmu matóó bwó ne nsame nye ájí né mmu défóré bwó.” ¹⁷ Ne ama agbéé aké, “Me nteé sé gabo bwó ne depó etiré ebwó ápyéé gyéé.” ¹⁸ Dékagé ge nnó, ajigénte gabo bóó, yé ula fó ubéé sé ebi amagé pye upе.

Déchwó kwókwólé ne Esòwò

débeḡé ne dembyo

¹⁹ Aḡme ba, ewéna etene nnó esé dékágé kpe tágétágé né melu ukpea ewé epwóó malu ukpea ako, gétúgέ manoó Kras ami machyεé mme gébégέ ji agboó. ²⁰ Jisós anené me ekat ewé ekaré melu ukpea ne melu ukpea ewé epwóó malu ukpea ako. Anené esé meti meke ewé ewyaá geḡwá. Ekát ewé Jisós anené mbó, etene mbaá menyammye wuú gébégέ ji agboó gétúgέ sé nnó esé dekoó wye déjye mbaá Esowó. ²¹ Ne te ndere esé déwyaá gekpekpεgέ etukpe ewé epεle gepúgέ Esowó, ²² déchwó kwókwólé ne Esowó ne matóó sé mako ne défyεé metóó ne ji gefóó eyigé déla dékágé be fó ne dembyo néndé manoó Jisós Kras mameé me né matóó sé álá pópó ne ágaré esé nnó delu cho. Ne áshwané menyammye se ne manaá ami makpea. ²³ Déténé ne eshye né depó etiré esé déneré metóó wyeé ne dégaregέ deti. Ekágé déwé mmye néndé Esowó anyegémeno nnó apyεé genó, ápyεé geji. ²⁴ Dékelégé meti ewé défyεé ate aḡme eshye nnó ágbógé ne ate ne nnó álerege ulóó melu. ²⁵ Délyagέ fó mankene uchome bóó Esowó ndere bóó abifo ályaa esé déchome wye mmye, défyεgέ ate eshye, ushuú chacha ayi dégene mbó nnó bií ebi Ata achwóó ula kwókwólé.

²⁶ Néndé mbógé déké dépyεé wye gabo kpékpé ayi dékaá me wáwálé ayi mekomejóó Esowó álerege, gepe eyigé chá gepó sé eyi gekagé fere esé gabo né mmye. ²⁷ Genó eyi degile ne efo metóó élé mpa Esowó ne gekpekpεgέ mewε ewé esóó nye bóó mawáme Esowó. ²⁸ Dékaá nnó muú ayi abyaá ebe Mosis, áwáne ji ágné fó meshwe mbógé bó nteεe apea yé áléé ágarégé nnó ákpa ame age ji ndere ápyεé genó eyi gelere nnó ji akwé ebe ewémbó. ²⁹ Ebeḡé mbó, férege gekpekpεgέ efwyale ewé ebeé nye ne muú ayi abyaá Maá Esowó ne aselé manoó mií ami

magbaré menomenyεé Esowó, nnó mapó yé genó yé élé manoó ami na ne mashwane ji nnó abe pópó, ne ajógé ntó mejóó mebo atome ne Mendoó Ukpea muú alerege bóó galógáló. ³⁰ Esé dékaá ji muú ajóó aké, “Me ne nwyaa utó manshuú amu né gabo ayi ebwó ápyεé, ne nshúgέ nye amu mbaá bóó abi ápyεé ubé.” Ne ajóó aké, “Ata ne asóó nye mpa bóó.” ³¹ Epyεé efo mankwe né amu Esowó muú álú mebe.

³² Téḡé ndere elú nya ne enyú gébéḡé enyú deboó mbe dékaá depore Esowó. Yé élé enyú dégéné gejamégé efwyale né gébé eyigémbó, déténe wye ne eshye yé genó genyige enyú wó. ³³ Gébé eyigé fó bóó ashyεé enyú gbəḡəḡə ne ápyεé enyú déwuú ubalé. Né gébé eyigé fó bóó abi agene ntó efwyale mbó, enyú déchome défyoge ebwó mmye. ³⁴ Dégene meshwe ne bóó abi ákpené deno, ne gébéḡé bóó áfóó unó nyú dékame wye kameḡé ne metóó megómégó ndere dékaá nnó déwyaá unó ulóó ebi upwóó ammu, ebi ubéé nye te kwyakwya. ³⁵ Ndere elúmbó, délyagέ fó mamfyεgέ metóó ne Esowó néndé ji achame nye enyú. ³⁶ Enyú débóó mankogé élé metóó dépyεgέ genó eyigé Esowó akelege, ne déεe unó uko ebi Esowó anyémeno nnó achyεgέ. ³⁷ Néndé Esowó aké, “Elá gachyεé muú ayi achwóó nye achwó achóó sé gébé. ³⁸ Né bóó ba abi ápyεé wye genó eyi gelú cho, abeé nye wye mamfyεgέ metóó ne me. Yémbó muú ayi ajame mmye meso, metóó wa egóó fó ne ji.” ³⁹ Esé depó fó bóó abi ajame mmye meso geḡwagέ bwó genó mme detu. Esé delú élé bóó abi áfyεé metóó ne Esowó ji awene gemεge bwó.

11

Gefóó eyigé bóó dfyεé metóó ne Esowó

1 Metós mamfyé ne Eṣṵwṵ elé ndé? Metós mamfyé ne Eṣṵwṵ elé mankaá nnó débós nye unó bi déneré metós wyeé ne nnó unó bi esé dela delu danḡe úlú wyeé wáwálé. 2 Bós abi nya mbembe áfyéé metós ne Eṣṵwṵ, getú eyigémbṵ Eṣṵwṵ ase nnó apye genó gelógéló.

3 Ne elé gétúgḡ esé défyéé metós ne Eṣṵwṵ ne dékaá nnó mekomejó ayi Eṣṵwṵ ajós ne akwyeé mme. Ewéna etene nnó unó bi esé dégene mbṵ fa mme, akwyeé ubi ne unó bi muú alá gene.

4 Gétúgḡ Ebel áfyéé nya metós ne Eṣṵwṵ ne ji apyeé gepe mbaá Eṣṵwṵ eyi gelme gepwós eyigé menḡmo wuú Ken. Ndere ji apyembṵ, Eṣṵwṵ akame nnó ji alú cho, getugé gepe eyige ji apyeé. Yé elé Ebel agboó te nya metós ewé ji áfyéé ne Eṣṵwṵ elú ejógé mejós te fina.

5 Gétúgḡ Eṇṵk áfyéé nya metós ne Eṣṵwṵ, ji agbo wṵ. Eṣṵwṵ ase ji afé né mfaánebuú mebe. Yé muú ama agé sé ji wó gétúgḡ Eṣṵwṵ asélé ji ayye né mfaánebuú. Gemegé nnó Eṣṵwṵ asé nya ji ayye mfaánebuú alere me nnó gepṵ ejú gego ji metós. 6 Elú wáwálé nnó yé muú ákágé pye fṵ metós ego Eṣṵwṵ mbogé muú yimbṵ alá fyé metós ne ji wṵ, néndé yéndemuú ayi achwṵ kwókwóle ne Eṣṵwṵ, abó mankamé nnó Eṣṵwṵ alú wye wáwálé, ne ji achame bós abi ákeleḡe ji ne matós bwṵ mako.

7 Metós ewé Nowa afyeé nya ne Eṣṵwṵ epye ji awú mbeé ayi Eṣṵwṵ akwólé ji gétúgḡ unó bi upyeé nye meso gébé. Akwye ékpe kpaá ewé ji ne ula gepú bií ákpené mmu nnó ápṵ negbone ḡḡbannyi. Ndere ji apyembṵ mfaánebuú ashulé bós mme né mmye, ne Eṣṵwṵ apye ji ntó alá cho gétúgḡ ji áfyéé metós ne Eṣṵwṵ.

8 Metós ewé Abraham afyeé nya ne Eṣṵwṵ epye ji awú ne Eṣṵwṵ. Akú Abraham ajós ne ji nnó akwilé ajyeé né gebage mewaá eyigé ji achyegé

nye ji meso gébé. Ji alyaa melo wuú afé yé elé ji alá akaá mbaá ayi ji ajyeé wṵ. 9 Metós ewé ji áfyéé ne Eṣṵwṵ epye ji ajwólé né mmu baá otó ndere menḡkéé né mme bós abi cha ayi Eṣṵwṵ anyémeno nnó achyegé nye ji. Mbantó ne maá wuú Asek ne mpyáne wuú Jakṵb ajwólé. Ebwṵ álú bós bi álú mambṵ ntó genó eyigé Eṣṵwṵ anyémeno nnó achyegé ebwṵ. 10 Abraham akó metós ajwólé né baá otó bimbṵ néndé ji abó agilé manjwólé né melo ewé ewyaá mabṵme ayi alá chogé ewé Eṣṵwṵ akwyeé atene.

11 Metós ewé Sara áfyéé ne Eṣṵwṵ, ne epyeé ji akpane uné. Yé elé ji akwós me ukoó, ákoó gébé eyigé ji ábyéne maá, ji afyé wye metós ne Eṣṵwṵ nnó anyégeno mampyeé genó, apye geji. 12 Yé elé Abraham ábené me alá kágé bye se baá, upyáne bií uja eké ambe né mfaánebuú ne gesós né mbale ebéé mega. Yé muú ákágé pa fṵ ubí.

13 Bós bina ako áfyéé wye metós ne Eṣṵwṵ kpaá te agboó. Yé muú bwṵ fṵ ase yé genó eyigé Eṣṵwṵ anyémenó nnó achyegé nye ebwṵ wṵ. Yémbṵ áge lé unó bimbṵ te mbe ne matós ágós ebwṵ. Ebwṵ ákaá nnó ebwṵ alú elé anḡkéé bṵ abi ákógé fa mme yina kógé. 14 Bós abi ajógé mbṵ alere chánéné nnó ebwṵ akéleḡe mbaá ayi abeé melo ewé bwṵ. 15 Mbogé ebwṵ abó átégé lé melo ewé ebwṵ atané wyeé, mbṵ ebwṵ akelé meti mankere wyeé. 16 Yémbṵ ebwṵ ashyagé lé melo ewé elómé epwós ewé ebwṵ abó alú wyeé. Ne melo ewémbṵ elú lé né mfaánebuú. Ndere elúmbṵ, mmye egboó fṵ Eṣṵwṵ nnó ebwṵ ákúgḡ ji nnó Eṣṵwṵ bwṵ néndé ji ákwyeé me melo ábelé ebwṵ.

17 Gébéḡ Eṣṵwṵ amuame Abraham nnó ase maá wuú Asek apye gepe, Abraham ákamé gétúgḡ áfyéé metós ne ji. Elé Abraham yina ne Eṣṵwṵ anyéé nya meno ne ji nnó

abéé ne gejamégé upyáne, yémbó ji akpome mmye manse danchi maá wuú apyé gepé mbaá Esɔwɔ, ¹⁸ yé élé Esɔwɔ ajóó nya ne ji aké, “Gejamegé upyáne ebi wɔ ɔbóó nye utanege nye lé mbaá Asek.” ¹⁹ Abraham ntó ákamé nnó Esɔwɔ akágé pyéé bɔ́ akwilé né negbo. Ne dékágé jɔ́ nnó elú wye eké Esɔwɔ apye Asek akeré né genwá Abraham ase ji akere mmu.

²⁰ Elé gétúgέ Asek áfyéé metɔ́ ne Esɔwɔ ne ji ajelé Jakɔb ebwɔ́ ne Esao, agaré ebwɔ́ mejé ewé ebwɔ́ abóó nye meso gébé.

²¹ Gétúgέ Jakɔb áfyéé metɔ́ ne Esɔwɔ né gébégé ji achwɔ́ gbo ajé lé baá Josef apea abi ande. Né gébé eyigémbɔ́ agíí né meto wuú anógé Esɔwɔ.

²² Gétúgέ Josef áfyéé metɔ́ ne Esɔwɔ né gébégé ji áchwɔ́ gbó agaré bɔ́ó Isréli nnó ebwɔ́ ályage nye melo Ijip. Ne agaré ntó ebwɔ́ ndere ji agbogé ápyéé ne ugoó bíí.

²³ Gétúgέ mma ne nte Mosis áfyéé metɔ́ ne Esɔwɔ ne gébégé ábyené Mosis ábí nya ji né ámfaá áléé, néndé áge nnó ji alú maá ayi alome uló. Ne áfɔ́ yé mambya ebe ewé mfwá melo áfyéé nnó áwáné baá bɔ́ó Isréli né gébé eyigémbɔ́ wɔ́.

²⁴ Gétúgέ Mosis áfyéé metɔ́ ne Esɔwɔ né gébégé ji awené ashyaá nnó asegé fɔ́ ji ndere maá ayi maá mfwá Fero ayi mendée ábyené. ²⁵ Ji ákamé mange efwyalé ne bɔ́ó Esɔwɔ ne nnó ji anyégé apɔ́gé ne nechóchó né mmu gabo ewé nechóchó eniné na nela newyagé. ²⁶ Ji aferé nnó mange efwyale gétúgέ Kras élé gekpekpégé gefwa eyi gepwɔ́ gefwa geko eyi gelú né Ijip néndé ji apelé wye né mbe mambɔ́ genó eyigé Esɔwɔ ácháme nye ji.

²⁷ Gétúgέ metɔ́ ewé ji áfyéé ne Esɔwɔ alyaá melo Ijip abó yé efo wɔ́ né genó eyigé metɔ́ esɔ́gé mfwá akágé pye wɔ́. Ji akó metɔ́ apelé wye mbembe eké abó age me Esɔwɔ muú bɔ́ó alá gené ji ne ame. ²⁸ Elé

gétúgέ metɔ́ ewé Mosis áfyéé ne Esɔwɔ, ne ji agaré bɔ́ó Isréli nnó alá manyé epaá koó upú, ne nnó ase manóó nme ameeé né manombi upú bwɔ́ nnó ekiénné Esɔwɔ ewé ewáné bɔ́ó echwógé ekoo upú bwɔ́ kógé ekágé ewa baá mbe bwɔ́, ndere ewáné nye abi bɔ́ó Ijip.

²⁹ Gétúgέ metɔ́ ewé bɔ́ó Isréli áfyéé ne Esɔwɔ, ne áchyaá ebéé mega ewé ákuú nnó ebéé meglé eké bɔ́ó abi ákené né mme detu. Ne gébégé bɔ́ó Ijip ámuame manchyaá, ebéé ewémbɔ́ eshwyá ebwɔ́ ako.

³⁰ Gétúgέ metɔ́ ewé ebwɔ́ áfyéé ne Esɔwɔ, ebwɔ́ akégé ágyaágé melo Jeriko né mme ndo ekenéama, gebamé mataá eyi genó melo mme gekwe gbarammm. ³¹ Gétúgέ Rahab mendée enó áfyéé metɔ́ ne Esɔwɔ abi bɔ́ó Isréli abi áchwɔ́ cheré melo ewémbɔ́ bibíí. Getú eyigémbɔ́ ne ji alá agboó fɔ́ choncho ne bɔ́ó abi alá ákamé ne Esɔwɔ wɔ́.

³² Me mmagé jɔ́ó na nnó? Unó bi bɔ́ó abi áfyéé metɔ́ ne Esɔwɔ apye uja dɔ́ó. Gébé ne gela gepɔ́ sé eyi me njógé ntome ne bɔ́ó ndere Gidyɔn, Barak, Samsen, Jéfta, Devid, Samuele ne bɔ́ó ekpave Esɔwɔ abifo. ³³ Elé gétúgέ metɔ́ ewé ebwɔ́ áfyéé ne Esɔwɔ, ne ebwɔ́ abifo ámmye bee ne malo kpakpa ápwɔ́ áji. Agbaré malo ebwɔ́ chancha, ne ábɔ́ unó bi Esɔwɔ anyémeno nnó achyégé ebwɔ́. Gétúgέ metɔ́ ewé ebwɔ́ áfyéé ne Esɔwɔ ágbé manó unyanya nnó ékágé uwá ebwɔ́.

³⁴ Aníí mewe ewé elulé wum, wum, wum, yémbɔ́ mewe esɔ́ fɔ́ ebwɔ́ wɔ́. Abifo ábɔ́ bɔ́ó abi aké áwá ebwɔ́ ne bɔ́ó aparanja. Abifo apó ne eshye yémbɔ́ Esɔwɔ achyéé ebwɔ́ eshye. Abi awyaá eshye mamye bee ámmye ábú bɔ́ó bee abifo né malo bwɔ́. ³⁵ Gétúgέ metɔ́ ewé andée abifo áfyéé ne Esɔwɔ, áge bɔ́ó bwɔ́ abi ágbóó ndere ákwilé né negbo. Abifo átulé ebwɔ́ kpaá alá mangbomangbo, yémbɔ́ ákámé

negbo áshya mamferé metóó ne Esòwò bòó ályaa ébwó. Apyembò nnó meso gébé Esòwò apye ébwó abó geɲwá eyi gepwóó amu. ³⁶ Abifò ájwa ébwó ne atulé ébwó ne otoo, awe abifò ne bò mkpòkòvè áfyè ébwó né gepúgè denò. ³⁷ Ató abifò ne mataá áwa. Agyá abifò ubauba ne sòó. Awá abifò ne bò aparanja. Abifò alú ubya bò, áfyéé élé mekò ñme. Achyéé ébwó éfwyale, ámmye amu ne ébwò. ³⁸ Akené nya mmu mewaá tametamé ákwòme makwe áshulege, ábiígè né mmu maba mataá ne ambu né mme. Mme yina ákwane yé mambè mbaá ayi ébwó ákágè ájwòlegè wye wó.

³⁹ Gétúgè ébwó áfyéé metóó ne Esòwò, áké ébwó ápye gechágénè genó. Yé élé elúmbò, ébwó ásé yé genó eyigè Esòwò anyémeno nnó achyège ébwó wó, ⁴⁰ néndé Esòwò awyaá gechachage genó né metóó mampye eyi getome ntó ne sé. Genó eyimbò gelú nnó aselé esé chónchó ne ébwó apye nnó dékwane chánéné ndere ji akelege.

12

Nte sé Esòwò anywòlege esé mati

¹ Né egbe ewé se, bòó bina ako abi áleré esé ndere áfyéé metóó ne Esòwò álu wyeé, áno esé mme eké geko ápelé nnó áge genó eyigè esé dépyéé nye. Ndere elúmbò, dékpa yéndégenó eyi géndó esé eyi gépye esé déla dékágè lome dégbè mewaá chónchó ne gabo ayi áfwyánege esé. Dékógè metóó délómégè wye gatélé ayi alú esé mbe. ² Ndere délómège dépelé wye ne Jisòs muú anene esé meti défyéé metóó ne Esòwò. Wye élé ji ne akpané nye esé apye metóó ewé défyéé ne Esòwò ékwane chánéné. Ji akamé nya magbo negbone mekpo unòó né gekwa. Ji asé yé mekpo unòó ewé elú né gefógè negbo eniné mbò éfú genó wó néndé ji akaá gekpekpègè metóó megómégó ewé Esòwò ákwyeé me

ábelé eta wuú. Gétúgè ji agboó negbo eniné mbò, ji ajwòlé nana né melu enógè né egbe ébwònyé Esòwò.

³ Tégè ndere ji akógè nya metóó agené éfwyale né amu bòó ubeé, bòó ápaá ji. Tégè wye ji nnó ékágè enyú debe ne gepwa metóó detò meti. ⁴ Ummye ebi enyú démmye manlyaa gabo delú dammye dekwóné mbaá manoó nyú machyège mme. ⁵ Nnó enyú dejií me nte majyéé ami Esòwò achyége enyú ndere baá bií? Ji ajóó aké, “Maá wa, Esòwò anyágè wò gétúgè gye ayi wò òpyéé, òsege fò ewú eké éfuú yé genó wó. Ashúlegè wò ndo, òbege ne gepwa. ⁶ Kaá nnó Ata alerege lé chuchu yina mbaá muú ayi ji ábòó gejeé ne ji. Ne atulegè lé yéndémuú ayi ji aselé nnó alú maá wuú.” ⁷ Ndere elúmbò, kógè metóó né chuchu ayi Esòwò alerege enyú, manleré enyú genó. Ji apyembò élé ne enyú ndere nte apyéé ne baá bií. Nde maá ayi apyége gye nte wuú alá alerege fò ji chuchu? ⁸ Mbògè Esòwò alá alere enyu chuchu né gye ayi dépye ndere ji apyéé ne baá bií ako wó, ebyennó enyú dépó fò baá bií wawá lé delú baá ulò. ⁹ Genó eyigè fò gelú nnó, ante sé fa mme alerege esé chuchu mbògè dépyégè gyeé, denoge ébwó. Ndere elúmbò, elú galógáló nnó esé déwúgè dòó ne nte sé muú abòó mandoó sé, nno debò geɲwá. ¹⁰ Ante sé fa mme alerege ese chuchu né mboó gébé ndere ejigè ébwó gétúgè gyeé ayi esé dépyéé, Esòwò alerege esé chuchu gétúgè gyeé ayi dépyéé né galógáló awé sé, nnó esé debe bòó ukpea ndere ji. ¹¹ Né gébégè alerege esé chuchu déselé fò nnó élé genó gelógéló. Déselé élé nnó élé genó eyi gepyéé esé débèé meshwèmeshwè. Yémbò éwyagé, éfwyale ewémbò echwóó ne galógáló mbaá bòó abi ágií genó wyeé. Epyéé nnó ébwó apyége genó eyi gelú cho ne nnó

ábé nesò ne ate bòó.

Majyé ne mbeé mekwelege

¹² Ndere dékaá mbò, gbarege unò chancha ne amu nyú ayi abòó gepwa ne tenege ne eshye ne uka nyú ebi uweré. ¹³ Chógé wye mbe dékené né mati ayi alú chó nnó ékágé uka nyú ebi uloo né uferé ubwiré, utógé lé tógé.

¹⁴ Mmyegé nnó débè nesò ne bòó ako. Mmyegé ntó nnó débè bòó ukpea. Muú alá ápó muú ukpea agené fò Ata. ¹⁵ Ségé gébé nnó ékágé muú nyú fò apye genó eyigé Esòwò alyagé manleré ji galógáló. Ségé gébé nnó ékágé muú nyú abe ne gepò gebogebò. Gefógé gepò eyina gelú eké nchye ayi agbógé unywone bií uchwòó ne efwyale ne uchòó gejamégé unò ebifó. ¹⁶ Ségé ntó gébé nnó ékágé muú nyú fò abe ne gepógé ubelé tametame. Yé eké muú ayi abyaá depòré Esòwò ndere Esao apyéé. Ji akpo dékpaakpaá tíí ndere maá mbe gétúgé némbane menyéé. ¹⁷ Ebelegé ammye nnó ama abò dékpaakpa etií nnó nte wuú achyéé ji méjé ewuú ndere maá mbe yémbò nte wuú ashya. Akele meti ne manse amé nnó akwòré mecho ewéna age wò.

¹⁸ Féregé mbaá ayi enyú détene mbò nana manchwò kwókwólé ne Esòwò. Enyú détene fò né melu ewé bòó Isrèli atene nya wò. Ebwò átené nya kwókwólé ne mekwe ewé akuú nnó Sina mbaá ayi muú ákage ta. Melu ewé mewe ebò elúlélé wum, wum, empinya gemua gekwene mbaá alá chendeé ne mbyo ammye ntó wuuuuuu. ¹⁹ Ebwò awú meko emba ewé áfòme. Awú ntó meko muú fò. Genó eyi muú yimbò ajòó gépye Ebwò anemmye nnó muú yimbò amágé jòó sé meko yicha Ebwò áwú. ²⁰ Ebwò ajòó mbò néndé genó eyigé muú yimbò ajòó gepye Ebwò abò efo dòó. Muú yimbò agaré aké, “Yéndé genó eyi getaá mekwe

ewéna, yé ebe élé menya, ato ji ne mataá kpaá te agboó.” ²¹ Genó eyi Ebwò agené né mekwe ewémbò gepyéé efo kpaá Mosis jimboó ajòó aké, “Nwere ne efo metòó.”

²² Yémbò enyú détene élé kwókwólé ne Mekwe Sayòn. Mekwe ewéna ne elú melò Esòwò muú alú mebe. Melò ewémbò élé Jerosale ayi alú né mfaánebuú. Elé né melò ewéna ne makiénné Esòwò gejamegejame áchomé wye ne nechóhó. ²³ Enyú delú mbò lé né echomele bòó abi Esòwò ajyaá ndere baá mbe bií, Ebwò bina ne ásámé mabò bwò né mmu ηwe ayi alu né mfaánebuú. Enyú déchwò mbaá Esòwò muú asòó mpa bòó ako, ne décho mbwa ne mandoó bòó mbembe abi alú cho. Ebwò bi Esòwò apyéé nnó ákwane chánéné ndere ji akelege. ²⁴ Enyú déchwò mbaá Jisòs muú áchomé akwaá mashu ne Esòwò né menomenye meke. Enyú déchwò né manóó mií ami mameé enyú mmye. Mami majógé genó eyigé gelòme gepwòó eyigé manóó Ebel.*

²⁵ Ségé gébé nnó ékágé déshya manwú genó eyi Esòwò ajógé ne enyú, néndé bòó abi mbembe abi áshyá manwú ne muú ayi ákwele Ebwò mbeé fa mme áge meti mambo efwyalé wò. Ndere elúmbò, esé déshyagé manwú genó eyigé Esòwò né mfaánebuú agaregé esé, ebyennó dékagé bo nye fò efwyalé ewé echwòó wáwálé. ²⁶ Meko ayi ji ajòó mbembe anyigé mme. Nana anyémeno nnó, “Né ndò ayi fò me nyigé nye sé élé mme jiji, nyigé nye ntó mfaánebuú.” ²⁷ Uchu bi ji ajòó mbò nnó, “Né ndò ayi fò” ulere nnó unò bi ji akwyéé uko unyigé nye, utane né malu bwò nnó ebi alá kágé nyigé ubi ne ulaá te kwyakwya.

²⁸ Ndere elúmbò, te mbaá esé dékpene nye né gefwage Esòwò eyigé muú alá kágé nyigé,

* **12:24** Elú wáwálé nnó: Manóó Ebel malilé nya nno Esòwò ashuú amu, yémbò ami Jisòs malilé nnó Esòwò agene esé meshwe.

détamege Εσωω, défεge ji né meti εwé εγώ ji, dénóge ji ne εfo metάó 29 néndé Εσωω se alu εκέ mewε εwé εσάó yéndégenó.

13

Gepó eyigé bad Εσωω abάó mambε ne geji

¹ Enyú debó mamgbógé ne ate ndere ate aηme agboó ne ate. ² Délyage f3 manene aηκεé né mmu upú nyú. Kágé nnó mbά ne bά abifά άpyeé ne anene makiénné Εσωω dankaa. ³ Tége bά abi alú né denά. Σεge nnό enyú ntό délu né denά ne εbwά chónchό. Tége ntό bά abi ágene éfwyalé. Sége nnό enyú ntό dégené éfwyalé εκέ εbwά.

⁴ Bά ako ánogé depóre neba. Yéndé mendé ne menά abe ne ate ndere bά abi ábané neba ábeé, ékágé muú ályaa nte ájye ákelé muú yicha né dafye. Tége nnό bά abi ákwené ulά ne ábelégé ubele tamé tamé, Εσωω áσάó nye mpa bwά.

⁵ Débógé f3 mmwólé ηka, yémbά sege yéndégenó eyigé enyú déwyaá gekwané ne enyú kwanegε néndé Εσωω ajάó aké, “Me nkágé lyaa f3 enyú chacha, ne nlyagé f3 enyú mbya” (Det. 31:6) ⁶ Ndere elúmbά, εsé dékágé do εbwά εwome déjάó ndere muú f3 ajάó nnό, “Ata álú mempoά wa. Me nfάó f3. Ndé genό muú ákágé pye me?” (Ps. 118:6)

⁷ Tége ákpakpa nyú abi ábάó mbe átíi enyú ame né depóre Εσωω. Tége galógáló ayi εbwά alú nya fa mme άpyeé. Gyéregε ndere εbwά áfyéé metάó ne Εσωω. ⁸ Jisά Kras akworege f3. Ndere ji alú nya, mbά ne ji alu fina, ne mbántó ne ji abeé nye te kwyakwya. ⁹ Σεge gébé nnό ékágé délyaa ufo ufάó unό bi bά álerege ubwólé enyú. Genό eyi gelome gepwά, elé galógáló ayi Εσωω alerege nnό matάó nyú ábénégé, epóf3 mankwlege mabe ayi atome ne depóre menyéé. Aji

άpoógé yé bά abi ákwlege aji né meti f3.

¹⁰ Εsé déwyaá geluógé upε eyigé ampyeé upε abi άpyeé upε né melú ukpea ála abά f3 manye menyéé ayi atanege wye wά. ¹¹ Etukpe εκέ epye upε né melu ukpea εwé epwά malú ukpea ako, áwáne menya ákpa manoό manchyéé ndere gepε mbaá Εσωω gétúgé gabo ayi bά άpyeé. Yémbά ákpane menya yimbά jimbά, áfe áσάó ji né mekpo meti.

¹² Wyémbά ntό ne gepε eyigé Kras apyeé gelu. Ji agbo né mekpo meti Jerosale nnό ji ase manoό mií ashwane bά bií ábé bά ukpea. ¹³ Ndere elúmbά, délyaa melo dékwólé Jisά dékpa mekpo unάó εκέ ji. ¹⁴ Néndé εsé depwά ne melo fa mme εwé εbeé te kwyakwyaá. Εsé dépelé mangε melo εwé εchwάó nye. ¹⁵ Ndere elúmbά, dékoó né amu Jisά défége Εσωω yéndégébé. Déké défége ji mbά, elú wye εκέ gepε ne dépyémbά mbaá Εσωω. Désε lé mano sé dékwane mabά mií nnό ji ne alu Ata. ¹⁶ Délyage f3 mampyege galógáló ne mampógé ate aηme ne unό bi déwyaá néndé ge upε ebi uγάó Εσωω metάó mbά.

¹⁷ Wúgé ne ákpakpa nyú ne dépyege unό bí εbwά ágarégé enyú. Εbwά ápelé enyú né depóre Εσωω ndere bά abi bií uma atanege né mbe ushu Εσωω agaré ndere εbwά ápelé enyú. Enyú déké dépyeé unό bi εbwά ágarege enyú, άpye nye utάó bwά ne metάó megomegά. Délá déwuú f3 ne εbwά, ábeé ne mesome ndere άpye utάó bwά ne εwémbά épógé yé enyú né meti f3. ¹⁸ Nεge wye mmye gétúgé sé néndé εsé dékaá nnό déwyaá matάó mmu pópó mampye genό eyi gelú choó yéndégébé. ¹⁹ Me nnene enyú mmye dáó nnό enyú dénemmye mbaá Εσωω nnό apye me nge meti mma nkeré eta nyú wáwá.

Mmyemenene ne matame

²⁰ Nnɛnɛmmɛ nnó Ɛsɔwɔ muú apɛɛ́ bɔ́ abɛ́ né nesɔ, ábámé enyú. Ji ne apɛɛ́ Ata Jisɔs Kras akwílé né negbo. Jisɔs ne alú muú kpaá ambame magɔɔme muú apɛ́lé ɛsɛ́ bɔ́ Ɛsɔwɔ. Mbɔ ne elú gétúgɛ́ manoó mií amií mampɛ́ nnó menomenɛɛ́ ɛwé Ɛsɔwɔ anyéé ne bɔ́ bíí ɛkɛne tɛ kwyakwya.

²¹ Nnɛnɛmmɛ nnó Ɛsɔwɔ achɛ́ enyú yéndégenó gelógéló ɛyígɛ́ enyú dékɛlege, mampɛ́gɛ́ unó bi ji akelege nnó enyú dépyegé. Nnɛnɛmmɛ nnó Ɛsɔwɔ apɛɛ́ Jisɔs Kras apóó ɛsɛ́ dépyegé unó bi ugɔ́ ji metɔ́. Déchɛgɛ́ ɛgɔ́ mbaá Kras tɛ kwyakwya ne kwyakwya. Amen.

²² Aɛme ba, nnene enyú mɛmɛ́ nnó dékoó metɔ́ dékú mekomejɔ́ ayi me nsámé mbɔ nchɛgɛ́ enyú majɛ́é néndé nsá ji aja wó.

²³ Nkelegé enyú ntó dékaá nnó meɛme sé Timoti atané denɔ. Mbɔgɛ́ abanégɛ́ me wáwá, nké nchwɔ́ó gɛ́ enyú nchwɔ́ó ne ji.

²⁴ Tamege ákɛpakpa nyú chónchó ne bɔ́ Ɛsɔwɔ ako. Aɛme sé abi atane né Itali aló enyú matame.

²⁵ Nnɛnɛmmɛ nnó galógáló abɛ ne enyú ako.

Nwe ayi Jemsi ásamé

Matame

¹ Me Jemsi, memkpané defwé Esowó ne Ata Jisós Kras ne nsámé nwe yina eta enyú bós Jisós abi détyaá déjyé né mme meko. Ntamege enyú. *

Bége ne nechóchó gébége depó détomégé enyú

² Anme ba, yéndégébé depó déké détomége enyú, né eta nyú ébé metós megámego. ³ Tége nnó depó étiré détomége mbo enyú délúlé mamfwaré mbógé enyú défyé matós ne Esowó wáwálé. Depyéé nnó enyú débó eshye mangbáregé matós. ⁴ Ne debó mangbáregé matós nyú yéndégébé, pyége mbo nnó débené né deparé Esowó né yéndé meti, dékaá chánéné yéndégenó eyigé enyú depyéé. ⁵ Mbógé muú nyú ala kaágé genó eyigé ji abós mampye, anémnye mbaá Esowó. Achyégé nye ji majyéé. Esowó achyége majyéé ne metós megámego akpege fó mbaá muú ayi agíge ji.

⁶ Yémbó muú aké anenemnye, ákamé ne metós ema ábége fó ne dembyó. Akaá nnó muú ayi ábéé ne dembyó, alu eké ngbannyi ebéé mega, ayi mbyo nnyi átene ájyéé yéndé égbé. ⁷⁻⁸ Muú ayi áwyaá matós apea, áférege depó deyaádeyaá né genó eyigé ji apye. Gófógé muú yimbó ékagé áféré nnó Esowó achyége nyé ji genó fó cháchá.

Muú gekpo ne muú gefwa

⁹ Yéndé menmé ayi álú mbya ábé ne nechóchó nnó anea geme né mbe ushu Esowó, ¹⁰ Wyémbó ntó

ne yéndé menme ayi áwyaá gefwa, abós mambé ne nechóchó nnó Esowó apye ji alu lé muú ayi akós deko né mbe ushú wuú. Néndé, ábélégé nye fó mamgbó ndere ukoó byá mewaá úgbóo. ¹¹ Mhémé étyégé ne gelu, edo ukoó bya mewaá bimbó úwánese úgboó, ulós ebwó unó. Wyémbó ntó ne muú gefwa ágboó gébége akwólégé mati gefwa jíí.

Mmuameno átánégé fó mbaá

Esowó

¹² Muú ayi ágbárege metós wuú gébége depó détomégé ji abós méjé, néndé gébége aténégé ne eshye apwógé depó étiré mbo, Esowó achyége nye ji nsá ayi ji anyémno manchyéé bós abi ágboó ne ji. Nsá yimbó élé genwá eyi gélagé byé. ¹³ Depó déké détené múu né mmuameno, ékagé ajós nnó, “Esowó ne ámmuáme ji,” yé genó gépó eyi gékágé té Esowó né mmuameno nnó gété ji ápye gabo. Ne Esowó ntó aténé fó muú ne mmuameno. ¹⁴ Yémbó éle uféré uboubo ebi útánege ese matós ne únyúu esé dékpré né gabo. ¹⁵ Ubi ujágé ese né matós dós, úténe ese né gabo ne gabo ntó gébége awége ájeágé achwó ne negbo.

¹⁶ Anme ba abi ngboó ne enyú, dékamégé fó muú ápye enyú déno mewaá. ¹⁷ Yéndé echye ewé élú melóméló ne cho, étánege mbaá nte esé Esowó ayi ákwyé unó uko ebi úgénége né mfaánebuú. Unó bi úgénége né mfaá úkwórege malu, ne Esowó akwóregé cháchá. ¹⁸ Esowó ndere ji ákelege, áke ne mekomejós wuú ayi álú wáwálé abyé esé mambye yi meke. Apyembó nnó esé débé genógé mbe, eyige jimboó ajyaá nnó gébé ejíí né geluágé unó uko ebi ji ákwyéé.

Wúge mekomejós Esowó depyéégé unó bí ájós

* **1:1** Elú wáwálé nnó: Né ukwene bó nwe abifo ásá wye nnó Matoó Isreli 12. Ne elu wáwálé nnó Jemsi ájós mbo, atome mbo nto ele ne bós Jisós ako.

19 *Aημε* ba, abi ngboó ne enyú, tege nnó yéndemuú nyú akpome mmye mánwúge unó, ase gebe ne ajoge unó ne asoge fə metóó wáwá. 20 Néndé matóó áke ásoó bóó, ákágé pye fə unó ulúúl ébi *Esowo* ákelege nnó ápye. 21 Ne manjye mbe gétú eyigémbə, lyage yéndé gepə gebogebo eyi gétené enyú mampye gabo, ne lyage ntó ufere uboubo bi enyú dewyaá ne ate. Chyége gemeye nyú mbaá *Esowo* dékámé ne meko mejóó ayi ji afyéé mmu matóó nyú, néndé mekomejóó yimbə ne ákage pye enyú dépó negbo.

22 Débó mambé bóó abi ápye genó eyigé mekomejóó *Esowo* ájóoge, délagé fə manwúgé wuú. Deké dewuú délá dépye genó eyigé ajóoge, ebyennó debwəlege gemeye nyú. 23 Ne mbəgé muú awúgé mekomejóó *Esowo* alá pyeé genó eyigé ajóó, muú yimbə alu eké muú ayi ápéle gemé jíí né éféé, 24 agegé ndere ushu bíí ulú atané gé ajyegé éwyágé ajinte ndere ushu bíí úbó ulú. 25 Né mbaá muú ayi ágií mekomejóó *Esowo* chánchá ayi áférege bóó né mmu gabo ne negbo, ne ajyee mbe mampyé gé genó eyi mekomejóó yimbə ájóó, *Esowo* ajéle ji né yéndégenó eyigé ji ápyéé. Alu muú ayi alá wuú mekomejóó *Esowo* wuú, apye genó eyigé ájóó.

26 Mbəgé muú afere nnó anoge *Esowo* chánchá ne alá gbáregé nénómé níí né mbaá unó bi ji ajóoge, abwəlége lé gemé jíí ne yéndégenó eyigé ji ápyéé né mabə *Esowo* genome mme detu. 27 Unó ébí ulú cho ne pópó né mbe ushu *Esowo* Nte esé, ébí ji ákelege nnó aηkwəle bíí ápyé gé ulú nnó, ábó mampóógé baá ulame ne akwí andée né efwyaale bwó. Abámé gemeye bwó nnó ékagé unó uboubo ébi mme úchó ebwó.

2

Lyadge mansélé bóó abifə nnó áηeá gemé ápwə abifə

1 *Aημε* ba, te mbaá défyéé matóó nyú ne Ata sé Jisəs Kras, Ata ayi énogé, élmé fə nnó dékpeégé bóó abifə dépwógé abifə. 2 Désé nnó bóó ápeá áchwó kpe mbaá ayi enyú dégbarege ujwólé. Ama awyá ηka, afyé mandeé malómál, afyé ntó bə nkpáganeré abi ájamé ηka dóó né denərə amu tíí. Ayi fə alu muú gekpo, afye uchálé mandeé. 3 Enyú désé muú ayi afyéé mandeé malómál ne énogé dejóó ne ji nnó, “Ata gé geluógé énogé na jwólé fa.” Ne débwəlé mmye, mbaá muú gekpo deké, “Téné éwu,” élá pə mbə wó, “Chwó jwólé fa né metóó gepú.” 4 Depyegé mbə, delere mbə le áηgyá né geluage nyú ne desóó mpa ne uféré uboubo.

5 *Aημε* ba abi gejeé, nénege matu déwú mechó ewé nkélege mangaré enyú. *Esowo* ajya mé bóó abi áferé nnó álú gekpo, ákwane fə mambé bóó abi áwyaá gefwa né depare *esowo* wə, nnó ebwó ne álú abi áfyéé matóó ne Ata Jisəs wáwálé. Ebwó ntó ne álú bóó abi anyéé nyé gefwa eyigé ji ábó anyéé nyá meno nnó achyegé bóó ako abi ábóó gejeé ne ji. 6 Enyú debyaá bóó gekpo, pə nnó bóó manka ne áfwálege ná enyú? Ebwó ne ájáme enyú dékpréne unó mpa né máchá eso. 7 Pə nnó wyé ebwó ntó ne áchóó gechánchágé mabə Ata nyú ayi enyú délu bóó bíí?

8 Mbəgé enyú dékelege mampye genó eyi gélu cho, débó mámbéle gekpékpégé ebé ewé élu né mmu ηwe *Esowo* mfwa sé. Ebé wémbə ejóoge éké, “Bə gejeé ne nte menmé wye ndere óbə ne gemé jyéé.” 9 Yémbə deké desele bóó abifə nnó áηeá gemé ápwə abifə dépye gabo, ne ebé ewémbə egbaré enyú ndere bóó abi ákwéné ebé. 10 Yé ébélé nnó, muú anogé mabé *Esowo* ne ákwegé éma ebyennó akwé mbə

elé ájí mako. ¹¹ Néndé muú ayi ájóó nnó “Ókwegé uló” wyé ji ne ájóó ntó nnó “Ówagé muú.” Gétú eyímbò, mbògé muú awagé nte akwé ebé Èsòwò, yéé elé alá kwe uló wò. ¹² Gétú eyina, ngarege enyú nnó yéndégenó eyi dejóógé ne yéndégenó eyi dépyéé, pyége ndere bọ́ abi ákaá nnó bíí uma Èsòwò asele nye mabe áyina, ayi áferege ebwó né gabo ápa mpa bwó. ¹³ Mbògé muú ála ge meshwe ne nte menmé wú wó, Èsòwò ntó agé né fí ji meshwe gébégé aké apane mpa bọ́. Yémbò muú ayi ágéne meshwe ne ate áhémé akpene unzó mpa Èsòwò tágátágé.

Metó mamfye ne Èsòwò ne uló melu

¹⁴ Añme ba, mbògé muú ajóóge mbò nnó áfyéé metó wú ne Jisàs Kras ne alá lómé melu, galógál awú alu mbò fí? Gefóógé metó ewé ji áfyé mbò nnó ekage pyéé Èsòwò afere ji né unzó mpa né bíí ebi kwyakwya? ¹⁵ Désé nnó añmé fò ápó ne mandeé ne genó eyigé anyéé yéndé bíí. ¹⁶ Ne muú nyú agegé ebwó atamé lé ebwó támege aké, “Deke oo” Èsòwò ájé enyú debó mandeé ne menyéé ayi dekelege yénde bi. Mbògé átamége ebwó mbò, alá chyé ebwó genó eyigé ebwó ákélege wó, ápoó mbò ebwó né ndé meti? ¹⁷ Gége yé nnó mbògé muú ake áfyéé wyé metó éwú éwú ne Kras ne alá lómé melu, metó ewé ji aké mbò afyé ne Kras élu detú.

¹⁸ Ndó fò muú fò akage jóó aké, “Mfyéé lé metó wa éwú éwú ne Kras, ne ayifó aké me ntó mpye elé uló melu ebi Èsòwò akélege”. Né égbé wa, ngige muú ayi mbe nnó léré me gefóó eyigé wò ófyéé metó ne Èsòwò, alá lómé melu, ne me ntó nkeré nleré wò metó wé me mfyéé ne Èsòwò né uló melu bi me mpyéé. ¹⁹ Enyú dékamé nnó Èsòwò alu ama ewémbò éló, yémbò tége nnó aló

nchye ntó ákamé mbò ne épye abi áwére gbagba ne efó.

²⁰ Wò muú defóó délá pò wò, ókelege nleré wò nnó muú áfyége metó ne Èsòwò alá lómé melu, metó wé ji afyéé mbò épó yé eké genó? ²¹ Pé gekwénégé nte sé Abraham. Ndé gepyé Èsòwò aselé ji nnó alu cho né mbe ushu wú? Èle genó eyigé ji ápyé né gébé eyimbo. Ndere ásele Asek maá wú anere mfaá gelú eyigé áchyége gepe mbaá Èsòwò nnó ápye gepe eta wú. ²² Gé yé ndere metó we ji áfyéé ne Èsòwò ekene gelua ne genó eyigé ji ápyéé. Genó eyigé ji apyéé gélere chánchá nno metó ewé ji afyéé ne Èsòwò ekwane. ²³ Genó eyigé ñwe Èsòwò ájóó gelu cho nnó, “Abraham áfyéé metó wú ne Èsòwò. Epyégémbò Èsòwò ase ji nnó alu cho né mbe ushu wú.” Bọ́ ntó aké, ji alu “Mejeé Èsòwò.” ²⁴ Gége yé nnó élé né uló melu ebi muú apyéé, ebi Èsòwò akélege ne aséle muú nnó alu cho né mbe ushu wú, épó fí metó mamfye ne ji éwú éwú.

²⁵ Goge mma méé enyú né mechó ewé fò. Tége Rahab ayi ábó álu nya mendée eno. Ji ase nya bọ́ Isrélí fò abi átame nnó áchwò ápe mewaa bibíí, ane ebwó, apóó ebwó ábó né meti ewé cha ákere. Getu eyigémbò Èsòwò ase nyá ji nnó álu cho né mbe ushu wú.

²⁶ Wyé ndere mendoó étanége muú mmye alaá genkwó, wyé mbántó ne muú áfyége metó ne Èsòwò alá pyéé uló melu ebi Èsòwò akélege, metó ewé áfyé mbò élu detú.

3

Gbarege mánómé nyú

¹ Añmé ba, élómé fí nnó esé gejamé démmyége nnó débé ánleré né gepúge Èsòwò, néndé dékaá nnó Èsòwò acherege nye mpa esé abi délérege apwò ayi bọ́ abifo.

² Ese ako depyεé mé gycé né ge-jamégé mati. Ne mbəgé élu wáwálé nnó muú akwe fə nekwené meno né mejóó wuú wó, ébyénnó apó gycé ne akagé gbáre menyammyε wuú. ³ Déméé mechó ewé ná ne mpə mekágálá. Defyεgé ηkpəkəvéné né meno wuú, depyεé nnó awu ese. Ne dékaágé já ji ájyε yéndé mbaá yi dekelege. ⁴ Déméé ntó ndere esogeka ewé ekéne né ebéé mega élu. Yé élé éneá, mbyo nnyi akpane éwú. Muú ayi ajii ekpé akagé sé maá genó nkane nsəm ásó éwú éjyε yéndé mbaá ayi ji ákélege. ⁵ Wyémbə ne nénómé mekwaá nélú. Yé élé nélú kóó, né wyaá uto né menyammyε mekwaá ne nejóóge depə kpakpra.

Tége ntó ndere mbe mewε ákágé só gekpékpégé mewaá wum wum wum. ⁶ Nénómé nélú ntó eké mewε, nélú mbaá ayi gabo mme meko átánege, wye ne ásane achə yéndé mbaá né menyammyε mekwaá. Nénómé né lwéége mewε ewé esóó genwágé mekwaá, éls né dembáné kpaá te ágboó. Mewε ewémbə étánege né mbaá danchəmeló jimboó. ⁷ Esé akwaá dekage nkane ábélege ufóó menya ufóó ufóó. De-belege mε menya eyi mewaá ne eyi nnyi, mmyə ne denywəne, depyε éji ewuú esé. ⁸ Yémbə muú akaágé gbare nénómé niú nnó nówuge ji. Nélú genó gebo, muú akaágé gbáre fə néní ne nchye ayi néní nówyaa awane muú. ⁹ Esé desele nénómé dechyege matame mbaá Ata ne nte sé Esəwə, desele ntó néní deshyéé bəó abi Esəwə akwyéé nnó áfú ji. ¹⁰ Meno éwú ne matame ne mashyε atanegε wyéé. Anmə bá, gefóógé genó eyina gékwané ne esé wó. ¹¹ Manaá manyú ne ami mámyáme mátánégé fə né embú nnyi éma. ¹² Anmə bá, dánfelé awómé fə mashu, ne ula ushi úwómé fə ntó dánfelé. Wyémbə ntó ne, embú nnyi ewé éwyá manaá malómáló élá tánégé né ebéé mega.

Denğa tire detanegε mbaá Esəwə

¹³ Mbəgé muú nyú fə ama alu ayi áwyaá denğa, ne akaágé ndere Esəwə akélege nnó ese débé, genwá jii geko geleré nnó awyaá denğa ne ake alerege ulóó melu bií, áshúlé mmyε jii mme. Gé gepə yi gélérege nnó muú awyaá denğa mbə. ¹⁴ Yémbə mbəgé enyú deke demmyε demboó ne ate ne dékelege wyé lé nnó áwú enyú ambií, ékagé débwwégé mmyε nnó dewyaá denğa. Désege ntó gebyó dékwéré wáwálé. ¹⁵ Gefóógé denğa etiré na détáné fə mbaá Esəwə wó. Détáné fá mme délúlé déngáre akwaá ne etire aló nchye. ¹⁶ Yénde mbaá ayi bəó ábegé áke ámmyε demboó ne ate ne áké ákélege nnó ebwə ambií ne ábó unó ápwə abifə, éféé ntó ne mawámé ne yéndé gefóógé gabo abéé. ¹⁷ Yémbə denğa etire détánege mbaá Esəwə délú chá. Muú ayi awyaá gefóógé denğa etire na abéé fə ne deba né metóó wuú. Abε ne nesə ne ate anmə, abéé muú nyámeé, atoó fə mekpo, agene meshwε ne ate anmə dóó. Aləme melu, alérégé fə ányá ne abéé fə muú dembwólé. ¹⁸ Bəó abi ápye nesə abi ápoóge ntó ate abifə nnó ákéné né mmu nesə, ágene nyε galógaló dóó ayi átánege mbaá unó bi ebwə ápyéé.

4

Dényéégé fə dejeé ne genwáge mme

¹ Ndé genó gepyεé ne enyú déwámege, demmyε ne ate? Pó lé gétúgé mmwólé unó mme? Ubi ne ummyε ne enyú né matóó. ² Enyú dekelege mambə unó bi dela pə ne ubi, eféé mbə ne dewane ate. Denyéé manwaá, dégéné fə unó úbi enyu dekelege, nkaáwú ne démmyéé, déwámege ne ate. Ne ula bi délá bə unó bi dékélege ulú nnó, degíge fə Esəwə nnó achyéé enyú ubi. ³ Ndəfə degiúge Esəwə nnó achyé enyú unó bimbə, achyéégé fə néndé degiúge ne uféréé uboubə.

Deklege nnó achyegé enyú décho né mmwólé unó mme nnó depye nkane ejí enyú. ⁴ Enyú delu eké andée abi ákwéne malo. Dekaa nnó mbogé muú aké agboó ne unó mme yina alu muú mawámé Esowo wó? Yéndemuú ayi abó gejeé manyé dejeé ne unó mme, alu muú mawámé Esowo wawálé. ⁵ Asá né mmu nwe Esowo nnó, “Esowo abo gejee ne mendoó ewe ji afyé esé ne menyammye dó.” Nénde alu eke menó ayi alá kelege nnó mendée wuú akwe uló. Déferégé fó nnó genó eyina gelú detú. ⁶ Yémbó, Esowo apoóge ese dó wyé ndere nwe wuú ájó aké, “Esowo ashyaá yéndegenó eyigé bó abi ábwége mmye ákelege mampye, yémbó apoóge bó abi áshúlege mmye ebwó mme.”

⁷ Gétú yina, lyaáge Esowo áb mfwa nyú. Tenege ukóló ne danchomeló ne aboó nye enyú. ⁸ Chwóge kwókwólé ne Esowo, mbogé dechwóge kwókwólé ne Esowo, ji ntó achwó kwókwólé ne enyú. Enyú bó abi dépyéé gabo, férege amu né gabo yi enyú depyéé, enyú bó abi dedoó manaá dedoó mawéé, tenege meti é má ne mató nyú mmu pópó. ⁹ Tége gabo ayi enyú depyéé, débé meshwé, désómégé, délilí mánsé áshúlégé. Démagé jwase jwane, somege lé somege. Debege fó ne metó megómégó, bégelé meshwé meshwé. ¹⁰ Shulégé mmye enyú mme né mbé ushu Ata, depyéé mbó abwége nye enyú ntó mfaá.

Déjógé fó depó debodebo ne ate aḡmé

¹¹ Aḡmé ba, dejógé fó depó debodebo ne ate. Mbogé muú ajógé mejó mebomebo ne nte menme wuú, ye asoge mpa wuú mbó, ebyennó ajoge mbó atome ne ebe Esowo ne ajoge mbó lé nnó epófó cho mánsó mpa. Mbogé ajógé nnó

ebe epófó cho, ebyennó ji ábélege se ebé, ne asele geme jí nnó apwó ebé Esowo. ¹² Elé Esowo mbíí ne awyaá utó mánychéé bó ebé ne mámpa mpa bwó. Ji ntó ne awyaá utó mámpye muú atané né unó mpa. Ji ntó ne awyaá utó manwá muú. Wó oféré nnó ólu waá ayi ótenege ójóge gabo mbaá menmé wye?

Lyadge mmye mebwége

¹³ Wúge, enyú bó abi déjógé nnó, “Waá fina, waá geyana deyjéé nye gefógé melo ewe. Debelege éwu genógé nḡme, dekene gese ne debóó nyé nsa nka.” ¹⁴ Enyú dejógé mbó dekaa nnó geyána abéé nnó? Genwáge nyú gébéé nye nnó? Genwáge nyú gelú eké gekógé dondo, eyi géchwógé gelá wyágé mankaá. ¹⁵ Enyú débó manjó lé nnó, “Mbogé Esowo ajógé nnó denyé genwá, denyé nye genwá dépye yéndegenó.” ¹⁶ Ndere elúmbó, enyú délú detéé wye genwá ne nsá nka, debwége mmye ne dewyaá nepá. Mmye mebwége eyimbo elome fó.

¹⁷ Tége nnó mbogé muú akaá genó gelógélé eyigé ji abóó mampye ne alá pyéé géjí wó, apyéé mbó élé gabo.

5

Afwa nka ágene nye efwyale

¹ Wúge enyú afwa nka, débó manlíí ne dekalege né gekpékpégé efwyale ewé echwóó nye eta nyú bíí fó. ² Gejamege unó bi enyú déwyáa né mmu upú uchóó, ne ugbáge únyéé mandeé nyú. ³ Nférékán achó me nka nyú. Nférékán yimbo alere nnó, wye nkane áchóó nka nyú, mbóntó ne menyammye nyú áchóóge ndere mewe esóó genó. Mme achwóó byé yémbó enyú denywerege wye manka nywerege né mmu upú nyú eké yé genó eyi géchwóó pyé enyú gépó. ⁴ Wúge magbo ayi bóó abi ápyéé utóó né makóó nyú álilí gétúgé manka áyi

enyú denyéε ebwó ne délá kélége manchyéé. Eféé ne ebwó álilí áshúlege enyú ndo. Magbo ayi ebwó álilí gétúgé mbwe ayi ebwó ákyéé, akwone matú Anyátá Eσωω. ⁵ Enyú denyéε genwá fá mme depye yéndégenó eyigé dékélege. Denyéé, dewene, denjeage eké mpó mabo eyi ela kaá nnó fina ne áwáne nyé éji wó. ⁶ Enyú depye ámpané mpa áke bóó abi alá pyé gabo wó ákwé mpa. Déwá bóó abi álu cho né mbe ushu Eσωω yé mmye ádoré wó.

Kóge matóó degilé Ata Jisós

⁷ Gétú yina áηmé ba, ngarege enyú nnó dékógé matóó, dégilé kpaá te gébégé Ata Jisós Kras achwóó nye abané esé fa. Féregé ndere mempyé makóó ágilé mamba mbwé melóméló né mekóó wuú. Ajwólege ákoge metóó agilé manaá nnó ákwé, gébégé aké akwene ji agilé nnó mbwé áwé. ⁸ Wyé mbóntó ne enyú débóó mánkó metóó, dépwagé néndé, gébé eyigé Ata Jisós akérege nyé géla kwókwólé.

⁹ Ndere dégilé aηmé ba, dénmenégé fó humhum déshúlégé ate ndo. Depyegé mbo debéé gyé gébégé Eσωω aké apane mpa nyú. Nénde gébé eyigé Jisós gekpékpége mempane mpa achwóó géla kwókwólé. ¹⁰ Aηmé ba, sége gekagé neke né bóó ekpávέ Eσωω, ebwó ágaré nyá mekomejóó né mabo Eσωω. Agé gejamégé efwyale yémbó ájwólé metóó kó. Kóge ntó matóó ndere ebwó ápyéé. ¹¹ Kaáge nnó esé dese ebwó ndere bóó abi Eσωω ajéle ebwó, néndé ebwó átene ne eshye kpaá te kwyakwyá. Enyú debó dekaá ndere Job akogé nyá metóó gébégé depó détome ji. Ne ndere Eσωω apyé nnó ewuú efwyale ekwyá ne galógáló. Wáwálé, Eσωω álome melu ne agene esé ako meshwe

¹² Aηmé ba, wúge mechó kpaá ewé ne nkélege mangaré enyú. Yéndégébé muú ake akélege

mánjóó genó ásé gébé ékagé ákélé yé genó fó. Yé ébé elé mabo mfaánebuú yé ele mme. Akelégé yé genó fó cháchá. Mechó ébege éwé ji ákamege ákámé “eh” ne ébege éwé ji áshya, ashya “ηgba.” Mbógé muú apyegémbo, ábóó fó mpa ne Eσωω.

¹³ Mbógé muú nyú awyaa efwyale ánemmye mbaá Eσωω nnó ápoó ji. Mbógé muú nyú metóó égóó ji, ákwá makwa áféé Eσωω. ¹⁴ Mbógé muú nyú améé, ákú ákpákpá echomele bóó Eσωω áchwóó áné mmye mbaá Eσωω gétú ji. Aké anenemmye áwaa ji mawéé ne áne mmye né mabo Ata Jisós Kras nnó Eσωω ápyé ji átoó. ¹⁵ Mbógé ánegémmye mbo, ne áfyegé metóó ne Eσωω, mmyemenene yimbo épye nye muú nemée yimbo átoó. Eσωω apye nye menyammye wuú átoó. Mbógé ápyegé unó uboubo Eσωω ájige nye nte gabo wuú. ¹⁶ Gétú eyína nchyege enyú majyéé nnó mbógé muú nyú apye gyéé mbaá nte menmé, ashu eku né gabo ayi ji ápyé eta wuú ne yéndémuú nyú anenemmye nnó Eσωω ápyé enyú détoó mbaá mameé nyú. Ne enyú debó mánkaá nnó mbógé muú atenégé cho né mbe ushu Eσωω, mmyemenene jii echyá ne ewyaa utó mampye Eσωω apye yénde gekpékpégé genó eyigé agi ji. ¹⁷ Tége Elija. Abó alu mekwaá wyé ndere esé. Ane nyá mmye mbaá Eσωω ne metóó wuú meko nnó Eσωω ágbaré manaá. Eσωω agbaré nyá manaá né gebagé mewaa eyimbo. Mekwéé ákwe kpaá te né aηme aleé ne geba yé eηka manaá échyé mme né gebagé mewaa Isreli wó. ¹⁸ Ebélagé, ama anémmye ne Eσωω ató manaá matané mfaá makwé jegé jegé. Mme ala nywanywa ne unó úló mánwéné.

¹⁹ Aηmé ba, mbógé muú nyú anogé mewaa alyágé meti ewé wáwálé ne muú fó apoógé ji

akérége wyε, gé mechó melóméló
 mbə. ²⁰ Kaáge nnó, yéndémuú
 nyú ayi ájáme muú ayi ápyéé
 gabo nnó alyaá gabo ákére meso
 mbaá Εσωω, εbyennó aferé ji né
 negbo. Apyε ntó nnó Εσωω ájinte
 gejamégé gabo wuu.

N̄wε mbε ayi Pita ásamé

Matame

¹ Me Pita, ηγβά Jis̄s Kras ne nsame ηwε yina. Nt̄ome ji eta nyú b̄oó abi Ēs̄w̄o ajyaá, enyú delú ndere aηkεé fa mme. Enyú abi délaá tyatya déjw̄olege né mme Rom né gebagé mewaā P̄ontus, Galasiya, Kapadosia, Ēsya ne abi ajw̄olege né B̄etinya. ² Ēs̄w̄o ajya enyú nnó débε baá bií wyε ndere ji ab̄oó mε mbε aferé nnó eβεé mb̄o. Ēs̄w̄o apyεmb̄o, ne Mendoó wuú epye enyú delu b̄oó ukpea nnó enyú dewúge ne Jis̄s Kras. Manoó mií mámgé enyú mmyε, máshw̄ónégé enyú nnó débé pópó. Me n̄nenemmyε nnó Ēs̄w̄o aleré enyú galógál̄s ne nes̄o gejamé gejamé.*

Efwyale epye nnó dégilé mamb̄o genwá eyigé déneré met̄oó wyéé

³ Detame Ēs̄w̄o, ji alu Ēs̄w̄o ne Nte Ata sé Jis̄s Kras. Gétúgé gejamégé galógál̄s ayi ji alrege esé, ábyé esé mambyε ayi meke. Ne nana esé dégilé ne mat̄oó se mako nnó tε ndere ji apyεé Jis̄s Kras akwilé né negbo, meso gébé ji achyεge nye sé yéndé genó eyigé ji ányém̄eno nnó achyεge esé. ⁴ Genó eyigé f̄o eyigé esé dema n̄ere mat̄oó wyéé gelú nnó, ji Ēs̄w̄o achyεge nye eyigé sé gefwa. Ne gefwa eyigémb̄o, géchógé f̄o, gep̄o ne deba ne gegboó f̄o manaá. Ēs̄w̄o ábelé geji ch̄ánéné né mfaánebuú gétúgé enyú. ⁵ Enyú défyéé wyε met̄oó ne Ēs̄w̄o, getu eyigémb̄o ne ji ábáme enyú né utó bií kpaá tε ji achyεge nye enyú yéndégenó eyigé ji ákwyéé me ábele agile nnó achyεge b̄oó bií

abi ji áfere ebw̄o né efwyale gabo né bií bi kwyakwya.

⁶ Né getú eyigémb̄o, bege wyéé ne nechóch̄ó, yé lé débεé nye ne mesome né mboó gébé gétúgé mmuam̄eno ayi achw̄oó nye eta nyú matimati. ⁷ Mmuam̄eno yina, alú lé nnó afw̄ore mb̄ogé enyú défyéé met̄oó ne Ēs̄w̄o wáwálé. Gegé, yé gesege mab̄o eyigé ákuú nnó gul, genó eyi gekágé ch̄oó, áfyéé lé ji né mewε ne afw̄ore mb̄ogé al̄ome. Mb̄ontó ne met̄oó ewé enyú défyéé ne Ēs̄w̄o elú melómél̄s epw̄o gul ne ab̄o mamfw̄ore ewú. Afw̄orege met̄oó ewé enyú défyéé ne Ēs̄w̄o, agegé nnó etene ch̄ánéné Ēs̄w̄o afεge nye enyú, débε nye ne ηḡo ne enógé né bií bi Jis̄s Kras alerege nye mmyε. ⁸ Enyú dégb̄oo ne Jis̄s, yé lé enyú dela délu dange ji. Ne nana ayi enyú déla dégene ji, défyéé wyéé met̄oó ne ji. Ewéna epyennó enyú débεé ne gekpekepegé nechóch̄ó eniné muú alá akágé garé f̄o. ⁹ Enyú déwyaá gefógé nechóch̄ó enina gétúgé Ēs̄w̄o áfere enyu né efwyale gabo ewena, ewe elú genó eyi gépyéé enyú défyéé met̄oó ne ji nnó deb̄o. ¹⁰ B̄oó ekpave Ēs̄w̄o ab̄o mε mbε, agaré galógál̄s ayi Ēs̄w̄o ákwyéé me ábelé eta nyú. Ne ákele ch̄ánéné nnó ákaá mech̄o ewéna ewe etome ndere Ēs̄w̄o áferege b̄oó né efwyale gabo. ¹¹ Mendoó Kras ewé elú b̄oó ekpávε Ēs̄w̄o né mmyε eb̄o mbε egaré ebw̄o gefógé efwyale ewé Kras agene nye ne ηḡo ayi ji ab̄oó nye gébége efwyale ewéna ebyεge. Ne ebw̄o ammyε nnó akaá gébé eyigé unó bina upyéé nye ne gefoge muú ayi unó bina upye nye ne ji. ¹² Ēs̄w̄o apye b̄oó ekpávε Ēs̄w̄o bina akaá nnó utó bina ebw̄o ápyéé f̄o né galógál̄s ebw̄o amb̄oó, ápyéé lé né galógál̄s nyú. Unó bi ebw̄o ágaré, élé wyε ubi ne ágare abya melómél̄s

* **1:2** Elú wáwálé nnó: Né gébé eyigé Ēs̄w̄o ágbárege menomenyéé ne b̄oó Is̄reli, Mosis ase manoó menya ayi awáné ab̄oó mbε améé né geluage upε ne améé b̄oó né mmyε nnó ábε pópó. (Ge Ēs̄o, 24:8)

eta enyú. Ne elé Mendoó Ukpea ewé Eṣṣwṣ atṣme etané né mfaánebuú ne echyee ebwṣ utó ágare unó bina. Wye lé unó bina ntó ne makiénné Eṣṣwṣ ákelege nnó áge ndere upyee.

Bege bṣṣ ukpea

¹³ Ndere elúmbṣ, kpomege mmye mampyege genó eyigé Eṣṣwṣ aklege. Gbarege mmye nyú chánéné né yéndé meti ne nerege wye matṣṣ nyú mako né galógáló ayi Eṣṣwṣ achyeye nye enyú né bií bi Jisṣ Kras achwṣṣ lere nye mmye.

¹⁴ Wuúgé wye ne Nte nyú Eṣṣwṣ, ne lyaágé ubobo unó bi ujigé enyú matṣṣ, ebi enyú debṣ dépyee nya gébégé enyú debṣ delu dankaa Eṣṣwṣ.

¹⁵ Eṣṣwṣ muú akuú enyú nnó debe bṣṣ bií, alú muú ukpea, wyembṣ ntó ne enyú debṣṣ mambṣ bṣṣ ukpea né gepṣge nyú geko.

¹⁶ Néndé ása né mmu ḡwe Eṣṣwṣ nnó, Eṣṣwṣ aké, “Bege bṣṣ ukpea me mbṣṣ nlu muú ukpea.”

¹⁷ Eṣṣwṣ muú deke dénenemmye dékuú ji nnó Nte ese, ji alú muú ayi apane mpa bṣṣ ako. Ji apane mpa ndere yéndémuú apye unó, alerege fṣ aḡya. Ndere elúmbṣ, chyeye wye ji enógé né efo metṣṣ ndere débelege genwágé nyú geko fa mme eké aḡkéé. ¹⁸ Enyú dékaa nnó gébégé Eṣṣwṣ anamé gemeye nyú, detané né gebyaḡkwógé gepṣ eyigé ukwene ante nyú álere enyú, ase fṣ genó eyi géchṣge ndere ḡka ne ana enyú wṣ. ¹⁹ Ase lé gechachage manó Kras, ne aname gemeye nyú. Kras alu eké egṣḡme ewé elá epṣfṣ gechúchúle, ne gebá né mmye. ²⁰ Eṣṣwṣ abṣ mé mbṣ, ajya Jisṣ gemeye nnó ji akwyee mme yina. Ne ji apye Jisṣ achwṣ fa mme né kwyakwya gébé eyigé na, nnó áge ji né galógáló nyú. ²¹ Ne elé gétúgé genó eyigé Kras yina apye ne enyú défyee metṣṣ ne Eṣṣwṣ. Eṣṣwṣ apye Jisṣ akwilé né negbo, abelé ji né melú enógé. Getú eyigémbṣ, ne enyú déneré metṣṣ ne

Eṣṣwṣ, ne dékaa chánéné nnó apyee nye yéndégenó eyigé ji ájṣṣ.

²² Enyú débṣ gejeé eyigé wáwálé ne ate nana néndé déwú ne genó eyi gelu wáwálé. Ndere elúmbṣ, bṣṣgé gejeé gbene ne ate ne matṣṣ nyú mako. ²³ Elé mekomejṣṣ Eṣṣwṣ ayi alu te kwyakwya, alá akwṣrege ne Eṣṣwṣ aselé ábyené enyú mambye yi meke. Ndere epyembṣ, enyú dela baá Nte ayi alá gboó fṣ, epṣfṣ ayi agboó. ²⁴ Asa né mmu ḡwe Eṣṣwṣ nnó, “Bṣṣ ako alú eké byaa mewaa. Ne genwá eyigé ebwṣ ányee gebṣ gelú eké ukoó bya unṣṣ. Byaa mewaa uwanṣesegé, ukoó bwṣ ude ukwe mme. ²⁵ Yémbṣ meko mejṣṣ Eṣṣwṣ alu te kwyakwya.” Ne meko yimbṣ elé abya melómélṣ ayi ágare enyú.

2

Ntaṣ eniné Eṣṣwṣ ajyaṣ nelú nelónélṣ eta nyú abi delú bṣṣ ukpea

¹ Ne te mbaá Eṣṣwṣ ábyené enyú mambye yi meke, lyaágé yéndé gefṣgé gabo. Débyógé fṣ gebyṣ, débṣwṣlege fṣ démbwṣlé, défyeye fṣ ame né unó bṣṣ, ne déjṣgé fṣ mejṣṣ mebo ne ate. ² Enyú delu baá ake, shyaágé lé manyú nembṣ nelónélṣ eniné mendoó echyeye. Nembṣ eniné mbṣ, elé menyee ayi mendoó ayi apyee nnó enyú déwéné né depṣré Eṣṣwṣ kpaá te dékwanege mambṣ unó bi ji áferé nyú né efwyale gabo nnó débṣ. ³ Pyegé wyembṣ, néndé enyú ambṣṣ défwṣré me dége nnó, Ata alṣ melu.

⁴ Chwṣgé mbaá Ata, ji alú eké ntaá eniné nelu nebṣ. Akwaa abṣ áshya ji nnó alṣme fṣ, yémbṣ Eṣṣwṣ ajya ji néndé, age nnó ji alu melómélṣ. ⁵ Enyú ntó delú eké mataá ayi alú abṣ, Eṣṣwṣ aselé enyú mantene echa upe wuú né mendoó, nnó enyú debé amppe upe ukpea abi achyee gemeye ebwṣ mamppe upe ebi ukwané Eṣṣwṣ metṣṣ gétúgé genó eyigé Jisṣ Kras

apyeé. ⁶ Mbò ne elú, néndé asa né mmu ñwe Esòwò nnó Esòwò aké, “Gegé me mbele ntaá né melo Sayon, ntaá eniné na ne negbarege ekwòó gepú. Me njya néní nelú nelónéló. Ne yéndémuú ayi áfyéé metòó ne ji, abòó fò mekpo unòó.” ⁷ Ne enyú abi défyéé metòó ne ji, ntaá eniné na nelú nelónéló eta nyú yémbò né mbaá bòó abi alá áfyéé fò metòó ne ji wó, alu eta bwó eké, “Ntaá eníné ántené upú áshyaá nnó nelómé, wye lé néní ne nelaá ntaá eníné ne gbare ekwòó gepú.” ⁸ Asa ntó nnó, “Ji alú ntaá eníné bòó ákpárége wye ne etarave ewé epyéé bòó akwene mfaá.” Bòó ákpáré wyeé néndé ebwó áshya manwú mekomejòó Esòwò. Ne genó eyigé ebwó ápyéé gelú wye ndere Esòwò ákwye ábelé nnó epye ne ebwó.

⁹ Yémbò enyú delú bòó ntoó eniné Esòwò ajyaá, enyú delú ampyéé upé abi apyeé upé mfwa. Enyú bòó ntoné Esòwò enyú delú bòó Esòwò. Esòwò ajya enyú nnó dégarege bòó né ukpekpe unó bi ji apyeé. Elé ji ne aferé enyú né mmu gemuá ne dékpene né gekpekpegé genjgbò jíí. ¹⁰ Mbé mbé enyú dépò yé bòó fò yémbò nana enyú delú. Mbé mbé Esòwò agene fò enyú meshwe, yémbò nana agene.

Nogé ákpakpa melo

¹¹ Anjme ba abi gejií, enyú delú bòó abi dékoóge fa mme koóge delú anjkeé. Me nene enyú mmye nnó délyaa ubobo unó bi menyammye ákelege ebi bòó ágboó mampyege. Unó bina ne ummyéé amu ne mandóó nyú. ¹² Bege ne gepò gelógéló ne bòó abi alá pò fò bòó Jus nnó, yé ebwó aké ashulege enyú ndo nnó dépyéé gabo agene unó ulúúló ebi enyú dépyéé. Deké dépyéé mbò, né bií bi Esòwò áchwòó ge bòó, ebwó afegé nye ji gétúgé galógáló ayi enyú dépyéé.

¹³ Shulegé mmye nyú mme déwúgé ne ákpakpa ako abi ápelé

enyú, déké dépyéé mbò dénogé Esòwò ne mfwa melò ndere muú ayi abòó melò meko. Deké dépyéé mbò dénogé Esòwò. ¹⁴ Yé ebe elé bò gomena, wúgé ntó ne ebwó néndé muú kpaá melò ne atòme ebwó nnó áchwòó afyegé bòó abi apyeé gabo né ubale ne nnó afege bòó abi apyeé galógáló. ¹⁵ Pyegé wyembò, nnó dégbegé mano unkekene bòó, abi ajógé mejòó ewé ebwó alá ákágé fò ula. Gegé galógáló ayi Esòwò akелеge nnó dépyége mbò. ¹⁶ Bege ndere bòó abi aláá mmyemmye bwó. Ne ékágé dénmage amu dépyege gabo gétúgé délaá mmyemmye nyú. Yémbò begé lé ndere baá défwé Esòwò. ¹⁷ Chyegé enógé mbaá bòó ako. Bógé gejeé ne ate bòó Esòwò. Bege ne efo Esòwò, dénógé mfwa melò.

¹⁸ Enyú baá défwé, shulege mmye nyú mme, déwúgé ne bòó abi abòó enyú ne enógé. Pyegé wyembò ne bòó abi asele depò pere alòme melu ne enyú chóncho ne, abi ábálege mmye mampye utòó ne ebwó. ¹⁹ Muú aké atéé Esòwò ne akóge metòó ndere bòó áchyeége ji efwyale detú, metòó egòó Esòwò ne ji. ²⁰ Muú abòó fò nsa mbógé akogé metòó né matule ayi átulege ji gétúgé ji apyeé gyéé, yémbò muú apyegé genó eyigé gelú cho ne bòó ápyége ji aké áwuú ubalé ákogé metòó, Esòwò afeége ji.

²¹ Gegé ula bi Esòwò akuú enyú mbò. Ne mbòntó ne Kras agene efwyale gétúgé enyú ne alere enyú ntó ndere debòó mangene efwyale ndere ji. ²² Asá né mmu ñwe Esòwò nnó, “Kras apye yé gabo fò wó ne, yé gebyó Ji abyó wó.” ²³ Yé gébége ajuú ji mashye né mmye ji ashuú ebwó meko wó. Ne yé gébége apye ji agene efwyale ji achare fò yé nnó ashuge ebwó wó. Yémbò achye lé geme jíí mbaá Esòwò muú apané mpa chánéné. ²⁴ Kras jimbo akpa gabo ese né menyammye wuú né mfaá gekwa. Ji apyembò nnó esé

debe eké bɔ́ɔ́ abi ágbɔ́ɔ́ ályaá gabo, ama ápee ákpene né genwá eyi gelu cho né mbe ushu Esɔwɔ. Ne upa ebi afyeé ji mmye upye esé détoó. ²⁵ Enyú debɔ́ dekene tametame eké magɔ́ɔ́me yémbɔ́, nana dekere dékwɔ́lege membamé magɔ́ɔ́me muú ábame mandoó nyú.

3

Majyeé mbaá ándeé ne áno

¹ Wyembɔ́ ntó ne enyú andée ano debɔ́ɔ́ mampyege. Shulegé mmye enyú mme déwúgé ne ano nyú. Yé lé ebwɔ́ abifó alá kelé gé mánwúgé abya melómél, déké dépyembɔ́ yé enyú dela dékpea fɔ́ ebwɔ́ wɔ́, akágé kwɔ́ré matɔ́ɔ́ bwɔ́ akame ne Esɔwɔ gétúgé gepɔ́ge nyú, ² ndere ágene enyú dénógé Esɔwɔ ne ndere genwáge nyú gela pɔ́ ne deba. ³ Ekágé ebwɔ́ ágene nnó enyú delɔ́ ulɔ́ɔ́ gétúgé unó ulúlú ebi enyú defyeé né mmye ndere gefɔ́ɔ́ eyige dékwyege manjwe álome, mboó unó eyi ejame nka, yé ebé lé mandée malómál ayi defyeé. ⁴ Ulɔ́ɔ́ nyú ubɔ́ matané lé né gepɔ́ gelógél eyige enyú dewyaá. Gefɔ́ge ulɔ́ɔ́ bina utanege né mmu metɔ́ɔ́. Ubi ukwɔ́ɔ́ fɔ́ ukoó ne upyeé muú abeé nyameé ne álome melu. Gé gefɔ́ge ulɔ́ɔ́ ebi ulome né mbe ushu Esɔwɔ dɔ́ɔ́ na. ⁵ Gefɔ́gé ulɔ́ɔ́ bina ne andée abi alú nya bɔ́ɔ́ ukpea ánerge metɔ́ɔ́ ne Esɔwɔ áwyaá. Ne áwuú ne anɔ́ɔ́ bwɔ́. ⁶ Mbɔ́ntó ne Sara alu nya. Ji awuú nya ne menɔ́ wuú Abraham ne akuú ji nnó, “Ata wa.” Enyú débée baá Sara mbɔ́gé déké dépye genó eyige gelú cho ne dela pɔ́ fɔ́ ne efɔ́ metɔ́ɔ́.

⁷ Wyembɔ́ ntó ne enyú ano, débɔ́ mampyegé. Bege ne gepɔ́ gelógél ne andeé nyú, denógé ebwɔ́ néndé ebwɔ́ apɔ́ fɔ́ ne eshye eké enyú. Té gé nnó andée ntó áchónege nye ne enyú manyé genwá eyi gélagé byé, eyige Esɔwɔ achyegé nye enyú ako gétúgé ulɔ́ɔ́ melu bíí. Déké dépyeé

mbɔ́ Esɔwɔ áwuú mmyemenene nyú.

Majyeé mbaá bɔ́ɔ́ Esɔwɔ ndere ábɔ́ɔ́ mambɛ ne bɔ́ɔ́ abi dlá akágé Esɔwɔ

⁸ Ne kwaykwya genó alú nnó enyú ako, bege ne metɔ́ɔ́ ema ne ate, dégene ate meshwe, dégbógé ne ate, délerege ulɔ́ɔ́ melu ne ate ne shulege mmye nyú mme. ⁹ Muú apyegé enyú gabo, deshúgé fɔ́. Muú ashyege enyú deshugé fɔ́. Nege elé mmye nnó Esɔwɔ ájé ji néndé ge genó eyige Esɔwɔ akuú enyú mbɔ́ nnó meso gébé Esɔwɔ ájé ntó enyú. ¹⁰ Pyegé wyembɔ́ néndé asa né mmu nwe Esɔwɔ nnó, “Mbɔ́gé muú aké akelege manye genwá gbene, anye neki abɔ́ mangbare nenome níí, ajógé fɔ́ gabo, abyɔ́gé fɔ́ gebyɔ́, ¹¹ alyaá gepɔ́ gebogebo, abe lé ne gepɔ́ gelógél ne ammye mambɛ nesɔ́ ne ate bɔ́. ¹² Néndé Ata agené bɔ́ɔ́ abi álú cho ne awuú mmyemenene ebwɔ́. Yémbɔ́ ji abí ushu bíí mbaá bɔ́ɔ́ abi apye gabo.”

¹³ Mbɔ́gé enyú dékpane gechyeé mampyege unó ulúlú bina, yé muú fɔ́ ayi apyeé enyú gabo apɔ́. ¹⁴ Ne yé ebélé nnó degene efwyale gétúgé dépyeé genó eyi gelú cho, Esɔwɔ ajéle enyú. Défógé fɔ́ bɔ́ɔ́ abi ammyeé amu ne enyú, ne dekamege fɔ́ afye enyú efɔ́ metɔ́ɔ́. ¹⁵ Yémbɔ́, né mmu matɔ́ɔ́ nyú, nó gé Kras ndere Ata ne kpomege mmye yéndégébé manshuú meko mbaá yéndémuú ayi akelege nnó enyú degare ula bi enyú déneré metɔ́ɔ́ ne Kras. Shuge ji meko pere ne énogé ¹⁶ Ne yéndégébé, pyegé unó bi matɔ́ɔ́ nyú agarege enyú nnó ulú cho, nnó bɔ́ɔ́ aké ájógé gabo ne enyú ágegé gepɔ́ gelógél eyige enyú bɔ́ɔ́ Kras déwya, mekpɔ́ unɔ́ɔ́ egbare ebwɔ́. ¹⁷ Néndé éɔ́ nnó enyú dégene efwyale gétúgé galgál ayi enyú dépyeé mbɔ́gé nnó mbɔ́ ne Esɔwɔ akelege, epwɔ́ nnó dégene efwyale gétúgé gabo ayi enyú dépyeé. ¹⁸ Mbɔ́ntó ne Kras

agene efwyale agboó gétúgé gabo sé. Ji agbo dama ne ámage gbo sé. Ji alu muú melóméló yémba agbo gétúgé bós abo, nnó, apye esé dekere meso mbaá Esowa. Bós áwá ji agbo né menyammye, yémba Esowa apye mendoó wuú elú mebe. ¹⁹ Elé né Mendoó wuú ewena ne ji ayye né mbaá ayi mandoó áwu bós abi álú né gepúge dena agaré abya melóméló. * ²⁰ Mandóo yina elé ayi bós abi abo álá wuú nya ne Esowa gébége Nowa áchomé ékpe wó. Gébége Nowa achome ékpe, Esowa ako metós agile nnó ebwó alyaa gabo, yémba wye elé mbeé bó aneé ne apome negbone ngbannyi. ²¹ Ngbannyi yimba, alú eké manaá Esowa ami áwyaá enyú, nana Esowa aferege enyú né gabo. Manaá Esowa ami áwyaá mba ese, mapó fó nnó mafere esé deba né mmye. Malu lé genó eyigé esé désele dékpane Esowa geke nnó áshwone matós sé débé pópó. Manaá mina ne mapyéé nnó Esowa áferé enyú né efwyale gabo gétúgé Jisas Kras akwilé né negbo. ²² Ji akwilege né negbo afe né mfaánebuú, ajwale né egbe ebwonyé Esowa. Ji ne abós makiénné Esowa ako chónchó ne mandoó ayi fó ako ayi awyaá ufó uto choncho ne ákwaá áwuú lé ne Ji.

4

Muú aké akwolege Kras genwá jil gekworege

¹ Dékaá nnó Kras age efwyale né menyammye, ndere elúmba, enyú ntó bege ne gefógé metós ewé ji abo awya, dekpome mmye mangé ntó efwyale ndere ji agene. Néndé muú aké agene efwyale ji alyage gabo. ² Mbogé ji apyége mba ndere abelege fa mme apyéé sé unó bi ugós akwaá metós, apyéé lé ebi Esowa akélege. ³ Enyú déchós nya

gébé dós mampye unó bi bós abi álá pó bós Jus ápyeé. Gébé eyigé enyú dechós mba gékwáné. Enyú debó déwyaá geboboge genwá, mmwólé mámpyége ubobo unó, déjyeé mapaa, denyuú mmós mapyene enyú, dékwene eké manya, ne debó denógé aló uka, unó bi Esowa ashyaá nnó muú apyége fó. ⁴ Ne bós abi álá kágé Esowa álá ne dembya ndere enyú dela dechome sé mbwa ne ebwó né uboubo unó bi ebwó ápyeé. Getú eyigémba, ajógé mejó mebomebo ne enyú. ⁵ Yémba ebwó áténege nye né mbe ushu Esowa, muú ákpomé mmye mampa mpa bós ako, abi ágboó ne abi álú abe, ágaré ndere ebwó ápye ne genwáge ebwó fa mme. ⁶ Ge ula bí ábo agare abya melóméló yé mbaá bós abi ágboó mba. Esowa aso me mpa bwó nnó ágbo ndere yéndémuú ágboó fa mme. Agaré ntó ebwó abya melóméló yina nnó yé lé ebwó ágboó né menyammye, mandoó bwó ábó genwáge eké Esowa.

Yéndémuú agbaré echye ewé Esowa achye ji chánéné

⁷ Gébé eyigé yéndégenó fa mme gebyeé, géla kwókwólé. Getú eyigémba gbarege mmye nyú débé peé nnó dékpome mmye manenmmye chánéné. ⁸ Ne menó genó ayi nkelege nnó enyú dépye alú nnó, bage gejeé ne ate ayme néndé gejeé gekworege gabo gejamegejame. ⁹ Ate ayme áchwógé né upú nyú, negé ebwó, déjógé fó nnó mechó ewé ewuú dós. ¹⁰ Esowa awyaá ufó ufó echye, ne achyegé yéndémuú sé gefógé echye ewuú nnó agbaré chánéné. Ne ndere bós abi ágbárege echye ewé Esowa achyee ebwó chánéné yéndémuú nyú ase gefógé echye ewuú ewémba apoógé ate ayme abifo. ¹¹ Yéndémuú ayi agarege

* **3:19** Elú wáwálé nnó: Bós abifo áferé nnó mandoó yina átene mbaá makiénné Esowa ayi ályaa malu utós bwó, ela epó mba wó elé ayi aló nchye, epófó ayi bós. Ne mejó bós Grek gechuú eyigé na gekáge tene mbaá mandoó bós abi ágboó me, aló nchye, yé aló.

mekomejós Ἐσωω, agarege lé mekomejós ayi atane mbaá Ἐσωω. Yéndemuú ayi apye genó eyi gepoge ate anme, apyegé ne utó bi Ἐσωω achyege ji nnó bós áchyege Ἐσωω ηγο né yéndegenó eyi dépyeé gétúgέ genó eyi Jisós Kras apyεé. Ngo ne utó ube ne ji te kwyakwya ne kwyakwya Amen.

Gegé efwyale ndere bós Ἐσωω

¹² Anme ba, abi gejeé, débégé fós ne dembyo gétúgέ efwyale mesómesó ewé enyú dégené. Ewú echwós mbó lé nnó efwore matós enyú. Déferégé fós nnó lé genó eyi gela gebós fós mampye wós. ¹³ Bege lé ne nechóchós nnó enyú ntó dégene efwyale wye ndere Kras agené nnó débε ne nechóchós dós gébégέ Kras akerege fa ne mme manleré uto bií ebi upwós amu. ¹⁴ Bós aké ajógé depó debo ne enyú gétúgέ enyú delu ankwale Jisós Kras, bege lé ne metós megomegó néndé ewémbó elere nnó Mendoó Ἐσωω ewé epwós amu elú ne enyú. ¹⁵ Yémbó ekágé muú nyú agene efwyale gétúgέ awane bós, yé nnó alú menjó, yé nnó apye depó debodebo ne yé nnó akpene né depó etí dela pó fós etií. ¹⁶ Mbógé muú nyú aké agene efwyale gétúgέ alu menkwale Kras, ekágé abε ne mekpó unós. Atamege lé Ἐσωω gétúgέ bós akuú ji nnó, “Muú Kras.”

¹⁷ Néndé gébé gekwone eyigé Ἐσωω apane mpa. Mpa yina alós ne bós ula gepu bií. Ne mbógé nnó Ἐσωω alós mpa ne esé, ebyennó ebálege nye mmye ne bós abi alá wuú fós abya melómélós ayi atané mbaá Ἐσωω. ¹⁸ Wye ndere ásámé né muú ηwe Ἐσωω nnó, “Mbógé nnó epófós kókógé nnó bós abi alú cho né mbe ushu Ἐσωω átane né efwyale gabo, ebéé mbó nye nnó ne bós abi alá kelegé manwú mekomejós Ἐσωω ne bós abi ápyeé gabo?” ¹⁹ Ne getú eyigémbó, bós abi ágene efwyale ndere Ἐσωω ajós

nnó ebε ájye wye mbe mampyegé galógálós ne ate. Wye né meti ewémbó, áchyegé gemege ebwó mbaá Ἐσωω muú akwye ebwós. Ji anyégémeno mampye genó, apyεé geji.

5

Majyeé mbaá akpakpa melo ne njyé usa né echomele bós Ἐσωω

¹ Nkelege manchye enyú majyeé ndere akpakpa ábεé né echomele bós Ἐσωω. Me nlú nte muú kpaá ndere enyú ne muú ayi akpane ame agene ndere Kras agené efwyale agboó. Me ntó nlú muú ama ayi Ἐσωω achyege nye ji utó Kras, ebi ji apye nye bós áge. ² Pege bós abi Ἐσωω áfyεé enyú né amú chánéné. Ebwós alú eké magoηme Ἐσωω. Dépegé fós ebwós ndere bós abi ákpeage ebwós kpeage. Pégέ ebwós ndere bós abi awyaá metós mampye utós bwós. Dépyegé fós ndere bós abi awyaá mmwalé mamboge nsa. Pege lé ndere bós abi abós gejií mampye utós ebwós. ³ Dénmerégé fós bós abi Ἐσωω áfyεé né amu nyú mekpó mme. Lerege lé ebwós gepó eyigé ebwós ákage mankwale. ⁴ Déke depyemba, gébégέ Kras muú alú eké mfwa ámbamé magoηme achwoge, apyεé nye débó ηγο ndere nsa ne ηγο yina agboó fós gelu.

⁵ Enyú njye usa ne ansó andeé, wyemba ntó ne ebós mambε ne enyú. Nógé akpakpa nyú né machomele bós Ἐσωω ne shulege mmye nyú mme mbaá ate anme. Pyégé gepó eyigé na geba enyú mmye yéndégébé néndé asá né mmu ηwe Ἐσωω nnó, “Ἐσωω áshyá yéndegenó eyigé bós abi ábwεge mmye ákelege mampye yémbó, alerege galógálós wuú mbaá bós abi ashulege mmye ebwós mme.” ⁶ Ndere elúmbó, shulege mmye nyú mme né mbe ushu Ἐσωω muú awyaá utó bi upwós amu, nnó gébé

jií gekwonege abwéé enyú dékwó ηγω. ⁷ Yéndégenó eyi gechyεge enyú εfwyale fyεgé geji né amu Εσωω néndé, ji atéé enyú yéndégébé.

⁸ Gbarege mmyε nyú cháηéné, dekpome mmyε. Danchomeló muú mawame enyú, akene mbó agyage meno fuú éké genyanya eyi gewéεge, akεlege muú ayi ji anyεé. ⁹ Tenege ukólo ne ji, fyéεge wyε lé metóó ne Εσωω dépérégé uka mme. Kaáge nnó elé wyε géfóógé εfwyale εwéna ne aημε nyú né mme meko ágéne. ¹⁰ Εfwyale εwé enyú dégene nyε εbé lé né mboó gébé ne εfwyale εwémbo ebyεgé Εσωω jimbóó apyεé enyú dékere né amu enyú déténé ne apyεé enyú débó εshye. Ne ji Εσωω muú alerege bóó galógáló matimati ne akuú enyú nnó dechome mmyε ne Kras nnó debó ηγω wuú ayi álá abyεé fó. ¹¹ Uto uko úlú ne ji te kwyakwya ne kwyakwya. Amen.

Kwyakwya matame

¹² Μεημε se Silas ne apoó me nsamé maá mboó ηwe yina. Ji alú muú ayi nneεe metóó ne ji. Nsá enyú ukεke unó bina nnó nfyεé enyú εshye ne nnó ngare enyú nnó unó bimbó ne úlú galógáló Εσωω ayi wáwálé. Tenege ne εshye né unó bina.

¹³ Bóó εchomele Εσωω né Babilón abi Εσωω ajya ntó, alóó enyú matame. Makós maá wa né εgbe εwé Εσωω alóó ntó enyú matame. ¹⁴ Támegege ate aημε ne gejeé ndere bóó Εσωω. Nnenemmyε nnó nesó né Εσωω nebe ne enyú ako abi dechome mmyε ne Kras.

**Ŋwe ayi agbée ŋwe épeá
eyi
Pita
asamé**

Matame

¹ Me Simun Pita, maá defwe Jisɔs Kras ne nsame ŋwe yina. Me nlu ntó ŋgbá wuú.

Nsame ŋwe yina eta bɔɔ abi ágene meti áfyéé metɔɔ ne Ɛsɔwɔ wye ndere esé.

Elé gétúgɛ Ɛsɔwɔ ne Mempoó esé Jisɔs Kras apyéé genó eyi gelú cho ne enyú ntó dégene meti défyéé metɔɔ ne Ɛsɔwɔ. Ne genó eyi gelú né mmu metɔɔ ewéna ewé esé ako défyéé ne Ɛsɔwɔ gelɔɔ kpaá gepwɔ amu.

² Nñenemmye nnó Ɛsɔwɔ alere enyú galógál galógámé ne nnó apye enyú débe ne nesɔ ɔɔ ndere dekage ji chanjéné, ji ne Jisɔs Kras Ata ese.

Bége ne gepɔ eyi gelerege nnó Ɛsɔwɔ akú ne ajya enyú

³ Uto bií, nkane Ɛsɔwɔ, upye esé débɔɔ unó uko bi débɔɔ mambɛ ne ubi, nnó débe débelege gepɔgɛ sé eké eyigé Ɛsɔwɔ. Esé débɔɔ unó bina ndere dékagɛ ji muú akuú esé nnó debɔɔ ntó ŋgɔ ne galógál ayi ji awyaa. ⁴ Elé né meti ewéna ne Ɛsɔwɔ achyéé esé unó ulúúl ébi upwɔɔ amu ebi ji ányéméno nnó achyege, apye esé debo délyaa mmwólé unó mme ebi uchɔɔ gepɔge bɔɔ, debo ntó gefɔgɛ gepɔ eyigé ji awyaa nkane Ɛsɔwɔ.

⁵ Gétúgɛ unó bina uko ebi Ɛsɔwɔ apye eta ese, mmyege ne eshye débée ne gepɔ gelógél ndere enyú défyéé metɔɔ ne Ɛsɔwɔ. Ndere débée ne gepɔ gelógél, kaáge Ɛsɔwɔ, ⁶ ndere dékage Ɛsɔwɔ, bege ne mmye megbarege, ndere débée ne mmye megbarege, bege ne metɔɔ mékoge, ndere débée ne metɔɔ mékoge, bege ne gepɔge Ɛsɔwɔ.

⁷ Ndere débée ne gepɔ eyigé Ɛsɔwɔ akelege, bɔge gejeé ne ate aŋme, ndere débɔɔ gejeé ne ate aŋme bɔge gejeé ne bɔɔ ako. ⁸ Ge ufɔɔ unó bi enyú débɔɔ mampyegé na, mbɔgɛ déké dépyéé ubi gejamegejame, dékagɛ nye Ata sé Jisɔs Kras né gefɔɔ eyi gepyéé enyú dépyéé unó ulúúl ne unó bi utanegé meti. ⁹ Ne muú ayi alá pyéé fɔ unó bina, alú eké muú ayi ame atanegé ji, ye eké muú ame nónómé, ne ajií me nte nnó Ɛsɔwɔ abɔ ashwone me ukwenegé gabo ayi ji abɔ apye.

¹⁰ Ndere elúmbɔ, aŋme ba, kpagé gechyéé ɔɔ mampyegé genó eyi gelerege nnó Ɛsɔwɔ akuú enyú ne ajya enyú nnó debe bɔɔ bií wáwálé. Déké dépyembɔ, dékwené fɔ né gabo. ¹¹ Ne Ɛsɔwɔ asele nye enyú amu apeá nnó dékpe né gefwa eyigé Ata sé Jisɔs Kras Mewené gemége sé ágbarege te kwyakwya ne kwyakwya.

¹² Ndere elúmbɔ, me nkaá nnó enyú dékaá me unó bina, ne détene ne eshye né wáwálé ayi enyú déwyaá, yémbɔ me nkelege nnó mma ntege enyú ubi yéndégébé. ¹³ Me mfere nnó elú galógál nnó téé ndere me nlú mebe, mfyéé enyú eshye detege unó bina. ¹⁴ Néndé Ata sé Jisɔs Kras apyéé me nkaá chanjéné nnó elá gachyéé ŋbo. ¹⁵ Ne mmyéé ntó ne eshye mampye nnó gébége me nlyagé mme yiná enyú detege wye unó bina.

Pita jimbɔ akpa ame age ŋgɔ ayi Jisɔs awyaa

¹⁶ Gébége esé dégaré enyú gekpekpe utó bi Ata se Jisɔs Kras áleré ne manchwɔɔ ayi ji amagé chwɔ nye, dese fɔ bɔ abya abi bɔɔ akwyegé ágaregé ne dégaré enyú wɔ. Esé ambɔɔ dékpa ame ese dégé ŋgɔ wuú ayi apwɔɔ amu. ¹⁷ Gébége ji asélé enógé ne ŋgɔ mbaá Ɛsɔwɔ muú alu nte, meko atane né melu Anyátá ŋgɔ Muú Apwɔɔ amu aké, “Gé maá wa ayi mbɔɔ gejeé ne ji

na, metɔ́ ɛgɔ́ me ne ji dɔ́.”¹⁸ Ɛsɛ ambɔ́ dɛwú meko yina ayi átané né mfaánebuú gébégé delú ne ji né mekwe ukpea.

¹⁹ Getú eyigémbɔ, ɛsɛ dékame ne metɔ́ ese meko nnó mekomejɔ́ ayi bɔ́ Ɛkpáve Ɛsɔwɔ́ ágare alu wáwálé. Ne enyú ntó fyegé mekpo cháńéné né genó eyigé ɛbwɔ́ ásame. Unó bi ɛbwɔ́ ajɔ́ úlú ɛké mewɛ ɛwé egege né mbaá ayi alu gemuagemua kpaá te bií bi mbɔ uyyage, ne membe gejejege bií muú alú Kras, apye nye mewɛ wuú egege né mmu matɔ́ nyú. ²⁰ Menɔ́ genó alu nnó enyú debɔ́ mankaá cháńéné nnó, yé genó eyigé bɔ́ ɛkpave Ɛsɔwɔ́ ásame né mmu ηwe Ɛsɔwɔ́, eyigé áferé né mmu matɔ́ ɛbwɔ́ ne ásamé gepó. ²¹ Néndé yé mekomejɔ́ ayi bɔ́ ɛkpávé ágaré né utó bi ɛbwɔ́ apó. Ɛlé Mendoó Ukpea ne epyéé bɔ́ ágare mekomejɔ́ ayi átanegé mbaá Ɛsɔwɔ́.

2

Sege gébé ne anlere gebyɔ

¹ Nya mbembe bɔ́ ɛkpávé Ɛsɔwɔ́ abi gebyɔ alu ntó, wye mbɔ ntó ne anlere abi ábyɔge gebyɔ abɛé nye né geluage nyú. Achwɔ́gé, ásele nye défyá, álerege unó bi úlú gebyɔ ebi uchɔ́ enyu makpo, kpaá te áshyá nye Ata muú ánámé gemége ɛbwɔ́. Ndere ápyembo, ɛbwɔ́ ambɔ́ ákuu negbó ηware né gemége ɛbwɔ́. ² Ne gejamége bɔ́ ákwɔ́lege nye depɔ́ré manané ɛtiré anléré bimbo ápyéé. Ne gétúgé unó bi ɛbwɔ́ apye, bɔ́ ájógé nye mejɔ́ mebomebo átome ne meti ɛwé elú wáwálé mankwɔ́le Ɛsɔwɔ́. ³ Ne ɛbwɔ́ ásele nye abya gebyɔ ányua enyú déchyége ɛbwɔ́ unó gétúgé áwyaá mmwɔ́lé mambɔ gejame unó. Yémbɔ Ɛsɔwɔ́ asɔ́ me mpa bwɔ́ te gachií ne ji muú awane nye ɛbwɔ́, geja gekpene fɔ́ ji né ame.

⁴ Tége nnó Ɛsɔwɔ́ ályáá nya fɔ́ makiénné jí ayi ápyéé gabo ájye detú wó, awe áji ne bɔ́ ηkpɔ́kɔ́ve

afye áji né mmu empinya gemua né mmu ntoné mewɛ, ágilé bií bi ji apáne mpa bwɔ́. ⁵ Ɛsɔwɔ́ ntó alyáá fɔ́ bɔ́ abi nya mbembe ájye detú wó, ji apye nya ηgbannyi áshwa abi alá nógé Ɛsɔwɔ́ ako, ɛkose Nowa muú agarege genó eyi gelú cho ne apome ne bɔ́ abifɔ́ makpo akene ama. ⁶ Ata Ɛsɔwɔ́ ntó asó nya ntó maló Sodom ne Gomara alá matwɔ́matwɔ́ manlere nnó ɛbwɔ́ alu gyéé né gabo ayi ɛbwɔ́ ápye. Ji apyembo nnó alere bɔ́ genó eyi gepye nye ne bɔ́ abi alá ánógé ji. ⁷ Yémbɔ ji awené nya gemége Lɔ́t né melo Sodom gétúgé Lɔ́t alu nya muú ayi alu cho né mbe ushu wuú. Ne metɔ́ ɛgɔ́ nya fɔ́ ji bógbógé gétúgé ubobo unó bi bɔ́ abi alá bélégé mabe Ɛsɔwɔ́ ápyéé. ⁸ Ndere Lɔ́t muú alu cho né mbe ushu Ɛsɔwɔ́, ajwɔ́lege ne bɔ́ Sodom, agéne unó ubobo ebi ɛbwɔ́ ápyéé yéndé bií, metɔ́ ɛgɔ́ fɔ́ ji bógbógé. ⁹ Unó bina uko ebi Ɛsɔwɔ́ apyéé ulere nnó ji akage ndere ji apógé bɔ́ abi ánógé ji né gébégé mmuameno. Ne akage ntó ndere abelege bɔ́ abi alá pyéé fɔ́ genó eyi gelu cho né mbe ushu wuú kpaá te bií ebi ji apane nye mpa bwɔ́. ¹⁰ Cháchá ne bɔ́ abi ápyéé ubobo unó bi menyammye bwɔ́ ákelege ebi uchɔ́ gepógé bwɔ́ ne ábyaá bɔ́ kpakpa.

Anlere gebyɔ bina, áñea matɔ́, awyaá neña ne apo ne ɛfɔ́ mánjɔ́ mejɔ́ mebomebo átómé ne utó bi ákpakpa né mfaánebuú. ¹¹ Yé makiénné Ɛsɔwɔ́ ayi awyaá utó ne eshye apwɔ́ utó bina né mfaá, álu dantene yé bií uma né mbe ushu Ata Ɛsɔwɔ́ áchógé ɛbwɔ́ mabɔ. ¹² Yémbɔ, bɔ́ bina álu bɔ́ abi ájógé mejɔ́ mebomebo átome ne depɔ́ ɛtiré ɛbwɔ́ alá kage ula. Ɛbwɔ́ álu ɛké menyá mewaá eyí épyé unó ndere menyammye bwɔ́ ákelege. Ɛsɔwɔ́ akwyeé eji nnó ápye éji áwá. Ne ndere áwáne menyá, mbonto

ne áwáne nye bɔɔ bina gétúgɛ gabo ebwɔ. ¹³ Nsa bwɔ abeé nye lé ubalá ebí ebwɔ apyeé bɔɔ abifo áwuú. Ebwɔ aké apye genó eyigé menyammye ebwɔ ákelege, ye ebe né bií gbɔɔ matɔɔ ágɔɔ ebwɔ. Ebwɔ alu eké upa ne upwyapwyane unó bi uchyege mekpo unɔɔ né geluage nyú, néndé gébégé deké dénye menyéé né epaá ne ebwɔ chonchó anyeé lé genwáge bwɔ. ¹⁴ Ebwɔ akage gé fɔ mendée ayi alá teé fɔ mecho ubele. Akelege fɔ manlyaa gabo mampyege. Anyua bɔɔ abi matɔɔ bwɔ alá bené né depɔré Esɔwɔ wɔ, ápye gabo. Alú bɔɔ abi ákage ndere apyeé ne abɔ genó eyigé ebwɔ ákelege. Ne ebwɔ alu bɔɔ abi Esɔwɔ apye nye ebwɔ ágé efwyale. ¹⁵ Ebwɔ ályaa meti ewé elú cho áno mewaá, akwólé gepɔge Balam maá Bua. Ji agboó nya mambɔge nsa né gabo ayi ji apyeé. ¹⁶ Yémbɔ Esɔwɔ ashule ji ndo né gabo ayi ji apyeé. Apye géjuná jii gejɔɔ mejɔɔ eké mekwaá. Gejɔgɛ mbɔ Balam muú ekpave Esɔwɔ yimbɔ alyaa mampyege mecho ewé eké muú ayi mekpo ela ekwane ji wɔ.

¹⁷ Bɔɔ bina álú eké ambu nnyi ayi áwame, ne álú ntó eké geko eyigé mbyo ákpáne. Ne melu ujwɔle ewé Esɔwɔ akwyeé egile ebwɔ elé empinya gemua. ¹⁸ Ebwɔ ájɔgɛ depɔ kpakpa etiré dela depɔ ne mekpo ne ula, ápye bɔɔ ákpene né gabo, ne ásele depɔre ubele ányua bɔɔ abi ámuame mamfaá mbwa ne abi ápye gabo, ákerege meso né gabo ayi ebwɔ ábɔ ápyeé. ¹⁹ Ebwɔ ágarege bɔɔ nnó mbɔgé aké ápye yéndégenó eyi gejige ebwɔ metɔɔ, yeé genó gefɔ eyi gepye ebwɔ gepɔ. Yémbɔ meti epɔ ewé ebwɔ ambɔɔ akage lyaá gabo mampyege, néndé muú ake apye genó gebogebo eyigé jimbɔɔ alá kaágé lyaá, alu mefwe mbaá genó eyigémbɔ. ²⁰ Mbɔgé bɔɔ ábɔ abɔ me ályaa mampyege ubobo unó bi úlú fa mme gétúgɛ

ákaa Ata se Jisɔs Kras Mewené gemége sé, ne unó bimbɔ umágé bɔ ebwɔ deba, alá kágé lyaá sé ubi, ebyennó ebɔɔ nye ne ebwɔ kpaá epwɔ ndere ebɔ elú mbembe. ²¹ Ebɔ elú galógáló nnó ebwɔ ákage ye meti ewé muú abe cho né mbe ushu Esɔwɔ, epwɔ nnó ákaa ewú ne alyaa mankwólé mabe ayi Esɔwɔ achyeé ebwɔ. ²² Genó eyigé ebwɔ apyeé mbɔ gelú wye eké nekane mejɔɔ enina aké, “Mammye awɔ dewɔ ama akere anye. Ashwɔné mekwende ama akere abulé mmye né utwɔtwɔ.”

3

Ata Jisɔs akerege nye meso

¹ Anme ba, gégé nwe ayi apye nwe épea eyi me nsame eta nyú na. Me nsa enyú bɔ nwe bina nnó mpye matɔɔ nyú átege unó bi úlú cho. ² Me nkelege enyú detege unó bi bɔɔ ekpavé Esɔwɔ ajɔɔ me te gachií nnó upye nye, ne tege ntó mabe ayi Ata se Jisɔs Kras ne Menchyé genwá, achye ángbá bií nnó agarege enyú.

³ Genóge mbe eyigé enyú debɔɔ mankaa gelú nnó, né kwyakwya gébé bɔɔ abi ájwyage enyú né genó eyigé défyéé metɔɔ wyeé áchwɔɔ nye. Ájwyaáge nye enyú, ne ákwɔlege lé unó bi upye matɔɔ ágɔɔ ebwɔ. ⁴ Ajɔgɛ nye aké, “Ata nyú, anyémemo nnó achwɔɔ, ji ale?” Te amu ante sé ágboó, yéndégenó gelú wye ndere geji gebɔ gelú me te gébégé Esɔwɔ akwye mme. ⁵ Nderé ápyeé mbɔ, ákelege fɔ mante nnó Esɔwɔ ase nya meko wuu akwye mfaánebuú ne mme, apye mme atané né mmu manaá. Ne gébégé ji akwyege mme, ase ntó lé manaá ne apye utɔɔ wye. ⁶ Ne Esɔwɔ ase nya ntó lé manaá mi na ne apye ngbannyi ashwane bɔɔ abi nya. ⁷ Wye mekomejɔɔ áwú ne Esɔwɔ asele ábelé mfaá ne mme nnó áso né mewɛ. Esɔwɔ ábelé bi nnó ube kpaá te bií bi ji asɔɔ nye mpa bɔɔ ako, aní mbwe bɔɔ abi alá akágé ji.

⁸ Yémbò aημε ba, ékágé déjinte genó eyigé na. Né mβε ushu Ata, bíi uma úlú eké aημε dele, ne aημε dεle alú eké bíi uma. ⁹ Ata apó fó jóó mampye unó bi ji anyémeno nnó apye ndere bóó abifo áferege nnó Ji alú. Ji akoge lé metóó gétúgé nyú néndé akεlege fó nnó yé muú fó ama ano mme detu. Yémbò akεlege lé nnó yéndémuú akwore metóó wuu alyaá gabo.

¹⁰ Ne bíi bi Ata achwóó, uchwóó nye mbelepo eke menjo. Mfaánebuú alome nye ne eshye, anomese. Ne mewε εσόó nye yéndégenó eyigé gelú né mfaánebuú. Mme ne yéndégenó eyi gelú wye gesoge nye.

¹¹ Te mbaá unó bina uchoge nye gefóó eyi, ndé ufóó bóó abi enyú débεé nye? Enyú debò mambele genwáge nyú pópó, depyege unó bi εσωω akεlege, ¹² ndere dégile nnó bíi εσωω uchwó myεge nnó uchwóó wáwa. Bíi bimbo ubeé nye ebi mewε εσόó ne εchwóó nyé mfaánebuú mekomeko, ne yéndégenó eyi gelu né mfaánebuú genyuoge nye gétúgé mbaá ásóóge dóó. ¹³ Yémbò ese bóó εσωω degile mfaánebuú ayi meke ne mme ayi meke nnó achwó ndere εσωω anyémeno. Ne bóó abi abεé wyeé apye nye lé unó bi úlú cho.

¹⁴ Aημε ba, ndere elúmbò, te mbaá enyú degile nnó unó bina upye, myεge ne eshye nnó ji abané enyú pópó. Déβεgé fó ne deba mmye. Bege nesó ne ji. ¹⁵ Kaáge nnó metóó ewé Ata akoge manchwó, elú lé nnó ji achyεé bóó gébé apye ji afere εbwóó né εfwyale gabo. Mbóntó ne menημε sé Pól abó asame agare enyú né denηga etiré εσωω achyεé ji. ¹⁶ Ji ajóó depó etiré na né bó ηwe abi ji asame ako. Depó etiré fó né mmu bó ηwe bíi déjwerege mankaá. Dété ne bóó abi álá kágé ye genó ne bóó abi álá bené né depore εσωω wó, ábwólége amu ne deti, ágárégé fó genó eyi gelu chó.

Wye ndere apye ne malo ηwe ayifo né mmu ηwe εσωω. Ndere εbwóó ápyεmbò áwane mbò elé gemεge bwóó.

¹⁷ Aημε ba, ndere debóó me mβε dékaá unó bina sege gébé nnó ekágé bóó abi álá belege mabe εσωω aja enyú dékpe né gabo ayi εbwóó apyεé débóó gepwa né metóó ewé défyεé ne εσωω. ¹⁸ Yémbò, choge wye mβε mampyege nnó Ata se Jisós Kras Mewené gemége sé alerege enyú galógáló ne gejeé jíi gejamegejame, apye enyú dewene ndere dékágé ji chánéné. Nnenemmye nnó ηgó abε ne ji nana ne té kwyakwya ne kwyakwya. Amen

NWE mbe ayi Jon asamé

Mekomejɔ́ ayi achyεge genwá

¹ Nwe yina átome ne genó fɔ eyi gebɔ gelú me te nyá gemεge nnó Eɔwɔ akwyeé mme yina. Eɔsé déwú geji, dége geji ne amε, déchere geji, ne déta geji ne amu sé. Genó eyigémbɔ élé mekomejɔ́ ayi achyεgé genwá. Ji ne eɔsé désame eta nyú. ² Eɔwɔ apye ji ayi alu genwá abwólé mekwaá, eɔsé dége ji ne amε. Ne dégarege abya ayi atome ne ji ayi achyεge genwá eyi gélágé byé. Ji abɔ alu ne Nte ne nana délé dége ji. ³ Ji ayi eɔsé dégene ne déwuú ntó unó bi ji ajɔ́ ne dégarege enyú nnó enyú ntó décho mbwa ne eɔsé dépyεge unó chóncho. Deké dépyεmbɔ déchome mbwa ne Nte ne Maá wuú Jisɔs Kras. ⁴ Eɔsé désame enyú unó bina nnó eɔsé ako debe ne gejamégé nechóchó eninéjame nepwɔ́ amu.

Eɔwɔ alu genɔbɔ

⁵ Ge abya ayi eɔsé dewuú eta wuú ne dégarege enyú, nnó Eɔwɔ alú genɔbɔ, gemua gepɔ ne ji cháchá. ⁶ Mbɔgé eɔsé déjógé nnó décho mbwa ne ji, ne déké dépyε wye depɔ eké bɔ́ abi álú né mmu gemua ebyennó debyɔge gebyɔ. Ne dekwolege fɔ genó eyi gelú wáwálé. ⁷ Yémbɔ mbɔgé eɔsé déké dépyε depɔ eké bɔ́ abi álú né genɔbɔ, wye ndere Eɔwɔ alú, ebyennó eɔsé décho mbwa ne ate ne manoó Maá wuú Jisɔs mashwɔnege eɔsé né yéndé gabo ayi dépyéé.

⁸ Mbɔgé eɔsé déjógé nnó gabo ápó eɔsé mmyε, débwolége élé gemεge sé, ne wáwálé Eɔwɔ ápó eɔsé ne metɔ́. ⁹ Yémbɔ mbɔgé eɔsé deshuge eku mbaá Eɔwɔ, né gabo ayi depyεé ji apye genó eyi gelú chó ne dekage líí mmyε ne ji nnó ji

ajigé nyε nte gabo ayi eɔsé dépyéé, ashwɔne eɔsé né yéndégenó eyi dépyéé eyi gela gepɔ cho né mbe ushu wuú. ¹⁰ Ne mbɔgé eɔsé déjoge nnó dépyε fɔ gabo wɔ́, ebyennó déké Eɔwɔ alu muú gebyɔ. Ne mekomejɔ́ wuú ápó eɔsé né matɔ́.

2

Kras alu muú genɔa sé

¹ Baá ba abi gejeé, me nsame unó bina eta nyú nnó ékágé enyú dépyε gabo. Yémbɔ mbɔgé muú apyεgé gabo, ese déwyaá muú genɔa ayi agame eɔsé né mbe ushu nte se Eɔwɔ. Muú yimbɔ élé Jisɔs Kras muú alu cho né mbe ushu Eɔwɔ. ² Elé Kras jimɔ́ ne Eɔwɔ asele ndere nme gepε nnó ajinte gabo sé. Yémbɔ epófɔ gabo awe sé jiji. Elu ntó gétúgé gabo bɔ́ mme meko.

³ Mbɔge eɔsé déké depyεé genó eyigé Eɔwɔ ajɔ́, ewémbɔ ne elerége nnó dékaá ji wáwálé. ⁴ Muú ayi ajógé nnó ji ákaá Eɔwɔ ne alá apyεé fɔ yéndégenó eyigé Eɔwɔ ajɔ́ alu muú gebyɔ ne wáwálé ápó ji né metɔ́. ⁵ Yémbɔ, mbɔgé muú aké abelege mekomejɔ́ Eɔwɔ, ebyennó gejeé eyigé ji abɔ́ gekwané ndere Eɔwɔ akélege. Ge genó eyi gepyε ne eɔsé dékaá nnó décho mmyε ne Eɔwɔ mbɔ. ⁶ Muu ayi ajógé nnó ji acho mmyε ne Eɔwɔ abɔ́ mankwɔle ntó gekágé nekene Jisɔs.

Gekwenege ebe ebwólé ebe meke

⁷ Ajeé ba abi gejeé, Ebe ewé me nsame mbɔ eta nyú na, epófɔ ebe ewe meke. Elé gekwenege ebe ewé enyú déwuú me te gébé eyigé enyú défyéé metɔ́ ne Jisɔs. Ne gekwenege ebe ewémbɔ élé mekomejɔ́ ayi enyú débɔ́ me mbe déwuú. ⁸ Yémbɔ mmage chyéé enyú ebe ewéna eké ewé meke. Genwage Kras ne eyigé nyú ntó geleré wáwálé genó eyigé ebe ewéna elú, néndé gemua gélégé bye ne genɔbɔ eyigé wáwálé gégené me.

⁹ Muú ayi ajógé nnó ji alu né genḡbɔ ne aké apaá nte meḡme wuu alu né mmu gemua eyi ji abɔ alú wye. ¹⁰ Mbɔgé muú aké abɔ́ gejeé ne nte meḡme wuu alu né genḡbɔ. Ne ye genó gepɔ né genwá jii eyi gekágé te ji apye gabo. ¹¹ Yémbɔ muú ayi apaá nte meḡme wuu alu eké muu ayi alu né mmu gemua, akene né mmu gemua. Ji akágé fɔ mbaá ayi ji ajyeé néndé gemua gegilé ji ame.

Débaḡé fɔ gejeé ne unó mme

¹² Baá ba abi gejeé, me nsame enyú unó bina neírdé Eṣɔwɔ ajii me nte gabo nyú gétúgé genó eyi Kras apyeé. ¹³ Akpakpa ba, me nsame enyú unó bina, néndé enyú dekaá ji ayi abɔ alu mé te nyá gemege nno akwye yende genó. Njye usa, me nsame ntó enyú unó bina néndé enyu démmye dépwɔ mfwa aló nchye. ¹⁴ Baá ba abi gejeé, nsame enyú unó bina néndé enyú dekaá ji ayi alu Nte. Ante ba me nsamé unó bina eta nyú néndé enyú dekaá ji ayi abɔ alú me te nyá gemege nnó akwye yéndégenó. Njye usa, nsame enyú unó bina néndé enyú détoó né déporé Eṣɔwɔ, ne mekomejɔ́ Eṣɔwɔ alu né mmu matɔ́ enyú. Ne démmye dépwɔ ntó mfwa aló nchye.

¹⁵ Ndere elúmbɔ, ekágé enyú debo gejeé ne gépɔge mme yina, ye ebe lé unó mme débaḡe fɔ gejeé ne ubi. Mbɔgé muú abɔ́ gejeé ne gepɔge mme yina, ebyennó ji abɔ́ fɔ gejeé ne Nte wɔ, ¹⁶ nénde yéndégenó eyi gelu fa mme ndere unó bi menyammye mekwaa ákelege, ebi bɔ́ afye ame wye ne ákelege nnó abɔ́, ne ebi upyeé bɔ́ ábwége mmye gétúgé ubi, unó bina uko útánégé fɔ mbaá Nte sé Eṣɔwɔ, útánege lé fa mme. ¹⁷ Mme yina abyéé. Yéndé genó jii eyi bɔ́ afye ame wye mambɔ gebye ntó, yémbɔ yéndémuú ayi apye genó eyigé Eṣɔwɔ ákelege abe te kwyakwya.

Muú ayi atené ukɔlɔ ne Kras achwɔ me

¹⁸ Baá ba abi gejee, gébé eyigé mmena ábyeé gela kwókwólé. Tege nnó ábɔ me mbe ágaré enyú nnó muú ayi atené ukɔlɔ ne Kras achwɔ nye. Ne bɔ́ abi alú eké ji áchwɔ me gejame. Ndere elúmbɔ, esé dékaá nnó gébé eyigé mme ábyeé gela kwókwólé. ¹⁹ Bɔ́ bimbɔ áfa mbwa ne esé. Ebwɔ apɔ́ fɔ bɔ́ se. Mbɔgé ebwɔ abe bɔ́ sé wáwálé, mbɔ alu mbwa ama ne esé. Manlyáá ayi ebwɔ ályaa esé álere nnó ebwɔ apɔ́ fɔ bɔ́ esé.

²⁰ Yémbɔ enyú dépɔ fɔ nkane ebwɔ, néndé Kras muú ukpea afané enyú Mendoó Ukpea né mmye ne enyú ako dékaá genó eyi gelú wáwálé. ²¹ Ula bi me nsame enyú unó bina, epófɔ nnó enyú dékagé fɔ genó eyi gelú wáwálé. Me nsame enyú unó bina gétúgé enyú dekaá geji. Ne dekaá ntó nnó yéndégenó eyi gelú gebyɔ gétange fɔ né eyi gelú wáwálé.

²² Né mechɔ ewéna, ndemuú alu muú gebyɔ? Elé muú ayi ashyaá nnó Jisɔs apɔ́ fɔ Muú yi Eṣɔwɔ akweré ji elá gefwa. Gefɔgé muú yina ne alu muú ayi atené ukɔlɔ ne Kras. Ji ne ashyaá Nte ne Maá wuu. ²³ Néndé yéndémuú ayi ashyaá Maá Eṣɔwɔ ebyennó ákage fɔ Nte wuu. Muú ayi akamege nnó Jisɔs alú Maá Eṣɔwɔ ebyennó akage Nte wuu.

²⁴ Ndere elúmbɔ, gɔgé unó bi enyú déwuú té ula ulɔ́ ube né matɔ́ nyu. Mbɔgé unó bi enyu dewuú te ula ulɔ́ ubege enyú né metɔ́, décho wye mmye ne Maá ne Nte wuu ntó. ²⁵ Ne genó eyigé ji anyémeno nnó achyege esé, genó eyigémbɔ elé genwá eyi gélágé byé.

²⁶ Me nsame unó bina eta nyú ntome ne bɔ́ abi ábwólege enyú nnó délyaa genó eyi gelú wáwálé. ²⁷ Kágé nnó Mendoó Ukpea ewé Kras afané enyú né mmye elú me ne enyú, enyú debó sé mankele

muú ayi cha nnó alerege enyú wó néndé mendoó wuú ewémbò elerege me enyú yéndégenó. Ne unó bi ewú elerege enyú ulú wáwálé gebyò gepó wyeé. Ndere ewú elerege enyú choge wye mmye ne Kras. ²⁸ Baá gejeé ba, choge wye mmye ne Ji. Dépyege mbò, esé ako débéeé fó ne efó metóó ne mekpo unóó egbarege fó esé deja mmye meso né bíí ebi ji akerege meso. ²⁹ Te mbaa dékaá nnó Jisòs alú cho né mbe ushu Esòwò, dékage kaá ntó nnó yéndémuú ayi apye genó eyi gelú cho ala Maá Esòwò.

3

Esé delú baá Esòwò

¹ Peye yé gejamégé gejeé eyigé Nte sé Esòwò abòó ne ese. Getuge gejee eyige na, ji akuú esé nnó baá bíí. Mbò ne esé delú ntó. Ula bi bòó mme alá akaá fó nnó esé delú baá Esòwò, ulú nnó ebwó ákágé fó ji. ² Añme ba abi gejee esé delú nana baá Esòwò. Ne genó eyi debò mankaá gelú nnó Esòwò alu danpye esé dekaá ndere débéeé nye meso gébé. Yémbò dekaá nnó gébége Kras akerege fa mme esé débéeé nye wye eké ji, néndé dégene nye ndere ji alu. ³ Yéndémuú ayi ánerere metóó nnó ji abeé nye eké Kras, abò mambélege genwá jíí pópó ndere eyigé Kras gelu.

⁴ Yéndémuú ayi apyeé gabo akwene mbò lé ebe Esòwò néndé gabo mampyege elé mankwene mabe Esòwò. ⁵ Enyú dékaá nnó Kras achwò fa mme nnó afere esé gabo né mmye. Ne yé gabo fó apó ji mmye chá chá. ⁶ Ndere elúmbò, yéndémuú ayi áchomé mmye ne Kras amage pye sé gabo. Ne yéndémuú ayi apyee wye gabo, alu danje yé Kras, ne ákaá fó yé ji wó.

⁷ Baá gejeé ba, dékamege fó muú fó abwólé enyú. Yéndémuú ayi apye wye genó eyi gelu cho alu cho né mbe ushu Esòwò, wye ndere

Kras alu cho né mbe ushu wuú. ⁸ Yémbò yéndémuú ayi apye wye gabo pyeé, alu muú danchòmeló néndé danchòmeló ne alóó ula mampye gabo. Gétú eyigémbò ne Maá Esòwò achwòó fa mme nnó áchò utóó danchòmeló.

⁹ Yéndémuú ayi alaá maá Esòwò apyeé sé wye gabo pye, nénde ji awyaá gepògé Esòwò. Ji akágé pye sé gabo néndé, ji alaá maá Esòwò.

¹⁰ Genó eyi gelerege bòó abi alu baá Esòwò ne abi alu baá danchòmeló gelú nnó, bòó abi alá apye fó genó eyi gelu cho né mbe ushu Esòwò yé ebe elé gejeé alá abòó fó ne ate añme, apó fó baá Esòwò.

Mekomejòó Esòwò aké débògé gejeé ne ate

¹¹ Mekomejòó ayi enyú déwuú me te ula ulóó alu nnó esé débògé gejeé ne ate. ¹² Ekágé esé debe eké Ken. Ji alu maá danchòmeló. Ji awá menmo wuú. Ulannó ji awáne menmo wuú? Awá ji néndé unó bi Ken jimboó apye ulú nchyenche ne ebi menme wuú apyeé ulú cho.

¹³ Baá gejeé ba, ekágé enyú dela mano mekpo fuú mbògé bòó mme aké apaá enyú. ¹⁴ Esé dékaá nnó détane né amu negbo dékpe né mmu genwá. Dékaá mbò néndé esé debò gejeé ne ate añme. Muú ayi alá abòó fó gejeé ne nte menme wó alu né amu negbo. ¹⁵ Muú aké apaá nte menme wuú, ebyennó alu mewané bòó. Ne dékaá nnó muú ayi awané bòó alú dambò genwá eyi gélágé byé. ¹⁶ Genó eyi gepye esé dékágé genó eyi gejeé gelú, gelu nnó Kras achye genwá jíí agbo gétúgé se. Ne mbòntó ne esé débòó manchyeé genwáge sé, yé ebe lé mangbo gétúgé ate añme.

¹⁷ Ne mbògé muú abegé ne gefwa ne agegé nte menme ayi alu mbya, alá agé meshwe apóó ji wó, epyembo nnó ne ji agaré aké ji agboó ne Esòwò? ¹⁸ Baá gejeé ba, ekágé déjógé lé mejòó menò ewú ewú nnó debò gejeé ne ate. Délérégé gejeé

eyi wáwálé ne atε né mbaá unó bi dépyeé.

¹⁹ Deké debóó gejeé ne atε, mbó ne dékágé nnó détené né egbe ewé wáwálé. Ne ewéna epye matóó abeé esé mmu pere gébégé détenegé né mbe ushu Esówa, ²⁰ yéndégébe eyi matóó sé ágarege nnó dépye gye, néndé débó mankaá nnó Esówa aṅea apwó yéndégenó eyi matóó ágarege esé ne ji akágé yéndégenó. ²¹ Ajeé ba abi gejeé, ndere elúmbó mbógé matóó sé alá agaré esé nnó dépye gye wó, débéé f̄s ne efó metóó mantene né mbe ushu Esówa. ²² Ne dékágé ḡi yéndégenó ji achyegé esé néndé esé débelege mabe j̄i ne dépye ntó unó bi ugóó ji metóó. ²³ Ne ebe ewé ji achyee esé elú nnó défyee metóó ne maá wuú Jis̄s Kras ne nnó debó gejeé ne atε wye ndere ji agare esé nnó dépyege. ²⁴ Bóó ako abi abelege mabe Esówa, áchomé wye mmye ne ji ne ji ntó achome mmye ne ebwó. Genó eyi gepyé nnó esé dékaá nnó ji acho mmye ne esé élé Mendoó wuú ewé ji afyee esé né mmu metóó.

4

Mendoó ewé wáwálé ne ewé gebyo

¹ Ajeé ba abi gejeé, ékágé dékamege ne yéndégenó eyigé muú ajógé. Muú ajógé genó, cherege dége mbógé mendoó ewé etene ji nnó ajóó etané mbaá Esówa, néndé gejamégé bóó ekpávé gebyo achwó ne atyaá né mme meko. ² Genó eyi gepyé ne dékaá mbógé élé Mendoó Esówa ne elú muú né mmye gelú nnó, yéndémuú ayi agarege nnó Jis̄s Kras achwó fa mme ndere mekwaá ji yimbó ne Mendoó Ukpea elú ji mmye. ³ Ne yéndémuú ayi alá agarege f̄s nnó Jis̄s achwó fa mme ndere mekwaá Mendoó Esówa epóf̄s ji né mmye. Ji yina ne awyaá mendoó muú ayi atené ukóló ne Kras ayi enyú debó

dewuú nnó achwóó. Ne nana alu m̄e fa mme.

⁴ Baá gejeé ba, enyú delu baá Esówa ne detoó dépwó bóó gebyo bimbó néndé muú ayi alu enyú né mmye awyaá uto apwó muú ayi alu bóó mme né mmye. ⁵ Bóó gebyo bimbó alu ele bóó mme. Ndere elúmbó, ebwó ajógé lé depóré mme ne bóó mme áwuú ne ebwó. ⁶ Esé delu bóó Esówa, ne yéndémuú ayi akágé Esówa áwuú ne esé. Ne muú ayi ála apó f̄s muú Esówa áwuú f̄s ne esé. Ge mbó ne dékágé nye mbógé muú awyaá mendoó ewé wáwálé waá nnó awyaá lé mendoó ewé gebyo.

Esówa élé gejeé ne yéndémuú Esówa abóó gejeé ne bóó

⁷ Ajeé ba abi gejeé, débóge wye gejeé ne atε néndé gejeé getanege né mbaá Esówa. Ne yéndémuú ayi abóó gejeé ne bóó alu Maá Esówa ne akáge Esówa. ⁸ Ne muú ayi alá abóó f̄s gejeé ne bóó akágé f̄s Esówa, néndé Esówa élé gejeé. ⁹ Ge na ne Esówa aléré nnó ji abó gejeé ne esé. Ji ató danchi maá wuú fa mme nnó getu j̄i, esé debó genwá. ¹⁰ Ge genó eyi gejeé gelu mbó. Epóf̄s nnó esé debóó gejeé ne Esówa. Elú élé nnó ji abóó gejeé ne esé ne atóme maá wuú nnó achwó agbo ndere ḡme gepε nnó ji ajinte gabo ayi esé dépye.

¹¹ Aṅme ba abi gejeé, mbógé nnó na ne Esówa abóó gejeé ne esé, esé ntó debó mambó gejeé ne atε. ¹² Muú f̄s alu dange Esówa ne ame, yémbó mbógé debógé gejeé ne atε, Esówa achome mmye ne esé, ne gejeé eyigé esé débóó ne atε gekwanege ndere Esówa akelege.

¹³ Esówa achyee esé Mendoó wuú, ge mbó ne dékágé nnó esé décho mmye ne ji ne ji ntó acho mmye ne esé, néndé ji achyee esé Mendoó wuú. ¹⁴ Ne esé ambóó dége ne dégarage bóó nnó Nte se Esówa ató Maá wuú fa mme nnó achwó ábeé Menchyé genwá mbaá bóó mme.

15 Ne yéndémuú ayi akamege nnó Jisós alu Maá Eṣṱwṱ, Eṣṱwṱ achome mmye ne ji ne ji ntó achome mmye ne Eṣṱwṱ. 16 Nḁere elúmbṱ, esé ntó dékaá ne dékámé nnó Eṣṱwṱ abṱ gejeé ne esé.

Eṣṱwṱ abṱ gejeé ne bṱṱ, ne yéndémuú ayi abṱṱ wye gejeé achome mmye ne Eṣṱwṱ ne Eṣṱwṱ ntó achome mmye ne ji. 17 Genó eyi gepye esé dékaá nnó gejeé eyi débṱṱ gekwané ndere Eṣṱwṱ akelege, elé mbṱgé esé débéé fṱ ne eṱ metṱṱ né bíi bi Eṣṱwṱ asṱṱ mpa néndé genwáge sé fa mme gelú wye eké eyigé Kras. 18 Eṱ eṱ né gejeé, gejeé gekwánégé ndere Eṣṱwṱ akelege gebuú eṱ. Geno eyi gepyeé eṱ elé eṱwyale. Ne yéndémuú ayi abṱṱ eṱ metṱṱ ebyennó gejeé eyigé ji abṱṱ gelu gakwáne ndere Eṣṱwṱ akélégé.

19 Esé debṱṱ gejeé ne Eṣṱwṱ ne ate aṱme néndé Eṣṱwṱ abṱ me mbṱ abṱ gejeé ne esé. 20 Mbṱgé muú ajṱgé nnó ji abṱ gejeé ne Eṣṱwṱ ne ake alu paá nte menme wuú ebyennó alu muú gebyṱ néndé muú alá abṱṱ fṱ gejeé ne nte menme wuú ayi ji agene ne ame, epyémbṱ nnó ne ji abṱ gejeé ne Eṣṱwṱ muú ji álé gené? 21 Ne achyéé esé ebe ewena aké: Yéndémuú ayi abṱṱ gejeé ne Eṣṱwṱ abṱ mambṱ ntó gejeé ne ate aṱme.

5

Esé dewyaá uto ebi démmye depwṱ gabo fa mme

1 Yéndémuú ayi ákamege nnó Jisós alu Muú yi Eṣṱwṱ akweré ji elá gefwa, ebyennó alu Maá Eṣṱwṱ. Ne yéndémuú ayi abṱṱ gejeé ne nte abṱṱ ntó gejeé ne maá wuú. 2 Genó eyi gepyeé ne esé dékaá nnó débṱṱ gejeé ne baá Eṣṱwṱ elé mbṱgé debṱṱ gejeé ne Eṣṱwṱ ne debélégé mabe jíi. 3 Mambṱ gejeé ne Eṣṱwṱ elé mambélégé mabe jíi. Ne mabé jíi ájwerégé fṱ mambelé. 4 Néndé yéndémuú ayi alaá maá

Eṣṱwṱ awyaá uto bi ji ammye apwṱ gabo fa mme. Ne mankame ayi esé dékame nnó Jisós alu Maá Eṣṱwṱ ne epye nnó esé debṱ uto bi démmye depwṱṱ bṱṱ mme. 5 Ndé muú ayi apwṱṱ gabo fa mme? Elé muú ayi ákamé nnó Jisós alu Maá Eṣṱwṱ.

Unó bi ulérége nnó Jisós alu Maá Eṣṱwṱ

6 Elé ji yina ne alú Jisós Kras, Muú yi Eṣṱwṱ akweré ji elá gefwa. Ji achwṱṱ fa mme, awyaá ji manaá ne manoó miú machye mme gébégé ji agboó. Ji akoó fṱ elé né mmu manaá mamímamí wṱ, akoó né mmu manaá choncho ne manoó. Ne elé Mendoó Ukpea ne etene ntesṱ se nnó mechṱ ewéna elu wáwálé néndé Mendoó Ukpea egarege wáwálé. 7 Bṱ ntesṱ alu aléé abi alerégé nnó Jisós alu Maá Eṣṱwṱ. 8 Bṱ ntesṱ bina elé Mendoó Ukpea, manaa ne manoó. Ebwṱ bina aléé, ajṱgé wye genó gemma. 9 Akwaá agaré unó bi ebwṱ akaá, esé dekamégé nnó ajṱgé wáwálé. Yémbṱ genó eyigé Eṣṱwṱ agarégé genéá gemṱ gepwṱ amu. Ne ji ne agaré esé genó eyi getome ne Maá wuú. 10 Yéndémuú ayi áfyéé metṱṱ ne Maá Eṣṱwṱ akáge né metṱṱ wuú nnó genó eyigé Eṣṱwṱ agarege atome ne maá wuú gelú wáwálé. Yéndémuú ayi alá fyéé fṱ metṱṱ ne Eṣṱwṱ wṱ, ebyennó asele Eṣṱwṱ nḁéré muú gebyṱ, néndé ashyá mankame nnó genó eyigé Eṣṱwṱ ajṱṱ atome ne Maá wuú Jisós gelú wáwálé. 11 Ge genó eyigé Eṣṱwṱ agaré ese na: Ji chyéé esé genwá eyi gélagé byé. Genwá eyigé na getanégé mbaá Maá wuú. 12 Ne yéndémuú ayi áchómé mmye ne Maá Eṣṱwṱ awyaá genwá. Yéndémuú ayi alá cho mmye ne Maá Eṣṱwṱ wṱ, apṱ fṱ ne genwá.

Genwá eyi gélagé byé

13 Nsame enyú unó bina, enyú abi dékamé nnó Jisós alú Maá Eṣṱwṱ nnó enyú dékaá nnó déwyaá genwá

eyi gélágé byé. ¹⁴ Esé deténégé né mbe ushu Esɔwɔ né mmyemenene debéé fɔ ne dembyɔ néndé dékaá nnó yéndé genó eyi esé degígé ji awuú esé mbógé degígé ndere ji akélégé. ¹⁵ Mbógé esé dekaá nnó ji awuú esé né geno eyi degígé ji, debɔ mankaá ntó nnó ji achye me esé genó eyi degígé ji.

¹⁶ Mbógé muú akage nnó nte meɲme apyéé gabo ayi ála atene fɔ muú né negbo, anemmye nnó Esɔwɔ ajií ji nte achyee ji geɲwá. Ewéna etome elé ne bɔɔ abi apye gabo ayi álá atene fɔ muú né negbo néndé gabo yifo alu ayi atene muu né negbo. Njɔ́ fɔ nnó enyú dénémmye mbaá Esɔwɔ gétúgé muú ayi apyéé gefógé gabo yina wó.

* ¹⁷ Yéndé gyeé ayi muú apye elé gabo né mbe ushu Esɔwɔ. Yémbɔ gabo ayifo alu ayi álá aténé fɔ muú né negbo.

¹⁸ Esé dekaá nnó yéndemuú ayi alaá Maá Esɔwɔ apyee sé gabo pye néndé Jisɔs Maá Esɔwɔ abame ji ne danchɔmeló ákágé pye fɔ ji genó.

¹⁹ Dékaá nnó esé delu baá Esɔwɔ. Bɔɔ mme ako abi álá akage Esɔwɔ alu né amu muú nchye.

²⁰ Eɛe dekaá ye nnó Maá Esɔwɔ achwó fa mme ne apye nnó esé dekaá unó bina ne nnó dekaá Esɔwɔ muú alu wáwálé. Esé decho mmye ne Esɔwɔ muú alu wáwálé ne Maá wuú Jisɔs Kras. Ji ne alu Esɔwɔ muú alu wáwálé. Ji ntó ne achyege geɲwá eyi gelagé bye fɔ.

²¹ Nderé elúmbɔ, baá gejeé ba, ngárégé enyú nnó sege gébé nnó ekágé denógé aló uka.

* **5:16** Elú wáwálé nnó: Bɔɔ abi ágií depɔré Esɔwɔ dɔɔ áké, gabo ayi atene muú né negbo elé manshya ayi gejamégé bɔɔ áshyaá mankame nnó Jisɔs alu Maá Esɔwɔ.

ŊWE ayi agbeé ŊWE epea
eyi
Jɔn
ásamé

Matame

¹ Me muú kpaá echomele bɔ́ɔ Ɛsɔwɔ ne nsame Ŋwe yina.

Ntɔme ji eta wye mma kpaá muú Ɛsɔwɔ ajyaá. Ntɔme ntó ji eta baá byeé. Me mbɔ gejeé ne enyú ne metɔ́ wa meko. Ɛpófɔ me mbiú ne mbɔ́ gejeé ne enyu, bɔ́ ako abi akaá wáwálé Ɛsɔwɔ abɔ́ ntó gejeé ne enyú. ² Néndé wáwálé yina alu ese né matɔ́ ne abeé nye ese matɔ́ kpa te kwyakwya.

³ Nnenemmye nnó Ɛsɔwɔ Nte ese ne Jisɔs Kras Maá Nte álérégé esé galógálɔ, agene ese meshwe ne apye ese debe né nesɔ. Nnenemmye nnó, unó bina ube ebi sé, esé abi dékwɔlege wáwálé Ɛsɔwɔ ne debɔ́ gejeé ne ate.

Dékwɔlege genó eyi gelú wáwálé debɔ́ge wye gejeé ne ate

⁴ Metɔ́ ɛgɔ́ me dɔ́ ndéré ngene nnó baá byeé abifɔ akwólégé wáwálé Ɛsɔwɔ ne apye wye ndéré Ɛsɔwɔ Nte agarege ese nnó dépyege.

⁵ Nderé elúmbɔ, mma me nkpeage wɔ nnó debɔ́ge wye gejeé ne ate. Ɛpófɔ ɛbe meke ne me nchyege mbɔ wɔ, elé gekwenége ɛbe ewé ese dewuú me te ula ulɔ. ⁶ Mambɔ́ge gejeé ne ate, atene nnó depyege unó bi Ɛsɔwɔ agare esé nnó dépyege. Ge ɛbe ewe enyu dewuú me te ula ulɔ mbɔ nnó debɔ́ge wye gejeé ne ate.

⁷ Me njógé mbɔ néndé gejamégé bɔ́ dembwɔle atyaá mbɔ fa mme. Ɛbwɔ ákame fɔ́ nnó Jisɔs Kras achwɔ́ fa mme ndere mekwaá wɔ. Ufɔ́ bɔ́ bina alu lé bɔ́ muú dembwɔlé yimbɔ muú ayi atené ukɔ́ ne Kras.

⁸ Nderé elúmbɔ, sége gébé nnó ɛkáge nsa ayi enyú delu mambɔ gétúgé utɔ́ bi esé depye anó mme

detu. Mmyege lé nnó debɔ́ nsa nyu meko.

⁹ Yéndemuú ayi ála apyeé fɔ́ unó bi Kras alere, ne ajye le mbe agbege unó né ebi Kras alere ebyennó apó ne Ɛsɔwɔ. Ne yéndemuú ayi apyeé unó bi Kras alérégé, ebyennó alu ne Nte chóncho ne Maá wuú. ¹⁰ Nderé elúmbɔ, mbɔ́ge muú achwɔge eta nyú alá gárégé fɔ́ lé unó bina ebi Kras alere, dekameme fɔ́ ji akpe né upú nyú, ye mantame ji detamege kan̄ka. ¹¹ Néndé muú atámégé gefɔ́ge muú yina, ebyennó acho mbwa ne ji né ubobo unó bi muú yimbɔ ápyeé.

Kwyakwya mejɔ́

¹² Me nwyaá gejamégé unó mangaré enyú, yémbɔ nkelege fɔ́ mansa ubi né mme. Néndé me mbele umeé manchwɔ́ gé enyú nnó detu ushu ne ate ne njɔ́ mejɔ́ ewéna nnó esé akó debé ne metɔ́ megomegɔ́ gbene.

¹³ Baá men̄me wye ayi mendée muú Ɛsɔwɔ ajyaá ntó alɔ́ wɔ matame.

**Ἡμεῖς αἰγιόχοι ἡμεῖς ἐλεῖ
αἰγίον
ἀσάμειον**

Matame

¹ Me Jón muú kpaá echomele bós Esōwō ne nsame η̄we yina.

Ntame ji eta wyεε Gayōs mejeé wa ayi gejeé. Me mbós gejeé ne wō wáwálé.

² Mejeé wa, nnemmye nnó yéndegenó eyigé wō ɔpye gekene chanéné, ne nnó wō ɔbe metometo wyε ndere nkaá nnó né mbe ushu Esōwō wō pō fō ne efwyale né metós wyεé. ³ Me njógé mbō nénde metós egós me dós gébége āme fō atane ewú mbō agaré esé ndere enyú dékwalege wáwálé Esōwō wyε ndere wō ɔpye me yéndégébé. ⁴ Me mpo se ne metós megómégó ewe cha ewé epwós ewéna manwuú nnó baá ba ákwalege wáwálé Esōwō.

Afée Gayōs

⁵ Mejeé wa, wō ɔpyeé utós ulóló ne metós wyεé meko mbaá ate āme chacha ne ākeé bō. ⁶ Ebwó agare echomele bós Esōwō ewé elú wena ndere wō ɔlerege gejeé ne bós. Ne elú galógáló nnó wō ɔpōd ebwó ne genó ndere Esōwō akélege nnó āje mbe ne nekene bwó. ⁷ Ebwó akene mbō, elé gétúgé mabō Jisōs Kras ne ebwó asele fō genó mbaá bós abi álá pō bós Jus. ⁸ Ndere elúmbō, esé debō mampogé ufós bós ndere bina nnó esé ntó décho amu ne ebwó dégerege wáwálé Esōwō.

Dyotrefes akwe mpa

⁹ Me mbó nsa η̄we ntó mbaá echomele bós Esōwō ewé ewú, yémbō Dyotrefes muu akélege nnó awu lé ne ji, akamege nyε fō manwú ne me. ¹⁰ Ndere elúmbō, me nchwágé ewú ndyaá nyε ji ula né unó bi ji apyε. Ji achós me mabō. Ne mechō ewé ekpe bō ebwó amu

elú nnó ji ashyaá ntó ate āme abi achwós ewú nnó ajwalege fō ne ji. Ne ashyaá ntó nnó bós abi álú manse ate āme bimbō asege sé. Ne ábú ebwó né mmu echomele bós Jisōs.

¹¹ Mejeé wa, ékágé ɔkwalege gabo, kwalege lé galógáló nénde muú ayi apyε genó eyi gelú cho alu muú Esōwō. Ne muú ayi apyε geno eyi gela pō fō cho akágé fō Esōwō.

Afée Demetrōs

¹² Yéndemuú afége mēme sé Demetrōs. Ne wáwálé alu nnó ji alu muú melóméló. Ne ese ntó dejógé wyεmbō, ne enyú dékaá nnó genó eyigé ese dejógé gelu wáwálé.

¹³ Me nwyaā gejamége unó mangaré wō, yémbō nkélege fō mansa ubi mme. ¹⁴ Me mbós mbele uméé manchwó nge wō. Nchwágé detuge nyε ushu ne ate déjós mejós.

¹⁵ Nnemmye nnó enyú debe né neso. Ajeé byeé ako alós wō matame. Ne wō mbós ke ɔtame yéndé mejeé se ayi alu ewú.

NWE ayi Jud ásamé

¹ Me Jud maá defwe Jisós Kras ne menjmo Jemsi ne nsame njwe yina.

Nsame ji mbaá bós abi Nte sé Esòwò akuú, ebwó abi ji agboó ne ebwó dós ne Jisós Kras ntó apele ebwó cháńéné.

² Nnènemmye nnó Esòwò alere enyú galógál, nesò ne gejeé ge-jamegejame.

Sege gébé ne ubobo unó bi anlere geyò alerege

³ Anme ba, me mbò mmyéé nnó nsa njwe yina gétúgé mamfere ayi Esòwò afere esé ako né efwyale gabo. Yémbò ngé nnó elú galógál nnó nsa mpye enyú detene ne eshye né depòré Jisós etiré achyeé esé bós bií nnó defye metós ne ji damaá te kwyakwya. ⁴ Njógé mbò néndé bós fí ákpe mbwa ne enyú mmye defyadefya. Ufós bós bina ne ábwólé ulós melu ebi Esòwò alerege esé, uláá lé genó eyigé ebwó atenege wye ákwérege depòre ubelé tametame etiré ebwó ápyéé. Asa né mmú njwe Esòwò te gachí nnó, Esòwò achyege nye ufós bós bina efwyale abi alá nóge ji. Ebwó ntó ashya Jisós Kras, ewé ji ne alu Ata ne muú ayi apwò amu.

⁵ Yé lé enyú dékaá me unó bina uko, nkelege nnó mpye enyú deté ndere Ata Esòwò abò afere bós Isrèli né ámu bós Ijip ne ewyage áwane bós abi alá fyéé metós ne ji wó. ⁶ Ne tége ntó ndere epyéé ne makiénné Esòwò ayi alá jwòle né malu utós bwó wó, ályaa malu ujwòle bwó alá ápyéé lé unó bi cha. Esòwò awé nya aji ne bò mkpokovè, abi álaá wyeé wewe te kwyakwya, afye áji né melu empinya gemua ágile gekpekepe bií bi Esòwò asòs mpa bwó. ⁷ Wyembò ntó ne epye nya

ne bós Sodom ne Gomòra ne baá malo ayifò ayi álu kwókwólé ne áji. Ebwó ábélege nya ubele tametame ne apyéé ubobo unó bi akwaá alá bós fí mampye wó. Getú eyigémbò, Esòwò alwéé áji ne mewè ewé alá énomégé. Esòwò apyembò nnó akwélé esé ako mbeé né genó eyi gepye nya ne ebwó.

⁸ Wyembò ntó ne bós abi álu bíbí né mbwa enyú ájógé nnó Esòwò alerege ebwó unó né ame geja. Getú eyigémbò, ápyéé unó bi uchós menyammye bwó. Anógé fí bós kpakpa ne ájógé mejós mebomebo ne uto bi ákpakpa né mfaánebuú.

⁹ Yé gébége ekiénné Esòwò ewé kpaá ewé ekamege nnó Mikel éwamege ne danchameló gétúgé genkwógé Mosis ese fí utó né amu jíí ejós mejós mebomebo ne danchameló wó, ejós lé nnó Ata anya wó. ¹⁰ Yémbò bós bina ájógé mejós mebomebo né unó bi ebwó alá ákágé ula. Ne ápyéé unó eké menya mewaá. Yéndégenó eyi gekwòme ebwó mekpò apye pye. Ne elé wye unó bina ne uwane ebwó. ¹¹ Ebós nye ne ebwó néndé ebwó ákwólé gekage nekene Ken muú abó áwané menjmo wuu. Ajinte gemege bwó ákwólé meti ewé ábós nsa ápye ubobo unó wye ndere Balam abó apyéé. Ebwó áshya manwú ne Esòwò, ndere Kora abó apyéé. Ne ndere Kora ágboó, mbòntó ne ebwó ágboó nye. ¹² Ebwó álu eké upwapwane unó né geluage nyú gébége déké dényéé epaá menyéé gejeé. Ebwó ányéé menyé gefós eyi gegboó mmye. Alú áteé elé unè ebi bwó. Alú ntó eké geko eyigé mbyo akpane geji gela gekwene manaá. Ne eké unós ebi ula uwòme umpome gébége unós uko uke uwòme. Alu eké unós ebi ágoó ubi ne makaka. Agboó negbo ndò epea. ¹³ Ebwó álu eké ngbannyi ebéé mega. Ne gabo ayi ebwó ápye álu eké gefwene eyi ngbannyi metometo atene né mapea mewaá ne mmye egboó fí bwó. Ebwó álu

éké bɔ danji abi ályaa' malu bwó ájy'ée malu ayi cha. Ebwó bina, melu ewé Eṣṣwɔ ábelé ebwó elé empinya gemua eyi gelá gebye te kwyakwya.

¹⁴ Enɔk ayi agbeé upyáne uke-neama mbaá Adam, abó ajó me nya ató ne bɔ bina aké, “Wugé Ata achwó nye ne bɔ dele bɔ dele makiénné ukpea jí. ¹⁵ Asó nye mpa bɔ ako. Agare bɔ abi alá kágé ji nnó ákwe mpa gétúgé gabo ayi ebwó ápyé ne mejó mehomebo ewé ebwó ájó ne Eṣṣwɔ.”

¹⁶ Bɔ bina áshulege bɔ abifɔ ndo, ne yé genó eyi gekwanegé ebwó metó gepó. Ápye lé ubobo unó bi ugó ebwó mató, álú bɔ gempage. Ne áké álogé gélogé mejó ne muú ebyennó akélege nnó ase genó eta wuú.

Pyége wye genó eyigé Eṣṣwɔ akélege

¹⁷ Yémbɔ aɲme ba abi gejee, enyú debó mantégé unó bi nya áɲgbá Ata sé Jisɔs Kras ajó. ¹⁸ Ebwó ájó nya aké, “Né kwyakwya gébé, bɔ abi ájwane nye enyú gétúgé depɔré Eṣṣwɔ etiré enyú dékwálegé áchwó nye. Ne ápye nye lé ubobo unó bi ugó ebwó metó, ebi Eṣṣwɔ alá kélege.” ¹⁹ Bɔ bina ne áchwó nye ne aɲgya né geluage nyú, ebwó ápyé lé unó bi bɔ mme ápye, ebi usélé utó bwó néndé Mendó Eṣṣwɔ epó ebwó mmye. ²⁰ Yémbɔ, aɲme ba, pyége nnó metó ewé enyú defye né unó bi Eṣṣwɔ jimboó alere enyú ewéne. Enyú deké denenemmye, gógé Mendó Ukpea eléré enyú meti. ²¹ Belege geɲwágé nyú gebe gefó eyigé Eṣṣwɔ ákágé lerege enyú gejeé jí ndere dégile galógál ayi Ata sé Jisɔs Kras nnó achwage age enyú meshwe, enyú debɔ geɲwá eyi gélagé byé fɔ. Ji apye nye mbɔ gétúgé ji agboó ne enyú.

²² Gege meshwe ne bɔ abi álú ne dembyɔ né unó bi ebwó áfyéé metó wyeé. ²³ Poógé abifɔ, défere ebwó átane né mmu mewé ékágé áso. Ne mbaá abifɔ ntó, gege ebwó meshwe, yémbɔ sege gébé nnó ékágé gabo bwó áchálé enyú. Págé yé b'é elé mandeé ayi bɔ abi ápye yéndé gabo áfyéé néndé gabo ayi ebwó ápye áchɔ me mandeé yimbo.

Défége Eṣṣwɔ

²⁴ Matame mabe ne Eṣṣwɔ muú akage poó enyú nnó ékágé dékwe né gabo. Ji ákage pye enyú détene cho né mbe ushu wuú. Deké degene gekpekre énogé wuú mató agó enyú mmu. ²⁵ Jimbií ne alú Eṣṣwɔ Menchyé geɲwá né gétúgé genó eyigé Ata sé Jisɔs Kras apy'ée. Nnenemmye nnó bɔ ánogé Eṣṣwɔ, Eṣṣwɔ mbií ne abó eshye ne uto uko te ula uló, nana, ne te kwyakwya Amen.

* **1:13** Elú wáwálé nnó: Danji elé menɔ membe ayi akéle eké gasama akoóge né mfaánebuti.

NWE unó Jisɔs aleré Jɔn né ame gejya

Jɔn agaré unó bi ulú né nwe yina

¹ Né mmu nwe yina ne ásamé unó bi Jisɔs Kras aleré. Esɔwɔ apye Jisɔs akaá unó bina nnó aleré baá défwɛ bií unó bi uchwɔ pye nana. Jisɔs Kras ató ekiénné wuu nnó eye epye maá utɔ́ wuu Jɔn akaá unó bina. ² Ne Jɔn agaré unó bina nɔ́ wye ndere ji agené. Genó eyigé ji asamé elé meko mejɔ́ ayi Esɔwɔ ajɔ́ ne wáwálé ayi Jisɔs Kras aleré né genó eyi ji agare. ³ Esɔwɔ ájé muú ayi akuú nwe yina ayi agaregé unó bi upyɛé mbɔ nana ne ebi upye nye meso gébé, ne ájé ntó yéndémuú ayi awúu unó bi ásamé wye ne apyɛé ubi. Néndé gébé eyigé unó bi upyɛé nye géla kwókwólé.

Jɔn alɔ́ matame mbaá machomele bɔ́ Esɔwɔ akénéama

⁴ Me Jɔn ne nsamé nwe ayina ntɔ́me eta nyú machomele bɔ́ Esɔwɔ akénéama ayi álú né gebagé mewaá Esya.

Nnenemmye nnó Esɔwɔ álerégé enyú galógáló, ápye enyú débé né nesɔ́. Esɔwɔ muú alu nana, muú abɔ́ alu me, ne muú achwɔ́ nye ne mandoó akeneama ayi álú né mbe geluɔ́ge gefwage jíi chóncho ne * ⁵ Jisɔs Kras, muú álú tɔ́nese ntésé ne maá mbe ayi akwilé né negbo, ne muú alú nana, mfwá kpaá mbaá afwá mme, álerégé enyú galógáló, apye enyú débé né nesɔ́. Matame mabe ne ji muú abɔ́ wye gejeé ne esé ne aferé esé né gabo gétúgɛ́ manoó míi ami machyɛé mme. ⁶ Ne apye esé déla bɔ́ abi ágbárege gefwá ne ji ne apye ntó ese déla ampýɛé upe abi ápyɛé utɔ́ Nte wuu Esɔwɔ. Ngó ne utó úbé ne ji te kwyakwya ne kwyakwya. Amen

⁷ Gége, ji achwɔ́ nwe né mmu gekógé mfaánebuú ne yéndémuú agene nye ji. Yé ébélé bɔ́ abi ájomé ji áwané. Ne bɔ́ mme meko álili nye gétúgɛ́ efwyale ewé ji achyɛge nye ebwɔ́ ébé mbɔ. Amen.

⁸ Ata Esɔwɔ aké, “Me ne nlú muú mbe ne ayi kwyákwyá.” Me ne alú, “Muú ayi alú nana, ne ayi abɔ́ alú ne ayi achwɔ́ nye. Esɔwɔ ayi Apwɔ́ amú.”

Jɔn agé Maá Nte Mekwaá né ame géjyá

⁹ Me Jɔn, menmé nyú né echomelé bɔ́ Jisɔs, gétúgɛ́ me ntó nchome mmye ne Jisɔs, ne ngene ntó efwyale wye ndere enyú. Me nlú ntó muú ama wye ndere enyú né gefwá eyigé Esɔwɔ ágbárege ne nkógé metɔ́ wye ndere enyú mpwá fɔ́. Abɔ́ ábú me mfé né melo metɔ́ nnyi ewé ákuú nnó Patmɔ́s gétúgɛ́ ngárege mekomejɔ́ Esɔwɔ ne wáwálé ayi Jisɔs aleré né genó eyi ji agaré. ¹⁰ Né bií uwyáá ebi ulú bií Ata, Mendoó Ukpea echwɔ́ me mmye ne nwú gekpékpégé meko fɔ́ ndere atané me né meso eké meko mbá. ¹¹ Aké, “Sá unó uko ebi ɔ́gené nye né mmu nwe, ɔ́tɔ́ mbaá machomele bɔ́ Esɔwɔ akénéama ayi álú né umé malo yina: Efesɔ́s, Smyna, Pɛgamɔ́n, Tayatira, Sadis, Filadelfya ne Laodisha.”

¹² Ne mbwólégé mmye mangé muú ayi ajóge me mejɔ́ né meso, ngé uluó mátúlékán ukénéama ebi akwye ne gul. ¹³ Né metɔ́ metɔ́ uluó ebimbo, ngé muú fɔ́ ndere atené eké maá nte mekwaá. Afyé nku metyémetyé ayi akwɔ́né ji uka. Ne ani gebagé ndeé eyi gégénege eké gul, génɔ́ ji né gebómé. ¹⁴ Mejwye wuu elú pópó eké nɛwúné ugoó, yé eké makankoma ne ame jíi agénege eké nénómé mewe. ¹⁵ Uka bií ushwánege eké afyaákó ayi áɔ́ɔ́ né mewe, atilé ashwánege manémané. Meko

* 1:4 Elú wáwálé nnó: Esya ayi ajógé mbɔ elé ayi te nya. Fina ákuú nnó Turkey.

wuú awyale eké nekóné nnyi nekwene mbò, chuchu. ¹⁶ Agbaré ambe akénéama né egbe ebwonye wuú ne aparanja ayi achyaá magbe apea atané ji né meno. Ushu bíi ugenege eké ñmées metó ñwomesé.

¹⁷ Ngege ji, nkwe ji né uka eké muú ayi agboó. Anyaá ebwonye wuú anere me mmye aké, “Ŋfoge, me ne nlú muú mbe ne ayi kwyakwya. ¹⁸ Me nlú mebe, me mbò ngbo, ne ge menlú mebe te kwyakwya ne kwyakwya. Me nwyáá uto mampye bóó abi ágboó ákeré né genwá wye ndere muú ágbárege bó agbógóló manené melo áwuú bóó.

¹⁹ “Sá yé unó bi wò ògené; ebi upye mbò nana choncho ne ebi upyee nye meso gebé. ²⁰ Ge genó eyi gebò gelu bibíí, eyi getome ne ambe akénéama ayi ògene me ngbare né ebwonye wa ne uluó matúlékán ukénéama ebi akwyéé ne gul. Ambe yimbò akénéama atene mbaá makiénné Esòwò akénéama ayi alú né machomele bóó Esòwò akénéama. Ne uluó matúlékán ebimbò ukénéama utene mbaá machomele bóó Esòwò akénéama.”

2

Ñwe yi átame mbaá echomele bóó Esòwò né meló Efesòs

¹ Muú ayi me ngene né ama gejya aké, “Sá ñwe yina otó mbaá ekiénné Esòwò ewé echomele bóó Esòwò né meló Efesòs.

“Garé ebwò óké, gegé mekomejóó eyi etane mbaá muú ayi agbaré ambe akénéama né ebwonye wuú ne akene né metó metó uluó matúlékán ukenéama ebi akwyéé ne gul. * ² Me nkaá unó uko ebi enyú dépyéé, mengé utóó bi enyú depye ne eshye ne metó ewé dékogé délá dépwáá, nkaá nnó enyú dékií fò bóó abo, ne enyú démua bóó abi aké alú ángbá Jisòs, dégé nnó ápó, alú bóó gebyó. ³ Enyú

dekóge matóó, ne dégéne efwyale né gétú ya, dépwáá fò. ⁴ Yémbò gége genó eyigé nshulege enyú ndo wye na. Enyú débóó sé gejeé ne me ndere depyee mbembe wó. ⁵ Ferege dégé mati ayi enyú depyee gyéé. Dékwóré matóó nyú dépyeege unó bi enyú debò mbe depyee me. Dela depye mbò wó, me nchwó fere nye geluóge etúlékán nyú né geluóge machomele bóó Jisòs. ⁶ Yémbò, gége genó gelógéló eyigé enyú depye na, enyú dekií fò ubóbó unó bi bóó ekwò Nikolatan ápye wye ndere me nla nkii.

⁷ “Muú ayi awya matu awú genó eyigé Mendoó Ukpea ejóóge mbaá machomele bóó Jisòs.

“Ne yéndemuú ayi ammye kpaá apwóó gabo, me nchyege nye ji ebwonye nnó anyé umpome genóó eyi gechyege genwá eyi gélágé byé. Genóó eyimbò gewene né meló Esòwò.”

Ñwe yi átame mbaá echomele bóó Esòwò né meló Simina

⁸ Ama ajóó aké, “Sa ñwe ayina otó mbaá ekiénné Esòwò ewé echomele bóó Esòwò né meló Simina.

“Garé ebwò óké, gége mekomejóó eyi etane mbaá muú ayi alú ula ulóó ne kwyakwya, ji ayi abo agboó ne akwilé né negboó. ⁹ Me nkaá efwyale ewé enyú degéne ne gekpo eyi enyú délú yémbò enyú dewyaá gefwa. Nkaá ndere bóó áchóó enyú mabò. Ebwò ájógé ake alú bóó Jus ne ápó, alú lé bóó danchòmeló. ¹⁰ Ngarége enyú nnó défógé fò efwyale ewé enyú déchwóó dége, danchòmeló apyee nye áfyé enyú abifó né denó, nnó ammua age ufóó bóó abi enyú delú ne degene nye efwyale né ndò efya. Fyge wye matóó ne me yé ebé elé negbo ne enyú degbóó. Ne me nchyege nye enyú nsa ayi alu genwá eyi gélágé byé.

* **2:1** Elú wáwálé nnó: Né mmu ñwe Esòwò ayi meke unó bi ji abii elé wáwálé ayi ji ajyaá manlere bóó bíi.

11 “Muú ayi awyaá matu awú genó eyigé Mendoó Ukpea ejógé né machomele bós Esowó.

“Ne yéndemuú ayi ammye apwós gabo, agboó fś negboné ndó epea.”

Nwe yi átame mbaá echomele bós Esowó né meló Pégamán

12 Ama ajós aké, “Sa nwe ayina oto mbaá ekiénné Esowó ewé echomele bós Esowó né meló Pégamán.

“Gare ebwó oké, gege meko mejós ayi atane mbaá muú ayi awyaá aparanja yimbo ayi achyaá magbe ápeá. 13 Me nkaá nnó enyú dejwolege né mbaá ayi danchomeló muú álú mfwa ájwolege, yémbó dénógé wye mabo ma ne déshá fś mankamé deparé etiré détomé ne me, yé gébégé áwáne Antipas né geluage nyú, ji muú agaré mekomejós wa wáwálé kpaá te ji agbóo. 14 Yémbó gé unó bi me nshulegé enyú ndo wye na; bós fś alú né geluage nyú abi akwolegé unó bi Balam aleré. Ji aleré Balak ndere ápye ne ate bós Israeli ápyéé gabo. Apye ebwó anyeé menyéé upe ayi áchyé mbaá aló uka, ne apye ntó ebwó ánane manane tametame. 15 Ne bós abifó ntó álú né geluagé enyú abi akwolegé unó bi bós ekwó Nikolatan álerégé. 16 Kwórege matós nyú, délyáá gabo, délá dépyéé mbo wó, me nchwós wáwá manye umye ne bós bimbo ne aparanja yimbo ayi atanégé me menó.

17 “Muú ayi awyaá matu, awú genó eyi Mendoó Ukpea ejógé né machomele bós Esowó.

“Muú ayi ammye kpaá apwós gabo, me nchyege ji menyéé mfaánebuú ayi ábelé bíbí. Me nchyege ji ntó ntaá eniné pópó ne mabo make ami asamé mfaá néní. Ne yéé muú ayi akágé mabo ami bó apó, ekose muú ayi asele ntaá eniné mbo ne akaáge.”

Nwe yi átame mbaá echomele bós Esowó né meló Tayatira

18 Ama ajós aké, “Sa nwe yina oto mbaá ekiénné Esowó ewé echomele bós Esowó né meló Tayatira.

“Garé ebwó oké, gege mekomejós ayi atane mbaá Maá Esowó, muú ame ji agenege eké nenóme mewe ne uka bíí ushwanegé eké afyaá ako ayi atilé agenege mané mané.

19 Me nkaá unó bi enyú dépyéé, nkaá gejeé eyigé enyú debós ne me, ne metós ewé enyú défyé ne me. Nkaá ndere enyú dépoógé ate ne ndere dékoógé matós déla dépwá fś. Nkaá nnó unó bi enyú dépyéé nana upwó ebi enyú debó dépyéé mbembe gébégé défyéé matós ne me fyéé. 20 Yémbó, gegé genó eyigé me nshulege enyú ndo wye na: Enyú délyáá Jesebel, maá mendée ayi abyoge gebyó nnó ji alú muú ekpávé Esowó, abwólé bós utós ba né unó bi ji alrege, ánane manané tametame ne anyé menyéé upe ayi áchyé mbaá aló uka. 21 Me nchye ji gébé nnó akwóré metós wuú, alyáá eno ewé ji anyeé yémbó ashya manlyáá. 22 Gétú eyigémbó me mpyeé nye ji akwe nemeé, ne bós abi ábélege ne ji mpyeé nye ebwó agé efwyale dós mbógé álá ákwóré matós bwó ályáá gabo ayi ebwó ápyeé wó. 23 Ne me nwáne nye bós abi ákwolege unó bi ji alrege, ne bós echomele Jisós ako ákage nye nnó me ne nlu muú ayi akágé depó etire délú akwaá né matós ne ufere ebi ebwó áferege. Ne ndere muú apye gabo, mbóntó ne nchyege ji efwyale.

24 “Yémbó enyú ako abi délú né meló Tayatira abi déla kwolege unó uboubo bina ebi bós abifó akuú nnó anós unó danchomeló, mpó sé ne metuú ewé cha ewé nnerege enyú mekpo, 25 ekosé mangaré enyú nnó dégbare unó bi défyéé metós wyeé chánchá kpaá te me nchwós. 26 Ne muú ayi ammye apwós gabo, ne apyeé utós ba ndere nkélege kpaá te kwyakwya nchyege ji uto nnó abe mfwa mbaá maló mme mako.

27 Ne ágbarege nye ebwó ne amu matomato wye ndere Nte wa áchyeé me utó, ne áchogerege nye ebwó ubauba eké unje meseé. 28 Ne nchyege nye ji membe ayi agenege né gejejege bíí.

29 “Muú ayi awyaá matu, awú genó eyigé Mendoó Ukpea ejógé mbaá machomele bós Esowá.”

3

Nwe yi átame mbaá echomele bós Esowá né meló Sadis

1 Ama ajós aké, “Sa nwe yina oto mbaá ekiénné Esowá ewé echomele bós Esowá né meló Sadis.

“Garé ebwó óke, gege mekomejós ayi atane mbaá muú ayi abós mandó akénéama ayi ápyéé utós Esowá ne ambe akénéama, nkaá unó bi enyú dépyéé. Bós ágégé enyú áké délú abe sanji degbo. 2 Kwilege téné, défyé eshye mampyege unó bi enyú déle délyáá mampyege nnó ékágé dékpe délyáá kanka, nénde nge nnó utós nyú úlú dantene cho né mbe ushu Esowá. 3 Tege yé unó bi alere enyú ne ndere déwuú, kworege matós nyú dekwólege unó bimbó chánéné. Mbógé dékwilé tené wó, nchwós nye eta nyú eké menjo né gébé eyigé enyú délá kaágé. 4 Yémbó ukeke bós abifó alú né geluage nyú né meló Sadis abi alá ágilé fó mawule ebwó wó, mmyeke ácho fó menyammye ebwó ne gabo wó. Ebwó afyéé nye mandée pópó akene ne me nénde ákwane mambe bós ba. 5 Ne muú ayi ammye kpaá ápwós gabo, afyéé nye ji mandée pópó eke ebwó. Ne me mferege fó mabó ebwó né mmu nwe ayi asamé mabó bós abi awyaá genwá eyi gélagé byé. Ne me ngarége nye gbəhəhə né mbe ushu Nte wa ne makiénné jíí ntó nnó, ji alú muú wa.

6 “Muú ayi awyaá matu awú genó eyi Mendoó Ukpea ejógé mbaá machomele bós Esowá.”

Nwe yi átame mbaá echomele bós Esowá né meló Filadelfya

7 Ama ajós aké, “Sa nwe yina oto mbaá ekiénné Esowá ewé echomele bós Esowá né meló Filadelfya.

“Garé ebwó óke, gegé mekomejós ayi atane mbaá muú ukpea ayi muú akage neré metós ne ji. Ji ne ágbaré agbógóló mfwa Devid ayi achyege ji uto mamgaré gefwa ndere mfwa Devid. Ne ánénege menombi yé muú ayi akáge gbe ewú apó, agbege ntó menombi yé muú ayi akáge nené ewú apó. *

8 Me nkáge unó bi enyú dépyéé. Gege me nnene mbó enyú menombí ne yé muú ayi ákagé gbe ewú apó. Nkaá nnó enyú dépó fó né eshye, yémbó enyú dékwólege wye unó bi me nlere délú danshyá nnó dékaágé fó me. 9 Wúgé! Bós danchómeló abi ábyóge gebyó nnó álú bós Jus ne apó, mpye nye ebwó ato mano né mbe ushu nyú, ne ákaá nnó me mbó gejeé ne enyú.

10 Enyú dékwólege wye unó bi ngaré enyú nnó dékoge metós gétú eyigémbó, mento mpye nye nnó enyú dékpegé fó ne efwyale ewé echwós nye né mme meko. Efwyale ewémbó elú élé mamua bós mme meko. 11 Ela gachyéé me nchwós, gbarege unó bi défyéé metós wyeé chánéné nnó ekágé muú fó afós nsa nyú. 12 Muú ayi ammye apwós gabo, mempyéé nye ji alá eké gekwa eyi muú alá akáge nyíí né mmu echa ure Esowá wa. Ne alyagé fó geji te kwyakwya. Nsamé nye mabó Esowá né menyammye wuu ne amí meló Esowá wa. Meló ewémbó élé meló Jerosale ayi meke ayi atane mfaánebuú mbaá Esowá ashulé fa mme. Ne nsamé nye ntó mabó ma ami make né menyammye wuu. 13 Muú ayi awyaá matu awú genó eyi Mendoó Ukpea ejógé mbaá machomele bós Esowá.”

Nwe yi átame mbaá echomele bós

* 3:7 Elú wáwálé nnó: Agbógóló Devid élé meti ewé bós ako abo makpe né gefwagé Esowá.

Esɔwɔ né melɔ Laodisha

¹⁴ Ama ajɔ́ aké, “Sá nwe yina ɔ́tɔ́ mbaá ekiénné Esɔwɔ ewé echomele bɔ́ɔ́ Esɔwɔ né melɔ Laodisha.

“Gáré ebwɔ́ ɔ́ké, gége mekomejɔ́ ɛyi etané mbaá muú ayi ákuú ji Amen, muú ayi muú ákage neré metɔ́ ne ji ne ntésé ayi apyɛ́é bɔ́ɔ́ ákage wáwálé ayi atomé ne Esɔwɔ. Ji alu muú ayi te ula ulɔ́, unó bi Esɔwɔ akwyɛ́é ukene ne ji. ¹⁵ Me nkaá unó bi enyú dépyɛ́é. Nkaá nnó enyú dékwené fɔ́ nyuanyua ne désɔ́ fɔ́ ntó dugédúgé, me mbɔ́ nkelege ebe nnó dékwene nyuanyua yé nnó désɔ́ dugédúgé.

¹⁶ Ne élé enyú délu jwale makwe nyuanyua dékwene mansɔ́ ntó dugé dúgé désɔ́, gétú eyigémbo, mpame nye enyú ne dafyɛ́é nkane muú akpóo matyɛ́é. ¹⁷ Enyú déké déwyaá gefwa, délu gbene ne dékelege se yé genóge fɔ́. Enyú dékaá mbɔ́ fɔ́ nnó délu mbyambya, meshwemeshwe, gekpogekpo, ame nónómé ne gejɔ́gené wɔ́. ¹⁸ Ndere elúmbɔ́ me nchyege enyú majyɛ́é nnó déchwɔ́ déna gul eta wa ayi áɔ́ɔ́ né mewɛ, alá ápɔ́ ne deba, nnó apyɛ́ enyú débɛ ne gefwa. Ne naáge ntó mandeé pópó nnó dékwere gejɔ́gené nyú ɛyi gegboó mmyɛ. Naáge ntó uka ebi défyɛ́é ne ame nnó dégene mbaá. ¹⁹ Bɔ́ɔ́ abi me ngboó ne ebwɔ́, apyɛge gyɛ́é, nshulege ebwɔ́ ndo, nlerenge ebwɔ́ chuchu. Gétú eyigémbo, kpage gechyɛ́é dékwɔ́rege matɔ́ nyú délyaá gabo. ²⁰ Wúgé, me ntene mbɔ́ né menombi nyú ndoó nnó dénene me gepú, muú awúgé meko wa, anenegé me menombi nnó nkpe mmu, nkɛne mbane ji denyé menyɛ́é ulua. ²¹ Ne muú ayi ammyɛ́é apwɔ́ gabo, me nchyege nye ji ebwɔ́nye nnó ajwɔ́le ne me né geluage gefwa ya, wye ndere me ntó mmyɛ́ mpwɔ́ bɔ́ɔ́ mawáme ba njwɔ́lé ne Nte wa né geluage gefwa jíí.

²² “Muú ayi awyaá matu awú

genó eyigé Mendoó Ukpea ejɔ́gé mbaá machomele bɔ́ɔ́ Esɔwɔ.”

4

Jon age ame gejya nkane Esɔwɔ ajwɔ́le né mfaad geluage gefwa jíí

¹ Unó bina upyɛge mbɔ́, mma nge ame gejya. Nke mpɛle nge menombi fuú né mfaánebuú. Ne meko muú ayi me mbɔ́ mbɛ nwuú eké meko mbá, ama ajɔ́ ne me aké, “Kwɔ́ chwɔ́ wena, me nlerɛ wɔ́ unó bi upyɛ́é nye meso gébé.” ² Ténéténé yimbɔ́ Mendoó Ukpea echwɔ́ me mmyɛ, ékpá me mfe ne mfaánebuú. Nke mpɛle, nge geluage gefwa ne muú fɔ́ ndere ajwɔ́lé né mfaá geji. ³ Ne muú ayi ajwɔ́lé né mfaá geluɔ́ eyigémbo ashwane manémané eké ntaáné nka eniné ákuú jaspera ne carnelian. Ne mbya meshu ewe etane enɔ́ geluagé eyigé mbɔ́ ne mme elú nshye nhsye eké mataá ayi ákuú nnó émérá. ⁴ Nge ntó uluɔ́ gefwa ebifɔ́ esaá meso eni ndere unɔ́ geluɔ́ eyigémbo né mme. Ne ákpakpa fɔ́ esaá meso eni, abi afyɛ́é mandeé pópó, ákwere délaré gefwa né makpo ebwɔ́ etire ákwyɛ́é ne gul ájwɔ́lé mfaá ubi. ⁵ Né geluɔ́ eyigémbo, gasama akele, mamamama, mamfeé ányane, mbaá áwyale. Né mbɛ geluɔ́ eyigémbo ntó, matúlékán akénéama ágenege. Ne matúlékán ayimbɔ́ akénéama, atene mbaá mandoó akénéama ayi apyɛ́é utɔ́ Esɔwɔ. ⁶ Né mbɛ geluɔ́ eyigémbo ntó, nge genó gefɔ́ eké ebeé mega.

Gelu eféé eféé, ne náné náné eké makankomma. Nge ntó ufɔ́ menya uni ɛyi elú mebe. Etené enɔ́ geluɔ́ eyigémbo né mme. Menyammyɛ ebwɔ́ mekomeko álu ne ame mbɛ ne ayi meso. ⁷ Né geluage menya yimbɔ́ eni, ayi mbɛ alú eké genyanya, ayi agbeé epea alú eké maá menɔ́ mpɔ́, ayi agbeé eléé awyaá ushu eké mekwaá, ne ayi agbeé eni ntó alú eké nenyá eniné

nélyenege. ⁸ Né geluage menya yina eni, yé ayi ndé awyaá ubagele ukéné ne gejamégé ame né mmye, ne ame ayifo ntó ne nteé ubagele bií. Ne menya yina ekwane makwa utuú ne ηwómese epwaá. Ekwane eké, “Esowo ukpea, Esowo ukpea, Esowo ukpea, alú Ata Esowo Muú Apwóó amu. Ji abo alú me, alu nana ne achwóó nye.”

⁹ Echyege ηgá, enógé ne matame mbaá muú ayi ajwólé mfaá geluage gefwa, ji ayi alú mebe te kwyakwya. ¹⁰ Akpakpa bimbó esaá meso eni ákwe uwyá mme né mbe ushu muú ayi ajwólé né mfaá geluage gefwa eyigémbó, ánógé ji muú ayi alú mebe te kwyakwya ne kwyakwya, ¹¹ aké, “Ata esé Esowo, wó okwané mansé ηgó, enógé ne uto. Néndé wó ne okwyé unó uko ndere ejjii wó né metóó ne okwyéé ubi ne opyéé ubi úlú.”

5

Gebagé ηwe eyi ápwiré pwiré ne maá egóηme

¹ Genó eyigé fó eyigé me ngené elé gebagé ηwe eyi ápwirépwiré né ebwónyε muú ayi ajwólé né geluágé gefwa. Né gebagé ηwe yimbó, ásá unó wyε mbe ne meso ne ádyε geji ne emá né malu akénéama. ² Ne nge ekiénné Esowo ewé ewyaá ncha, egige kénké eké, “Waá akwané mambea emá ewé ádyéé né gebagé ηwe yimbó anéné geji?” ³ Yε muú fó apó yé né mfaánebuú, fa mme yé né maló áwuú bó ayi ákaáge néne gebagé ηwe yimbó akuú genó eyi gélú mmu. ⁴ Ne nló manli segé segé néndé yé muú fó apó ayi ákwané manené gebagé ηwe yimbó akuú genó eyi gélú mmu. ⁵ Ne muú ama né geluágé ákpakpa bimbó aké ne me, “Oligé sé, gé, muu ayi ákuú ji genyanyagé ntoóné Juda, ji alú ntó mpyáne mfwa Devid ammye apwó bóó mawámé bií. Gétú eyigémbó, ji

ne akaáge bea emá ewémbó malu akénéama ne anéné gebagé ηwe yimbó.” *

⁶ Ajóógé mbó, ngé maá egóηme áténé kwókwólé ne geluágé gefwa eyigémbó, alú eké ábó áwá me ji. Menya eyi elú mebe eni ne ákpakpa bimbó, áno ji mme. Ji awyaá ambya akénéama ne ame akénéama. Ame yimbó atené né mandoó akénéama ayi ápye utóó Esowo. Ne Esowo ató áji né mme meko. ⁷ Ne maá egóηme yimbó achwó se gebagé ηwe eyimbó ayi ápwirépwiré ne ebwónyε muú ayi ajwólé né mfaá geluágé gefwa. ⁸ Aségé mbó, menya yimbó eni ne ákpakpa bimbó esa meso eni ákwe uwyá mme né mbe ushu wuú. Ne yéndémuú né geluagé ákpakpa bimbó ne menya yimbó áwyaá nenke né ebwó ne geku eyigé akwyéé ne gul. Yéndé gekú gegbeé ne unó bi unóme gebe gelógeló. Unó ube bina utené mbaá mmyemenene bóó Esowo. ⁹ Ne ebwó ákwa ekwó meke ewé yé muú fó alá álú danjwa aké, “Wó okwané mansé gebagé ηwe eyi gepwiré obea ema ewé ádyéé wyéé, néndé áwá wó, manóó mmye ami magbele mana gejamégé bóó nnó abe bóó Esowo. Bóó bina atané né maló mme mako, ufo ufóó bóó. Abi ájógé mejóó ema ne abi ájógé mejóó cháchá. ¹⁰ Ne opye ebwó álú ekwó ampyéé upε né gefwa eyigé Esowo se ágbárege. Ne ebwó ágbárege nye gefwa fa mme.”

¹¹ Ne nké mmage pe, nge ne nwu meko gejamégé makiénné Esowo ayi yé muú alá akágé pa ndere atene anóó geluágé gefwa, ne menya eyimbó eni ne ákpakpa bimbó. ¹² Ne makiénné yimbó ákálé kenké aké, “Maá egóηme ayi abo awáne ákwane mansé uto uko, ne gefwa, ne denğa, ne eshye, ne enógé, ne ηgá ne matame.” ¹³ Ne nwu ntó unó uko ebi Esowo akwyéé,

* 5:5 Elú wáwálé nnó: Nenké elé genóge ákwelé ubée ne geji.

ebi ulú né mfaánebuú, ebi ulú fa mme, ebi ulú né maló aló ne ebi ulú mmu ebeé mega ne unó uko ebi ulú yéndé mbaá, ukwane uké, “Matame, enógé, ngó ne uto uko ube ne muú ayi ajwólé mfaá geluogé gefwage maá egóhme te kwyakwya ne kwyakwya.”¹⁴ Ukwage mbó, menya yimbó eni ekame eké, “Amen” ne ákpakpa bimbó ákwé uwya mme ánógé Esówa ne maá egóhme.

6

Maá egóhme abea malu ema ayi mbe akéné né hwé ayi apwire

¹ Ndere mpelé, nge nkane Maá egóhme abea melu ema ewé mbe né geluoge malu akénéama ayi adyéé né hwé yimbó. Ne nwu meko menya ama né geluage menya eyi mebe eni, ndere ajó ne meko kenké eké néfé aké, “Chwó we.”² Mpege, nge mpó mekagala pópó. Muú ayi ajwólé mfaá agbare embeé né ebwó ne áchyéé ji ela gefwa ne akene ajye ndere muú ayi ajye mmye me ummye apwó ne amage pwó nyé.

³ Ne ji ábeagé melu ema ewe egbeé malu apea nwu meko menya ayi agbeé menya epea ndere ajó aké, “Chwó we.”⁴ Ajógé mbó, mpó mekagala megele atane achwó. Ji achyéé muú ayi ajwólé mfaá uto ne gekpekpegé aparanja mamfere nesó fa mme nnó bóó ámmýege áwané ate.

⁵ Amá ábeagé melu ewé egbeé malú aléé, nwu meko menya ayi agbeé menya eléé, ndere ajó aké, “Chwó we.” Mpege, nge mpó mekagala megíle ne muú ayi ajwólé mfaá agbare elómé né ebwó.⁶ Nwú meko ayi alú eké meko muú ndere atane né geluagé menya yi mebe eyimbó eni ájó aké, “Ekpoko Flawa ema, elú né nka utóó bíí uma ne makpoko barle aléé alú ntó nka utóó bíí uma. Ne óchóge fó mbwé mawéé ne mmóó.”

⁷ Ne ji amá ábeagé melu ema ewé egbeé malu ani, nwú menya mebe ayi agbeé menya eni ndere ajó aké, “Chwó we.”⁸ Mpege, nge mpó mekagala ayi ala beé ne muú ayi ajwólé né mfaá akamégé negbo. Ne muú ayifo, ayi akwóle ji meso, akamege melo áwuú bóó. Achyéé ebwó uto nnó akare mme meko né malu aní, áwá bóó né melu ema ne bee, mesa, ufóó ufóó mameé ne menyá eyi epyéé efó.

⁹ Maá egóhme ábeagé melu ema ewé egbeé malu ata, nge né nteé geluógé upe Esówa mandoó bóó abi áwané gétúgé mekomejóó Esówa ayi ebwó ágaré.¹⁰ Ne mandoó bóó Esówa bimbó, ájóó kenké aké, “Eh Anyata Esówa, wó olú muú ukpea ne bóó akage áneré metóó ne wó. Ebelege mbó nnó ne wó óso mpa bóó mme abi áwané esé, óshuú ebwó amu manchyéé ebwó efwyale?”¹¹ Ajógé mbó, áchyéé yéndémuú bwó ewule pópó, ne ágaré ebwó nnó ákoó metóó, ágíle kpaá téé mpa ate ahme ebwó abi ápyéé utóó Esówa, ebwó abi áwané ákwanege ndere Esówa akélege.

¹² Ne maá egóhme ábeagé melu ema ewé egbeé malu akene, nge ndere mme anyigé ne eshye tegetege. Nméé ebwólé elá megíle eké ndeé nekwi ne mfaá ntó agelé chuú eké manoó.¹³ Ambe átane mfaá ákwé mme eké umpome genóó fik ebi ula ugelé wó, ukwene gébé mbyo metometo anyigé ubi.¹⁴ Nebuú neseé eké gebó eyi muú apwire afeé ne mbaá ayi gebó gélú. Yéndé mekwé kpaá ne mewaá metóó nnyi áferé ewu né melu wuú.¹⁵ Ne afwa mme meko, bóó kpakpa, ákpakpa bóó bee, bóó abi awyaá gefwa, anóó bóó, ne bóó ako choncho ne áfwé ne abi álá ápó áfwé ábó ájyéé bíí né mmu ambu maba ntaá ne meso matarave ayi álú né mfaá makwé kpakpa,¹⁶ ákalé ákuú maba ntaá ne makwé kpakpa aké, “Kwege débíí esé nnó

ékágé muú ayi ajwólé né mfaá geluáge gefwa age esé ne nnó ékágé maá egõjme achyeé esé efwyale. 17 Néndé gekpékpé bíí ebi Esòwò ne maá egõjme achyeege bòó efwyale ukwóné, ne ndémuú ákágé bo efwyale ewémbò?”

7

Afyé geloge Esòwò né mampwe usad́ dele bòó Esòwò ukénéama meso eni

¹ Unó bina uko ukógé, genó eyi me mma nge, elé makiénné Esòwò ani. Átene né manjú mme ani, agbeé mati mbyo ani, ayi atanege né manku mme yina nnó ékágé mbyo ammyeege né mme yé ebé lé né ebéé, ne nnó ékágé amugé unòó. ² Ne nge ntó ekiénné Esòwò ewé fò, etane né egbe ewé ñmèé etanege, egbare gelogé Esòwò muú alu mebe eku makiénné Esòwò yimbò ani kenké, ayi Esòwò achyeé áji uto manchò mme ne ebéé mega, ³ eké, “Ténégé kpe, désage lyaá mbyo áchò mme, ebéé mega, ne unòó mewaá kpaá te esé denerege manlo baá défwé Esòwò esé né mampwe ne gelogé Esòwò.” ⁴ Ne nwú nnó mpa bòó Esòwò abi álo ebwó né mampwe ne gelogé Esòwò eyigé na, alú usaá dele bòó ukénéama meso eni. Bòó bina atane né matoó Isrèli áfyaneapeá.

⁵ Né ntoné Juda aló dele bòó áfyaneapea.

Né ntoné Ruben aló dele bòó áfyaneapeá.

Né ntoné Gad aló dele bòó áfyaneapeá.

⁶ Né ntoné Ashye aló dele bòó áfyaneapeá.

Ntoné Naftali aló dele bòó áfyaneapeá.

Ntoné Manase aló dele áfyaneapeá.

⁷ Né ntoné Simyon aló dele áfyaneapeá.

Né ntoné Levi aló dele áfyaneapeá.

Né ntoné Isaka aló dele áfyaneapeá.

⁸ Ntoné Sebulon aló dele áfyaneapeá.

Né ntoné Josef aló dele áfyaneapeá.

Né ntoné Benjamin aló dele áfyaneapeá.

Njuné bòó átené né mbe ushu Esòwò ne Maá egõjme

⁹ Genó eyigé na gekoge, nke mpele, nge njuné bòó abi yé muú alá ákágé pa fò. Bòó bina átané né malò mme meko, yéndé ntoó ufóó ufóó bòó, ne ufóó ufóó mejóó. Afyé mandeé pópó, ágbaré mame né amu átene né mbe geluáge gefwa ne mbe ushu Maá egõjme. ¹⁰ Ajógé kenké áké, “Esòwò se, wò muú ojwólé mfaá geluáge gefwa, enyú ne Maá egõjme ne déferege esé né efwyale gabo.” ¹¹ Ajógé mbò, makiénné Esòwò ako átené áno geluáge gefwa, ákpakpa bimbo, ne menya yimbò eni eyi elú mebe. Ne ebwó ako ákwe uwya mme né mbe geluáge gefwa ánogé Esòwò, ¹² áké, “Amen, mejé, ne ñgò, ne denja, ne matame, ne enógé, ne utó ne eshye ube ne Esòwò sé te kwyakwya ne kwyakwya Amen.”

¹³ Muú kpaá ama né geluáge ákpakpa bimbo, agii me áké, “Ndé bòó na áfyéé mawulé pópó, átané efó?”

¹⁴ Me nshuú ji meko nké, “Ata nkaá wó, wò ne òkaá mbaá ayi ebwó átané.”

Ne agaré yé me áké, “Gé bòó abi ákrene né gekpekpe efwyale, átene ne eshye kpaá te átané chánéné na. Ebwó áshwóné mawulé bwó ne manoó Maá egõjme, alá pópó.

¹⁵ Ne gétú eyigémbò ne ebwó átené né mbe geluáge Esòwò, ápyéé utóó ndere ampyéé upe Esòwò ne mmu echa upe wuú yéndégébé. Ne ji ayi ajwólé né mfaá geluáge gefwa abeé nye ne ebwó, abame ebwó. ¹⁶ Ebwó ábeé se mesa, mmwólé manaá epye sé ebwó, ñmèé edoó sé ebwó ne

menyammye ntó ásonegé sé ebwó. 17 Néndé Maá egōme muú alú kwókwólé ne geluógé gefwa eyigé na ne ábáme ebwó nkane mem-bame magōme. Ne ajame nye ebwó áfé ne baá anyi ayi awyaá manaá ami machyēge geṅwá eyi gélágé byéé. Ne Esōwō ntó atilé nye ebwó manse ako né ame.”

8

Maá egōme abea melú ema ewé egbeé malu akénéama

¹ Ne Maá egōme ábeagé melú ema ewé egbeé malu akénéama mbaá meko né mfaánebuú ákwené alá tōméé né genóge gebagé nchwa neke. ² Epyēge mbō, nge makiénné Esōwō akénéama ndere átēné né mbe ushu Esōwō. Achyéé áji mbá akénéama.

³ Ne ekiénné ewé fō egbaré maá gekú ayi ákwyéé ne gul echwóó tēné né mbe geluó eyigé ásoó unó bi úwya gebe gelógló. Achyéé ewú gejamégé unó gebe bina nnó echo ne mmyemenene bōó Esōwō ako, enere mfaá geluó eyigé ákwyéé ne gul eyigé gelú né mbe geluógé gefwage Esōwō ásoó áchyéé mbaá Esōwō. ⁴ Ndere esóó unó gebe ebimbō, amuawe choncho ne mmyemenene bōó Esōwō, átane né amu ekiénné Esōwō ewémbō áfé né mbaá Esōwō. ⁵ Epyēge mbō, ekiénné Esōwō ewémbō efere ujenje mewe né mfaá geluó eyigémbō, efye ne mmu maá gekú yimbō efome fa mme. Efómégé mbō, mbaá áwyale, mamféé anyane gbanḡbanḡ, gasama akele mamamama, ne mme anyigé tégé tégé ne eshye.

Makiénné Esōwō ayi mbe ani afōme mbaá ebwó

⁶ Ne makiénné Esōwō yimbō akénéama ayi ágbaré mbá akénéama, ákpome mmye mamfōme.

⁷ Ekiénné ewé mbe éfōmege mba áwuú, makankoma ne mewe echware ne manoó ekwe fa mme.

Ne mewe ewémbō ekaré mme né malu aléé, esó melu ema kpákpá choncho ne unóó ne byaá mewaá.

⁸ Ekiénné Esōwō ewé egbeé apeá éfōmege mbá wuú, áfome genó gefō ne mmu ebéé mega eyi gelú eké gekpékpégé mekwē ewé mewe elúlélé wye wum wum wum. Genó eyigémbō gekwege gekare ebéé mega né malu aléé, melu ema elá manoó manoó. ⁹ Ne yéndégenó eyi gelú wyeé gegbo, ne masogeka ayi alú wye áchóó.

¹⁰ Ewé egbeé áléé éfōmege mbá wuú, gekpékpégé membe ayi agenege eké gelogé elwe, atane mfaá akaré manyi mme malu aléé akwe né melú ema choncho ne baá anyi abi kókóó. ¹¹ Membe yina ákamege nnó, “Unywōne.” Ne melu ema ewé membe yina akwene wye, né geluage malu ayina aléé ela nywōne nywōnege. Gejamege bōó abi anyuú manaá ami matane wyeé ágbo.

¹² Ne ekiénné Esōwō ewé egbeé makiénné ani, éfōmege mbá wuú, ákarege ndere ḡmēé, mfaá, ne ambe ágenege sé né malu aléé, melu ema ekwe kendeé. Ne akarege gébé eyigé utuú uwyage né malu aléé mfaá ne ambe ágene sé ne melu ema wó. Wyēmbō ntó ne epyéé ne bií ne ḡwōmese.

¹³ Ne mbwe ame nké mpele, nge ndere nanya nelyenege te mfaá, ne nwu ndere nejóoge kenké neké, “Ebóó nye, ebóó nye, ebóó nye ne bōó abi álú né mme gebégé makiénné Esōwō ayi álaá aléé áfōmege mbá bwó.”

9

Ekiénné Esōwō ewé egbeé makiénné ata efōme mbá wuú

¹ Ne ekiénné Esōwō ewé egbeé makiénné ata éfōmege wuú mbá, mma ngé membe fō atané mfaá, akwe mme. Achyéé ji agbógóló ayi anenege gepyéé eyi gélágé pó ne kwyakwya. ² Ne membe

yimbɔ anenege meno gepyeé eyigémbɔ, amuawɛ atane wye éké amuawɛ laáwa. Amuawɛ yina agbe ñmeé né mfaánebuú mbaá akwe gemuagemua. ³ Egome etane né mmu amuawɛ yimbɔ ekwe fa mme. Achyɛ ewú uto mantyɛ bɔɔ wye ndere ebi ngat áwyaá fa mme. ⁴ Agaré ewú nnó epyege fɔ genó gebo ne jyage fɔ, yé ebé lé dambyanja ne yéndé gefogé genɔɔ, epye lé genó gebo ne bɔɔ abi alá ápɔ ne gelogé Eɔwɔ né mampwe bwɔ. ⁵ Achyɛ fɔ ewú uto nnó éwá ebwɔ wɔ, alya élé ewú nnó etyɛ ebwɔ né bɔ amfaá áta. Ne ubale ebi ebwɔ áwuú nyɛ ube wye ndere ebi ngat atyɛé muú. ⁶ Né amfaá bimbɔ áta, ákelege nyɛ negbo nnó newa ebwɔ ágene. Néndé yé lé ebwɔ áshyage negbo, negbo nebeé fɔ ebwɔ kwókwólé.

⁷ Egome ewéna, elú éké mpɔ mekagala eyi áfyɛ eji unó manjyɛ bee. Akwere ewu unó fɔ né makpo, unó bimbɔ úlú éké délaré gefwa etiré ákwyɛé ne gul, ne mashu ebwɔ malu éké mashu akwaá. ⁸ Mejwe bwɔ eshya metyɛé éké mejwe andée ne manjené bwɔ álú éké ayi genyanya. ⁹ Akwere uwya yéndé egomé ne gebagé gese eyigé bɔɔ abi ájyɛé bee ákwerege né uwya. Gewya eyigé ubagele bwɔ upyɛé gélú éké gewyage mboó gese uka upea ayi mpɔɔ mekagala ejame ne gatele ejyɛé bee. ¹⁰ Egome ewémbɔ ewyaá magyɛé éké magyɛ ngat. Ewya uto né magyɛ bwɔ matyɛé bɔɔ né bɔ amfaá áta. ¹¹ Ne muú ayi álú mfwa bwɔ, élé ekiénné Eɔwɔ ewé egbare agbógóló gepyeé eyi geláge pɔ ne kwyakwya. Bɔɔ Hibru akú ekiénné ewéna nnó Abadɔn. Ne bɔɔ Grek ákuú ewú nnó Apolyɔn (ula utene nnó mencho unó).

¹² Nénáne efwyale eniné mbe nekoó, wúgé ayifɔ apea alú chwɔɔ.

¹³ Ne ekiénné Eɔwɔ ewé epyeé makiénné akéné, éfomege mbá wuú, nwú meko muú fɔ ndere atane né manjú ani ayi alú né geluú eyigé ákwyɛé ne gul eyigé gelu né mbe ushu Eɔwɔ. ¹⁴ Meko yimbɔ ajɔɔ ne ekiénné Eɔwɔ ewémbɔ aké, “Kaá makiénné ani ayi áfené kwókwólé ne ebéé kpa ewé ákuú nnó ebéé Yufretis.” ¹⁵ Ne ekiénné Eɔwɔ ewémbɔ ekaá ayina ani. Elé né nchwónেকে eniné na, né bíí ebi na, mfaá ayina ne ñmeé eniné na, ne Eɔwɔ abelé me nnó makiénné ayina ákáré bɔɔ abi álú fa mme malu áléé, áwá melu ema. ¹⁶ Agare me aké mpa ekwɔ bɔɔ abi ákwɔme né mfaá mpɔ mekagala ájyɛé bee aja kpaá apwɔ, alú bɔ dele ne bɔ dele. ¹⁷ Né ame gejya yina, ngé mpɔ mekagala ne bɔɔ abi ájwólé mfaá eji. Bɔɔ bimbɔ áfyɛé uba useé ummyɛ ebi bɔɔ bee ákwerege né uwya. Ubaá useé bina ugelege éké mewɛ, uwyaá ugile nkane genó eyigé ákuú nnó Safaya, ne úlú ntó ekwɔekwɔ éké genó eyigé ákuú nno solfɔ. Mpɔ eyina ewyaá makpo éké makpo genyanya. Mewɛ, ne amuawɛ, ne solfɔ etanege eji né meno. ¹⁸ Unó bina uléé, ebi uwáne bɔɔ ubi utané né mano mpɔ eyimbɔ, mmyɛ éké mewɛ, ne amuawɛ ne solfɔ ukare bɔɔ abi álú fa mme né malu áléé uwa melu ema. ¹⁹ Néndé eshyɛ mpɔ eyina etanege élé né manó ne magyɛ ebwɔ. Magyɛ bwɔ áwya makpo éké mmyɔ. Elé ne magyɛ ebwɔ yina, ne eschulé bɔɔ.

²⁰ Ne bɔɔ abi unó bina uia uwa wɔ, ályaa fɔ gabo ayi ebwɔ ápyɛé wɔ. Anógé wye aló nchye ne aló uka abi ákwyɛé ne gul ne seleba akwyɛé ntó ne afyaákó, mataá ne unɔɔ. Yé élé aló uka bina, alá áwuú, alá ágené ne alá ákené fɔ, ebwɔ ánógé wye abi. ²¹ Ne ályaa fɔ ntó bɔɔ manwáné wɔ yé élé mafoó manyɛ, manane tametame ne ejo manjo ályaa wɔ.

*Ekiénné Eɔwɔ ewé egbee
makiénné akéné efome mbá wuú*

Jøn agé ekiénné Esɔwɔ né ame gejya ndere eḡbaré gebagé ηwe eyi apwiré

¹ Ne mma ngé gekpékpéḡé ekiénné Esɔwɔ ewé fɔ né ame gejya, etane né mfaánebuú eshulege mme. Ndere ewú echwɔ́, geko gefyale ewú mmye eké ndeé, ne embya meshu eḡyaá ewú né mekpɔ, ushu bií ushwanege eké ηmeé ne uka ebíí ntó úlú eké ukwa bi mewe elúlú wyeé. ² Eḡbaré gebagé ηwe ayi abɔ apwiré, nana gelu fuú né ebwɔ wuú. Echoó geka jíí eyi ebwɔnye né ebeé mega ne eyigé ebwɔbe né mewaá. ³ Eḡbɔ́ kenké ekále eké meko genyanya. Ekalege mbɔ, néfe nnya nekame gbangban ndɔ ekénéama neshuú ewú meko. ⁴ Ne nefe enina neyáge mbɔ, nké nsa genó eyigé me nwuú nejɔ́, nké nwuú meko muú fɔ atané né mfaánebuú ajɔ́ ne me aké, “*Ɔsage fɔ genó eyigé nefe enina nejɔ́, bele geji ne metɔ́ wyeé.*”

⁵ Ne ekiénné Esɔwɔ ewémbɔ ewé nḡene etene né mewaá né ebeé mega, ebwéé ebwɔnye wuú né mfaánebuú. ⁶ Ekele mabɔ Esɔwɔ, muú alú mebe te kwyakwya, muú akwyéé mfaá, mme, ebeé mega, ne yéndegenó eyi gelú wyeé eké, “*Njɔ́ḡé wáwálé nnó gébé gechwɔ́ gepɔ́ esé.*” ⁷ Yémbɔ́ ekiénné Esɔwɔ ewé epyeé makiénné ákénéama efómégé mba awuú, Esɔwɔ apyeé nyé unɔ́ bi jí abɔ ábelé bibí upye wáwálé ndere jí agaré bɔ́bɔ́ utɔ́ bií bɔ́bɔ́ ekpávé Esɔwɔ nnó upye nyé.”

⁸ Ne mako ayi me mbɔ nwuú atane mfaánebuú ama ajɔ́ ne me aké, “*Chwɔ́ sé gegbagé ηwe yimbɔ́ né ebwɔ́ ekiénné Esɔwɔ ewé echoó geka ebeé mega ne geka mewaá.*”

⁹ Ajɔ́ḡé mbɔ, mfe mbaá ekiénné Esɔwɔ ewémbɔ, ngíí ewu nnó echyeé me gebagé ηwe eyimbɔ́, eḡbɔ́ ne me eké, “*Se geji ɔ́nyé, gebɔ́ḡe nyé wɔ́ né meno eke nnywɔ́ yémbɔ́ gekwónégé wɔ́ uné genywɔ́nege nyé.*”

¹⁰ Ne nse gebagé ηwe eyimbɔ́ né ebwɔ́ wuú nnyé. Gebɔ́ḡe me né meno eke nnywɔ́ ne gekwónenege me né uné gelá nywɔ́ne nywɔ́nege. ¹¹ Nyége mbɔ, ágaré me aké, “*Ɔbɔ́ maá ma garé genó eyi gepyeé nyé ne bɔ́bɔ́ malɔ́ mme meko, ufɔ́bɔ́ ufɔ́bɔ́ bɔ́bɔ́, ufɔ́bɔ́ ufɔ́bɔ́ mejɔ́ ne afwa.*”

11

Esɔwɔ atɔ́ bɔ́bɔ́ ekpávé apeá

¹ Unó bina ukogé, áchyeé me meto ewé ámege unɔ́ wyeé. Ne Esɔwɔ ajɔ́ ne me aké, “*Chó meé echa upɛ wa ne gelúḡé upɛ. Pa ntó bɔ́bɔ́ abi ánógé me wye.*” ² Yémbɔ́, ɔ́mege fɔ́ dachi echa upɛ wa, lyaá jí nádé me nlyaá jí mbaá bɔ́bɔ́ abi alá ápɔ́ bɔ́bɔ́ Jus, nnó áḡbaré gefwage bwɔ́ né melo ukpea wa né bɔ́bɔ́ ámfáá usa upea meso epea. ³ Ne ntɔ́me nyé bɔ́bɔ́ ba apeá abi áḡareḡé mekomejɔ́ Esɔwɔ, nchyege nyé ebwɔ́ uto mangaré bɔ́bɔ́ genó eyi me mpye nyé. Ne áḡareḡé nyé geji, áfyéé mandeé nekwi né ndɔ́ dele meso usaá ufya ne eleé.”

⁴ Bɔ́bɔ́ bina apeá ne álu eké unɔ́ Olif upeá ne álu ntó eké ulu matúlékan upea ebi utene né mbe ushu Esɔwɔ Ata muú áḡbáregé gefwa mme. ⁵ Ne mbɔ́ḡé muú amuagé mampye ebwɔ́ genó gebo, mewe etanege ebwɔ́ né meno esɔ́bɔ́ muú mawame ebwɔ́ yimbɔ́, mbɔ́ntó ne bɔ́bɔ́ abi amuame mampye ebwɔ́ genó gebo, ábɔ́ mamgbóó. ⁶ Ebwɔ́ áwyaá uto magbaré manaá nnó ákwegé fɔ́ né gébé eyigé ebwɔ́ áḡareḡé mekomejɔ́ Esɔwɔ. Áwyaá ntó uto mambwólé manyi ála manoó manoó. Ne áwyaá ntó uto manto mameé ufɔ́ ufɔ́bɔ́ áchwɔ́ fa mme ndere ebwɔ́ ákelege.

⁷ Anerege mangaré mekomejɔ́ Esɔwɔ, menya mebo ayi atané né gepyeé eyi geláge pɔ́ ne kwyakwya achwɔ́ mmye nyé ne ebwɔ́ apwɔ́, awá ebwɔ́. ⁸ Ne unkwɔ́ bwɔ́ ulaá nyé né metɔ́ melɔ́, mélú kpaá ewémbɔ́

mbaá ayi aselé nya Ata sé áwome nya né gekwa. Ne mabo ami ákuú melo ewéna né neka élé Sodom yé nnó Ijip. ⁹ Ufóó ufóó bós yéndé ntoó, ufóó ufóó mejóó ne malo mme mako átane áchwóó ágene unkwá bwó né ndo eléé ne geba, ákamegé fó nnó muú ánií ubi. ¹⁰ Matóó ágóó nye bós mme meko ndere bós bina ápea ágbóo, ne ápyéé nye epaá gétúgé negbóné bwó, áwelé ate mako néndé mekomejóó Esowo ayi bós bina ágaré ápyéé bós mme áwú ubalé dós. ¹¹ Yémbó ndo yina eléé ne geba ekogé, Esowo atomé gejulé eyi gechyege geñwá gekpe unkwá bós bina né mmye ákwilé téné. Akwilégé mbó bós ako abi ábós ágené ebwó éfo ekwá ebwó né matóó dós. ¹² Ne bós bina ápeá, áwú meko muú fo ndere ákuú ebwó kenké né mfaánebuú, aké, “Kwogé déchwó wena.” Ne ndere bós mawáme bwó ápelé, ebwó ákwá áfé né mfaánebuú né mmu gekó. ¹³ Wye né gébé eyigémbó, mme ányígé ne eshye tegetege ákáré melo ewémbó né malú afya, ne upú ebi ulú né melu ema ukwe ne mmye muú ayi ágboó álú dele bós akénéama. Bós abi álá, éfo ekwá ebwó matóó ánogé Esowo muú olú né mfaánebuú.

¹⁴ Neñáne éfwyale eniné negbéé manjáne apeá nekoó, wúgé eniné negbéé áléé nechwóó.

Ekiénné Esowo ewé egbee makiénné akénéama éfome mbá wuú

¹⁵ Ne ekiénné Esowo ewé egbee akénéama éfómégé mbá wúu, nwú meko makiénné Esowo ndere ájógé kenké aké, “Ata Esowo sé ne muú wuú ayi ji ayyaá nnó ábé mempoó se awyaá uto mangbaré gefwa fa mme nana. Ne Esowo ágbáregé gefwa te kwyakwya ne kwyakwya.” ¹⁶ Ájógé mbó, ákpakpa bimbó, esaá meso eni abi ájwólé mfaá uluó gefwage bwó né

mbé ushu Esowo ákwe mashu mme né mbé ushu Esowo áféé Esowo, ¹⁷ aké, “Ata Esowo, wó Muú Jpwoó amu, wó muú olu ne obo olú, esé déchyégé wó matame néndé oleré gekpékpégé uto bi wó oyyaá ne oló mangbaré gefwa jyéé fa mme. ¹⁸ Ne bós abi abo álá apo fó Jus, ebwó ábós metóó usóó ne wó dós. Yémbó gébégé eyigé wó olerégé metóó usóó wye gekwóné. Ne gébé gekwóné eyigé wó oboó mpa bós abi ágbóo. Gébé ntó gekwóné eyigé wó ochyégé nsa mbaá bós utóó byéé, bós ekpávé Esowo ne bós ako abi áfóó wó, abi ajea geme ne abi álá ajea wó. Ne gébé gekwóné eyigé wó owane bós abi áwáne bós ako abi áwáné bós fa mme yina.”

¹⁹ Aféége Esowo mbó, gepúgé Esowo né mfaánebuú génene. Ne mengé mekwaá menomenyéé ewé etené mbaá menomenyéé ewé Esowo anyéé ne bós bií ndere elú né mmu gepúgé Esowo eyigémbó. Ne ngé ndere gasama akelé mamama, nefe nénnya gbangban, mbaá áwyale mme anyíí tegetege, ne makanjkoma akwene gejame.

12

Mendée fo ne mmyo ayi ákuú nnó dragon

¹ Né gébé eyigémbó, ngé gekpékpégé genó fo eyi getané né mfaánebuú. Ngé mendée fo ayi ndée eyi ji afyéé elú ñmées ñmées, aneré uka bií né mfaá mfaá. Akwere elá gefwa ewé ewyaá ambe áfyaneápeá. * ² Mendée yina alú ne une, ne ndere nebyéé némyéé ji ákalege gétúgé awuú ubale nebyéé.

³ Ne mma ngé gekpékpégé genóge fo eyi getané né mfaánebuú, nké mpelé, ngé gekpékpégé mmyo megele, ayi apyéé éfo, awyaá makpo akénéama ne ambya afya. Ne akweré maá elá gefwa né yéndé mekpo wuú. ⁴ Akaregé ambe ayi

* **12:1** Elú wáwálé nnó: Mfaá ayi ájógémbó, élé mfaá ayi ágenegé ne utuú.

alú né mfaá né malu áléé, mmyo ayina ase megye wuú ajá melú ema agbe fa mme. Akwilé atene né mbe ushu mendée yimbó ayi alú mambye maá, agile nnó mendée yimbó abyegé maá ji abó ányéé.⁵ Ne mendée yimbó abyé maá wuú mende. Maá yimbó ne abóó mámbé mfwa né maló mme meko. Agbaregé nyé bóó mme meko ne amu matomato. Ndere ábyené maá yimbó, áchwó fóó ji ákpa ji áfé mbaá Ésowo né mbaá ayi geluoge gefwa jíí gelú.⁶ Ne mendée yina jimbóó abó afé né mashwone mbaá ayi Ésowo ákwyéé ábelé nnó ji abe wyeé, akpe bu né ndó dele meso usáá ufyane uléé meso efya.

⁷ Epyegé mbó, ummye ukwe né mfaánebuú. Mfwa makiénné Ésowo ayi akuú ji Mikél ne angha bíí, ányé ne mmyo yimbó ne bóó bíí ntó.⁸ Yémbó Mikél ne angha bíí ámmye ápwó mmyo yimbó ne bóó bíí ne ákamé sé nnó mmyo yimbó ne bóó bíí ama abe ne melú manjwolé né mfaánebuú wó.⁹ Abú gekpékpé mmyo yimbó né mfaánebuú áshulé fa mme chóncho ne makiénné jíí. Mmyo yina ne ákuú nnó danchomeló, muú mawáme, ji ne alú mmyo ayi alóó me tété nya mambwólégé bóó fa mme.

¹⁰ Ne nwú muú fó ajóó kenké né mfaánebuú aké, “Nana Ésowo esé aferé bóó né efwyale gabo, alere bóó ako uto bíí ji awyaá né gefwa eyigé ji ágbárege ne Kras, Muú yi Ésowo akweré ji elá gefwa ayi jíí atómé alere ntó uto bíí fa mme. Néndé muú ayi aténege né mbe ushu Ésowo sé utuú ne ηwómésé ápye mpa ne anmésé sé ábú ji né mfaánebuú ashulé fa mme.¹¹ Ne anmésé esé bina ammye ápwó ji né utó manoó Maá egóηme ami magbelé mme ne abya melóméló ayi ebwó ágarége. Ne ebwó áse yé genjá bwó eké genó wó ne átene nnó yé ebe elé negbo ebwó ágboó.¹² Mfaánebuú ne bóó ako abi

ájwólégé wye, beége ne nechóchó. Yémbó ebóó nyé ne enyú abi déluú né mme ne mabeé mega néndé, danchomeló ashulé achwó báne enyú ne metóó usó néndé ji akaá nnó gébé jíí eyi gelaá géjásé wó.”

¹³ Mmyo yimbó agéégé nnó ábú ji ashulé fa mme, aló mamfwénégé mendée yimbó ayi ábyené maá mende nnó awá.¹⁴ Yémbó áchye mendée yimbó ukpékpé ubagele upeá ebi ulú eké ebi nenyá nnó ályéné ájye ábí né mashwone mbaá ayi Ésowo ákwyé ábelé nnó ji abeé wye ábelé ji bu né anme áléé ne geba.¹⁵ Ne mmyo yimbó awó manaá né meno, májá eké ebeé nnó ηgbannyi ashwa mendée yimbó anó nnyi.¹⁶ Yémbó mme apoó mendée yimbó, anené meno anyú manaá ami mmyo yimbó awóó mako.¹⁷ Epyegé mbó, mmyo yimbó metóó esóó ji dóó ne mendée yimbó, alyá ajye ηme ummye ne upyáne mendée yimbó, bóó abi ábélege mabé Ésowo ne bóó abi ágarége wawálé ayi Jisós aleré né abya melóméló, nnó ebwó né Mmyo yimbó atené né mbale ebeé mega.

13

Menya mebo ayi atáne né mmu ebeé mega

¹ Ndere mmyo yimbó aténe ewú, ngé menya mebo fó ndere atanege né mmu ebeé mega. Menya yimbó awyaá makpo akénéama, ne ambya afya. Akweré maá éla gefwa né yéndé embya wuú. Né mfaá yéndé mekpo wuú asa mabó wye ami machóó mabó Ésowo.² Menya yimbó afulé mekwaálá, awyaá uka eké ebi menya fó ayi afulé maamyé ákuú ji nnó beé. Ne meno wuú elú eké menó genyanya. Ne mmyo yimbó achyéé menya mebo yimbó, uto ebíí ne gekpékpéégé eshye wuú nnó, agbaré gefwa.³ Menya yimbó, mekpo wuú ema, elu eké abó ake gepa wye eyi gelú manwá ji

wáne, yémbò gepa eyigémbò, gegbo mé. Ne bɔɔ mme meko álá mano mekpò fuú gétúgè genó eyina, álá mankwàlege ji. ⁴ Eɓwó ako ánogé mmyɔ yimbò gétúgè ji achyèé uto bií mbaá menya mebo yimbò. Ne ánogé ntó menya mebo yimbò ajógé aké, “Ndémuú alú eké menya yina, ne waá ákágé mmye umye ne ji?”

⁵ Ne ályaa menya mebo yimbò nnó ádogé eɓwɔ ewɔme áchógé mabɔ Esɔwɔ, ne ályaa ji ntó nnó aleré uto bií né usaá bɔ amfaa upeá meso epeá. ⁶ Menya mebo yimbò aló manlwerege Esɔwɔ, achɔɔ mabɔ mií ne ami bɔɔ Esɔwɔ abi álú né mfaánebuú. ⁷ Achyèé ji ntó uto nnó ammye bee ne bɔɔ Esɔwɔ fa mme apwɔ eɓwó. Ne áchyèé ji ntó uto nnó, abe mfwa mbaá matoó mme mako, ufɔɔ ufɔɔ bɔɔ, ufɔɔ ufɔɔ mejɔɔ, ne maló mme mako. ⁸ Ne bɔɔ ako abi álú fa mme ánogé nye menya mebo yimbò. Eɓwó bina ne te ula ulɔɔ mme álá ása fɔ mabɔ bwó né mmu ηwe ayi asame mabɔ bɔɔ abi ábɔɔ nye genwá eyi gélágé byé. ηwe yimbò elé ayi Maá egóηme ayi abó awáne.

⁹ Muú ayi awyaa matu áwú. ¹⁰ Yéndémuú ayi Esɔwɔ ajɔɔ mé nnó apye ji, apyene nye ji. Yéndémuú ayi Esɔwɔ ajɔɔ me nnó áwá ji ne aparanja, áwané nye ji ne aparanja. Ewéna elú elé majye mbaá bɔɔ Esɔwɔ nnó abɔ mankogé matɔɔ, áfyèé wye metɔɔ ne ji.

Menya mebo ayi átane né mmu mme

¹¹ Ne mma nge menya mebo ayi fɔ ndere atanegé né mmu mme. Awyaa ambya apeá eké maá egóηme, ne ajógé mejɔɔ eké mmyɔ. ¹² Ase uto uko ebi menya mebo ayi mbe awyaa apye ukpekpe unó né mbe ushu wuú. Apyèé mme ne bɔɔ ako abi ájwàlegé wye ánogé menya ayi mbe yimbò, ayi gepa eyi gelu manwá ji gegbóo. ¹³ Ne menya mebo yimbò, ayi atane né mmu

mme, apye ukpékpé ufélekpa ebi ye ebelé mewε εtane né mfaánebuú ekwe mme bɔɔ ako agé. ¹⁴ Abwólé bɔɔ abi álú fa mme né ufélekpa ebi ályaa ji apyèé né mbe ushu menya ayi mbe. Agaré eɓwó nnó ákwyeé meló uka ayi afulé menya ayi abɔ akelé ji gepa eyi geké gewa ji yémbò álá gbóo wó. ¹⁵ Ne ályaa menya ayina nnó ato gejulé mbaá meló uka yimbò nnó ábɔ genwá, ájógé mejɔɔ, apye nnó áwá bɔɔ ako abi álá ánogé fɔ ji, ¹⁶ apye ntó áfyε bɔɔ ako gelo né egbe eɓwɔnye yé ne mampwe. Abi álá aneja geme wó ne abi aneja geme, ubyá bɔɔ, afwa ηka, afwé ne abi álá pɔ afwé, afye eɓwó uló mmye. ¹⁷ Apyembò nnó muú álá pɔ ne gelo eyigémbò ákpogé fɔ genó yé ebe elé mana genó anamé fɔ. Ne gelo eyigémbò geténé mbaá mabɔ menya mebo ayi mbe, yé ebe elé nɔmba ayi atené mbaá mabɔ mií.

¹⁸ Ewéna elú lé majye mbaá bɔɔ ako nnó yéndémuú abe ne denɔa né mechɔ ewéna. Ne yéndémuú ayi awyaa defɔɔ afere akaá ulaá geloge menya ayina. Geji geténe mbaá mabɔ mekwaá. Ne gelo jii elé “666”

14

Maá egóηme ne usaá dele bɔɔ ukénéama meso eni

¹ Ne nké mpelé, ngé maá egóηme ndere aténé né mfaá mekwε ewé ákuú nnó Sayɔn ne usaá dele bɔɔ ukénéama meso eni. Asa mabɔ Maá egóηme ne ami Nte wuú né mampwe eɓwó. ² Ne nwú meko muú fɔ né mfaánebuú, meko yimbò awyale eké meko makone nnyi ne anyáne ntó kenké eké nefe. Meko ayi nwú mbɔ alú eké bɔɔ ákwelé bɔ dandyèé eɓwó. ³ Ne njune bɔɔ bina ákwa ekwɔ meke né mbe geluoge gefwage Esɔwɔ ne menya eni eyi elú mebe ne ákpakpa. Ne yé muú ayi ákágé ekwɔ ewéna apó, ekosé eɓwó ambɔɔ ne ákaa. Eɓwó bina ne álú bɔɔ abi Esɔwɔ áwené gemége eɓwó

né gabo fa mme. ⁴ Ebwó bina ne álú bós abi ábele menyammye ebwó pópó yé andée alá akaá wó, gétúgé álú ubwylene. Ebwó ákwálege Maá egõhme ájyε yéndé mbaá ayi jí ájyε. Álú bós abi Eσωω άwéné gemége bwó né gabo né geluage bós ako abi álú fa mme. Ebwó álú ndere mbwe mbe ayi áchyεé mbaá Eσωω ne Maá egõhme. ⁵ Gebyõ gepõ fõ ebwó né meno néndé ebwó álú pópó ápõ ne deba.

Makiénné Eσωω áléé ágaré mekomejóó Eσωω

⁶ Ne mma ngé ekiénné Eσωω ewé fõ ndere elyenege té mfaá. Ekpa abya melómélõ ayi álú te kwyakwya mangaré mbaá bós malõ mme meko. Yéndé ntoó, ufós ufós mejóó ne ufós ufós bós. ⁷ Ejóó ne meko kenké eké “Fõgέ Eσωω ne nógέ jí néndé gébé gekwané eyigé jí asóó mpa bós fa mme. Ndere elúmbõ, fege jí muú akwyεé mfaá ne mme chónchó ne mabεé mega ne ambu annyi.”

⁸ Ekiénné Eσωω ewé fõ ewé egbeé makiénné ápeá echwó ntó, eké, “Babilõn ákwe, meló ewé ebo elú meló ñgõ ekwe ‘burup’ ewó ñgma mme. Manane jíí ayi jí anané tametame áchó malõ mme mako. Manane jí yémbõ alu eké elé mmós ne jí achyεé malõ ayifo anyuú mapyεné ebwó.”

⁹ Ne ekiénné Eσωω ewé fõ ewé egbeé makiénné áléé echwó ntó, ejóó ne meko kenké eké, “Bós abi ánógé menya mebo ne meló uka wuú, ne ákame nnó menya yimbõ afyεé ebwó gelo jíí né mampwe ebwó yé né amu ebwó, ¹⁰ Eσωω achyεgέ nye ntó ebwó efwyale. Efwyale ewémbõ ebé nye eké mmós matomato ami alá áchwaré ne maná wó, amí Eσωω afyεé né mmu ñkõ wuú ayi metós usóó. Ne Eσωω apyε nye ebwó ásóó né mmu mewε ewé elulé ne genó eyigé ákuú nnó sãlfõ. Ne ebwó ásógé nye né mbe ushu makiénné ukpea ne Maá egõhme. ¹¹ Ne amuawε ayi atanegε né mewε ewé

Eσωó ebwó, átanegε nye wyε tanegε té kwyakwya ne kwyakwya. Bós bina abi ánógé menya mebo yimbõ ne melo uka wuú ne yendemuú ayi ákame nnó menya yimbõ afyεé jí gelo eyi getεne mbaá mabõ miú, ugbeé mmyε upó ne ebwó utuú ne nwõmese.”

¹² Mechõ ewéna elú elé majyεé mbaá bós Eσωω nnó ákogé matós ebwó. Ebwó bina ne ábélege mabe Eσωω ne afyεé wyε metós ne Jisõs.

¹³ Ne nwú meko muú fõ né mfaánebuú nkane ajógé ne me, aké, “Sa meko mejóó eyina: aké elo nana eyyεgέ mbe metós megõmegõ ebεé ne bós abi ágboó ndere áñkwólé Jisõs Kras.” Ajógémbõ Mendoó Eσωω ekamé eké “Eeh elú wáwálé. Ebwó ágbéegε nye mmyε né utós ebwó néndé nsa utós ulólõ ébi ebwó ápyεé akwõlege nye ebwó.”

Jõn agé amε geja ndere Eσωω asóó nye mpa bós né biú bi kwyakwya

¹⁴ Ne nké mpelé, ngé geko eyi gelu pópó, ne muú fõ ajwólé né mmu geko eyigémbõ alú eké maá nte mekwaá, akweré ela gefwa ewé akwyεé ne gul. Agbaré ñga mechyamechya né ebwõ wuú, ñga yimbõ awya geti getyε getyεé. ¹⁵ Ne ekiénné Eσωω ewé fõ etane né echa upε Eσωω, ekú muú ayi ajwólé né mmu geko kenké eké, “Lõ mankyε mbwe ne ñga wyε ayi õgbaré, néndé gébé eyigé ákyε mbwe gekwané ne mbwe ayi álú né mme ákwóné mankyε.” ¹⁶ Ejógé mbõ, muú yimbõ né mmu geko afu ñga wuú né mme, ákyε mbwe né mme meko.

¹⁷ Epyεgέ mbõ, ekiénné Eσωω ewé fõ etané né mmu echa upε Eσωω né mfaánebuú. Ewú ntó egbaré ñga mechya yimbõ ayi ákuú nnó shekel.

¹⁸ Ne ekiénné Eσωω ewé fõ, ewé ebós uto epwó mewε etané kwókwólé ne geluógé upε Eσωω, ekúu ekiénné ewé egbaré ñga mechyamechya ejóó kenké eké, “Gé umpõme unós ebi ákuú nnó gpep, uwõme né mme ugele. Cho sós

uchóchó bwó ne nga ayi wó agbaré mbo.”¹⁹ Ejógémbó, ekiénné Esòwò ewémbó, efu nga wuú fa mme, esoré umpomé gɛp ebimbo, eju né mmu ejya ewé aɗamege ubi wye. Ejya ewéna eténe mbaá metó usó Esòwò ewé ji álerégé nye bóó.²⁰ Ejya ewéna epófó né melo. Efembó ne ájyale upóme ebimbo manóó matané, makoó byogolobó eké ebéé. Metyéé ebéé manóó ewémbó elú usaá ñkpa neke ufya. Ne ugome ebéé ewéna úlú genóge matyéé amu ápeá.

15

Makiénné Esòwò akénéama dchwó ne ufóó efwyale ukénéama

¹ Unó bimbó ukoógé, mma ngé gekpékpé gé genó gefó né mfaánebuú eyigé me níá nkágé garé. Geɗeá ne geɗwó amu. Genó eyigémbó elé makiénné Esòwò akénéama ayi akpané ufóó efwyale ukénéama. Efwyale ewéna ne elu ewé kwyakwya néndé elé né ufóó efwyale bina ne Esòwò alerege nnó metóó usóó wuú ebye.

² Ne ngé genó gé fó eyi gelú eké ebéé mega. Gelú efeé efeé áchwaré ne mewe. Ne bóó abi ammyéé apwóó menya mebo yimbo ne meló uka wuú, ne alá akamé fó nnó afyeyé ebwóó gelo né mmye eyi geténe mbaá mabó mií wó, átené né mapeá ebéé mega ewéna ewé elú efeé efeé. Agbaré manke ayi Esòwò achyeyé ebwóó.³ Ne ákwa ekwó ewé Mo-sis muú utóó Esòwò abó akwané ne ewé Maá egɗɗme abó akwane, aké, “Ata Esòwò Muú Ɔpwoó amu, unó bi wó apyeyé úlú ukpékpé ne upwóó amu. Wó olu mfwa maló mme mako. Depó etyeyé etiré wó apyeyé délu wáwálé ne cho.”⁴ Ata yé muú fó apó ayi alá afóó wó, yé muú fó ntó apó ayi alá nó gé wó néndé, wó mbií ne olu muú ukpea. Bóó maló mme meko áno gé wó néndé yéndémuú agé nnó depó etyeyé etire wó apyeyé délu cho.”

⁵ Bóó bina anerege mankwa ekwó ewéna, nké mpelé echa upé Esòwò né mfaánebuú enené nge maá getoge ukpea Esòwò né mmu.

⁶ Makiénné Esòwò akénéama ayi agbaré ufóó efwyale ukénéama átané né mmu echa upé Esòwò ewémbó. Afyeyé mandée pópó ayi ágenegé, ne yéndémuú bwó áni gebagé ndeé genó ji né ewóme. Uba mandeé bimbó ugenege eké gul.⁷ Ne menya ama né geluage menya eyi elú mebe eni, achyeyé makiénné Esòwò ayina akénéama ukú ukénéama, ebi akwye ne gul, ukú ebimbo ugbeé ne metóó usóó Esòwò muú alu mebe te kwyakwya ne kwyakwya.⁸ Ne amuawé ayi alerege ngó ne utóó Esòwò, agbeé né mmu echa upé Esòwò ewémbó. Ne yé muú akágé kpé fó né mmu echa ewémbó, kpaá té ufóó efwyale ebi makiénné Esòwò yimbo achwó ne ubi ekogé.

16

Kwyakwya ufóó efwyale ukénéama ebi Esòwò achyeyé

¹ Ne nwú meko muú fó né mmu echa upé Esòwò ewémbó ndere ajóó kenké ne makiénné yimbo akénéama aké, “Chóge dégbé genó eyi gelú né mmu ukú ebimbo ukenéama ebi ugbeé ne metóó usóó Esòwò né mme.”

² Ajógé mbó ekiénné Esòwò ewé mbe ejyeyé gbe genó eyi gelu né mmu gekú jíí fa mme. Egbegé mbó, ubobo dekpa etire denome ne démyeyé deshulé né mmye bóó abi áwyaá geloge menya mebo ne áno gé meló uka wuú.

³ Ne ekiénné Esòwò ewé epyeyé makiénné apea ejyeyé gbe genó eyi gelu né mmu gekú jíí né ebéé mega, ebwólé ela eké manóó genkwo gé muú. Ne yéndégenó eyigé gelú né mmu ebéé mega gegbo.

⁴ Ne ekiénné ewé epyeyé makiénné áléé, ejyeyé gbe genó eyi gelú né mmu ejíí gekú né mabéé ne ambu

nnyi, manaá mako mabwólé mala manóó. ⁵ Epyégé mbó, nwú ndere ekiénné Eṣṣwá éwé ebóó mannyi mako ejóó eké, “Eeh wá muú ukpea. Wá muú ólu ne óbó ólú, mpa wye yi ósós alú cho. ⁶ Néndé bós áwá nya bós ukpea ne bós ekpave bye, wá óchye ebwó manóó nnó ányú. Abó mbó lé nsa mbaá genó eyigé ebwó ápyéé.” ⁷ Ajógé mbó, nwú meko muú fó ndere atane né geluógé upe Eṣṣwá ájógé aké, “Ata Eṣṣwá wá Muú Ópwós amu, mpa wye ayi ósós alú cho, ne wáwálé.”

⁸ Ne ekiénné Eṣṣwá éwé epyéé makiénné ani, egbe genó eyi gelú né mmu ejíí gekú né ñmées, elyaá nnó ñmées édo bós awú gekpósógé ubalé eké ebi mewe. ⁹ Ubalé bina upyéé bós álwererege Eṣṣwá muú efwyale ewéna elú ji né amu, yémbó ákwóré fó matós ebwó alyaá gabo ayi ebwó apye, áfégé Eṣṣwá wó.

¹⁰ Ne ekiénné Eṣṣwá éwé epyéé makiénné ata, egbe genó eyi gelú né mmu geku jíí né mfaá geluóge gefwage menya mebo yimbó. Egbégé mbó, mbaá ayi menya mebo yimbó ágbáregé gefwa jíí wye ala gemuagemua. Ne akwaá ányéé manómé gétúgέ ubalé ebi ebwó áwuú. ¹¹ Álweré Eṣṣwá muú alu né mfaánebuú gétúgέ ubale ebi ebwó áwuú, ne upa ebi ebwó áwya né mmye. Yémbó ákwóre fó matós bwó alyaá gabo ayi ebwó abó ápyéé wó.

¹² Ne ekiénné éwé epyéé makiénné akéné, egbe genó eyi gelú né mmu geku jíí né ebeé kpaá éwé ákuú nnó Yufretis. Egbégé mbó, ebeé ewémbó ewa meko, mampye nnó afwa abi atane né egbe éwé ñmées etanege agé meti ákóó. ¹³ Epyégé mbó, ngé ubobo mandoó nchye áléé ayi álú eké bó mantwére átané né meno mmyó yimbó ne meno menya mebo ne meno muú ekpávé ayi gebyó. ¹⁴ Mandóó yina elé aló nchye abi

ápye ufélekpa. Ajye bané afwa mme meko nnó ánywére ebwó mbaá ama ákpomé mmye mamye bee né gekpékpégé bíí ebi Eṣṣwá Muú Apwós amu achwós.

¹⁵ “Wúgέ, me nchwós nye eta nyú ndere menjo achwós né gébé eyigé muú ala akaágé. Galógáló alú ne muú ayi abeé peé, abelege mandeé jíí chanchá nnó ekáge ji ake gejógené akpa mekpo unós.”

¹⁶ Ne mandoó nchye yimbó, anywére afwa mme ako né melu ema. Akuú melu ewémbó né mejós bós Hibru nnó Amagedón.

¹⁷ Ne ekiénné Eṣṣwá éwé egbeé makiénné akénéama, egbe genó eyi gelú né mmu geku jíí né mmu gejulé. Egbége mbó nwú meko muú fó ndere atane né mmu gepúgέ Eṣṣwá mbaá ayi geluóge gefwage Eṣṣwá gelu. Ajós aké, “Nneré yéndégenó.” ¹⁸ Ajógémbó, gasama ake mamamama, mbaá awyale wyówyó, mamfeé ányá gbangban ne mme anyigé ne eshye. Gefós eyigé ákwaá alá álú dangé té mme abó. ¹⁹ Mme anyigé mbó, melo kpaá ekaré né malu áléé, ne malo kpakpa né mme meko akwe. Ne Eṣṣwá ate gabo ayi Babilón ápyéé, ápye ji anyú mmós ami malu né mmu ñkó wuú. Mmós amibó matene né metós usós Eṣṣwá. ²⁰ Yéndé melo metós nnyi ne makwe kpakpa áseé. ²¹ Ne ukpékre makankoma ayi gema genós eké usaá bó pñj uta atané mfaá ákwe bós né mmye. Bós álweré Eṣṣwá gétúgέ ubale makankoma ebi ebwó áwu néndé, ubale bina uja dóó. *

17

Gekpékpégé mendée eno

¹ Ne ekiénné Eṣṣwá ema né geluage makiénné akénéama éwé egbaré ukú ukénéama echwó jóó ne me eké, “Chwó me ñlerege nye wá efwyale éwé Eṣṣwá achyeye nye gekpékpégé mendée eno

* **16:21** Elú wáwálé nnó: Bó pñj bina anós wye eké uba simen upea.

muú ajwólé né gejamégé man-nyi. ² Afwa mme ana manane tametame ne ji. Ne manane ayi ji anané tametame achalé bɔ́ɔ́ mme ako eké élé mmɔ́ɔ́ ne ji achyéé ebwó anyuú mapyene ebwó.”

³ Ne Mendoó Ukpea echwó me mmye ne ekiénné Eɔ́wɔ́ ewémbɔ́ ékpá me mfé né mashwɔ́ne. Njygege ewú, ngé mendée fɔ́ ndere ajwólé né mfaá menya mebo fɔ́. Menya yimbɔ́ alú megemegele, awyaá makpo akénéama ne ambya afya. Asa gejamégé mabɔ́ wyeé amí machɔ́ɔ́ mabɔ́ Eɔ́wɔ́ né menyammye wuú meko. ⁴ Mendée yimbɔ́ afye mandée magele ne mandée gefwa, akwyéé menyammye wuú ne unó densɔ́ ebi akwyéé ne gul. Mataá ŋka ne unó ebifɔ́ ebi ujame ŋka dɔ́ɔ́. Akuú ubi nnó pɛ́ls. Agbaré amo ayi akwyé ne gul. Amo yimbɔ́ agbeé ne ubobo unó bi utene mbaá manane tametame jíí. ⁵ Asá mabɔ́ né népwe níí ami matene né genó gefɔ́ eyigé bɔ́ɔ́ alá ákaágé garé. Asá wye áké, “Gekpékpégé Babilɔ́n, mma andée eno ako, ne muú ayi ubobo unó bi upyéé fa mme utanege ji né amu.” ⁶ Ne ngé nnó manóɔ́ bɔ́ɔ́ Eɔ́wɔ́ ne bɔ́ɔ́ abi bɔ́ɔ́ áwáne gétúgé ápyéé genó eyi Jisɔ́s akelege mampye mandée yimbɔ́ eké mmɔ́ɔ́.

Ngégé nla meno mekpo fuú. ⁷ Yémbɔ́ ekiénné Eɔ́wɔ́ eké, “Ulannó wɔ́ ɔ́laá meno mekpo fuú?” “Ngarége nye wɔ́ genó eyigé muú alá ákagé garé eyi getome ne mendée yina ne menya mebo makpo akénéama ne ambya afya ayi akpane ji ákéne. ⁸ Menya mebo ayi ɔ́bɔ́ ɔ́gené mbɔ́, abó alú nya mebe, yémbɔ́ apó sé mebe. Atanege nye né mmu gepyéé eyi geláge pɔ́ ne kwyakwya akwó ewé. Ne ajye nye né mbaá ayi awáne nye ji. Ne bɔ́ɔ́ abi alú fa mme, abi te ula ulɔ́ɔ́ mme Eɔ́wɔ́ alá asá fɔ́ mabɔ́ bwó né mmu ŋwe ayi ásame mabɔ́ bɔ́ɔ́ abi

ábɔ́ɔ́ nye geŋwá eyi gélagé byé wó ágege menya yimbɔ́ aláá nye mano mekpo fuú, néndé menya yimbɔ́ abó alú nya mebe ne nana apósé yémbɔ́ amágé chwó nye.

⁹ “Mechɔ́ ewéna ekelege bɔ́ɔ́ ábé ne denja. Makpo menya yimbɔ́ akénéama áténe mbaá makwe akénéama ayi mendée yimbɔ́ ajwólé wye. ¹⁰ Makpo yimbɔ́ ntó akénéama áténe mbaá afwa akénéama. Né geluage afwa bimbɔ́, ata agbo me, ama alú né gefwa nana, ama ayi aláá alú danchwó. Achwógé ágbárege nye gefwa jíí né mboó gébé. ¹¹ Ne menya mebo yimbɔ́ ayi abó alú nya mebe, ne nana alá apó sé, agbeé mfwa ayi agbeé afwa aneé. Ne ji alú mfwa ama né geluage afwa bimbɔ́ akénéama. Ne ajye nye né mbaá ayi awane nye ji.

¹² “Ambya yimbɔ́ áfya ayi wɔ́ ɔ́géne mbɔ́ áténe mbaá afwa áfya abi alá alú danse uto mamgaré gefwa, yémbɔ́ áchyége nye ebwó ne menya mebo uto mamgaré gefwa né nchwa neke ama. ¹³ Afwa bina áfya, ákamege nye meko ama, áchyéé eshye ne uto gefwagé bwó mbaá menya mebo yimbɔ́. ¹⁴ Ebwó áŋmeé nye ummye né Maá egɔ́ŋme. Yémbɔ́, Maá egɔ́ŋme ne ankwólé bíí abi ápyéé genó eyi ji akelege, ebwó abi Eɔ́wɔ́ akuú ne ajya ammye nye ápwɔ́ ebwó néndé ji alú mfwa ayi abɔ́ɔ́ afwa ako ne Ata ayi abɔ́ɔ́ bɔ́ Ata ako.”

¹⁵ Ne ekiénné Eɔ́wɔ́ ema ejɔ́ɔ́ ne me eké, “Mannyi ayi wɔ́ ɔ́gene mbɔ́, ayi mendée eno yimbɔ́ ajwólége wyeé áténe mbaá njune bɔ́ɔ́, ufɔ́ɔ́ ufɔ́ɔ́ bɔ́ɔ́, malɔ́ mme meko, ne ufɔ́ɔ́ ufɔ́ɔ́ mejɔ́ɔ́. ¹⁶ Menya mebo yimbɔ́ ne ambya afya ayi wɔ́ ɔ́géne mbɔ́, áji ne menya yimbɔ́ jimbɔ́ ápaá nye mendée eno yimbɔ́. Afɔ́ge nye yéndégenó eyigé ji awyaá, ályaa jíi gejogéné. Afyéé nyé menyammye wuú ne áɔ́ɔ́ ji ne mewé. ¹⁷ Néndé Eɔ́wɔ́ ne áfyéé mechɔ́ ewéna né

mató afwa bina nnó ákamé meko ama, achyéé utoó gefwage bwó mbaá menya mebo yimba, nnó apye ndere ji Esòwò akélege kpaá té yéndégenó eyigé ji Esòwò ajóó gepyéé wáwálé.

¹⁸ “Mendée ayi ógéné mbò, aténe mbaá melò kpaá ewé ewyaá mfwa ayi abóó afwa malò mme mako.”

18

Melò Babilón ekwe

¹ Unó bina ukogé, ngé ekiénné ewé fò ndere etané né mfaánebuú éshulé fa me. Ewya gekpékpé uto ne genbò eyi getane ji mmye gepye mme meko agéne. ² Ne ejóó kenké eké, “Gekpékpé mélo Babilón ekwé burup, éla lé melú ujwólé aló nchye ne mbaá ayi mandoó nchyéé ne denwýone debodebo ne etiré bóó alá akií débigé wyeé. ³ Néndé manane ayi ji ánáne tametame achalé mme meko eké elé mmáó ne ji achye ebwó anyú mapyene ebwó. Afwa mme ábelé ntó ne ji ne bóó abi akene gesé fa mme ákwe gefwa gétúgé genjoge manane tametame jíí.”

⁴ Ne nwú ntó meko ayi fò ndere atane né mfaánebuú. Aké, “Bóó ba, tanege délyáá ji ékágé dékpe mbwa ne gabo wuú, ne nnó ékágé dékpe ntó né efwyale ewé ji agene nye. ⁵ Gabo ayi ji apyéé mbógé ákwigé jí né nchwe akwánege né mfaánebuú. Ne Esòwò ate gabo wuú. ⁶ Pyegé ne ji wye ndere ji apyéé ne enyú. Genó eyigé ji apyéé ne enyú shuge ji amu manáne ápeá. Fyegé mmáó né mmu amo magbeé, déchwaré mami matoó mapwò ami ji áchwaré achyéé bóó anyuú, déchyéé ji anyú mami. ⁷ Ne pyegé ji ágé efwyale ne ali wye ndere ji áfège geme jí, ányéé apoge né mmu gabo. Ji adoó ebwò ewóme ajógé aké, ‘Me mfwa mendée mpó fò mekwí ne mbéé fò ne mesome kánka’. ⁸ Ne gétú eyigémbò, efwyale éshúlege nye ji mmye né bíí uma ne

mameé, mesome, ne emímí mesa. Ne asóó nye ji né mewé néndé Ata Esòwò ese muú asóó mpa wuú, anjea apwò amu.”

⁹ Afwa mme abi ábelé ne ji, ebwó abi ákpené mbwa ne ji ányéé né mmu gabo apoge ágegé nye amuawe ayi atanege né mewé ewé esóó ji, álilí nye alá ne mesome.

¹⁰ Ebwó átene tete gétúgé áfóó nnó ákpené nye né efwyale ne melò Babilón, ájelege mmye ajógé aké, “Ebo ne wò nnó, Babilón gekpékpé mélo ne melò ewé enea geme, efwyale éshulé wò mmye né nchwaneké ama.”

¹¹ Bóó abi ákene gese fa mme álilí nye alá ne masome néndé yé muú ayi áname unó gesege bwó apó sé. ¹² Yé muú apó sé ayi áname unó bi ebwó ákpoó. Unó bina elé gul ne seleba, mataá malómáló ne unó bi ujame nka dóó ákuú ubi nnó pels, eshyéé ndeé, ndeé afwa, ndeé megele ne gefógé ndeé nka eyi ákuú eji nnó silk ne unó bi akwyéé ne ambya meshuú, unó bi ákwyé ne ufóó ufóó unáó ebi ugóó gebe unó bi ákwyé ne afyaákó, gese, ne gefógé ntaá eniné ákuú nnó mabel.

¹³ Unó ebifó ntó ebi alá name sé elé mawéé nka ami manome gebe gelógéló, baá unáó abi apye menyéé agóó ákuú abi nnó sinamum meéry, insent, ne frankinsent. Mmáó gref, mawéé ne menyéé nkane: flawa melóméló ayi apye bred ne mbeé gefógé nchi eyigé ákuú nnó whit. Ne utu nkane: mpò, magónme, mpò mekagala, mboó gese uka úpeá ayi mpò mekagala ejame ne ákwaá abi ákpoó nkane afwe. Yé muú apó sé ayi aname unó bina uko. ¹⁴ Bóó abi ákene gese ajógé nye ne ji áké, “Unó ulúúló uko ebi wò ókelege nnó ube ebyeé upó se. Ne unó uko ebi upyéé nnó wò óbe gbene ebi upye ntó nnó wò ókwò ngò ómáge gé sé ubi.” ¹⁵ Ne ebwó bimbo abi abóó gefwa gétúgé ákene gese ne ji áténégé nye tété ne efóó nnó

ákpe ne nye né efwyale ne ji, álílí kenké ne mesome, ¹⁶ájógé áké, “Ebo nnó, ebó nnó ne Babilón melo kpaá. Babilón alú nyá eké mendée ayi abo afyee mashyee ndee, mandee magele, ne mandee gefwa. Akwyee menyamme wuu ne unó deso ebi akwye ne gul, mataa malómáló ne unó bi ujame nka doo ákuu nnó pels. ¹⁷Né nchwa neke ama gefwa jii geko geno.”

Bóó ákpakpa abi ánea geme né masogéka ne bóó abi ákené wye, abi ápye utóó né mmu, ne abi ákene gese né mmu, átenege nye tété, ¹⁸ákálege gétúgé ágéné amuawe ayi atanega né mewe ewé asóó ji, ájelege mmye áké, “Cha oo, ndé melo ewé ekwone gekpékpé melo ewé.” ¹⁹Ne áchwé matwó ágbe né makpo bwó, álílí nye ála ne mesome metóó ajógé áké, “Ebo nnó, ebó nnó, ne melo kpaá, melo ewéna ne ebó elú meló ewé bóó ako abi awyaa masogéka né ebéé mega ákwene gefwa wyeé gétúgé gefwa eyigé ji awyaa. Yémbó né nchwaneke ama, yéndégenó eyigé ji awyaa génó.”

²⁰Enyú ako abi délú né mfaánebuú begé ne nechóchó néndé Ešwó achó melo Babilón. Ne enyú bóó Ešwó, ángbá Kras ne bóó ekpávé Ešwó begé ntó ne nechóchó néndé Ešwó asóó me mpa wuu gétúgé gabo ayi ji apyee eta nyú.

²¹Ajógé mbó, gekpékpé gé ekiénné Ešwó fó ebwéé ntaá eniné nelú eké gekpékpé gé ntaá eniné ákwóó unó efome né mmu ebéé mega jegemmmmm ejóó eké, “Wye ndere ntaá eniné na nékwene ne eshye nechógeré, mbántó ne áfómege nye melo Babilón ne eshye, áchó ewu. Ndere elúmbó bóó amágé gé nye se ewú. ²²Ne amágé wú sé meko nénye ení ákwéle, makwa ayi akwané, ambya ayi áfómege ne mbá né melo Babilón. Ne yé muú deshweé ama ayi amágé be wyeé ápó. Ne amagé wú nye sé ndere muú akwóó nchi né ntaá. ²³Ne

yé bií uma ntó genbógé etúlékán gegénege sé wyeé. Yé epaa neba muú áwuú sé wyeé. Bóó bií abi ákene gese ne abó álú bóó abi ánea geme fa mme yina, ne bóó megyaa bií abwólé maló mme mako ne depore megyaa bwó.”

²⁴Kwyakwya alu nnó Babilón áwá bóó ekpávé bií ne bóó abifo ako abi álú bóó Ešwó. Ne manóó bóó bina malu ji mmye chónchó ne ami bóó ako abi áwané né mme meko, ne Ešwó achó melo ewéna gétúgé gabo ewu.

19

¹Unó bina upyegé mbó, nwú gewyagé meko eké, meko gejamégé bóó né mfaánebuú. Akálege kenké áké, “Déféé Ešwó, ji ne aferege bóó né efwyale gabo. Ji ne abóó ngo ne utó ukó. ²Mpa wuu alú cho ne wawálé. Ji afye gekpékpé gé mendée eno yina né efwyale. Mendée yina ne achóó bóó mme ne manáné tametame. Ešwó afye ji né efwyale gétúgé manóó bóó utóó bií abi ji áwané.” ³Ama kalé kenké áké, “Déféé Ešwó, amuawe ayi átánege né mewe ewé esóó ji ákwóme ájyee mfaa té kwyakwya ne kwyakwya.” ⁴Akálégé mbó, ákpakpa bimbo esaá meso eni ne menya eyimbo mebe eni, ákwe uwyá mme ánogé Ešwó muú ajwólé né mfaa geluogé gefwa áké, “Amen déféé Ešwó.”

Apye epaa nebane Mad egəhəme

⁵Né meko muú fó, atané né geluoge gefwagé Ešwó ajógé áké, “Fégé Ešwó se enyú ako abi délú baá defwe bií ne dénógé ji abi ánea geme ne abi alá ánea geme wó.” ⁶Ajógé mbó, nwú meko fó eké meko gejamégé bóó. Alu eké gewyagé makóné nnyi ne eké meko gekpékpége néfe. Akálege áké, “Déféé Ata Ešwó se Muú Apwóó amu, ji alú mfwa. ⁷Ese ako débe ne nechóchó, débenege ji mabó ne déchyege ji ngo, néndé bií epaa

nebane Maá εγοημε ukwóné ne Mendée neba wuu akpome mé mmye ágilé ji. ⁸ Achyée Mendée neba Maá εγοημε εshyée ndeé nnó afye. Mandeé yimbo ágenege manemane, ne (átene mbaá uló melú ebi bóó Εσωω álerege).”

⁹ Ne ekiénné Εσωω ewémbó, ema ejóó genó eyigé fó ne me eké, “Metóó megámegó ebe ne bóó abi álóó ebwó nnó áchwó ányé epaá neba ne Maá εγοημε.” Ne ema ejóó genó eyigé fó eké, “Mekómejóó eyina etane mbaá Εσωω jimboó.”

¹⁰ Nwúge mbo, nkwe ewu uka nnó nnógé ewú, yémbó ejóó eké, “Ópyegé fó mbo, mentó nlú lé maá utóó Εσωω wye ndere wó ne ate aηme byeé abi álú bóó Εσωω abi ákwólegé wáwálé ayi Jisós aleré né genó eyi ji agaré. Nógé elé Εσωω néndé elé wáwálé ayi Jisós aleré né genó eyi ji agaré ne achyée bóó ekpávé Εσωω mekomejóó ayi ebwó ágarége.”

Kras ammye apwó menya mebo

¹¹ Ngε ndere mfaánebuú alu fuú, nké mpelé ngε mpó mekagala pópó. Muú ayi ajwólé né mfaá akamege nnó, muú ayi dékágé neré metóó ne ji, ji ayi apyée bóó ákagé wáwálé ayi atome ne Εσωω. Aselé mati ayi alú cho mansó mpa ne ammye umye ne bóó abi alá akií fó ji. ¹² Ame ji agenege eké nenóme mewε. Akwere gejamégé délaré gefwa né mekpo wuu. Asá mabo né menyammye wuu ami yé muú alá ákágé ekósé wye jimbo. ¹³ Awya nku ayi áfyε né mmu manóó ne mabo mií makamege nnó, “Mekomejóó Εσωω.” ¹⁴ Ne bóó bee abi álú né mfaánebuú áfyε mandeé pópó, ayi akpeage, ákwyyé áji ne εshyε ndeé. Ajwólé né mfaá mpó mekagala eyi elú pópó ákwólege ji. ¹⁵ Aparanja ayi achyaá atane ji né meno. Asele nyε elé aparanja yina ne ammye ne bóó maló mme meko apwó ebwó. Agbarege nyε ebwó ne

amu matomato, Ne aηamege nyε manaá umpomé né mmu ejya mmi nnó áηame manaá matane wyyé, ne ejya ewéna etene mbaá metóó usóó Εσωω Muú Apwóó amu. ¹⁶ Asa mabó né ndeé eyi elú ji mmye ne melú ewé ekweré ena geka wuu áké, “Mfwa ayi abóó afwa ako ne Ata ayi abóó bó Ata ako.”

¹⁷ Ne ngé ekiénné Εσωω fó ndere etene né mfaá ημε, ekú kenké eké denwyané déko eti délyenege té mfaá ufóó ufóó denwone etiré dényéé unkwó unó “Chwóge dénywere mbaá ama, dényε gekpékpégé epaá ewé Εσωω ágbárege nyε. ¹⁸ Chwóge dényé unkwó afwa, ákpakpa bóó bee ne bóó bee, mpó mekagala ne bóó abi ákene né mfaá eji. Chwóge dényε unkwó bóó ako, afwe ne abi alá ápó afwe, ne bóó abi aηea geme ne abi alá aηea geme wó.”

¹⁹ Ejóó gé mbo, ngé menya mebo ayi atane né mmu ebéé mega, ne afwa mme ako ne bóó bee bwó ánywere mbaá ama nnó ammye bee ne muú ayi akene mfaá mpó mekagala yimbo pópó ne bóó bee abi. ²⁰ Yémbó ápye menya mebo yimbo chónchó ne muú ekpávé gebyó, ji ayi apyé ufelekpa né mbε ushu menya mebo yimbo. Ufelekpa bina ne ji aselé abwólé bóó abi awyaá gelogé menya mebo yimbo ne ánógé meló uka wuu. Ne áfome menya mebo yimbo ne muú ekpávé gebyó né mmu gepyyege mewε ewé elúlé ne genó eyi ákuú nnó sólfó. ²¹ Ne muú ayi ajwólé mfaá mpó mekagala ayi pópó, ase aparanja ayi atane né meno wuu awá bóó abi álaá, denywone déko, dényé menya unkwó bóó bimbo kaka dépwa.

20

Afyε danchomeló denó aηme dεle

¹ Ne ngé ekiénné Εσωω ndere etane né mfaánebuú εshulege

mme. Egbaré né ebwó wuú agbàgòlò gepyéé eyi geláge pò ne kwyakwya ne gekpèkpege mkpàkòvé. ²⁻³ Èkiénné ewémbò, epye gekwe-nege mmyò ayi ákuú ji nnó dragòn ji ne ákuú nnó danchòmeló ne satan ewe ji, ebwéé efome né mmu gepyéé eyigémbò, egbe meno gepyé eyigémbò edye ewu. Danchòmeló alá né mmu né aḡme dele. Apye mbò nnó ji agegé sé meti ewé ji abwólége bós mme. Ne dele aḡme yina akógé, abós manlyáá ji né maá mboó gébé.

⁴ Ne nké mmágé pé, ngé uluò gefwa, ne bós abi ajwólé wye. Bós bina elé Èsòwò achyéé ebwó ebwànye nnó ágbàrege gefwa. Ne ngé ntó mandoó bós abi áwáné ebwó gétúgé ágaregé wáwálé ayi Jisòs aleré né genó eyi ji agaré ne mekomejós Èsòwò. Bós bina ne álú bós abi alá nógé fò menya mebo yimbò yé ebé lé meló uka wuú. Ne yé geloge menya yimbò ebwó ákámé fò nnó ása geji né mampwe bwó yé né amu bwó wó. Èsòwò apye ebwó ákwilé né negbo ágbaré gefwa ne Kras né aḡme dele. ⁵ Gé ndò mbe ayi Èsòwò apyéé bós ákwilé né negbo na. (Ne bós abifò ntó abi ágbóò, Èsòwò apye fò ebwó ákwilé né negbo wó, kpaá té dele aḡme yina ábyéé.) ⁶ Metós megòmegò ebe ne bós abi Èsòwò ajyaá, ebwó abi ji apye nye ákwilé né negbo né ndò ayi mbe, ayi ji apyéé nye bós ákwilé né negbo. Èsòwò ajya ebwó nnó ábé bós bií ne ebwó ágbóò fò negbone ndò epeá. Abéé nye elé ampyéé upe mbaá Èsòwò ne Kras, ne ebwó ágbàrege nye gefwa ne ji né aḡme dele.

Èsòwò apwò danchòmeló

⁷ Ne aḡme dele ayina akóoge, Èsòwò aferege nye danchòmeló né denò etiré abò afyéé ji. ⁸ Atanege, akéné nye abwòlege bós né malò mme meko. Akuú umé malò áyina nnó Gòg ne Magòk. Danchòmeló

anywerege nye ebwó ako né mbaá ama, nnó ammye bee. Ne bós abi ámmye nye ummye bina ájame nye eké gesóoge mbale nnyi. ⁹ Atanege nye né malò mme meko, anò mbaá ayi bós Èsòwò ánywere. Mbaá yimbò elé melò kpaá ewé Èsòwò agboó ne ewú. Anógé melò ewémbò mme, mewé etanege nye né mfaánebuú elwe ebwó ako ásóò. ¹⁰ Ne afomege nye danchòmeló muú abwólé ebwó né mmu gepyéégé mewé ewé elúlé ne genó eyigé ákuú nnó sòlfò. Mbaá yina ne abó afome menya mebo ne muú ekpávé ayi gebyò. Ne ebwó áwuú nye ubale wye utuú ne ḡwòmese te kwyakwya te kwyakwya.

Èsòwò asò kwyakwya mpa

¹¹ Ne ngé gekpèkpegé geluògé gefwa eyi gélú pópó ne muú ayi ajwólé mfaá. Ne mfaánebuú ne mme áseé né mbe ushu wuú yé muú agé sé ebwó wó. ¹² Ne ngé ntó bós ako abi ábò ágbóò, abi áḡea geme ne abi alá ḡea geme wò. Ebwó ako atené né mbe geluòge gefwa eyigémbò. Ne anene bò ḡwe, anene nto ḡwe ayifò ayi awyaá mabò bós abi ábós nye geḡwá eyi gélágé byé. Ne muú ayi ajwólé, akwólé dépò etiré bós bina ábò ápyéé ndere ásámé né mmu bò ḡwe, asò mpa bwó. ¹³ Ne ebeé mega elyaá bós abi abò ánomé wye átané átané ne geluòge gefwa. Wye mbò ntó ne negbo ne melò áwuú bós, ályaá áwuú bós átané átané né geluò gefwa eyigémbò. Ne muú ayi ajwólé mfaá geluògé gefwa akwòle dépò etiré bwó ábò ápye, asò mpa bwó. ¹⁴ Apyéégé mbò ákpa negbo ne melò áwuú bós aḡme né mmu gepyége mewé. (Gepyéégé mewé ewéna elé negbo né ndò epea.) ¹⁵ Ne yéndemuú ayi mabò amii malá pò né mmu ḡwe ayi awyaá mabò bós abi abós nye geḡwá eyi gélágé byé afomege ji né mmu gepyége mewé.

21

Ǝsɔwɔ akwyéé mme ayi meke ne mfaánebuú ayi meke

¹ Ǝpyegembɔ, ngé mfaánebuú ayi meke ne mme ayi meke. Mfaánebuú ayi mbe ne mme ayi mbe chónchó ne ebeé mega ápó sé. ² Ne ngé ntó melo ukpea ewé ákuú nnó Jerosale ayi meke ndere átane né mfaánebuú mbaá Ǝsɔwɔ ashulege áchwɔ́. Akwyéé ewú ndere mendée neba akwyegé menyammye agilé menɔ wuú. ³ Ne nwú meko muú fɔ, atane ne geluagé gefwage Ǝsɔwɔ ajógé kenké aké, “Nana Ǝsɔwɔ achwɔ́ jwólé ne akwaá. Ji ajwólé nye ne ebwɔ́, ne ebwɔ́ ntó ábeé nye bɔ́ bɔ́ bíí. Ǝsɔwɔ jimbɔ́ abeé nye ne ebwɔ́ ne abeé nye ntó Ǝsɔwɔ bwɔ́. ⁴ Ji atilé nye ebwɔ́ manse ako né ame. Negboó nebeé nye sé, ne bɔ́ abeé nye sé ne mesome, ebwɔ́ álíli nye sé, ne yé ubalé áwuú nye sé néndé unó bi úkwene ukóó mé.” ⁵ Ne muú ayi ajwólé né mfaá geluagé gefwa ajó aké, “Wúgé, nana mpye unó ukó ulaá uke.” Ne ama ajó ne me aké, “Sa unó bina mme néndé mekomejó ɛyina elú wáwálé, nerege metɔ́ nnó unó bi ajó upyéé nye.” ⁶ Ama ajó ne me aké, “Nnere yéndégenó, me ne nlú muú mbe ne ayi kwyakwya, unó uko uló ne me ne ukwyagé ne me. Ne yéndémuú ayi mmwólé manaá ɛpye ji, nchyege ji manaá anyú ewé alá achyege fɔ ŋka. Manaá ami mbo matanege né embu nnyi ewé ɛwyaá manaá ami machyegé geɔwá. ⁷ Ne yéndémuú ayi ammye apwɔ́ gabo, me nchyege nye ji unó bina. Me mbeé nye Ǝsɔwɔ wuú ne ji ntó abeé nye maá wá. ⁸ Yémbɔ, bɔ́ abi áfɔ́ mampyegé unó bi me nkelege, abi áshyá mamfye metɔ́ ne me, abi áchɔ́ menyammye bwɔ́ ne gabo, abi awané bɔ́, abi anane manané tametame, abi anyeé mafoó, abi ánógé aló uka, ne bɔ́ akó abi

ábyogé gebyɔ́ ákpane nye ebwɔ́ áfome mmú gepyegé mewe ewé elúlé ne genó ɛyi ákuú nnó solfo. Gepyegé mewe ewéna elé negbone ndɔ ɛpea.”

Jøn ama age melo Jerosale ewé meke

⁹ Ne ekiénné Ǝsɔwɔ emá, né geluagé makiénné Ǝsɔwɔ akénéama ayi agbaré ukú ɛfwyale ukénéama ɛchwɔ́ ejó ne me eké, “Chwɔ́ me nlerege nye wɔ́ mendée neba, mendée ayi Maá egɔɔme ábáne nye.” ¹⁰ Mendoó Ukpea ɛchwɔ́ me mmye ne ekiénné Ǝsɔwɔ ewémbɔ ekpa me mfé né mfaá mekwe ewé ɛɔ́gɔ́ dɔ́, ɛléré me melo Jerosale ewé elú melo ukpea ndere etané mbaá Ǝsɔwɔ né mfaánebuú ɛshulege mme. ¹¹ Gengbogé Ǝsɔwɔ gegénege wyeé manémané, ne melo ewémbɔ ɛshwánege ntó eké mataá malómaló ayi ákuú nnó jasper. Egénege ŋanéŋané eké makankoma. ¹² Gebame ɛyi geɔ́gɔ́ genɔ́ melo ewémbɔ mme. Gebame ɛyigémbɔ gewya mano gebame áfyanéápeá. Né mano gebame yimbɔ́ makiénné Ǝsɔwɔ áfyanéápeá áténé wye ábáme. Né mano gebamé yimbɔ́ ntó ása mabo matoó bɔ́ Isreli áfyanéápeá wyeé. ¹³ Mano gebamé yina, áléé álú né egbe ebwɔ́nye, áléé álú né egbe ebwɔ́be, áléé álú mbe ne áléé álú meso. ¹⁴ Atené gebamé ɛyigémbɔ né mfaá mabɔ́mé áfyanéápeá. Asa mabo ángbá Maá egɔɔme áfyanéápeá né mabɔ́mé yina. ¹⁵ Ne ekiénné Ǝsɔwɔ ewé ebo ejógé mbo ne me, egbaré meto ewé amege unó wyeé, akwyéé ewú ne gul. Elé meto ewémbɔ ne ewú ebo emegé melo kpaá ewémbɔ. Eméé makwɔ́ gebamé chónchó ne manombi. ¹⁶ Metyéé melo ewémbɔ ne unalé úlú wye janja. Ekiénné Ǝsɔwɔ ewémbɔ eméé melo ewémbɔ ne meto ewé egbaré, metyéé melo ewémbɔ elú ŋkpa neke dele ne geba.

Wyembɔ ntó ne unalé ne unɔgɛ melɔ ewémbɔ úlú. ¹⁷ Ekiénné Eɔwɔ ewémbɔ, eméé ntó unɔge gébamé eyigémbɔ, gelú matyéé amu usaá uléé meso ekéné ndere akwaá ámegé unó. ¹⁸ Aténé gébamé eyigé na ne mataá malómáló ayi ákuú nnó jaspera. Ne yéndégenó né melɔ ewémbɔ ákwyé geji ne gul. Gul yimbɔ ápó ne deba, ne agenege eké eféé. ¹⁹ Ne mabómé ayi átene gébame eyigémbɔ né mfaá, ákwyéé áji ne mataá ñka ufóufó. Ntaá né mbe eniné aló manténe mabómé yimbɔ nékámege nnó jaspera, eníne gbeé mataá apea nékámege safaya, eníne negbeé áléé nékámege áget, eníne négbeé áni nékámege éméral. ²⁰ Eni négbeé mataá átá nékámege oní, eni négbeé akené nékámege kánelyan, eni négbeé akénéama nékámege krisolite, eni negbeé aneé nékámege berin, eni negbeé aneéneama nékámege tɔpas, eni negbeé afyaá nékámege krisopreis eníne negbeé afyaneama nékámege jacint, ne eníne negbeé áfyanéapeá nékámege ametis. ²¹ Mano gébamé ayina áfyanéapeá ákwyéé áji ne mataá ñka áfyanéapeá ayi ákamege nnó pels, ne ákwyéé yéndé meno gébamé ne pɛl ama, ne ákwyéé metɔ melɔ ewémbɔ ne gul. Ayi alá pó ne deba, ne agéne eké eféé.

²² Ne ngé fó echa upɛ Eɔwɔ né melɔ ewémbɔ wó néndé, Ata Eɔwɔ jimboó Muú Apwó amu ne Maá egɔɔme ne álú echa ewémbɔ. ²³ Melɔ ewémbɔ ekelege sé nnó ñme yé ebe elé mfaá agénege wyéé néndé genjɔge Eɔwɔ ne gelú mewe ewé egénege wyé ne etulekanj wuú elé Maá egɔɔme. ²⁴ Bó malɔ mme meko ákené nyé né mmu genjɔ eyigémbɔ. Ne afwa mme achwó nyé ne ñgɔ bwó né melɔ ewémbɔ. ²⁵ Mano gebamé eyigé na, ábeé fuú yéndégébé, néndé utuú ugilé fó wyéé. ²⁶ Ne ebwó áchwó nyé ne ñgɔ

ne énogé bó malɔ mme meko né melɔ ewémbɔ. ²⁷ Yémbɔ, yéndégenó eyigé gélágé pó pópó né mbe ushu Eɔwɔ, gékpené fó né melɔ ewémbɔ, yé muú ayi apyéé depɔ debodebo yé ebé elé muú gebyɔ akpené fó wyé. Ekosé bó abi mabɔ bwó malu né mmu ñwe Maá egɔɔme ayi asamé mabɔ bó abi abó nyé genjá eyi gélágé byé ne ákpené wyé.

22

Ebeé ewé ewyaá manaá ami machyegɛ genjá eyigé gélágé byé

¹ Ne ekiénné Eɔwɔ ewémbɔ, eléré me ntó ebeé ewé ewyaá manaá ami machyegɛ genjá eyi gélágé byé, magenege eké eféé meke. Ebeé ewémbɔ etanege né geluoge gefwage Eɔwɔ ne maá egɔɔme. ² Eshulege ejye né metɔ melɔ ewémbɔ. Né yéndé egbe ebeé ewéna, unó ebi uchyege genjá úlú wyé. Unó ebimbɔ uwɔme umpomé ndó éfyanéapeá né ñme. Ne yéndé mfaá uwómé ndó gama. Ne bya unó ebimbɔ úlú uka ebi ápye bó mameé né mme meko átoógé. ³ Ne yéndégenó eyigé Eɔwɔ áleré geji ukwekwe amu gebéé fó né melɔ ewémbɔ.

Ne geluoge gefwage Eɔwɔ né maá egɔɔme gebéé nyé wyé ne bó utó bíí ánogé nyé ji. ⁴ Ágené nyé ushu Eɔwɔ, asamé nyé ntó mabɔ mií né mampwe bwó. ⁵ Utuú ugilé fó né melɔ ewémbɔ. Ne bó abi álu wyé ákelégé sé genjɔ etúlékánj ne ñmeé néndé Ata Eɔwɔ ne abéé nyé genjɔgé ebwó. Ne ebwó ágbarége nyé gefwa té kwyakwya ne kwyakwya.

Jisɔs aké ji amagé chwó nyé fa mme

⁶ Ne ekiénné Eɔwɔ ewémbɔ ema ejó ne me eké, “Mekómejó eyina elú wáwálé kámege ne eji. Ata Eɔwɔ muú achyegɛ mendoó mbaá bó ekpávé bíí ató ekiénné wuú nnó echwó eléré baá utó bíí unó bi uchwó upyéé.”

7 Ne Jisʼos aké, “Wúgέ, ela gachyέε me nchwá. Metá megámegá ebe ne bʼó abi ápye unó bi ásamé né mmu ηwe yina ebi upye nye nana ne meso gébé.”

8 Me Jon nlú muú ayi nwuú, ne ngené unó bina uko. Nwúgέ ne ngége unó bina nkwe uyya mme né mbe ushu ekiénné Esɔwɔ ewé eléré mbɔ me unó bina nnó me nógέ ewú. 9 Yémbɔ ejó ne me eké, “Ɔpyegé fʼs mbɔ, me ntó nlú elé muú utá Esɔwɔ wye ndere wɔ ne ate aηme bye abi álú bʼó ekpávέ Esɔwɔ ne abifɔ ako abi ábélege mekomejʼó ayi ásamé né ηwe yina. Nógέ lé Esɔwɔ.”

10 Ema ejó eké, “Ɔbigé fʼs mekomejʼó yina, ayi ásamé né mmu ηwe yina ayi agarége unó bi upyέε nye nana né ebi upye nye meso gébé, néndé gébé eyigé unó bina upye nye gélá kwákwólé. 11 Ndere elúmbɔ, yéndémuú ayi ápyέε gabo, ápyέε wye gabo wuú. Ayi ápyέε ukwenkwe unó ápyέε wye ukwenkwe unó, ayi ápye genó eyi gélú cho ápyέε wye genó eyi gélú cho ne ayi álú pópó ábéε wye pópó.”

12 Jisʼos ama ajó aké, “Gεgέ, ela gachyέε me nchwá. Nké nchwá, nchwá ne nsa ayi nchyέε yéndémuú ndere ji apye utá. 13 Me ne nlú genóge mbe ne eyigé kwyakwya, muú mbe ne ayi kwyakwya, unó uko uló ne me, ne ukwyage ne me.”

14 “Metá megámegá ebeé ne bʼó abi áshwɔne mawulé bwʼó akpea pópó. Ebwʼó ne Esɔwɔ achyεge nyé ebwɔnyε nnó ákoó né meno gébamé ákpe né melɔ ewémbɔ ányé umpomé gená eyigé gechyεge genwá eyi gélágé byé. 15 Bʼó abi alá ákpe ne fʼs né melɔ ewémbɔ elé

bʼó abi álú eké bʼó mammyε, bʼó abi ányé mafoó abi ánane manané tametame, abi áwane bʼó, abi ánógé aló uka, abi ábyage gebyɔ ne bʼó débwalé.

16 “Ne me Jisʼos ntó ekiénné wa nnó echwʼó egaré enyú unó bina né machomele bʼó Esɔwɔ. Me nlú mpyáne mfwa David, me nlú ntó eké membe ayi agenege né gejejegé bí.”

17 Ajógé mbɔ, Mendoó Esɔwɔ ne Mendée maá εgɔηme aké, “Chwʼó Ata Jisʼos.” Ne yéndémuú ayi awuú mekomejʼó yina, abɔ manjʼó ntó nnó “Chwʼó.” Ne yéndémuú ayi mmwólé manaá epyéé ji, achwʼó ne yéndémuú ayi akélege achwʼó anyú manaá ami machyεge genwá ewé alá chyεgé ηka.

Kwyakwya mejʼó

18 Ne me Jon nkwelege mbeé mbaá yéndémuú ayi áwuú mekomejʼó ayi asamé né mmu ηwe ayina. Mekomejʼó yina ayi agarege unó bi upyέε nye nana ne ebi upye nye meso gébé nnó, “Muú ayi agbege genó eyigé chá né unó bi ásamé né ηwe yina, Esɔwɔ agbége nye ntó efwyale wuú ne ufá mameé ukeneama ebi ásamé né ηwe yina. 19 Ne yéndémuú ayi aferege genó né unó bi ásamé né ηwe yina ayi agaré unó bi upye nye nana ne ebi upye nye meso gébé, Esɔwɔ ntó asélé nye uto ebi abʼó achyέε ji nnó akpé ne melɔ ukpea ewémbɔ ányé umpomé gená eyi géchyεge genwá eyi gélágé byé, ndere asamé né ηwe yina.”

20 Ne muú ayi agarége unó bina aké, “Wáwálé elá gachyέε me nchwá.”

Jon aké, Amen, chwʼó Ata Jisʼos.

21 Nnenémmye nnó Ata Jisʼos áléregé bʼó Esɔwɔ ako galógáló.